ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 1 ՕԳՈՍՏՈՍ

JEUDI 1 AOUT 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7956 33ème ANNEE

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3757

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՇԽԱՐՀԱՄԱՐՏԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԸ

●

Աշխարհաղէտ պատերազմ մը պիտի պայթէր 43 տարի առաջ Եւրոպայի սիրտին վրայ՝ տակնուվրայ ընելով ամբողջ տիեզերքը :

Երկու հսկայ ուժեր կանգնած էին դէմ դիմաց : Մէկ կողմը Երրեակ Համաձայնութիւնը (Անգլիա, Ֆրանսա եւ Ռուսիա) : Միւս կողմը Երրեակ Զինակցութիւնը (Գերմանիա, Աւստրօ-Հունգարիա եւ Իտալիա) :

1870ի Ֆրանքօ-պրուսական պատերազմէն սկսեալ ամբողջ 44 տարի «զինեալ խաղաղութեան» շրջան մը տիրեցաւ մարդկութիւնը :

Վեց մեծ պետութիւնները երկու խմբակցութեանց բաժնուած՝ աչալուրջ կը հսկէին դիմացի կողմի շարժումներուն վրայ :

Փոխադարձ դիւմանելով կը ջանային պահպանել «զինեալ խաղաղութիւնը»՝ դուշանալով կրակ դնելէ վառօդի տակառին :

Աշխարհակալ պետութիւններ — Գերմանիա, Ռուսիա, Աւստրօ-Հունգարիա — իրենց լուծին տակ կը պահէին միլիոնաւոր մարդիկ, Լեհեր, Զեխեր, Սրուաթներ, Սլովէններ, Պոլշեւիկներ :

« Եւրոպայի հիւանդ մարդը»՝ Օսմանեան կայսրութիւնը խճանկար մըն էր վանդալ ազգութեանց, իսլամ թէ քրիստոնեայ :

Պալքանեան պատերազմը ազատագրած էր Եւրոպական Թուրքիան : Ալպանիա ինքնավարութիւն էր ստացած : Յունաստան, Սերպիա եւ Պուլկարիա իրարու մէջ բաժնած էին աւարը :

Սակայն անդին Ասիական Թուրքիոյ եւ Արաբիոյ մէջ միլիոնաւոր Հայեր, Յոյներ, Քիւրտեր ու Արաբներ կը հեծէին օսմանեան լուծին տակ :

1908ի Սահմանադրութիւնը պահ մը այս այլազան տարրերէն կազմուած «օսմանեան ազգ»ի մը հեռանկարով խանդավառութիւն էր ստեղծած :

«Օսմանեան»ը չուտով տեղի տուաւ « Թրքական»ին : Ու քիչ եւք «համաթուրանական» յաւակնութիւններ մէջտեղ էլան՝ մահացու առելութիւն քարոզելով ոչ – թուրք տարրերուն դէմ :

Միլիոններ զոհուեցան Եւրոպայի ռազմադաշտերուն վրայ՝ ռուսական տափաստաններէն ու կարպատներէն մինչեւ հեռաւոր Վէրմէօնն ու Պելճիան :

Զինուորապաշտ Գերմանիան սկիզբի տարիներուն դիւրին յաղթանակներ տարաւ՝ իր սայլին լծելով Թուրքիան ու Պուլկարիան : Իտալիա անցաւ Երրեակ Համաձայնութեան կողմը 1915ին :

Ռուսիոյ պարտութենէն ծնաւ 1917ի փետրուարեան յեղափոխութիւնը՝ ընկերվարական — ժողովրդավարական տարրերու կողմէ :

Շատ չանցած հոկտեմբերեան յեղափոխութիւնը՝ Գերմանիոյ աջակցութեամբ՝ իշխանութեան գլուխ պիտի բերէր Լենին-Տրոցկիի գլխաւորած մեծամասնական (պոլշեւիկ) կուսակցութիւնը :

Ամերիկայի մասնակցութիւնը պատերազմին՝ ապահովեց յաղթանակը դաշնակիցներուն : Գերմանիա չարաչար պարտութեան մատնուեցաւ :

Հիմնական փոփոխութիւններ առաջ եկան աշխարհի քարտէսին վրայ :

Կայսրութիւններ տապալեցան : Լեհաստան ու Զեխոսլովաքիա անկախ պետութիւններ դարձան : Սրուաթներն ու Սլովէնները միացան Սերպիոյ ու Գարատա-գի՝ կազմելու համար Եուկոսլաւիան :

Օսմանեան կայսրութիւնը անդամահատուեցաւ : Արաբախօս երկիրները ազատագրուեցան :

Օգտուելով ներկայացած առիթէն՝ ոճրագործ Իթթիհատը կազմակերպեց Հայոց ջարդերու բնաջնջումը՝ միանգամ ընդ միշտ թաղելու համար հայկական արդար դատը :

Շնորհիւ Կրեմլինի վարիչներու մեղսակցութեան՝ Թուրքերը վերստացան այն հողամասերը՝ զորս կորսնցուցած էին 1878ին : Ի վնաս հայ ժողովուրդին :

Վեց դարու սարկութենէն վերջ, Հայաստան դարձաւ անկախ պետութիւն 1918 Մայիս 28ին :

Ռուսիոյ տիրապետութեան ենթակայ ուրիշ երկիրներ եւս՝ Վրաստան, Ատրբէյճան, Հիւս. Կովկաս, Լաթվիա, Լիթուանիա եւ Էսթոնիա անկախութիւն տրուեցին :

Այսօր ազատ չեն այս երկիրները :

Երկրորդ աշխարհամարտը ազատութենէ ու անկախութենէ զրկեց ուրիշ նորա-զատ երկիրներ :

1914ի պատերազմը բացի քաղաքական-աշխարհագրական հիմնական վերիվայրումներէ՝ խոր յեղաշրջում առաջ բերաւ նաեւ գաղափարախօսական – ընկերաբանական մարդին մէջ :

Ու կարմիկ դարադարձ մը՝ ժամանակակից պատմութեան մէջ :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՆԵՐՔԻՆ ՏԱԳՆԱՊ

●

25 ԱՌ ՅԱՒԵԼՈՒՄ՝ ԱՊՐԱՆՔՆԵՐՈՒ Վ Ր Ա Յ

Նախարարաց Խորհուրդը երէկ առաւօտ դումարեց նիստ մը՝ վճռական որոշում-ներ տալու համար : Կը կարծուի որ պիւտճէին գլխաւոր մասը վաւերացուի : Եւմասական նախարար Կայեոն չարունակ կը պաշտպանէ իր ճզդած նախահաշիւը : Մի-նախարարական հանդիպումներու եւ խորհրդակցութեանց ընթացքին որոշ կէտեր եթէ ընդունուեցան , պէտք է դիտ-նալ սակայն , որ կառավարական համաձայնութիւն չէ դոյացած տակաւին , յատկապէս՝ պինուորական եւ ընկերային ծախքերուն համար : Տարեկան ընդհանուր պիւտճէն ալ չատեր վիճելի կը դառնէ :

Եւմասական նախարարը յամառօրէն կառչած է իր ծրագրին եւ միշտ կը սպառնայ հրաժարիլ, եթէ իր գործակիցները համաձայնութիւն չդոյացնեն : Տարեկան ընդհանուր պիւտճէն որոշած է 5·271 միլիառ ֆրանք, հետեւեալ ձեւով . — քաղաքացիական ծախքեր՝ 2·768, զինուրական՝ 1·300, ներդրում» (Էնվէսթիսը-ման) 514, պատերազմական վնասներ՝ 206, անտեսական զարգացման համար՝ 270, պետութեան ձեռնարկած տուներու չինութեանց՝ 155 եւ դանձ՝ 58 միլիառ ֆրանք :

Նախարար կայեոն այս դումարները ճշդած է, հիմնուելով երկրին անտեսական աննախանձելի կացութեան վրայ : Աշրանքներու պինդուն վրայ իր առաջարկած յաւելումներն ալ նոյն մտահոգութեամբ եղած են : Երկիրը անտեսական աննախադէպ տագնապի մը մատնուած է : Հարիւր տարիէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով 1958ին Ֆրանսայի արտածումներն ու ներածումները իրարու հաւասար պիտի ըլլան :

Օգոստոս մէկէն սկսեալ պերճանքի առարկաները 25 առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն : Հրատարակուած է աղելիք առարկաներուն պաշտօնական ցանկը . — 1) Թանկագին քարեր կրող առարկաներ : 2) Ոսկեղէններ եւ արդուզարդի առարկաներ : 3) Զբօսանաւեր եւ անոնց գործիքները : 4) Անուշահոտեր եւ կնոջական արդուզարդի իւղեր, բացի օճառէն եւ ատամներու համար հորթածուղ արտադրութիւններէ : 5) Մուշտակեղէններ (40 առ հարիւր) : 6) Լուսանկարչութեան եւ չարժանկարի դործիքներ : 7) Զայնասփիւռ-

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ· էջ)

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՕԴԱՆԱՒԵՐ

ԿՐԿԻՆ ՌՄԲԱՀՈՏԵՑԻՆ ՕՄԱՆԸ

●

Բրիտանական օդուժը Յուլիս 29ին կրկին ռմբակոծեց Օմանի ապստամբները : Պատերազմական տասը օդանաւեր մասնակցեցան այս ռմբակոծման , որ տարի եղածներուն մէջ կարեւորագոյնը կը նկատուի : Օմանի կրօնապետին կողմէ ղեկավարուած ապստամբներուն կեդրոնը՝ Պիւրէյ , ռումբերու տարափի մը տակ մնաց : Գ· օր օդանաւային ուրիչ յարձակում մը գործուեցաւ՝ այլ վայրերու վրայ :

Կը կարծուի , թէ Անգլիացիները այս միջոցին կը դիմեն , հողերանօրէն ազդեցու համար ըմբոստներուն վրայ :

Լոնտոնի մէջ գտնուող Եմէնի պատուիրակութիւնը «դատապարտեց» Անգլիան , Օմանի մէջ գործած յարձակումներուն համար : Արտաքին Նախարարութիւնը մերժած է ընդունիլ այդ մեղադրանքը , յայտնելով թէ «հարցը քննութեան պիտի ենթարկուի» :

Միւս կողմէ, կը կարծուի թէ արաբական տասնըմէկ պետութիւններ ՄԱԿի մէջ պիտի առաջարկեն , որ Օմանի հարցը քննուի :

ՓԵՐՈՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԴՈՐԾԱԴՈՒԿ ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ՄԷՋ

Յուլիս 28ի Արժանթինի երեսփոխանական ընտրութիւններուն անդրադառնալով , առաջնակարգ Նախագահ Արամպուրու յայտարարեց . — «Բռնատիրութիւնը մահացու հարուած մը ստացաւ » : Մինչ Նախագահը քուէարկողներու մեծամասնութեան կամքին վրայ կը խօսէր , Արամպուրուի համահաւասար ձայն ունեցող վերոնականները՝ իրենց ձայնը կը բարձրացնեն՝ վճռականօրէն : «Փալատրա Օպերա» փերոնականներու պաշտօնաթերթը , բացառիկ թիւ մը հրատարակեց , որուն խմբագրականը կը հաղորդէր թէ «միլիոնաւոր սպիտակ քուէներ» ուրիչ բան չեն՝ եթէ ոչ հակակառավարական չարժումին կամքն ու ձայնը : Թերթը կ'աւելցնէ , թէ երկրին մէջ ընդհանուր գործադուլ պիտի հնչակուի : Փերոնականները տակաւին չեն ճշդած գործադուլին թուականը :

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐ Փինօ երէկ մեկնեցաւ Լոնտոն, ուր պիտի տեսնուի Մի-ացեալ Նահանգներու Արտաքին Նախարար Տըլլըսի հետ :

ԹՈՒՐՔԻՈՅ մէջ 42 ամբաստանեալներ փոխադրող օթոբուս մը կրակ առած է : 23 ամբաստանեալներ ածխացած են եւ ութ ուրիշներ ծանրօրէն վիրաւորուած :

ՍՈՒՐԻՈՅ Պատերազմական նախարարին ի պահիւ՝ Կրեմլինի մէջ Բուլղանինի եւ Խրուշչեւի կողմէ հացկերոյթ մը տրուած է :

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ ՉԻՆԱՍՏԱՆԻ մէջ սկսած են «ընկերվարական քարոզչութեան կրթութեան» , յատկապէս՝ պիւղերու մէջ, հակայեղափոխականներու դործունէութիւնը անդամահատելու համար : Միւս կողմէ չինական մամուլի դործակալութիւնը կը հաղորդէ , թէ Թինկ-Թաոյի մէջ ձերբակալուած են խումբ մը ընդդիմադիր պարտզլուխներ , որոնք «Զինասփիւռ» մը տանի ազատական կուսակցութիւն» մը կազմած էին : Այս կուսակցութեան գործակիցները՝ արտասահմանի մէջ : ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ մէջ նոր ձերբակալութիւններ եղան : Մեղադրեալները, «հակայեղափոխական » գործունէութեան վրայ բռնուած են :

ՃՈՓՈՆԻ կառավարութիւնը պաշտօնապէս հրաւիրագիր մը ղրկեց Հնդկաստանի վարչապետ Նեհրուի : Հոկտեմբերի սկիզբը Նեհրու ճափոն պիտի երթայ :

ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ

●

ԽՄԲ·— Այսօր ստացանք էջմիածնէն, հրատարակութեան խնդրանօք, հետեւեալ պաշտօնական գեկոյցը, զոր կուտանք նոյնութեամբ :

Առանձին պիտի անդրադառնանք :

ԷՋՄԻԱԾԻՆ, 443 թիւ, 25 Յուլիսի, 1957

Վերջերս ստացուած արտասահմանեան թերթերից Մայր Աթոռը խոր վշտով տեղեկացաւ որ Կիլիկեան Աթոռի Ս· Էջմիածնի կաթողիկոսարանին, մամուլի որոշ օրգաններ օգտագործել են՝ փորձելով արտասոյց մեկնութիւններով վերստին վարկաբեկել Ս· Էջմիածինը եւ Ամենայն Հայոց Հայրապետութիւնը, այս Ս· Մաուն-քների յանձման հետ կապելով Վեհափառ Հայրապետի վճիռը՝ ի մասին Տ· Եղիշէ եպիսկոպոսի պատի :

Յանուն ճշմարտութեան Մայր Աթոռը դիտանը լիազօրուած է յայտարարելու :—

Ա) Ն· Ս· Օծութիւն Տ· Տ· Վազգէն Ա· Ս· Էջմիածնի անհետացման առաջին վայրկեանից եւ մինչեւ նրանց յանձնումը որեւէ անթով եւ որեւէ ձեւով ոչ մի նշանակութիւն չի ընծայել այդ արարքին եւ Անթիլիասի հանդէպ իր վերապահումներից եւ դիտողութիւնների բանաձեւումի մէջ որեւէ կերպով չի օգտագործել Ս· Մաունքների Անթիլիասից բացակայ լինելու պարագան :

Բ) Երբ Փարիզում «Յառաջ» թերթի կողմից Պ· Հ· Սամուէլ այդ մասին հարցում էր արել 4 Ապրիլ 1956 թ·, Վեհափառ Հայրապետը պատասխանել էր՝ «Մեզ համար անխմատ եւ նշանակութենէ զուրկ արարք մըն է այդ եւ արդիւնք ժամանակավրէպ մտայնութեանց » : Պ· Հր· Սամուէլի երկրորդ հարցումին Ն· Սրբութիւնը պատասխանել էր՝ « Ս· Էջմիածնի օգտագործումը անհրաժեշտ չէ կաթողիկոսական օծումի համար » :

Գ) Բոլորովին անհիմն է Ս· Էջմիածնի Անթիլիաս յանձնումը կապել Տ· Եղիշէ Եպիսկոպոսի նկատմամբ Վեհափառ Հայրապետի վճիռի հետ, նկատի ունենալով, որ Ն· Ս· Օծութիւնը սկսած 4 Նոյեմբեր 1956 թուից Իր վերաբերմունքը յստակ կերպով ճշդել է Տէրտէրեան արքազանի հանդէպ բազմաթիւ նամակներով եւ հեռագրերով՝ ուղղուած Երուսաղէմի Ս· Աթոռին, Ամենապատիւ Գարեգին եւ Տիրան Պատրիարքներին եւ իրեն Տ· Եղիշէ Եպիսկոպոսին :

Դ) Կախակայման եւ փլուզնազրկման վճիռը, եւ նոյնիսկ աւելին, թղթակցութեան առարկայ է եղել Վեհափառ Հայրապետի եւ Գարեգին Պատրիարքի միջեւ՝ 1956 թ· Դեկտեմբեր եւ 1957 թ· Յունուար ամիսների ընթացքում :

Ե) Վեհափառ Հայրապետը վերջնագիր հեռագիր է յղել Տ· Եղիշէ Եպիսկոպոսին 10 Փետրուար 1957 թուին : Մերժում է ստացել 12 Փետրուարին : Փետրուարի 13-ին Մայր Աթոռը հեռագրել է Տ· Գարեգին Պատրիարքին՝ առաջարկելով որ Երուսաղէմի միաբանական ժողովը չտապի իր վերջնական որոշումը տալ Եղիշէ Եպիսկոպոսի նկատմամբ : Փետրուարի 15ին Տ· Գարեգին Պատրիարք հեռագրել է Մայր Աթոռին որ Հայրապետական թելադրանքը հաղորդած է Երուսաղէմի Ս· Աթոռին : Մարտի հինգին Ս· Յակոբեանց միաբանական ընդհանուր ժողովը որոշել է եղիշէ Եպիսկոպոսին արտաքսումը միաբանութեան չարքերից : Այդ որոշման հաղորդման պաշտօնաթուղթը Մայր Աթոռ է ստացուել Մարտի 24ին : Գերագոյն Հոգեւոր Խորհուրդը նիստ է դումարել Ապրիլի 12ին Վեհափառ Հայրապետի նախագահութեամբ, որտեղ եւ որուած է ծանօթ վճիռը Եղիշէ Եպիսկոպոսի կախակայման եւ փլուզնազրկման մասին :

ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

(ԿՆԻՔ)

«ՍԻՐՈՒՀԻ ՏՈՒՆ»
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԱՇՏՈՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

1888թի Օգոստոսի 1-ից դուրս է գալիս ամեն կիրակի առաւօտ մի քանի թուականներով:

Գինը տարեկան 12 ռուբլի, կիսով չափ՝ 6 ռ., երեք ամսով՝ 3 ռ.

Հասցէ՝ Թիֆլիս, Սիոնի փողոց, № 1, Հայկական Տպարան:

ՄԱՀՈՒՆ ՀԱՅՐ ՍՈՒՐԲ

Ի վերջոյ Տէօ Պէնէ տեղեկագիրը (որ ամենայն բանից կարելի է դատել՝ Պոսնա-Հերսեկովինայի մասին) հրատարակեց իր ուզած տեղեկութիւնները։ Ինչպէս ամենքը կանխաւ գիտէին, այդ տեղեկագիրը ոչ մի նոր բան չի պարունակում։ Ամբողջ 80·000 բառից բաղկացած տեղեկագրի մէջ, որի մէջ ներառուած են նաև 23 տարբեր հաւելուածներ, Տէօ Պէնէ ամենայն ուշադրութեամբ խուսափում է ամենաչնչին անգամ խօսք ասելուց այն մասին, թէ ինչպէս եղաւ, որ Պոսնա-Հերսեկովինայի ապստամբութիւնը այդքան անակնկալ կերպով պայթեց Աւստրիայի վրայ։ Ամենայն ինչ, որ կարելի է գտնել այդ տեղեկագրի մէջ, սահմանափակւում է մի քանի ընդհանուր դիտողութիւններով, որոնք ոչ մի կերպ չեն լրացնում մեր գիտելիքները։ Ահա այդ դիտողութիւններից մի քանիսը։

«Ապստամբութիւնը Պոսնա-Հերսեկովինայում, — ասում է Տէօ Պէնէ, — ոչ մի կերպ չի կարող համարուել որպէս ինքնաբերական մի երեւոյթ, որ ծագել է ժողովրդի մէջ ինքնին, առանց որեւէ արտաքին ազդեցութեան։ Ապստամբութեան պատրաստութիւնները սկսուել են դեռ 1875 թուի գարնանից, երբ Հերցեգովինայի ապստամբութիւնը սկսուեց։ Ապստամբութեան կազմակերպիչները եղել են Սերբիայի եւ Մոնտենեգրոյի կառավարութիւնները, որոնք ապստամբութեան համար տրամադրել են մեծ գումարներ։ Ապստամբութեան գլխաւոր գործիչներն են եղել Սերբիայի եւ Մոնտենեգրոյի զինուորական գործակալները։ Ապստամբութեան ղեկավարները եղել են

ԺՂՎՍԽՅԺ

ԳԼՈՒԽ ԻԲ ՎԱՂՈՒ

«ՅՈՂՈՎՅԱՑ ՅՈՄՆՑ ԴՎՎՓՎՎՍՏՈՅՇՈ»

Ա. Bibérian, 16 Rue Pasteur
Rosny Sous-Bois (Seine) France

Ե՛կ ի՛մ սիրելի ընթերցող, ես քեզ կ՚ուզեմ ներկայացնել Ժողովրդական Ստեղծագործության մի նոր ճյուղ, որ ծնունդ առավ Խորհրդային Հայաստանի մեջ։ Ես քեզ կ՚ուզեմ ծանոթացնել «Ժողովրդական Ստեղծագործության Դավթավստոյշ» հետ։

— Ի՞նչ է այդ «Դավթավստոյշ»։ Ի՞նչ է նշանակում այդ անհասկանալի բառը, որ ես առաջին անգամ եմ լսում։

— Դավթավստոյշ նշանակում է Դավթի հետևորդ։ Ինչպես որ Քրիստոսի հետևորդները կոչվում են Քրիստոսավստոյշներ, այնպես էլ Դավթի հետևորդները կոչվում են Դավթավստոյշներ։

— Ո՞վ է Դավիթը, ինչո՞ւ նրա հետևորդները կոչվում են Դավթավստոյշներ։

— Դավիթը մի հին հայ ժողովրդական հերոս է, որ ապրել է մեր նախնիների ժամանակ։ Նա ապրել է Վասպուրականում, Վանա լճի ափերին։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական հերոս, ինչպես մի ժողովրդական ռազմիկ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական երգիչ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական իմաստուն։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական մարդասեր։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական ուսուցիչ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական բժիշկ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական ճարտարապետ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական նկարիչ։ Նա ապրել է ինչպես մի ժողովրդական քանդակագործ

ոլ, հեռատեսիլի գործիքներ, երգապնակներու եւ նման այլ գործիքներ: 8) Ելեկտրական սառնարաններ: 9) Խաղալիքներ: 10) Որսորդութեան եւ լեռնագնացութեան յատուկ առարկաներ: 11) Ապակեղէններ: 12) Զէնքեր եւ զինանվթեր: 13) Մխոզներու յատուկ առարկաներ: 14) Ժամագործութեան պիտոյքներ: 15) Լուսանկարութեան առարկաներ, բայց՝ հասարակ լամբերէն: 16) Գորգեղէններ: 17) Կահավորներ: 18) Հայելիներ եւ ջրջանակներ (լուսանկարներու համար): 19) Հեծելանիւներ, մոթոսիքլէթներ եւ անոնց պիտոյքները: 20) Ամիչքներ: 21) Անուշեղէններ: 23) Կազմուած գիրքեր: 24) Զարդանախարմաններ: Ինչպէս ըսինք, այս բոլոր առարկաները, բացի մուշտակեղէններէ (40 առ հարիւր) 25 առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն, եթէ... անակնկալ մը չպատահի Նախարարութեան Մորհուրդին մէջ:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ալժերիոյ ապստամբները չարժումի մէջ են կրկին: Յարձակումներ կը գործեն բանակայիններուն վրայ, լուրջ վնասներ հասցնելով: Վերջին երկու օրերու ընթացքին, յաջորդական երեք յարձակումներու հետեւանքով, սպաննուեցան 32 զինուորներ եւ եօթը ուրիշներ անհետացան: 18 վիրաւոր կայ:

Մահմետական սպայի մը մատնութեան հետեւանքով, ապստամբները յաջողեցան ձեռք ձգել զինուորական կայան մը՝ Պասսայի մէջ. 15 հոգի սպաննուեցաւ: Իսկ այլ շրջանի մը մէջ պատահած բախումի մը հետեւանքով՝ երեք հոգի մեռաւ եւ տասը ուրիշներ վիրաւորուեցան:

Բանակը գործի անցնելով խուզարկութիւններու ձեռնարկեց: Վայրագները միացան յարձակումին: Բախումը կատաղի եղաւ մեկուսացած գիւղի մը մէջ, ուր 14 լեգէոնականներ զոհ գացին եւ ութ ուրիշներ վիրաւորուեցան: Ապստամբները յաջողեցան իրենց զոհերուն մարմինները փախցնել:

Ալժէրի քաղաքական շրջանակներուն համաձայն, ֆելլահականներու կողմէ որոշուած հարուածային յաձախողականի մը սկիզբն է առիկա եւ կապ ունի Սեպտեմբերին ՄԱԿի մէջ Ալժերիոյ հարցին քննութեան հետ: Բանակը նոր ուժեր պիտի ստանայ՝ ապստամբներու կատաղի յարձակումնե-րուն առաջքը առնելու համար:

Անցեալ շաբթի ըմբոստները աւելի քան երկու հարիւր զոհ տուած են:

× Օրլէանվիլի մէջ Ալժերիոյ Ազատագրական Շարժումին հետ գործակցող 18 համայնավարներու դատավարութիւնը սկսաւ: Ամբաստանեալներուն մէջ կան բժիշկ մը եւ իր կինը:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

«Իմմանիթէ»ի (համայնավար) երեքշաբթի առտուան թիւը հաւաքուեցաւ ոստիկանութեան կողմէ: «Իմմանիթէ» համայնավարական նախկին թերթի մը խմբագրին ամբաստանութիւնները հրատարակած էր Ալժերիոյ դատախազին դէմ:

ԿՈՒԱԹԵՄԱԼԱՅի սպաննուած Նախագահին յաղթական յաղթարկաւորութիւնը տեղի ունեցաւ Գչ. օր, յաղթարկաւորներու բազմութեան մը ներկայութեան:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԵՐ առաջարկեց համաձայնագիր մը՝ հիւլէական ուժի մը ջատագային կազմակերպութիւն մը հիմնելու համար. ութսուն երկիրներ կը մասնակցին այս կազմակերպութեան:

ՀԻԼ. ՈՒԻԼՈՎ բանող ամերիկեան առեւտրական առաջին նաւը ծով պիտի իջնէ յառաջիկայ գարնան: 295 մեթր երկայնութիւն պիտի ունենայ:

ԳԱՀԻՐԻ մէջ կը յայտարարեն, թէ հիմակուհիմա Ֆրանսայի հետ խորհրդակցութիւններ պիտի չունենան:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ պաշտօնապէս ճանչցան Թունուզի Հանրապետութիւնը:

ՄԱՌՍ ԼՐԱԿՈՆ Սահարայի նախարարը Գչ. օր մեկնեցաւ անապատին արեւմտեան շրջանին մէջ քննութիւն մը կատարելու համար:

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ վերամիացման համար «Զորս»երու առորակած ծանուցագիրը խստօրէն քննադատուեցաւ ընդդիմադիրներու կողմէ: Ադենաուեր Գերմանիոյ ճնշուածութիւնը հաղորդեց, թէ ամիկա Լոնտոնի ապագինման խորհրդաժողովին դէմ առնուած քայլ մըն է:

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՐՍԻԼԻԱ

Հերթական դասախօսութիւնը այս ուրբաթ, ժամը 21ին, ֆրանսական ամվի-թատրոնին սրահը 41 Ալէ Լէոն Կամպեթա:

Կը նախագահէ՝ Կ. ՓՕԼԱՏԵԱՆ
Կը խօսի՝ ԿԱՐՕ ՄԵՀԵԱՆ
Նիւթ՝ «Հայ ժողովուրդը ինչո՞վ տկար է եւ ինչո՞վ՝ զօրաւոր»:
Մուտքը ազատ է:

ԵՂԱՆԱԿԻ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպուած՝ «Հերոսներու Օր»ուան եւ Խանասորի արշաւանքի 60րդ տարեդարձին առթիւ, Օգոստոս 4, կիրակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, վալապրի հանրածանօթ, օդասուն եւ ընդարձակ անտառին մէջ:

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի, մասնակցութեամբ՝ բոլոր խումբերու եւ ենթակոմիտէներու, Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի շրջանային վարչութեան, ինչպէս նաեւ կապոյտ Խաչի շրջ. վարչութեան եւ մասնաճիւղերու:

Ներկայ պիտի ըլլան եւ պիտի խօսին՝ կարապետ պաղտասարեան Պ. վիճթոր Սաւիճ եւ Պ. Լերտա (ընկերվարական):

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ. ՑԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Երգեր, արտասանութիւններ, նուագ եւ հայկական ու եւրոպական պարեր:

Պ. Ալէքս Մնակեան ազգրտէռնի վրայ պիտի նուագէ հայ ժողովրդական երգեր եւ պարերգներ (Փաւիայի երաժշտանոցէն եւ Լիբանանի ազգրտէռնի ախոյեան):

Ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով՝ տան տուիլ, չամփուրով խորոված, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ այլն:

Մուտքը ազատ է:

Երթեւեկի համար դիմել մեր խումբերուն եւ ենթակոմիտէներուն: Կարելի է առնել նաեւ էքս երթեւեկող հանրակառքեր եւ օթօքառեր:

Մարսէյլ Բաղաբին մէջ քնակողներուն

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Վալապր երթալու համար, յատուկ օթօկառեր վարձուած են: Արձանագրուելու համար դիմել ընկեր Ասատուր Քէօսէեանին (Փլաս տ'Էքս), ընկեր Ա. Պետրոսեանին (Տադէս) եւ Պ. Գ. Ծերիկեանին:

Մեկնումը տեղի կ'ունենայ Փլաս տ'Էքսէն:

ՊՕՄՈՆ.— Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ այս տօնակատարութեան, պէտք է արձանագրուին օթօքարի համար մինչեւ 2 ՕԳՈՍՏՈՍ, հետեւեալ ընկերներուն մօտ.— Ց. Պանտիկեան, Ն. Դարքինեան, Կ. Կարապետեան, Սերժ Սարգիսեան:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—
Զարթօնք, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ա. Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:
Ապրումներ՝ 1200, բոլորն ալ լրիւ ակամ:
Վարդանեանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ցուսաբեր» 1956, 1·500
Պապիկ ու Թոռնիկ, *Արիմեան Հայրիկ*, Հր. Խաչան, Պէյրութ, 1957 500
«Ցուսաբեր» *բացառիկ*, նուիրուած Վ. Նալպանդեանի յիշատակին, 1957 300
Ժամանց եւ գրոս, Կ. Գուշակ (երգիններու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400
Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ա.Հարեկումը) դրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500
Պապ թագաւոր, *Մտ. Զօրեան* (վէպ չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750
Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լապեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100
Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Երուխան, Հալէպ, 1953 650
Մեծ Գերին Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան*, Թատերախաղ 3 արար, Փարիզ, 1957, 300 ֆրանք:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ցառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սեպէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժանորդներուն որ փակեն իրենց առնչութիւնները:

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապաւինիլ կարդալ եւ վախցելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, որուն պարտականութիւնն է ամէն առաւօտ ձեզի հասցնել ազգային մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման ղրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հինը: Փոխերու համար՝ 100 ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ»ի չէք – փոսթալ թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չգործածել նախորդը որ ընդունած է:

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ է «Ցառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դրամարկղերը (նուէրներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանտա-քարթով:

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժանորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչութեան գործը:

ԿՈՉ ԼԻՈՆԷՆ

Լիոնի Եկեղեցաշէն Ցանճնախումբը եւ Ազգ. Մխիթարեանը անհուն չնորհակալութեամբ կուտայ ստորեւ Ա-ցանկը այն բոլոր կամաւոր նուիրատուներուն որոնք պատասխանեցին «անմիջական օգնութեան» կոչին, որպէս զի կարելի ըլլար եկեղեցւոյ շինութեան աշխատանքները շարունակել: Նուիրահաւաքումը կը շարունակուի, փութով երկրորդ ցանկը պիտի հրատարակուի:

Ցմոռնանք յիշելու որ նուիրատուները արդէն քանի անգամներ առատօրէն տրած են: Ապրի մեր ժողովուրդը որ տալ գիտէ իր ազգին եւ եկեղեցւոյն համար: Սակայն կը խնդրենք չարունակել որ չհատնի մեր նուիրական գործը:

Նուիրատուներուն Ա. ցանկը.—
Պ. Պ. Կարապետ Ճնկարեան 50·000 ֆր., Աղեքսանդր Կիւլպէնկեան 25·000, Պօյաճեան եղբարք 50·000, Գարեգին Սողոմոնեան 15 հազար, Հրանդ Թադէոսեան յիսուն հազար, Ազըլեան եւ զաւակները, Քաջուղ Ցովհաննէսեան 50·000արական, Յակոբ Վարժապետեան տասը հազար, Գառնիկ Քիլարճեան հինգ հազար, Ժադեաղպեան 15·000, Գառնիկ Դաւիթեան յիսուն հազար, Սանճեան քսան հազար, Մ. Մանիկեան տասը հազար, Քիւրտեան 25·000, Ներկիզեան Շարլ տասը հազար, Տօքթ. Թոնամեան, Պաղտիկ Պաղտասարեան տասնական հազար, Վիլֆրանչէն Պ. Սանճեան յիսուն հազար, Սէնթ Էթիէնէն Պ. Սուճեան 22·000, Թարարէն Պ. Սողոմոնեան տասը հազար ֆրանք:

ԴԻՒԱՆ

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ֆ. Կ. Խաչի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը Քրուա Ռուժ դպրոցի սրահը, այս ուրբաթ ժամը 20ին: Շատ կարեւոր օրակարգ, կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիներէն, ներկայ ըլլալ ճիշդ ժամուն:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝
Olonne-sur-Mer (Vendée)
3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր
Մեկնումի կիրակի, Օգոստոս 4: առաւաւտեան ժամը 7ին: Հաւաքուիլ՝ ժամը 6ին,
Point de rassemblement H :
Gare du Maine Départ.

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ԿԱՑԱՆ

Բ. ԽՈՒՄԲԻ մեկնումը այս երկուշաբթի իրիկուն: Հաւաքուիլ կար տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակը ժամը 21·30ին:

Ա. ԽՈՒՄԲԻ վերադարձ, այս երկուշաբթի առաւօտ ժամը 7ին: Կը խնդրուի ծնողներէն կար տը Լիոնէն դիմաւորել:

×

Կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայանի, Բ. խումբին տրամադրուած եւ մաս կազմող Լիոնի եւ Տէսինի տղոց ծնողներէն, կը խնդրուի որ իրենց զաւակները՝ պակաժներով եւ թուղթերով միասին, բերին այս երկուշաբթի, առաւաւտեան ժամը ճիշդ վեցին, Լիոն-Փէրաշի կայարանին ժամացոյցին տակ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Փոն տը Շէրվէի Հայ Ազգ. Մխիթարեանը Սբ. Յովհաննու Հայր. Մխիթարեանը եւ Երիտ. Մխիթարեանը կազմակերպած են դաշտահանդէս մը, այս կիրակի առաւաւտէն մինչեւ երեկոյ, (Լա Բիւֆոն) Պ. Տրակոսի դեղեցիկ ծառաստանին մէջ:

Ի նպաստ հայ մանկապարտէզին:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիի:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն – Տուրուբերանի Հայր. Մխիթեան Տէսինի մասնաճիւղի:

Այս կիրակի առաւաւտէն մինչեւ երեկոյ Քաֆէ Լամարկի մօտ զովասուն Պուրակը:

Կը բանախօսէ Կ. Մ. ՏԵՐՄՈՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, պիտի ըլլան երգեր, արտասանութիւններ եւ Տարօնի աւանդական գեղջկական պարեր:

ԴԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու գալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւին
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՅ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant Couturier ARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 փր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 փրանք: Հատը 12 փր.

ՈՒՐԲԱԹ
2
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
VENDREDI
2 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7957 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISSAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3758

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԵՐԵՍՈՒՆԵՐԿՈՒ ՏԱՐԵԿԱՆ

•

1925 Յուլիսի վերջերը Փարիզի եկեղեցիին դուռը բաժնուած կարճ թուղթիկ մը կը ծանուցանէր թէ՝ Օգոստոսի սկիզբը լոյս պիտի տեսնէ նոր թերթ մը, իբրեւ երկօրեայ :

Անունը՝ Յառաջ : Խմբագիրը՝ Շաւարշ Մխսաֆեան :

Քանի մը օր վերջ , օգամուղ թղթատարով ստացուած երկտողով մը կը հրաւիրուէի մնայուն աշխատակիցը դառնալու ծրագրուած թերթին :

Մեր յաւէտ ողբացեալ խմբագրապետը դործի կը ձեռնարկէր՝ առանց դրամագլուխի եւ առանց հաստատուն հասոյթի աղբիւրներու :

Միակ յոյսը իր գրիչն էր : Աչխատելու յամառ կամքը : Իր գաղափարակից ընկերներու անվերապահ աջակցութեան վստահութիւնը : Ու նաեւ՝ ի սիրեւ Ֆրանսայի ցիրուցան տարագիր բազմութեանց ծառայելու հաւատքը :

Բարեկամ մը հինգ հազար ֆրանք տրամադրած էր՝ քաջալերելու համար ձեռնարկը : Եւ քէն նոյն բարեկամը երկու անդամին հինգ հազարական ֆրանք եւս տրամադրեց :

Անկարելի էր այսքան համեստ գումարով չափաթը երեք անդամ մեծադիր չորս էջով թերթ հրատարակել :

Ընկերներու գոհողութեան վրայ չուռով եկաւ աւելնալ հանրութեան քաջալերութիւնը :

Շատ չանցած Փարիզէն ու գաւառի բոլոր անկիւններէն բաժնեգրութեան համար նամակներ սկսան տեղալ :

«Յառաջ» արդատ բռնեց առաջին օրէն սկսեալ :

Համեստ էր իր տպարանը : Փարիզի մոռցուած մէկ անկիւնը, բակի մէջ երկու մութ սենեակներ : Մէկը տպարան՝ հնամենի մեքենայով մը եւ քանի մը տուփ հայերէն դիրերով : Միւսը՝ խմբագրատուն եւ վարչութեան գրասենեակ միաժամանակ : Երկուքն ալ լուսաւորուած աղօտ կերպով :

« Խմբագրատան » յատկացուած մասը հազիւ մէկուկէս մեթր լայնք ունէր : Դրան մուտքին աջ ու ձախ կողմերը մէկ մէկ նեղ, հին սեղան եւ խարխլած աթոռ՝ կը կազմէին ամբողջ կահ կարասին :

Աչսպիսի անճոռնի պայմաններու տակ լոյս աչխարհ եկաւ «Յառաջ» 1925 Օգոստոս 2ին :

Քաջալերուած համաժողովրդական ընդունելութենէն, 1927ի սկիզբը վերածուեցաւ օրաթերթի, «Մասիս»ի խնամուած տպագրութեամբ :

«Յառաջ» գործաւ չափկապ Ֆրանսայի զանազան ազարակներուն եւ գործարանները մէջ կոչուած մեր հայրենակիցներուն մէջեւ :

Սուրիոյ, Լիբանանի եւ Յունաստանի որբանոցներէն աչխատելու համար Ֆրանսա բերուած չափահաս որբերու ժամադրավայրը եղաւ :

Ոչ միայն ժամադրավայր, այլ եւ դպրոց՝ բոլոր անոնց, որոնք հայերէնի կի – սատ պաշարով մը միայն եկած էին այս հիւրընկալ երկիրը :

Զայիներ Գաւառէն ամէնէն կենդանի սիւնակը դարձաւ մեր թերթին :

Յառաջի Սաւերը այդ սիւնակէն է, որ սկսան իրենց գրական փորձերը :

Երեսուներկու տարեկան է այսօր «Յառաջ» :

Վեց ամիս առաջ մեզմէ առ յաւէտ բաժնուեցաւ մեր հիմնադիր – խմբագրապետը : Բաժնուեցաւ Փիզիքապէս՝ հպատակելով կեանքի անյեղլի օրէնքին՝ իրրեւ մահկանացու :

Սակայն իր հոգին կը սաւառնի միշտ վերեւ :

«Յառաջ»ի ընտանիքը՝ հաւատարիմ իր յիշատակին՝ կը քալէ իր դծած ուղիով : «Յառաջ»ի պիծով, որ ամէն բանէ վեր կը դասէ պարկեշտութիւնը, ուղղամտութիւնը, անշահախնդրութիւնն ու գոհաբերութիւնը :

Ու չնորհիւ այդ գիծին է, որ Յառաջ կը չարունակէ վայելել հանրութեան քաջալերութիւնն ու համակրանքը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՆ ԻՐ ՀՈԳԵՐՈՎ

•

ՆԱԽԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ
ՈՍԿԻՆ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՅ

Նախարարական տագնապի մը առջեւ կը գտնուինք : Հարցը լրջօրէն կը հետաքրքրէ քաղաքական շրջանակները, որով հետեւ եւմտական նախարար Ֆելիքս Գայեան կը չարունակէ պնդել իր առաջարկին վրայ եւ ընդդիմանալ միւս նախարարներուն : Դչ· օր, Նախարարաց Խորհուրդը չորեքշաբթի երեք նիստեր դումարեց : Անհամաձայնութիւնը զգալի էր նախընթացներուն միջեւ, այնքան որ՝ եւմտական նախարար կայեան իր հրաժարականը ներկայացուց, սակայն կարճ ժամանակի մէջ եւ առաւ իր որոշումը՝ Ֆրանսայի ներկայ լուրջ կացութեան անդրադառնալով :

Վարչապետ Մոնուրվիլ առաջարկին վրայ, Նախարարաց Խորհուրդը կրկին պիտի դումարուէր եշ· օր :

Նախարարները համաձայնութիւն դոյացուցած են պատերազմական եւ ներդրումի (ենվեսթիսման) հարցերուն շուրջ : Դժուարինը՝ Ազգ· կրթութիւնն է եւ Ընկերային ապահովութիւնը, որոնց համար կայեան առաջարկած պիւտճէն ընդունելու ոչ մէկ նպատակ ունին նախարարները : Զինուորական ծախքերու հարցն ալ բաւականին բարդ է :

Ընկերային ապահովութեան հարցին մէջ, եւմտական նախարարը չուզեր, որ Գանձը յաճախակի զարձած բացի մը ծախքերը ընէ· (այս տարուան համար՝ ութսուն միլիառ կը նախատեսուի) :

Գալով Ազգ· կրթութեան հարցին, զանազան դժուարութիւններ կան, բայց ո՛չ թէ վճարումներու, այլ՝ դպրոցական չինութիւններու շուրջ, որոնք յառաջիկայ տարի պիտի սկսին առաջ երթալ :

Վիճաբանութիւնները սուր բնոյթ ընդացան նախարարներու միջեւ, յատկապէս կայեանի եւ Ընկերվարականներու տեսակէտները բախեցան իրարու : Կը ըսպասուէր, որ եշ· օր, առտուան նիստին, նախարարները համաձայնութիւն դոյացնէին իրարու մէջ :

Հանրապետութեան Նախագահ Քոթէ, որ չորեքշաբթի առաւօտ արձակուրդի պիտի երթար, յետաձգած էր իր ուղեւորութիւնը՝ հինգշաբթի իրիկուան : Անշուշտ՝ սպասելով Նախարարաց Խորհուրդին որոշումներուն :

× *Հաւանական է, որ Օգոստոս 15էն առաջ, կառավարութիւնը ժողով մը գումարէ Հանր· Նախագահին բնակարանին մէջ, Ալժերիոյ շուրջ : Ցամենայն դէպս , Օգոստոսին անպայման նիստ մը պիտի դումարուի, Աւրաքին նախարար փնտրի Միացեալ Նահանգներ մեկնելէն առաջ (Օգոստոս 22) :*

× *Կառավարութիւնը որոշեց ճանչնալ Թունուզի հանրապետութիւնը :*

× *Միջ - նախարարական ժողովի մը մէջ, որ գումարուեցաւ Դչ· օր, Պատերազմական նախարար Անդրէ Մորիս խոսեցաւ Ալժերիոյ մասին : Շեշտը դնելով Թունուզեւալժերիական սահմանապլուխի միջադէպերուն մասին, առաջարկեց որ*

(Լուրերու շար·ը կարդալ Դ· էջ)

ԽՄԲ·— Ստորեւ կը հրատարակենք 1925 Յուլիսի վերջերը լոյս տեսած թուղթիկը որ կը ծանուցանէր թէ Օգոստոս 1ին լոյս կը տեսնէ «Յառաջ»ը (տես խմբագրականը) :

32 տարի վերջ, *Յառաջ* այսօր զրկուած իր անխոնջ խմբագրապետէն, կը սիրէ յուսալ որ կրցաւ հաւատարիմ մնալ իր սկզբունքներուն :

ՅԱՌԱՋ

ՅԱՌԱՋԻԿԱՑ ԿԻՐԱԿԻ ՕԳՈՍՏՈՍ 1ԻՆ
ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ ԼՈՅՍ ԿԸ ՏԵՍՆԷ
Յ Ա Ռ Ա Ջ ԼՐԱԳԻՐԸ
Խմբագրութեամբ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆԻ

Տպագրական եւ տեղական այլ դժուարութիւններ պատճառաւ առ այժմ շաբաթը երեք անգամ, ԿԻՐԱԿԻ, ՀՈՐԵՔՇԱԲԹԻ եւ ՈՒՐԲԱԹ օրերը :

Յառաջը կուզայ իրական պահանջ մը լրացնել Ֆրանսայի մէջ, ուր արդէն քանասուն հազարի կը հասնի մեր հայրենակիցներուն թիւը :

Յառաջը պիտի ըլլայ հայելին ոչ միայն Ֆրանսայի եւ Արեւմտեան ու Միջին Եւրոպայի հայկական կեանքին, այլ եւ համահայկական օրկան մը, լրացնելով օրաւուան թերթի մը բոլոր պահանջները :

Յառաջի մէջ լայն տեղ պիտի տրուի ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ, դաղութներու եւ ԹՈՒՐՔԻՈՅ, ամենավերջին լուրերով :

Իրրեւ տեղական թերթ Յառաջ պիտի հետեւի Ֆրանսայի եւ հարեւան երկիրներու ներքին բոլոր անցուդարձերուն , քաղաքական, անտեսական թէ դրական :

Մասնաւոր դրգռակցութիւնները, *որոնք ջիղն են արդի լրագրութեան, պիտի կազմեն Յառաջի կենդանի մէկ բաժինը :*

Յառաջը պիտի վայելէ աչխատակցութիւնը չատ մը ծանօթ դրողներու, Ֆրանսայէն եւ արտասահմանէն :

ՏԱՐԱԾԵՑԷՔ «ՅԱՌԱՋ»ը: Ձեր թերթն է ան, պատկերը՝ ձեր կեանքին , արձագանգը ձեր բաղձանքներուն եւ տրտունջներուն, եւ Միութեան կապ մը՝ գաղութ :

Անոր չնորհիւ պիտի հետեւիք օրուան դէպքերուն ձեր մայրենի լեզուով, որ ամէնէն թանկագին ունեցն է այս օտարափերուն վրայ :

ԳԵՐՄԱՆԵԻՐՈՒՍ ԽԶՈՒՄ ՄԲԱԿՈՒԱՑԻ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

•

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ
ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ
ՊԻՏԻ ԼՔԵՆ

Ինչպէս գրած էինք, Արեւմտեան Գերմանիոյ մէկ պատուիրակութիւնը գացած էր Մոսկուա՝ խորհրդակցութեանց համար : Նիստերը սկսած էին դումարուիլ : Սակայն Մոսկուայի գերմանացի դեսպանը, որ միաժամանակ պատուիրակութեան գլխավորն է՝ խորհրդակցութեանց մէջ , անակնկալօրէն Պոնն կանչուեցաւ : Դաշնակցային Հանրապետութեան կառավարական բանակներուն մէկուն համաձայն՝ « Մոսկուայի մէջ ռուսեւգերման խորհրդակցութիւններուն չարունակուիլը կախում ունի գեսպանին տալիք տեղեկագիրէն» :

Գերման դեսպանը՝ Լար, որ Յուլիս 22ին խորհրդակցութեանց սկսած էր Մ· Միութեան հետ առեւտրական համաձայնութիւն մը դոյացնելու եւ Ռուսիոյ մէջ դանուող Գերմանացիները իրենց հայրենիքը վերադարձնելու համար, այս առաւօտ Պոնն հասած պիտի ըլլայ :

Գերման Լարի Պոնն ժամանումը՝ պատուիրակութիւնը Մոսկուա ձգելով, լուրջ մտահոգութեանց դուռ բացած է : Կառավարական բանակներն համաձայն, Մ· Միութեան պատուիրակութեան գլխավորը՝ Սէմիոնով, յայտարարած է , թէ գերման գերիներու հայրենադարձը անկարելի է··· Գերմանացիները Մոսկուայի խորհրդակցութիւնները պիտի չարունակեն այն աստեն միայն՝ երբ խորհրդային պատուիրակը համաձայնի Գերմանացիներու հայրենադարձին : Պոննի կառավարութեան միտք – բանին այդ էր՝ խորհրդակցութիւններու սկսելու համար : Հակառակ պարագային՝ ժողովը կէս պիտի ձգեն եւ վերադառնան բոլոր պատուիրակները : Մ· Միութեան այս ուղղութեամբ ցոյց տուած անփոփոխականութիւնը մտահոգած է Արեւմտեան քաղաքական շրջանակները, որոնք անձկութեամբ կը սպասեն Պոննի որոշումին :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ Մ· Միութեան պիտի տան ճառագայթաձակ զործիքներ՝ քանակի դէմ պայքարելու համար :

ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱԳԱՀ ՓԵՐՈՆ

ԱՊՕՐԻՆԻ ԿԸ ԳՏՆԷ
ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

•

Ինչպէս գրած էինք, Արժանթինի երեսփոխանական ընտրութիւններուն, փերոնականներու «սպիտակ» քուէները կը համապատասխանէին նախագահ Արամպուրուի առացած ձայներուն :

Արժանթինի նախկին նախագահը՝ Փերոն, գրաւոր յայտարարութիւն մը յանձնեց մամուլին, ապօրինի դանելով այդ ընտրութիւնները : Փերոն կը ճշդէ յայտնէ· — «Հաստատուած է, որ վերոնակներուն մեծամասնութիւնը չէ մասնակցած քուէարկութեան, նոյնիսկ՝ « սպիտակ » քուէ տալու համար : Այդ պարագային, հակառակ բոլոր ապօրինութեանց, վերոնականներու ձայնը կրկինը պիտի ըլլար··· մէկ միլիոն վերոնական՝ ներ, ձայնի իրաւունքէն զրկուեցան՝ ընդհատութեան կոդմէ : Եթէ տասը միլիոն քուէարկողներու վրայ երկու միլիոն ձայներ թիկունք կանդնած են բռնատիրութեան՝ ութ միլիոնը դէմ է անոր» :

Միւս կողմէ, Արամպուրուի կողմնակիցները «կեղծ Փերոնի» մը ձայնը առած են ձայնասկաւառակներու վրայ, ուր ի՛նչսուի, թէ իրեն կուսակիցները պէտք է քուէարկեն ուրիչ հոսանքներու ··· :

Մ· Մինոիթին չուռով Եգիպտոսի պիտի յանձնէ 15 թորփիլահալածներ եւ վեց այլ նաւեր, կը յայտնէ ամերիկեան «Նիւզվիք» թերթը : Նոյն աղբիւրին համաձայն, Մ· Միութեան ապահովութեան ուժերուն զեկավարը ճամբորդութիւն մը պիտի ընէ դէպի Սուրիա :

Լիբանանի մէջ, Դչ· օր չորս ռումբեր արձակուած են : Երկուքը՝ Յորդանանի դեսպանատան պարտէզին մէջ, հատ մը « Ամերիկայի Ձայն»ի կայանին վրայ եւ հատ մըն ալ ամերիկեան լրատու դործակալութեան գրասրանին մօտերը : Ոչ մէկ զոհ կայ :

ԿՐԵՄԼԻՆի մէջ Աֆղանիստանի Թագաւորին ի պատիւ հացկերոյթ մը տրուած է՝ «Աֆղանիստանի չէզոքութեան վրայ երկոդմանի համաձայնութեան մը տասնամեակին առթ», յայտարարեց Մոսկուայի ձայնատիւրը :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ

Գ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ, ՀՐԱՆՏ ՆԱԶԱՐԵԹՅԱՆ ԵՎ ՀՈՎՀ. ՏԱՏՈՆՑԻ

1914ի գարնան Հնչակ առաջին 45 տարիք էին։ Ընտրեց, դիմեց, մեկուսացավ ու ինքնակրթվեց։ Ամբողջ կյանքում էր ձգտում ճշտության։ Գրադարանի գործը նրա համար ավելի քան գործ էր։ Ինքն էր հավաքել, կազմել, կարգի բերել, ամրացրել, ամեն գրքի վրա ինքն էր դրել կնիքը։ Ամեն գրքի մասին ինքն ուներ իր կարծիքը, որ հետագայում ավելի ու ավելի էր ամրանում

ՕԹԹՕ ՔԻԽՍԻՆԷՆ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՄԱՔՐԱԳՈՐԾՈՒՄԷՆ ՕԳՏՈՒՈՂՆԵՐԷՆ ՄԷԿԸ

ՄՄԲ.— կրեմլիճի վերջին մաքրագործումներուն մասին *Լը Մոնտի* խորհրդա-յին հարցերու մասնագէտ աշխատակիցը յօդուած մը գրած է, ուր կ'անդրադառնայ նաեւ այդ մաքրագործումներէն օգտուողներուն եւ յատկապէս՝ Օթթօ Քիւսինէնի մասին: Ստորեւ՝ յօդուածին գլխաւոր մասերը.—

Ցունիս 29ին Մոսկուայի մէջ սարքուած տոամբը եթէ պատճառ եղաւ բազմաթիւ զոհերու, պէտք չէ մոռնալ նաեւ, որ ուրիշներ ալ օգտուեցան՝ իրենց դիրքը զօրացնելու համար: Այս չարքին գլխաւորներէն է յատկապէս Օթթօ Քիւսինէն, հին համայնավար մը, որ Խրուշչեւի շնորհիւ մուտք գործեց Մ. Միութեան համայնավար կուսակցութեան Կ. Կոմիտէին գիւղական մէջ: Յարգանքի տուրք մը անչուշտ, որ չատ ուշ կը հասնի, քանի որ Օթթօ Քիւսինէն իր քաղաքական գործունէութեան վախճանին հասած է այլեւս:

Ծնած՝ 1884ին, Ֆինլանտայի մէջ, Օթթօ Քիւսինէն 73 տարեկան է այսօր: Ֆինլանտայի համայնավար կուսակցութեան հիմնադիրներէն եղած է: Ա. Աչխարհամարտէն առաջ, Ֆինլանտայի Կրթական Նախարարութեան մէջ որոշ պաշտօններ կատարած է, մինչեւ 1917ը՝ երբ Լենինի յաղթանակը վերջ դրաւ իր գործունէութեան. տարի մը վերջ հայրենիքէն հեռանալով վերջնապէս հաստատուեցաւ Ռուսիա եւ դարձաւ խորհրդային քաղաքացի:

Մարքսեան դիտութեանց մէջ ունեցած խոր ծանօթութեանց շնորհիւ, կարեւոր պաշտօն մը տրուեցաւ իրեն Կոմինթերնի մէջ, որ 1919ին հիմնուեցաւ Մոսկուայի մէջ: Ըլլալով վարիչ անդամներէն մէկը կուսակցութեան, առիթը ունեցաւ դոց-ծակցելու համայնավար կուսակցութեան միջազգային պարագլուխներուն հետ.— Լենին, Սթալին, Պուխարին (մինչեւ դատավարութիւնը) Տիմիթրով, Էրքոլի (ապագայ Թոլիաթի), Թորէզ եւայլն: 1928ի վեցերորդ համագումարին, Էմ. Քոլիի հետ ներկայացուց տեղեկագիր մը՝ կուսակցութեան ունեցած յեղափոխական գործունէութեան չուրջ (գաղութներու մէջ): 1935 Սեպտեմբերին եւ-րիտասարդութեան վեցերորդ համագումարին մէջ ուշագրաւ ճառ մը արտասանեց Ֆաշիզմին դէմ, գովքը հիւսելով Սթալինի, որ իր բարեկամն էր:

«Երբ ընկեր Քիւսինէն կը յայտնէր Մ. Միութեան ժողովուրդին յաղթանակը, պատրաստած մարդուն անունը՝ ժողովուրդներու ղեկավարները ծափահարութեանց փոթորիկ մը կը բարձրացնէին», կը գրէր «Փրաւտա» (1935 Սեպտ. 29), յիշելով «կեցցէ Սթալինն» արտայայտութիւնները, *որ ամէն ելոյթի վերջաւորութեան կ'արձագանգէին:*

Ո՞Վ ԷՐ ՆԱԽԱԳԱՀ ԱՐՄԱՍ

Ինչպէս գրած էինք, Յուլիս 26ի գիշերը, համայնավարի մը ձեռքով սպաննուեցաւ Կուաթեմալայի Հանրապետութեան Նախագահը՝ Քառթիյէօ Արմաս:

Ծնած էր 1914 Նոյեմբեր չորսին, Կուաթեմալայի մէջ: 1933ին վկայուած էր պետական ակադեմիայէն, ուր մնաց մինչեւ 1944, իբրեւ ուսուցիչ:

1945ին, երբ Արեւմլօ Հանր. Նախագահ էր, դաւադրութիւն մը սարքուեցաւ եւ պինեալ ուժերու հրամանատար Արբենց (որուն կուսակիցներէն էր Արմաս) հակադրուեցաւ Պատերազմական Նախարար Արպէնզի:

Գնդապետ Արբենցի մահէն ետք, Արպէնզ հռչակուեցաւ Հանր. Նախագահ՝ 1949ին: Այս շրջանին էր, որ Արմաս ձերբակալուեցաւ իբրեւ Արբենցի համախոհ: Սակայն, Արմաս յաջողեցաւ չուռով փախչիլ բանտէն եւ ապաստանեցաւ Հնդուրաս, ուր մնաց երեք տարի: Հայրենիքէն հեռու գտնուելով հանդերձ, ան աշխատեցաւ զօրաւոր ընդդիմադրութիւն մը կազմակերպել: Արպէնզի կառավարութիւնը, «յառաջդիմական» հակումներ ունէր: Իսկ Արմաս ծանօթ էր իբրեւ հակահամայնավար ուժեղ անհատականութիւն մը: Հոնտուրասի մէջ, Արմաս կազբա-կերպեց «Կուաթեմալայի ազատագրութիւնը» եւ յաջողեցաւ: 1954ին, ապստամբներուն զլուխը անցնելով, տապալեց Արպէնզի կառավարութիւնը եւ անցաւ իշխանութեան գլուխ:

Երկու ամիս ետք, Արմաս պաշտօնապէս հռչակուեցաւ Կուաթեմալայի Հանր. Նախագահ:

Արպէնզ յաւիտենական հակառակորդն էր Արմասի: Բանտարկած էր զայն: Նոյնիսկ՝ սպառնալիքներ ըրած: Սակայն, երբ իր կառավարութիւնը փոխարինուեցաւ Արմասի համախոհներով, այս վերջինը բաւարարուեցաւ միայն իր հակառակորդը աքսորել: Ջուիցերիա հաստատուելով, նախկին Նախագահը շարունակեց իր գաղտնի գործունէութիւնը, օգտուելով իր քանի մը համայնավար բարեկամներուն «վստահելի» գործունէութենէն:

Ներկայիս երբ Արմաս սպաննուած է, իր համախոհները ուժեղ դիրք մը ապահոված են երկրին մէջ: Բանակը թիկունք կը կանգնի համայնավար գնդակներու զոհ գացած նախագահին կառավարութեան անդամներուն: Ոչ մէկ հաւնտա-կանութիւն կայ, որ Արպենզ, կամ իր կուսակիցները կարենան իշխանութեան գլուխ դալ:

Թ. Ա.Թ.

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼ. — Կիրակի, Յուլիս 21, «Սէնթ Անտրէի» պարտէզին մէջ, տեղի ունեցաւ Տարօն - Սալնոյ Զորի Հայր. Միութեան կազմակերպած «Հերոսներու Օր»-ուան *տոնակատարութիւնը:*

Կէսօրին՝ արդէն հանդիսավայրը լեցուած էր խուռներամ բազմութեամբ:

Հանդէսը սկսեցաւ առաջ, արդէն «Ալ-զաղ»ի բարձրախօսը կը նուագէր ազգային Քօչարիի, Փափաճիի եւ ուրիշ եղանակներ:

Ու Մշեցի Թէ Սալնոճորցի խումբերը կը պարէին աշխոյժ ու խանդավառ:

Գործի վրայ էին Յարութիւնն ու Եղիան, Ղազարն ու Պետրոսը, որոնք հայրենի տան ու ափերու հիւրասիրութեամբ, միշտ ժպտերես ու խանդավառ, սեղանէ սեղան կը վազէին, եկողները կը հիւրասիրէին եւ զանազան կարգադրութիւններ կ'ընէին:

Օրուան նախագահ Պ. Եղիա Մելքոնեան հանդէսը բացուած յայտարարելով՝ բեմ հրաւիրեց խումբ մը Նոր Սերնդականներ եւ Արենոյշներ, որոնք երգեցին «Ցառաջ նահատակ»ը:

Ապա հրաւիրեց ներկաները՝ որ յոտնկայս յարգեն հայ հերոսներու յիշատակը եւ իր հակիրճ ճառով. բացատրեց հերոսներու հանդէպ մեր պարտականութիւնները, չէշտեց հայապահպանման գործին նուիրականութիւնը եւ թելադրեց՝ հաւատարիմ մնալ մեծ ուխտին, մինչեւ որ գայ օրը մեր յաղթանակին եւ մենք մեր հերոսներու յիշատակը յարգենք մեր հայրենիքի մէջ եւ Վարդավառը տօնենք Ս. Կարապետի վանքին մէջ:

Օրիորդ Շաքէ Սէրէնկիւլեան յաջողութեամբ արտասանեց ընտիր բանաստեղծութիւն մը, Օրիորդ Վարդանեան երգեց՝ երկու երգեր, փոքրիկն Վանիկ Նազարեան արտասանեց Ցովհ. Թումանեանի «Շունն ու կատուն» եւ Ֆրանսերէն բանաստեղծութիւն մը եւ բոլորն ալ արժանացան ծափերու:

Իսկ Պուլվար Օտտոյէն փոքրիկն Պալիկեան երկու Ֆանթէզիներով խնդացուց հանդիսականները:

Ընկեր Պ. Սահակեանի կատակախառն քանի մը խօսքերէն վերջ, արենոյշ Ալիս Շամիրեան երգեց «Քէլէ քէլէ»ն:

Ապա բեմ հրաւիրուեցաւ Պ. Գասպար Շէխիկեան, օրուան բանախօսը, որ կարճ պատմականով մը պատկերացուց՝ Տարօնի աշխարհը, հեթանոսական թէ քրիստոնէական շրջաններուն, Վարդավառի տօնակատարութիւնը իր մանրամասնութիւններով, եւ կուռ բանախօսութիւնով մը՝ պանծացուց հերոսներու յիշատակը եւ իսր հաւատքով յայտարարեց թէ՝ պիտի գայ օրը, երբ հայ ժողովուրդը պիտի հաւաքուի իր հայրենի հողին վրայ, իրակա-նացած տեսնելով իր մեծ երազը եւ կարգ մը օգտակար թելադրանքներով վերջացուց իր խօսքը:

Պ. Սիմոն Աւտոյեան երգեց «Տըլէ եա-ման»ը՝ Նոր Սերնդականներէն Մասիս Գուլումեանի արտասանութիւնէն վերջ, Օրիորդ Մակի Իշխանեան արտասանեց՝ Ս. Կապուտիկեանի «Ծօսք իմ որդուն» եւ երգեց երգ մը:

Ընկեր Վարդգէս Աւետեան երգեց Ս. Չուղ Ջիւանիի մէկ երգը եւ կարճ դադարէ մը վերջ, տեղի ունեցաւ վիճակահանութիւնը:

Գեղարուեստական բաժինը վերջացած ըլլալով, սկսան հայկական եւ եւրոպական պարերը:

Նահապետական սեղանները նորէն բացուեցան ու խրախճանքն ու խանդավառութիւնն իրենց զագաթնակէտին հասան ու տեւեցին մինչեւ իրիկուն, ուշ ատեն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԿԱՐԴԱՑ�էՔ ԵՒ ՏԱՐԱԾԵՑ�էՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ԵՒԿՈՒՆՔ

ԳԼՈՒԽ ԻԲ.

«ԱԶԱՏՈՒԽՒԻՆ ԵՂԲԱՐՑ ԳԵՐԵԼՈՑ»

Իսկ Գուրգէն առանց ուշ դնելու հեռացաւ դարձեալ եւ երկրորդ յարձակումն ուղղուած մ'էլ առաւ. զրան երկու փեղկերը միաառիթ զետին խնկան: Ան առանց ձեռքերը չփեց, վահանը ձեռքն առած մտաւ ներս եւ ուղղուեցաւ սենեակները հանդարտութեամբ եւ հրամայեց թիկնապահաց որ ձայն տան բնակչաց լոյս բերել, եւ շնորհով հիւրընկալել, եթէ չեն ուզեր որ տուներնին հիմն ի վեր տապալի:

Եւ ահա քանի մը վայրկեան վերջը խռուած, կնճռոտած ալեւոր Տաճիկ մը ձեռքը ճրագ ներկայացաւ եւ «բարի երեկոյ» մաղթեց մեր հիւրերուն. իւր կերպին մէջ դժկամակութիւն եւ երկիւղ յայտնի կ'երեւէին: Իսկ Գուրգէն առանց նորա վիճակին ուշադրութիւն ընելու, հարցուց ծերուն ահագին ձայնով.

— *Ծեր դու, քեզ կ'ըսեմ, ինձ մարիկ բերէ, այս տան մէջ քեզմէ զատ մարդ չկա՞յ:*

— *կայ, իշխան:*

— *Ուրեմն ուրեմն որ ծեր մարդ ես, հանգստեան պէտք ունիս, եւ ուրիշ երիտասարդ մարդիկ երեսնին կը ծածկեն: Ի՞նչ է քու տիրոջդ անունը:*

— *Ալի էրմէնի:*

— *Շատ բարի, Ալին լաւ է, էրմէնին էլ լաւ է, երբ այս երկու անուններդ իրարմէ հեռու լինին. ինձմէ բարեւ ըրէ եւ քեզ իրեն որ հիւրընկալութեան օրէնքդ պարտաւորէ որ դայ մեզի ընկերութիւն ընէ, եւ ոչ թէ փախուստ տայ:*

— *Բայց երբ հարցնէ թէ ո՞վ է բարեւ ընողը, ի՞նչ անուն տամ:*

— *Զրուցէ թէ բարեկամաց բարեկամ՝ թշնամեաց թշնամի՝ բուն, անխառն, ճշմարիտ էրմէնի մի է:*

Մեր բարեկամները թողունք քիչ մը այս երկու երեք սենեակներուն մէջ որ տրանց եւ հիւրոց բնակարան կը կազմեն, եւ ծերուն հետ մտնենք կանանոցը ուր նոյն վայրկեանին ամէնը այր եւ կին պատսպարեալ էին: Հինգ վեց սպառազէն մարդիկ կանանոցին դրան առջեւ կանգնեալ էին. արձան կարելի էր կարծել զիրենք՝ եթէ չդողային: Զորս հինգ հատ մը խարչիկ եթովպացի գերիք իրենց ապուշ դէմքով բոլորովին չփոթած կը տարտամէին: Իսկ ներքին սենեակներուն մէջ ահաբեկ եւ յուսահատ տատն հինդի չափ ամէն հասակի եւ ամէն տեսակի կանայք չարուած կեցեր էին՝ փառաւոր հագուստներով հագուած կնոջ մը առջեւ որ միայն բազմոցին վրայ ծնկուրնքը ծալած նստած էր, եւ որուն գլուխը կանաչ պսակ մի կապուած կար ի նշան Մարգարէին ցեղէն իջնելուն: Կինը թխամորթ, չոր, երկայնահասակ, սեւ աչքեր եւ հատ յօնքեր ունէր որ իր նայուածքին աւելի խստութիւն մը կուտային. մէջքի ականակապ գօտիին կախուած էր ոսկեպատեան դաշոյն մը, եւ քովի բարձին վրայ արջառաջիլ մը կար ահարկութիւն ազախնայ եւ սարկաց, վասնզի այդ դաժան, արհամարհոտ եւ ամբարտաւան աչքերը կը ցցնէին թէ ամենափոքր սխալմունք եւ յանցանք քաւութիւն չէին պահներ առանց այդ խարազանին հարուածներէն անցնելու:

Ընդարձակ սենեակին մէջ ուր այնչափ կանայք եւ աղջկունք կանդնած էին, չընչառութեան ձայն անգամ չկար թէպէտ, երեք չորս հատ տատ-տատներկու տատրու աղջիկներ էին. եւ միայն հանրմին չարժմունքին իր բեհեզեայ եւ մետաքսեայ հագուստներուն ձայնը կը լսուէր: Բարկութիւն եւ երկիւղ իւր բնական տպեղ դէմքը աւելի տպեղ կը ցցնէին. եւ ան-համբերութիւնն արդէն վերջի սահմանը գտած էր, երբ Հասան պապա ներս մտաւ եւ զրան առջեւ կեցաւ:

— *Մօտ եկ, Հասան, գոչեց Տիկինը, ո՞վ են, ի՞նչ մարդիկ են այդ աւազակները:*

— *Տիկին հայ են, երկուքը իշխանատոհմ են, տասնի չափ ալ գինուորք:*

— *Ի՞նչ խօսեցան, ի՞նչ ըսին. իմ ըսածներուս ի՞նչ պատասխան տուին:*

— *Տիկին, ձեր ըսածները զրուցելու ժամանակ չտուած՝ այդ գլխաւորներուն մէկը երկայն ահագին մարդ մը՝ սոսկալի ձայնով ինձ հրամայեց որ մէկ մ'էլ աչքին չերեւամ եւ Տէրը ուղեց:*

— *Զգուշացի՞ր թէ այս բերդին տէրը Տիկին մ'է:*

— *Ոչ, Տիկին, ըսաւ ծերը ահով մէկ երկու ոտք ետ քաշուելով՝ վասնզի կնոջ աչքերը կատաղի փայլ մը առին եւ ձեռքը արջառաջիլին երկնցաւ:*

— *Անպիտան ծառայ, այսպէ՞ս իմ հրամաններս կը կատարես. չըսի՞ր այդ անհաւատներուն թէ Տիկինը Մարգարէին ցեղէն կ'իջնէ եւ Ամիրապետին մօտ պզականն է:*

— *Այդ խօսքերը զրուցելու ժամանակ չմնայ, Տիկի՛ն, ով եւ ինչչափ քաջասիրտ մարդ լինի այդ հսկային առջեւ կը չփոթի ըսելիքը. ես ծեր, տկար մարդ եմ, Տիկին, փառք Աստուծոյ, այսչափ ինձմէ լաւ ծառաներ ունիս...*

— *Լռէ, անպիտան ծեր, խորհուրդ տալըդ միայն կը պակսէր. կորիր, աչքիս մ'երեւիր, կերած հացդ լեզի դառնայ:*

— *Եւ ծերը ուրախութեամբ դուրս ելաւ դիւրագին ազատելուն համար:*

ԾԵՐԵՆՑ

(Շար.)

ուժերը զօրացուին այդ չրջանին մէջ :

× Ֆրանսա Մալեզիոյ մէջ դեսպան – տուն հաստատեց :

Սակարանը չորեքշաբթի օր բաւական բարձրացաւ ինչ որ արդիւնք է անատու – դութեան եւ պիներու յաւելման : Ոսկին որ երեքշաբթի 484·000 էր 493 հազարի բարձրացաւ : Նափոլէոն 3800, դուլց· 3480, անգլ· 4300, քսան տոլարնոց 17520 : Թղթադրամ տոլարը 413էն բարձրացաւ 420ի, դուլց· 101, պելժ· 8·30, սթերլին 1150 :

ՕՄԱՆԻ ԴԻՊԻՔԵՐԸ

Բրիտանական օդուժին կողմէ ամբա – կոծուած ապստամբները կարգի եկած են, կը յայտարարէ Օմանի Ներքին նախարա – րութիւնը :

Նիզվայէն ութսուն քիլոմեթր դանուող Իզքիի ամբակոծումէն ետք, Սուլթանին կարմիր դրօշը տեսնուած է ապստամբներու կեդրոնին մէջ :

Մինչ այս մինչ այն, օդուժը հրաման ստացած է հարուածել այն չրջանները, ուրկէ կառքերով կամ ուղտերով օդնու – թիւն կը փութացուի ըմբոստներուն :

Սակայն կը յայտարարուի, թէ ոչ մէկ յարձակում պիտի ըլլայ՝ մարդ կամ անա – սուն սպաննելու դիտաւորութեամբ : Ռմբակոծումներ պիտի ըլլան, որպէս զի ըմբոստները կծկուին :

Բանբեր մը յայտարարեց, թէ Միջին Արեւելքի բրիտանական ուժերուն ընդհա – նուր հրամանատարը՝ զօր· Պուրն, չուտով Պարսից Ծոց պիտի երթայ եւ տեսակցու – թիւն մը պիտի ունենայ Օմանի Սուլթա – նին հետ, նոր օդնութիւններ հասցնելու համար· մասնաւորապէս՝ հետեւակա – զօրք :

× Եմէնի կօրնապետը արաբական ել – կիրներուն առաջարկեց, որ օդնեն «Օմա – նի ժողովուրդին՝ Անգլիոյ դէմ մղած իր պայքարին մէջ» :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄՄԱՆի մէջ կը չարունակուի Հիւսէյն արքան սպաննելու դիտաւորութիւն ունե – ցող 21 սպաներու դատավարութիւնը : Ամբաստանեալները չեն ընդունիր իրենց վերագրուած յանցանքը :

ԻՏԱԼԱԿԱՆ Մորմրդարանը երկու չաբ – թուան վիճաբանութիւններէն վերջ վա – ւերացուց Եւրաթոմի եւ Հասարակաց Շու – կայի հարցերը 144ի դէմ 311 ձայնով եւ 54 ձեռնպահութեամբ

Ա· ՄԻՈՒԹԻՒՆ 40 միլիառ ֆրանքի փոխառութիւն մը պիտի ընէ Սուրիոյ· ասոր տարուան ընթացքին վերագարձնե – լու պարագային : Այս դումարը պիտի օգ – տագործուի երկրին արդիւնաբերութեան զարգացման համար :

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆի մայրաքաղաքին մէջ ա – ւելածուներու եւ ոսոխականներու միջեւ բախում մը պատահեցաւ : Գոյծադուլ հռչակած աւելածուներուն երկուքը սպան – նուեցաւ եւ երեք ուրիշներ վիրաւորուե – ցան :

ԵՈՒԿՈՍԼԱՒԻՈՅ եւ Ա· Միութեան մի – ջեւ անտեսական համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ : Ա· Միութեան օժանդակու – թիւնը պիտի ըլլայ 285 միլիոն տոլար՝ տարրալուծարանի մը եւ ալիւմինիումի գործարանի մը կառուցման համար : Աշ – խատանքները չուտով պիտի սկսին :

ՖՐԱՆՍԱ անտեսական օժանդակութիւն մը պիտի ընէ Թունուզի եւ Մարոկի :

ՓԱՐԻԶԻՆ երկու միլիոն հոգի արձա – կուրդի մեկնեցան, մինչ ուրիշներ արդէն կը վերադառնան :

ԶՐՊԻԼ յայտարարեց թէ փոփոխու – թիւններ պէտք է ընել ՄԱԿի ասհմանա – դրութեան մէջ : Անգլիոյ նախկին վար – չապետ աւելցուց թէ արդարութիւն չկայ ՄԱԿէն ներս :

ՖՐԱՆԿԻԵՀԻԱԿԱՆ բարձրագոյն վար – ժարան մը (լիսէ) հիմնուեցաւ Թէլ Ավիվի մէջ : Լիսէն պիտի կրնայ 1200 աշակերտ ընդունիլ :

ԱՐՏԱՔԻՆ նախարար Փինօ Լոնտոն կը – նայ եւ երէկ ճաշեց Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նախարար Տըլը – սի հետ, որ քանի մը օրէ ի վեր Անգլիա գացած էր, ապպիինման խորհրդաժողո – վին հաղորդ դրադելու համար : Երկու Արտաքին նախարարները կը քննեն ապա – պինման չուրջ Արեւմտեաններու տեսա – կէտները : Փինօ քանի մը օր վերջ Փարիզ պիտի վերադառնայ եւ նախարարներուն ու Հանր· Նախագահին հետ տեսնուելէ վերջ պիտի մեկնի Միացեալ Նահանգներ :

ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՄԾԱԿՈՒԹԱՅԻՆ ՄԻՈՒԹԻՒՆ, ՄԱՐՍԻԼ

Հերթական դասախօսութիւնը այս ուր – բաթ, ժամը 21ին, Ֆրանսական ամփի – թատրոնին սրահը 41 Ալէ Լէոն Կամպեթա :

Կը նախագահէ՝ Կ· ՓՕԼԱՏԵԱՆ

Կը խօսի՝ ԿԱՐՕ ՄԵՀԵԱՆ

Նիւթ՝ «Հայ ժողովուրդը ինչո՞վ տկար է եւ ինչո՞վ զօրաւոր » :

Մուտքը ազատ է :

ԵՂԱՆԱԿԻ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպուած՝ «Հերոսներու Օր»– ուան եւ Խանասորի արշաւանքի 60րդ տարեդարձին առթիւ, Օգոստոս 4, կի – րակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, վալապրի հանրածանօթ, օդասուն եւ ընդարձակ անտառին մէջ :

Նախաճեռնութեամբ՝ Հ· Ց· Դ· Մար – սէյլի Շրջ· Կոմիտէի, մասնակցութեամբ՝ բոլոր խումբերու եւ ենթակոմիտէներու, Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի չրջանային վարչութեան, ինչպէս նաեւ Կապոյտ Խա – չի շրջ· վարչութեան եւ մասնաճիւղերու :

Ներկայ պիտի ըլլան եւ պիտի խօսին՝ Կարտինալ քաղաքապետ Պ· Վիէթրոր Սա – ւին եւ Պ· Լերտա (ընկերվարական) :

Կը նախագահէ՝ ԸՆԿ· ՅԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ· ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Երգեր, արտասանութիւններ, նուագ եւ հայկական ու եւրոպական պարեր :

Պ· Ալէքս Մնակեան ազգրտէռնի վրայ պիտի նուագէ հայ ժողովրդական երգեր եւ պարերգներ (Փաւիայի երաժշտանո – ցէն եւ Լիբանանի ազգրտէռնի ախոյեան) :

Ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով՝ սան – տուիչ, չամփուրով խորոված, զովացու – ցիչ ըմպելիներ եւ այլն :

Մուտքը ազատ է :

Երթեւեկի համար դիմել մեր խումբե – րուն եւ ենթակոմիտէներուն : Կարելի է առնել նաեւ էքս երթեւեկող հանրակառ – քեր եւ օթօբառեր :

Մարսէյլ Բաղաքին մէջ քնակողներուն

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարու – թեան առթիւ Վալապր երթալու համար, յատուկ օթօբառեր վարձուած են : Արձա – նագրուելու համար դիմել ընկեր Ասատուր Քէօսէեանին (Փլաս տ'Էքս), ընկեր Ա· Պետրոսեանին (Տարէս) եւ Պ· Գ· Ծերիկ – եանին :

Մեկնումը տեղի կ'ունենայ Փլաս տ'Էֆ – սէն :

ՊՕՄՈՆ.— Անոնք որ կը փափաքին մասնակցիլ այս տօնակատարութեան, պէտք է արձանագրուին օթօբարի համար մինչեւ 2 ՕԳՈՍՏՈՍ, հետեւեալ ընկերնե – րու մօտ .— Ց· Պանտիկեան, Ն· Դար – քինեան, Կ· Կարապետեան, Սերժ Սար – գիսեան :

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ .—

Զարքօճեան, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ա· Բ· Գ· հատորները 1200ական ֆր·, Դ· հատորը 1000, Ե· հատորը 1200 :

Ապրումներ՝ 1200, *բոլորն ալ լաթակապմ* :

Վարդանեան, *Դ· Դեմիրճեան (պատմա – վէպ)* 2 հատոր, Գահիրէ, տպ· «Ցու – սաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Արիմեան Հայրիկ*, Հր· Խաչան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» *բացառիկ, նուիրուած Վ· Նալպանդեանի յիշատակին*, 1957 300

Ժամանց եւ զբօս, *Կ· Գուշակ (երգիներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր*, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (*վերյիշումներ, Թա – լէաթի Ահարեկումը*) դրի առաւ, *Վ· Մինախորեան, Բ· տպ· Գահիրէ* 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Մտ· Զօրեան (վէպ չոր – րորդ դարէն)*, Հալէպ, 1952, *կազմուած* 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, *Գ· Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ)*, Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, *Ե – րեւան*, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերին Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան, Թատերախաղ 3 արար, Փա – րիզ*, 1957, 300 ֆրանք :

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ամբաղբատուն իր այցելութեան առթիւ ընկ· Յակոբ Մանճիկեան վեց հազար ֆր· կը նուիրէ Շաւարշ Միսաքեանի յիշատա – կին «Յառաջ»ի տարածման համար :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Յառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սե – պէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժա – նորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հա – շիւները :

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ վախեցելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար : ո – րուն բաժանորդագրութիւն առնելի առիթներ հազուագիւտ են :

Այս առթիւ արձակուրդի գացող մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման ղրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հի – ւանը : Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ»ի չէք – փոսթալ թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չգործածել նա – խորդը որ չնշուած է :

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱ – ՊԱՀՈՒՄԻ է «Յառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դումարները (նուէր – ներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանտա–քարթով :

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժա – նորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչու – թեան դործը :

Հ· Բ· Ը·ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ· ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ· Բ· Ը· Միութեան Փարիզի Համալը – սարանական Ասոյեանի Մարի Նուպար հիմ – նարկութեան մէջ հայ ուսանողները կըր – նան սեղնակ ապահովել իրենց համալսա – րանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով .—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնա – կարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական :

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ փա – րիզի համալսարանի կամ որեւէ համալը – սարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ : Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր :

3) Երկու հոգինոց սեղնակը կ'արժէ անձ ղլուխ 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետագային առանձին սեղնակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք :

4) Համալսարանական Ասոյեանի ուսա – նողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշե – րէ (75 ֆրանք) :

Փարիզի Հայկ· Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բո – լոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ու – սանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ասոյեանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւննե – րով :

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետե – ւեալ հասցէին .

Union Générale Arménienne de Bienfaisance

11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ· Բ· Ը· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՓԱՐԻԶ

Salles de séjour — Penderies - literie

Chambres - cosys — Cuisines laquées

Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ ՎՃԱՌՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԶՐԻ ՅԱՆՁՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. J. JAURES et

15, Av. A. MORIZET

Boulogne - Billancourt

Métro : MARCEL SEMBAT

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿՐԸՆՈՊԼԸ.— Ֆ· Կ· Խաչի մասնաճիւ – ղի ընդհ· ժողովը Կիրակի դպրոցի սրահը, այս ուրբաթ ժամը 20ին : Շատ կարեւոր օրակարգ, կը խնդրուի բոլոր ընկերուհիները, ներկայ ըլլալ ճիշդ ժա – մուն :

Հ· Ց· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆի ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Մեկնում՝ Կիրակի, Օգոստոս 4: առ – տուան ժամը 7ին : Հաւաքուիլ՝ ժամը 6ին »

Point de rassemblement H :

Gare du Maine Départ.

ԿԱՊՈՅՏ ԽԱՉԻ ԿԱՑԱՆ

Բ· ԽՈՒՄԲԻ մեկնումը այս երկուշաբթի իրիկուն : Հաւաքուիլ կար տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակը ժամը 21·30ին :

Ա· ԽՈՒՄԲԻ վերադարձ, այս երկու – շաբթի առաւօտ ժամը 7ին : Կը խնդրուի ծնողներէն կար տը Լիոնէն դիմաւորել :

×

Կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայա – նէ, Բ· խումբին արձանագրուած եւ մաս կազմող Լիոնի եւ Տէսինի տղոց ծնողնե – րէն, կը խնդրուի որ իրենց զաւակները՝ պակաժներով եւ թուղթերով միասին, բերին այս երկուշաբթի, առաւօտ – եան ժամը ճիշդ վեցին, Լիոն - Փէրաշէ կայարանին ժամացոյցին տակ :

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Փոն տը Շէրիւի Հայ Ազգ· Միութիւնը Սթանօվի Հայր· Միութիւնը եւ Երիտ· Միութիւնը կազմակերպած են դաշ – տահանդէս մը, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, (Լա Բլէնի) Պ· Տրակոսի դեղեցիկ ծառաստանին մէջ :

Ի նպաստ հայ մանկապարտէզին :

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիի :

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաճեռնութեամբ Տարօն – Տուրու – բերանի Հայր· Միութեան Տէսինի մաս – նաճիւղի :

Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Քաֆէ Լամարկի մօտ զովասուն Պուրակը :

Կը բանախօսէ Կ· Մ· ՏԵՐՄՈՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, պիտի ըլլան երգեր, արտասանութիւններ եւ Տարօնի աւանդական դեղջկական պարեր :

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ· երգչախում – բը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկ – եանի, կիրակի առաւօտ ժամը 8·45ին Փա – րի – էնթերէն :

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈՓԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱ – ԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւա – կերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քա – նատա, Թուրքիա, Լիբանան :

Ամէն մանրամասնութեանց համար դրել՝

Պ· ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ

M. BARONIAN

38, Rue de la Republique

MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58

Bureau à Paris 4, Rue Castellane

Tél. ANJou 16-33 et 75 90

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
3
ՕԳՈՍՏՈՍ
SAMEDI
3 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7958 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISSAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3759

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ ՆԱՄԱԿԻՆ ՇՈՒՐՋ

●

Հրատարակեցինք էջմիածնի Մայր Ա-թոռի դիւանին «Հաղորդագրութիւնը»՝ աջակողութեան եւ եղիչէ եպիսկ. Տէր-տէրեանի կախակայման ու վերլոնագրկութեան մասին (Յառաջ, 1 Օգոստոս):

Ուշագրաւ ու յատկանշական է հետաքրքրութիւնը, զոր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսը ցոյց կուտայ արտասահմանի հայ մամուլի հրատարակութեանց հանդէպ:

Անհանգստութեց երեւոյթ է այս: Անհանգստութեց է մանաւանդ այն իրողութիւնը՝ որ կաթողիկոսը առիթ չի փախցներ՝ պատասխանելու համար մասնաւորապէս դաշնակցական թերթերու քննադատութեանց:

Պատասխանը կուգայ մերթ «Էջմիածին» ամսագրի խմբագրութեան տորադրութեամբ, մերթ Գերագոյն Հոգեւոր Որոշուրդի անունով: Այս անգամ ալ Մայր Աթոռի դիւանն է, որ կը պատասխանէ:

Բան մը փոխուած է վերջապէս Էջմիածնի մէջ, յորմէհետէ կաթողիկոս-կան աթոռին վրայ բազմած է Վազգէն Ա. Պալճեան:

Կը յիշուի Էջմիածին ի խմբագրութեան երկար դրութիւնը՝ իբրեւ պատասխան ընկեր Յակոբ Մաշմանեանի «Սրտի խօսքեր»ուն՝ հրատարակուած Հայրենիք օրաթերթի Փետրուար 7 - 9 թիւերուն մէջ՝ իբրեւ բաց նամակ՝ ուղղուած Ամենայն Հայոց կաթողիկոսին:

Այն առեն խնդիրը կը դառնար Անթիլիասի եւ Ամերիկայի չուրջ: Մաշմանեան կոչ կ'ուղղէր Վազգէն Ա.ի, որ իր հեղինակութիւնը «անկողմնակալ» կերպով ի գործ դնէ՝ Լիբանան - Սուրիոյ եւ Ամերիկայի մէջ խաղաղութիւն եւ համերաշխութիւն հաստատելու համար:

Միաժամանակ կը մեղադրէր Էջմիածնի դահակալը, որ մեծ պատիւներով ընդունած էր Երուսաղէմի պատրիարքական տեղապահ Եղիշէ արք. Տէրտէրեանը, եւ թոյլ տուած՝ որ անիկա պատարագէ եւ քարոզէ մայր տաճարին մէջ:

Հակառակ «Էջմիածին»ի խողովակով Վազգէն Ա.ի արտայայտած «սրտցաւ» դատափարներուն, փետրուարէն ի վեր կը-ցութիւնը ո՛չ միայն չէ խաղաղած կիլլիկիոյ կաթողիկոսութեան թեմերուն մէջ, այլ ընդհակառակն աւելի ծանրացած է՝ «անկախ համայնքի», աւելի ճիշդ «հերձուած»ի մը ստեղծումով Սուրիոյ մայրաքաղաքին մէջ:

Քանիցս չեչտեցինք այս էջերէն՝ թէ Վազգէն Ա. եւ Գարեգին պատրիարք ո՞ր օրուան կը սպասեն՝ իրենց հեղինակութեամբ ասպետելու համար հերձուածողները՝ դիմաւորութեամբ Խաղ արք. Ալպահանի:

Դժբախտաբար մեր երկու բարձրաստիճան եկեղեցականներն ալ ոչ մէկ լուրջ ձեռնարկ կատարեցին՝ ստեղծուած տիրուր կացութեան վերջ տալու համար:

Վազգէն Ա. «Էջմիածնի» էջերէն ուժգնօրէն բողոքեց Եղիշէ արք.ի վերապրուած այն յայտարարութեան դէմ թէ՝ Հոգեւոր Գերագոյն Որոշուրդը մասնաւոր դումար մը տրամադրած էր Խաղ-ալպ.ի Սուրիոյ մէջ հակաթոռ կաթողիկոսութիւն մը ստեղծելու համար:

Նման բողոք մը ըրաւ այդ առթիւ Գարեգին պատրիարք, Պոլսոյ «Մարմարա»ին մէջ:

Ա՛յսքան միայն:

Այս «բողոք»ները պղտոռնական բաղձանքներու սահմանին անդին չանցան:

Մայր Աթոռի դիւանը չըսեր թէ Վազգէն Ա. ինչ կը մտածէ Սուրիոյ «հերձուածող»ներուն մասին:

Կը բացատրէ միայն թէ՝ Եղիշէ արք.ի մասին կաթողիկոսին տուած վճիռը կապ չունի պզտուած մասունքներուն յիշեա-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԿԱՅԵԱՌ ՄԻՇՏ ԿԸ ՍՊԱՌՆԱՑ ՀՐԱԺԱՐԻԼ

●

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ ԼՈՒԾՈՒՄԸ

Ինչպէս կը նախատեսուէր՝ յաջորդա-կան հինգ նիստերէ վերջ Նախարարաց Խորհուրդը չկրցաւ կատարեալ համաձայնութիւն գոյացնել 1958ի պիւտճէին չուրջ: Վիճաբանութիւնները սուր բնոյթ ստացան երմտական նախարար կայեառի եւ ընկերվարական կազմէն մէկու մը միջեւ: Կարելի եղաւ սակայն ստեղծուած «անհասկացողութիւն»ը հարթել չուտով:

Հանրապետութեան Նախագահ Ռընէ Քոթի, իր ճամբորդութիւնը երկու ան-դամ յետաձգելէ վերջ՝ երէկ առաւօտ մեկնեցաւ արձակուրդի: Տեղական մա-մուլը Նախագահին մեկնումը յաջողու-թիւն կը սեպէ՝ Նախարարաց Խորհուր-դին մէջ: Արդարեւ, եթէ հարցին լու-ծումը ապահովող տուեալներ չունենար՝ Նախագահ Քոթի փարիզէն պիտի չհեռա-նար:

Հակառակ ստեղծուած լաւ տրամադրութեանց, կարելի չէ ըսել տակաւին, որ հարցը լուծուած է: Աւելին՝ կրնայ նա-խարարական լուրջ տաղնապ մը ստեղ-ծուիլ: Կայեառի առաջարկած վեց հարիւր միլիառ պիւտճէին 550 միլիառին չուրջ համաձայնութիւն գոյացուցած են նախա-րարները: Կը մնայ յիսուն միլիառը: Այս յիսուն միլիառը Ընկերային Ապահո-վութեան նախարարը կը պահանջէ կառա-վարութենէն, 1958ի բացը գոցելու հա-մար: Կազմէ կը մերժէ այդ յիսուն միլիա-ռը գոյացնել յաւելումներ կատարելով: Ի վերջոյ ընկերվարական կուսակցութեան ընդհ. քարտուղար՝ կի Մոլէի միջամտութեամբ խնդիրը լուծուած կը թուի: Այդ յիսուն միլիառը պիտի պահանջուի միւս նախարարութիւններէն, որոնք արդէն բաւական սեղմումներու ենթարկուած են: Ուրեմն եթէ ընդունին ճարել այս դու-մարը՝ նախարարական տաղնապը լուծ-ուած կարելի է համարել:

Մինչ այս մինչ այն, երմտական նախա-րար կայեառ հետզհետէ աւելի ուժ կը տայ իր հրաժարման սպառնալիքին: Սկզբունքով համաձայնութիւն գոյացած է նախարարներու միջեւ, սակայն կայեառ կը պնդէ, որ իր առաջարկած պիւտճէին ամբողջութեամբ քուէարկուի: Վարչա-պետ Մոնուրի թիկունք կը կանգնի իրեն:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատերազմական նախարար Անտրէ Մո-րիս Դշ. օր մամուլի ասուլիս մը տուաւ, հրատապ երկու հարցերու չուրջ մեկնա-բանութիւններ ընելով.

1) Պիւտճէին մէջ իրեն վերապահուած դումարէն աւելի պիտի չգործածէ, ան-չուչտ՝ եթէ նախարարները վերջնապէս վաւերացնեն զայն:

2) Ալժերիոյ մէջ պայքարը կը չարու-նակուի: Դժբախտաբար այս հարցը պէտք եղածին պէս չէ բացատրուած Անտրէ Մո-րիսի կողմէ:

Պատերազմական ծախքերու համար կայեառի կողմէ որոշուած նախահաշիւը 1.200 միլիառ ֆրանք է: Այս դումարին մէջ կը դանուի նաեւ այն հարիւր միլիառի պարտքը՝ որ գոյացած է վերջին երեք տա-րիներու ընթացքին եւ չէ վճարուած ...

Անտրէ Մորիս նպատակ ունի ամէն 15 օրը անգամ մը Ալժերիա այցելել եւ առ-կախ մնացած հարցերը կարգադրել, կարելի բոլո՛ր միջոցները օգտագործե-

(Շար. ո կարդալ Դ. Էջ)

լին կողմէ իր օրինաւոր տիրոջ վերա-դարձուելուն հետ:

Այս ալ ուրիշ պատմութիւն է:

ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

●

«ՁԱ՛ՐԴ» ԹԷ «ՎԱՐԴ»

Ֆրանսացի ճնարերգակ բանաստեղծ մը, Մալերպ որ ապրած է 1555էն մինչեւ 1628, անգամ մը, Ռոզէթ անուանով ծաղկասուն ու ծաղկաբոյր մանկամարդուհիի մը մահուան առթիւ, անոր կը ձօնէ ճերբուած մը, որ կը սկսէր այսպէս.

— Et Rosette a vécu ce que vivent les roses — l'espace d'un matin.

(*Եւ Ռոզէթ ապրեցաւ այնքան, որքան կ'ապրի վարդը — առաւօտ մը միայն*):

Բանաստեղծին չար բախտէն — ո՛չ, բարի բախտէն — գրաշարը ճերբուածին առաջին տողը կը փոխէ անուշադրութեամբ եւ կը շարէ.

— *Է րոզ, էլ ա վէգլե*... եւ այլն:

Այսինքն, պարոն գրաշարը, չկարենալով լուծել հանելուկը, ինքն իր գլխուն գիւտ մը կ'ընէ.

— Ինքն ալ վարդ մը... ապրեցաւ մի-այն առաւօտ մը...

Կը յանդիմանե՞ս: Ո՛չ, ընդհակառակն, կ'արժանանայ բանաստեղծին ջերմ շնորհաւորութեան եւ շնորհակալութեան: Որովհետեւ, իր գիւտը, իր տուած պատկերը — աղջիկը նմանցնել վարդի մը — տասն անգամ աւելի գեղեցիկ էր:

Մեր ազգին գրաշարներն ալ, երբեմն, հրաշալի գիւտեր կ'ընեն:

Դուն կը գրես.

— Արշալոյսը ընտանիքին զարդն էր...

Ան կը շարէ.

— Արշալոյսը ընտանիքին վարդն էր...

Յիմար պիտի ըլլաս որ սրբագրես: Ե-ղածին պէս կը ձգես ու մտէդէդ — երբեմն ալ բարձրաձայն — կը շնորհաւորես գիւ-րը:

Գրաշար կայ, որ բանաստեղծին *յոյսը* կը փոխէ *լոյսի*, *ծոյլը յոյլի* կամ *նուշը թուշի* ու կը փաստէ թէ ինք աւելի բա-նաստեղծ է քան ճեռագիրը իրեն յանձնող բանաստեղծը:

Ունինք ճեռնհաս ու մասնագէտ գրա-շարներ ալ, որոնք գրագէտին ու բանաս-տեղծին, խմբագրին ու վարժապետին ուղղագրութիւնը կը սրբագրեն, յաճախ, առանց ձայն ձուն հանելու:

Ի՜նչ Աստուած հեռու ընելիք ճեռագիր-ներ կը հասնին մեր խմբագիրներուն ճեռ-քը: Հազար աչք պիտի ունենաս որ մէկ տառը միւսէն զանազանես:

Գրաշարը, որ ունի այդ հազար աչքերը, վրադ կը վազէ.

— Աս մարդը *փառահեղը փառայեղ* գը-րեր է, ես պիտի սրբագրեմ... Այս մէկն ալ իրարու հետ շփոթեր է *թոյլն* ու *պոյ-լը*... Հրաման կուտա՞ս որ սրբագրեմ...

Բայց, մեր գրաշարներն ալ անսխալա-կան չեն:

Դուն կը գրես *սէր*, ան կը շարէ *սեր*, դուն կը գրես *տաչտ*, ան կը շարէ *դաչտ*, դուն կը գրես *բացօթեայ*, ան կը շարէ *բացօդեայ*, դուն կը գրես *դանճ*, ան կը շարէ *տանճ*....

Երբեմն, գրաշարները այնպիսի տհաւոր գիւտեր կ'ընեն որ խմբագիրը հազար փառ կուտայ՝ փորձերը կարդալու սովո-րութիւնը հաստատողին:

Եղօրմէս լսած եմ որ ժամանակին, Սուլթան Համիտի օրերուն, Սուրհանդա-կի գրաշարը, Վիլհելմ կայսեր շինած «յի-շարձան»ը կը վերածէ «իշարձան»ի: Թեր-թը կը փակուի շարաթներով:

Բայց, վստահ եղէք, մեր գրաշարները շատ մեծ ճեռնհասութիւն ունին իրենց արհեստին մէջ:

Մե՛զ որ իրենց ի պատիւ ոչ մէկ բայլ կ'առնեն: Ու երբ մեզմէ անվերադարձ բաժնուին, երկու տող ալ չենք գրեր իրենց մասին: «Ապերախտաբար», կը մռնչենք որ առանց գրաշարին, խմբագիրը կուտ մը չ'արժեր:

Մալերպի գրաշարը արժանացաւ անոր շնորհաւորութեան:

Մերինները չոր ու ցամաք «շնորհակալ ենք» մըն ալ չեն լսեր՝ մեր բերնէն: Առ-նուազն իրենց հրաշալի գիւտերուն հա-մար:

Անիրաւ չե՞նք: ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՄԷՋ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԿՂԵՐԱՑԱՆՆԵՐ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԵՑԱՆ

●

Հունգարիոյ մէջ, Քառարի կառավարութիւնը կատաղի յարձակողականի մը ճեռնարկեց կարտինալ Մէճենթիի եւ կաթողիկէ այլ կրօնականներու դէմ: Միաժամանակ յայտարարուեցաւ «հակայեղափոխական կրօնականներու գանգուածային ճերբակալութիւնը»:

Ներքին նախարարութիւնը այս ուղղութեամբ տեղեկագիր մը հրատարակեց, ուր կը դատապարտէ կարտինալ Մէճենթիին, որ համաժողովրդական ապստամբութեան առեն օգնած է ըմբոստներուն: Իսկ կարտինալին քարտուղարը՝ պինեալ խմբակի մը գլուխը անցած՝ մասնակցած է յարձակումներու: Այս ուղղութեամբ դաղնի փաստաթուղթեր երեւան ելած են: Կարտինալին քարտուղարը բանտարկուած է: Տեղեկագիրը կը յայտնէ նաեւ «պինեալ խմբակ»ի միւս անդամներուն անունները, որոնք նմանապէս կղերական-ներ են:

Ներքին նախարարութեան տեղեկագիրը հետեւեալ մեղադրանքը կ'ընէ.← «հակայեղափոխականներու բանակին մէջ մեծ քանակութեամբ քարոզչական թռուցիկներ գրուած են: Կղերականները հաղորդակցութեան մէջ էին պինեալ խումբերուն հետ, ամէն ճեւով օգնութեան հասնելով անոնց: Երբ կռիւները վերջացան՝ անոնք բազմաթիւ ահաբեկիչներ պահեցին»:

Մեղադրանքներուն մաս կը կազմեն նաեւ կրօնական շրջաբերականներ, որոնք բաժնուած են բոլոր շրջաններու մէջ: Թռուցիկներուն մէջ կար Պապին տեսակէտը՝ Հունգարիոյ դէպքերուն չուրջ, ինչպէս նաեւ կարտինալ Մէճենթիի մէկ ճառը:

Հունգարական մամուլի զրծակալութիւնը պաշտօնապէս կը հաղորդէ, թէ «հակայեղափոխական կղերականները Արդարութեան պիտի յանձնուին»:

Ձերբակալուածներու թիւը ծանօթ չէ տակաւին:

ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ՀԱՐՑԻՆ ՇՈՒՐՋ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՍԱԿԵՏԸ

●

Ապազինման խորհրդաժողովին աշխատանքներուն մասնակցելու համար Տըլըսի եւ Փինոյի Լոնտոն ժամանումը իր արդիւնքը տուած է արդէն: Արեւմտեան պետութիւնները չուտով, թերեւս՝ այսօր, ՄԱԿի ենթայանձնախումբին տրամադրութեան տակ պիտի դնեն իրենց առաջարկը՝ օդանաւային հսկողութեան զօրութիւններ ստեղծելու համար: Այնպէս կը կարծուի, թէ երկու զօրիններ պիտի ըստեղծուին. — առաջինը՝ Եւրոպայի եւ Մ. Միութեան մեծ մասին վրայ (Ուրալէն ասդին ընկած հողամասը) եւ երկրորդը՝ Հիւս. Ամերիկայի եւ Ասիոյ արեւելեան մասին խորհրդային չուկաններուն վրայ:

Այս հարցը քննելու համար, այսօր՝ Ուրբաթ, Փարիզի մէջ ժողով մը պիտի գումարուի:

Արտաքին նախարար Փինօ Լոնտոնէն վերադառնալէ առաջ յայտարարեց. — «Կ'ուզենք ընդհանուր համաձայնութիւն մը գոյացնել ապազինման հարցին վրայ եւ ոչ թէ զայն օգտագործել քարոզչական նպատակներու համար»:

ՄԻՆՉ ՈՐ ՄԸ ՀԱՍՆԻ ՀԱՅՈՑ ՀԱՐՑԸ...

Ֆ. ՊՈՁՈՒՐ, ԺՈՒՐՆԱԼԻՍՏ

ՏԻՄՈՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ

Սոսկալի բաներ լսեցինք տան մասին։ Ամէն անգամ որ հանդիպէինք, կը հարցնէինք իրարու. «Ի՞նչ կայ նորութիւն»։ Ու ամէն անգամ ալ նոր բաներ կը լսէինք։ Ամէն օր նոր ոճիրներ կը գործուէին։ Ամէն ոճիրի ետին Թուրքը կը գտնէինք։ Ամէն ոճիրի մէջ Թուրքին ձեռքը կը տեսնէինք։ Ամէն ոճիրի մէջ Թուրքին ոճրագործ հոգին կը զգայինք։

Ամէն ոճիրի մէջ Թուրքին ոճրագործ հոգին կը զգայինք։

ԿԱՂԱՀԱՅ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

«ԱՐՇԱԼՈՒՅՍ» ԵՐԿԱՅՆ ԴԱՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

Տիկին Երկայն, իր ամուսինը, իր տասնհինգ տարեկան աղջիկը, Հասմիկ, իր տասներկու տարեկան որդին, Տիգրանը, եւ իր տասնհինգ տարեկան զարմուհին, Տիկին Ալիս Տիգրանեան, արձակուրդի կ՚երթային Հնդկաստան, ուր Տիգրանի հայրը, Ս. Տիգրանեան, կը գտնուէր Պոմպէյի մէջ, իր գործերուն համար։ Ս. Տիգրանեան Պոմպէյի մէջ ունէր մեծ առեւտրական գործ մը, որ կը տարածուէր Հնդկաստանի ամբողջ հարաւային մասին վրայ։ Ան ունէր գործակատարներ Պոմպէյի, Մատրասի, Քալքաթայի եւ Քարաչիի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Ռանկունի, Ճաւա, Սինկափուր եւ Հոնկ Քոնկի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Ճափոնի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Ամերիկայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Եւրոպայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Աֆրիկայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Աւստրալիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Զելանտայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Կալետոնիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Հեբրիտներու մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Գուինէայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պրիտանիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Իռլանտայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Սկոտլանտայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ուելսի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Անգլիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ֆրանսայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Գերմանիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Աւստրիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Հունգարիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Չեխիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Լեհաստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ռուսիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ֆինլանտայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Շուէտի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Նորվեգիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Դանիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Հոլանտայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պելճիքայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ֆրանսայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Իսպանիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պորտուգալիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Իտալիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Յունաստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Թուրքիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պարսկաստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Աֆղանստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պալուճստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Սինտի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պենճապի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Քաշմիրի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Նեփալի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պութանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պենկալի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ասամի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Պիրմանիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Սիամի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Քամպոճիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Վիեթնամի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Չինաստանի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Ճափոնի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Քորէայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Մանճուրիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Մոնկոլիայի մէջ։ Ան ունէր նաեւ գործակատարներ Նոր Սիպերիայ

լով: Իսկ ամէնէն կարեւորը՝ պինուորական ծառայութիւնը երկու տարուան իջեցնելու հարցն է, որ Պառերազմական նախարարը պիտի աշխատի իրականացնել մինչեւ տարուան վերջը:

Ոստիկանութեան հարցն ալ վխտաւոր մտահոգութիւններէն մէկն է. — «Ընդունելի չէ, որ Ալժէի նման վեց հարիւր հազար հոգինոց քաղաքի մը մէջ միայն 63 ոստիկան ըլլայ, մինչ Մարսէյլ ունի չորս հարիւր ոստիկան»:

Անտրէ Մորիս յայտնած է նաեւ, որ Սահարայի համար առանձին հրամանատարութիւն մը պիտի ստեղծուի՝ նաւթահորերու հսկողութեան համար: Ինչպէս ծանօթ է, վերջերս ապստամբները իրենց ուշադրութիւնը կեդրոնացուցին Սահարայի վրայ, նաւթային աշխատանքները անդամահատելու դիտաւորութեամբ:

ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ինչպէս գրած էինք, Մոսկուայի մէջ կատարուող ռուսեւգերմանական բանակցութիւնները կէս ճգելով դաշնակցային Հանրապետութեան պատուիրակութեան նախագահը՝ դեսպան Լար, Պոնն գացած էր, ժողովին արդիւնքները հաղորդելու համար: Ներկայիս կը յայտարարուի, թէ այդ խորհրդակցութիւնները պիտի շարունակուին եւ հաւանական է, որ Լար յաճախ Գերմանիա երթայ խորհրդային-ներու տեսակէտները յայտնելու համար իր զրկիցներուն:

Դեսպան Լար՝ կրկին պիտի երթայ Մոսկուա, խորհրդակցութիւնները շարունակելու համար: Նոր թելադրութիւններ ստացած է Պոննէն եւ պիտի աշխատի անոնց հիման վրայ բանակցութիւնները վարել: Տակաւին խօսք չկայ Ֆ. Միւնթեան մէջ գտնուող Գերմանացիներու հայրենադարձին մասին, որ Պոննի գլխաւոր մտահոգութիւնն է:

ՕՄԱՆԻ ՄԷՋ ՌՄԲԱԿՈԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Բրիտանական օդուժը Օմանի մէջ կը շարունակէ իր ռմբակոծումները՝ զանդազօրէն: Ցառկապէս այն շրջանին մէջ՝ ուր կը գտնուի ապստամբներու ղեկավար կրօնապետը: Տեղեկագիր մը կը հաղորդէ, թէ ապստամբներու կեդրոնատեղին ռմբակոծելէ առաջ, 48 ժամուան պայմանաժամ արուած է բնակչութեան՝ որ հեռանայ այդ շրջանէն:

Ուրիշ տեղեկագիր մը կը հաղորդէ, թէ պատերազմական օդանաւերը ռմբակոծած են Պախլան, որ Նիզուայէն 32 քլմ. անդին կը գտնուի: Ծանր վնասներ հասցուցած է Պախլայի ռմբակոծումը: Ցարձակումները՝ որ սկսած էին չորս օրուան համար, այսօր՝ ուրբաթ, վերջ պիտի գտնեն:

Միջին Արեւելքի բրիտանական ուժերուն ընդհանուր հրամանատարը՝ Պուրն, այցելած է Օման եւ տեղւոյն վրայ քննած՝ կացութիւնը: Ինչպէս գրած էինք՝ պիտի տեսնուի նաեւ սուլթանին հետ:

Վերջերս գրոյց մը շրջեցաւ, որուն համաձայն՝ սուլթանին եղբայրը ձերբակալուած էր ապստամբներու կողմէ: Պաշտօնապէս կը հաղորդուի, թէ անհիմն է այդ գրոյցը եւ ենթական կը գտնուի պալատին մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՍԿՈՒԱՅի «Կոմունիստ» թերթը խստօրէն կը գատապարտէ նախկին Արտաքին նախարար Շեպիլովը՝ որ «խորհրդային դրականութեան եւ արուեստին մէջ քայքայուած է ազատական ձգտումները»: Շեպիլով կը մեղադրուի նաեւ՝ «կուսակցութեան սկզբունքները խաթարած» ըլլալու յանցանքով:

ԵԳԻՊՏՈՍի մէջ Սեպտ. 14ին պիտի տօնուի «Սուէզի յաղթանակը» որուն պիտի նախագահէ Գնդ. Նասը:

ԻՏԱԼԻՈՅ համայնավար կուսակցութենէն երկու հոգի եւս հրաժարեցաւ. դրպէտ Իտալօ Գալվինօ եւ փրոֆէսէօր Գանտիմոռի, որոնք այս որոշումը տուին՝ ելեւէջներ ձեւլիթիի եւ փրոֆէսէօր Միւսէթայի հետ:

ԱՆԳԼԻԱ. Ճանչցաւ Թունուզի Հանրապետութիւնը:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Օգոստ. 1).— Ջոյլ ոսկի՝ 490·000, նափոլէոն 3840, դուխց. 3500, անգլ. 4260, քսան տոլարնոց 17·520, թղթադրամ (անպաշտօն) տոլար 420, անգլ. 1150, դուխց. 101, պելժ. 8·30, լիր 0·69:

ԵՂԱՆԱԿԻ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍԸ

Կազմակերպուած՝ «Հերոներու Օր»-ուան եւ Խանասորի արշաւանքի 60րդ տարեդարձին առթիւ, Օգոստոս 4, կի-րակի, առաւօտէն մինչեւ իրիկուն, Վալապրի հանրածանօթ, օդասուն եւ ընդարձակ անտառին մէջ:

Նախաձեռնութեամբ՝ Հ. Ց. Դ. Մարը-սէյլի Շրջ. կոմիտէի, մասնակցութեամբ՝ բոլոր խումբերու եւ ենթակոմիտէներու, Հ. Ց. Դ. Նոր Սերունդի շրջանային վարչութեան, ինչպէս նաեւ կապոյտ Խաչի շրջ. վարչութեան եւ մասնաճիւղերու:

Ներկայ պիտի ըլլան եւ պիտի խօսին՝ Կարտանի քաղաքապետ Պ. Վիքթոր Սաւիճ եւ Պ. Լերտա (ընկերվարական):

Կը նախագահէ՝ Ընկ. ՑԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Կը խօսի՝ Ընկ. ԺԻՐԱՑՐ ՄԻՐԻՃԵԱՆ

Երգեր, արտասանութիւններ, նուագ եւ հայկական ու եւրոպական պարեր:

Պ. Ալէքս Մնակեան ազգրտէռնի վրայ պիտի նուագէ հայ ժողովրդական երգեր եւ պարերգներ (Փաւիայի երաժշտանոցէն եւ Լիբանանի ազգրտէռնի ախոյեան):

Ճոխ պիւֆէ մատչելի գիներով՝ սան-տուիչ, չամփուրով խորոված, զովացուցիչ ըմպելիներ եւ այլն:

Մուտքը ազատ է:

Երթեւեկի համար դիմել մեր խումբերուն եւ ենթակոմիտէներուն: Կարելի է առնել նաեւ էքս երթեւեկող հանրակառքեր եւ օթօքառեր:

Մարսէյլ բաղաթին մէջ բնակողներուն

Խանասորի արշաւանքի տօնակատարութեան առթիւ Վալապը երթալու համար, յատուկ օթօկառեր վարձուած են: Արձանագրուելու համար դիմել ընկեր Աստուր Քէօսէեանին (Փլաս տ'Էքս), ընկեր Ա. Պետրոսեանին (Տարէս) եւ Պ. Գ. Ծերիկեանին:

Մեկնումը տեղի կ'ունենայ Փլաս տ'Էքսէն:

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ս. ՑՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՆ
ՓԱՐԻ ԷՆԹԷՐԻ ՎՐԱՑ

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 8·45ին հայրապետական պատարագ՝ Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեան պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Փարիզի Ս. Ցովհ. Մկրտիչ եկեղեցին:

Նոյն ժամուն պատարագը պիտի ձայնասփռուի Փարի էնթէրէն:

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ
11 ՄԱՑԻՍ 1958
Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ:

Կ'ՈՒԶՈՒԻ

Ուշիմ, կարող, աշխատասէր եւ գործէ հասկցող մէկը, մեր վաճառատան մէջ աշխատելու համար, իբր գործակատար, յաղթահարելու ապագրանքները պատրաստող:

Դիմել պահատուբեան վաճառատունը՝

246, Rue Vendôme - LYON

ՁԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն գիներով ղէպի Ամերիկա, Աւրթարալիա, Քանատա եւ Արեւելք: Վճարումը հոս կամ արտասահման: Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի:

Դիմել՝

ԺԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն:

AMERICAN LLOYD
48 Rue de la République Marseille
Tél. CO 4722
7 Rue Auber, Paris

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՀԱՄԱԿՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՑ

ԿԱՐՕ ՄԵՀԵԱՆԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ ԱՑՑԵԼՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպուած Նոր Սերունդի Պոմոնի մասնաճիւղին կողմէ Ս. Սահակ-Մեսրոպ սրահին մէջ, այսօր չաբաթ երեկոյ ժամը 21ին:

Գեղարուեստական բաժին:

Խօսք կ'առնէ օրուան հիւրը:

Մուտքը ազատ է:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ցառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սեպէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժանորդներուն որ վճարեն իրենց առկախ հաշիւները:

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ վճռակաքելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, որուն տպագրութեան ուղիները ամենամսեայ են:

Այս առթիւ ուրախութիւնով կը հաղորդենք մեր բաժանորդներուն կը խնդրուի անպայման ղրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ ախիւը: Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ»ի չէք – փոսթալի թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չգործածել նախորդը որ ջնջուած է:

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱՊԱՀՈՒՄԻ է «Ցառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դրամարկղերը (նուէրներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանտա-բարթով:

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժանորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչութեան գործը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:

Գին՝ 1100 ֆրանք:

Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուները:

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխութեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային: Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 ֆրանք դը-րոշմաթուղթ):

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

ՄԱՐՍԷՅԼ, Սզք. Որբ. Միութիւնս չը-նորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ բարեսէր ազդայիններէ եղած նուիրատուութիւնները: Պ. Սիմոնեանէ (6 րիւ Սէնթ Պարթ, Մարսէյլ) 5000, Պ. Նչան Ա-բրապեանէ (Վալանսաբնակ) 3000, Հաճ-բապեանէ հազար ֆր., դումար 9000 ֆր.:

ՕՐ. ՍԵՒԱ ԹԱՐԽԱՆԵԱՆ
Պ. ՀՐԱՆԴ ԴԵՐՋԱԿԵԱՆ
Ամուսնացած
Փարիզ 18 Յուլիս, 1957 Թուլուզ

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝
Olonne-sur-Mer (Vendée)
3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Մեկնում՝ Կիրակի, Օգոստոս 4: առաւտուան ժամը 7ին: Հաւաքուիլ՝ ժամը 6ին,
Point de rassemblement H :
Gare du Maine Départ.

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ԿԱՑԱՆ

Բ. ԽՈՒՄԲԻ մեկնումը այս երկուշաբթի իրիկուն: Հաւաքուիլ կար տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակը ժամը 21·30ին:

Ա. ԽՈՒՄԲԻ վերադարձ, այս երկուշաբթի առաւօտ ժամը 7ին: Կը խնդրուի ծնողներէն կար տը Լիոնէն դիմաւորել:

×

Կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայանէն, Բ. խումբին արձանագրուած եւ մասնակցող Լիոնի եւ Տէսինի տղոց ծնողներէն, կը խնդրուի որ իրենց զաւակները՝ պակաժներով եւ թուղթերով միասին, բերին այս երկուշաբթի, առաւօտեան ժամը ճիշդ վեցին, Լիոն-Փէրաշէ կայարանին ժամացոյցին տակ:

ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Փոն տը Շէրվի Հայ Ազգ. Միութիւնը Սթանօզի Հայր. Միութիւնը եւ Երիտ. միութիւնը կազմակերպած են դաշտահանդէս մը, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, (Լա Բլէնի) Պ. Տրակոսի դեղեցիկ ծառաստանին մէջ:

Ի նպաստ հայ մանկապարտէզին:

Անձրեւի պարագային կը յետաձգուի յաջորդ կիրակիի:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Տարօն – Տուրուբերանի Հայր. Միութեան Տէսինի մասնաճիւղի:

Այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ Քաֆէ Լամարկի մօտ զովասուն Պուրակը:

Կը բանախօսէ Կ. Մ. ՏԵՐՄՈՑԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին, պիտի ըլլան երգեր, արտասանութիւններ եւ Տարօնի աւանդական գեղջկական պարեր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է Հայկ. երգչախումբը, գեկավարութեամբ Կարպիս Աւիրիկեանի, կիրակի առաւ. ժամը 8·45ին Փարի – էնթերէն:

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – Հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

★

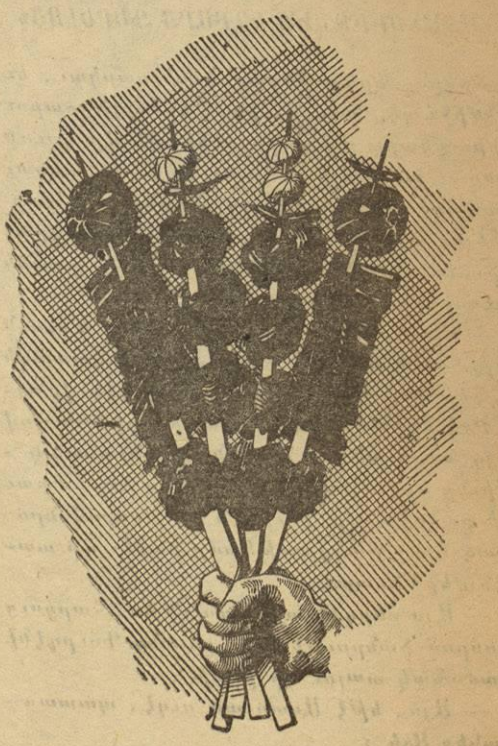
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21
ՇԱՆ ՋԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «չաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր· վեցամս· 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր·

ԿԻՐԱԿԻ

4

ՕԳՈՍՏՈՍ

•

DIMANCHE

4 AOUT

1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7959 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISSAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3760

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՈՂՋՈ՛ՅՆ ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐԻՆ

•

Այսօր՝ կիրակի՝ Աւետումի տօնին առիթով, նոր Սերունդի տարեկան ճամբարը :

Տարիներէ ի վեր դիզելիկ աւանդութիւն մըն է դարձած այլեւս Նոր Սերնդական - սերու բանակումը՝ ամէն ամառ տարբեր շրջանի մը մէջ :

Ֆրանսայի զանազան կողմերէն մեր աղջիկներն ու երիտասարդները մէկուկէս ամսուան ընթացքին առիթ պիտի ունենան իրենց ամառնային արձակուրդի քանի մը շաբաթները անցընելու հայկական հաճելի միջավայրի մը մէջ :

Նոր Սերունդի կեդրոնական վարչութիւնը ամիսներէ ի վեր պատրաստութիւններ կը տեսնէր՝ հանդստաւէտ պայմաններ ապահովելու համար բանակող - ներուն :

Տարիներու փորձին չնորհիւ, ամէն ա - մառ աստիճան մը աւելի բարւոքում կը տեսնուի ճամբարի կազմակերպութեան մէջ :

Անոնք որ մասնակցած են արդէն նա - խորդ տարիներու բանակումին, անհամբեր կը սպասեն այս եղանակին՝ վերստին ապրելու համար անցեալի յիշատակելի օրերը :

Ճամբարը լաւագոյն առիթն է Նոր Սերունդի զանազան մասնաճիւղի անդամներուն համար՝ ծանօթանալու տարբեր շրջանի ընկերներուն եւ ընկերուհիներուն հետ :

Ցարմարագոյն ժամադրավայրն է, ուր անոնք ընկերական, աւելի ճիշդը ընտանեկան մթնոլորտի մը մէջ հնարաւորութիւն կ'ունենան կարծիքի փոխանակութիւններ կատարելու, փոխադարձաբար տեղեկանալու իրարու ցաւերուն եւ հաւաքարար մտածելու դարմաններու մասին :

Նոր Սերունդի վերջին պատմամշակութային ժողովը Մարսիլիոյ մէջ՝ իր աննախընթաց յաջողութեամբ՝ մեծապէս քաջալերական է եւ կը յուսադրէ մեզ ապագային համար :

Բոլորիս մտահոգութիւնն է հայ պահել նոր սերունդը :

Կարմիր Ջարդէն ազատեցանք, սակայն սպիտակ Ջարդն է, որ տարիներէ ի վեր կը սպառնայ մեր զաւակներուն եւ մանաւանդ թոռներուն, որոնք իրենց աչքերը կեանքին կը բանան օտար աստղերու տակ : Կը մեծնան օտար միջավայրի մէջ : Կ'ուսանին օտար դպրոցներու մէջ : Ու աստիճանաբար, անդիտակցօրէն կ'ուծանան, մոռնալով հայ լեզուն եւ կորսնելով հայկական կեանքէն :

Նոր Սերունդի կազմակերպութիւնը կազդուրիչ ովասիս մըն է տարագիր հայութեան ծոցին մէջ : Համրանքին փրկութիւնը ազգային վերադարձն պարտականութիւն մըն է ամէն դիտակից Հայու համար :

Սիրելի Նոր Սերնդականնե՛ր, դուք որ բոլորուած էք ձեր երիտասարդ կազմակերպութեան չուրջ՝ հայրենասիրական ջերմ դպրոցումով մը որ մեծապէս պիտի հատուցանէ ձեզի, լաւագոյնս օգտագործեցէք ձեր արձակուրդի կարճատեւ օրերը :

Պիտի ապրիք զուտ հայկական չրջանակի մէջ, հայերէն հոգեպարար երգերու եւ հայկական ոգեւորիչ պարերու խանդավառ մթնոլորտին տակ : Պիտի լսէք զատախօսութիւններ՝ Հայոց պատմութեան հին ու նոր չրջանի պանծալի դրուագներուն մասին : Պիտի հպարտանաք մեր անցեալի փառքերով եւ ձեր հայկական ծնունդով : Պիտի վարժուիք իրերօգնութեան եւ պիտի զարգացնէք ձեր գոհողութեան դպացումը :

Կազդուրուած ու թարմացած տուն վերադարձին, ձեզի իւրաքանչիւրը պէտք է դառնայ քարոզիչ մը, առաքեալ մը՝ տարբեկից ընկերներու եւ ընկերուհիներու մօտ՝ զանոնք հրապուրելու եւ հայկական կեանքին կապելու, Նոր Սերունդի չարքերը առատացնելու համար :

Այդ ձեւով միայն պիտի յաջողինք փրկել մեր համրանքները :

Ու դուք ալ պիտի արդարացնէք ձեր կոչումը :

ՀՐԱՆՏ – ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆՆԵՐՈՒ ԱՌԱՋԱՐԿԸ՝ Խ. ՄԻՈՒԹԷԱՆ

•

ՀԱՄԱՁՆԱՒԱՐ ԵՒ ՈՉ ՀԱՄԱՁՆԱՒԱՐ ԱՇԽԱՐՀՆԵՐԸ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՏԱԿ

Արեւմտեան չորս պետութիւններու կողմէ, Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարար Տըլլըս ուրբաթ օր Ռուսերուն ներկայացուց կարգ մը առաջարկներ՝ ի մասին օդանաւային հսկողութեան մը, համայնավար եւ ոչ համայնավար երկիր - ներու վրայ : Արեւմտեաններու առաջարկը դասաւորուած է այնպէս՝ որ անկարելի - ութեան կը դատապարտէ յանկարծակի յարձակում մը՝ երկու ճակատներէն : Այս ձեւով, միջազգային խաղաղութիւնը ա - պահով դեանի վրայ դրուած պիտի ըլլայ :

Ըստ երեւոյթին, նման առաջարկի մը համար, Արեւմտեանները ներչնչուած են 1955 Յուլիսին Ժընեւի մէջ ներկայացուած Այզընհաուըրի տեսակէտներէն : Աւելի ընդլայնած :

Տըլլըս հարցը ներկայացուց նաեւ Ա - լանտեան Դաշնակցութեան, որ իր համաձայնութիւնը տուաւ՝ առանց առարկու - թեան :

Զորսերը՝ Միացեալ Նահանգները, Ֆրանսա, Անգլիա եւ Քանատա, կը ձգեն, որ Խ. Միութիւն ընտրութիւն մը ընէ հետեւեալ առաջարկներուն միջեւ, —

1.— Ամբողջական հսկողութեան տակ առնել Ամերիկայի, Քանատայի եւ Ռու - սիոյ հողամասերը :

2.— Այս առաջարկը, որ Նախագահ Այզընհաուըրի կողմէ ներկայացուած էր Ժընեւի մէջ, եթէ անընդունելի ըլլայ Մոսկուայի համար՝ հսկողութեան ներքեւ առնել բովանդակ Խ. Միութիւնը, Քանատան, Միացեալ Նահանգները (Ալասքա), Տանիմարքան եւ Նորվեկիան, իրենց բոլոր չրջաններով, ցամաքային թէ ծովա - յին :

Գալով Եւրոպայի հարցին, Զորսերը կ'առաջարկեն որ Մոսկուա նախ ընդունի վերի երկու կէտերէն մէկը, յետոյ՝ հըս - կողութեան տակ առնել ցամաքային Եւրոպան եւ Բրիտանական կղզիները, Իրլան - տային մինչեւ Ուրալեան լեռներ, նկա - տելով որ Եւրոպական ապահովութեան գօտիին դիծը կ'անցնի Մուրմանէն եւ Անդրադային :

Այն պարագային, երբ Խ. Միութիւն մերժէ այս առաջարկը, — որովհետեւ իր հողամասին ամբողջութիւնը պիտի դնէ Արեւմտեաններու հսկողութեան տակ, — Զորսերը ապահովութեան աւելի նեղ գօտի մը ստեղծելու մասին պիտի մտածեն : Այնպէս որ, ներկայիս Արեւմտեանները ըրած են այն՝ ինչ որ պէտք էր ընել : Գօսքը կը պատկանի Խ. Միութեան : Մի - ժամանակ Արեւմտեանները Մոսկուայէ կը հասկնան, թէ իրենց առաջարկը չըն - դունելու պարագային՝ անկարելի պիտի ըլլայ որեւէ համաձայնութիւն գոյացնել :

Խ. Միութեան պատուիրակը՝ Զորկին, յայտարարելով հանդերձ որ պիտի ու - սումնասիրէ այս առաջարկը՝ յայտնեց, թէ անիկա ամերիկեան օդանաւային հկղրոննները չի սահմանափակեր Ափրի - կէի, Միջին Արեւելքի, Փաքիստանի եւ Ճափոնի մէջ... Մոսկուայի դասական խօսքերն են ասոնք, որոնց պիտի յաջոր -

(Շար· ո կարդալ Դ· էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

•

ԱԻԱԶԱԿ ՄԸ՝ ՈՐ ՑՍԱՐԴԱՆՔ ԿԸ ՊԱՐՏԱԴՐԷ

Վերջերս տխուր լուր մը շրջան կ'ընէր : Հաքոպապետ էքըրլի, որ 1945ին Հիրոշիմայի վրայ հիւլէական ռումբ նետած էր, կը տառապէր խղճի խայթէ :

Էքըրլի 36 տարեկան է այսօր : Որդին է թեխասի մեծահարուստներէն մէկուն : Ուսանողութեան շրջանին եղած է ուշագրաւ աշակերտ մը :

Փըրլ Հարպըրի աղէտէն վերջ զին - ուորագրուեցաւ : Փայլուն ապագայ մը վերապահուած էր իրեն՝ օդային ուժերու սպասարկութեանց մէջ · «Թռելու համար ծնած» մարդու համբաւ ուներ : Կարճ ժամանակի մէջ, այս երիտասարդը Ամերիկացի 40 լաւագոյն օդանաւորդներէն մէկը դարձաւ : Անխիղճ էր՝ երբ կը ռմբակոծէր : Յուզումի մասին գաղափար անգամ չունէր : Այդ պատճառով ալ, երբեմ չզարմացաւ, երբ իրեն յանձնուեցաւ հիւլէական առաջին ռումբը արձակելու պաշտօնը :

Պատերազմի վերջաւորութեան էքըրլի իր ծնողավայրը վերադարձաւ : Արձակուած էր պատմական ռումբը... եւ իրեն հերոս՝ թեխասցիները շքեղ հանդիսութիւն մը կազմակերպեցին, զինքը ընդունելու համար : Ամուսնացաւ իր սիրած ազջկան հետ :

Սակայն, հակառակ այդ բոլորին, փոխուած էր երբեմնի անխիղճ հազարապետին հոգին : Կը տառապէր՝ անտանելի կերպով : Կը զարանցէր շաբաթական : Շրջան մը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ, որովհետեւ բժիշկները ցնդած էին, թէ ջղային տագնապներ կ'ունենար : Խոյս տուաւ հիւանդանոցէն :

Որոշ ժամանակ մը մարդկիկ լուր չունեցան իրմէ... եւ, ահաւասիկ կը հաղորդուի, թէ Հազարապետ էքըրլի ձերբակալուած է գողութեան մը պատճառով : Բանտարկուած : Նախ՝ զարմանիք, բոլորին կողմէ : Որովհետեւ այս մարդը ամսական 300 տոլար կը ստանար : Սակայն, շուտով ցնդուեցաւ թէ էքըրլի երկար ժամանակէ ի վեր գողութեամբ կ'ապրէր, որովհետեւ չէր ուզեր ծախսել իբրեւ գինուորական իր ստացած ամսականը : Բնութիւն մը բանալով, հաստատած են, թէ ստացած գումարները եղածին պէս կը մսայիւ ...

Իշխանութիւնները չեն անդրադառնար սակայն մարդոց հոգեկան մակընթացութեանց եւ տեղատուութեանց : Աւազակութեան վրայ ձերբակալուած մարդը, պատժական օդեհիով, բանտ կը փոխադրուի : Եւ էքըրլի բանտարկուած է այսօր : Պարագայ մը սակայն, որուն առջեւ արդարօրէն կարելի է ըսել, թէ աւազակներ կան՝ որոնք չարգանք կը պարտադրեն :

Հիրոշիմայի մէջ սպանուած անմեղ մանուկներու, կիներու եւ անկարներու համար կը տառապի այս մարդը :

Ատենին, մարդանուն բորենիներ . Տէր Զօրի անապատին մէջ միլիոն մը մանուկներու, կիներու եւ ծերունիներու գանկերը չալսչալսեցին՝ իրենց հարազատ ձեռերով : Անոնք ալ խղճի խայթէ տառապեցա՞ն...

Մեծ ժողովուրդներու եւ հոգիներու վերապտուած է սակայն այդ տառապանքը :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԿՐԻՒՆԵՐ ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

•

ՏԵՂԱԿԱԼ ՄԸ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ

Ուրբաթ, Օգոստոս երկուքին, ծանր մեջադէպեր պատահած են Հիւս· Լիբանանի Էհմըն քաղաքին մէջ : Տեղական մը՝ Իմատ, որ երրորդ զօրաբաժինին հրամանատարն էր, քաղաքին հրապարակին վրայ սպանուած է տարճանակի հարուածով մը : Ոճիրէն քիչ վերջ, ոստիկանական կարեւոր ուժ մը եկած է դէպքին վայրը եւ զինամարտի բռնուած բնակչութեան հետ :

Ներքին նախարարութեան մէկ տեղեկագիրը կը յայտնէ, թէ կռիւը կը շարունակուէր կէսօրէ վերջ, զինեալ ուժերու կողմէ վնաս չկայ, սակայն տակաւին յայտնի չէ, թէ բնակչութեան մէջ զոհեր կա՞ն թէ ոչ :

Էհմընի մէջ անցեալ Յունիս 16ին ալ նման միջադէպեր պատահած էին :

× Պէյրութի ձախակողմեան երկու թերթերու անօրէնները 15 օրուան բանտարկութեան դատապարտուեցան : Նախկին յօդուածներ հրատարակած էին՝ Հանրապետութեան նախագահին դէմ :

Դատական հետապնդումները պիտի ըլլան «Ազգ· ճակատ»ի պարագլուխներուն դէմ, որոնք ընդդիմադիր շարժումը կը վարէին վերջին ընտրութիւններէն ի վեր :

ՆՈՒԱԶԱԳՈՑՆ ՕՐԱՊԱՇԻԿ՝ ԺԱՄԱԿԱՆ 133 ՖՐԱՆԲ

•

Ուրբաթ օր, միջ- նախարարական խորհրդաժողովին մէջ որոշուեցաւ, որ Փարիզեան չրջանին մէջ, նուազագոյն օրապահիկը 5·50 առ հարիւր յաւելում կրէ : Այնպէս որ, Օգոստոս մէկէն սկսեալ, նուազագոյն օրապահիկի համար ժամական 133 ֆրանք պիտի վճարուի (փոխանակ՝ 126·5 ֆրանքի) :

Այս յաւելումէն պիտի օգտուին 800·000 բանուորներ, որոնց ամսավճարը հազարէն 1500 ֆրանք պիտի աւելնայ :

ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԻՒՆ ԶԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

•

Համայնավար Զինաստանի զանազան չրջաններուն մէջ ժողովրդական ապստամբութիւն մը ծայր տուաւ : Շարժումին դլուխը անցած են դիւղացիները, որոնք հիմնած են ընկերութիւն մը՝ կրօնական դպացումներէ թելադրուած :

Ընկերութիւնը կը յայտնէր, թէ «ժողովուրդը ոտքի պիտի ելլէ Օգոստոսին եւ պիտի ընարէ թագաւոր մը» : Համայնավարները այս բոլորը կը վերապրէն «ազգակոչման»ներուն : Հարցը այնքան լուրջ վիճակ մը ստացած է, որ նոյնիսկ բանակին մէջ ըմբոստները համախոհներ ունին : Պատերազմական նախարարը յայտարարեց, թէ ազգակոչմեաններուն նպատակը՝ բանակին մէջ, ընկերվարական կարգերուն տապալումն է : « Ազգակոչման»ներկան նաեւ համայնավար երիտասարդական կազմակերպութիւններուն մէջ, որ վարչակարգին սիւնն է : Համայնավար երիտասարդներու դաշնակցութեան 24 անդամները արդէն արտաքսուած են Փեքինի մէջ :

Միլիոնաւոր Զինացիներ կը մեղադրեն կուսակցութեան դէմ պրծելու չանցանքով : Գրեթէ բոլոր չրջանակներու մէջ, ընդդիմադիրները գործի վրայ են : Մինչ այս մինչ այն, ոստիկանութիւնը անհամար «դաւադրութիւններ» երեւան կը հանէ :

Այնպէս կ'երեւի թէ համայնավար Զինաստան յեղափոխութեան մը նախօրեակին կը գտնուի : Մաօ Ձէ Թունկ մտահոգ է բանակէն :

ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ մերժեց անցագիր տալ 6 լրագրողներու (Լեհ), որոնք կ'ուզէին իրենց արձակուրդը անցընել Հունգարիոյ մէջ :

ԱՄԵՐԻԿԱՑի նախկին Նախագահ Ռուզվելթի այրին Խ. Միութիւն պիտի այցելէ, իր քարտուղարին ընկերակցութեամբ : 72 տարեկան է :

ՀԱՒԱՏՔԻ ԳՈՐԾԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԷ ԴՈՒՐՍ

●

« Ցառաջ » հրատարակեց Մայր Աթոռի Դիւանին հաղորդագրութիւնը ամբողջու – թեամբ , առանց փոփոխութեան , որպէս զի «ըմբռընհնեն » անունք որ կը հաւատան թէ լոյսը կուգայ միայն էջմիածնէն :

Նկատեցինք որ էջմիածնայ համար վերջերս , կարելի եւ հաճելի դարձած է վիճիլ արտասահմանի հետ , ամէն անգամ որ հարկ համարի պաշտպանել իր դիրքը « արտաքոյ մեկնութիւնների » դէմ :

Այդ իրաւունքը ոչ ոք կը ղանայ իրեն :

Բայց , ինքնապաշտպանութեան իր վեր– ջին փորձին մէջ , ցաւով նշմարեցինք եր– կու կէտեր , զորս կ'ուզենք յանձնել հան – րային ուշադրութեան :

1.— Թէ «բոլորովին անհիմն է Ս . Աջե– րի յանձնումը կապել Եղիշէ եպիսկոպոսի նկատմամբ Վեհափառ Հայրապետի վճի – ռին հետ » կամ ոչ , — չի հետաքրքրեր մեզ : Հետաքրքրականը Մայր Աթոռի դի– ւանին չարադրութեան սա պարբերու – թիւններն են միայն :—

Ա.— Վեհափառ Հայրապետը «Ս . Աջե– րի անհետացման առաջին վայրկեանից եւ մինչեւ նրանց յանձնումը որեւէ առիթով եւ որեւէ ձեւով ոչ մի նշանակութիւն չի ընծայել այդ արարքին» :

Ի՞նչ «արարքի» մասին է խօսքը : Գող – ցեր են «Ս . Աջերը» թէ վերադարձուցեր , ի՞նչ կարեւորութիւն կը ներկայացնէ : « Ս . Մասունքներ» գոյութիւն ունեցեր են թէ չեն ունեցեր , ի՞նչ նշանակութիւն ու– նի : Ա՞յս է որ կ'ուզէ ըսել : Մայր Աթոռին Դիւանին չարադրութեան հեղինակը նոյն բանը կրնայ վաղը ըսել նաեւ «Ս . Գեղար– դին» եւ այլ «մասունքներու» մասին , ի պահ էջմիածնայ մէջ : Առ այժմ կը դա – հանայ յայտարարելով թէ Վեհափառ Հայրապետը երբեք « չի օգտագործել Ս . Մասունքների Անթիլիասից բացակայ լի – նելու պարագան» : Կարելի էր գրել «օգա– փոխութեան գնալու պարագան » :

Բ.— Վեհափառ Հայրապետին համար « անհիմաստ եւ նշանակութենէ զուրկ ա – րարք մըն է այդ եւ արդիւնք ժամանակա– վրէպ մտայնութեանց » :

Ի՞նչ «արարք » է , զարձեալ , որ խօս – քի առարկայ կը դառնայ այսուհետ : «Ս . Ա– ջերու » հանդէպ ցոյց տրուած հաւա՞տքը , հաւատացեալներու ջերմեռանդ հետաքրք– րութի՞ւնը , «Ս . Աջերի օգտագործո՞ւմը կաթողիկոսական օծումի համար» : Ու – րեմն « ժամանակավրէպ մտայնութի՞ւն » դարձաւ , արդէն , ինչ որ կատարուեցաւ Վազգէն Ա . կաթողիկոսին օծման ժամա– նակ՝ երբ օծման մասնակցող եպիսկոպոս– ները իրենց ձեռքերուն մէջ բռնած՝ վեր կը բարձրացնէին Գր . Լուսաւորչին , Մծ – բնայ հայրապետին եւ այլ սուրբերու բազմաթիւ ու բազմատեսակ «մասունք – ներ » :

Ուրկէ՞ կուգայ «բողոքականութեան » այս հովը :

Մեզի չ'իյնար անշուշտ , — հասկնալի է թէ ինչո՛ւ , — դիտողութիւն ընել՝ երբ կաթողիկոսարանի դիւանադպիր մը , իր Քրիստոնէականին դասերը դէշ սորված աշակերտի մը պէս , «ժամանակավրէպ մտայնութեանց» կը կապէ , «անհիմաստ եւ նշանակութենէ զուրկ արարք» մը կը հա– մարի «Ս . Աջերի օգտագործումը » կա – թողիկոսական օծումներու ժամանակ , եւ չի հետաքրքրուիր՝ երբ «բացակայ » կ'ըլ– լան «Ս . Աջերը»:

Կ'ենթադրեմ թէ Դաշնակցականները չէ– ին , որ «Ս . Աջերու» կամ «Ս . Մասունք – ներու» պաշտամունք հաստատեցին : Ե – կեղեցական պատմութիւնը կ'աւանդէ , Պօղոս առաքեալին կենսագրին իսկ վկա – յութեամբ , թէ առաջին քրիստոնեաները էին որ Ստեփանոս նախավկային մարմինն առին պահեցին (Գործք , Ը . 2) , եւ այ – նուհետեւ սովորութիւն դարձաւ նիւթա – կան յիշատակ մը ունենալ մարտիրոսնե – րէն , այն հաւատքով թէ հրաշքներ կը գործեն այդ նշխարները , (բազմաթիւ դիրքեր կան՝ Պատմութիւն նշխարաց խո– րագրով , — հետաքրքրուողը կ'առնէ կը կարդայ) : Այնպէս որ կրկէսներու մէջ , երբ առիւծը կը յօշոտէր սուրբերուն մար– մինը , քրիստոնեաները կրկէս կը մտնէին յանձն առնելով ամէն վտանգ եւ իրենց թաշկինակը կը թաթխէին մարտիրոսին արեան մէջ կամ կտոր մը կը կտրէին կ'առնէին հաղուստէն , պահելու համար իրենց մասունք : Ցետագային այս «արար– քը» դարձաւ նոյնիսկ ... առուտուրի ա – ռարկայ , երբ հեթանոսները հասկցան թէ մեծ դումարներ կարելի էր ստանալ քրիստոնեաներէն՝ յանձնելու համար յօ – շոտուած սուրբերու մարմինը : Եւսեբիոս կը պատմէ թէ մարտիրոսներուն ոսկոր – ները , քրիստոնեաներուն համար , աւելի կ'արժէին «քան զականս պատուականս » (Եւս . Դ . 15) :

Զարմանալի չէ , ուրեմն , եթէ Հայոց եկեղեցին ալ ունի իր «մասունքները» , աւելի հին եւ ազնիւ բառով մը՝ նըշ – խար(*) : Այդ կողմէ , որքան դիտեմ , շատ ալ... աղքատ չէ : Ունինք դաստա – ռակ , գեղարդ եւ բազմաթիւ աջեր :

Եթէ «բողոքականութեան» հով մը «ժա– մանակավրէպ մտայնութիւն» համարի նը– ման «մասունքներու» ցուցադրութիւնը ծիսակատարութեանց պահուն , աչխար – հականութեան հով մը «անհիմաստ» պիտի չհամարի՞ «օգտագործել» , աւելի առաջ երթալով , սկիհը (Արեւմուտքի մէջ եկե – ղեցի մը կայ , որ կը յաւակնի թէ ունի «Ս . Ընթրիքին» պահուն գործածուած բա– ժակը) , վերջապէս պատարագի ամբողջ ծիսակատարութիւնը՝ երբ սկիհէն սըր – ուած դինեթուրմ հացին կը տրուի նչա – նակութիւն մը(**) : Դարձեալ , եթէ վան– քի մը նեբսէն սկսին խմաստ փնտռել ու չգտնել հաւատքի նիւթական արտայայ – տութեանց մէջ , ի՞նչ կը մնայ այլեւս որ ըսեն վանքէն դուրս ապրողները , — այ– պէս որ երթայ՝ հացը կ'երթայ . աչխար – հականներուս ձեռքէն , մանաւանդ երբ կանխողներ ըլլան՝ խաչէն , միւռոնէն , օ– ծումէն նիւթական արտայայտութեանց

(*) Ֆրանսերէն՝ *ոըլիք* , ծագումով՝ լա– տիներէն , արմատական իմաստով՝ մնա – ցորդ կամ լիռը : Հայերէն լքանեմ բառը խնամութիւն մը ունի *ոը – լիք* բառին հետ , *ոը* նախածանց է» , ինչպէս կը գրէ Մէյեէ :

(**) Սկիհով տրուած հացը կոչել Քր – իստոսի մարմին , ինչպէս գինին՝ Քրիս– տոսի արիւն , ունի իր բացատրութիւնը , որ ոչ – էքիստոնէական է , որովհետեւ նախա– էքիստոնէական , — բայց ատիկա դուրս կը մնայ մեր նիւթէն :

մէջ հաստատելու համար «ժամանակա – վրէպ մտայնութիւններէ » յիշատակ մը միայն : Երբ , վերջապէս «ժամանակա – վրէպ» դառնան «դիւտ խաչի» կամ «դիւտ նշխարաց» եւայլ ծօներ :

2.— Ամէն անգամ որ դժգոհութիւն յայտնուի էջմիածնայ՝ իր անժամանակ եւ անեղի միջամտութիւններուն համար , Վեհափառ Հայրապետը հրապարակ կը նետէ Գարեգին պատրիարքի անունը :

Երբ ըսին թէ չէր սպասուեր իր վաղա – ժամ ուղեւորութեան դէպի արտասահ – ման , պատասխանեց թէ Գարեգին պատ– րիարք թելադրեր էր Անթիլիաս երթալ՝ համաձայնութեան եղր մը ցոյց տալու համար «երկփեղկումին» դէմ , — «Աւա – յրի սոխակին » այս բառը շատ կը սի– րեն գործածել Օրմանեանէն մինչեւ Գա – րեգին պատրիարք :

Այժմ եւս , Երուսաղէմի վէճին առթիւ , Մայր Աթոռին Դիւանը կը հաղորդէ թէ թղթակցութիւն է կատարուեր Վեհափառ Հայրապետին ու Գարեգին պատրիարքին միջեւ , — թղթակցութեան առարկան՝ ե– ղիշէ եպիսկոպոսի «կախակայման եւ փո– խադրկման վճիռը , եւ ոչ իսկ աւելին» :

Մեր կաթողիկոսներուն պատմութեան մօտէն ծանօթ , դիտեմ թէ երբ կաթողի – կոս մը կրնայ խուղել տալ իր աթոռա – կիցին մօրուքը՝ ինչպէս պատահած է , էջմիածին կրնար վճռել «նոյնիսկ աւե – լին» , առանց Գարեգին պատրիարքի խոր– հուրդին , կարծել չտալու համար թէ Ան– թիլիասի կամ Երուսաղէմի մասին , կա – խակայումներու եւ փոխադրկումներու մասին՝ որեւէ վճիռի համար պայման է ունենալ Գարեգին պատրիարքի հաւանու– թիւնը : Արդեօք «պղեղութեան իշխանու– թիւնը» , որ դէնք կը համարուի՝ մեր օրե– րու յաւուրկ համատիրական ձգտումներու տեսակէտով , (նոր հեղինակ մը վկայու – թիւններ կը բերէ հին գարերէն եւս) , վա– րակած է եկեղեցական մեր «իշխանութի՞ւն» ալ , հիմա :

Ես չեմ դիտեր : Բայց լաւ կ'ըլլայ որ ուրիշներն ալ չդիտնան՝ ինծի պէս :

ԱԶԱՏԱՆ

ԿԱՐԴԱՑԻՔ ԵՒ ՏԱՐԱՓԵՑԻՔ «ՅԱՌԱՋ»Ը

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Ա.

Բացառիկ նշանակութիւն ունին Երեւա– նի մէջ վերջերս տեղի ունեցած ցոյցերն ու այդ առթիւ միտքերուփոխա– նակութիւնները , որոնց մասնակցած են Հայաստանի Գրողներու Միութենէն քանի մը գրողներ :

Կարզալով «Գրական Թերթ»ի քանի մը թիւերը , կը տարուինք խորհելու թէ դրե– թէ բոլոր խօսողները խղճահարութեան տալնով մը կը մատնեն ընդհանրապէս , որովհետեւ տարիներ առաջ դրական եւ գեղարուեստական հարցերու եւ անհատ – ներու մասին իրենց յայտնած տեսակէտ – ները վերաքննելու յարմար առիթը ներ – կայացած կը համարին :

Քանի մը յօդուածներով պիտի ներկա – յացնենք այդ խնդիրները , զուտ դրական եւ գեղարուեստական մարզին մէջ մնա – լով : Անհրաժեշտ է սակայն յայտնել ան – միջապէս թէ արտասահմանի գրողներուն տարակարծութիւնը պատճառ եղած է որ Հայաստանի գրողներուն կողմէ անունք « յեղափոխական» , «քաղքենիական » եւ մանաւանդ «հակայեղափոխական » մակ – դիրներով որակուին : Ինչպէս որ արտա – սահմանի մէջ ալ «յառաջդիմական» ո – րակուած կարգ մը չփացած գրողներ ալ հետեւողականօրէն նոյն ածականները կը գործածեն :

Հայաստանի Գրողներու Միութեան ա – ռաջին քարտուղար Էդ . Թոփչեանի զեկու– ցումը երկրորդ համագումարին մէջ , ինչ– պէս նաեւ այդ առթիւ տեղի ունեցած միտքերու փոխանակութիւնը եւ խորհր – դածութիւնները շահեկանութեամբ ու զո– հունակութեամբ կարզացինք , զգալով որ գրողներէն շատերը , հոգ չէ թէ որոշ վե– րապահութեամբ եւ վախով չքմեղանալու փոր մը կը կատարեն :

Եթէ բանաստեղծական , պատմաքննական ու գիտական մարզին մէջ հեղինակները նուազ յանձնապաստան են , ազարակայօրէն կը մօտենան իրենց քննութեան ենթարկած առարկաներուն , եթէ ենթակայական տարրը եւ անձնական համակրանքներն ու հակակրանքները նուազ դեր մը կը խաղան քննելի հարցերուն առնչութեամբ , դժ – բախտաբար նոյն հոգեվիճակը նկատելի չէ երբեք գեղարուեստական գրականու – թեան իրենց տուրքը տուող բանաստեղծ – ներուն ու արձակագիրներուն մօտ որոնք լուն աչխարհահայեացքով եւ մարզկայ – նական ոգիով չեն դատեր թէ՛ անհատները Եւ թէ անոնց ստեղծագործութիւնը : Հի– մա է որ Հայաստանի քննադատները եւ քննադատութիւնը վերաքննութեան կ'են – թարկեն , կարզախօսի մը պէս , բազմաթիւ խնդիրներ , վերջին Բ . համագումարը եւ առաջին քարտուղար Էդ . Թոփչեանի զե – կոյցը , որպէսզի հաշուեյարդարութեան ենթարկեն իրենց անցեալ անհանդուրժո – ղութիւնը , սխալ դատաստանները եւ ան– հատական յանդգնութիւնները : Այս վի – ճակին համար էր որ խղճահար են ըսինք :

Ամէնէն առաջ Եղիշէ Չարենցի պարա – գան է որ կը ներկայանայ :

Առաջին օրէն արտասահմանի գրողնե– րուն համար «Ամբոխները խելագար – ուած» , «Տանդէական առասպել » , «Եր – կիր Նայիրի» եւ «Գիրք ճանապարհի» գործերուն հեղինակը հայ բանաստեղծու– թեան մէջ ժամանակակից մեծագոյն դէմ – քն էր : Անոր դէմ գործուած անարդա – րութիւնը , պաշտօնական վերաբերումը , բանաի մը մէկ անկիւնը նետուիլը , մահ – ուան տխուր եւ հակամարդկային պարա – գաները մինչեւ այսօր ալ անբացատրելի կը մնան տակաւին : Եւ յանկարծ նոր կար– գադրութով մը պաշտօնական բերաններ եւ գրողներ գործուած անլուր անարդարու – թիւնը վերաքննել սկսան : Եղիշէ Չարենցը եւ իր ստեղծագործութիւնը գնահատելու մէջ մարդիկ իրարու հետ մրցումի ելան : Մէկէ աւելի անգամներ բանաստեղծին ամբողջական գործերը լոյս ընծայուեցան բազմահազար օրինակներով : Ցիչատակի երեկոներ կազմակերպուեցան :

Հայաստանի Գրողներուն երկրորդ հա – մագումարը լուսագոյն եւ նոր առիթ մըն էր , որպէս զի Եղիշէ Չարենցին յիչատակը մեծարուի իբրեւ մասունք : Ցետագային այս «արար– քը» դարձաւ նոյնիսկ ... առուտուրի ա – ռարկայ , երբ հեթանոսները հասկցան թէ մեծ դումարներ կարելի էր ստանալ քրիստոնեաներէն՝ յանձնելու համար յօ – շոտուած սուրբերու մարմինը : Եւսեբիոս կը պատմէ թէ մարտիրոսներուն ոսկոր – ները , քրիստոնեաներուն համար , աւելի կ'արժէին «քան զականս պատուականս » (Եւս . Դ . 15) :

Զարմանալի չէ , ուրեմն , եթէ Հայոց եկեղեցին ալ ունի իր «մասունքները» , աւելի հին եւ ազնիւ բառով մը՝ նըշ – խար(*) : Այդ կողմէ , որքան դիտեմ , շատ ալ... աղքատ չէ : Ունինք դաստա – ռակ , գեղարդ եւ բազմաթիւ աջեր :

Եթէ «բողոքականութեան» հով մը «ժա– մանակավրէպ մտայնութիւն» համարի նը– ման «մասունքներու» ցուցադրութիւնը ծիսակատարութեանց պահուն , աչխար – հականութեան հով մը «անհիմաստ» պիտի չհամարի՞ «օգտագործել» , աւելի առաջ երթալով , սկիհը (Արեւմուտքի մէջ եկե – ղեցի մը կայ , որ կը յաւակնի թէ ունի «Ս . Ընթրիքին» պահուն գործածուած բա– ժակը) , վերջապէս պատարագի ամբողջ ծիսակատարութիւնը՝ երբ սկիհէն սըր – ուած դինեթուրմ հացին կը տրուի նչա – նակութիւն մը(**) : Դարձեալ , եթէ վան– քի մը նեբսէն սկսին խմաստ փնտռել ու չգտնել հաւատքի նիւթական արտայայ – տութեանց մէջ , ի՞նչ կը մնայ այլեւս որ ըսեն վանքէն դուրս ապրողները , — այ– պէս որ երթայ՝ հացը կ'երթայ . աչխար – հականներուս ձեռքէն , մանաւանդ երբ կանխողներ ըլլան՝ խաչէն , միւռոնէն , օ– ծումէն նիւթական արտայայտութեանց

ոգեկոչումէր եւ մօտաւոր տխուր անցեալը յիչուէր : Գ . Էմին բանաստեղծն է որ այ– սպէս կ'արտայայտուի . — «Շատ բնորոչ է Եղիշէ Չարենցի ստեղծագործութեան նկատմամբ ժամանակին եղած քննադա – տութեան մեծ մասը : Կուսակցութեան եւ յեղափոխութեան դաղափարների մեծա – գոյն հայ բանաստեղծը ի հարկէ ունէր նաեւ թերութիւններ ու սխալներ , որոնք իրաւացիօրէն քննադատուել են կուսակ– ցութեան կողմից : Սակայն թերթեցէք նը– րա դէմ հնում գրուած քննադատական յօդուածների մեծ մասը , այն յօդուած – ները , որոնք լեցուն են սպիտակը սեւ հա– մարելու յամառ ճիգերով ու քաղաքական մեղադրանքներով եւ դուք հեչտութեամբ կը համոզուէք , որ դրանք ամբոխավար – ների մտքերի ծնունդն են եւ ոչ մի կապ չունեն կուսակցութեան , դիրքերից եկող քննադատութեան հետ , այն կուսակցու – թեան , որի մեծագոյն դինուորն ու երգի– չը եղաւ Չարենցն իր անմահ գործերով » :

Եղիշէ Չարենց այն հեղինակներէն է , որոնք քանի մը չրջաններու կը պատկա – նին , եւ այդ տեսակէտով անոր գործը այդ չրջաններուն հետքերը կը կրէ : Եղի– չէ Չարենց ալ ունեցած է իր գրական ու քաղաքական համակրութիւնները ու հա – կակրութիւնները : Եւ իր ներչնչումները շատ անգամ այդ հոգեկան , գրական ու բացասական պահերուն գրոչմը կը կրեն : Այդ գործը կարելի է վերլուծումի ենթար– կել եւ հոն գտնել գրական ու բացասական Չարենցի մտածումները , զգացածները : Արդ , արդի քննադատութիւնը ի՞նչ վերա– բերում պիտի ունենայ բանաստեղծին ի – րական նկարագիրը եւ դիմագիծը տալու համար : Այս երկընտրանքին առջեւ է , որ քննադատին ալ նկարագիրը եւ իրական պատկերը պիտի ունենանք մեր առջեւ :

Այսպիսի բացասական դիմագիծ մըն է որ ցոյց կուտայ Արչալոյս Բաբայեան , ներկայացնելով Եղիշէ Չարենցին բոլոր այն գրուածները , որոնցմով իբր թէ բա – նաստեղծը իր բացասական քննադատու – թեան առարկայ դարձուցեր է քաղաքա – կան կուսակցութիւն մը եւ զանազան դէմ– քեր , հանրային գործիչներ : Արչալոյս Բաբայեանին բան մը չունէինք ըսելիք , եթէ խնդրոյ առարկայ հատուածները , քերթուածները , առանց աւելորդ խորհր – դածութիւններու քննութեան ենթարկէր («Գրական Թերթ» թիւ 23) , եւ մանա – ւանդ գրչի մը եւ գրոզի մը , մանաւանդ կնոջ մը անվայել ածականներով չէր զար – դարեր զանոնք : Հայհոյանքներու ծորակը բանալով , հին ու մաչած բառեր ու ոճեր գործածելով չէ որ հակառակորդ մը կա – րելի է անպատուել ու անարդել , երբ կաս– կածելի է թէ Եղիշէ Չարենց բանաստեղծը նման մտադրութիւններ ունեցե՞ր է :

Գ . Էմինը ուրիչ յայտնութիւն մը եւս կ'ընէ : Այն ինչ որ ըսած էր Եղիշէ Չարեն– ցի պաշտպանութեան համար , նոյն մա – րտաւանութիւնն ու զանգատները ուղ – ղուած են նաեւ այն քննադատներուն , ո – րոնք «ճիզ ու ջանք չեն խնայում չարքից դուրս հանելու մեր լաւագոյն գրողներից չատերին , վարկաբեկելով նրանց գործե – րը » : Մենք զառնութեամբ կ'աւելցնենք , ինչպէս տարիներ առաջ ալ գրած ենք մեր «Կեանք եւ Արուեստ» ամսագրին մէջ , թէ չարքերէն չէ միայն որ դուրս հանուած են լաւագոյն ու տաղանդաւոր գրողները , եւ ոչ միայն վարկաբեկուած են այլեւ աք– սորուած են հեռաւոր տափաստանները , եւ որոնցմէ չատ քիչերը միայն վերադար– ձան իրենց հայրենիքը :

Գ . Էմինը կը փորձէ պաշտպանել նաեւ բանաստեղծուհի Սիլվա Կապուտիկեանը , որ ըստ քննադատ Ս . Սողոմոնեանի «ներ– դում է անզուսպ զգայական բաւականու – թիւններ ու ցանկասիրական կրքեր» , «իր սիրածի մէջ միայն մարմնականն է տես – նում» , որ «Նրա սիրոյ երգերում գլխա – ւորը ցանկասիրական ուժեղ տարրն է , կրքերին գոհացում տալը » : Մինչդեռ այս նոյն քննադատը զանազան ժամանակնե – րուն (1947 , 1954 եւ 1957) , գրած , հեր – քած ու կրկին յարութիւն տուած է նոյն միտքերուն , չաճախ մէկը միւսը հերքող գրութիւններով :

Յաջորդով ուրիչ յայտնութիւններ ու – նինք ըսելիք :

ՄԿՐՏԻՉ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

LES NOCES FANTASTIQUES

(ՀԻՖԻՔՍԱԿԱՆ ՀԱՐՍԻՔ)

ՀԱՎԱՏՔ ՈՒ ԵՂԿ ՆՐ ՀԱՒԱՏՔ

Գ. ՊԱՇՏՕՆ ՖՈՒՐՆԻՎԱԼ

ՀԻՓՆԻՍԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔԻ ՀԱՄԱՐ

Մեսրոպ, Թիֆլիսի վերմակի ֆաբրիկատոր, ինչպես ամեն տարի, այնպես էլ այդ տարի ոչ մի կերպ չէր կարողանում «Նեղոս» տաղավարը ստանալ Ազգային տոնավաճառում։ Ամեն անգամ, երբ նա գալիս էր Ազգային տոնավաճառ, տեսնում էր, որ «Նեղոսի» տաղավարը արդեն զբաղեցրած է լինում։ Ինչպես կարելի է կռահել անունից, «Նեղոսի» տաղավարում ցուցադրվում էին Եգիպտոսից բերված տարբեր ապրանքներ։ Մեսրոպը, որ ամեն տարի ստիպված էր լինում տաղավարը ստանալու համար կաշառք տալ, այդ տարի ևս չկարողացավ հասնել իր նպատակին։ Նա ամեն կերպ ջանում էր իմանալ, թե ինչ պատճառով է այդպես պատահում, բայց ոչ ոքից ոչինչ չէր կարողանում իմանալ։ Ամենքն էլ ասում էին, որ ինքն էլ չգիտի։

Մեսրոպը, որ ամեն տարի տոնավաճառից հետո ստիպված էր լինում մեծ վնաս կրել, այդ տարի ևս ստիպված եղավ վերադառնալ Թիֆլիս՝ առանց տաղավար ունենալու։ Նա ամբողջ ճանապարհին մտածում էր, թե ինչ պատճառով է այդպես պատահում։ Ինչ էլ որ լիներ, նա որոշեց, որ ինքը ևս պետք է գնա Եգիպտոս և ինքն էլ ծանոթանա Եգիպտոսի հետ։ Նա կարծում էր, որ Եգիպտոսում ինքը կկարողանա ավելի լավ ծանոթանալ Եգիպտոսի հետ, քան Ազգային տոնավաճառում։

Մեսրոպը Թիֆլիսում ունեցավ մի քանի հանդիպումներ Եգիպտոսի հետ, որոնք ոչ միայն չհաջողվեցին, այլև ավելի ևս հեռացրին նրան Եգիպտոսից։ Նա հանդիպեց Եգիպտոսի հետ, երբ նա գնում էր Ազգային տոնավաճառ, երբ նա գնում էր Ազգային տոնավաճառից, երբ նա Ազգային տոնավաճառում էր, և երբ նա Ազգային տոնավաճառից վերադառնում էր։ Եգիպտոսը ոչ մի անգամ չհրավիրեց Մեսրոպին իր մոտ, ոչ մի անգամ չհրավիրեց նրան Եգիպտոս։ Մեսրոպը, որ ամեն տարի Ազգային տոնավաճառից հետո ստիպված էր լինում մեծ վնաս կրել, այդ տարի ևս ստիպված եղավ վերադառնալ Թիֆլիս՝ առանց տաղավար ունենալու։ Նա ամբողջ ճանապարհին մտածում էր, թե ինչ պատճառով է այդպես պատահում։ Ինչ էլ որ լիներ, նա որոշեց, որ ինքը ևս պետք է գնա Եգիպտոս և ինքն էլ ծանոթանա

դէ կրեմլինի պատասխանը, որովհետեւ Զորին կը սպասէ խորհրդային ղեկավար – ներու հրահանգին: Ցամենայն դէպս, Զորին այնքան ալ պոհ չէր Արեւմտեաններու առաջարկէն :

ԽՐՈՒՇՁեւի ԿԸ ԽՕՍԻ

*Ամերիկացի ընկերաբան մը, որ առեն*ին առաջին ամերիկացին էր որ տեսակցու - թիւն ունեցած էր Սթալինի հետ, ներկա - յիս ալ կարդ մը հետաքրքրական հար - ցումներ տուած է Խրուշչեւի, որ յայտ - նած է.— «Բոլորս ալ պէտք է ապրինք նոյն մոլորակին վրայ: Սակայն, ասոր համար պէտք է հեռացնել հիւլէական վը - տանգը: Ա. Միութիւնը պատրաստ է ար - դիլելու ջրածնային եւ հիւլէական ռում - բերը: Ամերիկա այս ուղղութեամբ նախ փոստ կ'ուղէ, յետոյ՝ վստահութիւն, ինչ որ անկարելի է»:

Խօսելով խորհրդային քաղաքացիներու արտասահման այցելութեան մասին, Խրուշչեւ կը ճշդէ, թէ անոնք պատրաստ չեն դուրս ելլելու, «բայց երբ քիչ մը աւելի հարստանանք, այդ ալ կարելի պիտի ըլ - լայ: Իսկ անոնք որ ուզեն արտասահման մնալ՝ թող մնան»: Գալով ռուս Հրեաներ - ուն, որոշ պարագաներու մէջ Խրուշչեւ թոյլ կուտայ անոնց՝ որ դուրս ելլեն, իսկ երբեմն՝ ո՛չ:

Հարց տրուած է վերջին մաքրագործ - ծումներու մասին.— «Ժամանակները փոխուած են: Դրամատիրական երկիրներ - ուն հետ՝ մեր յարաբերութիւնները բո - լորովին տարբեր են այսօր: Այս փոփո - խութիւնը էական էր մեր քաղաքականու - թեան համար եւ այդ մարդիկը կ'ընդդի - մանային մեղի: Սակայն զանոնք պիտի չարտաքսենք կուսակցութենէն » :

× Մոսկուայէն հասած լուրի մը համա - ձայն, Նախագահական Խորհուրդէն (Պրե - զիդիում) արտաքսուելէն ի վեր, Մոլոթով կը գտնուի իր սենեակին մէջ եւ կը տա - ռապի ջղային տագնապէ: Երկու ոստի - կաններ կը հսկեն իր դրան առջեւ :

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ համայնա - վար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէն ինը հոգի արտաքսեց իր շարքերէն:

ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ երիտասարդական վառա - տօնին ընթացքին կռիւ մը պատահած է Ֆրանսացիներու եւ ազգայնական Ալժե - րիացիներու միջեւ :

ԻՏԱԼԻԱ եւ Սպանիա միաժաման ճանչ - ցան Թունուզի Հանրապետութիւնը :

ՖՐԱՆՍԱՅԻ մասնագէտներ, յատկա - պէս՝ ճարտարապետներ պիտի երթան Փաքիստան, օգնելու համար զանազան շինութեանց :

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ վեցուկէս մի - լիոն տոլարի օգնութիւն մը ըրին Ծորգա - նանի :

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ վարչապետ Ֆատոր Մոսկուա գացած է, յայտնեց փեչտայի ճայնասփիւռը: Իրեն կ'ընկերակցին քա - ղաքական այլ դէմքեր՝ արձակուրդը Խ. Միութեան մէջ անցնելու համար ... :

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ մէջ գտնուող լեհ տա - րագիրներէն 48.000 հոգի վերադարձած է Լեհաստան: Միւս կողմէ, 94.000 հոգի հեռացած է Լեհաստանէն՝ Իսրայէլ եւ Գերմանիա հաստատուելու համար :

ՁԱՓՈՆի ողողումներուն հետեւանքով աւելի քան հազար հոգի խեղդամահ եղած է :

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ԿԱՑԱՆ

Բ. ԽՈՒՄԲԻ մեկնումը այս երկուշաբթի իրիկուն: Հաւաքուիլ կար տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակը ժամը 21.30ին :

Ա. ԽՈՒՄԲԻ վերադարձ, այս երկու - շաբթի առաւօտ ժամը 7ին: Կը խնդրուի ծնողներէն կար տը Լիոնէն դիմաւորել :

×

Կապոյտ Խաչի օդափոխութեան կայա - նի, Բ. խումբին արձանագրուած եւ մաս կազմող Լիոնի եւ Տէսլնի աղոց ծնողնե - րէն, կը խնդրուի որ իրենց զաւակները՝ պահածներով եւ թուղթերով միասին, բերեն այս երկուշաբթի, առաւօ - եան ժամը ճիշդ վեցին, Լիոն - Փէրաշի կայարանին ժամացոյցին տակ :

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ճայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ. երգչախում - բը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Սէրիկ - եանի, Կիրակի առաւօ ժամը 8.45ին Փա - րի – ընթերցէն :

ՄՇԱԿՈՑԹի ՏԱՆ

Ողբացեալ Բարսեղ Նշանեանի զաւակ - ները մահուան առթիւ Ալֆորվիլէն Տէր եւ Տիկին Թէնէքէճեան փոխան ծաղկեպսակի կը նուիրեն հազար Ֆր. Մշակոյթի տան Ֆոնտին :

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ցառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սե - պէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժա - նորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հա - շիւները :

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ փափաքելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, ո - րուն [illegible] :

... [illegible] բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման ղրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հի - ւնը: Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք :

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ»ի չէք – փոսթալի թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չգործածել նա - խորդը որ ջնջուած է :

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱ - ՊԱՀՈՒՄԸ է «Ցառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դրամարները (նուէր - ներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանդատ-փարթով:

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժա - նորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչու - թեան գործը:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՀԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆի ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Մեկնում՝ Կիրակի, Օգոստոս 4: առ - տուան ժամը 7ին: Հաւաքուիլ՝ ժամը 6ին,

Point de rassemblement H :
Gare du Maine Départ.

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Մպղլմեան եւ Մելքոն Պետրոսեան ընտա - նիքները իրենց կնոջ եւ մօր՝

ԱՏԼԻՆ ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆի

մահուան տարելիցին առթիւ, հետեւեալ նուէրները կ'ընեն ողբացեալին յիշատա - կին՝ Փարիզի Հայոց եկեղեցիին եւ Մոն - մորանսիի հանգստեան տան տասը հազա - րական ֆրանք :

Ստանալ «Ցառաջ»էն :

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Նիկողոսեան եւ զաւակները (Լիոն), չնորհակալութիւն կը յայտնեն բոլոր անոնց՝ որոնք ան - ձամբ, հեռագրով, նամակով, ծաղկեպը - սակով, բարենպատակ հաստատութեանց նուիրատուութեամբ ցաւակից եղած են իրենց մօր, զոքանչ մօր, մեծ մօր՝

ԱՑՐԻ ՏԻԿԻՆ ՆՈՒԱՐԴ ՄԻՔԱՑԷԼԵԱՆի

անակնկալ մահուան առթիւ :

ՊԱՏԱՐԱԳ

Ս. ՅՈՎՀ. ՄԿՐՏԻՉ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՓԱՐԻԶ ԷՆԹԷՌՒ ՎՐԱՅ

Այս կիրակի առաւօտ ժամը 8.45ին հայրապետական պատարագ՝ Սերովբէ Եպիսկ. Մանուկեան պիտի պատարագէ եւ քարոզէ Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկե - ղեցին :

Նոյն ժամուն պատարագը պիտի ձայ - նասփռուի Փարիզ Էնթէրէն :

ԿՐ ՓՆՏՌՈՒԻ

Թեհրանէն Տիկին Վիքթորիա Բարթո - ղիմէոսեան կը փնտռէ իր զարմիկը՝ Մար - տիրոս Խաչատուղեան, 38 տարեկան, ա - նոր օդնելու համար: Գրել՝

Mme Partoghimiossian
Ave. Arad Djemchid
Koutché Yakchal 23
Tehran (Iran)

ԾԱՒՈՒ Է

Լա Պոքայի մէջ (Քան) Րուէթ Նասիոնա - լի վրայ ղերձակի խանութ մը, Ֆոն տը Քոմէրսը, (եաեւը խոհանոցով) : Ամէն կարգի առեւտուրի յարմար, խանութին վրայ չորս սենեակներով յարկաբաժին մը: Դիմել Տայլերեանի՝

86 Ave. Francis Tonner
La Bocca (A. M.)

OCEANIA

ՕԴԱՆԱԻի, ՇՈՓԵՆԱԻի ԵՒ ԵՐԿԱ - ԹՈՒՂիի ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւա - կերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քա - նատա, Թուրքիա, Լիբանան : Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆի
M. BARONIAN
38, Rue de la République
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԱՆՁԱՏԱԿԱՆ ԾՐԱՐՆԵՐ ԿԸ ՂՐԿՈՒԻՆ Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

(Colis - Postaux)

ՄԻԱԿ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ՝ ՈՐ ԱՐՏՕՆՈՒԱԾ Է ԻՐ ՁԵՌՔՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏԵԼ ԵՒ ՅԱՆՁՆԵԼ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄՈՒՏՔԻ ԼԻՍԱՆՆԵՐԸ՝

Maison MORY et Cie

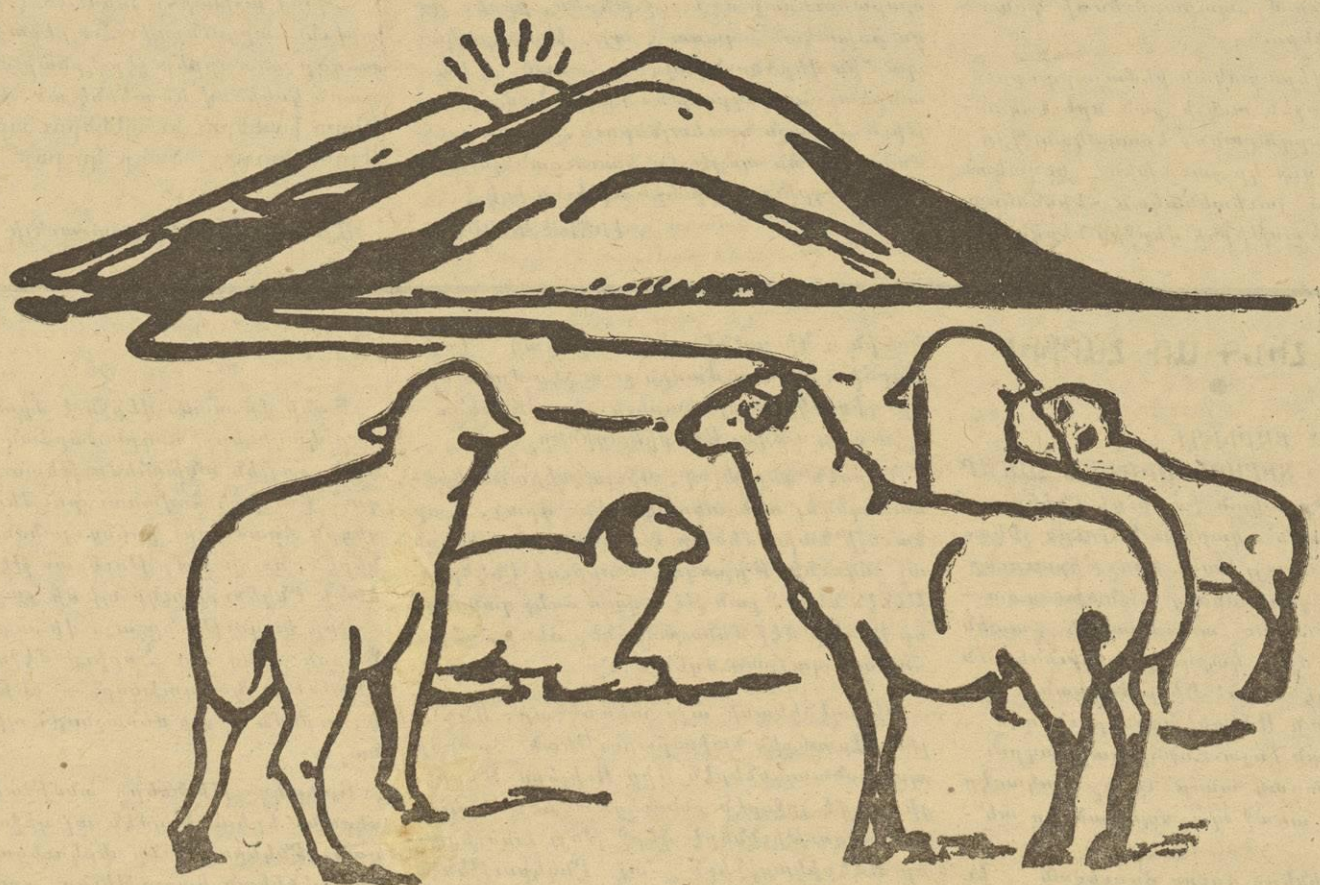
10 Rue St. Quentin, Paris 10ème

Բոլոր ծախսերը եւ տուրքերը կը վճարուին ղրկողին կողմէ, եւ ստացողը ոեւէ ծախս չունի վճարելիք:

Պատրաստ ծրարներ չեմք ծախեր (*քօլի սթամսաը*): Ղրկողը իմք կը գնէ ապ - րանքները ուզած խանութներէն կամ կը բերէ գործածուած հագուստներ կամ առարկաներ :

Դիմողին կը ղրկուի տեղեկութիւններ (նոթիս) *ձրիաբար* :

Renseignements par Téléphone.- NOR 40-72 et 50-83. Service D.

TERZIAN

Un Maître dans le Tricot

MAISON FONDÉE EN 1928

3 Rue Poissonnière, PARIS 2ème

Tél. CEN 93-75

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 6 ՕԳՈՍՏՈՍ • MARDI 6 AOUT 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7960 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISSAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3761

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՋԵՐՈՒ «ԱՆՅԱՅՏԱՑՄԱՆ» ՇՈՒՐՋ

•

Ո՞վ զղջաւ Գրիգոր Լուսաւորչի աջը եւ միւս մասունքները Անթիլիասի կաթողիկոսարանէն: Ե՞րբ, ի՞նչ նպատակով:

Ի՞նչպէս ի վերջոյ անոնք անցան ձեռքը Եղիշէ արք. Տէրտէրեանի, որ այն առեն ո՛չ միայն Երուսաղէմի Պատրիարքութեան օրինաւոր տեղապահն էր, այլ նաեւ ամէնէն վստահելի մարդը Վազգէն Ա.ի:

Ամենայն Հայոց Հայրապետը, որ Անթիլիաս գացած էր «անձամբ մասնակցելու Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի ընտրութեան եւ օծման» (իր իսկ բառերով), վախուկ պաշտօն մը յանձնած էր Եղիշէ արք.ին:

Ա՛նքան մեծ էր իր համարումը Երուսաղէմի տեղապահին հանդէպ, որ զայն աւելի արժանաւոր կը համարէր էջմիածնի աթոռին համար...

Վազգէն Ա. անցեալ տարի Ապրիլ 4ին փարիզի մէջ մեզի յայտարարած էր թէ՝ Լուսաւորչի Աջը եւ միւս սուրբերու մասունքները պարունակող արկղը իրեն յատկացուած սենեակին մէջ պահուած են եղեր: Գողցուելու մասին բնաւ տեղեկութիւն չէ ունեցած:

Վեհափառը ժխտական պատասխան տուած էր նաեւ մեր այն հարցումին՝ թէ արդեօ՞ք մասունքները էջմիածին փոխադրուած են՝ իրեն ընկերացող պատգամաւոր Վարդան եպս. Տէր Սահակեանի եւ պրոֆ. Առաքել Առաքելեանի կողմէ՝ որոնք Գահիրէէն ուղղակի Հայաստան վերադարձեր էին առանց Փարիզ հանդիպելու:

Մասունքներու պահպանութիւնը յանձնուած էր Լուսարարապետ Աջապահեան Տաղ արք.ի, որուն քով կը գտնուէր արկղին բանալին:

«Անյայտացում»էն լուր չունէին ընդհակառակն Զարեհ Ա., տեղապահ Մորէն եպս. եւ մայրավանքին մէջ մնացած միւս միաբանները:

Լուր ունէին սակայն աջապաղներու մեղսակիցները, որոնցմէ ամբոխավար հնչակեան թերթը գողութեան երեւան ելլելէն օրեր առաջ սադայէլական հրճուանքով կը գրէր թէ Կիլիկեան աթոռին նոր դահակալը «զրկուած է» նաեւ Լուսաւորչի Աջէն:

Մասունքներու «անյայտացում»ը ըստուղուեցաւ Մարտի առաջին կէսին: Անոնք անհրաժեշտ էին Լուսաւորչի Մոր վիրապ մտնելու օրուն աւելի (Մարտ 18) կատարուելիք աւանդական հանդիսաւոր թափօրին համար:

Քննութիւնները ցոյց տուին, որ գողութիւնը կատարուած էր 1956 Փետր. 19–20: Այսինքն նախ քան կաթողիկոսական ընտրութիւնը, որ տեղի ունեցաւ Փետր. 20 կէսօրէ վերջ: Վազգէն Ա. Գահերէ մեկնած էր նոյն առտուն:

Աջերու զողցուիլը մեծ յուզում եւ վրդովում առաջ բերաւ հաւատացեալ ժողովուրդին մէջ: Ու պատճառ զարձաւ կիրքերու հրահրումին:

*Տարակոյս չկայ, որ աջապաղներու նպատակն էր **ժժուար կացութեան** մատնել ընտրեալ կաթողիկոսը: Արգելք հանդիսանալ անոր օծումին:*

***Կը կարծէին թէ առանց Լուսաւորչի Աջին** կատարուած օծումը վաւերական չըլլար: Մինչդեռ պատմութիւնը բազմաթիւ փաստեր արձանագրած է առանց Աջի օծումներու կատարուած օծումներու: Իսկ Աջով օծուած քանի մը կաթողիկոսներ ալ անվաւեր հռչակուած եւ պաշտօնանկ եղած են:*

Բարձէն կաթողիկոս իր «Պատմութիւն Կաթողիկոսաց Կիլիկիոյ» տուեալ տարիին մէջ յիշած է նման պարագաներ:

Այժմ համաձայն էջմիածնի Մայր Աթոռի տրամադրութեան 25 Յուլիս 1957 թուակիր հաղորդագրութեան, Վազգէն Ա. 4 Ապրիլ 1956ին Մ. Աջերու անհետացման առթիւ մեր հացումին պատասխանելով, յայտարարեր է. «Մեզ համար անխմաստ եւ նշանակութենէ զուրկ արարք մըն է այդ եւ արդիւնք ժամանակավրէպ մտայնութեանց»: Ցետոյ աւելցուցեր է թէ «Մ. Աջերի օգտագործումը անհրաժեշտ չէ կաթողիկոսական օծումի համար: (Յառաջ, 1 Օգոստ.):

Աւելի քան մէկ տարի «տարագիր» մնալէ վերջ, Մ. Աջերը հանդիսաւորապէս իրենց օրինաւոր տիրոջ՝ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ ազգընտիր կաթողիկոս Զարեհ Ա.ի վերադարձուեցան 31 Մարտին:

Վերադարձնողն էր Եղիշէ արք. Տէր Ոսկեան, որ Մարտ 23ին Զարեհ կաթողիկոսին նամակ մը դրելով կը յայտնէր թէ՝

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԹԻԹՕ – ԽՐՈՒՇՉԵԻ ԳՍՊՏՆԻ ՏԵՍԱԿՈՒԹԻՒՆ ՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

•

ՌՈՒԲԿԱՆԻՆԻ ՏԵՂ՝ ՄԻԿՈՅԵԱՆ

Մոսկուայի եւ Պեկինի ձայնասփիւռները անակնկալօրէն հաղորդեցին, թէ մառեչալ Թիթօ եւ Խրուշչեւ հինգշաբթի եւ ուրբաթ հանդիպում մը ունեցած են՝ «Ռումանիոյ մէկ անկիւնը...» Հանդիպումին վայրը գաղտնի կը պահուի: Խորհրդային պատուիրակութիւնը այս անգամ կ'առաջնորդէր ո՛չ թէ Բուլգանին, այլ՝ Անաստաս Միկոյեան: Պատուիրակութիւնը – կազմեալ նաեւ Քիւսի – նէն եւ Պեկինի ուղեպանը:

Կատարեալ գաղտնիք կը մնայ հանդիպումին պարագաները: Յայտնի է, որ Թիթօ Մոսկուա կը ապաստէր: Այնպէս կ'երեւի, թէ ան մերժած է երթալ խորհրդային մայրաքաղաքը եւ Խրուշչեւ համակերպած է «Ռումանիոյ մէկ անկիւնը» տեսակցութիւն ունենալու գաղափարին, յայտնի չէ նաեւ այս գաղափարին հեղինակը:

Երկկողմեան տեղեկագիր մը հրապարակուեցաւ, որ կը ճշդէ, թէ քննուած են «եւրոպական եւ խորհրդային յարաբերութեան կարգ մը հարցեր, ինչպէս նաեւ երկու կուսակցութեանց կապերը»: Յատկապէս ուշադրութիւն ընծայուած է «երկկողմանի յարաբերութեան արտաքին հարցերու զարգացման»:

Ժողովրդավարութիւնները կանգ առին «միջազգային կացութեան, բանուորական միջազգային շարժումին, խաղաղութեան պայքարին եւ ժողովուրդներու ապահովութեան» վրայ: Խորհրդային եւ եւրոպական պատուիրակութեան անդամները կատարելապէս համաձայն են «միջազգային ներկայ կացութեան գլխաւոր կէտերուն վրայ» եւ կը չեշտեն «համամտավար կուսակցութիւններու եղբայրական համագործակցութեան եւ միութեան ամրապնդումին, եւ բանուորական միջազգային շարժումին զօրացման» կարեւորութիւնը:

Տեղեկագիրը յայտնելէ վերջ, թէ երկու պատուիրակութիւնները ապագայ գործակցութեան շուրջ համաձայն պըտնուեցաւ, կը ճշդէ. «Ս. Միութեան եւ եւրոպական ժողովրդավարութիւնները պիտի մշակուին հաւասարութեան դեռնի վրայ, ինչպէս նաեւ հաւասարակաց յարգանքի եւ իրարու ներքին հարցերուն չմիջամտելու սկզբունքին վրայ»:

Ռումանիոյ հանդիպումը անակնկալի չէ բերած Մոսկուայի շրջանակները, որոնք վերջին շաբաթներուն կը խօսէին երկու

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ՈՏՔԻ՛, ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐ

Ես հարցուցի Ատլանտեանի աճդիի ափէն եկող այցելու հայրենակցիս... ամերիկահայերէնով.

— Ինչպէ՞ս սիրեցիք մեր Ամերիկան...

— Շատ լաւ, շատ մեծ, շատ հարուստ երկիր է...

Այցելուն, յանկարծ, խօսքը փոխեց.

— Բայց, ողբալի երեւոյթ է... Նկատեցի որ մեր նոր սերունդը հայերէն չի գիտեր... Մե՛ղք... Ինչպէ՞ս կարելի է այս վէրքը դարմանել... Միջոցներու մասին կը մտածէ՞ք...

Ցայտնի եղաւ: Այցելուն ջերմ հայրենասէր մըն էր: Ամրողջական Հայ մը, իր սրտով ու իր հոգիով: Մէկը, որուն երկարաժամ բնակութիւնը ուրիշ հիւրընկալ հայրենիքի մը մէջ, չէր կրցած իր կուրծքին տակ մարել այն կրակը զոր ան, ասկէ երեսուն տարի առաջ, միասին տարած էր այդ հայրենիքը: Հայ մը, որուն հոգին անեղծ մնացած էր ու չէր նետած իր գոյնը՝ շրջապատի հրապոյրներուն ազդեցութեան տակ:

Միայն այս «չփոխուած» հայրենակիցներն են որ կը մտահոգուին թէ նոր սերունդը հայերէն չի գիտեր եւ չուզեր սորվիլ: Միւսներուն — չտեսնելուն ու շփացածներուն — համար, նոր սերունդը հայերէն գիտէ թէ չի գիտեր, որեւէ տարբերութիւն չըներ:

— Միջոցներու մասին կը մտածէ՞ք, կը հարցնէ այցելուն:

Ի նախկէ կը մտածենք: Հայերէնի ուսուցումը մեր օրակարգին ամէնէն կարեւոր նիւթն է: Որովհետեւ, մենք անգամ համոզուած ենք որ առանց մայրենի լեզուին, կապը՝ հին եւ նոր սերունդներուն միջեւ, կը խզուի յառաջիկայ տասը, քսան տարիներուն:

Լեզուն այն պողպատակուռ օղակն է որ իրարու կը միացնէ «հին»երն ու «նոր»երը: Փրցուցէք այդ օղակը եւ նոր սերունդը գլուխը կ'առնէ կ'երթայ:

Պատրաստի՞ ենք: Նոր սերունդին մեծ համբաւ մը արդէն գլուխն առած գացած է: Այո՛, գիտեմ, նորելուկը տակաւին իր ծնողքին հետ կ'ապրի, միեւնոյն սեղանին վրայ կը ճաշէ ու երբեմն, հայրիկին ու մայրիկին հետ եկեղեցի ալ կ'երթայ: Բայց, հոգեկան մտերմութիւն չունի «սա ծերերուն հետ»:

Տեսակ մը մեկուսացում, որուն եզրակացութեան մասին մտածելու անգամ կը վախնանք: Ու կը գոհանանք միայն հառաչներ արձակելով.

— Տղա՛ս, աղջի՛կս ձեռքէս ելաւ... Հետս հայերէն չեն խօսիր: Թոռնիկս ըսես, արդէն անգլերէնի — կամ փրանսերէնի — փորփէսօր եղած է...

×

Ի հարկէ կը մտածենք: Բայց, ցաւ ի սիրտ պէտք է խոստովանինք որ նիւթական լայն միջոցներ չունինք... «բժիշկ»ը վարձատրելու համար:

Շաբաթը մէկ, երկու ժամով իրարու հով կը բերենք մեր երախաները: Քանի՞ հոգի: Ութ, տասը: Ամէնէն շատը հասն:

Բայց, շաբաթը մէկ, երկու ժամով երախայինի լեզուն կը հայանա՞յ: Ի հարկէ ոչ: Մանաւանդ որ շատ մը տուներէ ներս, չտես հայրիկներ ու մայրիկներ օտարին լեզուով կը խօսին իրենց ծագերուն հետ...

Վէրքը դարմանելու մէկ միջոց կայ միայն — տասնեակ հազարներով տոլարներ պէտք է ճարենք՝ հայաշատ կեդրոններու մէջ դպրոցներ հաստատելու համար: Պայմանաւ որ այդ դպրոցներուն համար ալ ճարենք ձեռնհաս ուսուցիչներ: Ուրիշ միջոց չկայ:

Մենք համակերպեր ենք ստեղծուած կացութեան հետ: Բայց, ահաւասիկ, այցելուին աչքէն չէ վրիպեր վէրքը.

— Ողբալի երեւոյթ է, նոր սերունդը հայերէն չի խօսիր...

Պէտք է հազար կտոր ըլլանք, որպէսզի օր մը, ուրիշ այցելու մըն ալ շնորհաւորէ մեզ.

— Ի՛նչ սփոփարար երեւոյթ է, Ամերիկայի նոր սերունդը հայերէն կը խօսի...

Ոտքի՛, առաջնորդներ:

ԵԻՐՈՊԱՑԻ

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Մարսէյլէն կը հեռաձայնեն թէ կիրակի օր բացառիկ յաղողութիւն ունեցած է Հերոսներու Օրը՝ Նահատակի 60ամեակին առթիւ: Ներկայ եղած է աւելի քան 4000 հոգի: Ժողովուրդին մեծ մասը եկած է հարիւրաւոր անձնական կառքերով եւ օթօբառներով: Խօսք առած են՝ քաղաքապետ Սավին, ընկերներ Յակոբ Պապիկեան եւ Ժ. Միրիճեան:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ԶԻՆԱՍՏԱՆԷՆ կը հաղորդեն թէ «Հակայեղափոխականներ»ու նոր «գաւաղրութիւն» մը երեւան եկած է: Բազմաթիւ ուսանողներ, որոնք վարչակարգը քննադատած էին, իբրեւ «մտանիչ» արտաքսուեցան կազմակերպութենէն: Քանանթունկի շրջանին մէջ, 19 «հակայեղափոխականներ» մահուան դատապարտուեցան: Մեղադրեալները համայնավարներ սպաննած էին 21 ուրիշներ բանտարկուեցան:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ, ոստիկանութիւնը ձերբակալեց քաղաքական բազմաթիւ անձնաւորութիւնները՝ որոնք նպաստած էին ապստամբութեան: Սպառնալիքներ եղան «յեղափոխական մտաւորականներուն»:

ԿՈՒԱԹԵՄԱԼԱՑԻ մէջ, Նախագահ Արմաս սպանութեան դաւադրութիւնը կազմակերպած 20 պետնաւորականներ և 48 քաղաքացիներ Արդարութեան յանձնուեցան: Բոլորն ալ կրնան մահուան դատապարտուիլ:

ՀԱՎԱՏԱ ՉԵՂԱ ԱՆ ՀԱՎԱՏԱԼ

Գ. ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ՏԻՐՈՒՀԻՆ ՀԱՄԱՐՈՒՏԻՆ

Միանգամայն ճիշտ է «Ծուռ»-ը այն, որ մեզ մոտ դեռ կան մարդիկ, որոնք ոչ միայն չեն ցանկանում ապրել ժամանակակից կյանքով, այլև ամեն կերպ խոչընդոտում են նրա առաջընթացին։ Ինչպես ասում են՝ ոչ ոք չի կարող ապրել իր ժամանակից դուրս։ Ամեն մի ժամանակաշրջան ունի իր պահանջները, իր կանոնները, որոնց ենթարկվում են բոլորը։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինքը չի ենթարկվում այդ կանոններին։ Ամեն մարդ, ամեն ընտանիք, ամեն հաստատություն ենթարկվում է ժամանակի պահանջներին։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինքը չի ենթարկվում այդ կանոններին։ Ամեն մարդ, ամեն ընտանիք, ամեն հաստատություն ենթարկվում է ժամանակի պահանջներին։ Ոչ ոք չի կարող ասել, թե ինքը չի ենթարկվում այդ կանոններին։

ԿՂՎԻԿՅ

ԳԼՈՒԽ ԻԳ.

«ՁՈՆԵՑՈՒՑ ԵՐԿՈՒՑ ԴԱՒԹՎԱՍՏՈՑՆ»

●

Իսկ Մոսէսի ասելէն ետքը Դաւթի ըսածը ի՞նչ էր, որ ամէն անգամ կը կրկնէր, երբ կը խրատէր ու կը սորվեցնէր իր ժողովուրդին։ Ան կ՚ըսէր. «Ձոնեցէք երկու անգամ, ո՛վ ժողովուրդ, ձոնեցէք երկու անգամ»։ Ինչո՞ւ կ՚ըսէր ան երկու անգամ։ Ինչո՞ւ չէր ըսեր միայն մէկ անգամ։ Ինչո՞ւ կ՚ըսէր ան, որ ձոնելը մէկ անգամ բաւական էր։

Ինչպէս որ ամէն ոք գիտէ, Դաւիթ ամէն ինչ կ՚ընէր իր ժողովուրդին համար։ Ան կռիւներ կը մղէր, որպէսզի ժողովուրդը ազատ ապրի։ Ան կը հոգար, որ ժողովուրդը ունենայ հաց, ունենայ հագուստ, ունենայ տուն։ Ան կը հոգար, որ ժողովուրդը ունենայ երաժշտութիւն, ունենայ երգ։ Ան կը հոգար, որ ժողովուրդը ունենայ տաճար, ունենայ եկեղեցի։ Ան կը հոգար, որ ժողովուրդը ունենայ աղօթք, ունենայ պաշտամունք։ Ան կը հոգար, որ ժողովուրդը ունենայ Աստուած։

Ինչո՞ւ Դաւիթ կ՚ըսէր, որ ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։ Ինչո՞ւ չէր ըսեր, որ ձոնելը մէկ անգամ պէտք է ընել։ Ինչո՞ւ կ՚ըսէր, որ ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։

Ան կ՚ըսէր այդ, որովհետեւ ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։ Ան կ՚ըսէր այդ, որովհետեւ ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։ Ան կ՚ըսէր այդ, որովհետեւ ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։

Ձոնելը մէկ անգամ պէտք է ընել։ Ձոնելը մէկ անգամ պէտք է ընել։ Ձոնելը մէկ անգամ պէտք է ընել։

Ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։ Ձոնելը երկու անգամ պէտք է ընել։

երկիրներու յարաբերութեան բարելաւ – ման մասին: Ցունիսէն ի վեր, խորհրդա– յին մամուլը կը պնդէր արդէն «հին կոի– ւը մոռնալու» կարեւորութեան վրայ, ինչպէս Պելկրատի եւ Մոսկուայի, այն– պէս ալ՝ ընկերվարական բոլոր երկիրնե– րուն մէջ: Մոլոթովի արտաքսումը հիմ– նաքարը կարելի է նկատել նոր «բարեկա– մութեան»: Ծանօթ է, թէ ան ղէմասուր հակառակորդն էր Թիթոյի: Ցամենայն դէպս, հրատարակուած տեղեկագիրը՝ հիմնուած պարզապէս դաղափարական կապի զօրացման վրայ, ընդարձակ խոր– հրդածութիւններ ընելու թոյլ չի տար:

Ինչպէս նախատեսուած էր սակայն, մառեչալ Բուլգանինի ասպղը կը տատա– նի: Մոսկուայի ձայնասփիւռը, Խրուշ– չեւ-Թիթօ հանդիպումին լուրը հաղորդելէ վերջ, պաշտօնապէս յայտարարեց, թէ Օգոստոս 7ին Խրուշչեւ պիտի այցելէ Արեւել. Գերմանիա: Խորհրդային պատ– ուիրակութիւնը բաղկացած է 12 հոգիէ. առաջին անգամ ըլլալով՝ Բուլգանին չկայ անոնց մէջ: Իր տեղը ղրաւած է Անաստաս Միկոյեան, որ պիտի ընկերանայ Խրուշ– չեւի՝ կրոմիքոյի հետ: Բուլգանինի տեղը ղրաւեց Միկոյեան՝ նաե'ւ Ռումանիոյ հանդիպումին մէջ:

Ներկայ երեւոյթներէն այնպէս կը դատուի, որ Բուլգանին կամ պիտի ար– տաքսուի Նախագահական Խորհուրդէն (Պրէզիտիում) եւ կամ պիտի ղրաւէ Վո– րոշիլովի տեղը, եթէ այս վերջինը «հրա– ժարելով՝ պիւղ մը քաշուի»: Իսկ դալով Անաստաս Միկոյեանի՝ ղիրքը հետզհետէ կը զօրանայ. ապահովաբար՝ չուտով Խ. Միութեան վարչապետ նշանակուի:

Ի՞ՆՉ Կ'ԱՆՑՆԻ ԿԸ ԴԱՌՆԱՑ ԱՐԱԲԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐԻՒՆ ՄԷՋ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՆԱԽԱԴԱՀԸ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ ՄԸ Կ'ԱՌԱՋԱՐԿԷ

Ցորդանանի եւ Սուրիոյ միջեւ կացու– թիւնը յանկարծ լարուած բնոյթ մը ստա– ցաւ: Դամասկոս կը զատապարտէ Ամ– մանը՝ որ սուրիական կառավարութեան դինեալ միջամտութեան մը սպառնալիքը ըրաւ:

Ցորդանանեան բանբեր մը յայտնեց, թէ սկսալ հասկցուած է Արտաքին նախա– բարութեան «վերջնագիրը»ը որ կ'առաջար– կէր սուրիական մամուլին՝ դադրեցնել կատաղի յարձակումները Ցորդանանի դէմ:

Եգիպտական ձայնասփիւռը յայտարա– րեց.— Ցորդանանեան դիւանագիտութիւ– նը՝ ամերիկացի դեկավարներէն թելադ– րուած, կ'աշխատի քանդել արաբական միացեալ ճակատը»:

× Լիբանանի Հանրապետութեան Նա– խագահ Շամուն, արաբական բոլոր եր– կիրներու Նախագահներուն համապատասխան մը առաջարկեց՝ Դահիրէի, Ռիատի կամ արաբական որեւէ այլ մայրաքաղաքի մը մէջ: Նախագահը յայտնեց, թէ այս խոր– հրդաժողովը կրնայ հարթել առկախ մնա– ցած հարցերը, որոնց կարեւորագոյնը ըստ իրեն, արաբական երկիրներու յարաբե– րութեանց խաթարումն է:

× Եգիպտական կառավարութիւնը կը պատրաստուի ծախել Դահիրէի արեւել– եան հնադիտութեան ֆրանսական հաս– տատութիւնը, որ 80 տրիէ ի վեր հնա– դիտական փնտռտուքներու եւ ուսանող կեդրոն մըն էր: Եգիպտական մամուլը լուրը հաղորդելով կը յայտնէ, թէ ֆը– րանսական այլ հաստատութիւնները ալ հաշուեյարդարի պիտի ենթարկուին:

× Բրիտանական ցամաքային ուժերու յարձակում մը պիտի ըլլայ Օմանի ա– պըստամբներու կեդրոնին վրայ: Յար– ձակումը պիտի առաջնորդուի սուլթանին պինեալ ուժերուն կողմէ, երբ անոնք ամ– բողջութեամբ համախմբուին: Ապստամբ– ներու մայրաքաղաքը՝ Նիզվա, ղէմասուր թիրախը պիտի ըլլայ:

●

ՀԱՒԱՆԱՑԻ մէջ ապստամբներու եւ կա– ռավարական ուժերու միջեւ պատահած բախումի մը հետեւանքով 15 հոգի սպան– նուեցաւ, կը յայտնէ բանակին ապա– կոյսը, մինչ ըմբոստներու մէկ բանբերը օգնութիւն կը խնդրէ ՄԱԿէն:

ՀԱՅ ՄՇԱԿՈՅԹԻ ՏԱՆ

Տէսինի Ցանձնախումբէն	88·000
Սէն Շամոնէն	5·000

×

Ընկ. Անթուան Օհանեանի մահուան առթիւ, փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուէրները կ'ընեն.—

Մտեփան Քաչըքճեան (Փարիզէն)	2000
Տէր եւ Տիկին Իւլրիչ	2000
Ընկ. Բաբախեան	1000
Ս. Սիսլեան	2000
Աչուհի մը	2000

(Մտանալ «Ցառաջ»էն):

×

Կրընոպլէն Պ. Գ. Վարդանեան 1000 ֆ. կը նուիրէ Մշակոյթի Տան: (Մտանալ «Ցառաջ»էն):

ՆՈՒԷՐ

Տէր եւ Տիկին Արամ Պատմաճեան ի– րենց եղբօր Ցակոբ Ալանեանի ապաքին– ման առթիւ 5000 ֆր. կը նուիրեն Շա– ւիլի եկեղեցիին (մտանալ Ցառաջէն) եւ 2000 ֆր. Ցառաջի տարածման համար:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անանա– պոյծներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանաղ). — Հա – յաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբ– եան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցղութիւ– նը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատու– նի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեա– լը (Աչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխսաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհ– հառն). — Մերսութիւն եւ ձերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քէօսէեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 Ֆրանք, արտա– սահման 1200 Ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Դահիրէ 1957:
Գինն՝ 1100 Ֆրանք:
Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէն:

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխու– թեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 Ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային: Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 Ֆրանք ղը– րոշմաթուղթ):

ԾԱՆՈՒ Է

Լա Պոքայի մէջ (Ֆրան) Բուլ Նասխոնա– լի վրայ ղերձակի խանութ մը, Ֆոն որ Քոմէրսը, (հաեւը խոհանոցով): Ամէն կարգի առեւտուրի յարմար, խանութին վրայ հոլոս սենեակներով յարկաբաժին մը: Դիմել Տայլերեանի՝

86 Ave. Francis Tonner
Lâ Bocca (A. M.)

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ. երգչախում– բը, ղեկավարութեամբ կարպիս Ափրիկ– եանի, Կիրակի առաւօտ ժամը 8·45ին Փա– րի – էնթերէն:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ցառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սե– պէ անդամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժա – նորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հա – շիւները:

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ վաճառելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, ո – րուն բովանդակութիւնը տեւի սահմանափակ են:

Ցառաջը այնքան ուշ կը ղացող մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման ղրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հի – ւը: Ծախքերու համար՝ 100 Ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ»ի չէք – փոսթալի թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չգործածել նա – խորդը որ ջնջուած է:

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱ– ՊԱՀՈՒՄԻ է «Ցառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դումարները (նուէր– ներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանտա–ֆարքով:

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժա – նորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչու – թեան դործը:

ԹԱՆԱՍՈՐԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս, նախաձեռնու – թեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան կո միւթէին:

Տեղի կ'ունենայ Սէնթղէի ճամբուն վը– րայ, Շաթօ Պուրկարտի դեղեցիկ փառքին մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. Ղ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Ս. ՍԻՍԼԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւ– ֆէ:

Օթօքառները կը մեկնին ժամը 8,30ին, Շամֆն տը լա Փլէն, 8,45 ղպրոցին առ– ջեւ, 9ին Փլաս Վէնտոմ, 9,15 Քուռ Պե– լիա եւ Ժան Ժոռէս: Պիտի կենան նաեւ սինեմա Փաքսի առջեւ:

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:
Ոչ մէկ աճուրդ:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պոմոնի կապոյտ Խաչի Վարչութիւնը շնորհակալութեամբ առացած է հետեւ – եալ նուէրները.— Տէր Հմայեակ ք/յ·է իր մօրը մահուան երկրորդ տարելիցին առթիւ ի նպաստ ղպրոցին 1000 Ֆրանք:

Ընկ. Տիկ. Սաթենիկ Ցակոբեան (Ամե– րիկա) մեր զոհաբերուող ընկերուհին, ղպրոցին կը նուիրէ 1000 Ֆրանք: Ոմն նոյնպէս ղպրոցին՝ 1000 Ֆր., առացուած Տիկ. Բերուզ Փափազեանի միջոցով:

Օր· ԱՐՄԻՆԷ Ա· ԵԱԳՈՒՊԵԱՆ
եւ
ԺԻՐԱՅՐ Ց· ՊԱՐՈՆԵԱՆ
Ամուսնացած
21 Յուլիս 1957

Փարիզ Տէսին

Այս առթիւ փեսային մօրեղբայրը՝ Պ. Զարեհ Ծանճեան 2000 ֆրանք կը նուիրէ Ցառաջի բարգաւաճման եւ 1000 ֆրանք Հայ Մշակոյթի Տան:

×

Օր· ԱՏՐԻՆԷ ԱՍԱՍԵԱՆ
եւ
Պ. ԶԱՒԷՆ ԵՐԵՄԵԱՆ
Ամուսնացած

Փարիզ Տիքթոյք

×

Օր· ԶՈՒԱՐԹ ԱԶԱՏԵԱՆ
եւ
Պ. ԱՆԴՐԱՆԻԿ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ
Ամուսնացած

Իսի 27 Յուլիս 1957 Վանվ

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐԸ ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղ – ղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլոնի կայարանը, առնել օթօբարը դէպի Օլոն և իջնել Լա Պոտիւէր: Մխսին տանիլ սաւան եւ ծածկոց:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. Վար – չութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր մտաւորականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել գրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՑՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Անհուն գոհունակութեամբ կ'արձանա– գրենք, որ նուիրատուութեան բացումը կատարեց ընկեր Ցակոբ Ազիզեան, 119 գիրքեր յանձնելով կեդր. Վարչութեան:

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ. ՊԻՊԷՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փաքէօր
Ռոճի-սու–Պուա (Սէն)

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ցառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջ ու ծաւիւն
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէումի եւ *փլաստիքի* այլազան տեսակները
խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵԻ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՅ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

7

ՕԳՈՍՏՈՍ

•

MERCREDI

7 AOUT

1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7961 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISSAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3762

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՂԷՏԷՆ ԽՈՒՍԱՓԵԼՈՒ ՁԻՓԵՐ

•

Պուլժէս Մոնուրիի կառավարութիւնը յանդուգն եւ վճռական քայլեր առաւ վերջին օրերս, որպէսզի աղէտի մը չվերածուի եղմտական տագնապը :

Գլխաւոր երկու կարեւոր խնդիրները դրուած էին իր առջեւ : Մէկը մասնաւոր, միւսը՝ ընդհանուր :

Մասնաւոր խնդիրն էր «երաշխաւորեալ նուազագոյն ամսական»ի յաւելումը :

Աւօրեայ ապրուստի համար անհրաժեշտ 213 տեսակ առարկաներու համար մասնաւոր սակ մը նշանակուած էր :

Իրարու յաջորդող կառավարութիւնները ամէն ճիգ դրած էին՝ որպէսզի նշանակուած դիները չբարձրանան :

Մէկ կողմէ պետական եղմտացոյցին մասնաւոր դումար յատկացուցին արտադրողներուն : Միւս կողմէ որոշ առարկաներու վրայ դրուած տուրքերը զեղչեցին :

Այս արուեստական միջոցները յանդեցան այն արդիւնքին, որ եղմտացոյցին բացը աւելցաւ : Այն աստիճան, որ նոյն դրութեան չարունակուիլը անկարելի նկատուեցաւ այլեւս : Մնաց որ յիշեալ առարկաներու գիները ալ բարձրացան հարիւրին 5,5 համեմատութեամբ՝ համակառակ պետութեան դրամական աջակցութեան :

Այս պայմաններուն տակ, կառավարութիւնը պարտաւորուեցաւ գործադրել «չարժական աստիճանաչափ»ը (Էշէլ մոպիլ), ինչպէս կը նախատեսուէր (Յառաջ, 17 Յուլիս) :

Այսինքն հարիւրին 5,5 համեմատութեամբ յաւելում կատարել «երաշխաւորեալ նուազագոյն ամսական»ին վրայ, ժամավարձքը 126էն 133 ֆր.ի բարձրացնելով :

Այս կարգադրութենէն պիտի օգտուին 7–800,000 աշխատաւորներ միայն, մանաւանդ տուներու մէջ սեւ աշխատանք կատարող կիներ, հողագործ. բանուորներ եւ զանազան ճիւղերու մէջ աշխատող գործաւորները : Առանց ամսականներուն վրայ 1000-1500 ֆր.ի յաւելում մը պիտի ըլլայ :

Ուրիշ աշխատաւորներ — մեծագոյն մասը — երկար տեւէն ի վեր «նուազագոյն ամսական»էն չատ աւելին կը չահին : Ասոնք պիտի չօգտուին նոր կարգադրութենէն :

Սակայն վախ կայ, որ այդ դասակարգին պատկանողներէն ոմանք ալ յաւելում պահանջեն չուտով, Սեպտեմբերէն սկսեալ, ապրուստի աղուիսը առարկելով :

Հասոյթի աղբիւրները աւելցնելու նպատակով, կառավարութիւնը անցեալ չաբաթ կարեւոր յաւելումներ ըրաւ. ոչ միայն պերճանքի առարկաներուն, այլ առօրեայ ապրուստի անհրաժեշտ որոշ նիւթերու տուրքերուն վրայ : Ու տակաւին չէ վերջացած չարքը :

Աշխատավարձերու բարձրացումով ապրանքներու գիները պիտի բարձրանան : Գիներու բարձրացումը իրաւունք պիտի տայ գործաւորներուն, որ ամսականի յաւելում պահանջեն : Ու այսպէս պիտի յաւերժանայ «կախարդական չըրջանակ»ը :

Կառավարութիւնը մտահոգող «ընդհանուր» խնդիրն է ֆրանքի փրկութիւնը : Պանք ոը Ֆրանսի անցեալ չաբթուան տեղեկագիրը ցոյց կուտար թէ չրջաբերութեան մէջ արուած ֆրանքի քանակը մէկ չաբաթէն միւսը 28 միլիառ աւելցած է : Ինչ որ կը նշանակէ թէ տպագրական մեքենան կը քանի անընդհատ :

Կառավարութիւնը ամէն ճիգ կ'ընէ «էնֆլասիոն»ի առաջքն առնելու համար :

Այդ մտահոգութեամբ է, որ եղմտական նախարարը կ'առաջարկէ այժմէն ճշդել 1958ի եղեմուտքը : Նախահաշիւները այնպէս են, որ նոյնիսկ 600 միլիառի զեղչ կատարելի վերջ գալ տարուան եղմտացոյցին ծախքերու բաժինը այս տարուանէն 400 միլիառ աւելի պիտի ըլլայ :

Ֆրանսա հարուստ երկիր է : Այս տարուան բերքը աւելի առատ եղած է : Կառավարութիւնը վճռած է ամէն գնով առաջքն առնել սպառնացող աղէտին :

ՀՐԱՆԴ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԿԱԹԷ ՎԱՐԱԳՈՅՐԷՆ ԱՆԳԻՆ

•

ՀՕ ՇԻ ՄԻՆ ՊԵԼԿՐԱՏԻ ՄԷՋ

ՕՐՀԱՆ ՄԱՅԴԼ՝ ՄԻԿՈՅԵԱՆ

Մինչ Թրման–Խրուչչեւ զագանի ահաւակցութիւնը կը զբաղեցնէր միջազգային մամուլն ու քաղաքական չրջանակները, Հիւս. Վիէթնամի նախագահը Հօ Շի Մին ժամանեց Պելկրատ : Մտերչալ Թիթօ անոմբ դիմաւորեց զայն : Ընդհատակ քաղաքական բազմաթիւ դէմքեր կ'ընկերանային մտերչային՝ օդակայանին մէջ :

Իշ. օր Թիթօ հացկերոյթ մը տուաւ : Այս առթիւ իր խօսած ճառին մէջ յատկապէս չեշտեց «կատարեալ հաւասարութեան» կարեւորութիւնը՝ համայնավար երկիրներուն յարաբերութեանց մէջ.— «Առանց այդ հաւասարութեան, համայնավար երկիրները պիտի չկարենան խաղալ այն դերը՝ որ վերապահուած է իրենց միջազգային գեանի վրայ» : Եուկոսլաւիոյ նախագահը ծանրանալով նաև Ժընեւի համաձայնութեան վրայ, պահանջեց որ Հնդկաչինի մասին տրուած որոշումները ամբողջութեամբ գործադրուին : Իր կարգին, Հօ Շի Մին «աչխարհակալ Ամերիկացիներ»ու եւ «Ֆրանսական գաղթատիրութեան» մասին խօսեցաւ. ըստ իրեն, անոնք կ'ընդդիմանան Վիէթնամի վերամիացման :

Միւս կողմէ, Մոսկուայի մէջ Մրուչչեւ եւ Խուլդանին ներկայ գտնուեցան սուրիական պատուիրակութեան մը պատիւ տրուած հացկերոյթի մը : Յարգ ո՛չ մէկ վոխոխութիւն՝ Արեւելեան Գերմանիա երթալիք խորհրդային պատուիրակութեան մէջ : Խուլդանին պիտի բացակայի :

Ռումանիոյ տեսակցութենէն անմիջապէս վերջ անդրադառնալով, քաղաքական չրջանակները հարցը վերլուծելով այն եզրակացութեան կը հասնին, թէ մտերչալ Խուլդանին հող կը կոպանցնէ, ի նպաստ Միկոյեանի : Արեւելեան Գերմանիոյ բանբերներէն մէկը թէեւ Միկոյեանի ներկայութիւնը՝ պատուիրակութեան մէջ, կը վերագրէ անոր տնտեսական հարցերու մասնագիտութեան, սակայն այնպէս կը թուի, թէ Նախագահական Խորհուրդի (Պրեզիտիում) միակ հայ անդամ ինքզինք կը պատրաստէ : Տեղական մամուլը մատը դրած է Ա. Միկոյեանի վրայ, որ դարձած է օրուան մարդը :

× *Կացութիւնը հետզհետէ կը բարդանայ համայնավար Չինաստանի մէջ : Միաժամանակ « անջատողականները »ու դէմ սկսած պայքարը կը սաստկանայ : Ամէն օր նոր «դատապրութիւններ» երեան կ'ելլան՝ փեքինի ձայնասփիւռին հաստատումով :*

Վերջերս նոր դատապրութիւն մը մատնոդած է վարչակարգին պարագլուխները : Զայնասփիւռը կը հաղորդէ, թէ « հակայեղափոխականներ »ը յաջողած էին իրենց կապել Հաղորդակցութեան նախարարն ու «Բուանկ–Մինկ» թերթին խմբագրապետը : Կը մեղադրուի նաեւ քարոզչութեան ղեկավարին նախատածը, որ յայտարարած էր.— «Համայնավար կուսակցութիւնը տեղ-քայլ կ'ընէ, վոխանակ յառաջդիմելու : Գիւղացիները Մաօ Ցէ Թունկը կը նմանցնեն Շիհ կայսրին, որ ապրած էր Քրիստոսէ 221 տարի առաջ եւ... յիմար մըն էր :»

Փեքինի ձայնասփիւռը կը հաղորդէ նաեւ, թէ անթիւ ուսանողներ անձնասպան եղած են : Հարիւրէ աւելի համալսարանականներ ձերբակալուած են իբրեւ «հակայեղափոխական», «հակակուսակցական» եւայլն : Անոնցմէ 19 հատը բանտարկուած է, մինչ միւսները նախընտրած են մեռնիլ... :

× *Մինչ Լեհաստանի համայնավար կուսակցութեան առաջին քարտուղար Կոմուլքա արձակուրդի մէջ է, Վարշաւայի մէջ կուսակցական լուրջ տագնապ մը ծայր առաւ : Մայրաքաղաքին կոմիտէները մէկը միւսին հրաժարեցաւ՝ քարտուղարին հետ : Անմիջապէս անոր տեղ նոր կոմիտէ մը ընտրուեցաւ : Այս միջադէպը, քաղաքական չրջանակներու մէջ կը նկատուի իբրեւ նոր տագնապ մը՝ լեհական համայնավարութեան մէջ :*

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՄԻՍ, ԿԱԹ ՈՒ ԿԱՐԱԳ

«Ընկեր» խրուչչեւ, որ Սթալինի կօշիկները ոտքը անցընելու փորձեր կը կատարէ 1953էն ի վեր, երբեմն, իր ցափըտուէները կը համեմէ իմաստուն խօսքերով : Անշուշտ, անգիտակցաբար, որովհետեւ մարդ մըն է, որուն բերնէն ելածը ականջը չի լսեր :

Օրինակ, այս մարդն էր որ անցեալներբը, չեխ բանուորներուն կ'ըսէր թէ Մարքսիզմը, իր չոր ու ցամաք վիճակին մէջ, անմարսելի է : Ուրեմն, պէտք է անոր վրայ փիչ մը կարագ քսել եւ խաղաղացիին հրամցնել՝ պատառ մը միսով ու բաժակ մը կաթով :

Նոր օրերու այս մարգարէն, որ թանգարան դրկեց իր չորս ընկերները — Մոլոթովը, Մալենկովը, Կագանովիչը եւ Շեպիլովը — կ'աւելցնէր թէ «Դրախտավայր»ին ներսն անգամ տակաւին կան մարդիկ, որոնք Մարքսիզմին ի՛նչ ըլլալը չեն գիտեր :

Նա՛ր արթնցան :

Խառասուն տարի, Մարքսի անունով չարդեցին, կոտրեցին, թափեցին-ու խառասուներորդ տարին հասկցան որ անօթի փորանց, մարդիկ ո՛չ միայն Մարքսիզմի խարոզները մտիկ չեն ըներ, այլեւ կրնան մոռնալ նոյնիսկ իրենց Յիսուս Քրիստոսը :

Խրուչչեւ եւ իր ընկերները, խառասուն տարիէ ի վեր, պատառ մը չոր հացէն աւելի բան մը չտուին իրենց նամակը ինկած միլիոններուն, որովհետեւ թղթանօթը աւելի կարեւոր էր քան կարագը ու հրացանը՝ աւելի անհրաժեշտ քան հասկիթը :

Պելչէվսկատէնի խելագարն ալ այս է որ կը պատգամէր՝ իր փառէի օրերուն — նախ թղթանօթ, յետոյ կարագ : Տեսանիք թէ ո՛ւր հասաւ :

Եթէ Մարքսիզմը իր խելքը գլուխը հաւաքած ըլլար այն հայրենիքին մէջ, ուր սկսաւ կիրարկուիլ, քանիւ եւ գործով, խուսափած կ'ըլլար այն ատելութենէն որուն առարկայ է, այսօր, աշխարհի չորս կողմը : Նոյնիսկ, այն հայրենիքներուն մէջ, որոնց շրջայառած ժողովուրդներուն համար, խրուչչեւները կը յայտարարեն՝

— Մեզի հետ են...

Ինչ հիմնական տարբերութիւն կայ ազատ ու անազատ երկիրներուն միջեւ : Դպրոցականն անգամ կրնայ պատասխանել :

Ազատ երկիրներու մէջ, հաղաքացին ունի իր միսը, իր կաթը, իր կարագը եւ հազարումէկ ուրիշ բաներ, իսկ անազատ երկիրներու մէջ, գրեթէ զրկուած է առաջին երրորդութենէն, իսկ մնացեալ «հազարումէկ»ին համար ալ «ա՛յս» մը կը խաշէ, ի խորոց սրտի :

Ազատ երկիրներու մէջ, ուր Մարքսիզմը, բաւերախտաբար չի կիրարկուիր, հաղաքացին իր անձին, իր պատիւին, իր հարստութեան եւ իր աստուածատուր իրաւունքներուն տէրն է : Անազատ երկիրներու մէջ, այդ անձին, այդ պատիւին, այդ հարստութեան եւ այդ իրաւունքներուն սեփականատէրն է օրուան իշխանութիւնը :

Ազատ երկիրներու մէջ, հաղաքացին իր հացին վրայ կը խսէ կարագ, իսկ անազատ երկիրներու մէջ, հաղաքացին հացը օծուած է իր արցունքներով :

Ազատ երկիրները ունին ե՛ւ հաց ու պանիր, ե՛ւ թղթանօթ ու հրացան, իսկ անազատները միայն վերջին երկուքը : Ինչո՞ւ : Որպէսզի, անազանները իշխանութեան գլուխ մնան :

Համաձայն ենք, « ընկեր » խրուչ — Մարքսիզմը, առանց միսի ու կարագի, չուրի ձայն կուգայ աշխատաւոր զանգուածին : Ատոր համար է որ խառասուն տարուան արհաւիրքէն ետքն ալ, տակաւին, կարգի դրած չէք ձեր հայրենիքը եւ փուշի վրայ նստած էք եւ իրար կը յօշոտէք՝ անօթի գայլերու նման :

Արեւմուտքցիները, ձեզմէ աւելի խելացի փրթան եւ կաթ ու կարագ տուին իրենց հաղաքացիներուն : Ու ունին ձեր ունեցած թղթանօթներուն տասնապատիկը : Հանելուկ, այնպէս չէ՞ :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԴԱՐՁԵԱԼ ՍՂՈՒԹԻՒՆ

•

ՄԷԹՐՈՅԻ ԵՒ ՕՓՈՊԻՈՒՍԻ ՏՈՄՍԵՐԸ

50 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԿԱՒԵԼՆԱՆ

Ֆրանսայի նախարարական տագնապը կը չարունակուի : Երեքչաբթի գիշեր նիստ մը պիտի դումարուէր՝ հարցը լուծելու համար : Յամենայն դէպս, նախատեսութիւնները փոփոխական են :

Մինչ այս մինչ այն, կարգ մը ապրանքներ եւս կը սղին : Հացի գիները 3–5 ֆրանքով պիտի աւելնան չուտով : Երկաթուղիի տոմսերը՝ 10 առ հարիւր յաւելում պիտի կրեն, իսկ մէթրոյի եւ օթոպուսի գիները՝ 50 առ հարիւր. չաբաթական քարթերու գինը անփոփոխ պիտի մնայ : Ինչպէս դրած էինք արդէն, յաւելումներ պիտի կրեն նաեւ միւս ապրանքները.— ձիթապուղ, խմորեղէն, անուչեղէն, եւայլն :

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

Տիգրանի, Հուտասպեի, Հուտասպեան, Հուտասպեանի, Հուտասպեանին, Հուտասպեանից, Հուտասպեանով, Հուտասպեանում, Հուտասպեանն, Հուտասպեանները, Հուտասպեանների, Հուտասպեաններին, Հուտասպեաններից, Հուտասպեանների, Հուտասպեանների, Հուտասպեանների

ԵՐԿՈՒՆՔ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ

«ԱԶԱՏԱՄԱՐՏԻԿ ԴԱՎԱՆԱՆՔԻՑ ՊԵՐԵԼՈՑ»

Երեկ գօրաւոր նեղութիւն կ՚ունենայի սիրտս, ու չգիտէի թէ ինչ՝ ախորժակ ունէի ուտելիքի, ու չգիտէի թէ ինչ՝ ախտ կամ ցաւ մը կար մարմինիս մէջ։ Չորս կողմէս ինծի կ՚ըսէին թէ գունաթափ եմ։ Ես ալ կը կարծէի թէ ինչ որ ունիմ՝ սրտի ցաւ է։ Ինչ որ ալ ըլլայ՝ ես կը տառապէի։

— Լա՛ւ, կ՚ըսէր Իշխանը, ա՛ն ալ ինծի պէս կը տառապի։ Ես ալ կը տառապիմ, ուրեմն ես ալ հիւանդ եմ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ։

— Ներեցէք, ես ձեզի ըսի թէ ես ալ հիւանդ եմ, ուրեմն ես ալ կը տառապիմ։

Ինծի կ՚ըսէր Իշխանը, ես ալ կը տառապիմ։ Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ։

Ես ալ կը տառապէի, ինչո՞ւ կ՚ուզեմ։

Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ։

Ինչո՞ւ կ՚ուզեմ։

ԿԱՏԱՂԻ ԿՌԻՒՆԵՐ ԱԼԺԷԻ ՄՕՏ

●

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԶՈՀԵՐ

Կիրակիէն ի վեր կատաղի կռիւներ կ'ընդան Ալժէյէն յիսուն քիլոմէթր անդին։ Առաջին բախումին, ըմբոստները տուին 16 զոհ եւ չորս բանտարկեալ։ Նոյն օրը, իրիկուան դէմ բանակային ձիաւորներու խումբ մը ըմբոստներու ծուղակին մէջ ինկալով 21 զոհ եւ բազմաթիւ վիրաւոր տուաւ։

Օդային ուժը կը մասնակցի կռիւներուն։

Բախումները առանց ընդհատուելու կը շարունակուին։ Ապստամբներու վնասները անհաշիւ են։ Բազմաթիւ քաղաքներու եւ գիւղերու մէջ ըմբոստները շարժումի անցած են։

× *Ապստամբները կրակ բանալով ինքնաշարժ մը վրայ, սպաննած են հայր մը՝ իր երկու զաւակներով եւ զարմիկով։ Կառքը կրակ առած է։ զոհերուն երկուքը ածխացած են։*

× *Ալժէի գինեալ ուժերու Ատեանը մահուան դատապարտեց երկու ալժերիացի երիտասարդներ, 22 եւ 23 տարեկան։ Մարտիրոս Թաշճեան, Անդիկ Թաշճեան (Հիւս. Ամերիկա), Սեդրակ Թաշճեան եւ պարագաները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց մօր, մեծ մօր, հօրեղբօր, կնոջ եւ ազգականին՝*

Այրի Տիկին ՆԱԶԻԿ ԹԱՇՃԵԱՆի մահը որ տեղի ունեցած է Մարսէյլի Լա Թիմօն հիւանդանոցին մէջ՝ Յուլիս 27ին շաբաթ օր, 92 տարեկանին։ Յուղարկաւորութիւնը կատարուած է երկուշաբթի առաւօտ ու մարմինը ամփոփուած Սէն Փիէռի գերեզմանատունը։

× *Թաշճեան ընտանիքը իր շնորհակալութիւնը կը յայտնէ բոլոր անոնց որոնք իրենց ցաւակցութիւնը յայտնեցին իրենց ողբանալ մօր, մեծ մօր եւ ազգականին մահուան առթիւ։*

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանդիսա պիտի կատարուի Մայր-Եկեղեցիի վաստակաւոր նախկին դպրապետ ողբացեալ Յակոբ Մալաճեանի յիշատակին, ներկայութեամբ իր ընտանեկան պարագաներուն։ Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ։

× *Պարտիզպան մը կ'ուզուի։ Դիմել եկեղեցի։*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս-Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բչկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վչհօօկէն). — Ցղուքիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Մաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխսքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վչհամն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իչխանեան).

Բաժանորդագրութեան պայմաններ.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով։

ԾԱՒՈՒ Է

Լա Պոքայի մէջ (Քան) Բուէ Նասիոնալի վրայ դէրձակի խանութ մը, ծոն որ Քոմէրսը, (եաեւը խոհանոցով)։ Ամէն կարգի առեւտուրի յարմար, խանութին վրայ չորս սենեակներով յարկաբաժին մը։ Դիմել Տայլերեանի՝

86 Ave. Francis Tonner
La Bocca (A. M.)

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Յառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սեպէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժանորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հաշիւները։

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ վտանգաւոր է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար։ Ո՛չ մէկ ապառիկ։

Ամէն ուրբաթ գրասենեակը կը ղրկէ իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հինը։ Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ»ի չէք – փոսթալի թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չզործածել նախորդը որ չ'ընդունուած է։

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ է «Յառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դրամարները (նուէրներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) ղրկել միայն մանտա-քարթով։

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժանորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչութեան գործը։

ՄԱՆԱՍՈՐԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԿՐՆՈՎԱԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս, նախաճաշոնու-թեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան կոմիտէին։

Տեղի կ'ունենայ Սէնիզէի ճամբուն վրայ, Շաթօ Պուրկարտի դեղեցիկ փառքին մէջ։

Կը նախագահէ ընկ. Ղ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Ս. ՍԻՍԼԵԱՆ

Դեղարուեստական բաժին։ Ճոխ պիւֆէ։

Օթօքառները կը մեկնին ժամը 8,30ին, Շըմէն տը լա Փլէն, 8,45 դպրոցին առջեւ, 9ին Փլաս Վէնտոմ, 9,15 Քուռ Պեռիա եւ ժան Ժոռէս։ Պիտի կենան նաեւ սինեմա Փաքսի առջեւ։

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ։

Ոչ մէկ աճուրդ։

ԿՕՉ

Դպրոցասէրը Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիէրեօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին։

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել մինչնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը։

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու ընդհանուր բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէայի։

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ։

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։ Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ՀՐԱՒԻՐ

Պոլսէն եկող եւ Խի-լէ-Մուլինօ, Ժան-Ժաղ փողոցը բնակող մանկապարտիզպանուհի Տիկին Ազնաւուրէն կը խնդրուի հանդիպիլ Դպրոցասէրը, 1, Պուլվար տիւ Նոռ, Ռէնսի-Փավիյօն։

ԾՆՈՒՆԴ

Տոքթոր Խաւար Սապըզ եւ Տիկինը (Ծնեալ Շաքէ Տէր Մելքոնեան) ուրախութեամբ կը ծանուցանեն իրենց անդրանիկ զաւկին՝

ԱԼԵՔՍԻ

ծնունդը, Փարիզ 5 Օգոստ. 1957։

×

Այս ուրախ առթիւ Տիկին Լիւսի Տէր Մելքոնեան 5000 ֆր. կը նուիրէ «Յառաջ»ի բարգաւաճման, 5000 ֆր. Անթիլիասի Կաթողիկոսարանին, 2500 ֆր. Կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայանին, 2500 ֆր. ալ Պէյրութի Օգն. Խաչի Կազդուրման կայանին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՕՄՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Պօմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Մպղըմեան եւ Մելքոն Պետրոսեան ընտանիքները իրենց սիրեցեալ կնոջ, մօր, մեծ-մօր եւ քրոջ՝

ԱՏԼԻԻՆ ՄԱԶԼՈՒՄԵԱՆԻ

մահուան տարելիցին առթիւ հետեւեալ նուէրները կ'ընեն.—

Մոնմորանսիի ծերանոցին՝ 10·000, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին՝ 10·000 ֆր.։

Մտանալ «Յառաջ»էն։

ԿԱՊՈՑՏ ԽԱՉԻ ԿԱՅԱՆ

Պելֆոնթէյնէն կը հետաքրքրեն որ Բ. խումբը հասած է կայան՝ ողջ-առողջ։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆի ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլոնի կայարանը, առնել օթօքարը դէպի Օլոն և իջնել Լա Պոտիւէր։

Մխսին տանիլ սաւան եւ ծածկոց։

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի կեդր. վարչութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը կազմութեան։ Այս առթիւ, մեր բոլոր մտաւորականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել գրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՅՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն։

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ. ՊԻՊԼՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փապ-էօր
Ռոնի-սու-Պուա (Սէն)

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿՐ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան։

Ամէն մանրամասնութեանց համար դրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆի
M. BARONIAN
38, Rue de la Republique
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ՀԱՆԳՇԱԲԹԻ 8 ՕԳՈՍՏՈՍ

JEUDI 8 AOUT 1957

ԱԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսայի գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7962 33ème ANNEE Directrice : *Arpik MISAKIAN* ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3763

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԻՄԱՄԸ ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ԴԷՄ

Օման-Մասքաթի չրջանին մէջ ծայր առած ապստամբութիւնը կը չարունակուի երեք չաբաթէ ի վեր :

Այս անդամուան չարժումը աւելի լուրջ կը թուի քան 1955 Դեկտեմբերինը՝ կազմակերպուած նոյն մարդոց կողմէ :

Արաբական թերակղզիի ծայրամասին վրայ աւատապետական կարգերը ի պատուի են մինչեւ յօր :

«Իրաւունքը զօրաւորինն է» :

Այս յաւիտենական ճշմարտութիւնը աւելի ցայտուն կերպով ի յայտ կուգայ յետամնաց երկիրներու մէջ, ուր ժողովուրդին առաւել մեծամասնութիւնը զգրոսի երես չէ տեսած, «անգրագէտ» է, հոգազործութեամբ կամ խաչնարածութեամբ կը պարապի : Սակաւապետ է : Իր հազուստ-կապուտան ու ապրելակերպը կը յիշեցնեն երկու հազար տարի առաջուան՝ քրիստոսեան դարաշրջանը :

Մասքաթի եւ Օմանի սուլթանութեան սահմանները որոշապէս չեն ճշդուած : Շրջաններ կան, ուր ցեղախումբերը աւելի հակում ցոյց կուտան հպատակելու Սէուտի Արաբիոյ Թագաւորին : Կան որ այս վերջինի վէհապետական աղանդին կը պատկանին :

Այս պատճառով ալ խլրտումները անպակաս են Մասքաթ-Օմանի եւ Սէուտի Արաբիոյ միջեւ :

Շատ հին է մրցակցութիւնը Մասքաթ-Օմանի Սուլթանին եւ Իմամին միջեւ : Այս վերջինը՝ թէեւ կրօնապետ՝ քաղաքական յաւակնութիւններ ունեցած է միշտ :

Մեծն Նափոլէոն Եգիպտոսը գրաւած առեն՝ Օմանի Իմամին նամակ գրած էր եւ իր բարեկամութիւնը յայտնած անոր : 1849ին Իմամը արաբական նժոյգներ նուէր զրկած էր Փարիզ՝ Հանրապետութեան նախագահին :

Օմանի ներկայ սուլթանն է Սայիտ պին Թայմուր պին Ֆեյսալ պին Թիւրքի, ուխերորդ սուլթանը Մասքաթի եւ Օմանի՝ Սէյիտ Պու Սայիտի հարստութեան հիմնադրութենէն ի վեր՝ 200 տարի առաջ :

Ազատամբութեան վարիչն է պաշտօնապէս Իմամը՝ Ղալիպ պին Ալի : Սակայն բուն հոգին է իր եղբայրը՝ Թալիպ, որ կ'ուզէ երկիրը ձերբազատել անգլիական թեւարկութենէն, թօթափել սուլթանին հեղինակութիւնը եւ անկախութիւն հռչակել :

Թալիպ երկու տարի առաջ փորձած էր բոլորովին անկախ պետութիւն մը ստեղծել՝ սեփական անցագրերով : Ինչպէս այսօր, այն առեն ալ իրեն աջակցեցաւ Սէուտի Արաբիա, որ դրամ ու զէնք հայթայթեց, ու անցագիրները տպեց : Եգիպտոս եւս օժանդակեց :

Ու ներկայիս Գահիրէի մէջ նստած է Իմամի ներկայացուցիչը, որ երկու օր առաջ դիմում կատարեց Միացեալ Նահանգներուն ու Խորհրդային Միութեան, հնդրելով որ սրզիլեն անգլիական օգային ու ցամաքային ուժերուն յարձակումը ապստամբներու գրաւած դիրքերուն վրայ :

Անգլիա կը ջանայ ամէն գնով զսպել ապստամբական չարժումը :

Մասքաթ-Օմանի ամբողջ տարածութեան վրայ քարիւղ փնտռելու եւ հանգործելու իրաւունքը կը պատկանի անգլիական ընկերութեանց : Ամերիկեան քարիւղի ընկերութիւնները նոյն մենաշնորհն ունին Սէուտի Արաբիոյ վրայ :

Այս երկու երկիրներու միջեւ վիճելի սահմանները — մանաւանդ Պուրայիմիի չրջանը — քարիւղի հարուստ հանքեր կը պարունակեն :

Ապստամբներու յաղթանակը մեծապէս պիտի վնասէ անգլ. ընկերութեանց չահերուն՝ ի նպաստ Ամերիկացիներուն :

Սուլթանն ու Իմամը իրարու հետ կը կռուին, չահողը միջազգային դրամատէրներն են :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍԻՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՀՈԳԵՐԸ

ՆԱԽԱԳԱՀ ՔՈԹԻ ՓԱՐԻԶ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ԱՐՏԱԿԱՐԳ ԺՈՂՈՎԸ

Ինչպէս գրած էինք, Հանրապետութեան Նախագահ Քոթի արձակուրդի մեկնած էր, իր ամբողջութիւնը երկու անգամ յետաձգելէ վերջ :

Փարիզի մէջ նախարարները յաչորդական նիստեր կը դումարէին, 1958ի նախահաշիւը քննելու եւ վաւերացնելու համար : Եզմտական նախարար կայետա կը պնդէր, որ իր առաջարկը ամբողջութեամբ ընդունուի : Հակառակորդներն ալ, որոշ զիջումներ ընելով հանդերձ, չեն ուզեր լիապէս գոհացնել նախարարը, որ չարունակ կը սպառնայ հրաժարիլ··· մինչ տեղը մնալով : Գ. օր որոշուեցաւ արտակարգ նիստ մը դումարել, այս անգամ ալ եթէ համաձայնութիւն կարելի չըլլայ գոյացնել՝ կայետա կը սպառնայ «վերջնապէս մեկնիլ···»

Վարչապետ Մոնուրի, Գ. օր հեռաձայնեց Հանրապետութեան Նախագահին, յայտնելով թէ ամէն ինչ կարգին է եւ Նախարարաց Խորհուրդը արտակարգ ժողով մը պիտի դումարէ. հետեւաբար՝ կը սպասուի, որ Նախագահը Փարիզ վերադառնայ, անմիջապէս :

Նոյն օր, Հանրապետութեան Նախագահը իր Թոռնիկին տարեդարձը կը տօնէր : Համաձայնելով հանդերձ Փարիզ գալ՝ Վարչապետին պատասխանեց.— « Նայեցէք որ պարապ տեղ Փարիզ չգամ··· » :

Գ. օր, կէսօրէ վերջ տեղի ունեցաւ Նախարարաց Խորհուրդին արտակարգ ժողովը՝ Նախագահին ներկայութեամբ : Հարցը լուծուած պէտք էր ըլլար, ցարդ :

Գրած էինք, թէ առօրեայ ապրուստի ապրանքներու գիները յաւելում կրեցին. — հաց, գինի, պերճանքի առարկաներ, եւայլն : Բնական է, որ այս պարագաներուն մէջ աշխատավարձերն ալ աւելնան : Եթէ գործատէրերը իրենց պաշտօնեաներուն ամսականները կամ օրականները չաւելցնեն՝ վերամուտին գործադուլները կրնան իրարու յաջորդել :

× *Այս տարի տուրքերէն գոյացած է 455,3 միլիառ ֆրանք, հետեւեալ ձեւով.— Եկամուտներու վրայ դրուած տուրքերէն՝ 65,5, ընկերութիւններէն՝ 137,5, ծախքերու վրայ դրուած տուրքերէն՝ 244,8, հարստութիւններէն՝ 7,5 :*

Ցառաջիկայ տարի այս դումարը պիտի աւելնայ, նկատելով որ կան քարիւղի արտադրութիւնները (90,5 միլիառ) ընկերութիւններու պահեստները (50), ծխախոտի յաւելումը (40) եւ թղթատարը՝ (23) :

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ՑԱԻԱԼԻ ԼՈՒՐ ՄԸ···»

Լուրը՝ «ցաւալի», եղածին պէս կ'ընդօրինակեմ : Աղբիւրը թրքական «Ճումհուրիէթ»ն է.—

«Ագլիոյ մէջ, լրագրողներու միութիւնը ծաղրանկարի միջազգ. մրցում մը ազմակերպեց : Այս մրցումին մասնակցելու համար Թուրքիոյ արուեստագէտներն ալ պատրաստութիւններ տեսան ու տղական թերթ մը այդ սիրողներուն միջեւ կազմակերպեց մրցում մը՝ առաջնակարգ արուեստագէտները ընտրելու համար : Մեր այս պաշտօնակիցը, այդ մրցման մասնակցող ծաղրանկարիչներուն գործերը ընտրեց յատկապէս կազմուած դատակազմով մը եւ առաջնակարգները ուղարկեց Լոնտոն» :

Արդի՞ւնքը : Չկարծէք թէ առաջնութիւն կամ երկրորդութիւն շահած են թուրք «արուեստագէտները» : Պատասխանը՝ Լոնտոնէն է.— «Ստուգեցինք, թէ ձեր ուղարկած ծաղրանկարներուն կէսին աւելին հրատարակուած է Եւրոպայի մէջ, Եւրոպացի ծաղրանկարիչներու առորագրութեամբ. հետեւաբար ձեր դրկածները անոնց ընդօրինակութիւններն են : Այս պարագան կը ստիպէ մեզ, որ վերապահ գտնուինք նաեւ մնացեալներուն նկատմամբ» :

Պատմութիւնը թրքութիւն կը հոտի, եղածին պէս :

Լոնտոնի ծաղրանկարներու մրցումին դատակազմը մերժած է ընդունիլ թուրք «արուեստագէտ»ներու գործերը : Արդար է նաեւ Անգլիացիներու «վերապահութիւն»ը, անոնց նկատմամբ, որոնց ընդօրինակութիւն ըլլալը չէ ստուգուած :

Պէտք չէ զարմանալ սակայն : Թուրքին մեծագոյն արժանիքը գողութիւնն է : Շրջան մը, երկրին մէջ գտնուող աշխատասիրական Հայութիւնը կը կողոպտէին : Յետոյ՝ դիակներու գրպաններն ու ծրարները սկսան պարպել, մինչեւ Տէր Զօր : Երբ այդ դրամագլուխն ալ հատաւ՝ Սեպտ. 6 մը կազմակերպեցին : Հիմա՝ ուրիշ եւակատ չգտնելով, սկսան «տադանդ» գողնալ··· չեն անդրադառնար, որ իրենց չունեցած նիւթականը կրնան կողոպտել, սակայն տաղանդը՝ երբե՛ք : Թէեւ կը փորձեն :

Լուրը («ցաւալի») հաղորդող թերթը կը կարծէ, թէ «ամբողջ աշխարհը զարմացած ու արհամարհած » է Թուրքիան, այս առիթով : Տխմա՛ր : Քաղաքակրթութիւնը ե՞րբ կ'արհամարհէ Թուրքիան··· :

Այս պատմութեան մէջ ցաւալի բան մը կայ անշուշտ : Ապահովաբար՝ ո՛չ թէ լուրը, այլ՝ ցաւալին այն է, որ Թուրքն ալ սկսած է··· արուեստներ փորձել : կ'երեւի թէ վերջին համաձարակը արջառ ալ չէ ձգած, որպէսզի մարդիկը «չօպան»ութիւն ընեն···

Այլապէս՝ Թուրքը ո՛ւր, արուեստը ո՛ւր :

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԽՐՈՒՇՁԵՒ ԵՒ ՄԻԿՈՅԵԱՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Խորհրդային պատուիրակութիւնը՝ գլխաւորութեամբ Խրուշչեւի, Միկոյեանի եւ Կրոմիքոյի, Գ. օր ժամանեց Արեւելեան Գերմանիա : Բուլղանին բացակայ է···

Գերմանական մամուլը ներկայիս Միկոյեանի գովքը կը հիւսէ : Ա. Միութեան ներկայ փոխ-վարչապետը ծանօթ է իբրեւ մտանդիշտ՝ գերմանական հարցերու :

Ա. Միութեան եւ Արեւել. Գերմանիոյ ներկայացուցիչները բազմաթիւ խորհրդակցութիւններ պիտի ունենան տեւական հարցերու շուրջ : Երկու երկիրներու գեկավարները կարծիքի փոխանակութիւններ պիտի ընեն եւ քննեն քաղաքական կարգ մը հարցեր :

Արեւմտեան լրագրողները գացին Պերլին, սակայն իշխանութիւնը յայտնեց, թէ անոնք իրաւունք պիտի չունենան հետեւելու խորհրդային գեկավարներուն՝ երբ այս վերջիններն տեղափոխուին :

ԽՐՈՒՇՁԵՒ խոստացած է սուբիական պատուիրակութեան, որ Ա. Միութիւն պատրաստ է պաշտպանելու Սուբիոյ հողային ամբողջութիւնը ընդդէմ որեւէ յարձակումի :

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ Արտաքին նախարարութիւնը ծանուցագիր մը յանձնեց Միացեալ Նահանգներու, յայտնելով թէ ամերիկեան օդանաւեր թռիչք կատարած են սուրիական հողամասին վրայ :

ՕՄԱՆԻ հարցը կրնայ միջազգային մրցանհոգութեան առարկայ դառնալ : Այս պատճառով, բրիտանական կառավարութիւնը որոշած է չուտով վերջ մը տալ ապստամբներու գործունէութեան եւ երկիրը մաքրել խռովարարներէ :

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԲԱՆԱԿՈՒՄԸ

Օլօնկէն կը հեռաձայնեն որ Նոր Սերունդի ճամբարին բանակոդները հանկիստ հասած են : Արդէն իսկ 150 տղաք եւ աղջիկներ խանդավառ մթնոլորտ մը ստեղծած են : Մինչեւ չաբաթ բանակոդներու թիւը կը հասնի 200ի :

ԽՌՈՎՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱԼ ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Համայնավար Չինաստանի մամուլը կը յայտնէ, թէ Յունիս 12-13ին հազարաւոր ուսանողներ կառավարութեան դէմ բողոքի ցոյց մը սարքած են Հանկանկի մէջ (կեդրոնական Չինաստան) :

«Հակայեղափոխականները» մղած էին ուսանողները, որ քանդեն համայնավար կուսակցութեան ղեկավարները եւ համայնավար անձնատուրութիւնները իրենց տուներէն դուրս քաշել «ժողով» մը տան : Բոլոր «հակակուսակցական խռովարարներ»ը ձերբակալուած են :

Թերթերը կ'աւելցնեն, թէ խռովութեան յաչորդ օրը, ուսանողները՝ դասախօսներու ընկերակցութեամբ, փորձած են օդը հանել ռազմանիւթի պահեստ մը :

Համայնավար Չինաստանի մամուլը ապստամբներու գործունէութիւնը կը վերագրէ «անջատողական տարրեր»ուն, որոնք ծանօթ են «Շանկ Լոյի Դաշնակցութիւն» անունով :

Այս կազմակերպութեան մաս կը կազմեն, բազմահազար ուրիշներու չարքին՝ Հաղորդակցութեան նախարարը, որ վերջերս կրկին մեղադրուեցաւ նոր յայտնուած «դաւադրութեան» մը առիթով եւ Անտառամշակութեան նախարա-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ԽՆԴԻՐՆԵՐԸ

Ս. ՊԱՇՏՈՆ

Հայկական Սովետական Գրականության առաջին տասնամյակի ընթացքում մենք ունեցանք մի շարք գրական ուժեղ խմբեր, որոնք ներկայացնում էին տարբեր գաղափարական հոսանքներ, տարբեր ստեղծագործական ուղղություններ։ Այդ խմբերի ներսում ծավալվում էր ինտենսիվ գաղափարական պայքար, որի ընթացքում ձևավորվում էին գրական ուժերի հարաբերակցությունները, ուրվագծվում էին գրական զարգացման հեռանկարները։ Այդ պայքարի ընթացքում էր, որ մեր գրականության մեջ ամրապնդվում էին սոցիալիստական ռեալիզմի սկզբունքները։

Հայ գրականության զարգացման ներկա փուլում, երբ մեր գրողները ստեղծագործական ամենալայն հնարավորություններ ունեն, երբ մեր գրականությունը ձգտում է ընդգրկել մեր կյանքի ամենաբազմազան կողմերը, ավելի քան երբևէ անհրաժեշտ է ուսումնասիրել մեր գրականության անցած ճանապարհը, ուսումնասիրել մեր գրական խմբերի ստեղծագործական ուղին, նրանց ձեռքբերումները և թերությունները։ Այդ ուսումնասիրությունը մեծ օգնություն կցուցաբերի մեր գրողներին՝ ստեղծագործական ճիշտ ուղի գտնելու համար։

Հայկական Սովետական Գրականության պատմության մեջ մեծ տեղ է գրավում «Պրոլետարական գրողների միություն» խումբը։ Այդ խումբը ստեղծվել է 1925 թվականին։ Նրա կազմի մեջ մտնում էին Ա. Ահարոնյանը, Ա. Ալազանը, Ա. Բակունցը, Ե. Չարենցը, Ա. Մնացականյանը, Ա. Շիրվանզադեն, Ե. Տեր-Հովհաննիսյանը, Ա. Ֆադեևը, Ա. Ֆրանգուլյանը, Ա. Ջրբաշյանը և ուրիշներ։ Խումբը հրատարակում էր «Պրոլետարական գրականություն» ամսագիրը։

Խումբը ստեղծվել էր այն ժամանակ, երբ մեր գրականության մեջ ծավալվում էր գաղափարական ուժեղ պայքար։ Մի կողմից՝ «Մեծահոգի» խմբի գրողները, որոնք ներկայացնում էին մանր բուրժուական գաղափարախոսությունը, մյուս կողմից՝ «Նաիրի» խմբի գրողները, որոնք ներկայացնում էին ազգայնական գաղափարախոսությունը, ձգտում էին ստեղծել հակասովետական գրականություն։ Այդ պայքարում էր, որ ձևավորվում էին մեր գրականության ուժերի հարաբերակցությունները։

Պրոլետարական գրողների միությունը, որը ղեկավարում էր Ա. Ֆադեևը, ուներ իր ուժեղ կողմերը և թերությունները։ Նրա ուժեղ կողմերն էին այն, որ նա ձգտում էր ստեղծել մի գրական խումբ, որը կապված լիներ կյանքի հետ, որը ձգտում էր ստեղծել մի գրականություն, որը արտահայտեր մեր կյանքի նոր կողմերը։ Նրա թերությունն էր այն, որ նա ձգտում էր ստեղծել մի գրական խումբ, որը կանգնած լիներ ամբողջ գրական զարգացման վերևում, որը ձգտում էր ստեղծել մի գրականություն, որը կանգնած լիներ ամբողջ գրական զարգացման վերևում։ Այդ ձգտումը հանգեցնում էր նրան, որ նա ձգտում էր ստեղծել մի գրականություն, որը կանգնած լիներ ամբողջ գրական զարգացման վերևում։

Պրոլետարական գրողների միությունը, որը ղեկավարում էր Ա. Ֆադեևը, ուներ իր ուժեղ կողմերը և թերությունները։ Նրա ուժեղ կողմերն էին այն, որ նա ձգտում էր ստեղծել մի գրական խումբ, որը կապված լիներ կյանքի հետ, որը ձգտում էր ստեղծել մի գրականություն, որը արտահայտեր մեր կյանքի նոր կողմերը։ Նրա թերությունն էր այն, որ նա ձգտում էր ստեղծել մի գրական խումբ

ԵՒ ՀԱՒԱՏԱՑ

ՊԱՅՄԱՆ ԻՄ.

«ՅՈՒՍԻՍԻ ՑՄՏՈՑՆ ԴԱՒԹԱՒԱՅՑ»

●

Յիսուս պատասխանեաց նոցա եւ ասէ. Ամէն, ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ ուտէք զմարմին Որդւոյ մարդոյ, եւ ոչ արիւնն ըմպէք նորա, չունիք կեանք յանձինս ձեր։ Որ ուտէ զմարմին իմ եւ արիւնն իմ ըմպէ, ունի կեանս յաւիտենական, եւ ես յարուցանեմ զնա յաւուր յետնում։ Զի մարմին իմ ճշմարիտ է կերակուր, եւ արիւն իմ ճշմարիտ է ըմպելի։ Որ ուտէ զմարմին իմ եւ արիւնն իմ ըմպէ, ի մէնջ բնակեալ է եւ ես՝ ի նմա։ Որպէս առաքեաց զիս կեցուցանող Հայր, եւ ես կենդանի եմ Հօրն համար, եւ որ ուտէ զիս, նա եւ ինքն կեցուցանիցի իմովք։ Սա է հացն, որ ի յերկնից իջեալ է, ոչ որպէս հարքն ձեր մանանայ կերան եւ մեռան։ Որ ուտէ զհացս զայս, կեցցէ յաւիտեան։

Այսպէս ասաց ի ժողովարանի ուսուցանելով Կափառնայում։ Բազումք ուրեմն ի նոցանէ աշակերտացն իւրոց, որ լսեցին, ասացին. Կարծր է բան այս, ո՞ կարէ լսել զնա։ Գիտացեալ Յիսուս ինքնին ի սրտի իւրում, եթէ տրտնջեն աշակերտք նորա վասն բանիս այսորիկ, ասէ ցնոսա. Զայս ձեզ գայթակղեցուցանէ՞։ Եւ եթէ տեսանիցէք զՈրդի մարդոյ ելանել, ուր էր յառաջ։ Հոգին է որ կենդանացուցանէ, մարմինն ոչ օգտի ինչ։ Բանքն զոր ես խօսեցայ ընդ ձեզ՝ հոգի եւ կեանք են։ Այլ կան ի ձեզ որ ոչ հաւատան։ Զի գիտէր Յիսուս յսկզբանէ զորս էին որ ոչ հաւատային, եւ զմատնիչն զՅուդա Սիմոնի Իսկարիովտացի։ Եւ ասէր. Վասն այսորիկ ասացի ձեզ, եթէ ոչ ոք կարէ գալ առ իս, եթէ ոչ տացի նմա յԱրքայէն Հօրէ։

Ի սմանէ ժամանակի բազումք յաշակերտացն իւրոց գնացին յետս, եւ ոչ ընդ նմա յետ այնուհետեւ երթային։ Ասէ Յիսուս ցտասն. Միթէ եւ դուք կամիք երթալ։ Պատասխանի ետ նմա Սիմոն Պետրոս. Տէր, առ ո՞ երթիցուք, բանք յաւիտենական կեանս ունիս դու։ Եւ մեք հաւատացաք եւ գիտացաք, եթէ դու ես Քրիստոս Որդի Աստուծոյ կենդանւոյ։ Պատասխանի ետ նոցա Յիսուս. Ոչ ես զձեզ տասն ընտրեցի, եւ ձեր մի սատանայ է։ Ասէ զՅուդա Սիմոնի Իսկարիովտացի, զի նա էր մատնիչ նորա, եւ նա էր ի տասնից։

(Շար.)

ԲԱՑՈՒՄ Ե ՍՏՈՒԳԱԾ ՈՐ...

Ս.— Գիտեմ մարդիկ, որ կրնան ընթերցել մեր գրածները, բայց ոչ ոք գիտէ թէ ինչ կը նշանակեն անոնք։ Ուրեմն ես կ՚ուզեմ որ ինծի բացատրէք զանոնք։

ՍՍՍ ԲՈՒՆԻՈՒ. — Ես ալ կը հետաքրքրուիմ։

Ս.— Ուրեմն ես կը հետեւիմ։ Ես կը կարդամ։

ՍՍՍ ԲՈՒՆԻՈՒ. — Լաւ, քանի մը տողեր։

Ս.— Ո՛չ, ես կը հետեւիմ։ Ես կը կարդամ։

ՍՍՍ ԲՈՒՆԻՈՒ. — Ես ալ կը հետեւիմ։ Ես կը կարդամ։

Ս.— Ես ալ

րը՝ որուն նպատակն է վարչակարգը տապալել:

Համաչնաւար Զինադադարի մամուլի դործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ ըրիտանացրդները քաղաքին պատերուն վրայ փակցուցած են թռուցիկները, որոնց վրայ կը կարդացուի.— «Անկե՛ մաս ՅԷ Թունկ», «անկե՛ համաչնաւար կուսակցութիւնը»:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Կռիւները կը շարունակուին Ալժերիոյ մէջ: Պոռէկզայի բախումէն եաք, ուր զոհ դացին 21 զինուորներ եւ վիրաւոր – ուեցան 18 ուրիշներ՝ լեգէոնականները լուրջ խուզարկութեան ձեռնարկած են:

Ապստամբներու այս ձեւով զործի անցնիլը կը բացատրուի միայն այն խմաստով, որ Ալժերիոյ հարցը չուտով պիտի քննուի ՄԱԿի մէջ: Մինչ այդ՝ կ'ուզեն հող պատրաստել: Ամիս մը կը մնայ արդէն եւ այնպէս կ'երեւի, թէ մինչեւ Սեպտեմբեր ըմբոստները պիտի չզադրեցնեն իրենց կատաղի յարձակումները:

Ապստամբները յաճախ բանակայիններու նման համազեստ կը հագնին և կը խառնուին զինուորականներու մէջ, այնպէս ցոյց տալով՝ որ իրենք ալ նոյն չբըջանը զրկուած են: Այն պահուն, երբ կռիւը կը ծագի՝ կռնակէն կը հարուածեն:

Կռիւներուն եւ խուզարկութիւններուն կը մասնակցին պատուհակաւոր օդանաւեր (Էլիֆոփքեր) եւ վայրջաչներ:

Մարոքի սահմանապլուխին վրայ բանակայինները ձերբակալեցին 15 ուղտերէ բաղկացած կարաւան մը, որ ապստամբներուն համար կը փոխադրէր պատերազմական պիտոյքներ:

Ալժէի Արզարութեան ատեանը Ալժերիոյ համաչնաւար կուսակցութեան պատկանող հինգ անձերու պարագան քննեց: Անոնք կը մեղադրուին՝ չարադործներու հետ դործակցելու յանցանքով: Դատավարութեան արդիւնքը չուտով պիտի յայտարարուի:

× Ալժէի բնակչութիւնը վերջին չորս տարիներու ընթացքին զգալապէս աւելցած է: Ներկայիս Ալժէ ունի 510·000 քաղաքացի: 1954էն ի վեր 120·000 հոգի աւելցած է:

× Ալժերիոյ Ազատագր. Շարժման ներկայացուցիչները քարոզչական չրջապտոյտ մը կը կատարեն հիւսիսային երկիրներու մէջ: Ներկայիս կը գտնուին Սթոքհոլմ եւ կը խօսին Ջրանսայի դէմ: Մամուլի ասուլիս մըն ալ տուած են, որ չուէտական թերթերուն մէջ չատ քիչ արձագանգ գտած է:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Անդլիա մէկ միլիոն 130·000 ոսկի պիտի տայ Ցորդանանի:

Ֆրանսական պատուիրակութիւնը Մակի վիճաբանութեանց սրահը լքեց, Հասարակաց Շուկայի հարցին չուրջ բացուած վէճի մը պատճառով:

«Ամերիկան Կռիֆ»ի համաճարակը հասած է Զիլի: 600·000 հոգի վարակուած է հիւանդութենէ:

Ալպեաններուն վրայ վերջին «Վիքէնտ»ին ընթացքին 20 հոգի զոհ գնաց ճամբու արկածներու:

Հիրոշիմացի մէջ Գ. օր ուսնուեցաւ հիւլէական ռումբի աղէտին 12րդ տարեդարձը:

Լիբանանի կառավարութիւնը բողոքի մը ներկայացուց Եգիպտոսի: Ցորդանան-Սուրիա տաղնապէն վերջ, եգիպտական մամուլը հակալիբանանեան պայքար մը շղթայազերծած էր, լիբանանցի դեկավարները վարկաբեկելով:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Օգոստ. 6).— Ջոյլ ոսկի 511·000, նափոլէոն 4000, զուիցերիական 3700, անգլիական 4·450, քսան տոլարանոց 18·240, թղթադրամ (զուգահեռական շուկայ) տոլար 432, սթերլին 1185, զուիցերիական 104, պելժիական 8,5, լիր 0,70:

Տէր եւ Տիկին Արա Պարթեւեան, Տէր եւ Տիկին Լեւոն Գապաքճեան, Պ. Սիմոն Գապաքճեան, Օր. Պալթազար ինչպէս նաեւ Վօլօ, Րիճլի, Մերտինեան, Վարդանեան, Փափազեան, Տամլամայեան, Ցակոբեան, Գապաքճեան եւ Պարթեւեան ընտանիքները ցաւով կը ծանուցանեն իրենց հօր, մեծ-հօր, մօրեղբօր, քեռայրին եւ աղգականին՝

ՍԻՄՈՆ ԵՐԱՄԵԱՆԻ

մահը որ տեղի ունեցաւ 90 տարեկանին, իր բնակարանը՝ 14, Ռիւ Փըթի:

Յուղարկաւորութիւնը՝ այսօր հինգշաբթի, Օգոստ. 8 ժամը 10,30ին Փարիզի Ս. Յովհ.-Մկրտիչ եկեղեցին:

Մասնաւոր մահազդ չտարածուելնէրէն կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այդ:

«ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Խանասորի արշաւանքին 60րդ տարեդարձին առթիւ

Կազմակերպուած Հ. Յ. Դ. «Դէորզ-Զաւուշ» խումբի կողմէ (Նիս)

Հովանաւորութեամբ Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի

Այս կիրակի ամբողջ օրը, Լա Փօլ–սիւր–Լուի գետեղրեայ անտառներուն մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. ՅԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Կը խօսի ընկ. ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին

Կը մասնակցին նաեւ Մարսէյլէն հրաւիրուած երիտասարդ-երիտասարդուհիներ: Կը նուագէ (Փաւիայի երաժշտանոցէն եւ Լիբանանի ագգրտէօնի ախոյեան)

Պ. ԱԼԵՔՍ ՄՆԱԿԵԱՆ

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ: Մուտքը ազատ

Ծանօթ.— *Մասնաւոր օթօբառ՝ առտուան ժամը 9ին, փլաս Մասընեայէն, որ Մարսէյլէնի Հայոց Թաղէն կ'անցնի:*

Կառ տ'օթօպիւսէն ժամը անգամ մը՝ օթօպիւս կը մեկնի Լա–Փօլ–սիւր–Լու, ուրկէ առնել կռասի ճամբան, 2 քիլօմէթը, Պագշիւ իջնել:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանդիսա պիտի կատարուի Մայր–Եկեղեցիի վաստակաւոր նախկին զպրապետ ողբացեալ Ցակոբ Մալաճեանի յիշատակին, ներկայութեամբ իր ընտանեկան պարագաներուն: Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ:

× *Պարտիզպան մը կ'ուզուի: Դիմել եկեղեցի:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱԴՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Կզմակերպուած չրջանի Հայ Երիտասարդութեան կողմէ, հովանաւորութեամբ Վալպարէզ, Լա Փոմ, Սէն Մարսէլի Հայոց Միութեան

կիրակի ամբողջ օրը Սիներ գիւղին մօտ, ՇԱԹՕ օդասուն եւ ընդարձակ սեաքնչելի անտառին մէջ, 60 քիլոմեթր:

Առաւօտուն նախաճաշէ վերջ Պուլի մըցում: Պարգեւատրութիւն 2000 ֆրանք, տրամադրուած Կազմակերպութեան կողմէ եւ մասնակցութենէ զոյացած դումարը: Կը խնդրուի ձեր Պուլերը միասին բերել:

Կէսօրուան ճաշէն վերջ Եւրոպական եւ Հայկական պարեր՝ դղեակին մասնաւոր սրահին մէջ: Երախաներու համար մասնաւոր խաղեր:

Պըլօթի մրցում եւ գանազան անակնկալներ: Խաղի թուղթերը միասին բերել: *Մեկնումի Օթօբառով Վալպարէզէն՝ առաւօտեան ժամը հիշդ 6,30ին: Վերադարձ ժամը 21ին:*

ՆԿԱՏԻ ՈՒՆԵՆԱԼ

ՀԱՑ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՕՐԸ

11 ՄԱՅԻՍ 1958

Սորպոնի Մեծ Ամփիթատրոնին մէջ:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Մարսէյլէն Տէր եւ Տիկին Վարդան Քիւրքեան 2000 ֆրանք իրենց անթերագիր ու եղբօր ամուսնութեան ուրախ առիթով:

Նոյն առիթով Տէր եւ Տիկին Քիւրքեաններ 3000 ֆրանք ալ նուիրած են Պոմոնի «Յառաջ» խումբին:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Յառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սեպէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժանորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հաշիւները:

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ վտանգաւոր է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, որուն տպագրութիւնը ամէն ամսուան կանխաւ կը պահանջէ:

Ամէն ամիս ապառիկ կարդացող մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման դրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ հին ը: Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ»ի չէք – փոսթալի թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չզործածել նախորդը որ ջնջուած է:

Կը յիշեցնենք նաեւ որ այս թիւը ՎԵՐԱՊԱՀՈՒԱԾ է «Յառաջ»ին, կը խնդրուի թերթին չպատկանող դումարները (նուէրներ, տարբեր թերթերու բաժնեգիններ եւայլն) դրկել միայն մանտա–քարթով:

Շնորհակալութիւն մեր այն բաժանորդներուն որ կանխիկ եւ կանոնաւոր վճարումներով կը դիւրացնեն վարչութեան գործը:

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս, նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. Եօթնեղբայրեան կոմիտէին:

Տեղի կ'ունենայ Սէնթիզէի ճամբուն վրայ, Շաթօ Պուրկարտի դեղեցիկ փառքին մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. Ղ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կը խօսի ընկ. Ս. ՍԻՍԼԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

Օթօբառները կը մեկնին ժամը 8,30ին, Շըմէն տը լա Փէյն, 8,45 դպրոցին առջեւ, 9ին Փլաս Վէտոէօն, 9,15 Ֆուռ Պըրիա եւ ժան ժորէս: Պիտի կենան նաեւ *սինեմա Փաքսի առջեւ:*

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

Ոչ մէկ ճոուրդ:

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՕՄՈՆ.— Հ. Յ. Դ. Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԴԷՊԻ ՎԵՆԵՏԻԿ

Ուխտաւորներու խումբը կը մեկնի այսօր, հինգշաբթի: Հաւաքուիլ կառ տը Լիոնի մեծ ժամացոյցին տակը ժամը 19ին:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլոնի կայարանը, առնել օթօբառը դէպի Օլոն և իջնել Լա Պոտիւէր:

Մխաին տանիլ սաւան եւ ծածկոց:

ՀՐԱՒԷՐ

Պոլսէն եկող եւ Իսթ–էյ–Մուլինօ, ժանժաք վողոցը բնակող մանկապարտիզպանուհի Տիկին Աղնաւուրէն կը խնդրուի հանդիպիլ Դպրոցասէր, 1, Պուլվար տիւ Նոռ, Ռէնսի–Փավիյօն:

ԾԱՒՈՒ Է

Լա Պոթայի մէջ (Քան) Րութ Նասիոնալի վրայ դերձակի խանութ մը, Ֆոն տը Քոմէրսը, (եաեւը խոհանոցով): Ամէն կարդի առեւտուրի յարմար, խանութին վրայ չորս սենեակներով յարկաբաժին մը: Դիմել Տայլերեանի՝

86 Ave. Francis Tonner
La Bocca (A. M.)

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ. երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկեանի, Կիրակի առաւ. ժամը 8·45ին Փարիի – էնթերէն:

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւին
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՅ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
9
ՕԳՈՍՏՈՍ
VENDREDI
9 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7963 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3764

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՌՈՒԶԵՌԸ

Հակառակ ամառնային արձակուրդին, որ բացառիկ առիթ մը կ'ընծայէ մարդոց՝ քաղաքներու ժխորէն հեռու բնութեան ծոցին մէջ քիչ մը հանգստանալու, քաղաքական - դիւանագիտական աշխարհը տենդոտ գործունէութեան մը լծուած չ'այս օրերս, արեւելքէն արեւմուտք:

Զենք խօսիր Ֆրանսայի մասին, որ անտեսական - ելմտական ծանր տագնապի մառնուած՝ ճամբայ մը կ'որոնէ անելէն դուրս գալու համար:

Կը թուի թէ կայսութիւնը յանկարծ ա՛նքան ծանրացած է, որ վարչապետ Պուրժէս-Մոնուրի սոխուեցաւ Վեզիլի իր խաղաղ անկիւնէն հապճեպով փարիզ կանչել Հանրապետութեան Նախագահը:

Աչխարհը կառավարող երկու հսկայ ուժերու պետական վարիչները նոր ծրագիրներ կ'որոճան՝ իրենց դիրքերը ամրապնդելու համար անհուշա:

Միացեալ Նահանգներու արտաքին նախարարը Ֆոսթըր Տըլլըս անցեալ չաբաթ Լոնտոն գնաց՝ նախագահ Այզընհաուըրի հրահանգով՝ ապազինման բանակցութիւններուն վերջնական լուծում մը տալու համար:

Տարիներէ ի վեր միջազգային ժողով - ներ կը գումարուին այս հարցին չուրջ՝ առանց ելքի մը յանգելու:

Տարօրինակն այն է, որ բոլոր ազգերն ալ մէկ կողմէ սրտառուչ ճառեր կ'արտասանեն խաղաղութեան մասին, միւս կողմէ անընդհատ կը սպառազինուին:

Արեւմտեան պետութիւնները կ'առաջարկեն Մոսկուայի՝ ցամաքային եւ օդային հակակշիռի ենթարկել սպառազինումները աչխարհի որոշ մէկ մասին մէջ: Ցայս չհաչ որ ընդունուի իրենց ծրագիրը:

Կրեմլինի վարիչները կը չարունակեն իրենց քարոզչական ամբողջ մեքենան չարժման մէջ պահել՝ խաղաղութեան ախոյեանի հռվեր առնելով:

Տարիներ առաջ Սթոքհոլմի մէջ քուէարկուած բանաձեւով մը միլիոնաւոր մարդոց մտորգրութիւն հաւաքեցին եւ ցոյցեր կազմակերպեցին ի նպաստ խաղաղութեան:

Փարիզի մէջ անգամ հրապարակային հաւաքոյթներ սարքեցին այդ առիթէ՝ մասնակցութեամբ անթափառ հայ լուսաւորչական բարձրաստիճան եկեղեցականի մը:

Փիքասոյի խաղաղութեան աւետաբեր ղպիտակ աղաւնին դարձեալ թառած մըտյոց մեծ ու պզտիկ բոլոր քաղաքներու պատերուն վրայ:

Եւ սակայն խաղաղութիւնը միշտ վտանգի տակ է: Վտանգի տակ է մանաւանդ անոնց կողմէ, որոնք ամէնէն շատ անոր մասին կը խօսին:

Հիւլէական զէնքերը դադրնիք չունին այլեւս մեծ պետութեանց համար: Անցաւ ան չրջանը երբ անոնք մենաչնորհը կը նկատուէին միայն Միացեալ Նահանգներու:

Այժմ հիւլէական զէնքեր մթերուած են Ամերիկայէն մինչեւ Սիպերիա, անցնելով Եւրոպայէն:

Երկու կողմերն ալ կը հաւաստեն թէ պաչտպանողական նպատակներով կը կատարեն այդ մթերումները...: Ո՛չ մէկ յարձակողական ծրագիր երկուստեք:

Մեթձաւոր Արեւելքն իսկ հիւլէական զէնքերու պաչտպանողական ցանցով մը կը պատեն: Կիպրոս կղզին սահմանուած է դառնալու կարեւոր մթերանոց մը: Իսկ Պաղտատի մէջ կը բացուի զպրոց մը՝ հիւլէական ուժի ուսումնասիրութեան համար, ինչպէս որոշած է Պաղտատի Ուխտի վերջին խորհրդաժողովը Քարաչիի մէջ:

Ճառկանչական երեւոյթ է, որ Կրեմլինի վարիչները ուչադրաւ զգուչութիւն ցոյց կուտան վերջերս ամէն կողմ:

Մարեչալ Թիթոյի հետ Ռումանիոյ մէջ դադրնի տեսակցութենէ մը վերջ, Խրուչչեւ ու Միկոյեան երկու օրէ ի վեր Պերլինի մէջ արեւելեան Գերմանիոյ վարիչներուն հետ կարեւոր խօսակցութիւններ կ'ունենան:

Միկոյեանի ասպղը սկսած է փայլիլ՝ յորմէ հետէ հրապարակէն քչուեցան Մոլոթով, Մալենկով, Քականովիչ եւ ընկերները: Անիկա դարձած է Խրուչչեւի աչ բազուկը եւ անբաժանելի ընկերը՝ զիւանագիտական բանակցութեանց մէջ:

Քաղաքական այս եռուզեռէն լոյս մը պիտի ծագի՞ իրական խաղաղութեան համար:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

✤ ՕՐ Ը ՕՐԻՆ ✤

ԹԷԹԵՒՍՕԼԻԿԸ

Վերապահ ու ո՛չ-դիւրահաղորդ մարդուն հակապատկերն է սա միւսը, թէթեւսօլիկը, որ ամէնուն հետ կ'իյնայ, կ'ելլէ միեւնոյն կիրկիրութեամբ եւ ամէնուն հետ կը մշակէ միեւնոյն մտերմութիւնը: Արեւմտահայերը իրեն համար ունին *զվվկ* բառը, որ թուրքերէն է, բայց պէտք է ընդունիլ, ներս մտնէ մեր բառապաշարը:

Այս *զվվկը* կրնայ ծնած ըլլալ տարտղնի որեւէ մէկ օրը, բացի Աւագ Ուրբաթէն: Կասած չէ որ Լացի Թիշերը ծնած մէկը, զվվզկ ըլլայ:

Մանկաբարձներու վկայութեամբ, երբ նորածինը լոյս աչխարհ կուգայ, իր առաջին գործը կ'ըլլայ ճուալ ու ճչալ: Ուզա՞ծը ինչ է, չես գիտեր: Հազար անուշ բառ ըսէ, մտիկ չընէր:

Բայց, այդ յանցանքը չի գործեր մեր թէթեւսօլիկը, որ աչուկները բացած չբացած, կը սկսի խնդալ՝ ափ ի բերան ձգելով շուրջիններուն:

Այդ օրուընէ սկսեալ, թէթեւսօլիկը կը խնդայ, կը խաղայ, կը կատակէ՝ մինչեւ իր գերեզման մտնելիք օրը:

Մանկապարտէզ կ'երթայ, կը խնդայ: Նախակրթարան կը մտնէ, կը խնդայ: Եկեղեցի կ'երթայ, կը խնդայ: Յուղարկաւորութեան մը ներկայ կ'ըլլայ, ճորէն կը խնդայ:

Երբեմն, ժամանակ շահելու համար, թէ կը խնդայ եւ կը ճուռղէ:

Երեն կը խօսիս ցաւալի դէպքի մը մասին, կը խնդայ: Լուր կուտաս թէ հայ գրագէտ մը, աճօթի մնացեր ու մեռեր է, կը խնդայ եւ յաւուր պատչաճի «ծիծաղ» մը կը պատմէ:

Իր ձեռքը կուտաս օրուան լրագիրը, որուն մէջ նկարագրուած է Հունգարիոյ ողբերգութիւնը — պոլշեւիքը գացեր կիներ ու երախաներ ջարդեր է — կը սկսի Նասրէտտին Հոճային մէկ պատմութիւնը:

Թէթեւսօլիկը ամէն տեղ է եւ ամէնուն բարեկամ: Սեղանակից է աճնկարագիր Թադոսին եւ նկարագրի տէր Մարկոսին: Չես գիտեր թէ այդ երկուքէն ո՞ր մէկուն կը նմանի՝ իր խառնուածքով: Իրեն համար տարբերութիւն չըներ թէ Թադոսը ստախօս է, զրպարտիչ ու զգուելի արարած մը, իսկ Մարկոսը մաքրամաքուր մէկը: Իր գլխաւոր մտահոգութիւնն է ծիծաղը: Բարակը փնտռելու ժամանակ չունի: Պէտք է խնդալ:

Թէթեւսօլիկը փետուրի մը պէս կը թեթեւնայ եւայականներու ներկայութեան:

Մէկուն հոգնի թեւէն կը բռնէ — հայրաբա՞ր, վրա՞ս գրէ — միւսին մէջքին կը նետէ իր թեւը — դարձեալ հայրաբա՞ր: Երբ ուհիները, սա՛նկ, կտորիկ մը քաջալերեն գինիը, կը բակէ իր վրանքաց պատմութեանց տոպրակը, որուն մէջ··· գոհարներ ունի, սրճարաններէն հաւաքուած:

Ըսի, արդէն, մտերիմ է ամէնուն հետ: Այսինքն, ամէնուն հետ ալ՝ բուրիկ-աղբարիկ: Մասնակից, մանաւանդ, ամէնուն ուրախութեան:

Թէթեւսօլիկը, երբեմն, գրոց-բրոց է, երբեմն բոլորովին անգրագէտ: Բայց, յաճախ, գաղտնի կը մնայ իր այս վերջին··· առաքինութիւնը:

Եթէ կարգուած մէկն է, հիւրերու ներկայութեան, կը թէթեւնայ իր կէսին հետ:

— Անուշի՛կս, հոգի՛ս, ինձի պաչիկ մը տուր նայիմ···

Թէթեւսօլիկը, հասկնալի պատճառներով, բաղաքական, կուսակցական տեսակէտներ չունի: Ամէնուն ջուրին կ'երթայ, կը բաւէ որ խնդալու, խաղալու եւ թէթեւնալու առիթ ստեղծուի իրեն համար: Կիներու ներկայութեան *ֆէմինիսթ* է: Շատ օգտակար՝ խոստմնալից բաղաքականութիւն մը, երբ իր բոլորտիքը շարուած են «թէթեւտիի»ներ:

Այս մարդուն բառարանէն դուրս արտաքսուած են վերապահութիւն եւ լրջութիւն բառերը:

Վտանգաւոր մէկն է, գիտցած ըլլաք:

Որովհետեւ, անվստահելի է:

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԳԵՐՄԱՆԱՑԻՆԵՐԸ ՑՐՏՕՐԷՆ

ԸՆԴՈՒՆԵՑԱՆ ԽՐՈՒՇՉԵՒԸ

Ինչպէս ղրած էինք, խորհրդային պատուիրակութիւն մը՝ ղլխաւորութեամբ Խրուչչեւի եւ Միկոյեանի, այցելեց Արեւելեան Գերմանիա: Հազարաւոր Գերմանացիները սոխպղպաբար հրաւիրուած էին՝ ընդունելու համար երկրին «բարեկամները»: Թէեւ յաւրա ընդունելութիւն մը վերապահուած էր հիւրերուն, սակայն Խրուչչեւ կը փորձէր խնդալ: Ճամբուն երկայնքին խոնուած բազմութիւնը Միկոյեանի եւ Խրուչչեւի ծաղիկներով բեռնաւորուած տղանցքը կը դիտէր··· լուռ թեամբ:

Սովորականին նման, Խրուչչեւ ճառ մը խօսեցաւ: Այս առիթով յիսուն հազար բանուոր յատկապէս ղրկուած էր, որպէսզի «մթինկ»ը ըլլայ «բազմամարդ»··· լուռ էր սակայն ամբոխը եւ ոչ մէկ խանդավառութիւն ցոյց կուտար ճառին տեսողութեան:

Խրուչչեւ խօսեցաւ ռուսեւգերման բարեկամութեան վրայ՝ երկարօրէն եւ ցաւ յայտնեց, որ մինչ Ա. Միութիւնն ու Գերմանիոյ ժողովրդավար Հանրապետութիւնը կատարելապէս համաձայն են՝ Արեւմուտքի կառավարութիւնը կ'ընդդիմանայ չարունակ: Ճառին դլխաւոր մասերէն մէկն ալ «զաղափարական միասնականութեան» հարցն էր, որովհետեւ «միութիւնը՝ ուժ է», եղրակացուց ան:

Իր պատասխանին մէջ վարչապետ Իւլպրիխտ յայտարարեց.— «Վկայ պիտի ըլլաք, որ մեր Հանրապետութեան քաղաքացիները, միացած՝ Ազգ. ճակատի վրայ եւ մարքս-լենինեան կուսակցութեան դեկավարութեամբ, ամէն ինչ կ'ընեն՝ զօրացնելու համար Գերմանիոյ ժողովրդավար Հանրապետութիւնը, որ Եւրոպայի խաղաղութեան մարտկոցն է»:

Մինչ այդ, Խրուչչեւ «վկայ» եղած էր արդէն, երբ իր ճառին ընթացքին հաղիւ թէ ծափահարութիւններ կը լսուէին··· պատահական անկիւններէ:

Երկու երկիրներու դեկավարները խորհրդակցութիւնները սկսան արդէն: Առաջին առիթիւ անոնք խօսեցան «բարեկամական համագործակցութեան եւ փոխադարձ օդնութեան, ինչպէս նաեւ՝ խաղաղութեան պայքար»ին մասին:

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՍԵՐՈՎԲԷ ԵՊՍ. ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ՄԵԿՆԵՑԱՒ

Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցիէն մեզի կը հաղորդեն թէ Հայրապետական պատուիրակ՝ Սերովբէ եպս. Մանուկեան հինդչաբթի առաւօտ Երուսաղէմ մեկնեցաւ:

×

Այս առթիւ աւելցնենք թէ վերջին թղթակցութիւնները կը հաղորդէն թէ Յունիս 24ին Յորդանանի Գերագոյն ատեանը տուած է իր վճիռը եղիչէ արք. Տէրտէրեանի բացատրութեան՝ ընդդէմ Տիրան արք.ի:

Համաձայն այս վճիռին, Գերագոյն ատեանը պատրիարքական աթոռին օրինաւոր տեղապահ կը նկատէ եղիչէ արքեպիսկոպոսը, ապօրէն կը հռչակէ Տիրան արք.ի պատրիարքական ընտրութիւնը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱԶԳ

ՄԱՍՆԱՎՈՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԱՐԱՆ

Ս. ՊԱՐՈՒՅՐ, ՀԱՅՐԱՊԵՏ

ՏԻՄՈՒՐ ՂՈՎՄԱՆՅԱՆ

1935ին Ղարսի հատուկ վարչական շրջանում տեղի ունեցավ ընդհանուր մարդահամար։ Ուսումնասիրելով մարդահամարի տվյալները, հետաքրքրական եզրակացությունների հանգեցնող նյութեր հավաքելով ու ամփոփելով, ես ինքս ինձ համար մի քանի հարց լուծեցի։ Ամենագլխավորը, որ ինձ հետաքրքրում էր, հետևյալն էր։ Ինչպե՞ս է փոխվել Ղարսի մարզի բնակչության ազգային կազմը 1897ից հետո։ Ինչպե՞ս է փոխվել նրա քանակական հարաբերությունը։ Ինչպե՞ս է փոխվել նրա տեղաբաշխումը։ Ինչպե՞ս է փոխվել նրա զբաղմունքը։ Ինչպե՞ս է փոխվել նրա կրթական մակարդակը։ Ինչպե՞ս է փոխվել նրա կենցաղը։

Ցարական Ռուսաստանի տիրապետության տարիներին Ղարսի մարզի բնակչության ազգային կազմը ամենից առաջ ենթարկվել է ռուսական ցարիզմի ազգային ճնշումների։ Ռուսական ցարիզմը, ինչպես հայտնի է, ազգային ճնշումների քաղաքականություն էր վարում ոչ միայն հայերի, այլև մյուս ազգերի նկատմամբ։ Ռուսական ցարիզմի ազգային ճնշումների քաղաքականությունը ամենից առաջ արտահայտվել է ռուսական գաղթականության հոսքի մեջ։ Ռուսական ցարիզմը ռուսական գաղթականությունը հոսեցնում էր ոչ միայն հայաբնակ, այլև մյուս ազգաբնակ շրջանները։ Ռուսական գաղթականությունը հոսեցնում էր նաև Ղարսի մարզ։ Ռուսական գաղթականության հոսքի հետևանքով Ղարսի մարզի ազգային կազմը 1897ից հետո զգալի փոփոխության է ենթարկվել

ԲԱԿՈՒՆԻՔ

ԳԼՈՒԽ ԺԸ.

«ՔՈՂՋԻՑ ՅՈՒՄՆԵ ԴԱՒԹԱՒՍՏՈՑՆ»

— Մեր հարեւանը, Տիկին Ծոպէ ընծայ ինձի, պատուհանէն ինծի խօսելով։

— Իմ հարեւանս ո՞վ է, տիկին։

— Ընտանի՛ս, ո՞ր ընտանիս, մեր հարեւանը, որ ամէն օր կը գայ ինծի հետ խօսելու, ինծի հետ կը ճաշէ, ինծի հետ կը քնանայ։ Ես ալ կը սիրեմ զինք, ինչպէս կ՚ուզէ սիրել զիս

ՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԿԸ ՔԱԼԵՆ ՆԻՋՎԱՑԻ ՎՐԱՑ

Դէպ· օր, Օմանի բրիտանական յամաքային ուժերը չարժումի անցան: Զօր· Ռոպըրթսընի հրամանատարութեան ներքեւ գտնուղ այս ղինուորները մասնագիտացած են լեռնային կռիւներու մէջ, թէեւ տակաւին բախտ չունեցան ապստամբներու հետ: Իրիկուան՝ 80 քիլոմեթր ճամբայ կտրած էին արդէն եւ հասած՝ Նիզվայէն 30 քիլ· անդին գտնուղ Իզ ղիւղը, որ արմատականներով չրջապատուած փոքրիկ չրջան մըն է, բլուրի մը ստորոտը: Գիւղը մտնելէ առաջ, բանակայինները թելադրեցին բնակչութեան՝ որ զործակցի իրենց հետ:

Բրիտանական ուժերը ամբողջութեամբ համախմբուած են: Պատրաստ են նաեւ Սուլթանին ուժերը: Վերջնական յարձակումը՝ Նիզվայի վրայ, պիտի ըլլար երկկ, ապստամբական չարժումը միանգամ ընդմիշտ անդամահատելու համար:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ ձերբակալուեցաւ Ապէլ անուն անձ մը, որ կը զործէր իբրեւ արուեստագէտ, սակայն խորքին մէջ խորհրդային հուչակաւոր լըրտես մըն էր, որ 1948ին ի վեր տեղեկութիւններ կը քաղէր եւ կը յանձնէր Ռ· Միութեան: Իշխանութիւնները ճշդած են, թէ Ապէլ խորհրդային լրտեսական ցանցին բարձրաստիճան պաշտօնեաներէն մէկն էր, կարեւորագոյնը՝ Ամերիկեան հողամասին վրայ զործողներուն մէջ: Կրնայ չուտով մահուան դատապարտուիլ:

ՍՊԱՆԻՈՑ մէջ, Պատերազմական ատեանին կողմէ մահուան դատապարտուեցաւ «Միացեալ Ընկերվարութիւն» կուսակցութեան հիմնադիր եւ քարտուղար՝ Ռոմորէրա, որ զաղտնօրէն Սպանիա մըտած էր երեք տարի առաջ, Ֆրանսայի եւ Ռ· Միութեան մէջ մնալէ վերջ:

ԱՐԵՒՄՏ· ԳԵՐՄԱՆԻԱ նոր յուշադիր մը կը պատրաստէ, որ պիտի յանձնուի Մոսկուայի, Ռ· Միութեան մէջ գտնուղ Գերմանացիներուն մասին: Հարց պիտի տրուի, թէ ի՞նչ ատիճանի Գերմանացիներ կան Ռուսիոյ մէջ::

ԶՕՐ· ՖՐԱՆՔՈ յայտարարեց·— «Սպանիական բանակը Ատլանտեան Դաշնակցութեան յառաջապահ ուժը կը կրնայ ըլլալ»:

ՆԵՎԱՏԱՑԻ անապատին մէջ հիւլէական ռումբի տասնըմէկերորդ փորձը կատարուեցաւ:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ վարչապետ Քատար, որ խումբ մը նախարարներու հետ Մոսկուա գացած էր, փետրուար վերադարձած է: Ճամբորդութեան պատճառը զաղտնի կը պահուի:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ կառավարութիւնը բողոքագիր մը ներկայացուց ՄԱՅԻ՝ «Միացեալ Նահանգներու Հունգարիոյ ներքին հարցերուն մէջ ըրած միջամտութեան» համար:

ՆԱՒԱԳԱՀ ԱՑՋԸՆՀԱՈՒԸՐ ապազինման խորհրդաժողովին աշխատանքներուն չուրջ խօսած պահուն, յայտարարեց թէ թէ Ժուկով-Ուիլսըն հանդիպում մը պիտի չըլլայ, ցնոր անօրինութիւն:

ՄԵՔՍԻԿԱՑԻ մէջ «ասիական կռիւ»էն վարակուած է մէկ միլիոն հոգի: Արժանթինի մէջ, Չիլիի սահմանակից չորս քաղաքներու մէջ լուրջ միջոցներ ձեռք առնուած են, համաճարակին դէմ պայքարելու համար:

ՀԻՐՈՇԻՄԱՑԻ վրայ արձակուած հիւլէական ռումբէն վնասուած մարդ մը, 12 տարի չարունակ տառապելէ վերջ՝ Օգոստոս 7ին մեռաւ հիւանդանոցի մը մէջ:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՌ ՁԻՆԱՏԱՆԻ զանազան չրջաններուն մէջ, զիւղացիներու եւ կուսակցութեան անդամներուն միջեւ բախումներ պատահեցան: Հակահամայնավար չարժումը հետզհետէ կը ծաւալի երկրին մէջ:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ մէջ 10–20 հոգինոց խմբակ մը ձերբակալուեցաւ, որ կ'աշխատէր ի նպաստ Գերմանիոյ: Գաղտնի կազմակերպութիւն մըն էր ասիկա, Գերմանացիներէ բաղկացած: Գտնուած են բազմաթիւ զէնքեր եւ թռուցիկներ: Ձերբակալութիւնը յաջորդած է զերմաներէն թերթի մը մէջ լոյս տեսած յօդուածին մը պատճառով, որուն մէջ կը յայտնուէր թէ զաղտնի չարժում մը կայ երկրին արեւմտեան չրջանին մէջ: Ամբաստութիւնը կը կոչուէր «Արեւելոյ համար զերմանական պայքարի կոմիտէ»:

«ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Խանասորի արշաւանքին 60րդ տարեդարձին առթիւ

կազմակերպուած Հ· Ց· Դ· «Դէպրէ-Զաւուշ» խումբի կողմէ (Նիս)

Հովանաւորութեամբ Հ· Յ· Դ· Մարսէյլի Շրջ· Կոմիտէի

Այս կիրակի ամբողջ օրը, Լա Գօլ–սիւր–Լուի գետեզրեայ անտառներուն մէջ:

Կը նախագահէ ընկ· ՑԱԿՈՐ ՊԱՊԻԿԵԱՆ

Կը խօսի ընկ· ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին

Կը մասնակցին նաեւ Մարսէյլէն հրաւիրուած երիտասարդ-երիտասարդուհիներ: Կը նուագէ (Փաւիայի երաժշտանոցէն եւ Լիբանանի ազգրտէօնի ախոյեան)

Պ· ԱԼԵՔՍ ՄՆԱԿԵԱՆ

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ: Մուտքը ազատ

Ծանօթ·— *Մասնաւոր օթօքառ՝ առտուան ժամը 9ին, Փլաս Մասընայէն, որ Մատըլէնի Հայոց թաղէն կ'անցնի:*

Կառ տ'օթօպիւսէն ժամը անգամ մը՝ օթօպիւս կը մեկնի Լա–Գօլ–սիւր-Լու, ուրկէ առնել կռասի ճամբան, 2 քիլոմեթր, Պաբիւս իջնել:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրէ Տիկ· Շ· Օհանեան, Պարզեւ Օհանեան եւ ընտանեկան պարագաները խորապէս զգածուած

ԱՆԹՈՒԱՆ ՕՀԱՆԵԱՆԻ

մահուան առթիւ ցոյց տրուած համակրական արտայայտութիւններէն, ջերմօրէն շնորհակալութիւն կը յայտնեն Լանսէյի հայ զաղութին, թաղումին ներկայ հայրենակիցներուն, ընկերներուն եւ ընկերուհիներուն, հեռագրով, նամակով, ծաղկեպսակով կամ անձամբ ցաւակցութիւն յայտնող եւ փոխան ծաղկեպսակի ազգային հաստատութիւններուն նուէր ընող հեռաւոր եւ մօտաւոր բոլոր բարեկամներուն:

× Նոյն առթիւ Պ· Ասլան Պողպատեան փոխան ծաղկեպսակի 2000 ֆր· կը նուիրէ Փարիզի Մշակոյթի տան (Ստանալ «Յառաջ»էն):

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կիրակի· Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանգիստ պիտի կատարուի Մայր–Եկեղեցիի վաստակաւոր նախկին զպրապետ ողբացեալ Յակոբ Մալաֆեանի յիշատակին, ներկայութեամբ իր ընտանեկան պարագաներուն: Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ:

× Պարտիզպան մը կ'ուզուի: Դիմել եկեղեցի:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱԳՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

կազմակերպուած չրջանի Հայ երիտասարդութեան կողմէ, հովանաւորութեամբ Վալպարէզ, Լա Փոմ, Սէն Մարսէլի Հայոց Միութեան

Կիրակի ամբողջ օրը Սիներ գիւղին մօտ, ՇԱՓՕ օդասուն եւ ընդարձակ սֆաճչելի անտառին մէջ, 60 հիլոմեթր:

Առաւօտուն նախաճաշէ վերջ Պուլի մըցում: Պարգեւատրութիւն 2000 ֆրանք, տրամադրուած Կազմակերպութեան կողմէ եւ մասնակցութենէ զոյացած դումարը: Կը խնդրուի Պուլերը միասին բերել:

Կէսօրուան ճաշէն վերջ եւրոպական եւ Հայկական պարեր՝ զղեակին մասնաւոր սրահին մէջ: Երախաներու համար մասնաւոր խաղեր:

Մեկնումի Օթօքառով Վալպարէզէն՝ առաւօտեան ժամը ճիշդ 6,30ին: Վերադարձ ժամը 21ին:

ՆՈՒԻՐՆԵՐ·— Բոն–տը-Շէրիւ·— *Պ· Սարգիս Տինկճեանի ամուսնութեան առթիւ եղբարք Աբրահամեան 1000 ֆր· կը նուիրեն Բոն–տը-Շէրիւի եկեղեցւոյ շինութեան Ֆոնտին, 1000 ֆր· ալ տեղւոյն զպրոցին: Պատանի Գէորգ Տինկճեան նոյն առթիւ 1000 ֆր· նուիրեց եկեղեցւոյ շինութեան:*

ԹԱՆԱՍՈՐԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս, նախաձեռնութեամբ Հ· Ց· Դ· Եօթնեղբայրեան կոմիտէին:

Տեղի կ'ունենայ Սէնիղէի ճամբուն վրայ, Շաթօ Պուրկարտի զեղեցիկ փառքին մէջ:

Կը նախագահէ ընկ· Ղ· ԹՈՐՈՍԵԱՆ

Կը խօսի ընկ· Ս· ՍԻՍԼԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

Օթօքառները կը մեկնին ժամը 8,30ին, Շըմէն տը լա Փլէն, 8,45 զպրոցին առջեւ, 9ին Փլաս Վէնտոմ, 9,15 Քուռ Պէրիա եւ Ժան Ժորէս: Պիտի կենան նաեւ սինեմա Փաքսի առջեւ:

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:
Ոչ մէկ աճուրդ:

Հ· Յ· Դ· ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ· Ց· Դ· Նոր Սերունդի կեդր· Վարչութիւնը ձեռնարկած է զրադարանի մը կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր մտաւորականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել զրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՑՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Գիրքերը կարելի է զրկել հետեւեալ հասցէին·—

Պ· ԱՐԱ ՊԻՊԻՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փասքէօր
Ռոճի-սու–Պուա (ՍԷն)

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ·—

Զարթօնք, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ա· Բ· Գ· հատորները 1200ական ֆր·, Դ· հատորը 1000, Ե· հատորը 1200:

Ալպոմներ՝ 1200, բոլորն ալ լաթակազմ:

Վարդանեանք, Դ· Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ· «Յուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Արիմեան Հայրիկ*, Հր· Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Յուսաբեր» բացառիկ, նուիրուած Վ· Նալպանդեանի յիշատակին, 1957 300

Թամամից եւ զբօս, Կ· Գուշակ (երազներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը) զրի առաւ, Վ· Մինախորեան, Բ· տպ· Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Ստ· Զօրեան* (վէպ չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատ, Գ· Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Երուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերին Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան*, թատերախաղ 3 արար, Փա–

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան:

Ամէն մանրամասնութեանց համար զրել՝

Պ· ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
M. BARONIAN
38, Rue de la R publique
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՊՕՄՈՆ·— Հ· Ց· Դ· Պօմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ· ընկերական ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀԱՄԱ-ՆԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ Միութեան Ֆրանսայի չրջանի 17րդ պատղամաւորական ժողովը պիտի գումարուի յառաջիկայ 17 եւ 18 Օգոստ· 1957, չաբաթ եւ կիրակի օրերը Լիոնի մէջ, Կռան Գաֆէ տը Սաֆսէ սրահը, 101, Ավընիւ տը Սաֆս, Լիոն:

Առաջին նիստը կը բացուի 17 Օգոստ· 1957 չաբաթ առաւօտ ժամը ճիշդ 9ին: Պատղամաւորներէն կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Մուտքը ազատ է փափաքող հայրենակիցներու համար:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլոնի կայարանը, առնել օթօքարը դէպի Օլոն և իջնել Լա Պոտիւէր:

Միասին տանիլ սաւան եւ ծածկոց:

ՀՐԱՒԷՐ

Պոլսէն եկող եւ Իսի–լէ–Մուլինօ, Ժան–Ժաք փողոցը բնակող մանկապարտիզապետուհի Տիկին Աշնաւորէն կը խնդրուի հանդիպիլ Դպրոցասէր, 1, Պուլվար տիւ Նոռ, Ռէնսի–Փավիյօն:

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձախնապուռի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է Հայկ· երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկեանի, կիրակի առաւօտ ժամը 8·45ին Փարի–էնթերէն:

ԼԻՈՆԻ ԱԶԳ· ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ՃԾԴՈՒՄ

Թարարաբնակ Պարոն Երուանդ Սողոմոնեան հանդուցեալ Սաթենիկ Գարագաշարութիւնեանի եւ Զապէլ Ալթունեանի մահուան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի Լիոնի եկեղեցւոյ շինութեան կը նուիրէ 5000 ֆր· եւ ոչ թէ 10·000 ֆր·, իսկ 5000 ֆրանքը կը նուիրէ Լիոնի Կարմիր Խաչին:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը շնորհակալութեամբ առաջաւ ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ շինութեան Պ· Վարդվառ Գամպէրեանէ 1000 ֆր· իր անուան ոտնախմբութեան առթիւ:

Պ· Մարտիրոս Բարսեղեանէ 5000 ֆ· հանդուցեալ Տիկին Հէքիմեանի մահուան քառասունքին առթիւ:

Փարիզէն Պ· Վահէ Ֆրէնկեանէ 1000 ֆրանք:

Salles de séjour — Penderies - literie
Chambres - cosys — Cuisines laquées
Salons-tapisserie — Fauteuils-canapés lit

ՀԱՅԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆՔ
ՎՃԱՐՈՒՄՆԵՐՈՒ ՄԵԾ

ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԶՐԻ ՑԱՆՉՆԵԼԻ ՖՐԱՆՍԱՑԻ
ԱՄԷՆ ԿՈՂՄԸ

185, Bd. J. JAURES et
15, Av. A. MORIZET
Boulogne - Billancourt
Métro : MARCEL SEMBAT

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction eAdministration : 32, rue de Trévise - Paris 9e
Fondé en 19[illegible] Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
10
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
SAMEDI
10 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7964 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3765

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՄՈՒՐՀԱԿԸ

*

Սեվրի դաշնագիրն է այդ, ստորագրուած ճիշդ 37 տարի առաջ, 1920 Օգոստոս 10ին՝ Սէնի ափերուն վրայ, յախճապակիներու նշանաւոր թանգարանին մէջ:

Վեց դարէ ի վեր՝ առաջին անգամ ըլլալով անկախ Հայաստանի մը ներկայացուցիչը կը ստորագրէր միջազգային դաշնագիր մը, որուն տակ իրենց ստորագրութիւնը կը դնէին միաժամանակ չորս մեծ դաշնակիցներու անուանի պատուիրակները:

Հայկական դիւցազնամարտի եւ տառապանքի անզուգական երգիչ Աւետիս Aհարոնեան՝ իբրեւ նախագահ Հայաստանի Հանրապետութեան Պատուիրակութեան՝ իր փոթորկալից կեանքի ամէնէն երջանիկ վայրկեանները կ'ապրէր այդ օրը:

Մեծերը բարեհաճած էին իրենց կողքին աթոռ մըն ալ չնորհել «փոքրիկ դաշնակից»ին, որուն ազատագրութեան համար ա՛նքան չոայլ խոստումներ էին ըլլար պատերազմի ամէնէն բախտորոշ օրերուն:

Սեվրի դաշնագրով դաշնակից պետութիւնները Թուրքիոյ կը պարտադրէին «ազատ եւ անկախ Հայաստան»ի ճանաչումը:

Ու պարտուած Թուրքիոյ երեք պատգամաւորները — Հատի փաշա, փիլիսոփայ Րիզա Թէվֆիք եւ Րէչատ Պալիս — դլխիկոր կը ստորագրէին այն վաւերաթուղթը, որ կարգ կարգ կ'ընէր Օսմանեան Կայսրութիւնը, անկէ խլելով Այնթառնրէթի ծոցէն դէպի հարաւ՝ մինչեւ Կարմիր Ծով եւ Պարսից Ծոց երկարող անսահման տարածութիւնները: Հիճազ անկախութիւն կը ստանար: Իրաք, Պաղեստին, Սուրիա եւ Լիբանան Անգլիոյ եւ Ֆրանսայի հոգատարութեան կ'ենթարկուէին: Քիւրտիստան ինքնավար կը դառնար: Իսկ Հայաստանի կը խոստացուէին Թրքական չորս նահանգները:

Դաշնագրի 88րդ յօդուածը կը նուիրագործէր Հայաստանը՝ իբրեւ «ազատ եւ անկախ պետութիւն»:

Իսկ 89րդ յօդուածը կ'որոշէր «Միացեալ Հայաստան»ի աշխարհագրական դիրքը, վերջնական սահմանագծումը ձգելով Միացեալ Նահանգներու նախագահ Ու. Ուիլսընի: Էրզրումի, Տրապիզոնի, Վանի եւ Պիթլիսի նահանգները՝ մեծ մասով՝ պիտի միանային անկախ Հայաստանին, Սեւ Ծովու վրայ ելքով մը:

Դաշնակցութեան — ու նաեւ հայ ժողովուրդի ստուար մեծամասնութեան — հաւատոյ հանդանակը՝ «Անկախ եւ Միացեալ Հայաստան»ը վաւերացուած կը դանենք Սեվրի դաշնագրին վերոյիշեալ երկու յօդուածներուն մէջ:

Մեր Դաշնակիցները այդ իրաւունքը ճանչցած էին հայ ժողովուրդին՝ իբրեւ արդար հատուցում անոր մարտիրոսութեան եւ դաշնակիցներու դատին համար Կովկասի եւ Պաղեստինի ճակատներուն վրայ կատարած զոհաբերութեանց:

Նախագահ Ուիլսըն չատ ալնիւ պտնդուեցաւ: 1920 Նոյ. 22ին Զորս Մեծերու խորհրդաժողովին ներկայացուց իր «իրաւարարական վճիռ»ը Հայաստանի սահմաններուն մասին, մեծապէս զոհացում տալով հայկական պահանջներուն:

Եւ սակայն դէպքերը կը զահավիժէին: Հարաւի եւ հիւսիսի թշնամիները զինակցած՝ իր սաղմին մէջ խեղդեցին Հայաստանի մանուկ Հանրապետութիւնը, որ երեսուն ամիս միայն ընչեց:

Այնուհետեւ բարեկամ ու թշնամի, դաշնակից ու հակառակորդ միացեալ ճակատ կազմեցին՝ ոտքի կանգնեցնելու համար ջախջախուած Թուրքիան, որ հազիւ դադ էր իր արժանի պատիժը:

Ու 1923 Յուլիս 24ին Թաղեցին Հայկական Դատը Լօզանի մէջ: Մուսուլի քարիւղը աւելի սուղ կ'արժէր քան հայկական արիւնը:

Սակայն հայ ժողովուրդը չէ հրաժարած իր Դատէն: Արդարութիւն կը պահանջէ աշխարհի Մեծերէն ու պիտի չարունակէ պահանջել, մինչեւ որ զոհացում ստանայ:

Դաշնակցութեան երդուեալ հակառակորդներն անդամ 1920էն մինչեւ 1945՝ ամբողջ քառորդ դար հայհոյելէ վերջ Սեվրի դաշնագրին, երկրորդ աշխարհամարտի վաղորդայնին եկան միացան մեզի՝ միասին կազմելու համար «Թրքահայ Դատի Պաշտպան Կեդրոնական Յանձնախումբ» մը Փարիզի մէջ:

Իր գործունէութեան ընթացքին Յանձնախումբը հիմնուեցաւ Սեվրի դաշնագրին վրայ՝ հայութեան հոգային պահանջները ներկայացնելու համար աշխարհի ճակատագիրը վճռող արիսպագոսին:

Խորհրդային Միութիւնը ամբողջ երկու տարի սին յոյսերով օրօրելէ վերջ մեր Յանձնախումբը, իր բախտին լքեց հայ ժողովուրդը: 1947 Հոկտ. 24ին Վորոշիլովի բերնով Միացեալ Ազգերու ժողովին մէջ յայտարարեց՝ թէ «Կարսն ու Արտահանը Վրաստանի կը պատկանին...»:

Իսկ 1953 Մայիս 30ին ալ Անդարայի կառավարութեան ուղղուած յանուցագրով մը յայտնեց թէ Հայաստան եւ Վրաստան ո՛չ մէկ հոգային պահանջ ունին Թուրքիայէն...:

Սեվրի տարեդարձին առթիւ անգամ մը եւս կը չեշտենք թէ հայութիւնը երբե՛ք պիտի չհրաժարի իր արդար իրաւունքներէն եւ պիտի չարունակէ ամէն առթիւ յիշեցնել զանոնք աշխարհի մեծերուն՝ մինչեւ որ պարտականները հատուցանեն իրենց պարտքը ազնիւ հայ ժողովուրդին:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՐՈՒՇՉեՒ. — «ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ ՀԻՒԼ. ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՋՈՇ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՆ»

•

Արեւելեան Գերմանիոյ Խորհրդարանը եչ. օր բացառիկ նիստ մը դումարեց, ի պատիւ խորհրդային հիւրերուն.— Խրուշչեւ, Միկոյեան, Կրոմիքօ:

Թէեւ ցարդ յայտնուած համայնավարական քարոզչութենէն տարբեր նորութիւն մը չկայ, սակայն, այս անգամ, Խրուշչեւ բուռն յարձակում մը գործեց Արեւմտեան Գերմանիոյ վարիչներուն դէմ, իբրեւ ֆաշականներ եւ ռազմապաշտներ: Խօսեցաւ նաեւ Գերմանիոյ վերամիացման չուրջ: Համայնավար կուսակցութիւններու միասնականութեան յանկերգն ալ չմոռցուեցաւ:

Ապաղինման հարցին չուրջ խօսելով, Խրուշչեւ յայտնեց, թէ խորհրդային բոլոր ուժերը կրնան հեռանալ «ոչ միայն Գերմանիայէն, այլ՝ նաե՛ւ Լեհաստանէն, Հունգարիայէն եւ Ռումանիայէն, եթէ Միացեալ Նահանգները հեռանան Գերմանիայէն, Անգլիայէն եւ Ֆրանսայէն: Ինչո՞ւ Միացեալ Նահանգները չեն ընդունիր այս առաջարկը: Տրամաբանական է ան: Իւրաքանչիւր ազգ իրաւունք ունի ապրելու իր սահմաններուն մէջ՝ առանց օտար ուժերու պարտադիր ներկայութեան: Մենք պիտի չդադրինք նաեւ մեր բոլոր ուժերը գործի դնելէ՝ ապաղինման չուրջ համաձայնութեան նոր միջոցներ գտնելու համար»:

Այնուհետեւ, Խրուշչեւ սպառնաց... «արդիական միջոցներով պատերազմ մը անապատի պիտի վերածէ աշխարհի մեծ մասը: Արեւմտեան Գերմանիոյ այն չըրջանակները, որ կողմնակից են նոր պատերազմի մը, պէտք է մտածեն այս մասին, ինչպէս նաեւ Ֆրանսան, Անգլիան

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ՏՍՆԷ՞ՆՔ ԱՅԴ ՕՐԸ...

Մէտինէրկին անունով թուրք լրագրող մը, կը գէ Թրիպիւնի սիւնակներուն մէջ թէ Թուրքիա, ի՛նչ ալ պատահի, ի՛նչ կացութիւնալ ստեղծուի, Ամերիկայի բարեկամ ու դաշնակից պիտի մնայ:

Որովհետեւ, իր բառերով, « Թուրքերը բաղաքակրթութեան մարգին մէջ, երկու չուանի վրայ չեն խաղար »:

Օսմանի այս թոռը կարգ մը տեղեկութիւններ կուտայ իր վարձանին տնտեսական ու բաղաքական կացութեան մասին:

— Ռուս դիւանագէտները, վերջերս, շոգեպնդ աշխատանքներ կր կատարեն Թուրքիոյ մէջ, վարագոյրին ետեւէն, որպէսզի հակոզեն մեր վարիչները որ փոխ դրամ առնեն իրենցմէ: Բայց, Թուրքերը կը նախընտրեն սուրբ, քէյ, դեղ կամ անհրաժեշտ ուտելիքները չունենալ, քան ընդունիլ Ռուսիոյ բարեկամութիւնը: Հակառակ այն երեւոյթին որ Թուրքերը ուժեղ դիրք մը բռնած են Ռուսիոյ հանդէպ, ո՛չ ոք կրնայ ուրանալ թէ Թուրքիա իր ամէնէն նեղ օրերը կ'անցընէ, Քէմալ Աթաթիւրքի հաստատած հանրապետութեան առաջին օրերէն ասդին:

Լրագրողը կը պատմէ թէ Թուրքիա օտար դրամներ չունի եւ իր տնտեսական տագնապը այն աստիճանին հասած է որ Արեւմտեան երկիրներու պաշտպանութեան գիծն անգամ վտանգուած է: Թուրքիա, երկար ատենէ ի վեր, կը պահէ 400·000նոց բանակ մը, բայց ստիպուած պիտի ըլլայ անոր մէկ քառորդը զեղչելու: Թուրքիա, որ Ամերիկայէն ստացած է 700 միլիոն տոլարի տնտեսական եւ 1000 միլիոն տոլարի զինուորական օժանդակութիւն մը, պատրաստ է կռուելու ուէյ թշնամիի դէմ, որուէ ատեն:

Կը հաւատանք որ Թուրքիոյ վարպետորդի վարիչները Ընդբլ Սեմէն հաշած են, առ վերջին տասնամեակին, 1700 միլիոն տոլար՝ այս գումարին մէկ մասով թըրքական անապատը փիչ մը կարգի դնելու եւ միւս մասովն ալ օրուան աչքը-բաց պայերուն գրպանը փիչ մը լեցնելու համար:

Կը հաւատանք որ Թուրքիա տնտեսական շատ ծանր տագնապի մը մատնուած է: Եկող-գացողները կը պատմեն թէ Պոլսոյ չարչիներուն մէջ, ո՛չ սոխ կայ, ո՛չ սպխտոր, ո՛չ սուրճ, ո՛չ ձիթապտուղ, ո՛չ իսկ գետնախնձոր: Թուրք Մէհմէտճիքները մատիտ ու գրիչ անգամ չունին, կ'ըսէ օտարազգի ճամբորդ մը:

Կը հաւատանք թէ Թուրքիա 400·000նոց բանակ մը դրօշի տակ կը պահէ — իրականին մէջ, պահողը Ընբլ Սեմն է — ռուվիեետեւ աչքը վախցած է Մոսկոփէն: Երեք հարիւր տարուան մէջ, տասներեք անգամ Ռուսերուն հետ կռիւ ունեցանք, կը գրէ չարդարարներուն թոռը: Ատոր ալ կը հաւատանք:

Բայց, այս ու այն բանին հաւատալու մեր կարողութիւնը այդքանով ալ կը վերջանայ, երբ օրակարգի նիւթ է մեր նախկին վաթանը:

Ու մենք, երբե՛ք երբե՛ք չենք հաւատար թէ թուրք կոչուած ազգը կը յարգէ իր խոստումներն ու իր հաւատիքները եւ ի՛նչ ալ պատահի, բարեկամ ու դաշնակից կը մնայ իրեն երես տուողներուն:

Թուրքը այդ առաքինութիւնը չունի: Որովհետեւ, Թուրքը պատիւ չունի:

Տո՛ւր, կ'առնէ: Մի՛ տար, կը կողոպտէ: Իրեն օգտակար եղիր, կէս-բերան «թէշէքիւր» մը կ'ըսէ: Երեսը մի՛ նայիր, եաթաղանը գլխուդ կ'իջեցնէ:

Մի՛ մեղադրէք — այդպէս սորված է, այդպէս դաստիարակուած է: Օձը կրնա՞յ չխայթել: Վագրը կրնա՞յ չյօշոտել իրեն մօտեցողը:

Քի՞չ օգտուեցան Անգլիայէն ու Ֆրանսայէն: Ի՞նչ ըրին: Առաջին պատերազմին աւարց դէմ եկան, երկրորդին՝ հինգ տարի շարունակ, փոն Փափէնը առին նստան եւ հրացան մըն ալ չպարպեցին:

Վայ այն մեծերուն, որոնք միամտօրէն կը հաւատան թէ երբ փոթորիկը պայթի Թուրքը իրենց հետ պիտի կռուի: Բայց որու հետ կ'ուզէ թող կռուի հաշելիք ունի: Տեսնէինք այդ օրը...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԵԼՄՏԱԿԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

•

Ինչպէս պրած էինք, ելմտական նախարար կայեան, հինդշաբթի գիշեր հեռաւեսիլէն պատասխանեց կարգ մը հարցումներու, որոնք ուղղուած էին իրեն երկրին անտեսական ապագային առիթով:

Նախարարը չեչտեց թէ Ֆրանսայի համար կենսական է արտածումը.— «Եթէ մեր նաւերը չկարենանք լեցնել, մեր խանութները պէտք է պարպենք»: Անդամ մը եւս դղուշացուց աշխատաւորները, որ օրապահիկի յաւելում չուզեն եւ կոչ ըրաւ Ֆրանսացիներուն «խելքին եւ իմաստութեան»:

Ինչ եաք, Գելիքա կայեան, այս անգամ պատասխանելով թիւ 1 Եւրոպայի կայանէն, ըսաւ թէ ան մը կը խորհի հանրակառքերու եւ մեթրոյին բացը գոցելու, առանց յաւելում ընելու չարթաթական քարթերուն վրայ, նոյնը երկաթուղիին համար:

Ինչպէս գրած էինք, 1958ի պիւտճէն ունի միայն 825 միլիառի բաց մը: Այս դումարն ալ հայթայթելու համար նոր խնայողութիւններով, վարչապետ Մոնուրի կոչ ըրաւ նախկին ռազմիկներուն որ հրաժարին իրենց թոշակէն: Ինչպէս կը թելադրէ վարչապետը եթէ այդ թոշակէն հրաժարին՝ անոնք որ պէտք չունին, 10 միլիառն ալ այդ ձեւով գտնուած կ'ըլլայ: Ընդհանուր վճարումը նախկին Ռազմիկներուն՝ 17 միլիառ է:

Կ'առաջարկուի նաեւ Էսֆօնքի բարձրացում, մօտ 2 % (ներկայիս Էսֆօնքը 4 առ հարիւր է):

× Օգոստոս 9ի պաշտօնաթերթին մէջ լոյս տեսաւ այն օրինագիծը որուն համաձայն «նուազագոյն ապահովուած օրապահիկը» ժամական 133,45 նշանակուած է Օգոստոս 1էն սկսեալ:

× Բաւական բարձրանալէ վերջ այս վերջին օրերուն Օգոստոս 8ին սակարանը աւելի հանդարտեցաւ եւ ոսկին դադարեցաւ ինկաւ նախորդ օրերուն վրայ ինչպէս նաեւ նախոլէոնը:

ՍԱՀՄԱՐԱՆ (Օգոստ. 8).— Զոյգ ոսկի 495·0000, նախոլէոն 3870, դուիցերիական 3540, անգլիական 4320, քսան տոլարնոց 17·640, թղթադրամ (անպաչտօն) սթերլին 1156, տոլար 420, դուիցերիական 101, պելժիական 8,30, լիր 0,70, փեսեթա 8,50:

ՏԻԿ. ԵՍԱՑԵԱՆ, որ Փարիզ-Նիս երկաթուղիի արկածէն վիրաւորուելով հիւանդանոց փոխադրուած էր, մեռած է: Կը բնակէր Սէն Ժակ փողոցին մէջ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ անակնկալ փոթորիկն ու անձրեւները մեծ աւերներ գործեցին: Յատկապէս կեդր. Ֆրանսայի մէջ, ուր ծառերը արմատախիլ եղան: Նիւթական վնասը մէկ միլիառի կը հասնի:

ՊՐԼԷՆՎիլի մօտերը, ալժերիացի ըմբոստները կրակ բացին պինուորական կառքի մը վրայ: 10 լեգէոնականներ ըսպաննուեցան, երկու ուրիշներ վիրաւորուեցան: Միւկէլի մէջ պատահած բախումի ընթացքին 32 ըմբոստներ սպաննուեցան, երկու ուրիշներ ալ դերի ինկան: 21 զէնքեր գրաւուած են:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԻՆ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻ

Ֆ. ՊԱՇԱՅԱՆ՝ ԱՐՄԱՎԻՐԻ

ՏԻՄՈՆ ՂԸՓՉԱՀԱՑԸ ՀՄՄՈՒ

«Մի քանի տարի չէր անցել, որ Հայաստանի տարբեր ծայրերում ապրող հայերի մեջ սկսեցին ի հայտ գալ ինքնուրույն ձեռնարկներ, որոնք ունեին ընդհանուր նպատակ՝ ամրացնել հայ ընտանիքի միությունը, ազգային ոգին ու ավանդությունները, ինչպես նաև ազգային գրականությունն ու արվեստը»։

Այսպես է սկսում իր հուշերը Հայկական ԽՍՀ ժողովրդական արտիստ Տիմոն Ղազարյանը։ Նա ծնվել է 1892 թվականին Ալեքսանդրապոլում։ Հայրը՝ Ղազար Ղազարյանը, ազգությամբ հույն էր։ Նա եղել է ուսուցիչ, ապա՝ դպրոցի տնօրեն։ Մայրը՝ Մարիամ Ղազարյանը, հայ էր։ Նա եղել է ուսուցչուհի։ Ծնողները մեծ ուշադրություն են դարձրել երեխաների դաստիարակության վրա։ Նրանք ամեն կերպ ձգտել են, որ իրենց զավակները ոչ միայն լավ կրթություն ստանան, այլև ծանոթանան ազգային գրականությանը, արվեստին, ժողովրդական ավանդություններին։

Տիմոն Ղազարյանը սկզբնական կրթությունը ստացել է հայրենի քաղաքի ռեալական դպրոցում։ Դեռ դպրոցական տարիներին նա սկսել է զբաղվել գրականությամբ։ Առաջին անգամ նրա բանաստեղծությունները տպագրվել են 1910 թվականին «Ծաղիկ» հանդեսում։ Ավարտելով դպրոցը՝ Տիմոն Ղազարյանը ընդունվել է Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Սակայն ուսումը չի ավարտել։ Նա վերադարձել է հայրենի քաղաք և ուսուցչություն արել տարբեր դպրոցներում։

1919 թվականին Տիմոն Ղազարյանը տեղափոխվել է Երևան։ Այստեղ նա աշխատել է Ժողովրդական կրթության նախարարությունում, ապա՝ Գրականության և արվեստի ինստիտուտում։ Այդ տարիներին նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել Հայաստանի գրական կյանքին։ Նա եղել է «Մեհյան» գրական միության անդամ։ Այդ միությունը միավորել է հայ գրողների մեծ մասին։ Նրա անդամներից էին Ավետիք Իսահակյանը, Եղիշե Չարենցը, Հովհաննես Թումանյանը, Գուրգեն Մահարին, Վահան Տերյանը, Ալեքսանդր Ծատուրյանը, Հակոբ Հակոբյանը, Ռուբեն Սևակը, Հրաչյա Քոչարը, Ավետ Տերոյանը, Ռուբեն Զարդարյանը, Ալեքսանդր Մյասնիկյանը, Ալեքսանդր Շիրվանզադեն, Ռուբեն Մամուլյանը, Ռուբեն Ջ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԺԱՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎ

ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՑԱՎ ՀԱՆՐԱՀԱՎԱՔՈՒՄԸ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԵՋ

Տեղի ունեցավ Հայկական Սովետական Հանրապետության Գերագույն Սովետի նստաշրջանը, որին մասնակցում էին 28-ը Ժողովրդական Պատգամավորների Սովետների պատգամավորներ, Տնտեսական խորհրդակցական ժողովի անդամներ, Գերագույն Դատարանի նախագահ, Գլխավոր Դատախազ, Ազգային Տնտեսության Ժողովրդական Կոմիսարներ, Ժողովրդական Կոմիսարների Խորհրդի կից գործող կոմիտեների նախագահներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի անդամներ և թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության անդամներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների նախագահներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների անդամներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուների թեկնածուներ, Կենտրոնական Գործադիր Կոմիտեի Նախագահության կից գործող հանձնաժողովների քարտուղարների տեղակալների թեկնածու

եւ ուրիշ երկիրներ: Հրթիռներու վերջին դիւտերուն չնորհիւ՝ հիմա ոչ մէկ երկիր ապահով կրնայ ըլլալ: Ամերիկայի զեկավարներն ալ թող մտածեն այս մասին»:

Խրուշչեւի ճառը տեւած է երկու ժամ: Խորհրդարանի անդամները ծափահարած են... մինչ, օր մը առաջ, զերման ժողովուրդը լուռթեամբ կը դիմաւորէր Խրուշչեւն ու իր ընկերները, միաժամանակ պաղ ընդունելութիւն մը ցոյց տալով անոնց:

Խրուշչեւ արդէն սկսած է իր չրջապտոյտին՝ Արեւել. Գերմանիոյ մէջ: Առաջին առիթով հանդիպեցաւ Լայպցիկ: Իր կարգին, Անաստաս Միկոյեան ճամբայ ելաւ դէպի Պալթիկի ափերը:

ՕՄԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ

ԵՒ ԱՆԳԼ. ՈՒԺԵՐՈՒՆ ԲԱԽՈՒՄԸ

Օմանի մէջ, բրիտանական ուժերուն վճռական յառաջխաղացքը սկսաւ: Դէպի Նիվզա իր ճամբուն վրայ, լեռնային կռիւներու մէջ մասնագիտացած հետեւակազօրքը Ռուստայի մէջ բախեցաւ ապըստամբներու դիմադրութեան: Այս դիւղը Նիզվայէն 9 քիլոմեթր անդին կը գտնուի միայն: Երբ բանակը կը մօտենար Ռուստայի, բլուրներու վրայէն ըմբոստները կրակ բացին: Սակայն, հրաւարակուած պաշտօնական տեղեկագիրի մը համաձայն, ռազմակառքերն ու բանակային-ները չուռով կարողացան դիմադրաւել իրենց դէմ եղած տկար յարձակումը: Քամըրունցիները հարկ չղացին միջամտելու՝ ծանր զէնքերով:

Միաժամանակ «երկրորդ ճակատ» մը բացուեցաւ: Տեղացի ուղեցոյցներու առաջնորդութեամբ, Մասքաթի սուլթանին կանոնաւոր ուժերը, անդլիացի սպայի մը հրամանատարութեան ներքեւ չարժեցան դէպի Սմայլ, որ կը գտնուի Նիզվայի հիւսիսային կողմը:

Նախապէս, Իգէն դէպի Ֆիրք առաջացող հետեւակազօրքը առանց կռուելու գրաւած էր արդէն Քարչան: Առտուան դէմ, օդանաւերը թռուցիկներ նետեցին Ֆիրքի չրջանին վրայ, բնակչութիւնը զգուշացնելով՝ դիմադրութեան մը հետեւանքներէն: Եթէ Ֆիրք դիմադրէ, ինչ որ հաւանական է, ծանր զէնքերը գործի պիտի լծուին եւ յարձակումը վճռական պիտի ըլլայ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ ձերբակալուեցաւ նախկին զօրավար մը, որ ժողովրդական ապստամբութեան չրջանին փորձած էր երկրէն հեռանալ: Զինուորական բազմաթիւ դէմքեր ձերբակալուեցան ապստամբութեան մասնակցած ըլլալու յանցանքով:

ԹԻԹՕ – ՀՕ ՇԻ ՄԻՆ տեսակցութենէն վերջ տեղեկագիր մը հրատարակուեցաւ, որ կը յայտնէ, թէ երկու զեկավարները համաձայն չեն իրենց տեսակէտներուն մէջ:

ՔԱՄՈՐԷՐԱ, որ պաղտնօրէն Սպանիա մտած էր, Ֆրանսա եւ Ա. Միութիւն մըտնելէ վերջ, 30 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցաւ: 62 տարեկան է:

ԼՈՆՏՈՆԻ ապագինման խորհրդակցութիւնները ընդհատուեցան մինչեւ յառաջիկայ երեքշաբթի:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ ամուսնացած երիտասարդ զոյգերուն 12 առ հարիւրը կ'ապրի պանդոկներու մէջ, 23 առ հարիւրը՝ ծնողքներուն մօտ: Միւս կողմէ, 80 առ հարիւրը կ'ապրի վատ պայմաններու մէջ:

ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ուժով բանող քարիւղատար մեծագոյն նաւը պիտի չինուի Ճաբոնի մէջ: Ծրագիրը պատրաստուած է արդէն:

ԵԳԻՊՏՈՍ եուկոսլաւիայէն գնեց 5 բեռնատար եւ քարիւղատար նաւ մը, հինգ միլիառ ֆրանքի արժէքով:

ՆՈՐՎԵԿԵԱՆ երկրորդ նաւը Սուէզէն անցաւ՝ Իսրայէլ երթալու համար:

ԱՆԳԱՐԱՑԻ պատերազմական ատեանը մէկէն վեց տարուան բանտարկութեան դատապարտեց 42 համայնավարներ:

Ա. ՄԻՈՒԹԻՒՆ 35 միլիառ ֆրանք արժէքով պատերազմական կազմածներ պիտի տայ Սուրիոյ:

ՇԵՊԻԼՈՎ տեսնուած է երիտասարդական վառատօնին առիթով Մոսկուա գացած օտար լրագրողներու կողմէ՝ երբ կը պատէր հիւանդանոցի մը պարտէզին մէջ: Կը կարծուի թէ Ա. Միութեան նախկին Արտաքին նախարարը երկար ատենէ ի վեր հիւանդանոց փոխադրուած է:

«ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐ»Ը

Խանասորի արշաւանքին 60րդ տարեդարձին առթիւ

Կազմակերպուած Հ. Ց. Դ. «Գէորգ-Զաւուշ» խումբի կողմէ (Նիս)

Հովանաւորութեամբ Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի

Այս կիրակի ամբողջ օրը, Լա Գօլ–սիւր–Լուի գետեզրեայ անտառներուն մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. ՅԱԿՈԲ ՊԱՊԻԿԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. ԱԶԳԻՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԵԱՆ

Գեղարուեստական խնամուած բաժին *Կը մասնակցին նաեւ Մարսէյլէն հրաւիրուած երիտասարդ-երիտասարդուհիներ: Կը նուագէ (Փաւիայի երաժշտանոցէն եւ Լիբանանի ազգրտէօնի ախոյեան)*

Պ. ԱԼԵՔՍ ՄՆԱԿԵԱՆ

Ճոխ եւ մատչելի պիւֆէ: Մուտքը ազատ

Ծանօթ.— *Մասնաւոր օթօբառ՝ առտուան ժամը 9ին, Փլաս Մասէնայէն, որ Մատըլէնի Հայոց թաղէն կ'անցնի:*

Կառ տ'օթօպուսէն ժամը անգամ մը՝ օթօպուս կը մեկնի Լա–Գօլ–սիւր–Լու, ուրկէ առնել կուսի ճամբան, 2 քիլոմեթր, Պաբիւս իջնել:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի մասնաւոր հոգեհանդիսա պիտի կատարուի Մայր–եկեղեցիի վաստակաւոր նախկին դպրապետ ողբացեալ Յակոբ Մալաֆեանի յիշատակին, ներկայութեամբ իր ընտանեկան պարագաներուն: Իր յիշատակը յարգողները կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ:

× *Պարտիզպան մը կ'ուզուի: Դիմել եկեղեցի:*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱՇԿՈՒԹՆԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանազ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բչկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէռհօօկէն). — Ցուլթիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէռհառն). — Մերուքիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իչխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն դիներով դէպի Ամերիկա, Աւստրալիա, Քանատա եւ Արեւելք: Վճարումը հոս կամ արտասահման: Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի: Դիմել՝

ԺԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն:

AMERICAN LLOYD

48 Rue de la République Marseille

Tél. CO 4722

7 Rue Auber, Paris

Տպ. ARAXES, 48, Rue Richer Paris-9e

ԽԱՆԱՍՈՐԻ ՎԱԹՍՈՒՆԱՄԵԱԿԸ

ԿՐՃՆՈՑԻ ՄԷՋ

Կիրակի, 11 Օգոստոս, նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. եօթնեղբայրեան կոմիտէին:

Տեղի կ'ունենայ Սէնիղէի ճամբուն վրայ, Շաթօ Պուրկարտի դեղեցիկ փառքին մէջ:

Կը նախագահէ ընկ. Ղ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ
Կը խօսի ընկ. Ս. ՍԻՍԼԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժին: Ճոխ պիւֆէ:

Օթօքառները կը մեկնին ժամը 8,30ին, Շըմէն տը լա Փլէն, 8,45 դպրոցին առջեւ, 9ին Փլաս Վէռտէօն, 9,15 Քուռ Պեբիա եւ Ժան Ժորէս: Պիտի կենան նաեւ սինեմա Փաքսի առջեւ:

Կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ:

Ոչ մէկ ճաշուրդ:

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Համաչարանճանկի Հայրենակցական Միութեան Պոմոնի եւ Լիոնի մասնաճիւղերը իրենց խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնեն Հայրենակիցներ Մարտիրոս եւ Սեդրակ Թաշճեաններու եւ բոլոր իրենց պարագաներուն իրենց մօր՝

ՏԻԿ. ՆԱԶԻԿ ԹԱՇՃԵԱՆԻ

(Զարսանճադի կէօզ-Թկփէ դիւղէն) դառնակսկիծ մահուան առթիւ:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարթօնք, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ա. Բ. Գ. հատորները 1200ական Ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Ապրումներ՝ 1200, բոլորն ալ լաթակազմ:

Վարդանեանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ցուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Երիմեան Հայրիկ*, Հր. Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» *բացառիկ, նուիրուած Վ. Նալպանդեանի յիշատակին*, 1957 300

Ժամանց եւ զբօս, Կ. Գուչակ (երգիներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (*վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը*) դրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Ստ. Զօրեան* (վէպ չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, *կազմուած* 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (*Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ*), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Երուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերիճ Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան*, Թատերախաղ 3 արար, Փա-

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

●

ՊՈՄՈՆ.— Հ. Ց. Դ. Պոմոնի Զաւարեան ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս չաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, սովորական հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՀԱՄԱ-ԽԱՐԲԵՐԴԻԱԿԱՆ Միութեան Ֆրանսայի չրջանի 17րդ պատգամաւորական ժողովը պիտի դումարուի յառաջիկայ 17 եւ 18 Օգոստոս 1957, չաբաթ եւ կիրակի օրերը Լիոնի մէջ, Կռան Գափէ տը Սաֆսէ սրահը, 101, Ավընիւ տը Սաֆս, Լիոն:

Առաջին նիստը կը բացուի 17 Օգոստոս 1957 չաբաթ առաւօտ ժամը ճիշդ 9ին: Պատգամաւորներէն կը խնդրուի ճշդապահ ըլլալ: Մուտքը ազատ է փափաքող հայրենակիցներու համար:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆԻ ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլօնի կայարանը, գտնել օթօքարը դէպի Օլօնի և իջնել Լա Պոտիւէր:

Միասին տանիլ սաւան եւ ծածկոց:

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

«Ցառաջ»ի վարչութիւնը պարտք կը սեպէ անգամ մըն ալ յիշեցնել իր բաժանորդներուն որ փակեն իրենց առկախ հաշիւները:

Որեւէ օտար թերթ կարելի չէ ապառիկ կարդալ եւ փափաքելի է որ նոյնը ըլլայ մանաւանդ հայերէն թերթի համար, որուն տարողունակ ուժի սահմանափակ են:

Այս առթիւ յիշեցնենք որ մեր բաժանորդներէն կը խնդրուի անպայման դրկել իրենց նոր հասցէին հետ նաեւ ահազանգը: Ծախքերու համար՝ 100 ֆրանք:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ»ի չէք – փոսթալ թիւն է՝ 15069 - 82, կը խնդրուի չդործածել նախորդը որ չենչուած է:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրէց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:

Գին՝ 1100 ֆրանք:

Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէն:

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ձայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ. երգչախումբը, զեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկեանի, կիրակի առտու ժամը 8·45ին Փարիզի – Էնթերէն:

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

★

4, Rue Robert - Estienne

(Rue Marbeuf) PARIS (8e)

Téléphone BAL. 31 - 21

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

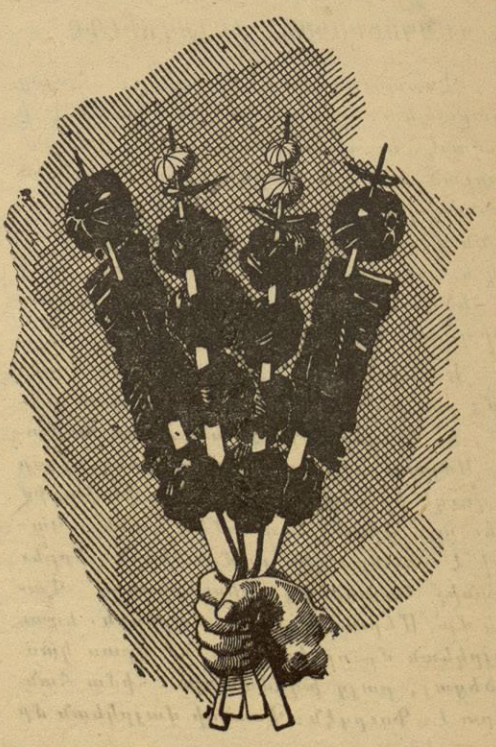
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «չաչլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ 11 ՕԳՈՍՏՈՍ • DIMANCHE 11 AOUT 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7964 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3766

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ ՀԵՏ ԿԱՊԸ

*

Տասներկու տարի առաջ, երբ վերջ գտաւ համաշխարհային երկրորդ պատերազմը, տարբեր հովեր սկսեր էին փչել խորհրդային երկիրներէն ընդհանրապէս եւ մեր կողմերն մասնաւորապէս:

Ցարդեական դաշնակիցներու կողքին պատուոյ սեղանին չուրջ բազմած էին Կրեմլինի ներկայացուցիչները:

Աշխարհի ճակատագիրը կը գծէին հինգ Մեծերը (Մ. Նահանգներ, Անգլիա, Ֆրանսա, Խ. Միութիւն եւ Չինաստան): Թրքահայ Դատին համար ալ այս Հինգեռուն կ'ուղղուէին բոլոր դիմումները:

1945ի Յունիսին Գէորգ Զ. կաթողիկոսի ընտրութեան առթիւ արտասահմանէն էջմիածին գացող պատգամաւորները կը վերադառնային խանդավառ տրամադրութեամբ եւ մեծ լաւատեսութեամբ:

Ոգեւորութեամբ կը պատմէին թէ ինչպէս «ժողովուրդներու մեծ առաջնորդ» «արեւ» Սթալին Կրեմլինի մէջ ընդունած էր Ջէօրճքճեան արքեպիսկոպոսը, այն առեն կաթողիկոսական տեղապահ, որուն խոստացած էր «ընդարձակել Հայաստանի սահմանները»:

Նոյն տարուան աշնան Մոսկուայի դրամագլուխներու Մորհուրդը ներդաշնի որոշում կուտար: Ու Հայաստանէն արտասահման կը ղրկուէին մասնաւոր պատուիրակներ՝ ներդաշն կազմակերպելու համար:

Բոլշեւիկեան քարոզութիւնը ներդաշնն ու սահմաններու ընդարձակումը իրարու հետ կը չաղկապէր, այն ապաւորութիւնը տալու համար տարադիր հայութեան թէ՝ ընդարձակեալ սահմանները լեցնելու նպատակով է, որ մայր հայրենիքը պէտք ունի իր զաւակներուն...

Անցան ներդաշնի փոթորկալից օրերը: Փոթորկալից՝ մանաւանդ Սուրիա-Լիբանանի մէջ, ուր պատերազմող խայտառակութիւններ տեղի ունեցան ամբողջ երկու տարի՝ տակնուվրայ ընելով մեր այդ հայաշատ գաղութներու խաղաղ կեանքը:

Ներդաշնը կանգ առաւ յանկարծ՝ ապշութեան մատնելով ամէնէն առաջ այն բազմաթիւ «հայատառնասէր»ները, որոնք առն-առեղ ծախած, անառուկ ու պայուսակ կապած-կղզած՝ կը սպասէին երրորդ կարաւանի ճամբայ ելլելուն:

Շոգենաւը ա՛լ չհանդիպեցաւ Պէյրութի նաւահանգիստը: Ու անառուն-անդորձ մնացած ընտանիքներ տարիներով չարաչար աշխատանքի լծուեցան՝ նոր առն-տեղ ու գործ ճարելու համար:

1947էն եաք, ուրեմն տասը տարիէ ի վեր փակուած են Հայաստանի դուռները՝ ներդաշնողներու առջեւ:

Երեք տարիէ ի վեր կէս մը բացած են դռնակ՝ միայն տասը օրուան համար՝ իբրեւ «դբօսաշրջիկ» Հայաստան այցելող հայրենակիցներու առջեւ: Այս պատեհութենէն կ'օգտուին անոնք, որ բարեկեցիկ են եւ կրնան 140·000 ֆրանք արամադրել այդքան կարճատեւ այցելութեան մը համար:

Արտասահմանի եւ Հայաստանի միջեւ կապը այս մակարդակին վրայ է ներկայիս:

1956ը բացառիկ տարի մը եղաւ: Ամերիկայեն Հայոց Կաթողիկոս Վազգէն Ա. այցելեց կարգ մը երկիրներ եւ չփման մէջ մտաւ արտասահմանի հայութեան հետ: Թէեւ իր ճամբորդութեան ղրկապատճառը բոլորովին ուրիշ բան էր:

Իրեն հետեւեցաւ Բարգէն Ա.ատուածատուրեան, «Արտասահմանի հետ Կուլտուրական Կապի Հայկական Ընկերութեան» նախագահը, որ Ֆրանսայի կարգ մը քաղաքները այցելելով՝ լայն խոստումներ տուաւ: Հաւատաց թէ Հայրենիքի եւ Սփիւռքի միջեւ մշակութային կապը ա-

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՕՄԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ ԿԱՏԱՂԻ ԴԻՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

•

ԱՆԳԼ· ՈՒԺԵՐԸ ԴԺՈՒԱՐ ԿԱՑՈՒԹԵԱՆ ՄԱՏՆՈՒԱԾ

Ուրբաթ օր Օմանի ապստամբները բռնեց առաջին պնեալ դիմադրութիւնը ցոյց տուին:

Ինչպէս գրած էինք երէկ, Սուլթանին կանոնաւոր ուժերը, տեղացի ուղեցոյցներու առաջնորդութեամբ եւ անգլիացի սպայի մը հրամանատարութեամբ կը շարժէին դէպի Նիզվա, ուր կը գտնուի ըմբոստներուն պարագլուխը՝ կրօնապետ Ղալէպ պէն Ալի:

Բանակայինները ֆիրքի առջեւ բախեցան ապստամբներու կատաղի դիմադրութեան: 200ի մօտ պինեալ մարդիկ, կրօնապետին եղբօր հրամանատարութեան ներքեւ, պատերազմական ծանր դէնքեր դործի լծելով կասեցուցին Սուլթանին ուժերը:

Առաջին անդամ ըլլալով ֆամբրունցիները ծանր դէնքերով օգնեցին կանոնաւոր ուժերուն, մինչ պատերազմական օդանաւերը կը ռմբակոծէին ապստամբներու ամրոցը:

Զօրավար Ռապըրթսըն, որ ընդհանուր հրամանատարն է սուլթանական բանակին եւ անգլիական ուժերուն՝ նախընտրեց նոր համախմբում մը ընել վերջնական յարձակումի անցնելէ առաջ եւ մեկնեցաւ Պահրէյն անգլիացի կուսակալին հետ խորհրդակցելու համար:

Պաշտօնական չրջանակներու համաձայն՝ զօրավար Ռապըրթսըն լիազօրուած է աւելի ուժեղ յարձակողական մը չղթայազերծելու, դէթ փրկելու համար Մեծն Բրիտանիոյ ազդեցութիւնը, ոչ միայն Օմանի, այլ՝ քաղաքական չրջանակներու մէջ:

Միւս կողմէ, սուլթանական բանակին պահակող նոր ուժեր, առանց ընդդիմադրութեան դրաւեցին Իզքին: Այս ձեւով Նիզվա «օղակ»ի մէջ առնուեցաւ:

Լոնտոնի մէջ լաւատես, — նոյնիսկ «չատ լաւատես», — են եւ կը մտածեն, թէ քանի մը օրուան ընթացքին Օմանի ապստամբութիւնը պիտի ճգմուի:

× *Արար դիւանագիտական չրջանակներուն մէջ կը լսուի, թէ եմէն, արաբական երկիրներու անունով Օմանի հարցը պիտի բերէ Ազգերու Միութեան Մորհուրդին առջեւ: Այս ուղղութեամբ որոշում մը տըրուած պիտի ըլլար Արաբական Դաշնակցութեան մէջ, որ բացառիկ նիստ մը դումարեց ուրբաթ օր:*

× *Օմանի մէջ բրիտանական յարձակումին անդրադառնալով, Գահիրէի ձայ-*

(Շար.ո կարդալ Ի· էջ)

ւելի պիտի սերտանար:

Սակայն տարի մը անցաւ իր այցելութենէն ի վեր եւ կապի սերտացման ո՛չ մէկ նշոյլ տեսնուեցաւ:

Ընդհակառակն կապը՝ որ արդէն չատ թոյլ էր, բոլորովին կտրեցաւ:

Էր երբեմն «Արտասահմանի հետ Կուլտուրական Կապի Հայկական Ընկերութիւն»ը դրական, պատմական, բանասիրական նիւթերու չուրջ յօդուածներ կը դրկէր բոլոր թերթերուն: Դաշնակցական թերթերն ալ կը հրատարակէին զանոնք յաճախ:

Այժմ նոյն Ընկերութիւնը նիւթեր կը դրկէ միայն «յառաջդիմական» թերթերուն: Բայց ի՞նչ նիւթեր: «Կուլտուրական»էն զատ ամէն բան կայ անոնց մէջ:

Այդ է պատճառը անշուշտ, որ չեն հաճարճակիր զանոնք դրկել նաեւ «ոչ-յառաջդիմական» թերթերուն:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ԹԷ՛ ԿԸ ԴՈՎԵՆ, ԹԷ՛ ԿԸ ԹՐՆԵՆ...

Ժագ Լանգմանի մասին խօսելու առիթը ունեցանք: Համայնավար այս գրողը մեծ համբաւ ունէր իր կուսակիցներուն մէջ· «Լանգման կը գրէ մեզի համար: Իրե՛ն շնորհակալութիւն պէտք է յայտնել...» կը գրէր Ֆրանսայի համայնավար կուսակցութեան պշտօնաթերթը (Իւմանիթէ), տակաւին տարի մը առաջ: Բազմաթիւ առիթներով երիտասարդ գրողին գովերգը կարդացած ենք նաեւ «Լէքր Ֆրանսէզ»ի մէջ, որ նախորդին գրական կաթնեղբայրն է:

Մինչեւ այստեղ՝ շա՛տ լաւ:

Դժբախտութիւնը, սակայն, սկսաւ այն օրէն, երբ հրատարակիչ մը առաջարկեց Լանգմանի՝ որ խաչակրութիւն մը ընէ Խ· Միութեան մէջ: «Գրպանը ծակ» գրողին ճամբու ծախքերը ապահովուած էին... եւ մեկնեցաւ:

Անշուշտ՝ կարմրակտուցները կը սպասէին, որ Լանգման վերադարձին իր տպաւորութիւնները գրէր, խորհրդային «անհման դրախտ»ին մէջ «սոցիալիզմ» կառուցանողներուն կեանքին «գեղեցկութիւն»ները երգելով: Կը սպասէին, անշուշտ, որ ան ականատեսի վկայութեամբ հաստատէր երկաթէ վարագոյրէն անդին ... գոյութիւն չունեցող «իրողութիւն»ները:

Այդպէս չեղաւ:

Լանգման գնաց եւ գրեց իր տպաւորութիւնները՝ առանց խաթարելու: Գրեց Խ· Միութեան մէջ վխտացող վատահամբաւ կիներու մասին, կեանքի դժուարութիւններուն մասին, ինչպէս նաեւ՝ Ֆրանսայէն գաղթած Հայերու յուսախաբութեանց մասին: Հայեր՝ որոնք ազատ Ֆրանսայ լքելով խորհրդային բաղաքացի ըլլալու «յիմարութիւն»ը գործած էին:

Նոր չէ այս երեւոյթը: Հայ թէ ֆրանսացի կարգ մը գրողներ, որոնք նախապէս ձախակողմեան էին, կամ համախոհ՝ կարմիրներուն, Խ· Միութիւն այցելելէ վերջ դիբ բռնեցին մարքս-լենինեան վարդապետութեան մուենտիկներուն դէմ եւ հրատարակեցին իրենց տպաւորութիւնները: Այսպէս՝ Անտրէ Ժիտ, Արսէն Երկաթ (որ միաժամանակ ֆրանսերէն ալ կը գրէ), Ս· Սահակեան եւ ուրիշներ, որոնք ըսին՝ ինչ որ պէ՛տք էր ըսել:

Վերջին նորութիւնը Լանգմանի պատմութիւնն է: Համայնավար կուսակցութիւնը մէկ տարի կախակայեց զայն, ցնոր տնօրինութիւն, իր տեսածները... տեսած ըլլալու յանցանքով:

Պատմութիւնը այստեղ չվերջացաւ սակայն:

Սովորականին պէս՝ Ժագ Լանգման կ'այցելէ «Իւմանիթէ»ի գրասենեակը եւ իր «բարեւ»ին պատասխանը կը ստանայ թերթին ընդհանուր խարտուղարութենէն· — «կ'ուզեմ թ-ճնել երեսիդ, բայց չեմ ուզեր թուքս աղտոտել...»:

« Պարտիա »ին նախկին փառաւորեալը կ'անդրադառնայ, որ «անբաղձալի տարր» մը դարձած էր...

ԱՐՄԵՆՆԱ

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

ԶԷՆՔ ԵՒ ՌԱԶՄԱՆԻՒԹ ԿԸ ՑԱՆՁՆԷ ԵՄԷՆԻ

•

Մորհրդային զէնքերու «նուիրատուութիւն»ը՝ արաբական երկիրներու, ընդմիջուած էր Սուէզի տաղնապին առեն: Այդ չարժումը կրկին սկսաւ. Սուրիա, Եգիպտոս եւ եմէն խորհրդային նոր զէնքեր կը ստանան:

Մինչ Անգլիա զժուարութեան մատնուած է Միջին Արեւելքի իր քաղաքականութեան մէջ, Արտաքին Նախարարութիւնը երեւան կը հանէ, որ Յունուարէն սկսեալ 6-7 նաւ խորհրդային զէնքեր եւ ռազմանիւթ չանճնուած է եմէնի: Հրեաններ եւ քանի մը օդանաւեր ալ մաս կը կազմեն այս «նուէր»ին: Ռուս մասնագէտներու խմբակ մը հասած է «խաղաղութեան» համար պայքարող այդ երկիրը՝ նոր զէնքերու գործածութիւնը սորվեցնելու համար:

Արդարեւ, ամիսներ առաջ Մեծն Բրիտանիա զգուշացուցած էր ՄԱԿի յանձնախումբը, կարմիր Ծովու վրայէն արաբական երկիրներ փոխադրուող խորհրդային եւ չեխական զէնքերու մասին:

Եգիպտացիները մեծապէս կը նպաստեն այս գործողութիւններուն:

Լուրը տալով՝ «Թայմս» թերթը կը գրէ· — «Հարց է, թէ եմէնցիները պիտի կարենա՞ն գործածել ծանր զէնքերը (խորհրդային): Հաւանական է, որ անոնք նախապատերազմեան գերմանական զէնքերուն նման պիտի մթերուին... անոնց կարեւորութիւնը՝ քաղաքական է»:

× *Եմէնի կառավարութիւնը պաշտօնապէս հաղորդեց Միացեալ Նահանգներու՝ որ խորհրդային զէնքեր կը ստանայ:*

Արտաքին Նախարարութեան մէջ (Ամերիկա) հաստատեցին, թէ ստորագրուած համաձայնագիրով մը՝ Խ· Միութիւն արդիական զէնքեր պիտի յանձնէ եմէնի, ինչպէս նաեւ հրեաններ եւ օդանաւեր:

Եմէնի ներկայացուցիչը յայտարարած է, թէ այս միջոցին կը դիմեն՝ «բրիտանական յարձակումի մը դիմադրելու համար»:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

•

ԵՐԵՔ ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԵՑԱՆ

Ալժերիոյ մէջ բախումները իրարու կը յաջորդեն, բանակայիններու եւ ըմբոստներու միջեւ: Հակառակ հեղձուցիչ տաքին՝ Լեգէոնականները խուզարկութիւնները կը շարունակեն: Արեւմտեան Օրանիայի մէջ երեւան ելած են զէնքի եւ ռազմանիւթի երեք մթերանոցներ: Մարոքի սահմանապլուխին վրայ, ուրբաթ օր մինչեւ իրիկուն կատաղի բախում մը պատահեցաւ: Ապստամբները ձգեցին 18 մեռեալ, զէնքեր եւ ձեռնաւումբեր:

Կոստանդինի չրջանին մէջ զինուորականն երկու կառքեր ծուղակը ինկան ու վեց Լեգէոնականներ սպաննուեցան:

Երէկ առաւօտ, Ալժէի մէջ երկու ռասիականներու վրայ կրակ բացուեցաւ: Ռասիականներէն մէկը ծանրօրէն վիրաւորուած է. հետապնդուելով՝ ահաբեկիչը ձերբակալուեցաւ.— 15 տարեկան լաճ մըն էր:

Կոստանդինի մէջ ռումբ մը պայթելով երեք մահմետականներու մահուան պատճառ եղաւ: Հինգ ուրիշներ վիրաւորուեցան:

Քէրպալի մէջ, պին· դումարտակ մը ծուղակը ինկաւ: 10 բանակայիններ զոհուեցան եւ երկու ուրիշներ վիրաւորուեցան:

Վերջին չարթնան ընթացքին ապստամբները հարիւրէ աւելի զոհ տուած են:

Միւս կողմէ երեք համայնավարներ մահուան դատապարտուեցան Ալժէի մէջ, իսկ Կոստանդինի Ատեանը ձերբակալուած ապստամբներու պարագան քննելով՝ 18 հոգի մահուան դատապարտեց· երեք հոգի՝ ցկեանս տաժանակիր աշխատանքի, չորս հոգի՝ 15 տարուան եւ երկու ուրիշներ ալ 10 տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ Մորհրդարանի եւ Ծերակոյտի խառն յանձնախումբը որոշեց, որ 3366 միլիոն տոլարի օժանդակութիւն մը ըլլայ օտար երկիրներու:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

«ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՕՐԳԱՆ

Հրատարակվում է 1920 թվականի հոկտեմբերի 9-ից

Ուրբաթ, 9 հոկտեմբերի 1970 թ.

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՏԱՐԻՆ

Ուրբաթ, հոկտեմբերի 9-ին, ժամը 10-ին, Հայկական սովետական հանրապետության առաջին տիեզերական տարվա բացման առթիվ, Մատենադարանի առջև տեղի կունենա հանդիսավոր հանդիսություն։

Ելույթներ կունենան Հայկական սովետական հանրապետության գիտությունների ակադեմիայի նախագահ, ակադեմիկոս Ա. Ալիխանյանը, Հայկական սովետական հանրապետության ժողովրդական կրթության նախարար Ա. Ղազարյանը, Հայկական սովետական հանրապետության ռադիոյի և հեռուստատեսության նախագահ Ա. Ավետիսյանը, Հայկական սովետական հանրապետության գիտության վաստակավոր գործիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Ալեքսանդրովը, Հայկական սովետական հանրապետության գիտության վաստակավոր գործիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ռ. Կանդալյանը, Հայկական սովետական հանրապետության գիտության վաստակավոր գործիչ, ֆիզիկամաթեմատիկական գիտությունների դոկտոր, պրոֆեսոր Ա. Ալիխանյան

ՅԵՎՎՆԻՍՆԱՑ ՎԶՈՒԿՈՎՍՏՈՆԻ

●

Վ. ՎԱՍՆԵ

ՔՂՎՍԿՅՑ

(Նիփսիայցիրքից «Յուսձ»վ)

Ը. ՈՍՐՑՈՎ — 2որս օրն ի վեր, Ս. Ծուռ-տան էինք դիմում, որ Հաշտ և Հեզ մեր ձիերը մի քիչ հանգստանան, մեր ոտքերն էլ ուռել էին, և մենք ստիպված էինք ամեն քայլափոխի կանգ առնել, որ մեր ոտքերի վրայի վերքերը չցավացնեն։ Ուստի մենք ամբողջ օրը ոտքով էինք գնում, ձիերը հետևիցս էին քաշում։

Ես ինձ համար ասում էի, որ ինչքան էլ ոտքերս ցավեն, ես չեմ նեղանա, որովհետև ես ինձ մեղավոր եմ զգում, որ ես էի Հաշտին առաջարկել, որ գնանք Ս. Ծուռտան։ Ես գիտեի, որ Հաշտը ինձ համար ամեն բան կանի, և ես ուզում էի նրան ցույց տալ, որ ես էլ նրա համար ամեն բան կանեմ։ Ես գիտեի, որ Հաշտը ինձ համար ամեն բան կանի, որովհետև ես նրա ընկերն ե

նասփիւռը յայտարարեց.— «Օմանի խաղաղասէր ժողովուրդին վրայ յարձակում գործելէ առաջ, Անգլիացիները պէտք է մտածէին եւ լրջօրէն անդրադառնային Արուչչեւի յայտարարութեանց», որ ըրածնային հրթիռներով Անգլիան անպատճառ վերածելու սպառնալիք մըն էր:

Ջայնասփիւռին դիւանագիտական բաժինի խօսնակը Օմանի մէջ կատարուած անգլ. յարձակումը բաղդատեց անցեալ աշնան անգլեւֆրանսական միջամտութեան՝ Եգիպտոսի մէջ եւ քննադատեց Միացեալ Նահանգներու դիրքը՝ Օմանի հարցին նկատմամբ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՍՈՒՏԱՆԻ մէջ 20 սպաներ, զինուորական ակադեմիայի 27 ուսանողներ եւ բազմաթիւ այլ զինուորականներ ձերբակալուելով դատարան յանձնուեցան: Դատաղբութիւն մը սարքած էին՝ վարչակարգը տապալելու դիտաւորութեամբ:

«ԼԻՄՓՐԻՍ» չաբաթաթերթին վերջին թիւը արգիլուեցաւ Ալժերիոյ համար: Թերթին մէջ Ֆռանկիէ յօդուած մը հրատարակած էր՝ Պու-Զէկղայի մէջ չաբթու սկիզբը պատահած կռուին չուրջ: Յօդուածին մէջ կը քննուէր հրամանատարութեան եղանակը: Հակառակ անոր, որ Ալժերիա ղրկուած թերթերուն մէջ չկային յօդուածը յապաւուած էր խմբագրութեան կողմէ՝ իշխանութիւնը հաւաքեց բոլոր թիւերը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ ձերբակալուած խորհրդային լրտես Ապէլ պարագան մեծ աղմուկ հանեց: Ապէլ Մոսկուայի մէջ ունի տղայ մը եւ ամուսնացած աղջիկ մը: Անակնկալները կրնան պատահիլ:

ՄՈՒՍՈԼԻՆիի մարմինը, որ կը պահանջուէր ընտանիքին կողմէ, պիտի չվերադարձուի, կը յայտարարեն Հռոմի դիւանագիտական շրջանակները:

ՍՊԱՆԻՈՑ մէջ մանուկը յանձնախումբ մը կազմուած է, որ պիտի քննէ օտար լեզուով երկիր մտնող բոլոր հրատարակութիւնները:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ եւ Եգիպտոսի ներկայացուցիչները Օգոստոսի վերջը խորհրդակցութիւն մը պիտի ունենան Զուիցերիոյ մէջ, երկու երկիրներուն առեւտրական եւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները բարելաւելու համար: Ֆրանսայի դիւանագիտական շրջանակները չհաստատեցին այս լուրը:

ԼԵՀԱԿԱՆ երկու սուզանաւեր նշմարուած են Սկովտիոյ արեւելեան ափերուն վրայ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑի երիտասարդական փառատօնին առիթով Ա. Մխութիւն գացած ամերիկացի զբօսաշրջիկները խստօրէն կը քննադատուին խորհրդային մամուլին մէջ.— «Սեւ ակնոցներով պարոններ ատելավառ նայուածքներ կը նետեն զիրենք շրջապատող զուարթ եւ ժպտերես երիտասարդներուն վրայ»:

ԽՐՈՒՇՉԵՒ եւ Միկոյեան իրենց շրջագոտոյտները կը շարունակեն Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ՝ ծաղիկներով բեռնաւորուած, սակայն ժողովուրդին անտարբերութիւնը ժպիտը խլած է երկուքին ալ դէմքերէն...:

ՃԱՓՈՆ թեկնածու է Մակի Ապահովութեան Խորհուրդին: 14 երկիրներ՝ մէկը ըլլալով Ամերիկա եւ Անգլիա, համաձայն են, սակայն Ա. Միութիւն, ինը ուրիշ երկիրներու հետ՝ դէմ է Ճարոնի թեկնածութեան:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ կեդրոնական շրջանին մէջ, յատկապէս՝ Շամբանյը եւ Մաքոն, անձրեւներն ու փոթորիկը մեծ աւերներ կը գործեն: Այդինները վնասուած են: Գիւղակներ եւ դիւղեր ողողուած են: Փարիզեան շրջանին մէջ ալ անձրեւ ու փոթորիկ կայ:

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանկ

(Թղթատարական սակերու փոփոխութեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 Ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային: Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 ֆրանք դը-րոյմաթուղթ):

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նիսի եւ շրջանի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ էֆ «Վերափոխման Ս. Աստուածածնի» տօնին առիթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ աւանդական մատաղօրհնութիւն եւ խաղողօրհնէք տեղի պիտի ունենայ Մատըլէնի Հայոց եկեղեցին, 18 Օգոստ. կիրակի օր: Կը պատրաստէ տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Աբժ. Տէր Ատոմ քահանայ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 10ին:

Մատաղակիի մասնակցողներէ կը խնդրուի իրենց նուէրները յանձնել վարչութեան նչանակած յանձնախումբերուն եւ կամ եկեղեցիի վարչութեան:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.— Զարթօնք, *Մալխաս, Պէյրութ* 1956, Ա. Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Ալբոմներ՝ 1200, բոլորն ալ լաթակազմ:

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Յուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Մրմեան Հայրիկ, Հր. Խաչան, Պէյրութ*, 1957 500

«Յուսաբեր» *բացառիկ, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին*, 1957 300

Ժամացոյց եւ զբօս, Կ. Գուշակ (երաշխերու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, *Պէյրութ*, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (*վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը*) դրի առաւ, Վ. *Մինախորեան*, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Մտ. Զօրեան* (վէպ չորրորդ դարէն), *Հալէպ*, 1952, *կազմուած* 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. *Լազեան* (*Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ*), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե-*րուխան, Հալէպ*, 1953 650

Մեծ Գերին Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան, Թատերախաղ* 3 արար, Փա-Հայ Գրականութեան Պատմութիւն. *Հրանտ Թորոսեանի (Ֆրնս.) սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են, Ընդէ կրուսէի յառաջաբանով:* 1500

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Ծովի լոգանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միղէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցուրթիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհամեան). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նալբանդ). — Հին բառարաններ (Յ. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

ՊԱՏԱՐԱԳ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

18 Օգոստ. կիրակի առաւօտ Աստուածածնայ տօնին առիթիւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Ռիւ Ժէ, Սէն Լուի սրահին մէջ: Պիտի պատարագէ Պսակ քահանայ՝ Պէյրութէն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պօմոնի Կ. Խաչի Վարչութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է Տէր եւ Տիկին Եօհաննէզեաններէն 1000 Ֆր. իրենց աղջկան՝ Օր. Լիւսիի ամուսնութեան առիթիւ:

×

Պ. Գրիգոր Պաղտասարեան 2000 Ֆր. կը նուիրէ Ֆ. Կ. Խաչի դպրոցին, փոխան ծաղկեպսակի, Մանուկ Արապիկեանի կսկծալի մահուան առիթիւ:

ԼԱ. ՍԻՈՒԹԱՑի Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սուրբ Աստուածածնայ տօնին առիթիւ, աւանդական մատաղի եւ խաղողի օրհնութիւնն և թաժանումը տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 14ի երեկոյեան եւ 15ի առաւօտեան, Ս. պատարագի արարողութենէն վերջ: Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը:

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Շնորհակալութեամբ ստացանք Վալպարիզէն ընկ. Ա. Աչճեանէ 1000 ֆրանք:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲԱՐԸ

ԱՏԼԱՆՏԵԱՆի ԱՓԻՆ

Վայրը՝

Olonne-sur-Mer (Vendée)

3 Օգոստոսէն 14 Սեպտեմբեր

Անհատապէս մեկնողները կրնան ուղղակի դիմել՝

Camp Nor Séround, La Bauduère à Olonne-sur-Mer (Vendée).

Իջնել Սապլ տ'Օլոնի կայարանը, առնել օթօքարը դէպի Օլոն և իջնել Լա Պոտիւէր:

Միասին տանիլ սաւան եւ ծածկոց:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Յուսաբեր», Գահիրէ 1957:

Գինն՝ 1100 ֆրանք:

Դիմել Յառաջի եւ հայ գրատուները:

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ճայնասփռուի Փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտութեան համերգը, որուն մասնակցած է հայկ. երգչախումբը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկեանի, կիրակի առաւտ ժամը 8·45ին Փարիզի ժամանակով:

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈՓԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂիի ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Ճապոնիա, Թուրքիա, Լիբանան:

Ամէն մանրամասնութեանց համար՝ դրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆի

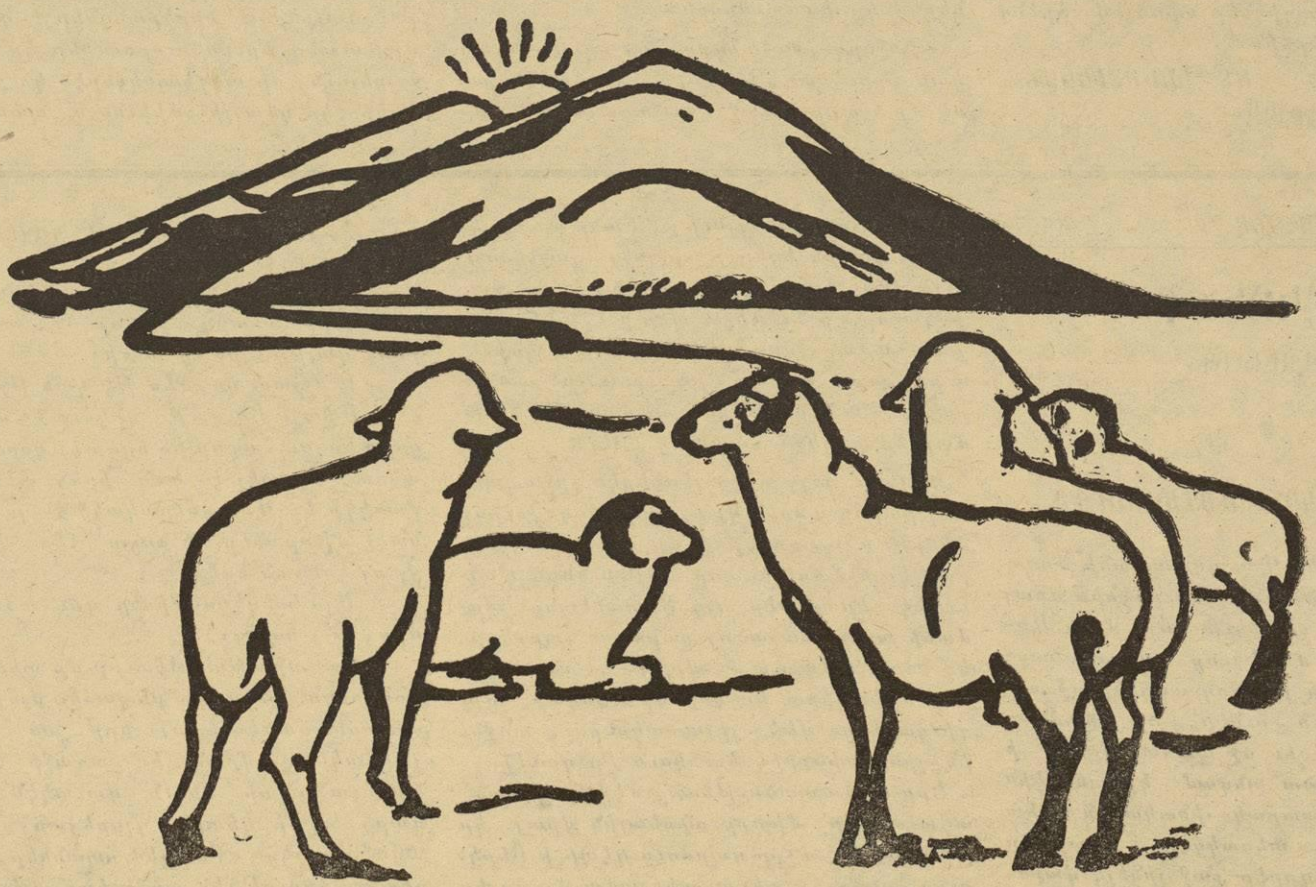
M. BARONIAN

38, Rue de la République

MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58

Bureau à Paris 4, Rue Castellane

Tél. ANJou 16-33 et 75 90

TERZIAN

Un Maître dans le Tricot

MAISON FONDÉE EN 1928

3 Rue Poissonnière, PARIS 2ème

Tél. CEN 93-75

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise - Paris 9e

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 13 ՕԳՈՍՏՈՍ

MARDI 13 AOUT 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7965 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3767

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՀԱՄԱՐԱԲԱԿԱՆ ՃԱԿԱՏ

*

Մինչ Անգլիա չաթաղներէ ի վեր չարժման մէջ դրած է Մերձաւոր Արեւելքի իր ցամաքային եւ օդային ուժերը՝ պաշտպանելու համար Մասքաթի Սուլթանը Օմանի Իմամին դէմ՝ կառչելով Պարսից Ծոցի մանրանկար չէյխութեանց ու սուլթանութեանց — որոնք իր հովանաւորեալներն են —, համաթաբական ճակատին մէջ բացուած ճեղքը հետզհետէ կը չէշտուի:

Մինչեւ Սուէզի ջրանցքին ազգայնացումը 1956 Յուլիսին, Արաբական Լիկան միացեալ ճակատով կը ներկայանար քաղաքական աշխարհին առջեւ:

Մանր – մունր տարակարծութիւններ միշտ ալ գոյութիւն ունեցած են զանազան արաբախօս երկիրներու միջեւ: Սակայն դիւանագիտական մարզին մէջ, մանաւանդ Միացեալ Ազգերու կազմակերպութեան առջեւ ալժերիական եւ այլ համաթաբական հարցերու առթիւ, արաբական բոլոր երկիրներն ալ մոռնալով իրենց ներքին վէճերը, կը պաշտպանէին նոյն տեսակէտը:

Կարեւոր ղեր մը վիճակուած էր Լիբանանի, որուն իմաստուն նախագահը՝ Քամիլ Շամուն քանիցս յաջողեցաւ՝ իբրեւ իրաւարար՝ հաշտեցնել հակառակորդ տեսակէտները եւ առաջքն առնել իրական տագնապներու:

Բացառիկ է Լիբանանի դիրքը արաբական աշխարհին մէջ՝ ո՛չ միայն աշխարհագրական, այլ ազգագրական տեսակէտով:

Նախագահ Շամուն դիտակից իր երկրի փոքրիկ կացութեան՝ կրցաւ ցարդ ապահովել Լիբանանի անկախութիւնը՝ չնորհիւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ մրցումի ելած հակամարտ երկու հսկայ ուժերուն հանդէպ իր հետապնդած ուղղամիտ քաղաքականութեան:

Օգոստոս 4ին Տէյր էլ-Քամարի մէջ իր խօսած պատմական ճառով, նախագահ Շամուն առարկայական կերպով պարզեց այն բոլոր կարեւոր դէպքերը, որոնք վերջին մէկ տարուան ընթացքին տակնուվրայ ըրին Մերձաւոր Արեւելքի երկիրները, պահ մը նոյնիսկ եղբայրասպան պատերազմի մը մղձաւանջին տակ պահելով զանոնք:

Մեծ պետութիւնները, մանաւանդ Անգլիա, Միացեալ Նահանգներն ու Խորհրդային Միութիւնը պատասխանատուութեան մեծ բաժին ունին համաթաբական ճակատին վրայ առաջ եկած «երկփեղկում»ներուն մէջ:

Կարեւոր ճեղք մը բացաւ Իրաք՝ 1955 Փետր. 24ին յարելով «Պաղտատի Ուխտ»ին՝ Անգլիոյ նախաձեռնութեամբ: Անոր դէմ ճակատ յարղարեցին մանաւանդ Եգիպտոս եւ Սուրիա:

1956ին Եգիպտոս, Սուրիա եւ Սէուտի Արաբիա առանցք կազմեցին ընդդէմ Անգլիոյ եւ Պաղտատի Ուխտին ու պահ մը իրենց կողմը չահեցան նաեւ Յորդանանը, այս վերջինին խոստանալով վճարել այնքան դրամ, որքան անիկա կը ստանար Մեծն Բրիտանիայէն:

Այնուհետեւ դէպքերը պահավիժեցին:

Սէուտի Արաբիոյ թագաւորը դնաց Ուաշինկթըն եւ յարեցաւ «Այզընհաուըրի վարդապետութեան»՝ երկրորդ կարեւոր ճեղք մը բանալով համաթաբական ճակատին մէջ:

Յորդանան ծանր տագնապ մը անցուց եւ Հիւսէյն թագաւոր մեծ դժուարութեամբ կրցաւ պահել իր գահը՝ չնորհիւ ամերիկեան վեցերորդ նաւատորմիղի ըսպառնալիքին:

Իսկ Սէուտ թագաւորը Պաղտատ երթալով կարեւոր խօսակցութիւններ ունեցաւ Ֆէյսալ Բ. թագաւորին հետ: Վէհապիներն ու Հաշէմները մոռնալով իրենց հին մրցակցութիւնն ու թշնամութիւնը՝ հաշտութիւն դոյացուցին եւ բարեկամացան:

Իրենց չրջագծին մէջ առին նաեւ Յորդանանը, որուն երիտասարդ ու կորովի թագաւորին՝ Հիւսէյնի այցելութեան դրնաց Արաբիոյ վեհապետը:

« Այզընհաուըրի վարդապետութիւն »ը կարեւոր դեմին չահեցաւ արաբական երկիրներու մէջ:

Միայն Եգիպտոսն ու Սուրիան են, որ կը չարունակեն դեռ կոթնիլ Խորհրդային Միութեան վրայ:

Սուրիոյ ազգ. պաշտպանութեան նախարար Խալիտ էլ-Ազէմ անցեալ չաթաթ կարեւոր համաձայնագիր մը ստորագրեց Խորհրդային Միութեան հետ: Այս վերջինը յանձնառու կ'ըլլայ ո՛չ միայն նոր դէնքեր տրամադրելու, այլ խճուղիներ, երկաթուղիներ, էլեկտրակայաններ, զանազան գործարաններ եւ ռազմական խրիսխներ չինելու Սուրիոյ մէջ:

Մոսկուա կը յուսայ այս ձեւով ամրապնդել իր դիրքը Մերձաւոր Արեւելքի մէջ՝ եւ չմնալու համար իր արեւմտեան մրցակիցներէն:

Ամէն պարագայի մէջ համաթաբական միացեալ ճակատը այլեւս պատմութեան կը պատկանի:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԻՋՎԱ ԻՆԿԱԻ ԲԱՆԱԿԱՑԻՆՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔԸ

●

ՕՄԱՆԻ ԱՊՍՏԱՄԲՆԵՐՈՒՆ ՊԱՐԱԳԼՈՒԽՆԵՐԸ ՓԱԽԱԾ ԵՆ

Կիրակի կէսօրէ ետք, բանակայինները վճռական յարձակում մը գործեցին Օմանի ապստամբներուն ամրոցին վրայ:— Նիզվա: Բրիտանական օդուժն ու սուլթանական հետեւակազօրքը միաժամանակ չարժելով դէպի Նիզվա, նախ գրաւեցին Ֆիրքը, ապա՝ սկսան ամրակոծել կրճնապետին եւ ըմբոստներու կեդրոնատեղին:

Օդանաւերու ամրակոծումէն եւ ցամաքային ուժերու արագ յարձակումէն անտակնկալի եկած՝ ըմբոստները բարձրացուցին Սուլթանին կարմիր դրօշը.— պատերազմը վերջացած էր: Պզտիկ պատերազմ մը, որ քանի մը անձնչան գոհեր խլեց բանակայիններէն: Թէեւ Անգլիացիներու եւ սուլթանական ուժերուն մեծագոյն թշնամին՝ Օմանի մէջ, հեղձուցիչ տաքն էր. առաւօտուն աստիճանը կը բարձրանար 50ի եւ մինչեւ կէս գիչեր տաքը չէր մեղմանար, ինչ որ պատճառ կը դառնար դինուորականներու նուազումին:

Նիզվան երբ գրաւուեցաւ՝ ապստամբներու պարագլուխները, կրօնապետ Ղալէպ պէն Ալի եւ իր եղբայրը, անյայտացեր էին: Կը կարծուի թէ ապաստանած են լեռներուն մէջ: Սակայն ոչ մէկ խմաստունի անունց փախուստը, նկատելով որ ըմբոստները յանձնուեցան եւ ընդունեցան Սուլթանին գերիչխանութիւնը: Թէեւ կը սպասուի, որ քանի մը մանր դինամարտեր պատահին ձէպէլ Ախտարի մեկուսացած լեռներուն մէջ:

Ցարդ պաշտօնական ոչ մէկ տեղեկագիր կայ՝ երկու կողմերուն տուած գոհերուն մասին: Ծանօթ է միայն, որ Նիզվան գրաւելով, Սուլթանին ուժերը ազատեցին 40 գինուորականներ եւ բժիչկ մը, որոնք բանտարկուած էին քաղաքին հարաւային չրջանը՝ ըմբոստութեան առաջին օրերուն:

Սուլթանը նամակ մը ղրկեց բրիտանական ուժերու ընդհանուր հրամանատարին յայտնելով իր «խորին երախտագիտութիւնը՝ Մեծն Բրիտանիոյ արագ ու վճռական օժանդակութեան համար»:

Օմանի ապստամբներուն պարտութիւնը մեծ չարժում ստեղծեց արաբական երկիրներու մէջ:

Իրաք եւ Լիբիա տեղեկացուցին Արաբական Դաչնակցութեան դիւանին, թէ համաձայն են Օմանի հարցը ՄԱԿի Ապահովութեան Խորհուրդին տանելու որոչումին, յայտնեց Դահիրէի ձայնասփիւռը: Այս ձեւով, Դաչնակցութեան ինը անդամները համաձայն են: Բ. Օր, արաբական երկիրներու վերադրն կազմակերպութեան քաղաքական բիւրոն ժողով մը գումարեց, Նիւ Եորքի արաբական երկիրներու պատուիրակութեանց յանձնելու համար ընդհանրական որոչում մը:

× *«Բրիտանական յարձակումը կը չարունակուի՝ եմէնի սահմանակից քաղաքներուն վրայ» յայտարարեց եմէնի մէկ բանագնացը՝ Գահիրէի մէջ:*

Բրիտանական օդանաւեր ամրակոծեցին Հարիպ, Շոքէյը եւ Պիհամ եմէնական քաղաքները, ուսկից ժամանած է բանագնացը: Հարցը տարուած է Արաբական Դաչնակցութեան, որ ո՛չ մէկ քայլ առած է ի նպաստ Արաբներուն...

× *Ինչպէս դրած էինք, Օմանի ապստամբներուն պարագլուխը անցեալ երեքչաթի նամակ մը ղրկած էր Ուաշինկթըն, խնդրելով Միացեալ Նահանգներէն, որ միջամտեն՝ կասեցնելու համար անգլիական յարձակումը: Ուաշինկթըն ցարդ պատասխան չէր տուած: Եւ մինչ ապստամբութիւնը ձգմուած է Օմանի մէջ, Ուաշինկթընի քաղաքական չրջանակները կը յայտնեն թէ կրօնապետին նամակը... քննութեան վրայ է:*

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

●

ԽՈՐԱԳԻՐԸ ԴՈՒՒՔ ԴՐԻՔ

— Շիտա՛կը, ես շատ գոհ մնացի, շատ լաւ էր... Հեղինակը իր նիւթին տէրն է... Դերակատարները կրցան իր տիպարները հարազատօրէն ներկայացնել... Այս տեսակ թատրոն...

— Թատրոն ըսիր միտքս իյնկաւ... Գիտե՞ս, Թրանսվալի պատերազմին, անգամ մը, զօրավար Քրուկէր, իր կնոջ հետ թատրոն կ'երթայ... Առաջին վարագոյրին, դերասանուհիներէն մէկը կը մարի, կ'իյնայ... Ատոր վրայ...

— Ի՛նչ լաւ պիտի ըլլայ եթէ մեր ազգին դերասանները ալ խղճմտօրէն գոց ընեն իրենց չանճնուած դերերը, որէսզի բեմին վրայ չկմկման եւ յուշարարին օգնութեան չսպասեն...

— կարդացի՞ր, Յուշարարի վերջին քիւը... Բարեգործականը բաւական հարուստ կազմակերպութիւն է... Բայց, եկուր տես որ իր հատուներէն ներս ալ պաշտպանեալներն ու պաշտպանեալները ունի... Ատիկա, գիտե՞ս ինչի կը նմանի... Ասկէ երիշդ երեք աւուրը երեք տարի առաջ, այսինքն 1880ին, մեր Խրիմեան Հայրիկը կը լսէ որ մեր գիւղացիները թուրք ագհատներուն հաց չեն տար... Կը բարկանայ եւ կ'ըսէ որ Աստուծոյ ողորմութիւնը...

— Բայց, խօսքը մէջերնիս, մեր ազգն ալ յանցաւոր է... Մեր բեմական արուեստին մշակներուն երես չի տար եւ կը կարծէ որ անոնք օդով, ջուրով կ'ապրին...

— Բնաւ չեմ մոռնար... Կայ վաթսուն տարի մը... Կեդրոնականն էի, կարծեմ երրորդ դասարանը... Ծր մը Մոստիչեան Յարութիւն Էֆէնտին ներս մտաւ եւ մեզի կարդաց Աստուածաշունչին Սուրբ Մարկոսի Աւետարանէն գլուխ մը... Դասընկերներէս մէկը, որուն հայրը Պալըս Բազարը ձուկ կը ծախէր, յանկարծ ոտքի ելաւ եւ...

— Տարօրինակ ժողովուրդ մըն ենք — օրն ի բուն արուեստ, ազգային մշակոյթ, գրականութիւն կը հոլովենք, բայց երբ առիթը ներկայանայ մեր մշակներուն ձեռքէն բռնելու...

— Այդ «ձեռքէն բռնել» բացատրութիւնը գիտե՞ս առաջին անգամ երբ լսած եմ ... 1897ին... Պոլսոյ Բիւգանդիոնին մէջ վէճ մը ծագեցաւ գրաքար յատկաբանութեան մը շուրջ... Օրուան երեւելիներէն մէկը, կարծեմ, Օրմանեանն էր, այդ վէճին մէջ մտաւ... Ես, այն ատենները 17նոց պատանի մըն էի, բայց այսօրուան պէս կը յիշեմ որ...

— Մեր երաժիշտներուն ալ հոգ տարած չունիք... կ'երթանք, կը ծափահարենք գիրենք, եռմն ալ տուն կուգանք եւ...

— Դուն լսա՞ծ էիր որ Քերթեցիէլէցիները ծափահարելու սովորութիւն չունին ... Անգամ մը, գարմանալի բան մը կը պատահի: Պատարագուր Խահանան Խաչոզ մը կը խօսի... Վերջին «Ամէն»ը հազիւ բերնէն ելած էր, մէյ մըն ալ կը նայիս, ժողովուրդին մէջէն, խեղճ մը կը ծափահարէ... Գիւղացիները ժողով կ'ընեն եւ կ'որոշեն ծափ ըսուած բանը Քերթեցիէլէցէն դուրս չչել ու կը չչեն:

— Բայց, այս կացութիւնը դարմանելու եղիք...

— Մեր գիւղը կիրակոս աղա մը կար, ատենին... Այդ մարդուն ամէնէն սիրած բացատրութիւնն էր ատիկա — «կացութիւնը դարմանել»... Անգամ մը, կարծեմ 1891ին էր, ժողովի մը մէջ...

— Այլապէս, մեր մշակոյթին վաստակաւորները պիտի յուսահատին եւ օր մըն ալ գլուխնին պիտի առնեն ելլեն երթան...

— Աղուոր յատկաբանութիւն մըն ալ գործածեցիր — «գլուխը առնել ելլել երթալ»... Ժամանակին, Ամիրա մը կայ եղեր... Այս մարդը, օր մը Սուլթանին հետ...

— Օ՛, ժամը մէկը անցեր է...

— ժամ ըսիր, բան մը յիշեցի... Իզմիրլեան կաթողիկոսը, որ...

— Ցտեսութիւն...

— Այդ բառին մասին, ժամանակին, Օտեանը շատ սիրուն բան մը գրած էր... Ճէրիտէյի Շարգիէյի տնօրենը, օր մը...

— Մնացածն ալ վաղը...

— ...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԴԱՒԻԹ ԴԱՒԻԹԽԱՆԵԱՆ

Մեր ցաւով կ'իմանանք թէ Օգոստ. 7ին Պուէնոս Այրէսի մէջ մեռած է ընկեր Դաւիթ Դաւիթխանեան:

Մեր ողբացեալ ընկերը՝ բնիկ Թիֆլիսցի էր եւ բարեկեցիկ ընտանիքի պատկ: Աշակերտական միութեան անդամ եղած ատեն՝ իբրեւ Դաշնակցական ձեռբակալուած եւ բանտարկուած է: Երկար ատեն եղած է Թիֆլիսի Հ. Յ. Դ. կեդր. Կոմիտէի անդամ: Վրացերէն լեզուին կը տիրապետէր եւ անդամ եղած է Վրաստանի Խորհրդարանին: Առաջին համաչխարհային պատերազմին զրաւած է հայ գաղթականներու վերադարձի գործով Ախալքալաք եւ Թիֆլիս: Դաւիթխանեան նոյն ատեն սիրուղ դերասան էր, մանաւորապէս «Պէպօ»ի դերը կը ներկայացնէր մեծ յաջողութեամբ:

Կովկասի խորհրդայնացումէն ետք, անցաւ Գերմանիա, Պերլինի մէջ կը զբաղէր առեւտրական գործերով: Նոյն ատեն կը մասնակցէր ազգային եւ կուսակցական կեանքին:

Գերմանիայէն անցաւ Ֆրանսա, ուր քանի մը տարի առաջ մասնակցած է նաեւ թատերական կեանքին եւ կազմած թատերախումբ: Ապա մեկնեցաւ Արժանթին, ուր «Արմենիա» օրաթերթին վարչական գործերէն զատ, զբաղեցաւ նաեւ չրջանին կուսակցական գործիչի պաշտօնով:

Մեր ցաւակցութիւնները իր ընտանիքին:

ՎԱՃԱՌ

Ա.

Հեռախոսը զնգաց ուշ գիշերով, երբ ես արդեն պատրաստվում էի քնելու։ Ամբողջ օրը շատ էի աշխատել, ուստի ուզում էի հանգիստ քնել։ Ես ոտքի թռա, վազեցի հեռախոսի մոտ, վերցրի լսափողը և ասացի.

— Ալո՛։

Լսափողի մյուս ծայրից լսվեց ինչ-որ անծանոթ ձայն։

— Ներողություն, որ այս ժամին եմ ձեզ անհանգստացնում, բայց ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։ Ես Ձեր հարևանն եմ, ներքևի հարկից։ Ես ամուսնացել եմ ընդամենը մի ամիս առաջ, և ահա ինձ հետ ինչ-որ անախորժություն է պատահել։ Ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։

— Ինչ-որ անախորժություն է պատահել, — կրկնեցի ես։ — Ի՞նչ է պատահել։

— Ես ամուսնացել եմ ընդամենը մի ամիս առաջ, — կրկնեց ձայնը հեռախոսում։ — Ես ամուսնացել եմ ընդամենը մի ամիս առաջ, և ահա ինձ հետ ինչ-որ անախորժություն է պատահել։ Ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։

— Ես արդեն լսեցի, որ Դուք ամուսնացել եք ընդամենը մի ամիս առաջ, և ահա Ձեզ հետ ինչ-որ անախորժություն է պատահել, — ասացի ես։ — Ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։ Ի՞նչ է պատահել։

— Ես ամուսնացել եմ ընդամենը մի ամիս առաջ, — կրկնեց ձայնը հեռախոսում։ — Ես ամուսնացել եմ ընդամենը մի ամիս առաջ, և ահա ինձ հետ ինչ-որ անախորժություն է պատահել։ Ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։

— Ես արդեն լսեցի, որ Դուք ամուսնացել եք ընդամենը մի ամիս առաջ, և ահա Ձեզ հետ ինչ-որ անախորժություն է պատահել։ Ես ստիպված եմ դիմել ձեզ օգնության։ Ի՞նչ է պատահել։

—

ՍԱՄՍՈՒՆ (Յաղց) — Կիրակի, 4 Օգոստոս, Վասիլի օգստոս և Ընտրութեան օրը։ Ժողովուրդը ամբողջ ուժով մասնակցեցաւ ընտրութեան։ Ընտրութեան օրը ոչ մի անկարգութիւն տեղի չունեցաւ։ Ընտրութիւնները աւարտեցան կէսգիշերին։ Ընտրութեան արդիւնքները հետեւեալն են։

1.— Ամիրաղեան Յարութիւն, ընտրուեցաւ 1890 թուականին, 2.— Ծատուրեան Մկրտիչ, ընտրուեցաւ 1890 թուականին, 3.— Ղազարեան Ստեփան, ընտրուեցաւ 1890 թուականին։

Ընտրութեան արդիւնքները հրապարակուեցան Ամսոյն 5-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին։ Ընտրութեան արդիւնքները հրապարակուեցան Ամսոյն 5-ին, առաւօտեան ժամը 10-ին։

ՓՈՔՈՐԻԿ՝ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՖՐԱՆԿԸ 20 ԱՆ ՀԱՐԻՒՐ
ԱՐԺԵԶՐԿՈՒԵՑԱՒ

Տեղական թերթերը իրենց առաջին էջե-
րուն վրայ, մեծ խորագիրներով կը յայ-
տարարեն կառավարութեան նոր բարե-
նորոգումը՝ երկրին արտաքին թէ ներքին
փոխանակութեանց մէջ: Լուրը հաղորդ-
ուեցաւ ելմտական նախարար կայեառի
կողմէ եւ հրատարակուեցաւ կառավարա-
կան պաշտօնաթերթին մէջ:

Գլխաւոր երեք որոշումները արուած են՝
երկրին տնտեսական հաւասարակշռութիւ-
նը պահելու մտահոգութեամբ:

1.— Արտածում ընողները իրենց ընդ-
հանուր հաշուեցուցակին վրայ 20 առ
հանուր հաշուեցուցակին վրայ 20 առ
հարիւր փրիմ մը պիտի ստանան, քաջա-
լերելու համար օտար դրամի մուտքը:

2.— Ընդհակառակն՝ ներածողները: Օ-
տար երկիրներէ կատարուած գնումներուն
վրայ 20 առ հարիւր տուրք պիտի վճար-
ուի: Այս տուրքէն զերծ պիտի մնան կարե-
մը ներածումներ. ինչպէս ձիթհաւղ, քար-
իւղ, տարբալուծական արտադրութիւն-
ներ, բուրդ, բամպակ, չինանիւթեր, ե-
կամէ եւայլն:

3.— Կարեւորագոյնը՝ որուն մասնաւոր
ուշադրութիւն կ'ընծայուի, ֆրանքին ար-
ժեզրկումն է: Ֆրանսական դրամը 20 առ
հարիւր արժէքազրկուեցաւ: Այնպէս որ՝
օտարականներ երբ ուզեն իրենց դրամը
ֆրանքի փոխել՝ 20 առ հարիւր յաւելեալ
դումարով մը պիտի օգտուին, մինչ ֆր-
անսական դրամը՝ օտար երկիրներու մէջ
20 առ հարիւր պակաս կ'արժէ: Տոլարը
բարձրացաւ 420 ֆրանքի, ինչ որ լուրջ
մտահոգութեանց դուռ կը բանայ երկրին
մէջ: Արտասահման գացող զբօսաշրջիկնե-
րուն թիւը զգալապէս կրնայ պակսիլ,
ֆրանքին արժեզրկումէն եառք:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ֆ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ուշադրութիւնը կեդ-
րոնացած է Սուրիոյ վրայ: Արդարեւ,
Ռուսիա երկու սուզանաւեր եւ վեց թոր-
փիլհալածներ պիտի յանձնէ Սուրիոյ,
ոյնպէս՝ պատերազմական այլ պիտոյք-
ներ. անտեսական լայն օժանդակութիւն
պիտի ընէ: Իր կարգին, Սուրիա Ֆ. Մի-
ութեան պիտի յանձնէ 200·000 թոն ցորեն
եւ զարի:

ԻՄՐԱՑԷԼԻ Արտաքին նախարարութեան
մէկ բանբերը յայտարարեց, թէ Ֆ. Միու-
թեան պատերազմական օժանդակութիւ-
նը՝ Սուրիոյ, խաղաղութիւնը կը վտանգէ
Մ.Ը.Ի.Ն Արեւելքի մէջ: Ծանօթ է, թէ ներ-
կայիս Սուրիոյ մէջ կան խորհրդային
«Միկ» օդանաւեր, որոնք սուրիացի օդա-
չուներ չունին...:

ԻՏԱԼԻՈՑ Հանրապետութեան Նախա-
գահ Կրոնքի Սեպտեմբերի սկիզբը պաշ-
տօնական այցելութիւն մը պիտի տայ
Իրանի Շահին:

ԱԼՃԵՐԻՈՑ Ազատագր. Շարժման պա-
րագլուխներէն Ապպաս ու երիտասարդ
փաստաբան մը Արժանթին զացած են,
քարոզչական շրջապտոյտի մը համար:

Ալժիր մէջ հաւաքուած են «Լը Մոնտ»ի
երկու թիւերը, որոնց մէջ հատուածներ
կային «Էքսփրէս»ի մէջ հրատարակուած
Ֆուռնիէի յօդուածէն:

ՔԱՆԱԴԱԿԱՆ ճամբորդատար օդանաւ
մը, կիրակի կէսօրէ ետք ճգմուեցաւ Քուէ-
պէքի մօտերը. 79 մեռեալ կայ:

ՄՈՍԿՈՒԱՑի երիտասարդական վեպե-
րտրդ փառատօնը վերջացաւ:

ՄԱՕ ՅԻ ԹՈՒՆԿ որոշած էր հեռանալ
համայնավար Չինաստանի նախագահու-
թենէն եւ լքել կուսակցութեան ղեկավա-
րութիւնը... բանաստեղծութեան նուիր-
ուելու համար: Վարչապետ Չու Ան Լէ
յաջողած է համոզել զայն՝ որ եւս կենայ
այդ որոշումէն:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ եւ Եգիպտոսի միջեւ ելմ-
տական խորհրդակցութիւններ տեղի պի-
տի ունենան Օգոստոս 20ին, Ժընեւի մէջ,
կը յայտարարեն Եգիպտոսի ելմտական
նախարարութեան մէջ:

ՄԻԿՈՑԵԱՆ եւ Խրուշչեւ կը չարունակեն
ճառ խօսիլ Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ.—
«Ապագինումը արդէն դժուար հարց մըն է
ներկայիս եւ Գերմանիոյ վերամիացումը՝
բարդ խնդիր» յայտարարեց Միկոյեան
Շթրալզունտ մէջ խօսած ճառին ընթաց-
քին, մինչ Խրուշչեւ Լայփցիկի մէջ կը
յայտարարէր.— «Աշխարհակալները կ'ու-
զեն մեզ վախցնել իրենց զէնքերով, սա-
կայն յիմար քաղաքականութիւն մըն է ա-
սիկա»:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նիսի եւ չրջանի կրօն. Ընկերակցու-
թիւնը կը ծանուցանէ թէ «Վերափոխման
Ս. Աստուածածնի» տօնին առթիւ հան-
դիսաւոր պատարագ եւ աւանդական մա-
տաղօրհնութիւն եւ խաղողօրհնէք տեղի
պիտի ունենայ Մատըլէնի Հայոց եկեղե-
ցին, 18 Օգոստ. կիրակի օր: Կը պատա-
րագէ տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր
Աւետ քահանայ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պա-
տարագ ժամը 10ին:

Մատաղատիներ կը խընդրուի իրենց նուէրները յանձնել վարչու-
թեան նչանակած յանձնախումբերուն եւ
կամ եկեղեցւոյ վարչութեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Արա Պարթեւեան, Տէր եւ
Տիկին Լեւոն Դապաքճեան, Պ. Սիմոն Գա-
պաքճեան, Տէր եւ Տիկին Վօլօ, Տէր եւ
Տիկին Տօքթ. Բիւզի եւ ընտանեկան պարա-
զանները չնորհակալութիւն կը յայտնեն
բոլոր անոնց որոնք անձամբ, դրւոր,
ծաղկեպատկով ցաւակցութիւն յայտնեցին
իրենց հօր, մեծ հօր, մօրեղբօր եւ աղգա-
կանին՝

ՍԻՄՈՆ ԵՐԱՄԵԱՆի

մահուան առթիւ:

×

Այս առթիւ Տէր եւ Տիկին Արա Պար-
թեւեան 2000 ֆր. կը նուիրեն Աղքատա-
խնամին, 1000ական ֆրանք ալ կարմիր
Խաչին, Կապոյտ Խաչին եւ Մշակոյթի
Տան:

×

Լեւոն եւ Սիմոն Գապաքճեան 2000 ֆր.
կը նուիրեն Աղքատախնամին, 1000ական
ֆրանք կարմիր եւ Կապոյտ Խաչերուն:

×

Տիկին Նուարդ Պարթեւեան 1000 ֆր.
կը նուիրէ Մշակոյթի Տան:

×

Տէր եւ Տիկին Գեղամ Պետիկեան 2000՝
Աղքատախնամին:

×

Օր. Պալթազար 1000 ֆր.՝ Աղքատա-
խնամին: (Տառնալ «Ծառայ»էն:)

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԼԻՈՆ.— Համաչարսանճապի Հայրենակ-
ցական Միութեան Լիոնի եւ Մարսէյլի
մասնաճիւղերը խորին ցաւակցութիւններ
կը յայտնեն հայրենակից Նչան Գարակէ-
վուրեանի, իր զաւակներուն եւ իրենց պա-
րագաներուն, իրենց տիկնոջ, մօր եւ ազ-
գականին՝

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԳԱՐԱԳԷՎՈՒՐԵԱՆի

տխուր մահուան առթիւ

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956, Ա. Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Ապրումներ՝ 1200, բոլորն ալ լաթակալմ:

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմա-վէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ծաւսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, Երմեան Հայրիկ, Հր. Խաչան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» բացառիկ, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին, 1957 300

Ժամանց եւ զբօս, Կ. Գուչակ (երաշներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը) դրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, Մտ. Զօրեան (վէպ հորդորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե-րեւան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերին Արտաւազդ, Արմենակ Տէր Յակոբեան, թատերախաղ 3 արար, Փա-
Հայ Գրականութեան Պատմութիւն. Հր-
բոյնտ Թորոսեանի (Փրնս.) սակաւաթիւ
օրինակներ մնացած են, Ընդէ Կրուսէի
յառաջարանով: 1500

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնա-
բոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել
ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանազ). — Հա-
յաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբ-
եան). — Մովի լոգանք (Տօքթ. Աչճեան).
— Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը
մրսէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցաւութիւ-
նը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ադատա-
նի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեա-
լը (Խաչուհի). — Ֆրանկֆուրթը (Տօքթ.
Մխսաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհ-
հառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ.
Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց.
Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.—
Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտա-
սահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի,
«Ծառայ»ի հասցէով:

ՊԱՏԱՐԱԳ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

18 Օգոստ. կիրակի առաւօտ Աստուա-*
ծածնայ տօնին առթիւ Ս. պատարագ պի-
տի մատուցուի Ռիւ Ժէ, Սէն Լուի սրա-
հին մէջ: Պիտի պատարագէ Պսակ քա-
հանայ՝ Պէյրութէն:

Լ.Ա. ՍԻՈՒԹԱՑի Սուրբ Կարապետ եկեղե-
ցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ
Սուրբ Աստուածածնայ տօնին առթիւ, ա-
ւանդական մատաղի եւ խաղողի օրհնու-
թիւնն և թաժանումը տեղի պիտի ունենան
Օգոստոս 14ի երեկոյեան եւ 15ի առաւօտ-
եան, Ս. պատարագի արարողութենէն
վերջ: Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողո-
վուրդը:

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՑՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխու-
թեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50
ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային:
Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 ֆրանք դը-
րոշմաթուղթ):

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

Եւ լոյս կը տեսնէ Օգոստոսին կոմսի
«Իմ յուշերու» Գ. հատորը, նախորդ հա-
տորներու ծաւալով:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Ց. Դ. «Ընկեր կարօ»ի
ժողովը՝ ընկ. Ս. Պօյաճեանի տունը, այս
կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին: Պարատ-
ուիրիչ ներկայութիւն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայեւրուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:
Գինն՝ 1100 ֆրանք:
Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուները:

ՕԳՈՍՏՈՍ 18ԻՆ

Պիտի ճայնասփռուի Փալէ տը Շայեույի
եկեղեցական երաժշտութեան համերգը,
որուն մասնակցած է հայկ. երգչախում-
բը, ղեկավարութեամբ Կարպիս Ափրիկ-
եանի, կիրակի առաւ. ժամը 8·45ին Փա-
րի – էնթերէն:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերուդի կեդր. վար-
չութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը
կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր
մտաւորականները, հայրենակիցներն ու
ընկերները կրնան օգնել գրադարանին
կազմութեան՝ ՄԻԱՑՆ ԳԻՐՔ նուիրելով,
հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ
հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ ՊԻՊԷՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փասքէօր
Ռոնի-սու–Պուա (Սէն)

ըիզ, 1957, 300 ֆրանք:

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Տէսինի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը
փութայ ծանուցանել թէ՝ այս հինգշաբթի
առաւօտեան, Ս. Աստուածածնայ տօնին
առթիւ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ,
տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ
մէջ, Ռիւ Պռանլի:

Տեղի պիտի ունենայ աւանդական խա-
ղողօրհնէք եւ մատաղի բաշխում: Ուստի
կը հրաւիրէ բարեպաշտ ժողովուրդը ներ-
կայ գտնուիլ պաշտամունքի արարողու-
թեանց, հոգեպես մխիթարուելու համար:

ՍՏԱՑԱՆՔ Պ. Գէորգ Զիւմպիւլեանի Լը
Ժէօ տէ Սէո–վոլան է լէօր գոնսքրիւքսիոն
հետաքրքրական դրքոյը ուր 50 օրինակներ
եւ 25 նկարներ ցոյց կուտան բազմազան
թռուցիկները չհնելու կերպը: Բացառիկ
անհրաժեշտութիւն մը արձակուրդի օրե-
րու տղոց եւ պատանիներու դբօսանքին
համար:

Դիմել հեղինակին՝ Պ. Ժ. Գ. Զիւմպիւլ-
եան., 2, Ավընիւ Ժենեռալ Լըգլէռ, Սէն-
Ռաֆայէլ (Վար):

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւին
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն գնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէումի եւ *փլաստիքի* այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵԻ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
14
ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI
14 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7966 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3768

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՅՈՒՐՔԵՒՐՈՒԱ ԱՒՐԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

*

Մոսկուայի ձայնասփիւռը Օգոստոս 4ին երկարօրէն խօսելով Խորհրդային Միութեան եւ Թուրքիոյ յարաբերութեանց մասին, յայտնած է թէ երկու երկիրներու միջեւ անհեսական դեռնի վրայ գործակցութիւնը օր ըստ օրէ կ'ամրապնդուի:

Ասնակը չէշտած է, որ չնորհիւ այդ գործակցութեան, ուելի սերտ պէտի դառնայ խորհրդային եւ թուրք ժողովուրդներու բարեկամութիւնը: Ցեսոյ աւելցուցած է.

— Խորհրդային ժողովուրդը սրտանց կը բաղձայ, որ Թուրքիա ապրի իբրեւ անկախ եւ ազատ պետութիւն մը:

Ցուլիս 30ին Պոլիս վերադարձած է թրքական պատուիրակութիւն մը, որ Մոսկուա ղրկուած էր Իշ ղրամատան կողմէ: Պատուիրակութիւնը չորսն օր մնացած է խորհրդային մայրաքաղաքին մէջ եւ չփումներ ունեցած՝ առեւտրական գործավարութեան պատասխանատու ներկայացուցիչներուն հետ:

Արդիւնքն եղած է այն՝ որ քառորդ դարէ ի վեր առաջին անգամ ըլլալով առեւտրական համաձայնագիր մը ստորագրուած է Խորհրդային Միութեան եւ Թուրքիոյ միջեւ:

Ըստ այդ համաձայնութեան, Թուրքերը ապակիի գործարան մը պիտի հիմնեն կէմլէյիկի մէջ, 20 միլիոն ոսկի արժէքով: Շինութիւնը պիտի աւարտի երեք տարիէն եւ պիտի հայթայթէ Թուրքիոյ պէտք ունեցած ամբողջ ապակին, ինքնաբաւ դարձնելով զայն:

Նոյնպէս խորհրդային ղրամագլուխով Թուրքիոյ մէջ պիտի կառուցուի կալաքրի (սոդա) գործարան մը՝ ապակիի շինութեան համար ամէնէն կարեւոր նախնիթը հայթայթելու համար ապակեզործարանին: Ասիկա ալ պիտի արժէ 30 միլիոն ոսկի:

Պատուիրակութեան նախագահ Պիւլէննա Օսմա յայտարարած է թէ մօտաւոր ապագային Թուրքեւխորհրդային առեւտրական յարաբերութիւնները աւելի մեծ զարկ պիտի ստանան եւ գործառնութիւնները պիտի հասնին կարեւոր համեմատութեանց:

Անգարայի խորհրդային դեսպանն ալ յայտնած է թէ Թուրք Առեւտրական եւ Ճարտարարուեստական Սենեակէն պատուիրակութիւն մը հրաւիրուած է Մոսկուա:

Թուրք թերթերը արձագանգ կ'ըլլան նաեւ գրոյցի մը, որուն համաձայն խորհրդային կառավարութիւնը 300 միլիոն տոլարի վարկ մը պիտի բանայ Թուրքիոյ:

Վարչապետ Ատնան Մէնտէրէս Ցուլիս 28ին Զանաքքալէի մէջ ճառ մը խօսելով ձագկած է ընդդիմադիրները, որոնք բուռն յարձակումներ կը գործեն դեմոկրատ կառավարութեան դէմ եւ զայն պատասխանատու կը նկատեն տնտեսական տագնապին, որուն ենթարկուած է Թուրքիա քանի մը տարիէ ի վեր: Այս առթիւ ի մէջ այլոց վարչապետը յայտարարած է.

— Տագնապը փարատելու համար Ամերիկայէն 300 միլիոն տոլարի օժանդակութիւն ուզեցինք: Մեր խնդրանքը խիստ լեզուով մերժուեցաւ: Ընդդիմադիրները այս մերժումը յաղթանակի աւետիս նկատելով ա'լ աւելի սաստկացուցին իրենց յարձակումները:

Ինչպէս կը յիշուի, նախագահ Այզընհաուըը ելմտական մասնագէտ մը ղրկած էր Անգարա՝ հակակշիռի ենթարկելու համար Թուրքիոյ ելեմուտքը: Երբ այս պայմանը չընդունուեցաւ, Մ. Նահանգները ալ մերժեցին 300 միլիոնի նոր վարկը:

Ցոյսերնին կտրած Ամերիկայէն, Թուրքերը հիմա ալ բոլշեւիկներու դուռը կը բախեն՝ 300 միլիոն տոլարը անպայմանի

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՄԻԿՈՅԵԱՆ ԵՒ ԽՐՈՒՇՉԵՒ ՄՈՍԿՈՒԱ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՆ

*

ՌՈՒՄԵԻԴԵՐՄԱՆ «ԿԱՐԵՒՈՐ» ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՍՏՈՐԱԳՐՈՒԱԾ ԵՆ

Արեւելեան Պերլինի ձայնասփիւռը հաղորդեց, թէ «կարեւոր» համաձայնութիւններ կնքուած են Խ. Միութեան եւ Արեւելեան Գերմանիոյ միջեւ: Պաշտօնական բանակցութիւնները վերջացած են արդէն Գշ. օր: Այս համաձայնութիւնները կ'ամրապնդեն ռուսեւգերման համագործակցութիւնը, համաձայնաւոր երկիրներու միասնականութիւնը եւ խաղաղութեան գաղին պաշտպանութիւնը:

Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ կատարած իր չորեքշաբթի ընթացքին, Խրուշչեւ բազմաթիւ անգամներ յայտարարեց, թէ Խ. Միութեան թիւ մէկ նպատակն էր.— երկրին արդիւնաբերութիւնը զարգացնել: Խօսքը ուղղելով Գերմանացիներուն, թելադրեց որ աւելցնեն իրենց արդիւնաբերութեան քանակը՝ օրինակ ըլլալու համար Արեւմտ. Գերմանիոյ:

Իր ճառերուն եւ բանակցութեանց մէջ, Խրուշչեւ գլխաւոր տեղը վերապահած էր տնտեսական հարցերուն, լայն օժանդակութիւն խոստանալով Գերմանացիներուն, ինչ որ չէր եղած...Սթալինի օրով:

Քաղաքական ճակատի վրայ, Սթալինի Բ. յայտնեց, թէ Արեւել. Գերմանիա համաձայնաւոր պիտի մնայ եւ վերամիացումը պիտի չըլլայ այնքան ատեն՝ որ «ժողովրդավար եւ խաղաղասէր Գերմանիան մը» գոյութիւն չունի, սահմանին միւս կողմը: Եթէ «Արեւմտեանները պատերազմական արկածախնդրութիւն» մը ընեն՝ Խ. Միութիւն պատրաստ է զինուորական օժանդակութիւն ընելու:

Իր կարգին Անաստաս Միկոյեան, որուն դիրքը ղեղատպէս ամրապնդուած է, լեհական մամուլի գործակալութեան սեփական թղթակիցին հետ հանդիպում մը ունենալով, յայտարարեց.— «Պալթիկի ափերուն խաղաղութեան գօտի մը ստեղծելու հարցը կը հետաքրքրէ ո'չ միայն պալթեան երկիրները, այլ՝ բովանդակ մարդկութիւնը»: Պատճառաբանութիւններ տալով, Միկոյեան յայտնած է, թէ Պալթիկի ափերուն գտնուող երկիրները պատերազմ չեն ուզեր եւ կ'ուզեն ապրիլ խաղաղութեան մէջ: Այնպէս կը տեսնուի, թէ խորհրդայիները նոր դաշնակցութիւն մը պիտի ստեղծեն՝ «պալթեան» պիտակին ներքեւ:

Այսօր՝ չորեքշաբթի, Մարքս-Ընկէլս հրապարակին վրայ մեծ հանդիսութիւն մը տեղի ունենայ՝ ի պատիւ խորհրդային հիւրերուն: Խօսք առին Խրուշչեւ, Միկոյ-

(Շար.ո կարդալ Դ. էջ)

ձեռք բերելու համար:

Կրեմլինի վարիչները չորս տարիէ ի վեր արդէն պաշտօնապէս հրաժարած են Թուրքիային հող պահանջելէ:

Առաջ կ'ըսէին թէ իրենք յանցաւոր չեն՝ Բերիան էր հող ուզողը: Վերջերս ալ յանցանքը Մոլոթովի վիզը փաթթեցին, երբ չնորհափուրկ եղաւ ան՝ որ երկար տարիներ վարիչ էր եղած Մոսկուայի արտաքին քաղաքականութեան:

Հիմա վերադառնալով իրենց հին քաղաքականութեան, որուն չնորհիւ ոտքի կանգնեցուցած էին անդունդին ծայրը հասած Թուրքիան, Սթալինի յաջորդները տնտեսական աջակցութեան եւ քաղաքական բարեկամութեան ձեռք կ'երկարեն Դեմոկրատ կառավարութեան, ջանալով իրենց չրջապիծին մէջ առնել զայն:

Ինչ կը մտածեն Մէնտէրէսի ատլանտեան բարեկամները:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

*

ԿԻՆԵ՛Ր, ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ··· ՏՂԼԸՍԷՆ

Լուրը՝ տարօրինակութեանց աշխարհէն է կրկին· — Ամերիկա, ուր նոր երգ մը շրջան կ'ընէ փողոցէ փողոց, սրճարանէ սրճարան: Բոք ն' բոլ մը չէ անիկա, ո'չ ալ չա չա չա մը: Աւելին՝ յաջողութիւնը կը պարտի բառերուն, այնպէս որ, կիները, մանուկները ու երիտասարդները փոխանակ սուլելու՝ կրնան նաեւ երգել: Ու կ'երգեն:

Անշուշտ պիտի մտածէք թէ ի՞նչ կրնայ ըլլալ այդ երգը: Ագնաւուրի կամ Պրասենսի մէկ կտորին թարգմանութի՞ւնը, թէ եօթնամեայ երգահանի մը գլուխ-գործոցը:

Ո'չ մէկը, ո'չ ալ միւսը:

Այլ՝ սիրոյ խոստովանութիւն մը··· Ձոն Ֆըսթըր Տըլըսին (Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարար):

Եթէ չէք հաւատար՝ ահաւասիկ բանի մը տող·—

«Գերուած եմ Ձոն Ֆըսթըր Տոլըսէն
(կրկնե՛լ)

Առաջին անգամ զինքը տեսայ ՄԱԿի մէջ:
Մարդոց շատ ուշադրութիւն չեմ
դա՛ւճներ,
Բայց երբ զայն տեսայ, սիրտս ըրաւ՝
պո՛ւմ·

Գերուած եմ Ձոն Ֆըսթըր Տոլըսէն,
Պիտի չկրնամ հետը ամուսնանալ,
Բայց գերուած եմ Ձոն Ֆըսթըր Տոլըսէն:»

Պարզ է թէ երգին հեղինակը կին մըն է:

Եթէ կը մտածէք, որ համաճարակը Խ. Միութենէն «ներածուած» է Ամերիկա՝ կը սխալիք: Որովհետեւ, նախ՝ Խ. Միութեան մէջ Սթալին-Լենին երգողները չէին համարձակիր սիրահարուիլ անոնց: Այլ՝ պարզապէս կը փառաբանուէին:

Միացեալ Նահանգներու մէջ «մեծ երկուսիճ»էն ետք ծնած երգին մէջ ո'չ մէկ ներքողական կայ (խե՛ղճ Ձոն Ֆըսթըր Տըլըս), այլ՝ պարզապէս··· սիրահարութիւն:

Բնականաբար Տըլըսէն «գերուած» կին՝ ձերբակալուած եւ յիմարանոցի նման տեղ մը փոխադրուած է··· Ազգ. ապահովութեան սպառնալու յանցանքով:

«Բայց ինչպէ՞ս հասկցնել գաղտնի
ոստիկանութեան,
Թէ ես գերուած եմ Ձոն Տըլըսէն»:

Զուարճալի չէ՞ն Ամերիկացիները, մանաւանդ երբ Տըլըսը կը նկատեն··· յիմարութեան փորձաքար՝ կիներուն համար:

Զգուշացէ՛ք կիներ, Տըլըսին սիրահարուելէ, այլապէս՝ բանը «բուրդ» է:

Բայց ի՞նչ պիտի ըլլայ Տըլըսէն «գերուած» կնոջ վիճակը··· մինչ իր յօրինած երգը կը շրջի բերնէ բերան···:

ԱՐՄԵՆԱԿ

ԿԱՑԵԱՒՈՒ ԲԱՐԵՓՈԽՈՒՄՆԵՐԸ

*

Ի՞ՆՉ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՑ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ԱՊԱԳԱՆ

Ելմտական նախարարին ձեռք առած միջոցները բաւական կարեւոր փոփոխութիւններու կ'ենթարկեն երկրին տնտեսութիւնը:

Դրամի արժեզրկում չէ եղած, այլ՝ հաստատուած են երկու բաժանումներ ֆրանքին համար: Ֆրանքի պաշտօնական սակը փոխուած չէ եւ տոլարը օրինաւոր չուկայով կ'արժէ միշտ 350 ֆրանք: Իրականին մէջ կառավարութիւնը հաստատեց այս բաժանումները, համաձայնութեամբ միջազգային ղրամատան, որպէսզի պայմանաւորութիւն ունենայ երկրորդ տակ մը, 20 առ հարիւր աւելի՝ ղրամական արտաքին բոլոր գործերուն համար:

Նոյն ատեն հաւասակչռելու համար առեւտրական կշիռքը եւ զեղչելու համար գին: Բայց ներածումներուն վրայ կը դնուի 20 առ հարիւր տուրք մը բացի կարգ մը կենսական ապրանքներէ:

Այս գործողութեան կարեւոր արդիւնքը պիտի ըլլայ գիները պահել:

Արտասահմանի բոլոր տնտեսական եւ ելմտական չրջանակները կը դնահատեն Ֆրանսայի որոշումները:

Երկուշաբթի օր սակարանը տակաւին չէր հակազդած եւ տոլարը կը բարձրանար 436ի· ճոյլ ոսկին՝ 505·000 (նախապէս 500·000), դուիցի իսկան ֆրանքը՝ 105, անգլիականը 1170, պելժիականը 8,40:

Նոյն ժամանակ ղրամատուներու էսքոմտը կը բարձրանայ 5 առ հարիւրի:

Անշուշտ տակաւին կը խօսինք առեղծուած ընդհանուր նոր կացութեան մասին:

ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ երկրորդ մեծ քաղաքին մէջ՝ Լոց, հինգ հազար փոխադրական պաշտօնեաներ գործադուլ հռչակեցին երէկ, աշխատավարձի յաւելում պահանջելով: Բանակին ու ոստիկանութիւնը միջամտելով՝ բախում ունեցած են պաշտօնեաներուն հետ. հինգ կիներ ծանրօրէն վիրաւորուած են: Զինեալ պահակներ կը չրջին փողոցներուն մէջ. նոր ուժեր պահանջուած են՝ հաւանական խլրտումներու առաջքն առնելու համար: Վարչապետին հասած լուրերուն համաձայն՝ Լոցի հարցը «կէս ընթացք մը պիտի առանայ»: Նոր Փոզնա՞ն մը···:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՁԱՄԲԱՐ

Ձամբարի Վարչութիւնը կը հեռաձայնէ թէ բանակումը կ'ընթանայ տաք մթնոլորտի մէջ եւ բոլոր բանակողները հանդիսաւ, առողջ ու խանդավառ են: Բանակողներուն թիւը կը հասնի 200ի:

ԱՄԵՐԻԿ. ՅԱՄԱՔԱՅԻՆ ՈՒԺԵՐԸ ՊԻՏԻ ՊԱԿՍԻՆ ԵՒՐՈՊԱՑԻ ՄԷՋ

*

Նիւ Եորք Թայմզ ամերիկեան թերթին Ուաշինկթընէն քաղած լուրերուն համաձայն՝ Միացեալ Նահանգները չուտով պիտի պակսեցնեն Եւրոպայի մէջ խարսխած իրենց ցամաքային ուժերը: Այս որոշումը ի գօրու չէ Արեւմտ. Գերմանիոյ համար, ուրկէ պիտի չհեռանան ամերիկեան ուժերը:

Թերթը կը յայտնէ, թէ երբ Միացեալ Նահանգները որոշած էին 50·000 հոգիով պակսեցնել իրենց պինուորներուն թիւը՝ Եւրոպան նկատի չունէին: Ներկայիս նոյն որոշումը տրուած է նաեւ Եւրոպայի համար:

Ցամաքային ուժերուն նուազումը անմիջական հարց չէ սակայն, մանաւանդ՝ Գերմանիոյ համար: Իսկ մնացեալ չրջաններէն ալ, ամբողջութեամբ պիտի չհեռանան: Կարեւոր խարիսխներ պիտի մնան օտար երկիրներու մէջ: Մինչեւ իսկ, հիւլէական կազմածներով պինուած բանակներ պիտի ըլլան, ինչպէս՝ Իտալիոյ մէջ (Լիվուռնէ):

Կրնայ ըլլալ նաեւ, որ ամերիկեան ուժերը քաշուելով, անոնց տեղը գրաւեն զերման պինուորականներ, նոյնիսկ՝ եւ բոլայի մէջ: Կը կարծուի, թէ յառաջիկայ աշնան, Գերմանացիներ պիտի երթան Միացեալ Նահանգներ, մասնագիտանալու համար չրածնային եւ հիւլէական բոլորովին արդիական դէնքերու գործածութեան:

ԳԱՀԻՐԷի մէջ Բշ. օր սկսաւ քաղաքական մեծ դատավարութիւն մը, որուն անձկութեամբ կը հետեւին արաբական չրջանակները: Նասըր դէմ դատարկութիւն սարքած 13 ամբաստանեալները, որոնց մէջ կը գտնուին երկու նախկին նախարարներ, մահուան կրնան դատապարտուիլ:

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՇԻՐԱԶ

ՍԱՐԱՆԴԱՐԸ ՄԱՀՎԱՆ ՀԵՏՈ

(Ֆ. եր վերջին տպ.)

●

ԿՈՏՈՐ

Մի քանի տարի առաջ Ալեքսանդրապոլի գավառի Ղարաքիլիսա գյուղում ապրում էր Կոտոր անունով մի հարուստ գյուղացի։ Նա ուներ հարյուր ոչխար, տասը ձի, երեսուն եզ, քսան կով, հինգ ջորի, մի զույգ ուղտ, մի քանի հազար ռուբլի դրամ և մի մեծ տուն։ Կոտորն ուներ նաև մի գեղեցիկ աղջիկ, որի անունը Նազլի էր։

Նազլին տասնվեց տարեկան էր, երբ Կոտորը նրան ամուսնացրեց իր հարևանի՝ Ղազարի որդի Ավոյի հետ։ Ավոն ուներ քսան ոչխար, երկու ձի, տասը եզ, հինգ կով և մի փոքրիկ տուն։ Ավոն ուներ նաև մի ծեր մայր, որի անունը Մարիամ էր։

Նազլին ամուսնացավ Ավոյի հետ, բայց նրա սիրտը մնաց իր հին տանը, իր ծնողների մոտ։ Նա ամեն առավոտ վեր էր կենում արևածագից առաջ, ինքն էր կթում կովերը, ինքն էր տանում արածեցնելու, ինքն էր ջրում։ Ավոն ծույլ էր, սիրում էր քնել մինչև ուշ։

Մարիամը տեսնում էր այս ամենը և ասում էր որդուն։

— Ավո, աչքդ բա՞ց, տեսնում չե՞ս, որ հարսը ամեն ինչ անում է։

Ավոն ծիծաղում էր մոր խոսքերի վրա։

— Մայրիկ, ես ինչ անեմ, որ սիրում եմ քնել։

Մարիամը ասում էր։

— Ավո, ես ծեր եմ, ուժ չունեմ, հարսը պետք է օգնի ինձ։

Ավոն պատասխանում էր։

— Մայրիկ, ես ինչ անեմ, որ սիրում եմ քնել։

Մարիամը նեղանում էր։

— Ավո, ես ծեր եմ, ուժ չունեմ, հարսը պետք է օգնի ինձ։

Ավոն ծիծաղում էր։

— Մայրիկ, ես ինչ անեմ, որ սիրում եմ քնել։

Մարիամը աս

ԽՂՎԱԾՔ

ԳԼՈՒԽ ՎԵՑԵՐՈՐԴ

ՂՎԿ ՍՍՈՒՇՈՒՆ

Իսկ ըստ ամենայնի՝ «Հա՛յ, ասո՛ւմ էր օրս։ «Հա՛յ, ես ձեզ համար ոչ միայն ազատության, այլև ապրելու հնարավորության մեծ հույս եմ բերել, ես ձեզ համար ոչ միայն ազատություն եմ բերել, այլև ապրելու հնարավորություն

եան, Իւլպրիխտ եւ ուրիշներ՝ փառաբանելով «ընկերվարական ճամբար»ին միասնականութիւնը, համայնավար կուսակցութիւնն ու ռուսեւպերման բարեկամութիւնը:

Ծորհրդային պատուիրակութիւնը՝ պըլխաւորութեամբ Միկոյեանի եւ Խրուշչեւի, այսօր իրիկուն մեկնած պէտք է ըլլար Աբեւել. Գերմանիայէն, դէպի Մոսկուա:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՕՄԱՆԻ ՄԷՋ

Նիզվայի պատումէն եաք՝ սուլթանական ուժերն ու բրիտանական հրամանատարութիւնը կը մտածեն նաեւ մաքրատարութիւնը կը մտածեն նաեւ մաքրատարածել այն քանի մը մանր-մունր ըմբոստները, որ ապաստանած են լեռներու մէջ: Կրօնապետն ու իր եղբայրը ցարդ չեն ձերբակալուած: Այս ուղղութեամբ խորհրդակցութիւն մը ունենալու համար, Պարսից Ծոցի անգլիացի կառավարիչն ու բրիտանական ուժերու ընդհ. հրամանատարը Մասքաթ գացին եւ տեսակցութիւն մը ունեցան Սուլթանին հետ:

«Փախստական» ըմբոստները ապաստանած են ձէկպէլ Ախտարի լեռներուն մէջ: Տակաւին յայտնի չէ, թէ բրիտանական ուժերը պիտի մասնակցի՞ն կամ ոչ «մաքրազործման» աշխատանքներուն:

× Գահիրէի մէջ կը յայտարարեն.— «Օմանի կրօնապետին բանբերը յայտնեց, թէ ապատադրութեան կռիւը պիտի շարունակուի՝ մինչեւ յաղթանակ»:

× Մասքաթի Սուլթանը երկու լրագրողներ ընդունելով յայտնած է անոնց, թէ ըմբոստները կը չարունակեն կռուիլ, որովհետեւ չա՛ս լաւ պիտին, թէ ի՞նչ պիտի ըլլայ իրենց պատիժը:

× Եգիպտոսի ձայնասփիւռին համաձայն, Արաբական Դաշնակցութիւնը ժողով մը գումարելով, մխիթարութեամբ որոշած է Օմանի հարցը տանիլ Ազահովութեան Խորհուրդին:

Միւս կողմէ, Լոնտոնի մէջ կը յայտարարեն, թէ Մեծն Բրիտանիա Ազահովութեան Խորհուրդին մէջ պիտի չընդունի իրեն դէմ եղած ամբաստանութիւնը նկատելով որ Օմանի հարցը երկրին ներքին խնդիրներուն մաս կը կազմէ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԿԻՊՐՈՍի հարցին նուիրուած խորհրդաժողով մը տեղի պիտի ունենայ Սեպտեմբերի մէջ՝ Լոնտոն կամ Փարիզ, կը հաղորդեն Անգլիայէն: Սակայն, տակաւին Յունաստան չէ պատասխանած բրիտանական հրաւէրին:

ԴԱՄԱՍԿՈՍի ձայնասփիւռը հաղորդեց, թէ «պինուորական իշխանութիւնները երեան հանած են ամերիկեան դաւադրութիւն մը՝ որ նպատակ ունէր ներկայ վարչակարգը տապալելու»: Այս ուղղութեամբ տեղեկագիր մը պիտի հրատարակուի: Միւս կողմէ, Դամասկոսի մէջ կը յայտնեն, թէ Հանրապետութեան Նախագահ Քուէթլի Զեխոսլովաքիոյ հրաւէրին պատասխանելով, պաշտօնական այցելութիւն մը պիտի տայ Չեխոսլովաքիոյ: Նախագահին պիտի ընկերանան խումբ մը քաղաքական դէմքեր:

ԱԼՃԵՐԻՈՑ մէջ, վերջին չաբթուան ընթացքին 800 ըմբոստներ եւ 50 պինուորականներ սպաննուած են՝ յաջորդական բախումներու հետեւանքով: Բանակայինները լուրջ խուզարկութեանց ձեռնարկած են, որ պատճառ կը դառնայ բազմաթիւ կռիւներու: Խուզարկութիւնները նոյն թափով պիտի չարունակուին, կը հաղորդեն իշխանութիւնները:

ԻՍՐԱՑԷԼի մէջ Ալժերիոյ նախկին կառավարիչը՝ ժոզ Սուսթէլ յայտարարեց.— «Եթէ Իսրայէլ դադրութիւն չունենար, սուրիացի կամաւորներ՝ ռուսական կազմածներով պինուած մինչեւ հիմա մուտք գործած պիտի ըլլային Ալժերիա, ապրատմբներու կողքին կռուելու համար Ֆրանսայի դէմ»:

ՄԱՕ ՅԷ ԹՈՒՆԿ համայնավար Չինաստանի Նախագահը, այս ամիս այցելութիւն մը պիտի տայ Վարշաւա, Լեհաստանի համայնավար կուսակցութեան երրորդ համագումարէն վերջ, որ տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Դեկտեմբերին: Լեհաստանի մէջ ցարդ կը մտածէին, թէ Մաօ Յէ Թունկ համագումարէն առաջ պիտի այցելէր իրենց:

ԼՈՆՏՈՆի մէջ հինգ հազար «տոքըր»ներ գործադուլի մէջ են:

ՊԱՆՏՈԿի ընտրութիւններուն մէջ, համայնավարները կարեւոր յաջողութիւններ ձեռք ձգած են:

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նիսի եւ չրջանի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ իր «Վերափոխման Ս. Աստուածածնի» տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ աւանդական մատաղօրհնութիւն եւ խաղողօրհնէք տեղի պիտի ունենայ Մատըլէնի Հայոց եկեղեցին, 18 Օգոստ. կիրակի օր: Կը պատրաստէ տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր Ատամ քահանայ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 10ին:

Մատաղատիրի մասնակցողներէ կը խնդրուի իրենց նուէրները յանձնել վարչութեան նշանակած յանձնախումբերուն եւ կամ եկեղեցիի վարչութեան:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Հայրենակիցնե՛ր,

Պատրաստուեցէք խուռներամ փութալու Էքս-լէ-Պէնի տարեկան դաշտահանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Մոն Ռըվարի թելեֆերիֆին մեկնակէտին դիմացի մարզադաշտին վրայ: Պիտի վայելէք անզուգական պաղ ջուր, խմիչքներ, իսկ անձրեւի պարագային՝ ապահով գոյ սրճարան:

Կը խնդրուի ազգային իշխանութիւններէն արամադրել մեկի քահանայ մը, մատուցանելու համար Ս. պատարագ եւ խաղողօրհնութիւն Ս. Աստուածածնի տօնին առթիւ: Գոյացած հասոյթը պիտի յատկացուի հայապիտական գրքոյկի մը հրատարակման ֆրանսերէն լեզուով, ձրիօրէն տրամադրելու համար հինգշաբթի եւ կիրակնօրեայ վարժարաններու ուսումնառներէ հայ ուսանողութեան:

Կը սիրենք յուսալ որ չրջակայքի հայութիւնը պիտի չվարանայ իր ներկայութիւնը բերել, անգամ մը եւս վայելելու հայկական ջերմ մթնոլորտ եւ քաջալերելու մեր համեստ հաւաքոյթը:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարթօնք, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ս. Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ցուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Երիմեան Հայրիկ*, Հր. Խաչան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» բացառիկ, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին, 1957 300

Ժամանց եւ զբօս, Կ. Գուշակ (երգիներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը) գրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Ստ. Զօրեան* (վէպ Չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե. Բուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերիի Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան*, Թատերախաղ 3 արար, փա-

OCEANIA

ՕԴԱՆԱԻԻ, ՇՈՓԵՆԱԻԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան: Ամէն մանրամասնութեանց համար դրեք՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
M. BARONIAN
38, Rue de la République
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԱԺՆԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժները (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանազ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէռհօօկէն). — Ցաւութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխսքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէռհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

ՊԱՏԱՐԱԳ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

18 Օգոստ. կիրակի առաւօտ Աստուածածնայ տօնին առթիւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Ռիւ Ժէ, Սէն Լուի սրահին մէջ: Պիտի պատարագէ Պսակ քահնայ՝ Պէյրութէն:

Լ.Ա. ՍԻՈՒԹԱՑԻ Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սուրբ Աստուածածնայ տօնին առթիւ, աւանդական մատաղի եւ խաղողի օրհնութիւնն և բաժանումը տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 14ի երեկոյեան եւ 15ի առաւօտեան, Ս. պատարագի արարողութենէն վերջ: Կը հրաւիրուի բարեպաշտ ժողովուրդը:

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻՆ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխութեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային: Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 ֆրանք դը-րոշմաթուղթ):

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ Է

Եւ լոյս կը տեսնէ Օգոստոսին կոմսի «Իմ յուշերու» Գ. հատորը, նախորդ հատորներու ծաւալով:

ԿՈՒԶՈՒԻ

Քոնթրմեթրէս մը կանանց քոնֆէքսիոնի աշխատանոցի մը համար:

Ներկայանալ ժամը 10էն 12՝

LEVY
6 Passage de Dantzig
Métro : Convention

ՄԱՐՍԼԻԱԼ.— Հ. Ց. Դ. «Ընկեր Կարօ»ի ժողովը՝ ընկ. Ս. Պօյաճեանի տունը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Հ. Ց. Դ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Շնորհակալութեամբ առացանք՝ լրենց այցելութեան առթիւ, ընկ. Ցակոբ Մանճիկեանէ (Ֆրէզնոյէն) 20 տոլար, ընկ. Պետ. Թուքլեանէ (Լիոնէն) 1000 ֆրանք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Համախարբերդցիական Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ ժամը 9ին, Տէսինի կապիյօն սրճարանին ծառաստանին մէջ՝ Շէ Կապիյօն, 23, Ռիւ Էրնեսթ-Ռընան, ուր կէսօրին, ի պատիւ պատգամաւոր հայրենակիցներու տեղի կ'ունենայ Հացկերոյթ, որուն կրնան մասնակցիլ ոչ-պատգամ. հայրենակիցները:

Ծանօթ.— Այն հայրենակիցները որ որոշուած ժամուն կը փափաքին հացկերոյթին մասնակցիլ, թող բարի ըլլան օր առաջ սրճանապրուիլ հայրենակից Մ. Մանուկեանի մօտ՝ 19, Ռիւ Ռէգամիէ, Լիոն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:
Գինն՝ 1100 ֆրանք:
Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուները:

Հ. Ց. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Ց. Դ. Նոր Սերուդի կեդր. վարչութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր մտաւորականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել գրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՑՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ. ՊԻՊԷՐՆԱՆ
16, Ռիւ Փասքէօր
Ռոնի-սու–Պուա (Սէն)

բիզ, 1957, 300 ֆրանք:

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Տէսինի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը փութայ ծանուցանել թէ՝ այս հինգշաբթի առաւօտեան, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ, տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ, Ռիւ Պռանլի:

Տեղի պիտի ունենայ աւանդական խաղողօրհնէք եւ մատաղի թաշխում: Ուստի կը հրաւիրէ բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ պաշտամունքի արարողութեանց, հոգեպս մխիթարուելու համար:

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

★

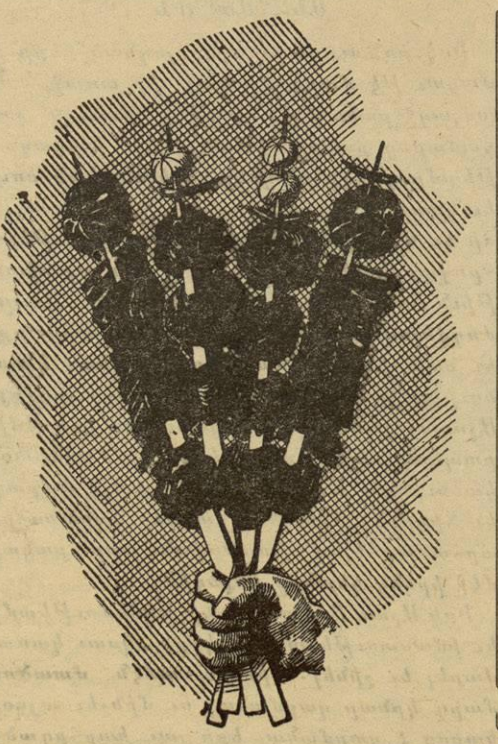
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «շաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
15
ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI
15 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7967 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3769

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԻ ՃԻԳԵՐ

•

Ժողէֆ Քայեոյէն վերջ, որ 1899ին 36 տարեկան էր երբ ելմտական նախարար կարգուեցաւ, Ֆրանսայի ամէնէն երիտասարդ ելմտական նախարարն է Ֆէլիքս Կայեաւ, որ յառաջիկայ Նոյեմբերին 38 տարեկան պիտի ըլլայ:

Շնորհիւ իր յանդգնութեան եւ վճռականութեան, Ֆէլիքս Կայեաւ՝ հրաժարելու սպառնալիքին տակ՝ յաջողած էր համոզել զահլիճի իր պաշտօնակիցները, որ 1958ի ելմտացոյցին մէջ կատարեն իր պահանջած 600 միլիառի զեղչը:

Դիւրին չեղաւ իր յաղթանակը: Տապնապի ծանր օրեր ապրեցաւ Պուրժէս Մոնուրիի կառավարութիւնը:

Փարիզի Սակարանը մեծապէս ցնցուեցաւ: Մէկ քիլոնոց ձոյլ ոսկին, որ նախորդ չաբթուն 484·000 ֆրանքէն 497 հազարի բարձրացած էր, շուտով զլեց ամբացաւ կէս միլիոնը՝ ի վերջոյ հասնելու համար 511·000 ֆր·ի բարձրագոյն տակին:

Նոյն շարժումին հետեւեցան տոլարը, սթերլինը, զուիցերիական ֆրանքն ու միւս հաստատուն դրամները:

1948 Մարտէն ի վեր ազատ է ոսկիի առեւտուրը Ֆրանսայի մէջ: 1949 Յունուարին ձոյլ ոսկին արձանագրեց իր ամէնէն բարձր տակը՝ հասնելով 835·000 ֆրանքի: Իսկ 1955 Յունիս-Յուլիսին իջաւ 425·000 ֆրանքի, — ամէնէն ցած տակը: Նոյն թուականներուն Նափոլէոնի տակերն եղան 6150 եւ 2470 ֆրանք:

1958ի նախահաշիւին վաւերացումը անմիջական ո՛չ մէկ չահ կ'ապահովէր կառավարութեան: Զորսուկէս ամիս կայ դեռ տարեգլխուն:

Ատկէ առաջ բազմաթիւ վճարումներ կային կատարելիք: Անհրաժեշտ էր դրամ հարել:

Պանք տը Ֆրանսի անօրէնին տեղեկագիրը, ուր հրատարակուեցաւ քանի մը օր առաջ, մանրամասնօրէն կը պարզէր երկրին կացութիւնը: Ցոյց կուտար թէ լաւ եւ թէ դէշ կողմերը:

Ձիշդ է որ, կ'ըսէր, Ֆրանսա վերջին տարուան ընթացքին չատ արտադրած, չատ ապառած եւ չատ ձեռնարկներու ղեկրամ յատկացուցած է, ժողովուրդին ապրուստի մակարդակը չարունակած է բարւոքիլ եւ արտադրութեան միջոցները կատարելագործուած են: Սակայն պետական ելեւմուտքին մեծ բացը, դիներու բարձրացումը արգիլելու համար կառավարութեան յատկացուցած նպաստները, դէշ հունձքը ներածումներու վերակշռութիւնը արտածումներուն վրայ եւ այլ պատճառներ ստեղծած են ծանր կացութիւն մը:

Տաղնապին ծաւալումը արգիլելու համար Ֆէլիքս Կայեաւ բոլորովին անսպասելի յանդուգն քայլ մը առաւ:

Զուգելով պաշտօնապէս արժեզրկել Ֆրանքը—որուն հետեւանքը պիտի ըլլար դիներու յանկարծական և ընդհանուր բարձրացումը —, կառավարութիւնը պարզապէս նուիրագործեց կատարուած իրողութիւնը: Ուրիշ խօսքով՝ վաւերացուց սեւ չուկայի տակերը:

Տոլարի պաշտօնական տակն էր 350 Ֆրանք, մինչ ազատ չուկային վրայ կ'արժէր չուրջ 400 Ֆրանք: Այժմ 20 առ հարիւրի յաւելմամբ 420 Ֆր·ի բարձրացնելով ամերիկեան դրամը, կառավարութիւնը կը յուսայ քաջալերել օտար դրօսաչրջիկները: Իրականին մէջ չատ բան պիտի չփոխուի տակայն, քանի որ օտար դրամատուները չատ աժան դիներով Ֆրանք կը հայթայթէին արդէն Ֆրանսա այցելողներուն:

Պիտի տուժեն Ֆրանսայէն օտար երկիր գացող դրօսաչրջիկները, որոնք իրաւունք ունին, ըստ առաջնոյն, 35·000 Ֆր·ի օտար դրամ գնելու տարին մէկ անգամ: Այժմ նոյն դումարով 100ին 20 պակաս օտար դրամ պիտի ունենան: Այսինքն 35 հազար Ֆրանքով 100 տոլար ստանալու փոխարէն պիտի ստանան 83·33 տոլար:

Այս կարգադրութեան նպատակն է արգիլել օտար դրամի արտածումը:

Նոյն նպատակին կը ձգտի ներածուելիք ապրանքներուն վրայ 100ին 20 տուրքի հաստատումը: Կառավարութիւնը այս արդելիչ միջոցներով կ'ուզէ սեզմումներու ենթարկել արտասահմանէն գնուելիք ապրանքները, որոնց փոխարժէքը օտար դրամով պէտք է վճարուի:

Իսկ արտածումները կը քաջալերուին՝ օտար դրամ ստանալու համար արտասահմանէն: Կառավարութիւնը 100ին 20 համեմատութեամբ օժանդակութիւն պիտի ընէ մեծաքանակ արտածող առեւտրականներուն

Պանք տը Ֆրանսը իր դեղչի տակը 100ին 4էն 3ի, իսկ արժեթուղթերու վրայ կանխավճարի տոկոսն ալ 100ին 6էն 7ի բարձրացուց: Նպատակն է դրամի չրջաբերութիւնը պակսեցնել եւ էնֆլասիոնի առաջքն առնել:

Երիտասարդ նախարարը դեռ ունի ուրիշ ծրագիրներ ալ, որոնք պիտի դրծադրուին հետզհետէ:

Ֆրանսացի ժողովուրդին կարգապահութեան եւ քաղաքական դիտակցութեան վրայ դրած է կառավարութիւնը իր յոյսը՝ յաջողութեամբ գլուխ հանելու համար երկրին տնտեսական վերականգնումը:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ

*

ՀԱՅԻՆ ԳԻՆԸ՝ ԱՆՓՈՓՈԽ

Ինչպէս դրած էինք, Ֆրանսա ելմտական լուրջ տաղնապի մը մառնուած է: Կառավարութիւնը ճիգ չի խնայեր՝ երկրին տնտեսութիւնը վերականգնելու համար: Պայքար մըն ալ սկսած է, առօրեայ ապրուստի պիտոյքներուն գիներու յաւելումին դէմ:

Գչ· օր նախարարական ժողով մը դումարեցաւ Մաթիննեոնի մէջ՝ նախագահութեամբ վարչապետ Մոնուրիի:

Նախարարներուն ղլխաւոր մտահոգութիւնն էր՝ սղութեան առաջքն առնել: Եւ, պէտք է ըսել, որ այս ուղղութեամբ կարգ մը որոշումներ տրուեցան: Ցորենին դինը որոշուեցաւ 3·350 ֆրանք (հարիւր քիլոն) անցեալ տարուան 3·450ի փոխարէն: Այս ձեւով, հացին դինը աւելնալու հաւանականութիւնը վերջնապէս հեռացած կարելի է նկատել: Աւելի ճերմակ հաց պիտի մատակարարուի բնակչութեան. դինը՝ անփոփոխ:

Միւս կողմէ կարեւոր որոշումներ տրուեցան նաեւ միսին նկատմամբ: Նկատելի է, որ մսեղէնի տագնապը միջազգային է եւ հետզհետէ լուրջ բնոյթ կը ստանայ: Ելմտական նախարար կայեաւ կ'ուզէ, որ այս մարզին մէջ Ֆրանսա արտածող երկիր մը ըլլայ, երկու տարուան ընթացքին: Որդեգրուեցաւ նոր ձեւ մը, որ մեծ առաւելութիւններ կ'ընծայէ անասնապահներուն: Գիներու նուազում մը նախատեսուած է արջառապահներու կարիքներուն համար:

Միւս կողմէ, անհրաժեշտ առարկաներուն թիւը իջաւ 175ի (նախապէս՝ 213) որոնց դինը պէտք է անփոփոխ պահուի:

Տրուած որոշումներուն անթերի դրծադրութեան համար, կառավարութիւնը լուրջ միջոցներ ձեռք առած է, որոնք անմիջականօրէն պիտի սկսին կիրարկուիլ:

Մակարանը աղդուած չէ.— Ձոյլ ոսկի՝

(Շար·ը կարդալ Դ· էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ՈԳԻ ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ

«Ո՛ տայր ինձ
Զծուխն ծխանի
Եւ զառաւօտն Նաւասարդի···»

Հեթանոս օրերու Նաւասարդեան ոգին կենդանի է, այսօր ալ, հայ երիտասարդութեան մէջ: Այս ուղղութեամբ, Եւրոպան եթէ տժգոյն պատկեր մը կը ներկայացնէ՝ Միջին Արեւելքի հայ գաղութներուն մէջ շարժուն փաղանգ մը կայ: Հ·Մ·Ը·Մ·Ը՝ որ մարզական գլխաւոր կազմակերպութիւնն է, շունչ ու ոգի կուտայ ընդհանուր սերունդին· ամէն տարի կը կազմակերպէ ողիմպիական խաղեր, արաբական զանազան երկիրներու հազարաւոր հայ մարզիկները համախմբելով: Մինչեւ իսկ՝ կարգ մը երկիրներու մարզական խաղերուն ախոյեանութիւնները ապահովելով (փութպոլ, պասքէթպոլ, կրփամարտ, փինկ-փոնկ, վազք, եւայլն):

Մարզական շարժումը այնքան առաջ գացած էր, որ այդ ուղղութեամբ յատուկ հրատարակութիւններու պահանջը կը զգացուէր:

Քանի մը տարի առաջ, Պէյրութի մէջ սկսան հրատարակուիլ մարզական երկու շաբաթաթերթեր (մէկը աջ, միւսը ձախ): Հիմա ալ, նման հրատարակութիւն մը ըստացանք Հալէպէն· — «Արեւելք Մարզաշխարհ», ուր էջ, պատկերազարդ: Սուրիոյ ամէնէն հայաշատ այդ գաղութին մէջ ալ, Պէյրութի նման, մարզական կեանքը եռուն է:

«Արեւելք»ի մարզական առաջին թիւը բաւական գաղափար կուտայ արդէն շրջանակին մասին:

Երկու էջ ալ յատկացուած է շարժանկարի, ձայնասփիւռի, հեռատեսիլի եւայլն: Միշտ՝ պատկերազարդ եւ թարմ ու հաճելի լուրերով: Մասնաւոր յօդուածներ ալ կան:

Մինչ սկառուտական շարժումը աւելի տկար է Փարիզի հայ երիտասարդութեան մէջ, Միջին Արեւելքը կենդանի բաղակ մը կը պահէ, այս տեսակէտէն: Գնահատելի է միաժամանակ անոր դերը: «Առողջ միտք՝ առողջ մարմնի մէջ» տեսակէտին համաձայն եւ «բարձրացի՛ր, բարձրացո՛ւր» նշանաբանով՝ բովանդակ սերունդ մը կը պատրաստուի այնտեղ: Մարդկայինին ու ֆիզիքականին հետ, եւ անկէ առաջ՝ ցեղային կրակն ալ կը վառի հոգիներու մէջ:

Ո՞վ կրնայ ըսել, թէ հազարումէկ երկիրներու մէջ, Հայը մոռցած է Նաւասարդեան իր օրերը: Պիրկ մկաններով՝ ամէն տարի ձա՛յն կուտան անոնք, երկրէ-երկիր եւ տեղացիները նուաճելէ ետք՝ կը մրցին իրարու հետ:

Ձեր հոգին ալ չի՞ բացուիր, ի տես Նաւասարդեան այս սերունդին շունչին եւ շարժումին:

ԴԷՏ

ԼԵՀԱՍՏԱՆ ՆՈՐ ԽՌՎՈՒԹԵԱՆՑ ՆԱԽՕՐԵԱԿԻ՞Ն

ԼՈՑԻ 5·000 ԲԱՆՈՒԻՈՐՆԵՐՈՒՆ ԳՈՐԾԱԴՈՒԻԼԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Ինչպէս դրած էինք, կիբրակի դիշեր հինդ հազար բանուորներ դործադուլ հրաւիրակեցին Լոցի մէջ, որ Վարշաւայէն եաք՝ Լեհաստանի երկրորդ մեծ քաղաքն է: Փոխադրական պաշտօնեաները օրապահիկի յաւելում կը պահանջեն:

Քաղաքին մէջ, քանի մը օրէ ի վեր, փոխադրութիւնները կը կատարուին զինուորական կառքերով: Ոտիկանութիւնը չրջապատած է հանրակառքի կայանները:

Բազմաթիւ միջադէպեր պատահեցան պաշտօնեաներուն եւ զինուորականներուն միջեւ, որոնք արտասուաբեր ռումբեր կը դործածեն: Չերբակալութիւնները իրարու կը յաջորդեն:

Խորհրդակցութիւնները սկսած են արդէն իշխանութեանց եւ պաշտօնեաներու ներկայացուցիչներուն հետ: Բանուորները նախ կը պահանջեն, որ իրենց օրապահիկը 50 առ հարիւր աւելնայ· յետոյ՝ ներկայ անօրէնը արձակուի եւ ուրիշ մը գայ իր տեղը:

Լոցի մէջ, աշխատաւորները չատ քիչ վճարուած են: Փոխադրական պաշտօնեաները չեն միայն, որ 50 առ հարիւր յաւելում կը պահանջեն: Գանի մը չաբթ առաջ, մսեղէնի արդիւնաբերութեան աշխատաւորներն ալ դործադուլ հռչակած էին՝ 100 առ հարիւր օրապահիկի յաւելում պահանջելով: Իշխանութիւնները յաջողեցան գործադուլին առաջքն առնել, առանց իրագործելու աշխատաւորներուն պահանջը:

Բանուորական չրջանակին մէջ դժգոհութիւնը դգալի է: Լուրթեամբ ծաւալող դժգոհութիւն մը՝ որ հետզհետէ աւելի մտահոգիչ կը դառնայ կառավարութեան համար:

× Ալքալի սպառումը պակսեցնելու առաջադրութեամբ, Լեհաստանի կառավարութիւնը 15 առ հարիւր աւելցուց վոտկային գինը:

ԱՍՏՈՒԱԾԱՆՆԱՅ տօնին առթիւ խմբագրատունը գոց է հինգշաբթի օր եւ թերթը լոյս չի տեսներ: Յաջորդ թիւը՝ շաբաթ 17 Օգոստոս·:

ԽՐՈՒՇՉԵՒԻ ԱՅՑԵԼՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԵՒԵԼ· ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՏԼԱՆՏԻՒԿԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

•

Խրուչչեւ եւ Միկոյեանի ղեկաւորութեամբ Արեւելեան Գերմանիա այցելած խորհրդային պատուիրակութեան ի պատիւ սարքուած վերջին հանդիսութիւնը, Մարքս-Էնկէլս հրապարակին վրայ, Առնաուբրի դէմ արտայայտութիւններու մթնոլորտի մը վերածուեցաւ.— «Ան որ ձայն կուտայ Ատլանտեան Ուկեան՝ ձայն տուած կ'ըլլայ Հիւրոչիմային» յայտարարեց կուսակցական պատգամաւոր մը:

Խրուչչեւ իր ճառին մէջ դովքը հիւսեց երկու երկիրներու բարեկամութեան եւ մերժեց ընդունիլ Արեւմտեաններու «սուտերը», որոնց համաձայն դժուարութիւններ կան Մոսկուայի եւ Փանգովի միջեւ:

Այնուհետեւ, Ա· Միւնհեան համալսարանական կուսակցութեան քարտուղարը յարձակում գործեց կրկին Ատլանտեանի վրայ, որ «Գերմանիոյ վերամիացումը կ'ուզէ իրականացնել՝ զէնքի ուժով»: Ատլանտեանի այս ձեւի դիտաւորութիւնը Խրուչչեւ կը բացատրէ հետեւեալ ձեւով.— «Ի՞նչ կը նշանակէն Ատլանտեանի պնդումները, բանտարկուած գերման քաղաքացիներու հայրենադարձին համար, երբ նման մարդիկ··· չկան Ա· Միւնհեան մէջ»:

Այնուհետեւ խօսք առաւ Իւլպրիխտ եւ իր կարգին յարձակում գործեց Դաչնակցային Հանրապետութեան վրայ:

Հրատարակուեցաւ երկողմանի տեղեկագիր մը, ուր ոչ մէկ խօսք կայ կնքուած համաձայնութեան մասին, այլ՝ կը յայտնուի, թէ այդ ուղղութեամբ խորհրդակցութիւններ պիտի ըլլան, ի մասայ:

Միւս կողմէ, Արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետ Ատենաուբր ձայնասփիւռ ճառ մը խօսելով՝ պատասխանեց Խրուչչեւի, բողոքելով անոր միջամտութեան՝ Գերմանիոյ ընտրութիւններուն մէջ:

ՄՈՍԿՈՒԱ դանուղ երիտասարդ Ամերիկացիներուն արդիլուեցաւ փէքին երթալ, նկատելով որ Ամերիկայի որդեդրած քաղաքականութիւնը համաչխարհային հանդէպ, երկու երկիրներու միջեւ պատերազմական վիճակ մը ստեղծած է:

ԸՆԿՈՒՉՈՒԿ ԳԼՈՒԽ

(ՍԼԱՎԱ ԳՈՒՍՈՒ)

(Ի· իր վերջին մաս)

Ա· Ա· Կուչկո՛, որ ճշմարտությունը միայն ծերունի մեծ մարդկանց է ասում, ինչո՞ւ դու ինձ չասացիր, որ Շուարչերո՛ւ, Պասկուալ Ռոմերոյի «Ինչպես»-ը ոչ թե Ռոմերոյի, այլ քո գրածն է։ Ինչո՞ւ ինձ չասացիր, որ

ԴԱՎ ՍՈՒՐԵՆ

ԺԱՂՍԱԿԻՑ

պատմվածք

Ա

Ինչպես ամեն տարի, այնպես էլ այս տարի, գարնան սկզբին, Ժաղսակի գյուղացիները սկսեցին պատրաստվել ամառանոց գնալու։ Ամեն մարդ իր ունեցածի չափով ձիեր, ջորիներ, ուղտեր էր վարձում, ամեն ինչ հավաքում, ծրարում, կապում, ապա ընտանիքներով նստում և ճամփա ընկնում դեպի Ծաղկավան։ Ծաղկավանը Ժաղսակից մոտ քսան վերստ հեռու էր, և ամառանոց գնալը մի տեսակ հանգստանալ էր նշանակում։ Ամառանոցում ամեն ինչ ավելի էժան էր, ավելի առատ, ավելի զվարճալի։ Ամառանոցում ամեն մարդ ազատ էր, ամեն մարդ կարող էր ուզածի պես ապրել, ուզածի պես հագնվել, ուզածի պես զվարճանալ։ Ամառանոցում ոչ ոք չէր հետաքրքրվում, թե ով ինչ է անում, ինչ է ուտում, ինչ է խմում, ինչ է հագնում, ինչ է ասում, ինչ է լսում։ Ամառանոցում ամեն մարդ ազատ էր, ինչպես թռչունը երկնքում։

Ամառանոցում ամեն մարդ ազատ էր, ինչպես թռչունը երկնքում։

507·000, նախկին՝ 3870, դրությամբ 3580, ախոռային 4390, գոմի տակ 18·000։ Ֆրկաթուղի (տուրիստական չուղի) ածուխ 1175, տարեմուտ 434, դրությամբ 104, լիր 0,70։

Մեզմից ոչ մեկը չի կարող ասել, թե ինքը ամենաերջանիկ մարդն է աշխարհում։ Ամեն մարդ ունի իր տխրությունները, որոնք ծանր են նրա համար, ինչպես ուրիշների տխրությունները՝ ուրիշների համար։ Ամեն մարդ ունի իր ցավերը, որոնք ուրիշները չեն կարող զգալ։ Ամեն մարդ ունի իր վշտերը, որոնք ուրիշները չեն կարող հասկանալ։ Ամեն մարդ ունի իր հոգսերը, որոնք ուրիշները չեն կարող կրել։ Ամեն մարդ ունի իր մտքերը, որոնք ուրիշները չեն կարող իմանալ։ Ամեն մարդ ունի իր սիրտը, որը ուրիշները չեն կարող տեսնել։ Ամեն մարդ ունի իր հոգին, որը ուրիշները չեն կարող ճանաչել։ Ամեն մարդ ունի իր կյանքը, որը ուրիշները չեն կարող ապրել։ Ամեն մարդ ունի իր մահը, որը ուրիշները չեն կարող մեռնել։

Ամեն մարդ ունի իր ուրախությունները, որոնք ուրիշները չեն կարող զգալ։ Ամեն մարդ ունի իր հաղթությունները, որոնք ուրիշները չեն կարող տանել։ Ամեն մարդ ունի իր հաջողությունները, որոնք ուրիշները չեն կարող ունենալ։ Ամեն մարդ ունի իր հանգիստը, որը ուրիշները չեն կարող վայելել։ Ամեն մարդ ունի իր հոգեկան խաղաղությունը, որը ուրիշները չեն կարող ունենալ։ Ամեն մարդ ունի իր հավիտենական կյանքը, որը ուրիշները չեն կարող ստանալ։

Ամեն մարդ ունի իր ճանապարհը, որով գնում է, ամեն մարդ ունի իր նպատակը, որին ձգտում է, ամեն մարդ ունի իր ուղին, որով քայլում է, ամեն մարդ ունի իր կյանքը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր մահը, որով մեռնում է։

Ամեն մարդ ունի իր ճակատագիրը, որը ինքն է ստեղծում, ամեն մարդ ունի իր դատաստանը, որը ինքն է կրում, ամեն մարդ ունի իր դրախտը, որը ինքն է գտնում, ամեն մարդ ունի իր դժոխքը, որը ինքն է ստեղծում։

Ամեն մարդ ունի իր Աստվածը, որին ինքն է պաշտում, ամեն մարդ ունի իր սատանան, որին ինքն է ծառայում, ամեն մարդ ունի իր հրեշտակը, որին ինքն է հնազանդվում, ամեն մարդ ունի իր դևը, որին ինքն է ենթարկվում։

Ամեն մարդ ունի իր հավատը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր հույսը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր սերը, որով ապրում է։

Ամեն մարդ ունի իր ճշմարտությունը, որին ինքն է հավատում, ամեն մարդ ունի իր սուտը, որին ինքն է հավատում, ամեն մարդ ունի իր կասկածները, որոնք ինքն է ունենում, ամեն մարդ ունի իր հարցերը, որոնք ինքն է տալիս, ամեն մարդ ունի իր պատասխանները, որոնք ինքն է գտնում։

Ամեն մարդ ունի իր ուղեղը, որով մտածում է, ամեն մարդ ունի իր սիրտը, որով զգում է, ամեն մարդ ունի իր հոգին, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր մարմինը, որով գործում է։

Ամեն մարդ ունի իր աչքերը, որոնցով տեսնում է, ամեն մարդ ունի իր ականջները, որոնցով լսում է, ամեն մարդ ունի իր քիթը, որով հոտոտում է, ամեն մարդ ունի իր լեզուն, որով համտեսում է, ամեն մարդ ունի իր մաշկը, որով շոշափում է։

Ամեն մարդ ունի իր ձեռքերը, որոնցով գործում է, ամեն մարդ ունի իր ոտքերը, որոնցով քայլում է, ամեն մարդ ունի իր մարմնի բոլոր անդամները, որոնցով ապրում է։

Ամեն մարդ ունի իր ժամանակը, որի մեջ ապրում է, ամեն մարդ ունի իր տարածությունը, որի մեջ գտնվում է, ամեն մարդ ունի իր աշխարհը, որի մեջ գործում է։

Ամեն մարդ ունի իր ընտանիքը, որի հետ ապրում է, ամեն մարդ ունի իր ազգը, որի հետ գործում է, ամեն մարդ ունի իր մարդկությունը, որի հետ ապրում է։

Ամեն մարդ ունի իր ստեղծագործությունները, որոնք ինքն է անում, ամեն մարդ ունի իր գործերը, որոնք ինքն է կատարում, ամեն մարդ ունի իր արարքները, որոնք ինքն է գործում։

Ամեն մարդ ունի իր ուղին, որով գնում է, ամեն մարդ ունի իր ճանապարհը, որով քայլում է, ամեն մարդ ունի իր կյանքը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր մահը, որով մեռնում է։

Ամեն մարդ ունի իր հավիտենական կյանքը, որը ինքն է ստանում, ամեն մարդ ունի իր հավիտենական մահը, որը ինքն է կրում։

Ամեն մարդ ունի իր Աստվածը, որին ինքն է պաշտում, ամեն մարդ ունի իր սատանան, որին ինքն է ծառայում, ամեն մարդ ունի իր հրեշտակը, որին ինքն է հնազանդվում, ամեն մարդ ունի իր դևը, որին ինքն է ենթարկվում։

Ամեն մարդ ունի իր հավատը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր հույսը, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր սերը, որով ապրում է։

Ամեն մարդ ունի իր ճշմարտությունը, որին ինքն է հավատում, ամեն մարդ ունի իր սուտը, որին ինքն է հավատում, ամեն մարդ ունի իր կասկածները, որոնք ինքն է ունենում, ամեն մարդ ունի իր հարցերը, որոնք ինքն է տալիս, ամեն մարդ ունի իր պատասխանները, որոնք ինքն է գտնում։

Ամեն մարդ ունի իր ուղեղը, որով մտածում է, ամեն մարդ ունի իր սիրտը, որով զգում է, ամեն մարդ ունի իր հոգին, որով ապրում է, ամեն մարդ ունի իր մարմինը, որով գործում է։

Ամեն մարդ ունի իր աչքերը, որոնցով տեսնում է, ամեն մարդ ունի իր ականջները, որոնցով լսում է, ամեն մարդ ունի իր քիթը, որով հոտոտում է, ամեն մարդ ունի իր լեզուն, որով համտեսում է, ամեն մարդ ունի իր մաշկը, որով շոշափում է։

Ամեն մարդ ունի իր ձեռքերը, որոնցով գործում է, ամեն մարդ ունի իր ոտքերը, որոնց

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՒԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : Arpik MISSAKIAN
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 5069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
17
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
SAMEDI
17 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7968 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3770

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՆԻԿՈԼ ԱՂԲԱԼԵԱՆ

•

Համօ Օհանջանեանի անակնկալ մահուան պատճառած կսկիծը չէր ամոքած դեռ, երբ երկու չաբաթ վերջ, 1947 Օգոստոս 15ին յանկարծամահ կ'ըլլար իր զաւակներն ու գործի լաւագոյն ընկերը՝ Նիկոլ Աղբալեան՝ Լիբանանի խաղաղ մկկ անկիւնը, Շէհրաստի իր ամառնային հանգստեան քնակարանին մէջ, հեռու՝ հայրենիքէն զոր ա՛յնքան կը սիրէր եւ իր հարազատներէն, որոնց ջարօտով կը տոչորէր աւելի քան քառորդ գարէ ի վեր։

Դառն ճակատագիրը կուգար հարուածել հայ ժողովուրդը ընդհանրապէս, Համազգային Կրթական եւ Հրատարակչական Ընկերութիւնը եւ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը մասնաւորապէս։

Ինչպէս երկրի, նոյնպէս տարագրութեան մէջ ա՛յնքան մօտիկ էին եղած իրարու մեր ողբացեալ երկու ընկերները։

Իրենց բեղմնաւոր ու բազմարդիւն կեանքի վերջին քսան տարիները անոնք նուիրած էին մանաւանդ Համազգայինին, որուն Պէյրութի ձեմարանը իրրեւ կեդրոնի կոթող կը յաւերժացնէ անոնց — ինչպէս Լեւոն Շանթի, Գասպար Իփէկեանի եւ միւս հիմնադիրներուն — անմոռանալի յիշատակը։

Բազմակողմանի շնորհներով օժտուած էր Նիկոլ Աղբալեան։

Հայաբոյսութեամբ կը յիշէր իր ծննդավայրը, Թիֆլիսի Հաւլաբար թաղը, «ուր ծնած եւ ապրած է Սայաթ Նովա», ինչպէս կը գրէր իր ինքնակենսագրութեան մէջ։

Պաշտամունք ունէր այս արուակարգ բանաստեղծին հանդէպ, որուն գործը խրատպէս ուսումնասիրած էր եւ որուն անհման տաղերը երգելը իր ամէնէն մեծ հաճոյքն էր հաւաքոյթներու մէջ։ Կը յուզուէր ու կը յուզէր ունկնդիրները։

Փոթորկալից եղած է իր կեանքը։

Թաղային վարժարանէն վերջ քանի մը տարի Ներսիսեան գպրոցը, երկու տարի Էջմիածնի ձեմարանը յաճախելով նուիրուած է ուսուցչական ասպարէզին։

Ինքնաչխատութեամբ ամբարած է մեծ պաշար։

Հասուն տարիքին անհուն զրկանքներով կրցած է Ս. Պետերսբուրգի, Մոսկուայի, Լօզանի եւ Փարիզի համալսարաններուն մէջ գրականութեան եւ ընկերային գիտութեանց դասընթացքներու հետեւիլ, կարճ ժամանակով։

Իր երիտասարդութեան տարիներուն եղած է նաեւ կուսակցական գործիչ, 1904էն սկսեալ։ 1905ին այցելած է Եգիպտոս, յետոյ պալքանները։ Իսկ 1912–13ին՝ Վան, Կարին և Թրքահայաստանի կարեւոր քաղաքները։

Իր գրական առաջին փորձերը կատարած է 1898ին Մուրճի մէջ եւ յայտնաբերած խորաթափանց եւ անաչառ գեղագէտ–ճնճղատի անժխտելի տաղանդ։

Ինքն է որ հանրութեան ճանչցուցած է Աւետիք Իսահակեանը, Վահան Տէրեանը, Ստեփան Զօրեանն ու Եղիշէ Չարենցը։

Իրրեւ կրթական մշակ պաշտօնավարած է Կաղզուան, Ադուլիս, Շուշի, Թիֆլիզ (Ներսիսեան), Աղեքսանդրիա եւ Հուսկ յետոյ Պէյրութի ձեմարանը, հասցնելով հազարաւոր աշակերտներ։

Իրրեւ հանրային գործիչ պատասխանատու պաշտօններ վարած է Հ. Ց. Դաշնակցութեան մէջ։ Եղած է անդամ Ազգային Մարմնոյ։

Կրթական նախարար էր Հայաստանի Հանրապետութեան օրով, երբ հիմնեց Երեւանի Համալսարանը։

Մեծ է իր վաստակը հայ գրականութեան անդաստանին մէջ։

Աշխատակցած է Մուրճին, Նոր Հոսանքին, Հայրենիքին, Ցուսաբերին, Փիլիսոփայ Ռամկիկին, Արարատին (Էջմիածին), Բագմավէպին, Հանդէս Ամսօրեայի, Լումայինն ու Ցառաջին։

Խմբագրած է Նոր Հոսանք, Հորիզոն, Գործ, Հայաստանի աշխատաւոր եւ Թիֆլիզի Ազատամարտ թերթերը եւ Ճեմարանի Ակօսը։

Իրրեւ գաղափարախօս տեսաբան՝ վերլուծած եւ մեկնաբանած է Հ. Ց. Դաշնակցութեան Ծրագիր-Կանոնագիրը Ն. Հանդոյց ծածկանունով։

Իրրեւ հեղինակաւոր քաւնասէր ուսումնասիրած է հայ լեզուն եւ ստուգած բազմաթիւ հայերէն բառերու ծագումը։

Իրրեւ ճարտասան հռետոր հմայած է ունկնդիրները՝ իր բազմահմուտ դասախօսութիւններով։

Քանի հազար հոգիի ներկայութիւնը իր յուղարկաւորութեան՝ պերճախօս ապացոյցն է այն ժողովրդականութեան, զոր ողբացեալ Աղբալեան կը վայելէր հայ ժողովուրդի բոլոր խաւերուն մէջ։

Իր մահուան տասներորդ տարելիցին առթիւ փափաքելի էր, որ Համազգայինի կեդր. Վարչութիւնը հրատարակէր Սայաթ Նովայի բառարանը (ձեռագիր) եւ պարբերական մամուլին մէջ ցիրուցան բազմաթիւ արժէքաւոր դրութիւնները՝ Հայոց պատմութեան, լեզուի ու գրականութեան մասին։

Ափիկա պիտի ըլլար լաւագոյն յարգանքը իր խնկելի յիշատակին։

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋԳՏՈՒՄ

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ԵՒ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԻՋԵՒ

•

ՈՒՈՇԻՆԿԹՈՆԻ ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԸ «ՄԵԲԱՂՋԱՒԻ»

•

Աշխ օք գրած չինք թէ Դամասկոսի կառավարութիւնը երկրէն վտարած էր երեք ամերիկացի դիւանագէտներ, որոնք «գաղտնի գործունէութեան մը պատասխանատուներն էին, տապալելու համար Սուրիոյ նեկայ գահլիճը»։

Համաձայն Սուրիոյ կառավարութեան ամերիկեան դեսպանատան այս պաշտօնեաները դաւադրութիւն մը կազմակերպած էին, 3էն 4 հարիւր հազար տոլար խոստանալով իրենց սուրիացի մէղտակիցներուն եթէ յաջողէին գահլիճը տապալել եւ տեղը կազմել նոր կառավարութիւն մը, աւելի բարեկամ Ամերիկայի։

Այս մտադրութեամբ Ամերիկացիները գաղտնօրէն Սուրիա մտցուցած կ'ըլլան նախկին նախարարապետ Շիշաքլիին, որ ապա ամերիկեան կառքով մը Սուրիայէն Պէյրութ անցած է։

Սուրիոյ կառավարութեան գինուորական կցորդը Հոմսի մէջ, իր կարգին ամբաստանուած է իրրեւ մէղսակից։ Այս վերջինը թէեւ անմիջապէս հերքեց թէ որեւէ հանդիպում չէ ունեցած Ամերիկացիներու հետ, բայց եւ այնպէս գնդապետ Իպրահիմ Հիւսէյնի (Հոմսի գինուորական կցորդը) պաշտօնանկ եղած է, քսան պաշտօնական ազդիւրներու։

Նոյն ժամանակ հանգստեան կոչուած է սպայակոյտի պետը Թաֆիկ Նիզամեանին, 44 տարեկան։

Սուրիոյ վարչապետը՝ Ասալի, այս առթիւ յայտարարած է թէ զօրավարը նամակով մը դիմում ըրած էր, տարի մը առաջ, պատերազմական նախարարին, խնդրելով իր հանգստեան կոչուիլը։

Անշուշտ Ամերիկայի քաղաքական շրջանակները երկար առեն անտարբեր չմընացին Սուրիոյ այս ընթացքին հանդէպ։ Անմիջապէս որ երեք Ամերիկացիները արտաքսուեցան Դամասկոսէն, Մ. Նահանգներու Արտաքին նախարարութիւնը յայտնեց Ուոշինկթընի սուրիական դեսպանին, թէ «անրազձալի» է Ամերիկայի մէջ, ինչպէս նաեւ իր երկրորդ քարտուղարը։ Նման դէպք մը պատահած է Ամերիկայի մէջ միայն 42 տարի առաջ, Աւստրեա-Հունգարիոյ դեսպանին առնչութեամբ։

Ուոշինկթընի սուրիական դեսպանը՝ Զենեւրին, նոյն առեն նախազահն է ՄԱԿի սուրիական պատուիրակութեան եւ հետեւաբար իրր այդ ուղէ վերադառնալ Ամերիկա անմիջապէս որ սկսին ՄԱԿի ժողովները։

Ի՞նչ պիտի ըլլայ այդ պարագային, Ամերիկայի դիրքը։ Հաւանական կը թուի որ Զենեւրինի տրուի մասնաւոր վիզա մը ՄԱԿի ժողովներուն համար եւ Նիւ Եորքի մէջ իրեն համար ճշդուի սահմանափակ շրջանակ մը, ուրկէ իրաւունք չունենայ դուրս ելլելու։

Ամերիկեան, ինչպէս նաեւ արեւմտեան բոլոր շրջանակներու մէջ երեւակայական կը դանեն Սուրիոյ ամբաստանութիւնները Մ. Նահանգներու դէմ, եւ ասոնց հետեւը կը տեսնեն Մոսկուայի մէկ նոր խաղը։

Պէյրութի լաւատեղեակ շրջանակներու մէջ ալ կը հաստատեն թէ այդ լուրերը որեւէ լուրջ հիմք չունին, մինչ Ամման՝ աւելի վրդովուած, կը չեշտէ թէ նախկին նախագահ Շիշաքլի երբեք ոտք չէ կոխած Յորդանան, Սուրիա անցնելու համար։

Ամերիկայի եւ Սուրիոյ յարաբերութիւններու այս յանկարծակի ձգտումը տակաւին խզում չի նշանակեր, բայց վերջին առիթ մըն է որ Ամերիկա համոզուի թէ Սուրիա ուրիշ բան չէ եթէ ոչ նոր արբանեակ մը։

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

— Ի՞նչ թերթ կը կարդաս, մեծ հայրիկ...

— «Մեղրագետ»ին բաժանորդ եմ, բայց մեր տունը ամէն ազգի թերթ կուգայ...

— Լեզուագէտ ես, չըսե՞ս...

— Չէ՛, տղաս, չէ՛, լեզուագէտը ես չեմ...ի՛, ցաւերուս տոպրակը չբանամ...

— Բա՛ց նայինք մէջը ինչեր կան։

— Աղէ՛կ, բանամ... Գիտես եա, մենծ աղջիկս Ֆրանսա ծնաւ, մեծցաւ... Հայերէն չի կրնար կարդալ... Իրեն համար կ'առնենք ֆրանսերէն լրագիր մը...Մենծ փեսաս, Իտալացի է... Անգլերէնը նոր կը սորվի... Ուրեմն, անոր համար ալ կ'առնենք մեր թաղին իտալերէն թերթը... Կնիկս Յունաստանէն է... Հոն ծներ, հոն դպրոց գացեր է, ասկէ յիսուն տարի առաջ.... Հայերէն կը խօսի, սակն ասկն, բայց կարդալ, գրել չի գիտեր... Իրեն համար կ'առնենք յունարէն թերթ մը... Պզտիկ տղաս, հոս ծնաւ... Անգլերէնէն զատ ուրիշ բան չի հասկնար... Անանկ որ ֆռնի մը հատ ալ անգլերէն լրագիր կ'առնենք... Պզտիկ աղջիկս Արժանիքին ծնաւ ... Միայն սպաներէն կը կարդայ... Իրեն համար կ'առնենք սպաներէն օրաթերթ մը...

— Ձըսե՞ս, ձեր տունը տեսակ մը միջազգային խորհրդաժողով է: Բայց, ըսէ նայիմ, տունէն ներս իրարու հետ ի՞նչ լեզու կը խօսիք...

— Ես իմ ըսելիքս հայերէն կ'ըսեմ, երբ ինծի խօսելու սըբա տան... Կնիկս հայերէն կը պատասխանէ, երբ քէֆը տեղը ըլլայ... Մենծ աղջիկս ֆրանսերէնով պատասխան կուտայ, երբ ըսածս հասկնայ ... Մենծ փեսաս հետս մունջ է, որովհետեւ ես իտալերէն չեմ գիտեր... Պզտիկ տղուս բերնէն բառ մը հայերէն չեմ լսեր ... Պզտիկ աղջիկս սպաներէն կը ճառէ...

— Ատ ի՞նչ տակնուվրայ կացութիւն է, մեծ հայրիկ... Ուրեմն, մէկը միւսին ըսածը չի հասկնար... Ձեր տունը իրաւ միջազգային խորհրդաժողով է եղեր... կերակուրներուն խմդի՞րը ինչպէս կարգադրած էք...

— Մի՛ հարցներ... Ամէն մէկը իր ազգային կերակուրները ունի: Մենծ փեսաս, ամէն օր, *մախարնա* կ'ուզէ... կնիկս *լաքերտա* կ'ըսէ, կ'երթայ... Պզտիկ տղաս, *պոսթըն պիզնէն* զատ ուրիշ բան չի դներ... Պզտիկ աղջիկս, սպանիական *փուչերօ* կ'ուզէ, ամէն օր... Ես, մեր հայկական կերակուրներէն անդին չեմ անցնիր, եթէ եփեն...

— Միասի՞ն սեղան կը նստիք...

— Ո՛չ, ատանկ սովորութիւն չունինք...

— Անշո՛ւշտ, կիրակի օրերը միեւնոյն եկեղեցին կ'երթաք...

— Ցիմա՛ր արարած, երբ կերակուրներուն շուրջ համաձայնութիւն կիքած չենք, ա՛լ ինտր միեւնոյն եկեղեցին կրնայինք երթալ... Խելք չունի՞ս, դատողութիւն չունի՞ս...

— Ներողութի՛ւն, մեծ հայրիկ:

— Ես կ'երթամ մեր եկեղեցին... Կնիկս, երբեմն հետս կուգայ... Միւսները օտար եկեղեցիներ կ'երթան... Ծնունդին ալ ասանկ է, Զատիկին ալ... Եկեղեցիէն հետս մաս կը բերեմ... Բերանին չեն դներ... Մեղա՛յ, մեղա՛յ Աստուծոյ...

— Ցաւալի երեւոյթ է...

— Ցաւալի է, եա՛... Աս ի՛նչ օրերու հասանք, աղբար... Շաբաթ իրիկուններըն ձայնս կը ձգեմ, Տէր ողորմեա՛ մը կ'երգեմ... *Հայտէ՛*, չորս կողմէն կը պոռան: Կնիկս ալ հետերնին...

— Դուրսը ազգականներ ունի՞ս:

— Ունի՛մ, ունի՛մ... Աղբարս Ֆրանսա է, աղբօրս տղան Թուրքիա, աղբօրս աղջիկը Անգլիա հարս գացած է... Կնկանս աղբարը Թեհրան է, ծեր բեռի մը ունիմ, Պէյրութ է, անոր տղան՝ Ատիս Ապապա... Աստուած հոգիս առնէր *ահ* ազատէի... Ասիկա բաշուելիք կեանք չէ... Ա՛խ, ես ինչ ըսեմ ան կլատսքոնին *քի* մեր օճախը բանդել տուաւ *ահ* ասանկ թափառական Հրեայ եղաւ...

Ու մեծ հայրիկին աչքերը թրջեցան...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԽՐՈՒՇՃԵՒ ԵՒ ՄԻԿՈՅԵԱՆ

ՄՈՍԿՈՒԱ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱՆ

*

Ութ օրուան այցելութենէ մը ետք կուսակցութեան առաջին քարտուղարը՝ Խրուշչեւ եւ Միկոյեան Մոսկուա հասան հինգշաբթի: Հակառակ չըջող զրոյցներուն, որոնց համաձայն անմիջական կը թուէր Բուլղանինի պաշտօնազրկումը, այս վերջինը օգակայան եկած էր դիմաւորելու իր ընկերները։

Ինչպէս կ'երեւի, Խրուշչեւի այցելութիւնը Արեւելեան Գերմանիա նորութիւն մը չէ բերած իրենց յարաբերութեանց մէջ։ Պաշտօնական դեկոյցը զոր ստորագրած են Խրուշչեւ եւ Միկոյեան, Խ. Միութեան կողմէ, եւ Ուլպրիխ ու Կրօթեվօլ Արեւելեան Գերմանիոյ կողմէ, կը յայտարարէ որ «Պալթեան ծովը պէտք է ծառայէ խաղաղութեան»։

Զեկոյցը կը չեշտէ նաեւ թէ «արեւմտեան պետութիւնները եւ Դաշնակցային Գերմանիան իրենց տարած քաղաքականութեամբ աւելի ձգտում առաջ կը բերեն Եւրոպայի մէջ եւ կը բարդացնեն գերմանական հարցը»։

Զեկոյցը կը վերջանայ յիշելով որ այս խորհրդակցութիւնները անդամ մը եւս ցոյց տուին այն սերտ բարեկամութիւնը որ կայ երկու կառավարութիւններու միջեւ «խաղաղութեան եւ ընկերվարական երկիրներու լաւագոյնին համար»։

× *Արնաուր իր կարգին ճայնասփիւռ ճառ մը խօսելով յայտնեց թէ պարզ դիպ-*

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԸՆԿԶԱԾԽԻ ԳԼՈՒԽԸ
(ՍԼԱՎԵ ԳՍԵՍՀ)

Տնօրէնը ծանօթացուց ներկաները իրարու։ Ապա, ինքզինքը ներկայացնելէ վերջ, ըսաւ թէ ան ալ ուզեց տեսնել այդ «հրաշալի» մարդը, որ ամբողջ գիւղը կը խօսի անոր մասին։

ԺՂՎՈՒԿԻՉ

ՊԱՆՊԱ Խ.

— Ընօ՛ր, ուր վիճակ որ ես ինձ ներկայացրի, ես ոչ մի ժամանակ չեմ ափսոսացել իմ կատարած քայլերի համար։ Ես ամեն ինչ արել եմ, որ ինձ ապացուցեմ, որ ես ինչ-որ բան կարող եմ անել։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հարգեն, ոչ թե վախենան ինձանից։ Ես ուզում եմ, որ ինձ սիրեն, ոչ թե ատեն։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ընկերանան, ոչ թե խուսափեն։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ խոսեն, ոչ թե լռեն։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ծիծաղեն, ոչ թե ինձ վրա ծիծաղեն։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ուրախանան, ոչ թե ինձ վրա նախանձեն։ Ես ուզում եմ, որ ինձ հետ ապրեն, ոչ թե ինձ համար մեռն

ուածի մը արդիւնք չէր Խրուշչեւի եւ Միկոյեանի ճամբորդութիւնը դերմանական ընտրութիւններէն ճիշդ հինգ շաբաթ առաջ: Արեւմտեան Գերմանիոյ վարչապետը աւելցուց թէ «տարօրինակ է դիտել թէ Պ. Խրուշչեւ մեղի հետ այսքան դէշ կը վարուի, եւ կառավարութիւնս եւ իմ անձս հոդէն ալ ցած կը նկատէ նման ելոյթներ ունենալով մեղի դէմ Արեւելեան Գերմանիոյ մէջ, ճիշդ այն ժամանակ երբ Մոսկուայի մէջ տեղի կ'ունենան խորհրդակցութիւններ որոնք սկսան Խ. Միութեան պահանջով»:

Մինչ այդ հինգշաբթի օր յայտարարուեցաւ թէ Գերմանիոյ եւ Խ. Միութեան խորհրդակցութիւնները ընդհատուեցան եւ պիտի վերսկսին քանի մը օրէն:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՀՈԳԵՐԸ

Ելմտական նախարար կայեան միշտ կը չարունակէ կարելին եւ անկարելին փորձել պահպանելու համար դիները եւ առաջքը առնելու համար թղթադրամի յաւելման:

Առաջին առթիւ ցորեկին դինը, ապա, երէկ, մխրճին դիները որոշուեցան: Մաւճառները այլեւս պիտի չկարենան դիները որոշել համաձայն մխրճին որակին, այլ համաձայն իրենց գնած մխրճի գնանաչան տեսակին մէջին դինին: Սահմանուած են մանաւանդ եղան մսի դիները 780էն 1090 ֆրանք քիլօն (ֆօ–ֆիլէ), 700էն 960 ֆրանք (խորոված եղ):

Ազատ են ոչխարի և այծի մխրճի դիները:

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱԼԺԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Վերջին երկու օրուան ընթացքին ահաբեկմները սաստկացան Ալժերիոյ մէջ: Ֆրենսայի նահանգապետը սպաննուեցաւ, իսկ իր կցորդը՝ Քոսթա, ծանրապէս վիրաւորուեցաւ: Նոյն չրջանին մէջ, Ֆրենսայի եւ Թիարէի մէջտեղ, չորս Եւրոպացիներ այրուած դնուեցան կառքի մը մէջ:

× Ալժերիոյ մէջ, Թեպեսայի չրջանը 120 ապստամբներ սպաննուեցան:

Մինչ Ալժերիոյ մէջ ահաբեկումները կը չարունակուին, Հիւսիսային Ափրիկեցիներու յարձակումները կը կրկնապատկուին մայր երկրին մէջ:

Փարիզի եւ արուարձաններու մէջ, ինչպէս նաեւ դաւառը տեղի ունեցած են բաղմաթիւ բախումներ: Մեռեալներ եւ վիրաւորներ կան: Յարձակումներու ենթակայ եղած են մասնաւորաբար Հիւս. Ափրիկեցիները:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԼՈՑԻ (Լէհաստան) 5000 բանուորներու գործադուլը վերջացաւ չորեքչաբթի օր, առանց արիւն թափուելու: Կառավարութիւնը որոշեց որեւէ միջոց չառնել գործադուլ ընողներու դէմ:

841 ՄԻԼԻՈՆ տոլարի դեղչ մը կը պահանջէ Մ. Նահանգներու խորհրդարանը, արտասահմանի ըլալիք օգնութեան դումարին վրայ: Այդ դումարը 3367 միլիոն տոլար է, եւ Այզընհաուըր չուզեր որեւէ դեղչ ընդունիլ: Իրրեւ աննախընթաց դէպք զօրավարը որոշեց բացառիկ նիստի հրաւիրել խորհրդարանը, եթէ դումարին ամբողջութիւնը չքուէարկուի: Հակառակ այս սպառնալիքին 130ի դէմ 252 ձայնով 324 միլիառ ֆրանքի դեղչ մը քուէարկուեցաւ:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՕԴԱՆԱՒ ՄԸ, չորեքչաբթի օր ինկաւ Քոփէնհակի նաւահանդիստին մէջ: 23 մեռեալ կայ:

ՕՄԱՆԻ հարցը Ապահովութեան Խորհուրդին կողմէ պիտի քննուի երեքշաբթի օր:

ԼՈՐՏ ԼԸՆՏԸՆՏԵՐԻ, 20 տարեկան անդլիացի պտնուական մը, իր կարդին, յարձակումներ գործեց թագուհիին դէմ, «ամէն անգամ որ գինքը կը լսեմ, ականջներս գոցել կ'ուզեմ»:

«ԻՄԱՆԻԹԷ»ի ուրբաթ օրուան թիւը (համայնավար պաշտօնաթերթը) հրապարակէն քաշուեցաւ, Ալժերիոյ վրայ յօդուած մը հրատարակած ըլլալուն համար:

ՈՒԹ ԱՆԴՆԱՆՈՑԶԵՐ որ Փիրէնեաններու մէջ փիէր անգունդին մէջ ուսումնասիրութիւններ կ'ընէին 500 մեթր խորութեամբ, այլեւս չեն պատասխաներ: Անձրեւներու հետեւանքով ջուրերը բարձրացած են եւ լուր չկայ անոնց վիճակէն:

ԿԱՐԱՊԵՏ ՊԷՅԼԷՐԵԱՆ անուն լիբանահայ մը առջի օր բռնուեցաւ Միլոյի մէջ (Ավէյրոն) տրվիզի ապօրինի գործառնութեան համար: Պէյլէրեան 29 տարեկան է եւ բժիշկ (էնթերն) Միլոյի հիւանդանոցը ինչպէս կը գրէ Ֆրանս-Սուար:

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Լիոնի եւ չրջաններու Ազգային Միութիւնը կը յայտարարէ յարղոյ եւ հաւատացեալ հայ ժողովուրդին թէ՝ այս կիրակի Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ, հանդիսաւոր Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Լիոնի եկեղեցւոյն մէջ: Նոյն առեն մատաղօրհնութիւն եւ խաղողի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ:

Լիոնի եւ չրջաններու հաւատացեալ հայ ժողովուրդը կը հրաւիրուի ներկայ ըլլալ հոգեշունչ այս արարողութեանց:

Ամէն անոնք որոնք կը փափաքին մատաղի մասնակցիլ, իրենց նուէրները կըրնան արձանագրել տալ եկեղեցւոյն գրասենեակը:

ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Նիսի եւ չրջանի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ «Վերափոխման Ս. Աստուածածնի» տօնին առթիւ հանդիսաւոր պատարագ եւ աւանդական մատաղօրհնութիւն եւ խաղողօրհնէք տեղի պիտի ունենայ Մատըլէնի Հայոց եկեղեցին, 18 Օգոստ. կիրակի օր: Կը պատարագէ տեղւոյս հոգեւոր հովիւ Աբժ. Տէր Ատոմ քահանայ:

Սկիզբ ժամերգութեան ժամը 8ին, պատարագ ժամը 10ին:

Մատաղագինի մասնակցողներէ կը խնդրուի իրենց նուէրները յանձնել վարչութեան նչանակած յանձնախումբերուն եւ կամ եկեղեցւոյ վարչութեան:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Հայրենակիցնե՛ր,

Պատրաստուեցէք խուռներամ փութալու Էքս-լէ-Պէնի տարեկան դաշտահանդէսին, որ տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Մոն Ռըվարի թելեֆերիֆին մեկնակէտին դիմացի մարզադաշտին վրայ: Պիտի վայելէք անզուգական պաղ ջուր, համիչքներ, իսկ անձրեւի պարագային՝ ապահով դոց սրճարան:

Կը խնդրուի ազգային իչխանութիւններէն տրամադրել մեզի քահանայ մը, մատուցանելու համար Ս. պատարագ եւ խաղողօրհնութիւն Ս. Աստուածածնի տօնին առթիւ: Գոյացած հասոյթը պիտի յատկացուի հայապետական գրքոյկի մը հրատարակման ֆրանսերէն լեզուով, ձրիօրէն տրամադրելու համար հինգշաբթի եւ կիրակնօրեայ վարժարաններու ուսանողութեան հայ ուսանողութեան:

Կը սիրենք յուսալ որ չրջակայքի հայութիւնը պիտի չզլանայ իր ներկայութիւնը բերել, անգամ մը եւս վայելելու հայկական ջերմ մթնոլորտ եւ քաջալերելու մեր համեստ հաւաքոյթը:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Ալֆորվիլլէն այրի Տիկ. Էլիզ Մանուէլեան եւ զաւակները՝ Խոսրով, Լեւոն, Օր. Շաքէ եւ ազգականները կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի Ս. Գողգոթա-Պետրոս եկեղեցին, իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր եւ ազգականին

ՄԱՆՈՒԻԷԼ ՄԱՆՈՒԷԼԵԱՆԻ

մահուան առաջին տարելիցի առթիւ, ինչպէս նաեւ իրենց ազգականին Օննիկ Թոսպաթի, Յակոբ Ապաճեանի եւ Փափազեան ընտանիքի համայն ննջեցեալներուն հոգւոյն համար:

Կը հրաւիրուին նաեւ հանգուցեալներուն յիչատակը յարգողները:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Կրօն. Ընկերակցութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այս կիրակի Ս. Աստուածածնի Վերափոխման տօնը պիտի կատարուի հանդիսաւոր արարողութեամբ: Բազմաձայն Ս. պատարագէն ետք տեղի պիտի ունենայ Մեռելոցի հոգեհանգիստ: Մասնաւոր հոգեհանգիստ փափաքողներ կը հրաւիրուին արձանագրուիլ: Խաղողի նուիրատուներէ կը խնդրուի իրենց նուէրը հասցնել մինչեւ կիրակի առտու:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ցաւով կը տեղեկանանք որ ձմեռասիրուհի տնօրինուհիները փոփոխութիւն կատարած ըլլալով իր յայտագրին մէջ, փալէ տը Շայեոյի եկեղեցական երաժշտուհեան հայկական բաժինը արուած է Փարի-Ինթերէրէն անցեալ կիրակի, մինչ մեզի ղրկուած յայտարարութիւնը 18 Օգոստոսի համար էր:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արզումանեաց ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս երկուշաբթի (Մեռելոց) առաւօտ ժամը 11ին իրենց հօր՝

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐԶՈՒՄԱՆՈՖԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիչատակը յարգողները:

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Տէսինի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը փութայ ծանուցանել թէ՝ այս հինգշաբթի առաւօտեան, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ, տեղւոյս Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ, Ռիւ Պռանլի:

Տեղի պիտի ունենայ աւանդական խաղողօրհնէք եւ մատաղի բաչխում: Ուստի կը հրաւիրէ բարեպաչտ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ պաշտամունքի արարողութեանց, հոգեպէս մխիթարուելու համար:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերուղի կեդր. Վարչութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր մատուռականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել գրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՅՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ ՊԻՊԷՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փասքէօր
Ռոնի-սու–Պուա (Սէն)

ՊԱՏԱՐԱԳ ԿՐԸՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

18 Օգոստ. կիրակի առաւօտ Աստուածածնայ տօնին առթիւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Ռիւ Ժէ, Սէն Լուի սրահին մէջ: Պիտի պատարագէ Պսակ քահանայ՝ Պէյրութէն:

Լ.Ա. ՍԻՈՒԹԱՑԻ Սուրբ Կարապետ եկեղեցւոյ հոգաբարձութիւնը կը ծանուցանէ թէ Սուրբ Աստուածածնայ տօնին առթիւ, աւանդական մատաղի եւ խաղողի օրհնութիւնն և քաժանումը տեղի պիտի ունենան Օգոստոս 14ի երեկոյեան եւ 15ի առաւօտեան, Ս. պատարագի արարողութենէն վերջ: Կը հրաւիրուի բարեպաչտ ժողովուրդը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՑՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն:

Գինը 100 ֆրանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխութեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 ֆրանք՝ փոստով ղրկուելու պարագային: Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 ֆրանք դը-րոշմաթուղթ):

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Յ. Դ. «Ընկեր կարօ»ի ժողովը՝ ընկ. Ս. Պօյաճեանի տունը, այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 4ին: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՊԱՏԱՐԱԳ ԵՒ ԽԱՂՈՂԻ ՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ

Ս. Աստուածածնի վերափոխման տօնին առթիւ այս կիրակի օր, ժամը 10ին պիտի մատուցուի հանդիսաւոր Ս. պատարագ, Փարիզի Ս. Յովհ. Մկրտիչ եկեղեցիին մէջ եւ պիտի կատարուի խաղողի աւանդական օրհնութիւնը:

Յաջորդ օրը Բ. Օգոստ. 19 Մեռելոց, Ս. պատարագ եւ հոգեհանգիստեան պաշտօն:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ԴԱՇՏԱՀԱՆԴԷՍ

Նախաձեռնութեամբ Համախոհրդարանական Միութեան Լիոնի մասնաճիւղի, այս կիրակի առաւօտէն մինչեւ երեկոյ ժամը 9ին, Տէսինի կապիլօն սրճարանին ծառաստանին մէջ՝ Եէ կապիլօն, 23, Ռիւ Էրնեէստ-Ռընան, ուր կէսօրին, ի պատիւ պատգամաւոր հայրենակիցներու տեղի կ'ունենայ Հացկերոյթ, որուն կրնան մասնակցիլ ոչ-պատգամ. հայրենակիցները:

Ծանօթ.— Այն հայրենակիցները որ որոշուած ժամուն կը փափաքին հացկերոյթին մասնակցիլ, թող բարի ըլլան օր առաջ արձանագրուիլ հայրենակից Մ. Մանուկեանի մօտ՝ 19, Ռիւ Ռէգամիէ, Լիոն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Եկեղեցաչէն Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ առացյ հետեւեալ նուէրները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան:

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Նիկողոսեանի մօր հանգ. Տիկին Նուարդ Միքայէլեանի մահուան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Տէր եւ Տիկին Յ. Վարժապետեան 1000 ֆ. կը նուիրեն եկեղեցւոյ չինութեան ֆոնտին:

Պ. Յակոբ Վարժապետեանի ձեռամբ Նէօվիլէն Պ. Գրիգոր Գրիգորեան, իր զաւկին զինուորութենէ ողջ եւ առողջ դարձին առթիւ եկեղեցւոյ չինութեան կը նուիրէ 5000 ֆր.: Նոյնպէս Տիկին Աղաւնի Յովսէփեան Նէօվիլէն իր ապաքինման առթիւ կը նուիրէ 10·000 ֆրանք:

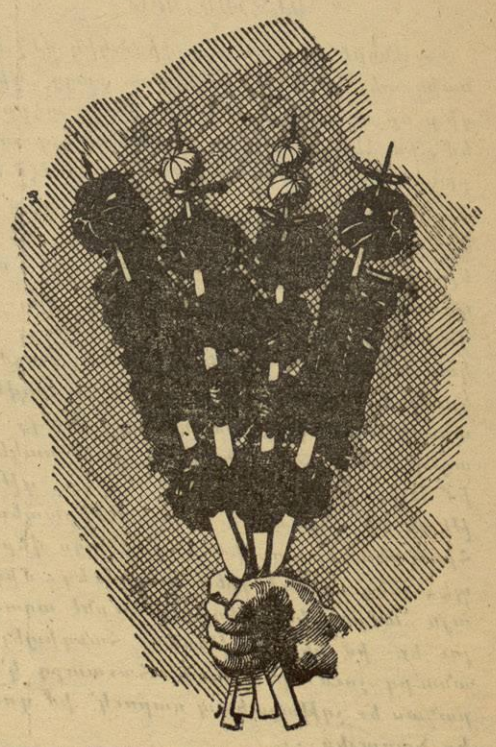
ՖԻԼՄԵՐՈՒ ՑՈՒՑԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Աւուշ, Դաւիթ Բէկ, Արշակ Բ., Ալմաստ Գայեանէ

Երգերը եւ պարերը կը կատարէ Երեւանի Պետական խումբը: Այս երկուշաբթի երեկոյեան ժամը 17էն 20, Սինէ-Սաւուա 21, Ռիւ տը Ժրընեւ, Էֆս-լէ-Պէն:

JEAN CHAH - BARONIAN
Ամէն տեսակ ապահովագրութեան խորհրդատու, մասնագէտ հանգստեան ապահովագրութիւններու
(Primes déductibles des impôts)
66 Rue de l'Hotel de Ville
LyonIer (Rhône)
Tél. Gailleton 59-14

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ
ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ
Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր ճաշերի
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21
ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
(Métro: F. D. Roosevelt)
Հաճելի մթնոլորտ
Առաջնակարգ կովկասեան խորոված–ներ, «չաչլիք», «քարսքի»
BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
18
ՕԳՈՍՏՈՍ
DIMANCHE
18 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7969 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3771

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

Ի՞ՆՉՊԷՍ ՍԵՐՏԱԳՑՆԵԼ ԿԱՊԸ

*

« *Արտասահմանի հետ կուլտուրական կապի Հայկական Ընկերութեան* » նպատակը պէտք է ըլլար, զատելով իր անուանէն, հայրենիքի մշակութային կեանքի ծանօթացումը սփիւռքի հայութեան եւ փոխադարձաբար :

Ցաւալի է նկատել սակայն, որ Ընկերութիւնը երբեք չէ արդարացուցած իր դերը :

Այսօր ո՛չ արտասահմանի հայութիւնը իրական եւ կատարեալ գաղափար ունի մայր հայրենիքի մշակութային նուաճումներուն մասին, ոչ ալ Հայաստանի մեր հայրենակիցները տեղեակ են սփիւռքի գրական-գեղարուեստական ստեղծագործութեանց ու վաստակին :

1936էն առաջ Հայ Պետհրատը եւ Միասնիկեանի անուան Հանրային Գրադարանը կրնային ուղղակի երեւանէն գիրք ղրկել արտասահման :

Փոխարէնն կանոնաւորաբար կը ստանային արտասահմանի ամէն կարգի հրատարակութիւնները, առանց «Հրէի եւ հեթանոսի» խտրութեան :

Դրամական տարբերութիւնները կը կարգադրուէին, ի հարկին, Տորգսինի միջոցաւ :

Ազգասէր Ծանչեանի եղերական սպանութենէն վերջ, Հռոմաստանի դուռները բոլորովին փակուեցան եւ ամբողջ տասը տարի կորուեցանք Պետհրատէն :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն վերջ է, որ ճամբաները կրկսվին բացուեցան եւ երեւանի հրատարակութիւնները կը ստացուին Մոսկուայի միջոցով միայն :

«Միջազգային գիրք» կազմակերպութիւնը (Մոսկուա) իր ձեռքին մէջ կեդրոնացուցած է Խորհրդային Միութեան տասնեւվեց Հանրապետութեանց մէջ ամէն տեղւոյ հրատարակուած գրքերու վաճառման մենաշնորհը :

Ներկայիս կարելի չէ որեւէ գիրք ստանալ ուղղակի երեւանէն : Ապսպրանքները պէտք է ուղղուին Մոսկուա, որ իր կարգին երեւանէն ստանալով ուղուած գիրքերը, զանոնք պիտի ղրկէ արտասահման այն ղրավաճառներուն — մեծ մասամբ օտար — որոնք ընթացիկ հաշիւ ունին միեւնոյն կազմակերպութեան հետ :

Այս դրութեան անպատեհութիւնն այն է, որ յաճախ ապսպրանքներուն մինչեւ երեւան հասնիլը՝ պահանջուած գրքերը արդէն իսկ սպառած կ'ըլլան եւ կարելի չըլլար ստանալ զանոնք :

Բազմաթիւ պատմական, բանասիրական, լեզուաբանական եւ գեղարուեստական արժէքաւոր գրքեր չեն հասնիր արտասահման : Ու եթէ երբեմն բախտի բերումով հասնին սակաւաթիւ օրինակներ, առանձնաշնորհեալներ միայն կրնան օգտուիլ անոնցմէ :

Այս անպատեհութեան առաջքը կրնար առնել «Կուլտուրական կապի Հայկ. Ընկերութիւն»ը, եթէ ուղէր լրջօրէն զբաղիլ եւ արդարացնել իր գոյութիւնն ու կոչումը :

Նոյն դժուարութիւնները կան արտասահմանէն հայերէն գրքեր ղրկելու համար Հայաստան : Ո՛չ թէ անհատներու, այլ պետական հիմնարկութեանց :

Այս վերջինները պարտաւորուած են դիմելու Մոսկուա՝ «Միջազգային գիրք»ի կեդրոնը եւ անոր միջոցաւ ապսպրելու սփիւռքի հայերէն հրատարակութիւնները :

Ցաճախ ամիսներ կը տեւեն այս գործողութիւնները : Ու կը ներկայացնեն բազմաթիւ անպատեհութիւններ :

Շատ քիչ անգամ Միութիւն մը կամ անհատներ իրենց «նուէր» գրքեր կը ղրկեն Հանրային Գրադարանին կամ Հայաստանի Գիտութեանց Ակադեմիայի Մատենադարանին :

Այս պատահական առաքումները ո՛չ մէկ կերպով կրնան գոհացնել Հայաստանի ընթերցասէր ժողովուրդը, որ ներկայ դրութեամբ զատապարտուած է անհաղորդ մնալու սփիւռքի գրական-մշակութային արտադրութեանց :

Մատենադարաններու ստացած մէկ-մէկ օրինակ գրքերէն կրնան օգտուիլ միայն առանձնաշնորհեալներն ու մասնագէտները :

Ազգապահպանումի եւ հայապահպանումի գլխաւոր ազդակներէն մէկն ալ այն է, որ հոգեկան-մշակութային կապը Հայաստանի եւ արտասահմանի միջեւ պէտք է պահել վառ ու կենդանի :

Անհրաժեշտ է սերտացնել կապը Հայաստանի եւ արտասահմանի միջեւ՝ մշակութային գետնի վրայ :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՆՈՐ ԱՐԲԱՆԵԱԿԸ՝ ՍՈՒՐԻԱ

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՄԵՆԱՏԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻՆԵՑԱԻ

Երէկ գրած էինք արդէն Սուրիոյ վերջին դէպքերուն մասին, որոնք առիթ տուած էին Ամերիկայի եւ Սուրիոյ յարաբերութիւններու ձգտումին :

Վերջին լուրերը աւելի յստակօրէն կը վկայեն թէ իրականին մէջ Սուրիա առիթ մը ստեղծեց բացորոշօրէն իր դիրքը ճըշդելու եւ խաղաղ յեղափոխութեամբ մը նոր արբանեակ պետութիւն մը դառնալու :

Սպայակոյտի պետ՝ Նիզամետինի պաշտօնազրկումը այդ ուղղութեամբ չատ յատկանշական է եւ զօրավարին մեկնումով աւելի ազատ կրնայ չարժիլ զինադադար Սարաճ :

Զօր. Նիզամետին չատ փորձած է Սուրիայէն հեռացնել համայնավարամիտ Սարաճը որպէսզի բանակը չխնայ խորհրդային հսկողութեան տակ, բայց չէ յաջողած՝ իր դէմ ունենալով նաեւ Պաութարմական նախարար Խալետ Ազիմը, որ ծանօթ համայնավար է : Համաձայն արաբական լուրերու, սպայակոյտի պետ նշանակուած է Աֆիֆ Պիզրի, ծանօթ ձախակողմեան մը : Ըստ նոյն աղբիւրներուն, անմիջական կը թուի նաեւ որ՝ նախագահ Շիւքրիւ Քուաթլիի տեղ անցնի Պաութարմական նախարար՝ Խալիտ Ազիմ : Այս ձեւով, Սուրիա, առանց արիւն թափելու յաջողած կ'ըլլայ համայնավար յեղափոխութիւն մը :

Այս ձեւի զինուորական մենատիրութեան մը հաստատումով, Սուրիա կը յուսայ օգտուիլ Ս. Միութենէն, որ արդէն բաւական խոստումներ ըրած է իրեն, առանց «որեւէ փոխադարձ զիջումի, քաղաքական թէ զինուորական», ըստ սուրիական լուրերու :

Արաբական չորքանակները կը սպասեն նաեւ կարեւոր մաքրագործումներու ալեկոծման տարբերու մէջ :

Հակառակ ամերիկեան հերքումներու, Սուրիացիք կը պնդեն թէ ամերիկացի երեք գիւանագէտները ամէն ինչ պատրաստած էին տապալելու համար ներկայ վարչաձեւը :

Այս ուղղութեամբ առջի օր ձախակողմեան ճառ մը խօսեցաւ հարիւրապետ Ապտալլահ Շէյխ Ալի որ մաս կը կազմէ այն սպաներուն, որոնց դիմած էին Ամերիկացիները պատրաստելու համար իրենց «դաւադրութիւնը» :

Ապտալլահ Շէյխ 45 վայրկեան խօսելով բացատրած է մանրամասնօրէն իր խօսակցութիւնները Ամերիկացիներուն հետ, ինչպէս նաեւ Հոմսի զինուորական կըցորդ՝ Իլթահիմ Հիւսէյնի հետ : Այս վերջինը, ինչպէս ըրած էինք, պաշտօնական եղաւ, բայց երկու օր է կը մերժէ Դամասկոս վերադառնալ հակառակ բազմաթիւ հեռագիրներու :

Շէյխ պարզեց նաեւ ամերիկեան ծրագիրները.—

Առաջին անգամ յարաբերութեան մէջ մտած է Ամերիկացիներուն հետ Յուլիս 26ին, համաձայնութեամբ իր պետերուն :

Ամերիկացիները կ'ուզէին իրենց տրամադրութեան տակ ունենալ Սուրիոյ զինուորական ուժը (50·000 զինուոր) եւ այս նպատակով կարեւոր գումարներ յանձնած են իր միջոցով սուրիական իշխանութեանց : Օգոստոս 11ին Ամերիկացիները (Սթոն եւ Ձիթըն) իրեն ներկայացուցին գնդապետ Հիւսէյնին (Հոմսի զինուորական կցորդը) որ ապահովեց թէ Ամերիկա պատրաստ է մեծ օժանդակութիւն բերել Սուրիոյ, զայն խլելու համար համայնավար վտանգէն : Այս «պետական հարուած»էն ետք, միշտ ըստ Շէյխի յայտարարութեանց, Ամերիկա թոյլ պիտի տար Սուրիոյ, որ դրաւէ Լիբանանը եւ իրեն կցէ, պիտի օգնէր Ալժերիոյ ազատագրման, պիտի մաքրէր Յորդանանը եւ պարտադրէր Իսրայէլի բաժանում մը :

Սուրիոյ ձախակիւրը չէշտեց թէ այս յայտարարութիւնները կ'ընէ «վստահելու համար ամերիկեան դաւադրութեան» :

Այս առթիւ խորհրդային մամուլը մեծ խանդավառութեամբ կ'ողջունպրէ «Միջին Արեւելքի ազատագրման չարժումներու յաղթանակը» : «Փրաւտա» կը գրէ .— « Ամերիկեան օժանդակութիւնը Այզընհաուըրի վարդապետութեան գծով փոխանակ օգտակար հանդիսանալու, լեցուն է մահացու վտանգներով» :

× Պէյրութի մէջ բաւական վտանգներ կը սպասուին ամերիկեան դեսպանատան եւ լիբանանեան ոստիկանութիւնը աջի օր ձերբակալած է երիտասարդ Յորդանանցի մը Ապտուլ Ղանի որ յայտարարած է թէ եգիպտացի գիւանագէտ մը իրեն պաշտօն տուած էր յարձակում գործել ամերիկեան դեսպանատան վրայ :

× Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահը Էլ Քուաթլի, ուրբաթ ընդունեցաւ Դամասկոսի խորհրդային դեսպանը, բայց յայտնի չէ իրենց խօսակցութեան նիւթը :

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

ՄԵՐ ԿԱՑԱՆԸ ԵՒ ԻՐ ԹԵՐԹԸ

Մեծ հանոյքով ստացանք այսօր իր տեսակին մէջ նորօրինակ «թերթ» մը : Գիտեմ, պիտի ըսէք հիմա, «աս էր պակաս» ... թերթ, թերթ ... նորէ՞ն թերթ : Հոն ուր չորս Հայեր իրարու մօտ եկած են, անպատճառ իրենց առաջին մտածումը կ'ըլլայ թերթ մը հրատարակել միշտ : Բայց այս մէկը, ըսի արդէն, իր տեսակին մէջ առաջինն է կարծեմ, եւ վստահ եմ որ դուք ալ պիտի գնահատէք :

Օդափոխութեան կայանները մեր մէջ սկիզբէն ի վեր երկու գլխաւոր նպատակ ունեցած են միշտ. երախային տալ ամիս մը մաքուր օդ, արեւ, լաւ սնունդ եւ մանաւանդ հայկական մթնոլորտ ու հայեցի դաստիարակութիւն :

Մինչեւ այժմ երգ ու պարով եւ հայերէն արտասանութիւններով կը գոհանային վարիչները : Այս տարի իրարու նորութիւն ալ ելլեցեր է ձեռագիր եւ նկարազարդ «թերթ» մը հայերէն (երկու երրորդով) և ֆրանսերէն : Խմբագրուած, պատկերազարդուած եւ գրուած Ֆր. Յակոբյան Խաչի ժիւրայի կայանին տղոց կողմէ :

Դիմանկարները (Շ. Միասբեան, Ռոմանոս Մելիբեան, Լիպարիտ Նազարեանց, Ա. Իսահակեան, Եղիշէ Չարեցի) սեւ չինական մելանով, ինչպէս միւս գեղարուեստական զարդանկարները ճարտարութեամբ եւ ճաշակով գծուած են, մէջ ըստ մէջ գետեղուած են ոտանաւորներու եւ արձակ գաղտրիկ մանկական պատմուածքներու մէջէն : Մարզական բաժին մըն ալ, անշուշտ կայանի իրենց մէկ ուրիշ ձեռնարկը, լրացնելու համար թերթին 24 էջերը :

«Բանի մը խօսք», ստորագրուած Լ. Մոմճեանէ առաջին էջին վրայ, ուղղուած է «ընթերցողին» : կարծեմ ընթերցողները այս պարագային, կայանի բնակիչներն են որոնց խմբական ընթերցումներ թերեւս պէտք կ'ըլլայ ընել : Չէ՞ որ շատերուն համար հայերէն կարդալ գրելը խնդրական է :

Թերթին անո՞ւնը : Ֆ. Կ. Կայի կայան : Կողքին վրայ՝ շէնքին նկարը, գեղատեսիլ շրջապատով, եւ ինչ վարը՝ խումբ մը տղաք իրենց առաջնորդին հետ :

Բովանդակութեան մասին քանի չունիմ ըսելիք : Քանի մը տող ուշադրութիւնս գրաւեցին սակայն : Շաւարշ Միասբեանի նկարին տակ ուխտ մը կամ խոստում մը կար, ուղղուած մատղաշ սերունդին կողմէ. «Մայրենի քաղցրիկ լեզուն գուրգուրանքով պահել եւ պայքարիլ օտարախօսութեան դէմ, որպէսզի խայտայ ձեր հոգին...» Ապրի՛ք տղաք :

ՆՈՃԻ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՊԱԳԱՆ

Քանի մը օր արձակուրդէ ետք, եւմտական նախարարը՝ Կայիօ, երեքշաբթի օր կը վերադառնայ Փարիզ եւ մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին պիտի յայտնէ թէ ինչ միջոցներ ձեռք պիտի առնէ դիմելու յաւելման առաջքը առնելու համար :

Արդէն յայտնի է թէ ինչ փոփոխութիւններ տեղի պիտի ունենան :

Յաւելման ենթակայ ապրանքներ.— *Այծի միս, ոչխարի միս, կարագ, ալիւմինիում, հրատարակչական եւ տպագրութիւն, չարժանկարի տոմսեր, ներածուած ապրանքներ :*

Չեղչի ենթակայ ապրանքներ.— *Եզան միս, տեսպղին, պրաս, կաղամբ, դեղամբանճար, դինի, հաւկիթ, դեղօրայք :*

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ մէջ կը չարունակուին ձերբակալութիւնները, դատապարտութիւնները եւ պնդակահարութիւնները :

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ եւ Ս. Միութեան բանակցութիւնները վերսկան Մոսկուայի մէջ աւելի մտայղթութեան մը մէջ : Խրուչչեւի եւ Միկոյեանի յայտարարութիւնները Արեւելեան Պերլինի մէջ Ատլնաուրի դէմ, աւելի ձգտուած մթնոլորտ մը ստեղծած են : Մոսկուայի արեւմտեան Գերմանիոյ դեսպանը յետաձգեց իր ճամբորդութիւնը ցնոր տնօրինութիւն :

ՅԻՒՐԻԻի մէջ ցոյցեր տեղի ունեցած են ատկ երիտասարդներուն դէմ որոնք մասնակցած են Մոսկուայի փառատօնին :

ՄՈՒՀԱՄԷՏ Ե., որ մինչեւ հիմա Մարոքի Սուլթան էր, այսուհետեւ Մարոքի Թագաւորի տիտղոս պիտի կրէ : Արդարեւ, Օգոստոս 16ի օրէնքի մը համաձայն, Մարոքը այլեւս Թագաւորութիւն է :

ԼԻԲԱՆԱՆԻ Հանրապետութեան նախագահ Քամիլ Շամուն կրկին Սամի Սոլհ յանձնեց նոր գահլիճին կազմութիւնը :

ԹՄՐԵՅՈՒՅԻՋՆԵՐՈՒ ապօրինի առեւտուրներ տեղի կ'ունենան Իսրայէլէն Կադա ՄԱԿի գինուորներուն միջոցով, համաձայն եգիպտական չարաթաթերթի մը : Այս առթիւ կ'առաջարկուի որ ՄԱԿի գինուորներուն անձեռնմխելիութիւնը ջնջուի :

ՉԵՒԱԿԱՆ համայնավար պատուիրակու-

(Շար. ո կաթուած Դ. էջ)

ԸՆԿԱՎԸ ԳԱՂԹԱԿԱՏ (CLAUDE GUEUX)

— Ինչո՞ւ ես այդպես ասում:

— Գոնե այսուհետև դուք...

— Ես ա՛լ, ոչ մի բան չեմ ուզում: Ոչինչ ինձ համար չունի այլևս արժեք: Ես ամեն ինչ կորցրել եմ: Ես 36 տարեկան եմ, սակայն ինձ համար 50 տարեկան ծերունի եմ դարձել, որովհետև իմ հաշվածքը ոչնչացել է: Ես ունեցել եմ ընտանիք, որը ես շատ եմ սիրել, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ ընկերներ, որոնք ինձ համար ամեն ինչ էին, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ հարգանք, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ ուրախություն, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ ապագա, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ անցյալ, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ ներկա, սակայն այլևս չունեմ: Ես ունեցել եմ ամեն ինչ, սակայն այլևս ոչինչ չունեմ:

Ես ուզում եմ մեռնել:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի կյանքին: Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի աշխարհին: Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ինձ:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչնչին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ամեն ինչին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ես ինձ:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ ոքի:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մեկին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար:

Ես ուզում եմ մեռնել, որովհետև ես ոչ մի բան չունեմ, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի մասին մտածելու համար, որ ինձ կապի ոչ մի բանի

ԺԱՂՍԿԱԿԻ

ՊԱՏՄՎԱԾՔ

ԴԻՄ ՎԱՂՆԱՑ

— Եթե քեզ, առաքյալ վարդապետ, ոչ ոք չի ճանաչում, ուրեմն ինչո՞ւ ես գնում Հռոմ, ինչո՞ւ ես ուզում քարոզել այնտեղ, ուր քեզ չեն ճանաչում:

— Մեկ ուրիշ առաքյալ էլ կա Հռոմում, որ ինձ ճանաչում է, ինձ սիրում է, ինձ հարգում է, ինձ հետ միասին նա էլ է ուզում քարոզել Հռոմում, ուրեմն ես պետք է գնամ, որ նա ինձ ճանաչի, ինձ սիրի, ինձ հարգի, ինձ հետ միասին քարոզի:

— Իսկ ո՞վ է այդ առաքյալը:

— Պետրոս առաքյալը, Յիսուսի Քրիստոսի աշակերտը:

— Ինչպե՞ս կարող է նա քեզ ճանաչել, որ դու դեռ չես գնացել Հռոմ:

— Ես ասում եմ, որ նա ինձ ճանաչում է, որովհետև Տերը ինձ ասել է, որ Հռոմում ինձ ճանաչելու է Պետրոս առաքյալը:

Նրա ձեռքին նկատում էր մի գրություն, որ Հռոմից էր եկել, և սկսում էր նորից կարդալ այդ գրությունը, երբ մի ուրիշ առաքյալ, որ նրա հետ էր եկել, ասաց նրան:

— Ինչո՞ւ ես կարդում այդ գրությունը, որ Հռոմից է եկել, երբ դու գիտես, որ նրա մեջ ոչինչ չկա, որ քեզ հետաքրքրի:

— Ես գիտեմ, որ նրա մեջ ոչինչ չկա, որ ինձ հետաքրքրի, բայց ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես են գրում Հռոմում:

— Ինչո՞ւ ես ուզում իմանալ, թե ինչպես են գրում Հռոմում, երբ դու գիտես, որ Հռոմում ոչ ոք քեզ չի ճանաչում:

— Ես ուզում եմ իմանալ, թե ինչպես են գրում Հռոմում, որովհետև ես գնալու եմ Հռոմ, որ ինձ ճանաչի Պետրոս առաքյալը:

— Ինչո՞ւ ես գնալու Հռոմ, որ քեզ ճանաչի Պետրոս առաքյալը, երբ դու գիտես, որ Պետրոս առաքյալը ինձ ճանաչում է, ինձ սիրում է, ինձ հարգում է, ինձ հետ միասին նա էլ է ուզում քարոզել Հռոմում:

— Ես գնալու եմ Հռոմ, որ Պետրոս առաքյալը ինձ ճանաչի, ինձ սիրի, ինձ հարգի, ինձ հետ միասին քարոզի, որովհետև Տերը ինձ ասել է, որ Հռոմում ինձ ճանաչելու է Պետրոս առաքյալը:

Նրանք այսպես խոսում էին միմյանց հետ, երբ մի ուրիշ առաքյալ, որ նրանց մոտ էր եկել Հռոմից, ասաց նրանց:

— Ինչո՞ւ եք այդպես խոսում միմյանց հետ, երբ դուք գիտեք, որ Հռոմում ոչ ոք ձեզ չի ճանաչում, ոչ ոք ձեզ չի սիրում, ոչ ոք ձեզ չի հարգում, ոչ ոք ձեզ հետ միասին չի ուզում քարոզել Հռոմում:

— Ես գիտեմ, որ Հռոմում ոչ ոք ինձ չի ճանաչում, ոչ ոք ինձ չի սիրում, ոչ ոք ինձ չի հարգում, ոչ ոք ինձ հետ միասին չի ուզում քարոզել Հռոմում, բայց ես գնալու եմ Հռոմ, որ ինձ ճանաչի Պետրոս առաքյալը:

— Ինչո՞ւ ես գնալու Հռոմ, որ քեզ ճանաչի Պետրոս առաքյալը, երբ դու գիտես, որ Պետրոս առաքյալը ինձ ճանաչում է, ինձ սիրում է, ինձ հարգում է, ինձ հետ միասին նա էլ է ուզում քարոզել Հռոմում:

— Ես գնալու եմ Հռոմ, որ Պետրոս առաքյալը ինձ ճանաչի, ինձ սիրի, ինձ հարգի, ինձ հետ միասին քարոզի, որովհետև Տերը ինձ ասել է, որ Հռոմում ինձ ճանաչելու է Պետրոս առաքյալը:

Այդ ժամանակ

թիւն մը քանի մը օր է Մոսկուա կը զբաղնուի, համաձայն Մոսկուայի ձայնասփիւռին:

ՄԱԿԱՐԻՈՍ արք. Մոսկուա հրաւիրուած է մասնակցելու համար եկեղեցական ծօնակատարութիւններուն, որոնք տեղի պիտի ունենան յառաջիկայ Նոյեմբերին եւ Դեկտեմբերին: Այս առթիւ Մակարիոս արք. յայտարարած է թէ «որեւէ հրաւէր չէ ստացած, բայց պատրաստ է ամէն ճամբորդութեան, որ կրնայ նպաստել կիպրոսի հարցին»:

ԱՆԴՆԴԱՅՈՑՉՆԵՐԸ որ ողողումներու հետեւանքով բանտարկուած էին 500 մեթր խորութեամբ անդունդին մէջ, վտանգէ դուրս են:

ՊԵԼՃԻՈՑ նախկին թագաւորը Լէոփոլտ Գ. Ամերիկա պիտի այցելէ ուսումնասիրելու համար հիւլէական ուժի օգտագործումը խաղաղութեան չրջանին:

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ մէջ հրատարակուեցաւ նոր ուղղում մը, իբրեւ հետեւանք Ցունիսի մաքրագործումներուն: Այս վերջիններուն մէջ ջնջուած են Մոլոթովի, Մալենկովի, Կաղանովիչի անունները վերջին պատերազմի պատմութեան մէջ:

ԱՆԹԻՊԻ եւ Ֆուան լէ Փէնի մէջտեղ օթոքար մը սահելով խորտակեց կամուրջին բազրիքը եւ կախուեցաւ պարապութեան մէջ: 65 հոգիի մէջ որեւէ վիրաւոր չկայ:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Աբգանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Ծովի լոգանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բչխ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէռհօօկէն). — Ցաւութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ագատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Միհաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէռհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Յ. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կըրնան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական:

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ: Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր:

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ ըլլուլս 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետագային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէ (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր գրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս գրեթէ բոլոր գաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

Ալբի Տիկին Մարիամ Զաւարճեան, Տէր եւ Տիկին Նուպար Զաւարճեան, Տէր եւ Տիկին Բալուլեան, Տէր եւ Տիկին Թումանեան (Թեհրան) եւ բոլոր պարագաները կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր, եղբօր եւ աղգականին՝

ԳԱՐԵԳԻՆ ԶԱՏԼՐՃԵԱՆԻ
(Սեբաստացի)

մահը, որ տեղի ունեցաւ Օգոստ. 15ին իր բնակարանը 69 տարեկանին: Յուղարկաւորութիւնը կատարուեցաւ շաբաթ օր 17 Օգոստոսին ժամը 14ին Փարիզի Հայոց Ժան Կուժոնի եկեղեցին: Մարմինը ամփոփուեցաւ Պուա-լա-Ռէնի գերեզմանատունը:

Մահադէպ չատացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՍՏԱՑԱՆՔ

Սիամանթօ եւ Խաչէ-Զարէ, Յովհ. Շիրազի. հրատարակութիւն Խովան Հրատարակչականին, Պէյրութ: Գին 125 լիր. դահեկան:

Աբու-Վալա Մահաբի (Ա. Իսահակեան), նոյն հրատարակչական տան, թիւ 32: Գին 75 լիր. դահեկան:

Խովան հրատարակչականին թիւ 29 հատորը թուղթ առ երեւաւ (Ա. Ծառուկեանի) ուրիերորդ տպագրութիւն: Գին 250 լիր. դահեկան:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայերուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:
Գին՝ 1100 ֆրանք:
Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէ:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Արզումանոֆ ընտանիքը կը ծանուցանէ թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս երկուշաբթի (Մեռելոց) առաւօտ ժամը 11ին իրենց հօր՝

ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ ԱՐԶՈՒՄԱՆՈՖԻ

մահուան Ա. տարելիցին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիպերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժինները.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու «ղրիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրոֆէի եւ պաքալորէա յի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մասլգերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի Կեդր. Վարչութիւնը ձեռնարկած է գրադարանի մը կազմութեան: Այս առթիւ, մեր բոլոր մտաւորականները, հայրենակիցներն ու ընկերները կրնան օգնել գրադարանին կազմութեան՝ ՄԻԱՑՆ ԳԻՐՔ նուիրելով, հայերէն թէ ֆրանսերէն:

Գիրքերը կարելի է ղրկել հետեւեալ հասցէին.—

Պ. ԱՐԱ. ՊԻՊԵՐԵԱՆ
16, Ռիւ Փասթէօր
Ռոնի-սու–Պուա (Սէն)

ՊԱՏԱՐԱԳ ԿՐԸՆՈՊԻ ՄԷՋ

18 Օգոստ. կիրակի առաւօտ Աստուածածնայ տօնին առթիւ Ս. պատարագ պիտի մատուցուի Ռիւ Ժէ, Սէն Լուի սրահին մէջ: Պիտի պատարագէ Պսակ քահնայ՝ Պէյրութէն:

Ս. ՊԱՏԱՐԱԳ

Տէսինի կրօն. Ընկերակցութիւնը կը փութայ ծանուցանել թէ՝ այս հինգշաբթի առաւօտեան, Ս. Աստուածածնայ տօնին առթիւ պիտի մատուցուի Ս. պատարագ, տեղւոյ Ս. Աստուածածնայ եկեղեցւոյ մէջ, Ռիւ Պռանլի:

Տեղի պիտի ունենայ աւանդական խաղողօրհնէք եւ մատաղի բաշխում: Ուստի կը հրաւիրէ բարեպաշտ ժողովուրդը ներկայ գտնուիլ պաշտամունքի արարողութեանց, հոդեպս մխիթարուելու համար:

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

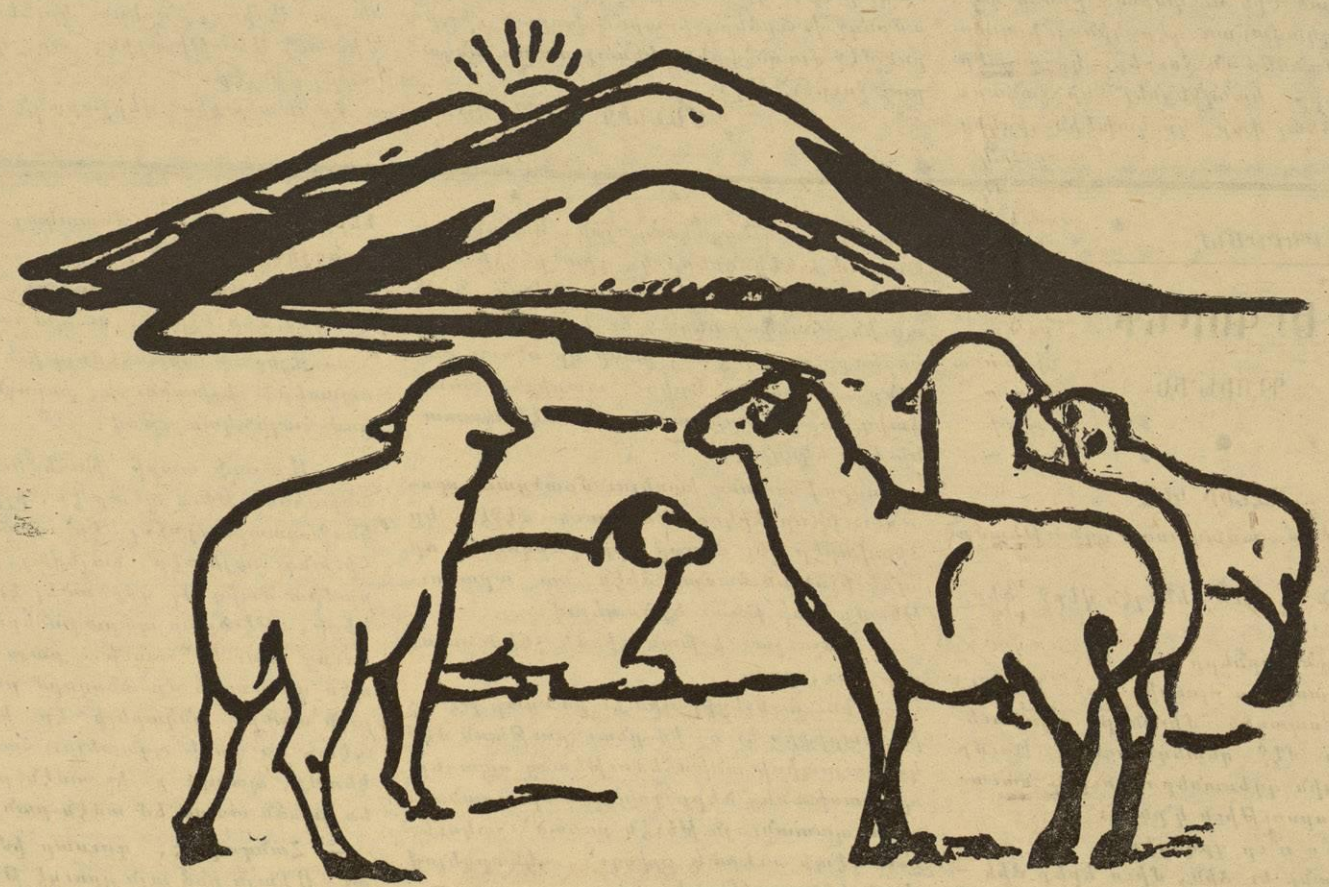
Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն գիներով դէպի Ամերիկա, Աւստրալիա, Քանատա եւ Արեւելք: Վճարումը հոս կամ արտասահման: Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի:

Դիմել՝

ԺԱՆ ԵԼԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն:

AMERICAN LLOYD
48 Rue de la République Marseille
Tél. CO 4722
7 Rue Auber, Paris

TERZIAN
Un Maître dans le Tricot
MAISON FONDÉE EN 1928
3 Rue Poissonnière, PARIS 2ème
Tél. CEN 93-75

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք : Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
20
ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI
20 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7970 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3772

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՀ

Երեւանէն ստացուած նամակ մը կը հաստատէ Գարեգին Նժդեհի մահը :

Ո՛ւր է մեռած : Ե՞րբ : Ո՛չ մէկ մանրամասնութիւն :

Նամակագիրը լակոնական է :

«Գարեգինը մեռել է վաղուց : Նա կտակել է, որ իր մարմինը եւ ունեցած ձեռագրերը, հագուստներդ եւ ժամացոյցը եղբօրը յանձնուին, որ նա փոխադրի Հայաստան :

«Լուր են տուել իր եղբօրը (Թիֆլիս), որ գնայ եւ եղբօրը մարմինը փոխադրի : Բայց նա հնարաւորութիւն չէ ունեցել կատարել իր եղբօր ցանկութիւնը : Ուղարկել են նրան հագուստները եւ ժամացոյցը :»

Մեր ստացած վերջին տեղեկութեանց համաձայն, Նժդեհ 1955ի ամառը աքսորուած էր Սիպերիոյ Թայշէտ քաղաքը, Պայքալի լիճին հիւսիս-արեւմտեան կողմը, Մոսկուա-Վլատիվոստոք երկաթուղագծին վրայ :

Անկէ ի վեր ո՛չ մէկ լուր իր մասին :

Քանի մը ամիս առաջ Պալքաններու մէջ զրոյց չրջած էր թէ Զանդեզուրի հերոսը աքսորավայրէն ապատուելով փարիզ է եկեր... : Ու կը զրկին մեզի՝ ստուգելու համար անհաւատալի լուրը :

Այժմ կասկած չկայ, որ անիկա աչքերը փակած է յաւիտենականութեան, հեռուր Սիպերիոյ մէջ, որ զերեզմանն է եղած բազմահարիւր հայ յեղափոխականազաւափարական մարտիկներու եւ մտաւորականներու :

Ֆրանսահայութիւնն ալ առիթն ունեցած էր ճանչնալու այս արտասովոր մարդը, որուն կեանքը համակ նուիրում եղաւ իր պատկանած ժողովուրդին, հայ «ցեղ»ին, որուն հանդէպ պաշտամունք ունէր :

Փարիզահայերը տակաւին կը յիշեն 1933ի «Փետրուարեան ապստամբութեան» տօնակատարութիւնը Սոսիէթէ Սաւանթի մեծ սրահին մէջ, ուր պատմական ճառեր խօսեցան «ճառախօս» զարձած երկու զինուորականներ, Դրօ եւ Նժդեհ, որոնք իրենց մաղնիսացնող խօսքին հմայքին տակ պահեցին հայրենաբաղձ ունկնդիրները :

Իսկապէս խռովայոյզ կեանք մը ապրած է Նժդեհ, բուն անունով Գարեգին Տէր-Յարութիւնեան :

Երիտասարդ տարիքին մտած Հ. Յ. Դաշնակցութեան չարքերը, մասնաւոր սէր ունէր զինուորական ասպարէզին համար :

1907ին աւարտելով Սոֆիայի Սպայից վարժարանը, դնաց Կովկաս, ուր պահ մը բանտարկուեցաւ ցարական իշխանութեան կողմէ :

1912-13ի պալքանեան պատերազմին Անդրանիկի կողքին կռուեցաւ Թուրքերուն դէմ՝ հայ կամաւորներու խումբի մը հետ, փոխ-տեղակալի աստիճանով :

Մեծ պատերազմին նախ Վարդանի, յետոյ Դրօյի կամաւորական վաշտերուն մէջ ծառայեց իբրեւ օդնական հրամանատար եւ դնաց մինչեւ Վան ու Մոկս :

Զինուորականի կազմակերպող տաղանդին միացուցած պերճախօս հռետորի ձիրքը, Նժդեհ հայրենասիրական ոգին արծարծեց օտար աստղերու տակ ծնած հայորդիներու սրտին մէջ :

Իր ցանած սերմերը մինչեւ այսօր ծիլեր կ'արձակեն :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն վերջ, երբ Պուկարիա ինկաւ կարմիր բռնակալութեան տակ, հայանուն դաւաճաններու մատնութեամբ Նժդեհն ալ ձերբակալուեցաւ ուրիշ Դաշնակցական մտաւորականներու հետ եւ աքսորուեցաւ :

Տասներկու տարի բանտի եւ աքսորի անլուր տառապանքները քայքայեցին վերջ, հրաժեշտ կուտայ կեանքին՝ Սիպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ :

Հայրենիքը վերջնական մը անդամ զրկած է իրեն :

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔՈՒԱԹԼԻ ԵԳԻՊՏՈՍ ԳՆԱՑ

ԼԻԲԱՆԱՆ ՄՏԱՀՈԳ
ՍՈՒՐԻՈՑ ԿԱՑՈՒԹԵԱՄԲ

Զօր. Նէգամեանի տեղ Գնդ. Պըզըրի սուրիական բանակի ընդհանուր հրամանատար կարգուիլը, որ պաշտօնապէս հաստատուեցաւ, լուրջ մտահոգութիւն կը պատճառէ : Պէյրութի թերթերը կը գրեն, թէ Աֆիֆ Պըզըրի կը պատկանի համայնավար կուսակցութեան եւ բանակին մէջ դոյութիւն ունեցող նման խմբակցութեան մը պարագլուխն է : Միջազգային քաղաքական չրջանակները անճկութեամբ կը հետեւին համայնավարութեան ճամբուն վրայ գտնուող Սուրիոյ անցուդարձերով :

Վերջերս բազմաթիւ մաքրագործումներ եղան սուրիական բանակին հրամանատարութեան մէջ : Զերբակալուած են խորհրդական ճակատի ընդհ. հրամանատար Շավկէթ եւ Հ՞րամատարութեան նախկին Նախագահին զօրմիկը՝ Գնդ. Ամասի : Դամասկոսի մէջ պաշտօնապէս կը հաստատուի, թէ տասը բարձրաստիճան զինուորականներ, որոնց երեքը՝ զօրավար, չնորհազրկուած են :

Կը նախատեսուի, որ բանակին մէջ կատարուած յաջող մաքրագործումին յաջորդէ հաշուեյարդար մը՝ կառավարութեան մէջ : Սակայն, կը կարծուի, թէ ամէն ինչ կախում ունի նախագահ Քուաթլիէն : Եթէ համայնավարամէտները յաջողին՝ Վարչապետ Ասալի, որ միաժամանակ Ներքին նախարար է, առնուազն կրնայ կրճատնել իր վերջին պաշտօնը, որովհետեւ վստահելի համայնավարամէտ մը չէ :

Հանրապետութեան Նախագահ Քուաթլի կիրակի օր մեկնած է Եգիպտոս, խորհրդակցելու Նասըրի հետ Սուրիոյ ներկայ կացութեան մասին :

Քուաթլի Եգիպտոսէն ետք պիտի այցելէ Սէուտական Արապիա, Իրաք եւ Իրան :

Ամերիկեան կողմնակից մամուլը կը գրէ, թէ Քուաթլի Եգիպտոսէն ետք Մոսկուա պիտի երթայ :

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

1919-20 Նժդեհ զրկուեցաւ Զանգեզուրի չրջանը՝ անհանդարտ այլազգիները կարգի հրաւիրելու համար : Ու մեծապէս յաջողեցաւ իր առաքելութեան մէջ :

1921ի Փետրուարեան ապստամբութեան օրերուն, իր զօրապունդի դիմադրութեան չնորհիւ էր, որ Հայաստանի մտաւորականները յաջողեցան ապահով անցնիլ Պարսկաստան եւ ապաստիլ կարմիր բանակի վրէժխնդրութենէն :

Իր անունը կապուած պիտի մնայ Սիւնիքի հերոսամարտին հետ :

1922ին Սոֆիա հաստատուելով նուիրուեցաւ հանրային-կուսակցական աշխատանքներուն, սերտ կապեր պահելով մակեդոնական-յեղափոխական չրջանակներու հետ :

Ցիշատակելի պիտի մնայ իր այցելութիւնը Հիւսիսային Ամերիկա, ուր իբրեւ Դաշնակցական պատգամ 1933-1934 բեղմնաւոր գործունէութիւն ունեցաւ : Կազմակերպեց երկսեռ երիտասարդութիւնը «Ցեղակրօն Ուխտ»երու մէջ : Հայրենասիրական ոգին արծարծեց օտար աստղերու տակ ծնած հայորդիներու սրտին մէջ :

Իր ցանած սերմերը մինչեւ այսօր ծիլեր կ'արձակեն :

Համաշխարհային երկրորդ պատերազմէն վերջ, երբ Պուկարիա ինկաւ կարմիր բռնակալութեան տակ, հայանուն դաւաճաններու մատնութեամբ Նժդեհն ալ ձերբակալուեցաւ ուրիշ Դաշնակցական մտաւորականներու հետ եւ աքսորուեցաւ :

Տասներկու տարի բանտի եւ աքսորի անլուր տառապանքները քայքայեցին վերջ, հրաժեշտ կուտայ կեանքին՝ Սիպերիոյ սառնամանիքներուն մէջ :

Հայրենիքը վերջնական մը անդամ զրկած է իրեն :

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

Ո՞Վ Է ՅԱՆՑԱՒՈՐԸ

Առտուն, ժամը 9 :

Հայերէն թերթին խմբագիրը նստած խմբագրական կը գրէ : Կ'աճապարէ, որովհետեւ էջերը պէտք է մամուլին յանձնուած ըլլան մինչեւ կէսօր : Իր վայրկեանները քանկագին են՝ ոսկիին չափ :

Հազիւ տասը տող գրած է, երբ ներս կը մտնէ «սակաւախօս» հայրենակիցը մը :

— Վա՜յ, Ասսու Բարիւ, ինտո՞ր ես, աղէ՞կ ես... Սա գրիչը վար դիր նայիմ... Ինչ մը խօսիմ... Քանի՛ ամիս է երեսդ տեսած չէի : Է՛հ, պատմէ նայիմ, ի՞նչ կայ, ի՞նչ չկայ...

— Աղէկութիւն...

— Տնեցիներո՞ր ինտոր են... Տիկի՞ն, երախաներո՞ր, հայրի՞կը, մայրի՞կը... Իմացայ որ էրուդ թոռը եկեր եւ համալսարան պիտի երթայ եղեր... Պարապ բաներ են, աղբա՛ր... Համալսա՞րն ինչ է... Սանկ շնորհիւով վաճառականի մը էով դրբէմ որ մարդ ըլլայ... Շատ կարդացողները կը տեսնեմիմ կոր... Վերջ ի վերջոյ աճօթի կը մնան... Կ'ուզես նէ, ես անգամ մը Սեղրոս էֆէնտիին կը խօսիմ... Ձեռքը ծաներ է, գիտեմ, բայց անոր էովէն ելլողը, փիչկին առեւտրական կ'ըլլայ... Իմ աղբօրս տղան անոր էով աշխատեցաւ եօթը տարի, հիմա մարդ եղած է... Շուկայի էերականութիւնը կլլած, լմնցուցած է... է՛հ, ազգին գործե՞րը ինչ ջուրի վրայ են...

— Պղտոր...

— Ես ալ անանկ կը կարծեմ... *Թոհաֆ* բան է, աղբար... Քանի՝ սէր, միութիւն, համերաշխութիւն կը բարոգեմիմ, անչափ ետ կ'երթանիմ... երկու կողմերն ալ յանցաւոր են, ինծի հարցնես նէ... կուիը եղած տեղը կապել չեմիմ գիտեր... ժամանակին «բաց ու գոց»ի խնդիր մը կար... Հիմա կաթողիկոսի, պատրիարքի խընդիր... Այս խնդիրն ալ, օր մը, պիտի լուծուի... Ան ատեն ալ ուրիշ թնճուկ մը պիտի սկսի... Մոռցայ հարցնելու, իրա՞ւ է *քի* կնճահօրդ նշանտուէր ետ եղեր է...

— Ո՛չ...

— Փա՜ռք Աստուծոյ... Ես ալ, շիտակը, շատ գէշ եղայ, երբ լուրը ինծի պատմեցին... կարապետ աղային աղջիկն է առնելիէրը, այնպէս չէ՞... Շնորհէով մարդ է, ոսեմ էեզի... Բաւական ալ «կր բոնէ»... Անցած օր, տունին առջեւէն անցանիմ... Ան ի՜նչ փառաւոր տուն է, աղբա՛ր... *Քէյֆդ կուգայ*... Ան չէ *եա*, ձեր թաղական խորհո՞ւրդն ալ ներքին վէճեր ունի եղեր...

— Ձեմ գիտեր...

— Հա՛... Իմացածիս համաձայն, անդամներէն մէկը, Զատկի առտուն, պնակ պտըտցուցած ատենը, պզտիկ աղջկան մը մագերը շոյեր է... Աղբա՛ր, ըլլալի՞ք բան չէ... Եկեղեցիին մէջն ալ, ատանկ օրով, աղջնակի մը մագերը շոյե՞լ ինչ ըսել է... Չի վայլեր... Բան մը չգրեցիմ այդ մասին...

— Գրելիմ ալ չունիմ...

— Քալէ՛ սուրբ մը խմեմ...

— Ձեմ կրնար...

— Է՛, անանկ է նէ ես գացի...

×

Առտուն ժամը 10,30 :

— Ալօ՛, ալօ՛, Պարոն խմբագիր, ես Տիկին Մուհալլեպին եմ : Խնդրանիմ մը ունիմ...

— Հրամեցէ՛մ...

— Ո՞ր ծայրէն սկսիմ... Կը յիշէ՞մ, ասկէ մօտ էառասուն տարի առաջ, Պոլսոյ Սամաթիոյ թաղը էուէարկուրեան ատեն, կռիւ մը սկսաւ... Այդ կռիւին մէջ, վիրաւորուեցաւ կարապետ էֆէնտիի մը կինը... Գիտէ՞մ այդ կարապետ էֆէնտիին մականունը... Շատ պէտք ունիմ, որովհետեւ, անցեալները հիւրեր եկած էին մեզի : Եպիսկոպոսն ալ եկած էր... Եւ ըսաւ որ...

— Ձեմ գիտեր, Տիկին...

— Բայց գիտնալու էմ... կեցէմ ձեր յիշողութիւնը թարմացնեմ...

×

Առտուն ժամը 12 : Գրաշարապետին ձայնը բունեն խմբագրատան չորս կողմը.

— Այսօր, թերթը չորսէն առաջ չ'ելլեր...

Ո՞վ է յանցաւորը :

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

«ԱՆԿԱԽ ՀԱՄԱՅՆՔ»Ի ԽՆԴԻՐԸ

ԽՄԲ.— «Ազդակ»ի Օգոստոս 17ի թիւէն կ'արտատպենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները «անկախ համայնք»ին շուրջ, վերջնականապէս լուսաբանելու համար հասարակութիւնը.—

Պէյրութի երկու ուղեկից թերթերը՝ «Զարթօնք» եւ «Արարատ», վերջին երկու տարիներու ընթացքին, ազգային ու քաղաքական բոլոր դէպքերու վրայ իրենց կրած անփառունակ պարտութիւններէն չչմած, կրկին դիմած են խարէութեան եւ սուտի՝ միտքերու մէջ չփոթ ստեղծելու համար :

Երկու քաղաքականները ժամանակին իբրեւ յաղթանակ ցոյց տուին Սուրիոյ կառավարութեան 1957 Մայիս 8 թուակիրը եւ 1891–1 համարակիրը պաշտօնագիրը, որ զրամած Խադ Աբդ. Ալ-Ապտահէանին կը հաղորդէր, թէ անպատեհութիւն չի տեսներ բնաւ «Անկախ Համայնք»ի մը կազմութեան մէջ, պայմանաւ որ «նոր համայնք»ին կանոնադրութիւնը զրկուի առ ի քննութիւն եւ պայմանաւ որ այդ համայնքը արդէն իսկ դոյութիւն ունեցող եւ պաշտօնապէս ճանչցուած Հայ Առաքելական համայնքէն, յատկապէս հաւատարիմ ըլլալու դեռնին վրայ, տարբերութիւններ ունենար՝ ինչպէս Արդարութեան նախարարութիւնը յատուկ պաշտօնագրով դիտել կուտար :

Հաստատելու համար որ Խադ Աբդ. Ալ-Ապահէանին տրուած վիրը պարզ թղթակցութիւն մըն է եւ ոչ թէ «անկախ համայնք»ի պաշտօնական ճանաչում, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութիւնը դատ բացաւ Սուրիոյ Վարչապետութեան դէմ :

Այս դատը բացուեցաւ, ապահովելու համար անոր մերժումը, որովհետեւ այդ դատին մերժումը պիտի նշանակէր **Մեծի Տանն Կիլիկիոյ յաղթանակը** պատակաւոր տարբերու դէմ :

Սուրիոյ Գերագոյն Ատեանը, իր 1957 Յուլիս 29ի որոշումով եւ Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոսի բացած դատին մերժումով, եկաւ վերջնականապէս ի դերեւ հանելու «անկախ համայնք»ի բոլոր երազները :

Արդարեւ, Սուրիոյ Գերագոյն Ատեանի թիւ 259 որոշումը յստակօրէն կը հաստատէ, թէ՝

1) Զարեհ Ա. Կաթողիկոս իրաւունք չունէր պահանջելու ջնջումը Վարչապետարանի կողմէ Խադ Աբդ.ին զրկուած զրին, նկատելով որ այդ զիրը զործադրութեան ուժ ունեցող վարչական որոշում մը չէ :

2) Սուրիոյ Վարչապետութիւնը Խադ Աբդ.ին կողմէ «անկախ համայնք»ի մը ստեղծման համար զործադրելի որոշում մը չէ տուած, այլ պարզապէս հաղորդած է Տանն Կիլիկիոյ նախկին Տեղապահին՝ թէ արդելք չի տեսներ Անկախ Համայնք մը կազմելու ձեռնարկին, նոյն առթիւ խնդրելով որ մատուցուի հիմնական օրէնքը ի նկատառումն, ըստ կանոնի :

3) Խադ Աբդ.ին տրուած զիրը վերջնական որոշման հանգամանքը չունի եւ չի

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ԸՆԿԱՆԱՀԱՐ ԳԱՂՏ
(ՀԱՏՎԱԾ ՉՈՐՍ)

Նորվիլը ադեղատան մտավ, ինչպես միշտ, ժամը տասնմեկին։ Ներս մտնելով՝ նա ողջունեց ներկաներին, ապա դիմեց դեղագործին.

— Ես ձեզ համար մի նամակ ունեմ, պարոն Ռիվիեր։ Ինչպե՞ս է ձեր առողջությունը։

— Ոչինչ, շնորհակալություն։ Ես ինքս էլ ձեզ համար մի նամակ ունեմ։ Ահա այն։

Նորվիլը նամակը վերցրեց, ուշադիր նայեց ծրարին, ապա ասաց.

— Ես ինձ համար ոչ մի նամակ չեմ սպասում։ Ինչ-որ սխալ է տեղի ունեցել։

— Ոչ, ոչ, սխալ չկա, պարոն Նորվիլ, ահա ձեր անունը։

— Ներողություն, պարոն Ռիվիեր, ես ձեզ չեմ հավատում։ Ես ինքս գիտեմ, թե ինչ նամակներ եմ ստանում։ Ես ոչ մի նամակ չեմ սպասում։

— Ինչպե՞ս եք ուզում, որ ես ձեզ հավատամ, երբ ձեր անունը գրված է ծրարի վրա։

— Ես ձեզ չեմ հավատում, որովհետև ես ինքս գիտեմ, թե ինչ նամակներ եմ ստանում։ Ես ոչ մի նամակ չեմ սպասում։

— Ներողություն, պարոն Նորվիլ, ես ձեզ չեմ հավատում, որովհետև ես ինքս գիտեմ, թե ինչ նամակներ եմ ստանում։ Ես ոչ մի նամակ չեմ սպասում։

— Ներողություն, պարոն Ռիվիեր

ՄԱՐԳՈՒԼԻ ՀԻԻԼԷԱԿԱՆ ԿԱՅԱՆԸ

●

Անցեալները բացումը կատարեցին Մարդուլի հիւլէական էլեկտրակայանին: Այս երկիրը միշտ ալ դիտական դեռնի վրայ յառաջադէմ դիրքերու վրայ գտնուած է, չնորհիւ իր զաւակներուն ստեղծագործ մտքին ու յամառ աշխատանքին: Ցաճախ նիւթական միջոցներու չգոյութեամբ դիւաերու հեղինակներ ստիպուած են իրենց մտքին յղացումը այլ երկիրներու մէջ իրագործել:

Ֆրանսայի հիւլէական ուժի օգտագործման ծրագիրը ցարդ չատ սահմանափակ է: Անշուշտ նախ վարկերու պակասէն եւ երկրորդ՝ տակաւին այդ ուժին զգալի պահանջ մը չներկայացնելուն համար:

Իրօք, Ֆրանսան իր Ջրաէլեկտրակայաններու լայն ցանցով եւ ածուխի ու այլ միջոցներով արտադրած էլեկտրականութեամբ լիովին կը գոհացնէ իր ներկայ եւ հեռահեռ աճող պահանջները: Եւ տակաւին մինչեւ 15–20 տարի կը բաւարարուի նոյն աղբիւրներով:

Մարգուլի հիւլէական կեդրոնի իրագործումով Ֆրանսա ոստում մը կ'ընէ դէպի հիւլէական ուժի օգտագործման կէսճարտարարուեստականացում, անցնելով մինչեւ այժմու փորձնական եւ փլաթոնիումի արտադրութեան սահմանները:

Ֆրանսայի առաջին հիւլէական բարդը (փիլ) «Զօէ»ն էր, որ հիմնուած էր Շաթիյոնի մէջ եւ գործնական ոչ մէկ ուժ կ'արտադրէր: Աչխատանոցի մը յատուկ փորձնական բարդ մըն էր, որ աւելի հիւլէական մասնագէտներ պէ արտատելու կը ծառայէր: Երկրորդ բարդը, Փ2ը, Սաքլէի մէջ հիմնուած, ահա 4-5 տարիէ ի վեր կը գործէ եւ փորձնական կարեւոր կեդրոն մը դարձած է: Այս ալ, բացի բարդը պաղեցնելու ծառայող կազի չրջանառութեան ստացած չերմութենէն, իրական ոչ մէկ ուժ կ'արտադրէ: Կ'օգտագործէ բնական ուրանիումը (238) եւ ծանր ջուրը: Արտադրուած առատ նէօթրոններու մէջոցաւ կարեւոր փորձեր կը կատարուին եւ ռատիօ-իզոթոպներ կը ստացուին, որոնք բարերար դեր կը կատարեն մասնաւորապէս բժշկութեան մէջ: Այս բարդին չերմութեան ուժն է 1500–2000 քիլովաթ: Բարդը պաղեցնելու համար նախապէս կը գործածուէր ճնշումի տակ՝ բորակածինը: Իսկ այժմ՝ բնածխային կազը:

Սաքլէի մէջ ներկայիս կառուցուած է նոր բարդ մը էլ 3 անունով, որովհետեւ այս ալ միւս երկուքին պէս կ'օգտագործէ ծանր ջուրը: Ասիկա ալ էլեկտրական հոսանք ստանալու համար չէ հիմնուած. այլ իր 15 հազար քիլովաթ ուժին մէջոցաւ յառաջ բերելու Փ2ին տասն անգամ աւելի զօրեղ նէօթրոններու հոսանք մը, որուն ազդեցութեան կ'ենթարկեն զանազան մարմիններ ու նիւթեր, ատոնց կրած փոփոխութիւնը կամ դիմադրական տոկունութիւնը ուսումնասիրելու եւ յետագայ հիւլէական մեծ էլեկտրակայաններու կառուցման հնարաւորութիւնները այժմէն դիւրացնելու համար:

Սաքլէի այս բարդը չէր կարող էլեկտրական հոսանքի կամ փլաթոնիումի արտադրութեան յատկացուիլ, որովհետեւ նախ դետի մը ջուրը հարկաւոր էր, յառաջ եկած բարձր չերմութիւնը պաղեցնելու համար, եւ երկրորդ՝ պէտք էր որ բարդէն բարձրացող չոդարձակ կազերը վտանգ մը չներկայացնէին օդանաւերուն:

Մարգուլի կայանը ահա այս պայման – ները կը լրացնէ: Ան կառուցուած է իր անունը կրող վայրին վրայ, որ կը գտնուի Կար նահանգին մէջ, Ռոն գետի ափին, Տան որ Մարգուլի ապառաժուտ բարձունքին ստորոտը, որու վրայէն օդանաւերը կը զգուշանան երթեւեկելէ:

Մարգուլի կայանին Ֆրանսական առաջին հակազդիչը (ռեաֆթէօր) կնքուած է Կ1 անունով, իրրեւ չափաւորող (մոդերաթէօր) գործածելով կրաֆիթը՝ ծանր ջուրի փոխարէն: Ցիշողութիւնները թարմացնելու համար՝ ըսենք թէ նէօթրոնները հիւլէի կորիզին բաղկացուցիչ մասնիկներէն են, որոնք անհատրդ են էլեկտրականութեան: Կարգ մը հասարակ մարմիններ զօրաւոր ճառագայթներու ազդեցութեամբ կամ այլ մասնիկներու ռմբակոծութեամբ նէօթրոններ կ'արձակեն, որոնց խելայեղ արագութիւնը չափաւորելու համար կը գործածուի կրաֆիթը կամ ծանր ջուրը: Այս վերջինը հասարակ ջուրէն աւելի ծանր է այն պատճառաւ, որ իր պարունակած ջրածինը կազմուած է փրոթոնէ մը եւ նէօթրոնէ մը, ինչ որ հասարակ ջրածինին կրկին ծանրութիւնը կըներկայացնէ:

Իրրեւ չափաւորող գործածուած կրաֆիթը պէտք է ըլլայ բոլորովին զուտ: Ատոր գտման համար Մարգուլի մէջ հիմնուած է նաեւ մասնաւոր գործարան մը:

Մարգուլի կայանը պիտի արտադրէ 40 հազար քիլովաթ չերմուժ, ինչպէս նաեւ տարեկան 15 քիլօ փլուտոնիում: Վերոյիշեալ ուժէն կը ստացուի հինգ հազար քիլովաթ էլեկտրական հոսանք: Այս հոսանքը թէեւ կը փոխանցուի Ֆրանսայի էլեկտրական ցանցին, սակայն մասնագիտական պատճառներով այդ ցանցին կայանը կը տանայ ութ հազար քիլովաթ հոսանք, իր եւ յարակից հիմնարկութեանց էլեկտրական հոսանքի պահանջին համար: Այս վիճակը չուտով պիտի դարմանուի երբ երկրորդ հակազդիչը, Կ2, գործածութեան դրուի, ատով 100-150 հազար քիլովաթ չերմուժ պիտի արտադրուի եւ 20 հազար քիլովաթ էլեկտրականութիւն պիտի փոխանցուի Ֆրանսայի էլեկտրական ցանցին: Իսկ փլուտոնիումի արտադրութիւնը պիտի բարձրանայ տարեկան 50 քիլոյի: Փլուտոնիումի այս պաշարը իրր խայծ պիտի ծառայէ օգտագործելու բնական ուրանիումը եւ այլ նիւթեր, որոնք առատօրէն գոյութիւն ունին բնութեան մէջ եւ որոնցմով կարելի պիտի ըլլայ յետագային հիւլէական էլեկտրակայաններու հիմնադրութիւնը: «Պրիտըր» կոչուած այս կառուցուածքը ապագայի տարապն է, որուն մեքենականութեան մասին երկար պիտի ըլլար կանգ առնել այստեղ:

Հիւլէական ուժի օգտագործումը ընդարձակ ճարտարարուեստ մը կը հիմնէ, որուն յառաջդիմութեան համար Ֆրանսայի բոլոր մեծ ընկերութիւնները իրենց մասնակցութիւնը սկսած են բերել: Այսպէս, Քրէօզոյի ընկերութիւնը ստանձնած է կայանին ներքին չերմութիւնը պաղեցնելու ծառայող խողովակներու եւ ակզմածներու չինութեան: Ալսթոմ կը պատրաստէ էլեկտրական կազմածները: Փչչինէ կ'իրագործէ կրաֆիթի գոտումը: Սէն Կոպէն՝ փլուտոնիումի գոտումը: «Էո Լիքիտ»ը կը հայթայթէ ծանր ջուրը: Անշուշտ երկար պիտի ըլլար թուել բոլոր մասնակցող ընկերութիւնները:

Ինչպէս կը տեսնուի, հիւլէական ուժը մեծ հնարաւորութիւններ ունի եւ ապագան իրեն է, եթէ անշուշտ մարդիկ գայն գործածեն իրենց բարօրութեան համար: Այլապէս ան կը դառնայ մարդկութեան ամենամեծ վտանգը:

ԳՈՒՐԳԷՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ

ՁԱՑՆԵՐ ԳԱՒԱՌԷՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ ՎԱԼՊԱՐԷԶԻ ՇՐՋԱՆԻՆ ՄԷՋ

●

ՄԱՐՍԷԼ.— Վերջին թղթակցութեամբ տեղեկացուցած էի մեր գաղութին հանրային գործերու աննպաստ վիճակը, յայտնելով որ ընդհ. ժողովը ընտրած է նոր Վարչութիւն մը, որուն գլխաւոր նպատակն է՝ ոչ միայն վերականգնել խախտուած միութիւնը, այլեւ ամրապնդել զայն:

Նորընտիր Վարչութիւնը իր վրայ դրուած պարտականութիւն նկատեցաւ անյապաղ ձեռնարկել գործի լծուելու համար, եւ ահա ամիսներ անցած են արդէն, որ Վարչութիւնը ամէն կիրակի իր ժողովի հրաւէրին պատասխանած էին 22 երկտեղ երիտասարդները, որոնցմով կազմուեցաւ Վալպարէզ - լա Փօմ Սէն Մարսէլի «Հայ Երիտասարդաց երկտեղ Միութիւն»ը հետեւեալ կերպով.— Պատուակալ նախագահ Պ. Եր. Կէտիկեան, ընդհ. ղեկավար՝ Աւտիկ Աչճեան: Նախագահ՝ Վարդգէս Աբրահմեան, փոխ նախագահ՝ Ցարութ. Յովակիմեան, քարտուղար՝ Տիկ. Ս. Զալլաքեան, փոխ քարտուղար՝ Ս. Պետիկեան, դանձապահ՝ Միհրան Նահապետեան, փոխ դանձապահ՝ Լեւոն Տրզատեան: Խորհրդականներ՝ Վարդգէս Շէրէբեան, Ս. Գուրմճեան, Լ. Փէչէքչէրեան, Տաճատ Ոսկանեան, Մարի Աչճեան, Համբ. Տրզատեան, Անայիս Յովակիմեան, Նոյեմի Հաթապեան եւ Մարի Գօզաեան:

Անդամներ՝ Լիւսի Հաթապեան, Պ. Մահմուզեան, Մարթիրոսեան, Աչպահեան, Գաչըզճեան, Կարպիս Պատուրեան եւ Ցարութիւն Զալլաքեան: Կը յուսանք թէ դուրս մնացած երիտասարդները չուտով պիտի արձանագրուին:

Առաջին առթիւ որոշուեցաւ կազմակերպել ընտանեկան գաչնադնացութիւն մը, որ յայտարարուեցաւ «Ցառաջ»ի միջոցաւ եւ մասնաւոր թռուցիկներով: Ժողովուրդը անխտիր քաջալերեց այս ձեռնարկը:

Գաչտադնացութիւնը տեղի ցնեցաւ 11 Օգոստոս կիրակի, ամբողջ օրը, 60 քիլոմեթր հեռու՝ «Մոնբիօ լը Վիօ» գեղակին օգաւուն անտառին մէջ: Առաւօտուն չատ կանուխէն գաղութին մէջ ստեղծուած էր հաճելի եռուզեռ մը: Ժողովուրդը հետզհետէ իրենց ուտելիքներով ծանրաբեռն՝ կը տեղաւորուէր երկու մեծ օթոքառներու մէջ, առաջնորդութեամբ կարգադիր յանձնախումբի երիտասարդներուն:

Ցանձնախումբին ուրիշներ կանխօրօք մեկնելով հանդիսավայր, հոն նաեւ ըրած էին մասնաւոր կարգադրութիւններ: Գետակեզր ծառերուն տակ, զուլալ ջուրերուն մօտ ժողովուրդը մեծ հաճոյքով բոլորուեցաւ սեղաններու չուրջ: Պիւֆէն ճոխ էր զանազան ըմպելիներով: Բարձրախօսը կը հնչեցնէր գեղեցիկ եղանակներ. բոլորը, երիտասարդ թէ ծեր, պարեցին, երգեցին ու զուարճացան ամբողջ օրը, վերապրելով հայրենի յիշատակներով:

Այս առթիւ պէտք է յիշել նաեւ Տիկին Զալլաքեանի կազմակերպած մանկական այնքան զուարճալի խաղերը, որոնք արժանացան ներկաներու մասնաւոր գնահատանքին:

Գաչտադնացութիւնը մեծ յաջողութեամբ վերջացաւ երեկոյեան ժամը 11ին եւ բոլորը Մարսէյլ վերադարձան զուարթ ու գոհ:

ԱՍՏԻԿ ԱՉՃԵԱՆ

ՊՐԻՒՍԷԼի միջազգային ծօնավաճառին պիտի մասնակցին նաեւ Հայաստանի գործադրծներն ու ոսկերիչները: Արդէն իսկ Պրիւսէլ ուղարկած են զարդանկարներով գործուած 10 գորգեր: Շուտով պիտի ուղարկուին նաեւ արծաթեայ սկահակներ, չաքարամաններ, բաժակակալներ, ծխախոտատուփեր եւ այլ իրեր:

ՎԵՐՋԻՆ ԱՄԻՍՆԵՐՈՒՆ ընթացքին էջմիածին այցելած են Աւստրիայի կանոնց պատուիրակութիւնը, Իտալիա-ի Միութիւն ընկերութեան պատուիրակութիւնն ու չիլիցի բանաստեղծ Փապլօ Ներուդա՝ իր տիկնոջ հետ:

ԵՐԿՈՒՆՔ

●

Հիմա դու, հայրիկ իչխան, ինձ այն ըրուցէ թէ ինչ կարգադրութիւնք որ մենք մտածեր էինք, ամէնքը նոյն կերպով պատրաստ են, թէ պէտք եղաւ փոփոխութիւններ ընել:

— Ոչինչ փոփոխութիւն չկայ. քու ինձ տուած ծրագրիդ համեմատ ամէն բան կարգադրուած էր: Ութ օր հոս անցուցի եւ գնացի Ակէ. մշակի հագուստով ներսէն գինեալ տասը հաւատարիմ քաջ գինուորը բերի այս առաւօտ: Վահրիճ Գուրգէնի թիկնապահներէն բերել էր ընտրանօք, եւ տասներկու էլ Վասպուրականի քաջ թիավար, երկաթի ճաղեր, լախտեր, տանդուխներ, պարաններ, բրիչներ, ամէն ինչ պատրաստ է:

— Դարբի՞նը:

— Նա էլ պատրաստ է: Այդ ողորմելի կիսաւեր ամրոցին համար մեր պատրաստութիւնք չատ եւ չափազանց են: Գիչերուան հասնելուն կ'սպասենք միայն:

— Բայց ես դիչերուընէ առաջ ուրիչ քանի էլ կ'սպասեմ... կնոջ մը կ'սպասեմ:

— Ի՞նչ տեսակ կնոջ:

— Բանտապանին կնոջ:

— Դեռ նոր բա՞ն կայ:

— Ինձ համար հին է, քեզ համար նոր: Մտիկ ըրէ՛: Արծաթասիրութիւնը մարդկանց առաջին մոլութիւն տեսայ ես. տեսայ քահանայ, աչխարհական, եպիսկոպոս եւ նախարար, աղնուական եւ ոամիկ, այդ անարդ մեատպին պերին են, որ ամէն ինչ կ'ընեն ոսկիի համար: Ես ալ ոսկիի համար եկայ հոս, ոսկիի համար կ'ուզեմ որ Ամիրապետին մահը ըլլայ:

— Այո, որդին հայրը սպաննել եւ տեղը թագաւորել է:

— Սիրուն աղջիկս, այս ի՞նչ լաւ լուր ունիս, ո՞ւր իմացար:

— Եւ Յոյէ կուգամ. հոն այս լուրը տարածուեցաւ. քաղաքը վերջին յուզման մէջ էր. Օմարի կինը երէկ առաւոտ ճամբայ հանեցի, երեկոյին էլ ես ճամբայ ելայ:

— Դու չգնած պէտք է լինիս, ուրեմն քիչ մը հանդչիր, ես երթամ նայիմ թէ ամէն բան կարգի՞ն է... Միայն իչխանուհի այն զրուցէ թէ բանտապանին կինն իմացա՞ւ Ամիրապետին մահը:

— Ի՞նչպէս կարելի էր չիմանալ. Տաճկաց չփոթութիւնը մեծ էր. ամէնքը գէնքի կը դիմէին հայոց վախէն: Ամիրան քարող կուտար կարդալ փողոցները որ որեւիցէ անկարգութիւն խստիւ պատժել պիտի տար: Ձչտարիան ըսելով ես այս մեծ դիպուածին անտարբեր էի, վասնզի իմ նպատակս ինձ համար ամենամեծ էր:

Յոսրով ելաւ դուրս, իւր հաւատարիմներէն պարկեչտ մարդ մը պահապան դրաւ, որ ոչ ոք անհանդիստ չընէ պատանի իչխանը, եւ ինք խորհրդածելով կ'երթար մեծ օգուտ նչմարելով Ապու Ջափրի մահուամբ Հայաստանի, ինչպէս նաեւ Գուրգէնի ազատութեան համար: Մանաւանդ երբ կը մտածէր թէ որդին զհայրն սպանելով թագաւորել էր, երբ ընտանեկան կապերը այնչափ խզեալ էին, երբ սէրը որդւոց եւ ծնողաց մէջէն անհետացած՝ ազգականութիւնը ուրեմն վերը եւ վերը հաւասար էր եւ անկումը մերձ, եւ Հայաստան պէտք էր ազատել, բայց Հայաստան ազատելու համար պէտք էր ունենալ իմաստուն գլուխ մը՝ կրօնքի բարոյականին ուսուցիչ եկեղեցական անչահասէր եւ առաքինի մարմին մը, վասնզի ժողովուրդը դիւրաւ կրնար առնուլ բանի եւ գործոյ ուղղութեան դրոչմը եթէ պանուէր լաւ եւ արժանաւոր ձեռք եւ օրինակ:

Այս խորհրդածութեամբք կ'երթար Յոսրով չինականի գլեաններու տակ տեսնելու եթէ ամէն ինչ լաւ կարգադրեալ էր. եւ դոհ սրտով դարձաւ ու գտաւ Հեղինէ քնոյ հանդիստ առած եւ կազդուրեալ:

ԳԼՈՒԽ ԻԶ.
ՏՈՒՐԵԻԱՆ

Նոյն սենեկին մէջ ուր տեսանք մենք առաւօտուն Գուրգէն արթնցի կնոջ սպառնալեաց մատնեալ, երեկոյին նոյն բազմոցին վրայ Օմար բանտապետին հետ նստած՝ գործելալ արթնցի կին մը կը խօսէր ընտանեաբար: Գեղեցիկ եւ երիտասարդ էր սա, իր նշաձեւ աչքերը հրապուրիչ քաղցրութիւն ունէին, եւ այնպիսի նայուածքի ներքութիւն որ կարելի չէր խարդախութիւն չհամարել այդ քովնտի եւ դաղտնի ակնարկին մէջ սուր դիտողութիւնը որով կը ջանար իմանալ թէ իւր խօսքերն ի՛նչ ազդեցութիւն կ'ընէին իր էրկանը վրայ, վասնզի այդ կինը Օմարի կինն էր:

(Շար.)

ՑԵՐԵՆՑ

հետապնդեր կանոնական ու որոշ կացութեան մը դադարումը եւ կամ կանոնական ու հաստատ կացութեան մը քարեփոխումը :

4) Վարչապետարանը, Գերագոյն Ատեանին առջեւ ինքզինք պաշտպանելով յայտարարած է որ, խնդրոյ առարկայ պայմանագիրը չենթադրեր նոր համայնքի մը ճանաչումը :

Երբ այս է իրողութիւնը՝ պարզ ու մեկին, «Զարթօնք»ներն ու «Արարատ»ները կրնան պատէ պատ զարնուիլ ճշմարտութիւնը խեղաթիւրելու համար : Այլեւս ոչ ոք կը հաւատայ իրենց խօսքին :

ՔՈՒԱԹԼԻ ԵԳԻՊՏՈՍ ԳՆԱՑ

(Շար· Ա· Էջէն)

հրդակցութիւններ ունենալու համար·— «Սուրիա աշխարհակալներու նոր զաւեռուն տեղը չէ եւ ապասելի են նոր զաւադրութիւններ՝ իր ժողովրդավար կարգուսարքին եւ անկախութեան դէմ» յայտարարեց Դամասկոսի ճայնասփիւռը :

Միւս կողմէ Նախագահ Քուաթլիի հրաժարման լուրը, որ հրատարակուած էր սուրիական օրաթերթի մը մէջ, անհիմն ելաւ :

Սուրիոյ անցուդարձերով մտահոգուող պիտաւոր երկիրը Լիբանանն է : Վարչապետ Սապրի Ասալի եւ Լիբանանի Արտաքին նախարարութեան ընդհանուր քարտուղար բժիշկ Սաադա տեսակցութիւն մը ունեցան, որմէ ետք տեղեկագիրը մը հրապարակուեցաւ, չեզոքով Լիբանանի կառավարութեան մտահոգութիւնը՝ Սուրիոյ քաղաքական անցուդարձերուն մասին եւ պատրաստակամութիւնը՝ կարելի բոլոր միջոցներու, որոնք ի գործ պիտի դրուին Սուրիոյ չեզոքութեան համար :

Պէյրութի մէջ, պաշտօնական աղբիւրներու կողմէ յայտարարուեցաւ, թէ Լիբանանի դեկավարները իրենց օժանդակութիւնը չնորհեցին Սուրիոյ՝ Միացեալ Նահանգներու հետ հաւանական նոր դժուարութեանց առաջքն առնելու համար :

Եգիպտական թերթերու համաձայն, Սէուտ Թագաւորն ալ պատրաստ է միջնորդ ըլլալու՝ Ամերիկա-Սուրիա լարուածութիւնը մեղմելու համար :

Հոմի մէջ Սուրիոյ դինուորական կացորդը՝ Գնդ· Հիւսէյնի, որ չնորհաւորեցաւ իր կարգին, յայտարարեց· — «Ներկայիս Սուրիա քանի մը դինուորականներու ձեռքը անցած է· անոնք նոր բռնատիրութիւն մը կ'ուզեն հաստատել եւ երկիրը նետել Խ· Միութեան բազուկներուն մէջ : Այս խմբակը պատրաստ է Սուրիան վերածելու խորհրդային արբանեակի մը» :

ԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ բանակցութիւնները կրկին խզուեցան Մոսկուայի մէջ : Գերմանի պատուիրակութեան նախագահը՝ Լար, որ քանի մը օր առաջ զացած էր Մոսկուա, Պոն վերադարձած է :

ԼԵՀԱՍՏԱՆի համայնավար կուսակցութեան քարտուղար Կոմուլքա, Լոցի դործադուլին չուրջ խօսելով եւ ծանրօրէն քննադատելով բանուորները՝ հաստատեց, թէ երկիրը անտեսական լուրջ տագնապի մատնուած է :

ՓԱՐԻԶի մէջ թաքսիներու դինը 10 առ հարիւր բարձրացաւ, կը հաղորդէ «Պաշտօնաթերթ»ը :

ՎԻԵԹՆԱՄի նախագահ Հօ Շի Մին Սաֆլայէն անցած է Պուէրէշ :

ՄՈՍԿՈՒԱՑի բազմանդին ընդառաջելով Միացեալ Նահանգները ձայնասփիւռի եւ հեռատեսիլի (թելեվիզիոն) մասնագէտներու փոխանակութիւն մը պիտի քննեն Խ· Միութեան հետ :

ՍՊԱՆԻՈՑ եւ Ամերիկայի միջեւ համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ՝ հիւլէական ուժին խաղաղ օդտագործման համար· յառաջիկայ տասը տարուան ընթացքին Միացեալ Նահանգները 500 քիլօ իւրանիում պիտի տան Սպանիոյ :

ԹՈՒՐՔԻՈՑ մէջ «ենի կիւն» թերթի պատասխանատու անօրէնը 13 օրուան բանտարկութեան եւ 1660 ռսկի տուգանքի դատապարտուած է, սուտ լուր մը հրատարակած ըլլալու յանցանքով :

ՑՈՒՆԱՍՏԱՆի Նախագահն ու Արտաքին նախարարը Գահիրէ զացին, խորհրդակցութիւններ ունենալու համար Նասըր հետ : Կիպրոսի հարցը սեղան պիտի դրուի :

ԱՆԳԼԻՈՑ մէջ, 75 տարեկան կին մը զաւակ մը ունեցաւ· ծննդաբերութենէն

ՄՇԱԿՈՑԹի ՏԱՆ

Պուլ· Օտտօ - Լա Վիսթի յանձնախումբին հանդանակած դումարին ցանկը :—

Պօղոս Այվազեան 500, Բարաղամ Դաւիթեան 1000, Կարապետ Ասատուրեան 1000, Թոմաս Ասատուրեան 1000, Ղեւոնդ Կիւրեան 1000, Արամ Մուրատեան 1000, Մարտիրոս Մուրատեան 1000, Ղազարոս Քէչիչեան 2000, Կարապետ Մարտիրոսեան 1000, Գարեգին Գազանճեան 1000, Ղուկաս Ասատուրեան 1000, Գասպար Շէչիկեան 1000, Լեւոն Կոսոյեան 1000, Հմայեակ Երէցեան 1000, Յովհաննէս Թեճիրեան 1000, Արսէն Թեճիրեան 5000, Աչոտ Յակոբեան 5000, Հայկ Սարգիսեան 1000, Վրէժ Սահեփանեան 1000, Սենեքերիմ Տէրտէրեան 1000, Տիգրան Շահպազեան 1000, Վահան Սարգիսեան 1000, Յովհաննէս Կիւրակոսեան 1000, Պաղտասար Սահակեան 1000, Աչոտ Յակոբեան 500, Սահակ Թադէոսեան 500, Վահան Մարզարեան 500, Գառնիկ Ազարեան 500, Պետրոս Մարզարեան 300 ֆրանք : Գումար 34·800 ֆրանք :

Հ· Բ· Ը·ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ· ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ· Բ· Ը· Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար Հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կընդունին սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով ·—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական :

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ : Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր :

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ դլուխ 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետպատերազմեան առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք :

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշեր (75 ֆրանք) :

Փարիզի Հայկ· Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարանը ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր դաղութներէն հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով :

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին ·

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ· Բ· Ը· ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑի ԿԵԴՐ· ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎի
ՓԱՐԻԶ

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ· ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպադրութիւն :
Գինը 100 ֆրանք

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂիի ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ Կը ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան :
Ամէն մանրամասնութեանց համար դրել՝

Պ· ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆի
M. BARONIAN
38, Rue de la Republique
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

ՆՈՒԻՐՆԵՐ

Ֆր· Կապոյտ Խաչի Կեդր· Վարչութիւնը պարտք կը համարէ հրապարակաւ յայտնել իր ջերմ չնորհակալութիւնները, օդափոխութեան կայանի հետեւեալ նուիրատուներուն ·—

Լիոնէն Պարոններ Պէճխեան 2000 ֆր·, Մ· Մխրզէ 2000, Տէմիրճեան բանջարեղէններ եւ պտուղ : Վիէնէն Տիկին Այանեան 2000, Պ· Ուզունեան 1000 : Ալֆորվիլէն Տէր եւ Տիկ· Գալուստեան 5000, Տէր եւ Տիկ· Դաւիթեան 7000 եւ անուշեղէն (լոզոմ, պոնպոն), Տիկ· Տէր Խաչատուրեան պոնպոն : Փարիզէն Տէր եւ Տիկ· Կարսլեան 120 հատ մատլէն :

Մասնաւոր չնորհակալութիւններ նաեւ դեղագործ Պ· Անարէ Եսիփարասչեանի, որ այս տարի եւս նուիրած է կայանի վերաբերեալ դեղորայք :

ԿՈՉ

Դպրոցասէրը Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են· ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան անօրէնութեան :

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարդ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց գիշերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին :

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը :

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդդրկէ երկու ուրոյն բաժիններ ·—

Ա·) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու դրական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անդլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրօվէի եւ պաքալորէա յի :

Բ·) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, դրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ :

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ : Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ :

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւուռւս յարաբերութիւններու լուսաբեր տակ :

Դրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր» , Գահիրէ 1957 :
Գինն՝ 1100 ֆրանք :
Դիմել Յառաջի եւ հայ դրատուները ։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ ·—

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956, Ա· Բ· Գ· հատորները 1200ական ֆր·, Դ· հատորը 1000, Ե· հատորը 1200 :

Վարդանանք, Դ· Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր , Գահիրէ, տպ· «Ցուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, Մրմեան Հայրիկ , Հր· Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» բացատիկ, նուիրուած Վ· Նալպանդեանի յիշատակին, 1957 300

Թամաց եւ գրօս, Կ· Գուշակ (երգիներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր , Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը) գրի առաւ, Վ· Մինախորեան, Բ· տպ· Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, Մտ· Զօրեան (վէպ չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ· Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ , Երուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերիզ Արտաւազդ, Աբմենակ Տէր Յակոբեան, Թատերախաղ 3 արար, Փարիզ, 1957, 300 ֆրանք :

Հայ Գրականութեան Պատմութիւն· Հրանտ Թորոսեանի (Փունտ·) սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են, Ընդհ Կրուէլի յառաջաբանով : 1500

JEAN CHAH - BARONIAN

Ամէն տեսակ ապահովագրութեան, խորհրդատու, մասնագէտ հաւգստեան ապահովագրութիւններու

(Primes déductibles des impôts)

66 Rue de l'Hotel de Ville
LyonIer (Rhône)
Tél. Gailleton 59-14

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը , դաշտերու դալարումը ,
երկինքի ջինջ ու ծաւիճ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ , ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէումի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ ։

վերջ մեռաւ· Այս պարագան բացառիկ երեւոյթ մըն է բժշկական պատմութեան մէջ· Լուրը հաղորդող **թերթը կը յիշէ, թէ սպանուելի մը դաւակ ունեցած էր 68 տարեկանին եւ 1766ին ուրիշ կին մը՝ 72** տարեկանին· Անգլիացի պատասխանը մրցանիշ կտրած է ··· :

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
21
ՕԳՈՍՏՈՍ
MERCREDI
21 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7971 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3773

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ»

●

Թերթիս աչխատակից ընկեր Գաբրիէլ Լազեանի կողմէ այս խորագրին տակ հրատարակուած գրքերու երրորդ հատորը լոյս տեսաւ վերջերս Գահիրէի մէջ, 300 նկարներով եւ պատկերներով:

Առաջին հատորը Հայաստանն ու Հայ Դատը կը ներկայացնէ Ըստ Դաշնագրեաց, երկրորդը՝ Ըստ Վաւերագրեաց: 1941ին եւ 1946ին հրատարակուած այս երկու գրքերն ալ սպառած են:

Նոր հատորը միւսներէն աւելի ընդարձակ, ճաշակաւոր ու մաքուր տպագրութեամբ՝ 442 մեծադիր էջերու մէջ կը ներկայացնէ մեր Ազգային Դատի պատմութիւնը՝ Հայեւրոպա յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Կը սկսի 1827էն, երբ Ռուսերը «Երեւանի դուքս» զօրավար (եաքէն մարեչալ) Պասկեւիչի հրամանատարութեամբ եւ Ներսէս արք. Աշտարակեցիի աջակցութեամբ Պարսիկներու ձեռքէն գրաւեցին Արարատեան նահանգը — Երեւանով ու Էջմիածինով — ու կը վերջացնէ Վաղդէն Ա.ի միջամտութեամբ՝ Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրութեան:

Ուրեմն լրիւ 130 տարուան պատմութիւն:

Լազեան ժամանակագրական կարգով եւ առարկայական կերպով կ'արձանագրէ դէպքերը՝ հիմնուած պաշտօնական եւ վաւերական փաստաթուղթերու վրայ, որոնց կարեւորներուն պատճէններն ալ կը հրատարակէ:

Խորհրդածութիւններն ու եզրակացութիւնները կը ձգէ ընթերցողին:

Հայաստանի եւ Հայկական Դատի մասին զանազան լեզուներով գրուած հատորներն ու գրքոյկները ամբողջ մատենադարան մը կրնան լեցնել:

Հեղինակը գրքին սկիզբը մատնանշած է միայն գլխաւոր աղբիւրները, որոնցմէ օգտուած է ընտրովի:

Անպատճառ նիւթ կը պարունակէ այս հատորը, որուն նպատակն է հայ ժողովուրդին ծանօթացնել ռուս դիւանագիտութեան խաղացած իսկական դերը Հայկական Դատին մէջ:

Այդ դերը ընդհանրապէս սխալ հասկցուած է: Ո՛չ միայն հանրութեան, այլ նոյնիսկ մտաւորականութեան կողմէ: Ո՛չ միայն անցեալին, այլ նաեւ ներկային:

Հայաստանի թերթերը թխածոյ յօդուածներով չարունակ կը պաշտպանեն այն տեսակէտը՝ թէ Հայոց Դատի մեծագոյն բարեկամն ու պաշտպանն է եղած «ռուս մեծ ժողովուրդ»ը: Ո՛չ միայն Լենին-Սթալինի օրով, այլ դարերէ ի վեր, մանաւանդ Մեծն Պետրոսէն սկսեալ:

Այս գետնի վրայ երեւանի թերթերը չուր կը լեցնեն Թուրքերու չաղացքին:

Չէ՞ որ Թուրք քաղաքական վարիչները Սուլթան Համիտէն սկսեալ մինչեւ այսօր չարդերը արդարացնելու համար՝ կը մեղադրեն Հայերը, որ իբրեւ թէ զործիք դարձած են Ռուսերու ձեռքը:

Խորհրդահայ թերթերը երեւանի, Պուքրէշի ու Սոֆիայի մէջ (վերջին երկու վայրերը «Արտասահմանի հետ Կուլտուրական Կապի Հայկական Ընկերութեան» խորհրդակով) «ռուս մեծ ժողովուրդ»ը պանծացնելու իրենց մոլուցքէն տարուած ամէնօր կը վերապրեն մտացածին ծառայութիւններ: Կը խեղաթիւրեն պատմական իրողութիւնները եւ սխալ տեղեկութիւններով կը մոլորեցնեն հայութիւնը:

Լազեանի գիրքը փաստաթուղթերու լոյսին տակ մեզի կուտայ Ռուսիոյ — ցարական թէ բոլշեւիկեան — իսկական դիմագիծը:

Ժամանակ է որ սթափինք այլեւս եւ թօթափելով կոչկոտ կապած նախապաշարումները, մեր ժամանակակից պատմութիւնը սերտենք քննական կերպով, հիմնուած իրական դէպքերու եւ վաւերական փաստաթուղթերու վրայ:

Վերջ տանք այն սխալ վարկածին, որ իբրեւ թէ «խաչապաշտ Ռուսիա»ն եղած է պաշտպանը հայ ժողովուրդին եւ հայկական դատին:

Պատմութիւնը ուրիշ բան կ'ըսէ:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԼԻԲԱՆԱՆ ԵՒ ՍՈՒՐԻԱ ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

●

ՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՆ ՈՒ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ՁԵՌՔԸ ԱՆՑԱԼ

Կացութիւնը աւելի քան պղտորեցաւ՝ Մէջին Արեւելքի մէջ: Սուրիացի քանի մը երիտասարդ զինուորականներ համախոհներ արագօրէն երկիրը նետեցին Ա. Մուրթեան վերջը: Ռուսական պատերազմական պիտոյքները ողողած են արդէն Սուրիան: Դամասկոս «օզակ»ի մէջ առնուած է բանակին կողմէ՝ համաչխարհային հրամանատարութեան տակ: Հրետանիներու երկու կայաններ հաստատուած են. մէկը՝ մայրաքաղաքին մէջ, միւսն ալ Լիբանանեան սահմանագլուխին մօտ:

Գնդ. Սարաճ փաստօրէն երկրին «ափերը» զարճած է եւ կը չարունակէ իր «վըտահելի»ները տեղաւորել ոստիկանութեան, Ապահովութեան սպասարկութեանց եւ կառավարութեան մէջ: Պետական հարուած մը կատարեալ իրողութիւն է այլեւս: Աչակողմեանները չաղթանակի ամէն յոյս կորսնցուցած են:

Խորհրդարանի անդամ եւ համայնավար պարագլուխ Խալէտ Պէքթաչ Դամասկոսէն մեկնած է: Կը կարծուի թէ, հանդիպում պիտի ունենայ խորհրդային ղեկավարներու հետ: Դամասկոսի խորհրդային դեսպանը քանի մը օր առաջ Մոսկուա զացած էր արդէն: Իշխանութիւնը ձեռք ձգելէ վերջ, համայնավարները կ'աչխատին հանրային նպաստաւոր կարծիք ստեղծել: Այսօրուան համար հսկայ ցոյց մը չայտարարուած է, որ տեղի պիտի ունենայ՝ բողոքելու համար «ամերիկեան դաւադրութեան» դէմ:

Սուրիոյ համայնավարացումը հետզհետէ աւելի կը մտահոգէ Լիբանանը, որուն կը միանայ Պաղտատ: Նոյնիսկ այնպէս կը կարծուի, թէ Նասր այնքան ալ զոհ չէ Սուրիոյ դիրքէն: Եգիպտոսի Նախագահը ամէն գնով կ'ուզէ պահել արաբական երկիրներու միասնականութիւնը: Կը կարծուի, թէ Նախագահ Նասր այս ուղղութեամբ իր տեսակէտը չայտնած է Քուաթլիի՝ Գահիրէի մէջ: Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահին դիրքը տակաւին չատակ չէ: Քուաթլի միակ անձն է, որ կրնայ «բան մը» ընել՝ Դամասկոս վերադարձին:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻՆ ՅԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Արտաքին նախարար Սալահ Պիթար երկուչաբթի օր մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին խոստովէն քննադատեց Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը:

«Բացորոշ է, չայտարարեց նախարարը, որ սուրիական եւ եգիպտական վարչաձեւերը տապալելու գլխաւոր նպատակն է մեր երկիրները ղնել կայսերապետական դիծին վրայ»:

Նախարարը հերքեց թէ բանակէն հանուած տասը սպաները ձերբակալուած ըլլան, այլ չեչտեց թէ իրենք հրաժարեցան «երկրին չահերուն համար»:

Անդրադառնալով Սուրիոյ եւ Ամերիկայի յարաբերութեանց, նախարարը ըսաւ թէ «խզում մը միայն Ամերիկայէն կախում ունի»:

Սալահ Պիթար հերքեց նաեւ թէ Սուրիան համայնավար կը դառնայ այլ պարագայէ կը պահէ «դրական չէզոքութիւն» մը: Նման բոլոր վերապրումները ամերիկեան քարոզչութեան արդիւնքն են, ուել ցույց նախատրաբը: Այս առթիւ յիչեց նաեւ թէ նախագահ Քուաթլի Եգիպտոս գացած է առողջական պատճառներով (ներկայիս Ազեքսանդրիա կը գտնուի) եւ թէ իր խօսակցութիւնները Նասրի հետ, ներկայ պայմաններու մէջ, մտքերու բնական փոխանակութիւն մըն է արաբական եւ միջազգային հարցերու մասին եւ նոր ապացոյց մը Սուրիոյ եւ Եգիպտոսի եղբայրական յարաբերութեանց:

Պիթար չեչտեց թէ ամերիկեան վտանգաւոր դաւադրութեան խնդիրը պիտի տանի միջազգային ժողովներու մէջ:

Պատասխանելով այն հարցումին թէ մաքրագործում կը կատարուի երկրին քաղաքական չրջանակներուն մէջ, Պիթար պատասխանեց թէ մաքրագործում չէ այլ «բարենորոգումներ»:

Վերջացնելով իր խօսքը Սալահ Պիթար ըսաւ թէ Սուրիա ուչադիր պէտք է ըլլայ նոր դեսպան մը նչանակելէ առաջ՝ Ամերիկա:

Իտալիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Կրոնքի առաջարկած է միջնորդի դեր կատարել Արեւմուտքի եւ արաբական երկիրներու միջեւ: Սուրիա պայմանաւոր ընդունելութիւն մը ըրած է այս առաջարկին: Կրոնքի յայտարարեց թէ միտք ունի չատաչրկայ իր ճամբորդութեան ընթացքին՝ Լիբանան, Սուրիա, Թուրքիա եւ Պարսկաստան՝ զրաղիլ այդ խնդրով:

Այս առթիւ Տեղեկատուութեան Նախարար՝ Սալեհ Աքըլ ըսաւ թէ Սուրիա կ'ընդունի Իտալիոյ միջնորդութիւնը, պայմանաւ որ ան չխանգարէ մեր անկախութիւնը եւ ինքնավարութիւնը:

ԼԻԲԱՆԱՆ ԴԻՐՔ ԿԸ ՃՇԴԷ

Սուրիոյ երիտասարդ զինուորականները իրենց արկածախնդրութենէն հրաժարեցնելու աչխատանքը ի գերեւ ելլելէ վերջ՝ Լիբանան ուղղակիօրէն դիրք ճշդեց իրեն սահմանակից երկրին դէմ:

Լիբանանի Վարչապետ Սամի Սոլհ յայտարարեց նոր դահլիճի կազմութիւնը, որուն անդամները միասնարար կ'որդեդրեն հակահամայնավար քաղաքականութիւն: Այս ուղղութեամբ կարեւոր է այն պարագան՝ որ Տոքթ. Շարլ Մալիք կը պահէ Արտաքին նախարարի իր պաշտօնը: Նոր դահլիճը յայտարարեց, թէ զօրավիզ պիտի կանգնի «Այզընհաուըրի վարդապետութեան», որ ընդունուած էր նախորդ կառավարութեան կողմէ:

Լիբանան ներկայիս գարձած է կէդրոն մը՝ սուրիացի քաղաքական փախստականներուն համար: Պէյրութ հաստատուած են նաեւ Սուրիայէն արտաքսուած ամերիկացի դիւանագէտները, որոնք յարաբերութեան մէջ են սուրիացի աչակողմեան զեկավարներուն հետ:

Կառավարութիւնը խիստ հսկողութիւն կը բանեցնէ Սուրիացիներու վրայ: Երկիրը կարմրցնելէ վերջ՝ Դամասկոսի զեկավարները հսկայ զրամպղութիններ կը տրամադրեն Լիբանանի մէջ խառնակութիւններ հանելու համար. զժուար է տակայն իրականացնել այս երազը, նկատելով որ Լիբանանի ժողովուրդն ու Խորհրդարանը անդրդուելիօրէն հակահամայնավար են եւ մարդկային խղճի ու ձայնի թչնամի կը նկատեն մարքս-լենինեան վարդապետութիւնը, որուն սկսած է հետեւիլ Սուրիա:

(Լուրերու շար.ը կարդալ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

●

ԱՅՍ ՕՐՔԱՆ ՅԱՐԳԻ ԵՆ ԵՂԵՐ...

Յաճկերգ մը ամէնուն բերնին մէջ.

— Եղբա՛յր, ի՞նչու կը գրէք, բան չեմք չահիր մեր բարձր կղերը վարկաբեկելով. ամէն ազգի մէջ կան այս պատմութիւնները, բայց չեն խօսիր, չեն հրապարակեր, իրեմք իրենց մէջ կը խեղդեն. ի վերջոյ հայ Լուսաւորչական եկեղեցին է որ կը խայտառակուի օտարին առջեւ:

Ի՞նչ արդար մտահոգութիւն. ո՞վ պիտի ուզէր որ մեր բարձրաստիճան պրն.երը եւ եպիսկոպոսները նչանակ դառնան անշնորհիմ պատմութիւններու եւ ասոր անոր բերանը իյնան:

Մեր ժողովուրդը յարգանմ ունի իր կրօնքին, եկեղեցիին եւ անոր պաշտօնեաներուն հանդէպ, եւ իր հատատին ու ակնածանմը պահեր են մեր դարաւոր եկեղեցին անսասան:

Այսքանը լա՛ւ, մեր ազգայիններուն մտահոգութենանց առնչութեամբ:

Բայց, սիրելի սրտցաւ նահապագիրնե՛ր, եւ առ հասարակ հայրենակիցնե՛ր, որոնք նոյն մտավախութիւններով չեն ուզեր ճնճադատուած տեսնել մեր կղերականները, ի՞նչու նոյն կոչը չէք ուղղեր այդ եկեղեցիի ջոջերուն, որոնք իրենք իրենց բոյլ կուտան ամէն կարգի գայթակղութիւն, ապաստանած իրենց անձեռնմխելի սեմերին եւ եկեղեցական կարգին, որպէսզի անոնք ալ զգաստանան ինչ մը:

«Ժողովուրդ Հայո՛ց», պիտի ըսէր Նարդունին, ինչո՞ւ այդ նիւթապէս ապահով, փառոյով եւ պատիւով յղփացած, որեւէ աշխարհիկ հոգեր չունեցող, միեւնոյն ատեն իրենց կեանքին վերջը վաղուան անստգութենէն զերծ այդ մարդիկը միւռոնով օծուած, ուխտով և երդումով կապուած հայ Լուսաւորչական եկեղեցիին և որոնք մեր թափառական ցիրուցան ժողովուրդը հովուելու պաշտօնը ունին և նուիրական պարտականութիւնը հայ եկեղեցիին պատիւը բարձր պահելու, չեն խաչուիր մատնութիւն ընելէ, սրբութիւններ գողնալէ, իրար դատարանէ դատարան խաչքչելէ, եւ տակաւին ինչե՛ր, ինչե՛ր... որպէս անլուր սխրագործութիւններ եւ յետոյ՝ սուս-փուս բերաննին սրբելու: Ժողովուրդը պիտի չբնդատէ գիրենք վարկաբեկելու, «աչխիդ վրայ յօնիք կայ» պիտի չըսուի, իսկ մեր շնորհուսկները անպատիժ եւ անպատասխանատու պիտի շարունակեն ուզածնին ընել: Եւ ասոր անուններ պիտի դնենք *Արդարութիւն* ի պէտս Հայաստան եայց եկեղեցւոյ փառքին:

Մենք բան չհասկցանք այս արդարութենէն:

ՆՈՃԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Սուրիոյ քաղաքական նոր ուղղութիւնը մեծապէս կը մտահոգէ ամերիկեան չրջանակները: Վերջին լուրերու համաձայն, Այզընհաուըր երկար եւ դաղտնի խօսակցութիւններ կ'ունենայ Արտաքին նախարար Տըլլըսի հետ, մասնագէտ խորհրդականներու ներկայութեան:

Իրրեւ եղրակացութիւն այս խօսակցութեանց, այնպէս կ'երեւայ թէ առաջին առթիւ Միացեալ Նահանգները որոշած են «սպասել և դիտել»ու (ուէյք էնտ սի) քաղաքականութիւն մը վարել միչտ յարաբերութեան մէջ մնալով Փարիզի եւ Լոնտոնի հետ:

Ամերիկեան մամուլը իր կողմէն մտահոգ է Սուրիոյ արբանեակ պետութիւն մը դառնալէն:

× Հակատակ եղած հերքումներուն նախագահ Քուաթլիի հրաժարման խնդիրը նորէն հրապարակ նետուած է: Դամասկոսի արաբական միւս մայրաքաղաքներուն մէջ կ'ըսուի թէ Սուրիոյ նախագահը հրաժարած է կամ հեռացուած իր պաշտօնէն:

ՊՈՒՇԿԻՆԻ ՏԵՂ ՅԱՂՈՒԹԱՐԱՆԸ

(Ի. Ե. Ռեպինի մուզեյ)

Մ. Տ. Յուրաքանչյուր ոք, որ Պուշկինի մասին իր ընկերներէն կը լսէ, կամ անոնց հետ անոր մասին կը խօսի, կը զգայ, որ Պուշկին ոչ միայն մեծ բանաստեղծ մըն է, այլ նաև մարդ մը, որ ամենայն մանրամասնութեամբ կը ճանչնանք։ Ան մեզի համար կենդանի անձ մըն է, որ կ՚ապրի մեր մէջ։ Ան մեզ կը հետաքրքրէ իր ամէն մանրուքով։ Ուզենք գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս հագուած է եղած, ինչպէ՞ս ձայն ունեցած է, ինչպէ՞ս քալած է, ինչպէ՞ս նստած է, ինչպէ՞ս ծիծաղած է, ինչպէ՞ս ուրախացած է, ինչպէ՞ս տխրած է, ինչպէ՞ս սիրած է, ինչպէ՞ս ատած է, ինչպէ՞ս ապրած է, ինչպէ՞ս մեռած է։ Ուզենք գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ընդունած է ան փառքը, ինչպէ՞ս ընդունած է ան նախանձը, ինչպէ՞ս ընդունած է ան հալածանքը։ Ուզենք գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ընդունած է ան մահը։

Ասոնք ամէնքն ալ մեզի համար կենսական հարցեր են։ Ասոնք ամէնքն ալ մեզ կը հետաքրքրեն։ Ասոնք ամէնքն ալ մեզ կը գրգռեն։ Ասոնք ամէնքն ալ մեզ կը հրապուրեն։ Ասոնք ամէնքն ալ մեզ կը գրաւեն։ Ասոնք ամէնքն ալ մեզ կը տիրապետեն։

Ուրեմն, ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս հագուած է եղած Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ձայն ունեցած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս քալած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս նստած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ծիծաղած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ուրախացած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս տխրած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս սիրած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ատած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս ապրած է Պուշկին։ Ինչո՞ւ ես ալ չպիտի ուզեմ գիտնալ, թէ ինչպէ՞ս մեռած է Պուշկին։

Ես ուրախ եմ, որ Պուշկինի մասին ամէն ինչ գիտեմ։

ԽՂՎԱԾՔ

ՏՈՒՐՔԻՈՒՀԻ Գ.

—Իսկ դու, Ալի՛, դու ինչ ես կաշկանդում քո ոտքերը, ասա՛ ինձ, ասա՛ ինձ, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես խոսում, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես ուզում ծիծաղել, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես ուզում ուրախանալ, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես ուզում ապրել, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես ուզում սիրել, ինչո՞ւ ես դու ինձ հետ չես ուզում ամուսնանալ

Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ՊԱՅԾԿԱՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ՝ «ՀԱԿԱԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ»ՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

●

Նոր խմբագրականով մը՝ «Փրաւտա» կրկին յարձակում կը գործէ «հակակուսակցական» խմբակին դէմ.— «Բոլոր համայնավարներուն եւ խորհրդային ժողովուրդին միաձայնութեամբ Մալենկով-Մոլոթով-Կագանովիչ եւ Շեպիլով անջատողական խմբակին դատապարտութիւնը՝ պիտի զօրացնէ մեր հայրենիքին լենինեան միասնականութիւնը եւ պիտի օժանդակէ մեր պայքարին»:

Գաղափարական երկարապատում քարոզներէ վերջ, «Փրաւտա» կը հրաւիրէ բոլոր համայնավարները, որ հաւատարիմ մնան կուսակցութեան լենինեան ուղեգիծին:

Իր կարգին «Կոմունիստ» թերթը սլաքները կ'ուղղէ Մոլոթովի անձին դէմ.— «Հակակուսակցական խմբակը, որուն միացած էր Շեպիլով եւ մասնաւորաբար Մոլոթով, դիրք բռնած էր կուսակցութեան դէմ»: Թերթը կը յայտնէ, թէ անոնք երկրին քաղաքականութիւնը կը վարէին՝ համաձայն իրենց կամքին: Մեծութիւն կը «ձախչին» արբանեակ երկիրներուն: Շեշտը դնելով Մոլոթովի վրայ, կը գրէ.— «Երկար տարիներ պահեց Արտաքին նախարարի պաշտօնը» դէմ կենալով Եւկովսլաւիոյ հետ Յ. Միութեան յարաբերութեանց բարելաւման: Մոլոթով անբաղձալի ընթացք բռնած է նաեւ Աւստրիոյ եւ Ճաբոնի հարցերուն մէջ:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Մոլոթովի մահուան մասին չըլլան ըմնող զրոյցները անհիմն ելան՝ Մոսկուայի համաձայն: Շնորհաւորկուած նախկին Արտաքին նախարարը կը գտնուի իր ընտանիքին մէջ, Մոսկուա:

Արեւմտ. Գերմանիոյ Արտաքին նախարար Ֆոն Պրենթանօ ուսեւեռերման խորհրդակցութեանց չուրջ խօսելով, ըսաւ.— «Մոսկուայի դիրքը հակասական է, բանակցութիւններէն առաջ իր յայտնած տեսակէտներուն հետ: Յ. Միութիւն ժխտական դիրք կը բռնէ Գերմանացիներու հայրենադարձին դէմ»:

Ավստրալիոյ մէջ 30 հոգի մեռաւ թոքաբորբէ: Բժիշկները մտահոգուած են. այս պարագան կը կապեն «ասիական կռիւ»ին հետ:

Սպանիոյ գահաժառանգը Լոնտոն կընայ, ուր բացառիկ ընդունելութիւն մը վերապահուած էր իրեն:

Օմանի հարցը կը քննուի Մակի ժողովին մէջ: Սեպտ. 10ին սեղան պիտի դրուի Հունգարիոյ խնդիրը:

Բուլգանին եւ Խրուշչեւ այսօր արձակուրդի պիտի երթան: Մտաւէալ Բուլգանինի չնորհաւորկման մասին Մոսկուա վերապահ կը գտնուի:

Ապաձինումն հարցին չուրջ խօսելով, ծերակուտական Նովլէնտ (Ամերիկա) յայտնեց թէ ինք լաւատես չէ.— «Արեւմտեան դաշինները փաստեցին, թէ ոչ մէկ քայլ պիտի առնեն՝ ապազինումը յաջողցնելու համար»:

Լոնտոնի «տոքըր»ները, տասնըմէկ օրուան գործադուլէ վերջ, երէկ առաւօտ աշխատանքի ձեռնարկեցին:

Հունգարիոյ մէջ երեւան ելած է «Ազգային համայնավար» կուսակցութիւն մը: Փեշտէի համայնավար օրկանը կը յայտնէ, թէ այս կազմակերպութիւնը կը գործէր վեց ամիսէ ի վեր, գաղտնօրէն, եւ անոր անդամները «ոճրագործներ եւ հակայեղափոխականներ» են:

Լեհաստանի մէջ ձերբակալուած է լրտես մը, որ կը գործէր Միացեալ Նահանգներու հաշուոյն:

Անթրնի Պոշան, նախկին վարչապետ Զըրչիլի փեսան եւ աշխարհի մեծագոյն լուսանկարիչներէն մէկը, առջի օր անձնասպան եղաւ Լոնտոնի իր բնակարանին մէջ: Պատճառները անորոշ են: Պոշան երեք տարիէ ի վեր բաժնուած կ'ապրէր իր կնոջմէն:

Սակարան (Օգոստ. 19).— Ձոյլ ոսկի 520·000, նափոլէոն 3840, զուիցերիական 3650, անգլիական 4500, քսան տոլարանոց 18·320, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) տոլար 447, անգլիական 1150, զուիցերիական 107,25, լիր 0,70:

ԱՀՌԵԼԻ ԱՐԿԱԾ ՄԸ

Կիրակի իրիկուն (Օգոստ. 18) վերասյլի ճամբուն վրայ օթոյի վարհուրելի արկածի մը զոհ գացած են երկու հայ երիտասարդներ Շահին Շահինեան եւ Յակոբ Պզտիկեան (վինուր), իսկ ուրիշ երեք երիտասարդներ ալ ծանրապէս վիրաւորուած են՝ Ժողէֆ Գարագաշեան (26 տարեկան) կառքին տէրը, Շահինեան եւ երրորդ մը:

●

ՇԱՀԻՆ ՇԱՀԻՆԵԱՆԻ ԵՒ ՅԱԿՈԲ ՊԶՏԻԿԵԱՆԻ

յուղարկաւորութիւնը տեղի կ'ունենայ այսօր, չորեքշաբթի, Օգոստ. 21, ժամը 15ին, Իսիի հայ Բողոքական Սէնթ Լօթթաչ ժողովարանին մէջ՝ 28, Ավընիւ Պուրկէն, Իսի:

Մասնաւոր մահազդ չտասպղներէն կը խնդրուի ներկայս իբրեւ այդ նկատել:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կընան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաշօ) վկայական:

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ: Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր:

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ դլուխ 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետադային առանձին սենեակ ունենալու. պարագային 5·700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէ (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆԶՆԱՖՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Սէն Ժեռոմի (Մարսէյլ) թաղական Խորհուրդը խորին չնորհակալութեամբ ստացած է թաղեցիներէն՝ ողբացեալ Պ. Կիրակոս Կիրակոսեանի զառնապէտ մահուան քառասունքին առթիւ հետեւեալ նուէրները.—

Տէր եւ Տիկին Սահակեան 1000 ֆր. թաղիս եկեղեցւոյ եւ 1000 ֆր. աղքատներուն: Պ. Յակոբ Գոչգոչեան 1000 ֆրանք եկեղեցւոյ պայծառութեան, իսկ այս առթիւ կաքէն բարեպաշտ Տիկ. Մառի Թագուհեան եկեղեցւոյ կը նուիրէ զոդ մը: Տէր եւ Տիկին Լամոթ Պոնօ կը նուիրեն՝ այս առթիւ, եկեղեցւոյ պայծառութեան համար 1000 ֆրանք:

OCEANIA

ՕԴԱՆԱՒԻ, ՇՈԳԵՆԱՒԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիպակի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Քանատա, Թուրքիա, Լիբանան:
Ամէն մանրամասնութեանց համար գրել՝

Պ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
M. BARONIAN
38, Rue de la République
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարդ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիշերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարդ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայերի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդդրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տասնչորսէն կը հետեւի պետական լիսէներու դրական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէա յի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններ րով ,հայ լեզուի, դրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհադրութեան մարզերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
ԽՄԲ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժները (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանաղ). — Հայաստանի բուժաւայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բչկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցուրթիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխսքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհաուն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԾ Է

«Յանուն ճշմարտութեան» (դրքոյկ), փոքր Սուրբ Գրոց վրայ:

Գրեց՝ ՆՈՒԿԻՆ

Հասցէ.— 19 բիս տիւ Թեներալ Նեկրիէ, Ուլ (Սէն է Ուազ), Ֆրանսա:

Հ. Ց. Դ. ԹԱՆԳԱՐԱՆ

Շնորհակալութեամբ ստացանք իրենց այցելութեան առթիւ.—

Տոքթ. Ն. Աստարճեանէ (Պաղտատէն) 2000 ֆր., Ա. Դաշնակեանէ 1000, Գ. Մխիթարեանէ 1000, Խ. Մխիթարեանէ 1000, Ն. Դաշնակեանէ 1000 ֆրանք:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւուռւս յարաբերութիւններու լոյսին տակ:

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱԶԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957:
Գին՝ 1100 ֆրանք:
Դիմել Յառաջի եւ հայ գրաւուններէ:

ՓՈԽԱՆ ՇԱՂԿԵՊՍԱՅԻ

Գարեգին Զաարբճեանի մահուան առթիւ, Սեբաստիոյ Մուրատ Ուսումնասիրաց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է 1000 ական ֆրանք Տիկին Ն. Երանոսեանէ, Պ. Վ. Երանոսեանէ եւ Յակոբ Յակոբեանէ:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարբհօլիճ, *Մալխաս*, Պէյրութ 1956, Ա-Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Վարդանեանճ, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ցուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, *Մրմխեան Հայրիկ*, Հր. Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» *բացառիկ*, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին, 1957 300

Ժամացոյց եւ գրօս, Կ. Գուշակ (երգներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, թաղէաթի Ահարեկումը) դրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, *Ստ. Զօրեան* (վէպ չորրորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե-բուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերիճ Արտաւազդ, *Արմենակ Տէր Յակոբեան*, թատերախաղ 3 արար, Փարիզ, 1957, 300 ֆրանք:

Հայ Գրականութեան Պատմութիւն. Հրանտ Թորոսեանի (Փրնս.) *սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են, որոնք կրնաք յառաջաբանով*: 1500

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

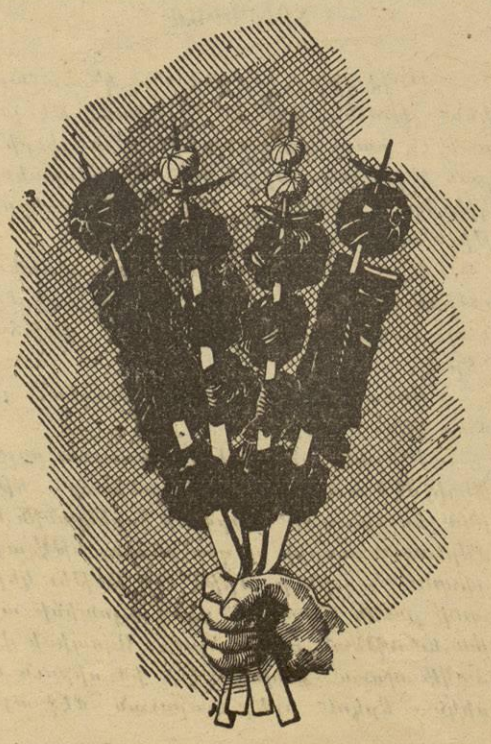
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21

ՇԱՆ ՉԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարդ կովկասեան խորովածներ, «չաշլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
22
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
JEUDI
22 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7972 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3774

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

•

Ա.

Հայերը ԺԸ. դարու սկիզբէն մեծ յոյսեր սնուցած են հիւսիսի «Քեռի»ին վերայ, որ իբրեւ «խաչապաշտ» պիտի դար ղիրենք ազատագրելու Պարսիկներու եւ Թուրքերու լուծէն:

Իսթայէլ Օրբի մի քանի Ղարաբաղի Մելիքներու դիմումը Մեծն Պետրոսին ո՛չ մէկ գրական արդիւնք տուաւ:

Գանճասարի Եսայի կաթողիկոսը Օրբի ընկերոջ եւ յաջորդին՝ Մինաս վարդապետի միջոցաւ կրկին դիմեց Ռուսիոյ կայսեր: Հայերն ու Վրացիները 50·000նոց բանակ մը կազմեցին Դաւիթ Բէկի զեկավարութեան տակ: Մեծն Պետրոս 1722 Օգոստ. 23ին կասպից ծովուն վրայ Տէրպէնտը գրաւելէ վերջ Ռուսիա վերադարձաւ՝ առանց լուր տալու Դաւիթ Բէկին, որ Գանձակի մէջ ամիսներով ի զուր կը սպասէր կայսերական բանակին՝ միասին սրչաւելու համար Պարսկաստանի վրայ:

Արդի՞նք: 1723 Հոկտ.ին 80·000նոց օսմանեան բանակ մը՝ առաջնորդութեամբ Իպրահիմ փաշայի՝ յարձակեցաւ Գանձակի վրայ, աւերելով բազմաթիւ գիւղեր եւ կոտորելով քրիստոնեայ բնակիչները: Բոլորովին լքուած Ռուսերէն՝ Դաւիթ Բէկ Ղարաբաղի լեռներուն մէջ ապաստանելով Սիւնիքի իր քաջերով ոսկեդրուագ էջեր արձանագրեց Հայոց պատմութեան մէջ՝ պարտութեան մատնելով 20·000 զինուորներ:

Ղարաբաղի հերոսները տակաւին օգնութիւն կը յուսային Ռուսիայէն: 1725 Յուլիս 25ին Գանձասարէն վերջին նամակ մը գրեցին Մեծն Պետրոսին, մինչ անիկա մեռած էր արդէն վեց ամիս առաջ, նոյն տարուան Յունուար 28ին...

Պետրոս Մեծի քաղաքականութիւնը չարունակեցին իր կինը Եկատերինա Ա. (1725–1727) եւ թոռը Պետրոս Բ.: Այսինքն խոստումներ տուին Հայերուն եւ յուսադրեցին զանոնք: Եկատերինա 1726 Փետր. 22ի հրովարտակով կը պատուիրէր Հայերուն.

«Պիրկ կեցէք եւ թշնամի զարշուց ամէն ժամ կանգնէք եւ թուր տէք, եւ թշնամին յաղթէք, մինչեւ ձեզ բամակ հասանելն»:

Իրականին մէջ իշխան Դոլգորուկով որ Հայոց օգնութեան պիտի գրկուէր, կոմնակից էր Թուրքերուն հետ համաձայնելու:

Եկատերինա Բ. մեծ կայսրուհին Մեծն Պետրոսի պէս ուզեց Հայերը գործիք դարձնել իր նուաճողական քաղաքականութեան: Պատեհին պիտի զառնար իշխան Հայաստանի: Ռուս-հայկ. միացեալ բանակները 1784ի ամառը պատերազմ պիտի յայտարարէին Թուրքիոյ դէմ: Պարսիկները դուրս քշելով պիտի ջնջէին Շուշիի խանութիւնը:

Արդի՞նք: Պարսիկները գրգռուելով յարձակեցան հայկական գիւղերուն վրայ, սարսափ տարածելով ամէն կողմ: Ո՛չ մէկ օգնութիւն Ռուսիոյ կողմէ:

1801ին Ռուսիա վերջնապէս կցելով Վրաստանը՝ իր աչխարհակալական նպատակներուն համար խարխիս գարձուց զայն: Հետզհետէ դէպի հարաւ առաջանալով գրաւեց Հայաստանի մէկ մասը (Շիրակ, Լոռի, Եւայլն):

1827 Հոկտ. 1ին Երեւան գրաւուեցաւ չնորհիւ հայկ. բանակին, որուն կ'առաջնորդէր Ներսէս Աշտարակեցի:

Արդի՞նք: Մարելալ Պասկեւիչ զայն «վարձատրելու» համար աքսորեց Քիշնեւ, իբրեւ առաջնորդ Պեսարապիոյ, ամբողջ 15 տարի:

1836 Մարտ 11ին Նիկոլա Ա. կայսրը իր հանրածանօթ Պոլոժենիայով խիստ սեղմումներու ենթարկեց հայ առաքելական եկեղեցին, ռուսական իշխանութեանց հակչիռին տակ առաւ ամենայն Հայոց կաթողիկոսութիւնը, Սինոդը, եկեղեցական կալուածներու եւ դպրոցներու մատակարարութիւնը, եւայլն:

Արդի՞նք: Կովկասի փոխարքաները ամէն ճիգ ըրին Հայերը օրթոտոքս դարձնելու եւ բոլորովին ռուսացնելու համար:

Բազմաթիւ բողոքներ ուղղուեցան Ռուսիոյ կայսեր՝ Պոլոժենիան սրբագրելու եւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ ազատամիտ եւ ժողովրդավար սկզբունքներուն պատշաճեցնելու համար զայն: Անօգուտ:

Ռուսացման քաղաքականութիւնը կանգ չառաւ բնաւ:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔՈՒԱԹԼԻ ՀՐԱԺԱՐԱ՞Ծ ԷՐ

•

ՍՈՒՐԻԱ ԿՐ ԴԻՄԷ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ

Լիբանանեան մամուլը կը յայտնէ, թէ Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Քուաթլի Գահիրէ մեկնելէ առաջ իր հրաժարականը տուած էր, սակայն Դամասկոսի կառավարութիւնը մերժած էր հրապարակել զայն:

Պէյրութի թերթերը գրած էին նաեւ, թէ Սուրիոյ խորհրդարանի Նախագահը՝ Քուաթլի, Լիբանան ապաստանած էր, սակայն այս լուրը անհիմն ելաւ, նկատելով որ Քուաթլի Դամասկոսի մէջ ընդունեցաւ Պառերազմական նախարարը, որ Մոսկուայէն նոր վերադարձաւ:

Սուրիական համայնավարամիտ թերթ մը, «Ալ-Նասր» կը գրէ, թէ Նախագահ Քուաթլի հրաժարած էր առողջական պատճառներով, եդիպտոս մեկնելէ առաջ: Համայնավարամիտ պաշտօնաթերթը չի յայտներ, թէ Քուաթլիի հրաժարումը վերջնական՞ն է կամ ոչ. այլ, պարզապէս կը գրէ, թէ Հանրապետութեան Նախագահը մտածելով որ իր ղարմանումը երկար կրնայ տեւել, Դամասկոս ձգած է «պէտք եղած թուղթերը»:

Միւս կողմէ, Արտաքին Նախարար Պիթար մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին յայտարարեց, թէ լուր չէր ստացած Նախագահէն:

Նախագահութեան ընդհանուր քարտուղարը իր կարգին յայտնեց, թէ Հանրապետութեան Նախագահը Սուրիա պիտի վերադառնայ այն աստեն՝ երբ ղարմանումը վերջնայ: Հաւանաբար՝ յառաջիկայ ուրբաթ:

Հակամերիկեան արտայայտութիւնները հետզհետէ կ'աւելնան Սուրիոյ մէջ: Մամլոյ պիթարի համաձայն՝ Մխայեէլ Նահանդները ուղած են «Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը պարտադրել»: Միւս կողմէ կը մերժէ ընդունիլ, թէ Սուրիա համայնավարութեան ճամբուն վրայ կը դտնուի: Դամասկոսի զեկավարները «ըրբական չէզոքութեան» քաղաքականութիւն կը վարեն:

Խօսելով իրենց պաշտօնէն արձակուած տասը զինուորականներուն մասին, Արտաքին Նախարարը յայտնեց, թէ անոնք ձերբակալուած չեն:

Սուրիոյ սպայակոյտին նոր պետը զօրավար Աֆիֆ Պզրի յայտարարեց որ Ամերիկացիները որոշած էին զինքը սպանել տալ «մէյտ ին Ամբրիէա» աւազակներու կողմէ: Այս յայտարարութիւնը եղաւ արեւմտեան մամուլի ներկայացուցիչներու հետ ունեցած իր ասուլիսին ընթացքին:

Զօր. Պզրի աւելցուց. «առաջին նպատակն էր զլուխը ուտել բոլոր սպաներուն որոնք դէմ են ամերիկեան ոտիկանութեան: Ամէն մէկ պարկեշտ անձի զլուխը ուտել կ'ուզէին, փաստը ունինք»: Եւ աւելցուց. «ժողովրդավարութիւնը, ըստ Սթոնի (խմբ.— Ամերիկացի դիւանագէտը

(Շար.ո կառդալ Գ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

ԵԹԷ ՄՈՌՆԱՍ...

— Մեծ հայրիկ, ըսէ նայիմ, քանի՞ տարեկան ես...

— *Եթմիչը* վիճը...

— Ըսել է որ ծնած ես եղեր 1878ին...

— *Հիսապը* դուն ըրէ... ես ծներ եմ ան տարին *քի* մեծերը Ալամանին երկիրը, մեր ազգին 16րդ յօդուածը 61րդի փոխեր են *ոչ* մեր Խրիմեան Հայրիկը ձեռքը պարապ ետ ճամբեր են... Ատ տարին ո՞ր տարին էր...

— Ձի՛շդ ես, 1878... ե՞րբ ես ամուսնացեր, մեծ հայրիկ...

— կեցիր *քի* ըսեմ... Ես որ ամուսնացայ 18 տարեկան էի... Մեր օղորմած հոգի ընտանիքին հետ պսակուեր եմ Պանֆայի դէպէէն ճիշդ ամիս մը ետք... Ո՞ր օրը կուգայ...

— Սեպտեմբեր 26, 1896...

— *Թամա՛մ*... Լուսահոգի մեծ հարս Աստուածաշունչին, ետեւի թուղթին վրայ գրած է...

— Ե՞րբ Ամերիկա եկեր ես, մեծ հայրիկ...

— Երլտըզի պոմպայէն չորս օր ետքը ճամբայ ելայ... Ի՞նչ կ'ընէ:

— Ուրեմն, ճաւ մտեր ես 1905 Օգոստոս 7ին...

— *Թամամ*... Նայէ՛, ատ թուականն ալ, ես իմ ձեռքովս գրեր եմ, Սուրբ Մարկոսի Աւետարանին գլուխը...

— Ուրեմն 52 տարի է այս երկիրն ես... Զաւակներ ունի՞ս, մեծ հայրիկ...

— Մէկ տղայ, երկու աղջիկ... Աղջիկներս ծնաւ Խանասորի Արշաւանիին շաբթուն...

— Ուրեմն, 1897ի Յուլիսին...

— Մեծ աղջիկս Խրիմեան Հայրիկին մեռած տարին...

— Այսինքն, 1907ին...

— *Թամա՛մ*... Պզտիկ աղջիկս ծնաւ Կիլիկիոյ չարդին ամիսը... Ըսել է *քի* 1909ի Ապրիլին...

— կարգուա՞ծ ես, մեծ հայրիկ:

— Երեքն ալ կարգած եմ... Տղաս, Հայաստանի Անկախութեան տարին, այսինքն 1918 Մայիսին... Մեծ աղջիկս, Շիրակի երկրաշարժին տարին... Ի՞նչ կ'ընէ...

— կեցիր նայիմ, 1926ին...

— *Թամա՛մ*... Պզտիկս, ան տարին *քի* Ահարոնեաները հիւանդացաւ *ոչ* Մարսիլիա տարին... **1933ին:**

— Ի հարկէ, թոռներ ալ ունիս:

— Աստուծոյ տուածէն, ունիմ: Տասվիրէք թոռ... Առաջինը ծնաւ ան տարին *քի* Ֆրանսոզը Թուրքին տուաւ Սանճաքը...

— Ատիկա կ'ընէ **1939ին**...

— *Թամա՛մ*... Ատ տարուան Յուլիս 18ին... երկրորդը...

— Այդ թուականներուն պէտք չունիմ ... Հիմա ըսէ նայիմ, օղորմած հոգին ե՞րբ կորսնցուցիր:

— Չեմ մոռնար... Ատիկա ան տարին էր *քի* Իւկիլիզը, Ֆրանսոզը եւ Ամերիկացին ճանչցան մեր Հայաստանի անկախութիւնը *ոչ* ըսին *քի* հիմա կրնաք դեսպաններ ունենալ... Ատիկա ան տարին էր *քի* Մոսկոփը մեր երկիրը գրաւեց:

— Ուրեմն, 1920ին...

— *Եա՛*...

— Քանի՞ տարեկան պիտի ըլլար, երէ ողջ եղած ըլլար...

— Լուսահոգին իմ տարիքս էր: Ծնած էր ան տարին *քի* Մոսկոփը գնաց կարսը առաւ...

— Ըսել է, ան ալ 1878ին ծներ է... Բայց, մեծ հայրիկ, ինչի՞ համար կեանքիդ կարեւոր թուականները ազգին պատմական թուականներուն կապած ես...

— Աղէկ օր ատ հարցումը րրիր: Տղա՛ս, իմ խելքս թուականի չի հասնիր... Ինծի համար, թուական ըսելը ազգին պատմութեան մէջի թուականներն են... Ես ո՞վ եմ *քի* իմ կեանքիս մէջ պատահածներուն թուականները միտքս պիտի պահեմ... Մեր ազգին համար, կարեւորը այդ դէպքերուն տարիներն են... Զաւակներս ալ կը հարցնեն հու հարցուցածներդ, անոնց ալ ատ թուականները կուտամ... Թոռնիկներս ալ նոյնը պիտի ընեմ, երբ մեծնան ... Գրելու, կարդալու կողմէն, ետ մնացած եմ, բայց մեր ազգին պատմութիւնը ասանկով միտքս կը պահեմ... Ինծի մէջի խրատ, տղա՛ս, նայէ որ դուն ալ չմոռնաս 1878ը, 1896ը, 1897ը, 1905ը, 1918ը, 1920ը... Ո՞ր մէկը ըսեմ... Եթէ մոռնաս, ա՛լ Հայ չես...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ ՄԵՐԺԵՑ ՔՆՆԵԼ ՕՄԱՆԻ ՀԱՐՑԸ

•

Ինչպէս գրած էինք, Օմանի հարցը Գ.ՕԸ. գրուեցաւ Ապահովութեան Խորհուրդին օրակարգին վրայ:

Զորսի դէմ հինգ ձայնով, Ապահովութեան Խորհուրդը որոշեց Օմանի հարցը չարձանագրել օրակարգի վրայ: Ինչպէս ծանօթ է, առաջարկը եղած էր արաբական 11 պետութիւններու կողմէ:

Միացեալ Նահանգները ձեռնպահ մնացին, քուէարկութեան ընթացքին: Այս պարագան յուզում պատճառեց Արեւմուտքի քաղաքական շրջանակներուն մէջ: Անգլիա եւ Ֆրանսա դէմ քուէարկելով, կը սպասէին իրենց կողքին ունենալ Ամերիկան, մինչ պատուիրակ Լոճ յայտարարեց, թէ Միացեալ Նահանգներու «ունեցած տեղեկութիւնները՝ Օմանի անցուդարձերուն մասին, բաւական չեն, որպէսզի ամերիկեան պատուիրակութիւնը որոշում մը տայ»:

Միւս կողմէ, յատկանշական է այն պարագան, որ Շուէտ թեր քուէարկեց Օմանի հարցին, իրաքին հետ պահանջելով՝ որ խնդիրը օրակարգի վրայ անցնի: Շուէտ կանգնած էր Ա. Միութեան կողքին:

× *Օմանի մէջ օգնաւերը Թուրքիկներ նետեցին «մեծ վարձատրութիւններ» խոստանալով անոնց՝ որոնք պիտի յաջողին փախստական կրօնապետն ու իր եղբայրը կ'ընէ...*

— *Եա՛*...

— Քանի՞ տարեկան պիտի ըլլար, երէ ողջ եղած ըլլար...

— Լուսահոգին իմ տարիքս էր: Ծնած էր ան տարին *քի* Մոսկոփը գնաց կարսը առաւ...

— Ըսել է, ան ալ 1878ին ծներ է... Բայց, մեծ հայրիկ, ձեզի կարեւոր հարցում մը ունիմ — ինչո՞ւ համար կեանքիդ կարեւոր թուականները ազգին պատմական թուականներուն կապած ես...

— Աղէկ օր ատ հարցումը րրիր: Տղա՛ս, իմ խելքս թուականի չի հասնիր... Ինծի համար, թուական ըսելը ազգին պատմութեան մէջի թուականներն են... Ես ո՞վ եմ *քի* իմ կեանքիս մէջ պատահածներուն թուականները միտքս պիտի պահեմ... Մեր ազգին համար, կարեւորը այդ դէպքերուն տարիներն են... Զաւակներս ալ կը հարցնեն հու հարցուցածներդ, անոնց ալ ատ թուականները կուտամ... Թոռնիկներս ալ նոյնը պիտի ընեմ, երբ մեծնան ... Գրելու, կարդալու կողմէն, ետ մնացած եմ, բայց մեր ազգին պատմութիւնը ասանկով միտքս կը պահեմ... Ինծի մէջի խրատ, տղա՛ս, նայէ որ դուն ալ չմոռնաս 1878ը, 1896ը, 1897ը, 1905ը, 1918ը, 1920ը... Ո՞ր մէկը ըսեմ... Եթէ մոռնաս, ա՛լ Հայ չես...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ խորհրդակցութիւնները ընդհատուեցան, Մ. Միութեան ցոյց տուած չհամաձայնութեան հետեւանքով: Կը կարծուի, թէ այս կացութիւնը պիտի չարունակուի՝ մինչեւ Արեւմտ. Գերմանիոյ ընտրութիւնները:

ՀԵԼԼԷՆ Վարչապետին եւ Նախագահ Նասրի խորհրդակցութիւններ վերջացան: Հրապարակուեցաւ տեղեկագիր մը, որ կը յայտնէ, թէ երկու երկիրները պիտի դիմադրեն որեւէ յարձակումի՝ որ կրնայ ըլլալ եդիպտոսի կամ Յունաստանի վրայ:

ԳԱՀԻՐԷի տասնեակ զինուորականներու դատավարութիւնը տեղի կ'ունենայ: Զօր. Նասար եւ Նախկին Ընկերային Նախարարը յայտնեցին, թէ զաւեշտութիւնը ոչ մէկ կապ ունէր Ամերիկացիներու հետ:

ԼԸ ԲՈՐԳԻՒԻԶԻԷ, Ֆրանսայի ծանօթ ճարտարապետը Օգոստոսի վերջը պատասխան պիտի երթայ, մարզական ոստան մը կառուցանելու համար:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ վարչապետը քննադատեց ՄԱՆն ու Ամերիկայի պատուիրակը՝ որ Հունգարիոյ հարցը դրած է տեղանի վրայ:

յանձնել իշխանութեանց, ողջ կամ մեռած:

Թուրքիկները կը յայտնեն միաժամանակ, թէ անոնք որ օդնութեան ձեռք երկարեն փախստական ապստամբներուն, պիտի պատժուին:

ԸՆԿԱՆԱԿԱՆ ԳՈՒՆԵՐ
(ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ԳՈՒՆԻՑ)

●

Գիտեմ, որ դուք ինձ պիտի հարցնէք, թէ ինչպէ՞ս եղաւ, որ ես ալ ընկայ այդ ծուղակին մէջ, ես՝ որ ամէն օր կը տեսնէի, թէ ինչպէ՛ս կը խաբուին ու կը կողոպտուին ուրիշները, ես՝ որ ամէն օր կը լսէի, թէ ինչպէ՛ս կը գրպանահարուին ու կը կողոպտուին ուրիշները, ես՝ որ ամէն օր կը կարդայի, թէ ինչպէ՛ս կը խաբուին ու կը կողոպտուին ուրիշները, ես՝ որ ամէն օր կը տեսնէի, թէ ինչպէ՛ս կը խաբուին ու կը կողոպտուին ուրիշները, ես՝ որ ամէն օր կը լսէի, թէ ինչպէ՛ս կը խաբ

արեւմտահայ բեմի ամենաչնորհալի պարուհին:

1887ին եաք, երբ այլեւս վերջ կը դնէ Սերովբէ Պէնկլեանի գուսաներգական թատրոնի գործունէութիւնը, կը սկսի գործակիցլ Մնակեանի խումբին, ստանձնելով տրամաթիք կարեւոր դերեր, որոնց մէջ կարելի է յիշատակել Քլէր (Դարքնուցապետը) եւ Ֆրու-Ֆրուն:

1892ին, Պոլսոյ զանազան արուարձաններուն մէջ հայերէն լեզուով վերջին ներկայացումներուն դլխաւոր ուժերէն մին կը հանդիսանայ:

Գոհարիկ Շերինեան եղած է այն հազուագիւտ գործիչներէն արեւմտահայ բեմին, որոնց բերնին մէջ հայերէն լեզուն կը թիւրեղանար եւ մանաւանդ չնորհ մը կը ստանար:

Անկախ այն հանգամանքէն որ Գոհարիկ Շերինեան իր սկզբնական քայլերը առած է Վարդովեան թատրոնին մէջ, որ մասնակցած է Մնակեանի թատրոնին, սակայն իր իսկական վարպետը եղած է արեւմտահայ համբաւաւոր կատակերգակը Միքայէլ Զափրաստ (հայրը մեր օրերու յայտնի դերասան Եդուարդ Զափրաստի):

Մեծանուն կատակերգակը, որ երբեւ մարդ ալ անբասիր նկարագրի տէր անձ մըն է եղած, իր բարի վարքով մեծ ազդեցութիւն ունեցած է Գոհարիկ Շերինեանի մաքուր նկարագրի կազմութեան վրայ:

1900ական թուականներուն Միքայէլ Զարաստ կը կազմէ Օսմ. Կատակերգական խումբը որ արեւմտահայ թատերական կեանքին մէջ կը բանայ նոր դարաշրջան մը: Ֆրանսական հեղինակներու գործերը կը սկսին մուտք գործել մեր բեմերէն ներս:

Այս խումբին մէջ Գոհարիկ Շերինեան կը գործէ իր վարպետին դէկավարութեան տակ, եւ նորանոր նուաճումներ կ'իլլատործէ:

Սակայն, ափսո՜ս, բռնակալ կառավարութեան հալածանքներուն հետեւանքով այս դեղեցիկ գործը կը դառապարտուի կորուստի:

Միքայէլ Զափրաստ թատրոնին մէջ տակաւին, Գոհարիկ Շերինեան վերջնականապէս կը հաստատէ իր անվիճելի վարպետութիւնը:

«Թրքահայ բեմն ու իր գործիչները» հատորին մէջ կը կարդանք հետեւեալը.—

« ... Ինչ հզօր կամք էր այն որ գինքը կը կապէր իրականութեան, կեանքին, մոռնալով իր մէջ նոյնիսկ հանդիսականաց ծափերուն առաւելութիւնը: Կարծես ինքը բեմին վրայ չէ, իր չուրջը գինքը դիտող աչքեր չկան, ինք հոն՝ իր տունին, իր չրջանակին մէջն է: Իր ըսելիքները կը մատնուին ուժեղ եւ հարուստ դիմախաղութեամբ մը, անոր պայծառ գիծերուն մէջ կը դնէ իր տպաւորութիւնները ու զգացումները, ու բառերը զոր կ'արտասանէ, ոչ այլ ինչ են, եթէ ոչ ստուերները նախակերտուած իրերուն»:

Տաղանդաւոր այս դերասանուհին կարելի է յիշատակել՝ վալանթին (Թուփիճէլի այրիները), Բաքրէթ (Տիւրան–Տիւրան), Գլօրէնթ ու Ֆոնթէնպլա (Տիկին Մօնկօտէն), Գլէմանթին (Առաֆիճասէր ամուսին), Աննէթ (Ընտանեկան երջանկութիւն) եւ տակաւին ուրիշ շատ կարեւոր դերեր:

Վերոյիշեալ բոլոր տիպարներու անձնաւորումը ո՛չ միայն կերտած են համբաւը Գոհարիկ Շերինեանի, այլ եւ աւելցուցած են փառքը Արեւմտահայ Թատրոնին, եւ այս պարագան իսկ բաւ է որ Գոհարիկ Շերինեանի յիշատակը արժանի ըլլայ ժողովրդական երախտիքի:

ԱՐՏԱՇԷՍ ԳՄԲԻԹԵԱՆ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆԸ

(ՄՈՍԿՈՒԱՅԻ ԵՐԿՈՒ ԴՊՐՈՑՆԵՐԸ)

Արդի աշխարհը դիւանագէտներու սեփականութիւնը դարձած է: Կառավարութիւնները, կրթական մարզին մէջ, իրենց ուշադրութիւնները կեդրոնացուցած են յատկապէս քաղաքական-դիւանագիտական հաստատութիւններու վրայ. նիւթականը չեն խնայեր՝ երիտասարդ դիւանագէտներու պատրաստութեան համար: Լայն յարմարութիւններ ալ կը ստեղծեն: Դիւանագիտական ճիւղի հետեւող ուսանողէ մը պահանջուածը տաղանդն է: Երբ մուտքի քննութեան մէջ յաղողի եւ քաղաքական-դիւանագիտական յատկութիւններ ունենայ՝ ուսանողը ապագային մասին մտահոգուելու պատճառ չունի: Անիկա նկատի առնուած է արդէն, իբրեւ երիտասարդ դիւանագէտ՝ որեւէ պաշտօն վարելու համար, ներքին թէ արտաքին ճակատի վրայ:

Միացեալ Նահանգներու եւ Անգլիոյ սարքաւորումը՝ այս մարզին մէջ, համաշխարհային մրցանիչ կը կոտրէ: Դիւանագիտական զարգացումը մասնաւորաբար այս երկու երկիրներուն մէջ առաւելութիւններ կ'ընծայէ ուսանողներուն:

Ֆ. Միութեան մէջ, ժամանակ մը երկար պատրաստութիւն չէր պահանջուեր դիւանագէտներէն, թէեւ յաջորդական փոփոխութիւնները տիրթ ալ չէին տար... Փոխանակ քաղաքական դիտութեանց մէջ մասնագիտանալու՝ կրեմլին մտնելու համար բաւական էր ունենալ կուսակցական հասունութիւն: Նախարարութիւններն ալ կը կազմուէին նման տարրերէ: Սակայն, Մոսկուայի չրջանակները անդրադարձած են այլեւս, թէ այս ձեւը վտանգաւոր է՝ ճակատելու համար Ամերիկայի ու Եւրոպայի քաղաքական «վարպետ»ներուն հետ: Ներկայիս, Մոսկուայի մէջ դիւանագիտութիւնը դարձած է մարզ մը, որ դէպրոցներու մէջ կը պատրաստուի: Այս որոշումը տրուած է Բ. Աչխարհամարտէն եաք: Ներկայիս, երկու բարձրագոյն դպրոցներ կան Մոսկուայի մէջ, ուր կը պատրաստուին վաղուան քաղաքական-դիւանագիտական դէմքերը:

Միջազգային յարաբերութեանց ուսումնարանը՝ Մոսկուայի մէջ, բնական ճամբայ մըն է այն երիտասարդներուն համար, որոնք ուզրատած են իրենց երկրորդական ուսումը եւ կ'ուզեն հետեւիլ քաղաքական դիտութեանց: Սակայն այս ուսանողներուն հազիւ 7-10 առ հարիւրը կը կազմեն անոնք՝ որ պիտի ներկայացնեն խորհրդային վաղուան դիւանագիտութիւնը: Որովհետեւ նոյն ուսումնարանին մէջ կը պատրաստուին միաժամանակ պատմագէտներ, դատախազներ, լեզուաբաններ, տնտեսագէտները, եւայլն:

Այս դպրոցը նմանութեան եղերը ունի Ֆրանսայի քաղաքական դիտութեանց յատուկ հաստատութեան հետ: Ուսանողը՝ մրցումէ մը վերջ կ'ընդունուի այնտեղ: Երիտասարդներ՝ որոնք ուզրատած են երկրորդական իրենց ուսումը, մէկ ժամ տեւողութեամբ հանդիպում մը կ'ունենան դասախօսի մը հետ: Դասախօսը, օրինակի համար, մէկ ժամուան մէջ կրնայ ուղղել հետեւեալ հարցումները.—

1:— Պարզել՝ դլխաւոր յատկանիշները Պետրոս Մեծի արտաքին քաղաքականութեան:

2·— Ճշդել թէ ի՞նչ է մէկ մեթր քառակուսին:

3·— Ի՞նչ է քաղաքական իմաստը Մանչի մէջ կառուցուելիք ընդծովեայ փապուղիին:

4·— Ճշդել՝ Նափոլէոն Ա.ի ներքին քաղաքականութիւնը: Եւայլն:

Կարճ խօսքով, դիւանագիտական ճիւղը ընտրած ուսանողէն կը պահանջուի ընդհանուր զարգացում, եւ, մանաւանդ՝ արագ վերլուծելու կարողութիւն:

Մոսկուայի մէջ, ան որ կը յաջողի նման փորձ մը կրնայ մտնել հաստատութիւնէն ներս եւ հետեւիլ հինգուկէս տարուան տեւողութեամբ կանոնաւոր ուսման: Իր ժամանակին մէկ մասը կը յատկացնէ կենդանի լեզուներ սորվելու: Վերջերս, խորհրդային թերթերը կը դանդատէին, թէ կենդանի լեզուներու ուսումը անբաւարար է երկրին մէջ... այս պարագան, սակայն, կարելի է վերագրել նաեւ վարչակարգին ներկայացուցած պայմաններուն: Բազմաթիւ ուսանողներ, Ֆ. Միութեան մէջ, յաճախ ի վիճակի են կտոր մը թարգմանել անդլերէնի կամ ֆրանսերէնի, բայց ի վիճակի չեն նախնական խօսակցութիւն մը ունենալ՝ այդ լեզուներով: Արդարեւ ճամբորդելու իրաւունք չունենալով, երիտասարդ ուսանողները տիրթ չեն ունենար զարգացնելու իրենց դիտութիւնը եւ յատկապէս խօսակցութիւնը՝ խնդրոյ առարկայ լեզուներուն մէջ:

Խորհրդային վաղուան դիւանագէտը, հինգուկէս տարուան իր ուսումը աւարտելէ եաք, մուտք կը գործէ Դիւանագիտական Բարձր դպրոցը, որուն տեւողութիւնը երեք տարի է: Այստէղ՝ դիտական պատրաստութիւն կը ստանան: Իսկ չատեր, քանի մը ամսուան փորձէն եաք, որեւէ նախարարութեան մէջ, կը ստանձնեն երկրորդական պաշտօններ՝ եթէ չեն ուզեր չարունակել իրենց ուսումը:

Հակառակ անոր, որ ստեղծուած են յիշեալ երկու դպրոցները՝ դիւանագէտներու պատրաստութեան համար, Ֆ. Միութեան մէջ, երկրին քաղաքականութիւնը վարելու կոչուած երիտասարդէն կը պահանջուի զաղափարական դիտակցութիւն, ինչ որ լայն տեղ կը գրաւէ ուսումնական ծրագրին մէջ: Գրեմլինի համար բաւական չէ ունենալ պատմական, իրաւական եւ քաղաքական գարգացում, ան որ համաչխարհութեան մարտկոցը պիտի ներկայացնէ ուրիչ երկրի մը մէջ՝ նախ պէտք ունենայ կուսակցական դիտակցութիւն, մասնագիտութիւն: Յետոյ՝ վստահելի մարքսլենինական մը պէտք է ըլլայ, այլապէս՝ տեղ չի կրնար ունենալ խորհրդային դիւանագէտներու խումբին մէջ: Մինչեւ իսկ՝ ճակատագրէն ալ անորոշ է...

ԱՐՄԵՊԻԼ

ՈՒԽՏԻ ԵՆՔ ԵԿԱԾ

ՆԱՓՈԼԻ.— Սերեալի Յատաչ, պրօսաչբրիկներ եւ ուխտաւոր միանպամայն, ուխտաւորներ մնալանաղ երբ 3-4 օրուան համար Հոմ էինք, անթիւ անհամար եկեղեցիներ եւ պատմական վայրեր պտըտելէ եաք, մեր փոքր խումբը 80–85 հոգի, առաջնորդութեամբ վենետիկի միաբաններէն Հայր Աթանաս Քէսէճեանի, եկած ենք այսօր Նափոլի, մանաւանդ այցելու եւ մեր ուխտը կատարելու Հայաստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ հիմնադիրը եւ Լուսաւորիչ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչի անուան նուիրուած եկեղեցին, որուն հրապարակն ալ «Հայազգի Ս. Գրիգորի փողոց կամ եկեղեցի կը կոչուի: Այս վանքին մէջ պահուած է չատ խնամքով եւ արծաթեայ ու ոսկեայ անոուկներու մէջ Լուսաւորիչի դանկը եւ մաս մը նշխարներ: Հայր Աթանաս հայկական ծէսով պատարագ մատոյց Լուսաւորիչի անուան նուիրուած խորանին առջեւ: Պատարագի արարողութեան մասնակցեցանք բոլոր Հայերս, առաջնորդութեամբ Պ. Բագրատեանի:

Ի՞նչ կրնայինք խնդրել մխիթարեան մեր Լուսաւորիչէն. միշտ նոյն բանը. «տուր աչխարհիս խաղաղութիւն, ապրիս Հայոց ապաւութիւն»: Զինք գիտեր գոնէ այս անգամ լսելի կ'ըլլա՞յ Հայուն ապօթքը:

Սուրբին անուան նուիրուած հրապարակը Նափոլի քաղաքին ամէնէն հին, խճաղուած փողոցներէն մէկն է. մոմեր եւ եկեղեցւոյ սրբազան յիչատակներ ծախողներ են բոլորն ալ, աղքատ եւ խեղճ ու կրակ հագուած, իսկ մերկ երախաներ կը վխտային ամէն կողմը: Հետաքրքիր է դիտնալ թէ ե՞րբ, որո՞նց ձեռքով եւ ի՞նչ պայմաններու տակ մեր հայրապետին այդ մասունքները եկած են Նափոլի եւ տեղաւորուած այս վանքին մէջ եւ իրենց անուն տուեր են վանքին, հրապարակին ու փողոցին: Ուրախ պիտի ըլլանք եթէ մեր պատմագէտները կամ Մխիթարեան հայրերը լուսաբանեն մեզ:

Գր. ԿԻԼԼԵԱՆ

ԵՐԿՈՒՆՔ

ԳԼՈՒԽ ԻԶ·

ՏՈՒՐԵԻԱՆ

Բայց այդ լիսուն ոսկին, անչահ գումար մը չէ· տեսնենք, Աստուծով յաջող ելք ունենայի՞նք:

Այս մելոցին կինը սաստանայի արագութեամբ վազեց, պահապաններուն երկուքը հետացուց պատճառանօք, իջաւ ծովեզր ճիշդ նոյն վայրկենին երբ մէկին տեղ երկու նաւակ կը մերձենայինն եւ չփոթեցաւ տեսնելով թէ կին չկար, բայց երբ տեսաւ թէ միայն անմօրուս պատանի մը ցատկեց ցամաք եւ փայլուն ձայնով «կա՛ց, ես եմ, մի՛ վախեր» ըսաւ, սիրտ առաւ· Հեղինէ ինքն էր, որ կնոջ մօտենալով, հարցուց·

— Ի՞նչպէս, մարդդ համոզուեցա՞ւ:

— Շատ դժուարութիւն կը ցցնէ:

— Եթէ դու դինք չես կարող համոզել, նայէ ի՛նչչափ դինեալ մարդկանց բազմութիւն կայ այստեղ, բանտեալը կ'ազատի եւ դու քու չահդ կը կորսնցնես:

— Դու այդ հոգ մի՛ ըներ, դու իմ քովս կաց, ես ի՛նչ որ ըսեմ այն հրամայէ, ա՛ռ հետդ տասը քսան մարդ միայն, այդ նաեւ չատ է:

Ան ատեն ծովեզրին մօտենալով Հեղինէ՝

— Իչխան, խնդրեմ մօտ եկ· եւ քանի մը խօսք ըսելով՝ ահա դինեալ մարդիկ դուրս թափեցան նաւերէն:

Կինը եւ իչխանուհին առջեւէն կ'երթային խօսելով, եւ երբ հասան բանտին նախասենեակը ուր բանտապանը միայն նըստած էր եւ քանի մը պահապան դրան առաջ չուարած մնացեր կը նայէին, Հեղինէ դարձեալ քանի մը խօսք ըսաւ Խոսրովու, եւ նա մտնելով բանտապանին սենեակը եւ մերձենալով մարդուն հրամայական ձայնով՝

— Տո՛ւր բանտին բանլիքները, դրուցեց եթէ չես ուզեր մեռնիլ:

— Ի՞նչպէս կարելի է որ ես յանձն առնում այդպիսի հրամանի մը հնազանդիլ· մի՞թէ ես դաւաճան եմ:

— Ես է՛լ ժամանակ չունիմ կորսնցնելու, տլաք, կապեցէ՛ք այդ մարդը եւ դըտէք բանտին բանալիքը:

Ան ատեն արաբ կինը իւր բոլոր հնարագիտութիւնն ի գործ դրաւ, սկսաւ լալ, ողբալ, աղաչել որ իր էրկանը չվնասեն, եւ երբ մարդը կը կապէին, ինք նորա դրպանէն կը հանէր բանալիքը, կուտար Խոսրովու, կ'աղաչէր որ նորա կենաց խղճայ, կը խոստանար որ բանտեալը ողջ առողջ իրենց յանձնէ եւ լապտեր ձեռք ու պահապանաց ամենէն պարզամիտը առջեւ ձգած կը մտնէր բազմութեամբ բանտին խորերը ուր կը պտուտէր Գուրգէն տխուր, քունի մէջ թաղուած: Եւ հոն դուրը բանալով՝

— Ահա՛ առէք ձեր մարդը, միայն ի չէր Աստուծոյ իմ էրկանս եւ մեր մարդկանց մի՛ վնասէք կ'ըսէր:

Խոսրով ան ատեն լապտերն առած խաւարտչին բանտին մէջ մտաւ:

— Գուրգէ՛ն որդեակ, Գուրգէն, ո՞ւր ես, կանչեց:

Շղթաներու դղրդիւն մը պատասխանեց այս ձայնին, վանդի Գուրգէն քունէ գարթած չարժեցաւ եւ նստաւ:

— Գուրգէն, Խոսրովին ձայնը չե՞ս ճանչեր:

— Դո՞ւ էլ հոս կուգաս:

— Վե՛ր կաց, երթանք, քեզ ազատելու եկանք, մի՛ չփոթիր:

Հազիւ թէ սթափեցաւ Գուրգէն, երբ Խոսրով երիտասարդին երեսները համբոյրներով կը ծածկէր, եւ իր արտասուքը ճերմակ մօրուքին վրայ կըթափթըփէին· առիւծը իր շղթաները կը ցնցէր, ելաւ կանդնեցաւ· Խոսրով ձեռքէն բռնած բերաւ բանտապանին սենեակը ուր խեղճ մարդը ոտքը ձեռքը ամուր կապած կը տքար, եւ կը խնդրէր որ կապերը թուլցնեն: Հեղինէ միչտ լուրջ որ մէկ կողմ կեցեր Գուրգէնի նկատմամբ եւ զգուշացած երեսը կը նայէր ու մարած աչքերը կը դիտէր եւ իւր արտասուքը կը սրբէր, այդ մարդուն աղաչանաց ձայնին չհամբերեց, եւ քայլ մը առնելով երբ պիտի հրամայէր որ մարդը քակեն, արաբ կինը ժամանակ չտալով խօսելու, թեւէն բռնեց եւ մէկդի առաւ:

— Ահա քու եղբայրդ ազատեցաւ, հիմա իմ էրիկս դու մոռցիր, եւ խոստմունքդ կատարէ՛:

— Իրաւունք ունի, — Խորէն, բեր այն ծրարը որ քեզի յանձնեցի:

Մտան առանձին փոքրիկ սենեակ մը, հոն իչխանուհին տուաւ կնոջ ազամանեայ մանեակը եւ հարիւր ոսկիէ չարքը: Երբ ղարբինը Գուրգէնի շղթաներու վերջին օղակը կը խորտակէր, կինը ոսկիներն արագութեամբ կը համրէր եւ մանեակին փայլը իւր աչքը կը շլացնէր· երբ յիսուն լսաւ, իւր սուր ակռաներով կտրեց ոսկւոյ թելը, կէսը մանեակին հետ մէկ կրպանը դրաւ, միւս կէսը միւս դրպանը:

ԾԵՐԵՆՑ

(Շար.)

որ արտաքսուեցաւ երկրէն) կ'ուզէր իմ երկու զաւակները որբացնել: Աւազակները ղրկած են մեր տուները մեզ սպաննելու համար»:

Երբ իրեն հարց տրուեցաւ թէ համայնավա՞ր է, Պըզըի պատասխանեց. «Օրէնքը կ'արգիլէ որեւէ զինուորականի կուսակցական ըլլալ: Սուրբիական բանակը ամէն պարագայի մէջ Սուրիոյ ժողովուրդին համար է, եթէ Սուրիոյ ժողովուրդը ուզէ համայնավար ըլլալ՝ ոչ ոք կը խառնուի, նոյնն է եթէ ուզէ ֆաշական ըլլալ: Ներքին խնդիր է»:

× Ուշադրութեան մէջ, ինչպէս գրած էինք, կացութեան կը հետեւին առանց միջամտելու: Համաձայն լաւատեղեակ աղբիւրներու, Արտաքին նախարար Ֆ. Տըլլըս յայտարարած է որ «ներկայիս բաւարար տուեալներ կան մտածելու համար որ Սուրիան արբանեակ պետութիւն մը դառնալու ճամբուն վրայ է, բայց տակաւին կարելի չէ ըսել որ դարձած է արդէն»:

Նոյն աղբիւրներուն համաձայն, ամերիկեան դաշնի սպասարկութեան չրջանակները երկար առեն է կը նախատեսէին այս վախճանը, բայց արտաքին չրջանակները միշտ կը յուսային թէ Սուրիոյ չափաւոր տարրերը կրնան յաղթել:

«ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԴԱՒԱԴՐՈՒԹԻՒՆ»Ը ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

Պաշտօնական աղբիւրներու համաձայն, Սուրիոյ Արտաքին նախարարը լիազօրութիւն տուած է ՄԱԿի սուրիական պատուիրակին, որ Ապահովութեան Խորհուրդին ուշադրութեան յանձնէ «Դամասկոսի ամերիկեան դեսպանատան անձնակազմին կողմէ Սուրիոյ ներկայ վարչակարգին դէմ կազմակերպուած դաւադրութիւնը»: կը սպասուի, որ Մէքացել Նահանգները իրենց վերջնական խօսքը ըսեն այլեւս:

× Քաղաքական չրջանակները կը սպասեն, որ Սէուտ արքան Գահիրէ երթայ, Նասրի եւ Քուաթլիի հետ տեսակցութիւն մը ունենալու համար:

× Ա. Միութեան եւ Սուրիոյ միջեւ կնքուած նոր համաձայնութեամբ՝ Դամասկոսի եւ Մոսկուայի միջեւ դիւանագիտական փոխոխութիւններ եղան: Ան կախ ասկէ, Ա. Միութիւն 16 օդակայաններ պիտի կառուցանէ Սուրիոյ մէջ եւ 120 պատերազմական օդանաւեր պիտի յանձնէ Դամասկոսի կառավարութեան:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ընտրութիւններուն մասնակցելու համար տասնըչորս կուսակցութիւններ արձանագրուած են: Ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան Սեպտեմբեր 15ին:

ԻՏԱԼԱՅԻ Ծովակալ մը, որ պալէար կղզիներէն կուգար փոքր գրօսանաւի մը վրայ, փոթորիկի բռնուելով կորսուած է ծովուն բացերը: Գրօսանաւուն մէջ կը գտնուէին նաեւ երեք նաւազներ:

ՊԱՆԿՈԿի մէջ պատերազմական վիճակ հաստատուեցաւ: Երեք նախարարներ, որոնց մէջ կը գտնուի Պատերազմական Նախարար Թանարաթ, հրաժարեցան երէկ առաւօտ:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ Վեցերորդ նաւատորմին ռազմախորհները սկսան Միջերկրականի մէջ: Այնպէս կը կարծուի, թէ ամերիկեան ռազմանաւերու ներկայութիւնը՝ Միջերկրական ծովուն մէջ, կապ ունի Սուրիոյ անցուդարձերուն հետ:

ՑՈՒՆԱԿԱՆ քարիւղատար նաւ մը պայթեցաւ ձիպրալթարի բացերը: 88 հոգի կարողացաւ ազատիլ բոցերուն մէջէն:

ԱԼՃԵՐԻՈՑ մէջ խռովութիւնները կը չարունակուին: Վերջերս ահաբեկիչները յաջորդական վեց յարձակումներ գործեցին, որոնց հետեւանքով չորս հոգի մեռաւ եւ 17 ուրիշներ վիրաւորուեցան:

Օգոստ. 20ը երկրորդ տարեդարձն էր Կոստանդինի ջարդին, որ 100 Ֆրանսացիներու կեանքը խլած էր. կը սպասուէր, որ ապստամբները նոր խռովութիւններ հանէին այդ օրը, սակայն ո՛չ մէկ միջադէպ պատահեցաւ:

Բ. օր, Պէրթըլոյի մօտերը, Ֆրանսական գումարտակ մը անակնկալ բախում մը ունեցաւ ապստամբներուն հետ: Բանակայիններու պաշտպանողականը զօրաւոր էր: Վեց ապստամբներ սպաննուեցան: Լեգէոնականներն ալ ունին քանի մը կորուստներ:

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

Այրի Տիկին Փերուզ Փիլթօֆեան, Պ. Մկրտիչ Գէորգեան, Պ. Գրիգոր Գէորգեան, Տէր եւ Տիկ. Արսէն Քիւրտեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Պօղոսեան եւ զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Վարուժան Պօղոսեան (Մարսէյլ), սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր եւ աղգականին

ԱՐՇԱԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆի
(Սափրիչ Արշակ)

մահը որ տեղի ունեցաւ Մարսէյլ Օգոստ. 18ին:

Յուղարկաւորութիւնը այս ուրբաթ ժամը 10,30ին, Փարիզի Ս. Յովհ.-Մկրտիչ եկեղեցին:

Մահադդ չտատացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պարոն Խաչիկ Ալթունեան, այրի Տիկին Մարի Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Նազրէթ Պետրոսեան, Պարոն Նշան Պետրոսեան եւ այրի Տիկին Ն. Ալթունեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Օգոստ. 25ին, Լիոնի Հայոց եկեղեցին, իրենց կնոջ, պաղկան, քրոջ, հարսին՝

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԻԼ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆի

մահուան քառասունքին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

Այս առթիւ այրի Տիկին Մարի Պետրոսեան 5000 ֆրանք կը նուիրէ Լիոնի եկեղեցիին յանձնախումբին եւ Պ. Նշան Պետրոսեան 3000 ֆրանք Փարիզի Մշակոյթի Տան: (Այս վերջինը ստանալ Յառաջէն):

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կըրնան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով —

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաշօ) վկայական:

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական քարձրագոյն դպրոցի մը մէջ: Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր:

3) Երկու հոգիանոց սենեակը կ'արժէ անձ ղլուխ 4.500 ֆրանք ամսական, իսկ յետագային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5.700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէն (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր գրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս գրեթէ բոլոր գաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին՝

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

OCEANIA

ՕԴԱՆԱԻԻ, ՇՈՓԵՆԱԻԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԻՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Ճապոնիա, Թուրքիա, Լիբանան:
Ամէն մանրամասնութեանց համար դրել՝

Պ. ԼԻՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆի
M. BARONIAN
38, Rue de la Republique
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի մեկ աղջկանց դիւերթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տասացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու պրոգրամին բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պըրվէի եւ պաքալորէա յի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհի – ները հայագիտական ծանօթութիւններով ,հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մասըերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻի

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժները (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Աւքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բչկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէրհօօկէն). — Ցղուքիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէրհաուն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իչխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

Ս. ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Փարիզի Ս. Յովհ.-Մկրտիչ եկեղեցւոյ Հոգաբարձութիւնը Ս. Աստուածածնի տօնին առթիւ չնորհակալութեամբ ստացած է խաղողի նուէրներ հետեւեալ ազգային-ներէ.—

Տէր եւ Տիկին Զիլէկեան, Յովսէփ Տէմիրճեան, Մ. Գալէկեան, Հաճի Յակոբեան, Ալէքսանեան, Աւիէմօֆ, Մարգարեան, Շահինեան, այրի Տիկիններ Մուրատեան, Սրբուհի Յովհաննէսեան, Գալայճեան, Էլիզարէթ Յակոբեան, Սատէթեան: Տիկիններ Մանուչ Պօյաճեան, Շերինեան, Ժամկոչեան: Պարոններ Փայլակ Միքայէլեան, Թաթարեան եւ Նոտարեան:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Պ. Արամ Մարտոեան (Ամերիկայէն) հրապարակաւ չնորհակալութիւն կը յայտնէ բոլոր այն հայրենակիցներուն ու բարեկամներուն որոնք իր երկու ամսեայ վարանս պտնուած ժամանակ ցոյց տուին սրտագին վերաբերմունք եւ հիւրասիրութիւն:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)
Tél.: PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956, Ա-Բ. Գ. հատորները 1200ական ֆր., Դ-հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Վարդանանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմա-վէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Ցուսաբեր» 1956, 1.500

Պապիկ ու Թոռնիկ, Երիմեան Հայրիկ, Հր. Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Ցուսաբեր» բացառիկ, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին, 1957 300

Ժամանց եւ գրոս, Կ. Գուշակ (հրաշներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1.400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, Թալէաթի Ահաբեկումը) գրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1.500

Պապ Թագաւոր, Մտ. Զօրեան (վէպ հորդորդ դարէն), Հալէպ, 1952, կազմուած 1.750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1.100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե-բուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերիճ Արտաւազդ, Արմենակ Տէր Ցակոբեան, Թատերախաղ 3 արար, Փարիզ, 1957, 300 Ֆրանք:

Հայ Գրականութեան Պատմութիւն. Հերանտ Թորոսեանի (Փրնս.) սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են, Ուրնէ կրուսէի յառաջաբանով: 1500

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջ ու ծաւիճ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵԻ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. deBelleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան:
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
23
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
VENDREDI
23 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7973 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3775

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

•

Բ.

Ղրիմի պատերազմը (1854-55), *որ ծագած էր Պաղեստինի սուրբ վայրերուն վրայ օրթոտոքս եկեղեցիին վերակշռութիւնը ապահովելու յաւակնութեամբ, վերջ գտաւ Ռուսիոյ պարտութեամբ:*

Հայերը ո՛չ մէկ մասնակցութիւն բերին այդ պատերազմին:

Տարբեր էր 1877-78ի *թուրքեւռուս պատերազմը՝ ի պաշտպանութիւն Պալքաններու սլաւ ազգերուն,* 1876ի *պուլկարական ջարդերէն վերջ:*

Հայերը մեծ յոյսեր դրած էին Ռուսիոյ վրայ: Գրիգոր Արծրունի Կովկասահայերու կողմէ դիմած էր Ալեքսանդր Բ. կայսեր, որպէսզի ազատագրէ նաեւ Թրքահայաստանը: Ռուսական բանակին հայ զօրավարներ Լազարէֆ, Լորիս-Մելիքով, Տէր-Ղուկասօֆ եւ Շելկովնիկով կարեւոր յաջթանակներ տարած էին՝ դրաւելով Կարսը, Ալաշկերան ու Էրզրումը:

Սան Սթեֆանոյի դաշնագրին 16րդ *յօդուածը չուտով վերածուեցաւ Պերլինի* 61րդին: *Հայերու զոհողութիւնները ի դուր անցան:*

Թրքահայաստանի դրաւեալ վայրերու Հայերէն չաստեր սահմանած էին անցնիլ սահմանը՝ զոհ չերթալու համար Թուրքերու վրէժխնդրութեան: Ռուս սահմանապահ զինուորները եւս մղեցին ա-նոնցմէ չաստերը՝ վերէն տրուած հրամանին վրայ:

Կովկասի փոխարքայ իշխան Դոնդուկով-Կորսակով 1885ին *փակել տուաւ* 500 *հայկ. դպրոցներ՝ փոխադրելով* 20·000 *աշակերտ եւ* 900 *ուսուցիչ, ոտնակոխ ընելով նոյնինքն Պոլոժէնիայի չնորհած ամսմանափակ իրաւունքները: Մելքիսեթեկ եպս. Մուրատեան, ընտրեալ, բայց չարչն ոչ-վաւերացեալ կաթողիկոս Ամենայն Հայոց, յուղիչ էջերու մէջ նկարագրած է Կովկասի մեր-եղբայրներուն վիճակը, մատնանշելով եւ խստիւ ձաղկելով ռուսական իշխանութեանց հակահայ քաղաքականութիւնը:*

Անկէ վերջ ռուսացման ճամբուն վրայ նոր քայլեր առնուեցան:

1890ին, երբ դեռ նոր էր կազմուած Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, տեղի ունեցաւ եւրիտասարդ ուսանող Սարգիս Կուկունեանի խումբին դժբախտ արշաւանքը դէպի Թրքական սահմանը: Ռուս զինուորներ ձերբակալեցին երիտասարդ հայրենասէրները եւ Սիպերիա աքսորեցին անոնցմէ չաստերը:

1895ին Պոլսոյ վեց մեծ դեսպանները Բ. Դրան ներկայացուցած էին բարենորոգումներու ծրագիր մը, որ ծանօթ է «Մայիսեան Ծրագիր» անունով: Ապտիւլ Համիտեան Ծրագիրը մերժեց: Գերմանիա երկդիմի դիրք բռնած էր: Կոմս Լոպանով յայտնեց թէ «ռուս կառավարութիւնը բացարձակապէս հակառակ է որեւէ ճնշում բանեցնելու Սուլթանին վրայ»: Ծրագիրը թաղուեցաւ՝ չնորհիւ Ռուսիոյ:

Քաջալերուած երաշխաւոր պետութեանց անտարբերութենէն — ոմանց ալ մեղսակցութենէն — Յարդի հրաման տըւաւ Համիտ եւ հայկական նահանգներն ու Կիլիկիան արիւնով ողողել:

Հաստատուած իրողութիւն է, որ Տրապիզոնի եւ Էրզրումի Ջարդերուն իրենց հաւանութիւնը տուեր էին տեղւոյն ռուս հիւպատոսները:

1896 Օգոստ. 26ին Պանք Օթոմանի գրաւման օրը Պոլսոյ ռուսական դեսպանատան աւագ թարգմանը Մաքսիմով խաբեպատիր խոստումներով յեղափոխականները դրամատունէն դուրս հանելէ վերջ, ուղղակի զացած էր Համիտի մօտ եւ խորհուրդ տուած. «Զարդեցէ՛ք, վեհափա՛ռ, Զարդեցէ՛ք»:

Արդիւնքը յայտնի է:

Նոյն օրերուն պատասխանելով բարենորոգումներու մասին Անգլիոյ մէկ յուշագրին, Ռուսիա պաշտօնապէս կը յայտարարէր թէ Ֆրանսայի հետ համաձայնուրդ՝ պիտի պաշտպանէ օսմ. կայսրութեան հողային ամբողջութիւնը:

Իշխան Գալիցին Կովկաս ղրկուեցաւ իբրեւ փոխարքայ՝ երկիրը ռուսացնելու պաշտօնով:

1903 Յունիս 13ին ցարական կառավարութիւնը դրաւեց հայկ. դպրոցներու եւ եկեղեցիներու կալուածները, 90 միլիոն ոսկեդրամ ֆրանք արժէքով:

Համաժողովրդական ընդվզումին առջեւ Ռուսերը տեղի տուին 1905 *Օգոստոս* 1ի *հրովարտակով, սակայն հրահրեցին* 1904-1905ի *հայ-թաթարական կռիւները:*

Քանի մը տարի վերջ հալածանք Հ. Յ. Դաշնակցութեան դէմ (1909-1911), *բանտարկութիւն* 160 *յեղափոխականներու եւ դղրդապին դատավարութիւն մը Ս. Պետերսբուրգի Մերակոյտի մասնաւորատեանին առջեւ:*

Կոմս Վարանցով-Դաշկովի Կովկասի փոխարքայ նշանակուելէն վերջ (1912) *է միայն, որ Ռուսիոյ քաղաքականութիւնը փոխուեցաւ Հայերուն հանդէպ:*

Պալքանեան պատերազմի վաղորդայնին (1913) *բարենորոգումներու խնդիրը պիւանադիտական սեղանի վրայ դրուեցաւ: Ռուսիա այս անգամ պաշտպանեց Հայկ. հարցը: Բ. Դրան հետ կնքեց* 1914 *Փետր.* 6ի *համաձայնագիրը:*

Թուրքերը չներեցին այդ պաշտպանութիւնը եւ 1915ին *ուղեցին արմատէն լուծել Հայկական Դատը:*

Մնացեալ պատմութիւնը թարմ է դեռ մտքերու մէջ:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՀԱՐՑԸ ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՄԷՋ

•

ՍԿԶԲՈՒՆՔԻ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ

Ջորեքշաբթի օր, Մաթիւնեոնի մէջ Նախարարաց Խորհուրդը աւելի քան երկու ժամ տեւողութեամբ նիստ մը ունեցաւ: Արտաքին նախարար Փլեւնօ տեղեկութիւններ տուաւ միջազգային վերջին անցուդարձերուն մասին, եւմտական նախարար կայեան բացատրութիւններ տուաւ տնտեսական հարցերու շուրջ եւ անդրծովեան Ֆրանսայի նախարար Ժագէ խօսեցաւ Թունիսի մասին:

Նախարարաց Խորհուրդին ժամանակը կը պակսէր՝ ամբողջութեամբ քննելու համար Ալժերիոյ վերապահուած Օրինագիծը: Կարելի չեղաւ լուծում մը գտնել, եւ յառաջիկայ շաբաթներու ընթացքին կը նախատեսուին նախարարական բազմաթիւ ժողովներ՝ այս ուղղութեամբ: Վարչապետ Մոնուրի խորհրդակցութիւններու սկսելու համար, կը սպասէ երկրին կուսակցական ղեկավարներուն, որոնք ներկայիս բացակայ են Փարիզէն եւ նոյնիսկ «անդտանելի»: Հաւանաբար Սեպտ. 4ին նախատեսուած Նախարարաց Խորհուրդի ժողովին ամէն ինչ պարզուած ըլլայ:

Ամէն պարագայի մէջ, Վարչապետը նպատակ ունի Սեպտ. 26ին Խորհրդարանը բացառիկ ժողովի հրաւիրելու՝ վերջնական լուծելու համար դժուարին այս հարցը: Պուրժէս Մոնուրի որոշած է արդէն այժմէն տեղեկացնել զայն Ժողովներու Նախագահներուն՝ Սեպտ. 24ի համար:

Վարչապետը երբեք նպատակ չունի ենթարկելու վերապահումներու՝ նկատելով որ այդ պարագային բաւական պիտի ուշնայ Ալժերիոյ վերապահուած Օրինագիծին քննութիւնը:

Սկզբունքի համաձայնութիւն մը գոյացած է արդէն նախարարներու միջեւ. Օ-

(Շար. ո կարդալ Դ. էջ)

✤ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ✤

•

«ԽՈՆԱՐՀ ՀԵՐՈՍՆԵՐ»

Կսկսէն փոխ կ'առնեմ այս խորագիրը «խոնարհ»ի մը յիշատակին պտղուց մը խունկ ծխելու համար: «Սափրիչ Արշակ» էր, վերջերս գինքը յատկանշող անունը, երբ դուն դուռ, խանութէ խանութ կ'այցելէր պայուսակը ձեռքը, օրուան իր հացը մարդու պարտական չըլլալու համար:

Սահմանադրութեան յաջորդող մէկ քանի տարիներու Պոլսոյ եռուզեռին մէջ իր կերպարանքը եւ անունը բոլոր Սկիւտարցիներու համար կենդանի պատկեր մըն է՝ կապուած Րափփի լսարանին հետ, որուն հիմնադիրներէն էր:

Երիտասարդ ու եռանդուն Արշակը աչ բաղկին էր այդ օրերուն «Խոնարհ Հերոսներ»ու խումբին, որ կեանքի, կենդանութիւն կուտար Րափփիի տղոց՝ ուրիշ խնարհի մը՝ Ռորովամին հետ: Կան տակաւին կենդանի վկաներ, անոնց բերդուն գործունէութեան, ինչպէս Աշոտ Մատաթեան եթէ առ յաւէտ մեկնած են Շաւարշ Միսաքեաններ, Եղովբ Շահէնեաններ եւ միւսները... իսկական մղիչ ուժերը այդ երիտասարդական գեղեցիկ շարժման որուն անուններն կապուած պիտի մնայ Արշակինը:

Ամէն ինչ էին այդ խումբ մը տղաքը Սկիւտարի հայկական թաղը կենդանութեամբ լեցնելու համար: Այսօր Ակնունիին, վազը՝ խաժակը կամ Շահբիկեանը չէին կրնար իրենց օձիքը ազատել Րափփիի «խենթերէն» ու սիրով կը մագլցէին *Փոստային ճամբէն*, դէպի լսարան: Կանուխէն լեցուած կ'ըլլար այս կոկիկ սրահը գոհունակ եւ հպարտ ժպիտ մը գծելով Արշակին կամ Ռորովամին դէմքերուն վրայ:

Ու կը պատմեն որ ներան լեցուն սրահի մը առջեւ, երբ անզգուշութեամբ կրակ կ'առնէ այդ փոքրիկ բեմին վարագոյրը, մեր «խենթերը» խուճապահար փախչող հանդիսականներուն կը պոռան բեմէն.— «Մի փախիք, բան չկայ, *մենք պատասխանատու ենք...*»:

Ի՞նչ բանի պատասխանատու էին սակայն: Հանդիսականներու կեանքի՞ն, շէնքին անվթար պահպանմա՞ն: Ոչ մէկը, ոչ միւսը: Ունէին պատասխանատուութիւնը իրենց ստանձնած գործին, իրենց կամքին, իրենց հաւատքին:

Անմահ է նաեւ այս «խոնարհ հերոսներ»ուն յիշատակը:

ՆՈՃԻ

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆՆԵՐԸ ԿԱՌԱՋԱՐԿԵՆ ԵՐԿՈՒ ՏԱՐԻ ԸՆԴՀԱՏԵԼ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՓՈՐՁԵՐԸ

*

Մօտ շաբաթ մը խորհրդակցելէ վերջ, Արեւմտեան պետութիւնները որոշեցին Ա-[illegible] Մխիթեան առաջարկել երկու տարուան ընդհատում՝ հիւլէական փորձերու: Պայմանաւ որ՝ Ռուսերը դադրեցնեն պատերազմական գործիքներու շինութիւնը:

Արեւմտեաններու այս որոշումը ուշադրաւ է յատկապէս անոր համար՝ որ ցարդ անոնք կ'ուզէին փորձերը առկախել միայն տասը ամիս: Սակայն, Լոնտոնի մէջ, Արեւմտեանները բարի կամեցողութեան նոր փորձ մը ըրին, հարցը լուծելու համար: Այս առաջարկը յանձնուեցաւ Ատլանտեան Դաշնակցութեան դիւանին, Խ. Մխիթեան ներկայացուելէ առաջ:

Ատլանտեան Դաշնակցութեան անդամները հրաւիրուած են բացառիկ ժողովի՝ երկուշաբթի օր, վաւերացնելու համար այս առաջարկը:

Խորհրդային բանբերը, Արեւմտեաններու առաջարկին մասին խօսելով, յայտնեց թէ Մոսկուայի պատուիրակութիւնը ուշադրութեամբ պիտի քննէ Արեւմտեաններու նոր առաջարկը, սակայն պէտք չէ մոռնալ, որ Խ. Մխիթեան կառավարութիւնը մերժած է արդէն երեք կէտեր, որոնք հետեւեալներն են.—

1) Խ. Մխիթեան պէտք է ընդունի օդային եւ ցամաքային հսկողութիւնը, որ առաջարկուեցաւ Տըլլըսի կողմէ (Օգոստոս 2):

2) Դադրեցնել հիւլէական նիւթերու պատրաստութիւնը:

3) Պայմանագրական դէնքերու սահմանափակում:

× Ուշինկթընի մէջ Սպիտակ Տան հրատարակած մէկ զեկոյցին մէջ, Նախագահ Այզընհաուըր կը յայտարարէ.— «Ցոյս ունիմ, որ Խ. Մխիթեան պիտի միանայ մեզի եւ մեր Արեւմտեան բարեկամներուն՝ ապագինումը իրականացնելու համար: Այնքան առեն որ վերջնական համաձայնութիւն չէ գոյացած այս ուղղութեամբ, բնականաբար Միացեալ Նահանգները պիտի շարունակեն հիւլէական փորձերը, իրենց ապահովութիւնը հաստատուն գետնի վրայ դնելու համար»:

Հ. Յ. Դ. ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԻ ՃԱՄԲՈՐԸ

Փարիզէն խումբ մը ընկերներ այցելութիւն տուած են Հ. Յ. Դ. Նոր Սերունդի ճամբարին, Ատլանտեանի ափին: 230 աղաք ու աղջիկներ կան: Բոլորն ալ հանդիստ են ու ազատ: Յանդիման մթնոլորտ մը կը տիրէ:

ԱՅԶԸՆՇԱՒՈՒԸՐ ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ

«ՏԱԿԱՒԻՆ ՊԱՏՃԱՌ ՉԿԱՑ ՈՐ ՄԻՋԱՄՏԵՆՔ ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ»

Ուշինկթընի մէջ Նախագահ Այզընհաուըր չարաթական իր մամուլի ասուլիսին ընթացքին, անդրադառնալով Սուրիոյ դէպքերուն, յայտնեց թէ տակաւին բաւական տեղեկութիւններ չունէր՝ Դամասկոսի անցուդարձերուն իրական պատկերը տալու համար: Անկախ ասկէ, ըսաւ թէ, ներկայիս Ամերիկա որեւէ պատճառ չունի՝ միջամտելու համար Սուրիոյ մէջ: Նախագահը յայտնեց, թէ Միջին Արեւելքի ներկայ տագնապը Միացեալ Նահանգներու հետ կապ չունի միայն, այլ՝ բովանդակ ազատ աշխարհին հետ:

Լրագրողներու խնդրանքին ընդառաջելով, Նախագահը յայտնեց, թէ Խ. Մխիթեան սուրբեայի ապստամբականներուն զգալի զէնքեր կ'օգտագործէ, իր ազդեցութեան ենթարկելու համար այդ շրջանը:

Հարց տրուեցաւ, թէ Միացեալ Նահանգները թոյլ պիտի տա՞ն, որ Միջին Արեւելքի մէջ համամիութեան պետութիւն մը ստեղծուի: Պատասխան.— Բազմաթիւ տեսակի համամիութիւն կայ: Նախագահը բացատրեց, թէ Եւկոսլաւիոյ մէջ Թիթոյի հաստատած վարչակարգը բոլորովին տարբեր է Արեւելեան Եւրոպայի համամիութեան երկիրներէն. կարելի չէ Եւկոսլաւիան նկատել միջազգային համամիութեան մէկ գործիքը, թէեւ Միացեալ Նահանգները համաձայն չեն համամիութեան վարչակարգերու, ի՛նչ ձեւի որ ալ ըլլան անոնք:

× Ամերիկեան Վեցերորդ Նաւատորմի սպայակոյտը կը յայտնէ, թէ Միջերկրականի մէջ կատարուող ռազմափորձերը ոչ մէկ կապ ունին Սուրիոյ անցուդարձերուն հետ:

ՕՄԱՆԻ հարցին քննութիւնը Ապահովութեան Խորհուրդին կողմէ մերժուելէ վերջ, արաբական պետութիւնները կը մտածեն խնդիրը ներկայացնել Մ.Ը.Կի ընդհանուր ժողովին: Անգլիա պիտի ընդդիմանայ այս ձգտումին:

ԸՆԿԱՆՉԱԿԱՆ ԳԼԽԱՆՑՔ
(ՍԼԱՎՅԱՆԵ ԳՈՒՅՔ)

Տնօրենը, ասա՛ սպասարկուին մէկ հատ բաժակ թեյ բե՛ր ինծի համար, որ ես ալ տեսնեմ զիրենք, ասոնք ինչո՞ւ եկած են, ամէն օր ուրիշ մէկ ձեզի պատճառ կ՚ելլեն։

Տնօրէնը արագ-արագ բերելիք թուղթերը կը դասաւորէ իր առջեւ, կ՚ակնարկէ Գիւլոյին, որ ան ալ տեղէն կ՚ոտնկայնի, կ՚երթայ դուռին առջեւ, ուր կեցած կը սպասէ ներս կանչուելու։

Գիւլոյ մեծ ու ծանր մարմնով մը կ՚ուզէ ներս մտնել, բայց դուռը շատ նեղ է իր համար, ուստի կը ստիպուի կողմնակի մեծ քայլեր ընել, որպէսզի կարենայ ներս մտնել։ Ան կը մտնէ ներս, կը կանգնի սեղանին առջեւ, ուր կը դնէ իր հսկայական ձեռքերը, որոնք կարծես ուզած են ամբողջ սեղանը գրաւել։ Ան կը նայի Տնօրէնին, որ ինքն ալ կը նայի անոր։ Գիւլոյ կը ժպտի, կը ցուցնէ իր ոսկեզօծ ատամները, որոնք կարծես ուզած են ամբողջ սենեակը լուսաւորել։

— Ո՞նց էք, պարո՛ն Տնօրէն։

— Մի՛շտ նոյնը։

— Ինչո՞ւ։

— Դուք ինչո՞ւ կանչեցիք զիս։

— Ի՛նչ կայ։

— Ոչինչ։ Պարզապէս ուզեցի տեսնել, թէ ինչպէ՞ս կ՚ապրիք։

Գիւլոյ կը նայի Տնօրէնին, կարծես չհասկնար անոր խօսքերը։

— Ես ինչպէ՞ս կ՚ապրիմ։ Ինչպէս որ ամէն մարդ կ՚ապրի։

— Ուրեմն լաւ կ՚ապրիք։

— Ինչպէս որ ամէն մարդ։

— Ուրեմն ձեզի պէտք չէ ոչինչ։

— Ոչինչ։

— Ուրեմն կրնաք երթալ։

Գիւլոյ կը նայի Տնօրէնին, կարծես չհասկնար անոր խօսքերը։

— Ես կրնամ երթալ։

— Այո՛, կրնաք երթալ։

Գիւլոյ կը մնայ տեղը,

ԺԱՂՈՎՐԴԱՅԻՆ

ՎԱՂԵՎԻՑ Թ.

ԲԱԽՏԱԼՈՒ

Եր տրախտալուսյան ինչպիսի՜ ուրախություն կ՚ընծայե մարդկանց ամեն նոր օրվա լույսը։ «Այն ինձ, որ ես էլ ապրում եմ նրա հետ, նոյն ժամանակ, երբ ես ինքս ապրում եմ իմ անձնական կեանքով, ես ինձ զգում եմ ամբողջ ժողովրդի մի մասնիկը։ Ես ապրում եմ նրա ապագայով, նրա ներկայով և նրա անցեալով, որ իմ ապագան, ներկան և անցեալը ստեղծում են ուրիշները, ես ինձ զգում եմ ամբողջ ժողովրդի մի մասնիկը։ Ես ապրում եմ նրա ապագայով, նրա ներկայով և նրա անցեալով, որ իմ ապագան, ներկան և անցեալը ստեղծում են ուրիշները, ես ինձ զգում եմ ամբողջ ժողովրդի մի մասնիկը։

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Հ. Բ. Ը. Շրջանային Կոմիտէն խոր ցաւով կը ծանուցանէ իր եռանդուն ընկերներէն՝

ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄ ՊԱՄՄԱՃԵԱՆԻ

կսկծալի մահը որ տեղի ունեցաւ չորեքշաբթի օր ժամը 17,30ին:

Յուղարկաւորութիւնը՝ այսօր, ուրբաթ առաւ. ժամը 9,30ին: Հաւաքուիլ իր բնակարանը Քարթիէ լէ գ'Օլիվ:

Հ. Բ. Ը. Շրջ. Կոմիտէն կը հրաւիրէ իր ընկերները որ իրենց ներկայութեամբ յարգանքի վերջին տուրքը բերեն հանգուցեալին:

Այրի Տիկին Փերուզ Փիլթօֆեան, Պ. Մկրտիչ Գէորգեան, Պ. Գրիգոր Գէորգեան, Տէր եւ Տիկ. Ասլէն Քիւրեան եւ զաւակները (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Պօղաճեան եւ զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Վարուժան Պօղաճեան (Մարսէյլ), սրտի խոր կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց եղբօր եւ աղգականին

ԱՐՇԱԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆԻ
(Սափրիչ Արշակ)

մահը որ տեղի ունեցաւ Մարսէյլ 0գոստոս 18ին:

Յուղարկաւորութիւնը այս ուրբաթ ժամը 10,30ին, Փարիզի Ս. Յովհ.-Մկրտիչ եկեղեցին:

Մահազդ չստացողներէն կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Պարոն Խաչիկ Ալթունեան, այրի Տիկին Մարի Պետրոսեան, Տէր եւ Տիկին Նազարէթ Պետրոսեան, Պարոն Նշան Պետրոսեան եւ այրի Տիկին Ն. Ալթունեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Օգոստոս 25ին, Լիոնի Հայոց եկեղեցին, իրենց կնոջ, աղջկան, քրոջ, հարսին՝

ՏԻԿԻՆ ԶԱՊԷԼ ԱԼԹՈՒՆԵԱՆԻ

մահուան քառասունքին առթիւ:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՀ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ուսանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կը րնտնան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական:

2) Աբծանապրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը ՀԱՇԱՒՈՒԹԻՒՆ:

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ ղլուխ 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետագային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ուսանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշերէ (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր գրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս գրեթէ բոլոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ուսանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, ելեւոպայէ միակ աղջկանց գիշերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայերէի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տասնցիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու պրոգրամին բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անպլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրովէի եւ պաքալորէա յի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհի – ները հայագիտական ծանօթութիւններ – րով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld. du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ԼՈՅՏ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժները (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանազ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Մոլի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէռհօօկէն). — Ցուրթիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Մաչուհի). — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխոքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէռհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մետրոյին գլուխի կրպակը:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱՍԿԻ

Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Նիկողոսեանի մօր հանգուցեալ Տիկին Նուարդ Միքայէլեանի մահուան առթիւ՝ փոխան ծաղկեպսակի, Մշակոյթի Տան եղած են հետեւեալ նուէրները.—

Յարութիւն Պետրոսեան 500, Մօրիս Տէյիրմէնճեան 500, Կարապետ Պօտուրեան 500, Անուշաւան Աւագեան 1000, Սարգիս Առաքելեան 500, Ոմն 500 Ֆրք.:

ՃՇԴՈՒՄ

18 Օգոստ. կիրակի օրուան Գարեգին Զատըրեանի մահազդին մէջ Տէր եւ Տիկին Թումանեան (Թեհրան) պէտք է ըլլայ Տէր եւ Տիկին Աբշակ Թումաճեան ընտանիք:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Նոր հրատարակութիւններ.—

Զարթօնք, Մալխաս, Պէյրութ 1956, Ա. Բ. Գ. հատորները 1200ական Ֆր., Դ. հատորը 1000, Ե. հատորը 1200:

Վարդանեանք, Դ. Դեմիրճեան (պատմավէպ) 2 հատոր, Գահիրէ, տպ. «Յուսաբեր» 1956, 1·500

Պապիկ ու Թոռնիկ, Ներմեան Հայրիկ, Հր. Էտվան, Պէյրութ, 1957 500

«Յուսաբեր» բացառիկ, նուիրուած Վ. Նաւասարդեանի յիշատակին, 1957 300

Ժամանց եւ զբօս, Կ. Գուշակ (երաժշտներու բանալին եւ ժամանակի խաղեր, Պէյրութ, 1956 1·400

Սողոմոն Թէհլիրեան (վերյիշումներ, թափլէթի Ահաբեկումը) դրի առաւ, Վ. Մինախորեան, Բ. տպ. Գահիրէ 1956 1·500

Պապ թագաւոր, Մտ. Զօրեան (վէպ հրէից դարէդարս), Հալէպ, 1952, կազմուած 1·750

Հայաստան եւ Հայ Դատը, Գ. Լազեան (Հայ եւ ռուս յարաբերութիւններու լոյսին տակ), Գահիրէ, 1957 1·100

Հարազատ Որդի եւ պատմուածքներ, Ե. Բուխան, Հալէպ, 1953 650

Մեծ Գերին Արտաւազդ, Արմենակ Տէր-Յակոբեան, Թատերախաղ 3 արար, Փարիզ, 1957, 300 Ֆրանք:

Հայ Գրականութեան Պատմութիւն. Հր. Թորոսեանի (Ֆրնս.) սակաւաթիւ օրինակներ մնացած են, Որնէ Կրուսէի յառաջաբանով: 1500

ԴԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւիճ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն գնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէումի եւ վլասթիքի այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԱՐՑԱԶՐՈՒՅՑ

ՋԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

բնապիծին մաս կը կազմեն հետեւեալ կէտերը.—

Ալժէրիա առնուազն պիտի բաժնուի վեց շրջաններու, որոնց 2–3ը՝ Եւրոպացիներու տրամադրութեան տակ: Այս շրջաններուն իւրաքանչիւրը պիտի կառավարուի առանձին ժողովի մը եւ կառավարական Նորհուրդի մը միջոցաւ: Ալժէ դաշնակցային ժողով մը պիտի հաստատուի. կեդրոնատեղի մը՝ բոլոր շրջաններուն միջեւ կապը պահելու համար: Փալէ–Պուրպոնի մէջ երեսուն Ալժէրիացիներ աթոռ պիտի դրաւեն: Առանձին Առեան մը պիտի բաւեղծուի Փարիզի մէջ, որ իրաւարարի դեր պիտի կատարէ երբ վերյիշեալ իշխանութիւններուն միջեւ դժուարութիւններ ծագին (Ալժէրիոյ մէջ): Ֆրանսական կառավարութիւնը յանձն պիտի առնէ Ալժէրիոյ դիւանագիտութեան, պաշտպանութեան ու պիւտճէին ղեկավարութիւնը:

× Արտաքին նախարար Փինօ օդի ճամբով մեկնեցաւ Հարաւային Ամերիկա: Նախարարը այնտեղ պիտի նախագահէ բազմաթիւ խորհրդակցութեանց, որոնք պիտի դումարուին Ալժէրիոյ համար: Այս խորհրդակցութեան նպատակն է Լատին Ամերիկայի երկիրներուն բացատրել Ալժէրիոյ հարցը՝ որ պիտի քննուի ՄԱԿի յառաջիկայ ժողովին մէջ: Միաժամանակ Փինօ պիտի բացատրէ Ֆրանսական տեսակէտը: Սեպտ. 7ին, Ուրուկվէյնի մէջ Արտաքին նախարարը պիտի տեսնուի Տըլլըսի հետ:

առեւտրական խորհրդակցութիւնները ըսկսին երկու երկիրներու ներկայացուցիչներուն միջեւ:

Ալժէրի Պատերազմական Առեանին առջեւ 24 ֆելլահներու դատավարութիւնը սկսաւ: Սխալ պատիժներ կը նախատեսուին:

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՑ վարչապետը յայտարարեց, թէ իր երկիրը պատրաստ է Ցուգոսլաւիոյ հետ ոչ-յարձակողական դաշինք մը կնքելու:

ՍՈՒԷՋի դրաւումը՝ անցեալ աշնան, մօտ 32 միլիառ ֆրանքի նաւթական վնաս մը պատճառած է, որ եգիպտոսի կառավարութեան կողմէ կը պահանջուի Ֆրանսայէն:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ թերթի մը համաձայն, Խրուշչեւ ու մառեչալ Ժուկով յառաջիկայ աշնան պիտի այցելեն Գահիրէ եւ Դամասկոս:

ԱՒՍՏՐԻԱ հասած հազար հինգ հարիւր լեհ զբօսաշրջիկները քաղաքական փախստականի ապաստան խնդրած են: Պաշտօնական իշխանութիւնները տակաւին չհաստատեցին այս լուրը:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ մէջ երկու աղջնակներ՝ երեք եւ չորս տարեկան, խաղալու ժամանակ սառնարանի մը մէջ մրցած եւ դուրս չկարենալով ելլել՝ մեռած են: Աղջնակները զանուած են սառուած՝ իրարու փաթթուած վիճակի մէջ:

ՄԱՐՈՔԵԱՆ պատուիրակութիւն մը, ղէհաւորութեամբ Արքարութեան նախարարին, ժամանեց Փարիզ, խորհրդակցութիւններ ունենալու համար Ֆրանսացիներու հետ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մը՝ Ժան-Պափթիստ կոբա, Մարկարէթ իշխանուհիին ձեռքը խնդրած էր: Բրիտանական ոստիկանութիւնը արտաքսեց զայն երկրէն, միաժամանակ լուր տալով Ֆրանսական ոստիկանութեան: Սակայն երկու երկիրներու դաղտնի սպասարկութիւնները ուրբաթէն ի վեր կորսնցուցած են Մարկարէթին ձեռքը խնդրած Ֆրանսացիին հետքը:

ԱՂԻՏԱԼԻ ՀՐԴԵՀ մը ծագած է Պոլսոյ մէջ, 19 Օգոստ.ի երկուշաբթի գիշեր, Պոմոնթիի Նուպար Պահարեանի պատկանող եռայարկ գործարանէն զոր կը բանեցնէին Դր. Քէօսթեքեան եւ Ս. Գազանճեան: Նիւթական վնասէն զատ հրդեհը մէկ գործաւորի մահուան եւ 9 ուրիշներու ծանրապէս վիրաւորման պատճառ եղած է:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Օգոստ. 21).— Ձոյլ ոսկի 520·000, նափոլէոն 3820, գուլիցերիական 3660, անգլիական 4550, քսան տոլարնոց 18·400, թղթադրամ (գուլահեռական չուկայ) տոլար 452, անգլիական 1160, գուլիցերիական 108,50, լիր 0,70, պելժիական 8,45:

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ

Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*

Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -

Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731

C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600

Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ 24 ՕԳՈՍՏՈՍ SAMEDI 24 AOUT 1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7974 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3776

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՀԱՅԵՐԸ

Գ.

Հակառակ անցեալի դառն փորձերուն եւ յուսախաբութեանց, 1914 Յունուար 26-փետր. 6ի Բարենորոգումներու ծրագիրը, մասնակի ինքնավարութիւն կը շնորհէր Թուրքիոյ հայաբնակ նահանգներուն, որոշ տրամադրութիւն ստեղծած էր հանդէպ Ռուսիոյ, մասնաւորաբար արեւմտահայերուն մէջ:

Քանի մը ամիս վերջ, պատերազմը օդուտներ Թուրքերուն՝ ընդմիշտ թաղելու համար հայկական դատ ու բարենորոգումներու ծրագիրը:

Ռուսերը օգտուեցան հողեբանական վայրկեանէն՝ Հայերը սիրաշահելու համար:

Պատերազմին սկիզբը Նիկոլա Բ. ցարը կը խոստանար ազատագրել Թրքահայաստանը:

Կովկասի փոխարքայ Վորոնցով-Դաշկով կը քաջալերէր հայ կամաւորական զօրագունդերու կազմութիւնը:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գէորգ Ե.ի դիմումին վրայ բանաձեւէն եւ Սիպէրիոյ աքսորավայրերէն ազատ կ'արձակուէին 180 Դաշնակցականներ:

1914ի աշնան եւ 1915ի գարնան Թրքական ճակատին վրայ մղուած կռիւներուն կը մանակցէին հայ կամաւորները:

Շատ չանցած ռուս պետական իշխանութիւնները բացայայտօրէն հակահայ քաղաքականութեան կը սկսէին հետեւիլ գրաւուած հողամասերուն մէջ:

Կաթողիկոսն ու Ազգային Ժողովը 1915 Յունիս 4ին ի զուր կը բողոքեն այս մասին փոխարքային:

Զինուորականները կեդրոնէն գաղտնի հրահանգ ստացած էին:

Հետեւակազօրքի հրամանատար զօր. Եուդենիչ 1915 Ապրիլ 5ին տեղեկագիր մը ղրկեցով փոխարքային՝ կ'առաջարկէր Ալաշկերտի, Տիատինի եւ Բայազիտի հովիտներուն մէջ բնակեցնել Դոնի եւ Կուբանի չրջանէն բերուելիք Կազաքներ: (Իսկ ընդհակառակն Ջիչերին 1922ին ձենովայի մէջ կ'առաջարկէր հայ գաղթականները տեղաւորել Դոնի եւ Կուբանի ընդարձակ հողերուն վրայ...):

Վանը, Բաղէշն ու Կարինը գրաւելով Ռուսերը նպատակ ունէին ոչ թէ անկախ Հայաստան կազմելու, այլ ռուս գաղթականներ բնակեցնելու Հայերէ դատարկուած հողամասերու վրայ:

1915ի ամառը մեծ-դուքս Նիկոլա Նիկոլայեւիչ նշանակուեցաւ Կովկասի փոխարքայ եւ ընդհ. հրամանատար Կովկասեան ճակատին:

Առաջին գործն եղաւ ցրուել հայ կամաւորական զօրագունդերը:

1915ի գարնան Վանի դրաւումը անհուն խանդավառութիւն ստեղծած էր:

Մալազկերտի կողմը ռուսական բանակի կարծեցեալ մէկ անյաջողութիւնը պատրուակ բռնելով, հրամանատարութիւնը անակնկալ կերպով կ'որոշէ պարպել Վանը...

Պատմութիւնը արձանագրած է թէ ո՛րքան սուղ է արժած այս անխմաստ պարպումը հերոսական Վասպուրականի մեր հայրենակիցներուն, որոնք խելայեղօրէն բռնած էին երեւանի ճամբան: Յետագային պիտի վերադառնային, կրկին զաղթելու համար, այս անգամ վերջնապէս:

Մեր օրերուն Քորէան նոյն բախտին պիտի արժանանար:

Նոյն օրերուն Տարօնի հայութիւնը իր դուռ սպասեց ռուս բանակի օդնութեան: Մարտիկները լեռ բարձրացած կը կըռուէին: Փախստական գիւղացիները կը լսէին ռուսական թնդանօթներու ձայնը: 1915 Յուլիս 23ին Ռուսերը լքեցին Տարօնի ճակատը՝ առանց պատճառի, թշնամիին ձեռքը ձգելով շուրջ 200·000 Հայեր...

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՆԱՍՐ ԵՒ ՍԷՈՒՏ ԶԱՓԱՀՈՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԹԵԼԱԴՐԵՆ ՍՈՒՐԻՈՅ

ԸՆԿՐԿՈ՞ՒՄ, ՍՈՒՐԻԱՑԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պէյրութի լատինեղէնակ չրջանակներուն համաձայն, Արաբական Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղար Հասունա մօտ ատենն Դամասկոս պիտի երթայ, կացութեան տեղեկանալու համար:

Հասունա ներկայիս Գահիրէ կը գտնուի: Շաբաթ օր, մեկնելէ առաջ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Քուաթլիի հետ:

Ակնկալս կը թուի, թէ այս ճամբորդութեան ծրագիրը գծուած է Նախագահ Նասրի կողմէ, որ գնդապետ Սարաճի եւ անոր չուրջիններուն խորհուրդ կուտայ, որ չափաւոր ըլլան:

Նախագահ Նասր այսօր տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահին հետ: Իր կարգին, Քուաթլի յարաբերութեան մէջ է Սէուտ Թագաւորին հետ, որմէ անձնական նամակ մը ստացաւ ուրբաթ օր:

Ցառաջօրէն կը տեսնուի, թէ Սէուտ արքան ու Նախագահ Նասր կ'աշխատին, որպէսզի Սուրիա բացէ ի բաց համայնավար երկիր մը չըլլայ:

Լիբանանեան չրջանակներու համաձայն, Սուրիոյ դէպքի համայնավարութիւն թեքումը, նոյնիսկ՝ առանց համայնավար վարչակարգի, բարդ կացութիւն մը կը ստեղծէ:

Սուրիոյ Արտաքին նախարարութեան ընդհանուր քարտուղարը, Մամուլի ատուլիս մը տալով, Արեւմտեաններու կողմէ կատարուած առաջարկներուն մէջ «յատին նպատակներ» գտաւ եւ «անընդունելի» նկատեց զանոնք: Անդրադառնալով Նախագահ Այզընհաուըրի յայտարարութեանց, քարտուղարը չեչտեց, թէ Սուրիոյ արտաքին քաղաքականութիւնը «չէ փոխուած» եւ Միացեալ Նահանգներու

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

1916 Յունիսին եւ Յուլիսին Ռուսիոյ արտաքին նախարար Սազանովի եւ Կովկասի փոխարքայ Նիկոլա Նիկոլայեւիչի փոխանակուած պաշտօնաթուղթերը բացորոշ կերպով կ'ուրանան Հայոց իրաւունքները Թուրքիոյ դրաւուած հողամասերուն վրայ:

Սազանով կ'ըսէ թէ «Մեծ Հայաստանի մէջ Հայերը երբեք մեծամասնութիւն չեն կազմած» եւ Թրքական ջարդերէն վերջ բնակչութեան հազիւ մէկ քառորդ մասը կը կազմեն: «Այսպիսի պայմաններու տակ Հայերու ինքնավարութիւնը այն անարդար հեռանքը կ'ունենայ, որ փոքրամասնութիւնը կը տարկայնէ մեծամասնութիւն կազմող տարրերը...»:

Էրզրումը գրաւող ռուսական զօրագունդերու հրամանատարները բացէ ի բաց հայատեաց եւ Թրքասէր քաղաքականութիւն կը վարէին: Թուրքերը մտածեր էին իրենց գեղուհիները ղրկել անոնց տրամադրութեան տակ...

1917ի բոլշեւիկեան յեղափոխութիւնը «դէպի տուն» կը հրաւիրէր նաեւ Թրքական ճակատի ռուս զինուորները: Ասոնք օգտուեցան առիթէն՝ պարպելու համար Վան-Տարօն-Երզնկա-Տրապիզոն գիծը: Հայերը մնացին մինակ Թուրք կանոնաւոր բանակին դէմ՝ Թրքահայաստանէն մինչեւ Բազու, աւելի քան մէկ տարի:

Ձակատագրական պահու մը Ռուսերը կրկին իրենց բախտին կը ձգէին Հայերը:

Իսկ բոլշեւիկեան քաղաքականութիւնը Հայկական հարցին մէջ հանրածանօթ է:

ՀՐԱՆՏ-ՄԱՄՈՒԼ

✤ ՕՐՔ ՕՐԻՆ ✤

ԵՐՆԷԿ ՀԱՄԲԵՐՈՒԹԵԱՆ

— Ո՛չ, սիրելիս, ո՛չ, ես այս ազգին հետ գործ չունիմ...

— Ինչո՞ւ...

— Ապերախտ ազգ ենք...

— Երեւի նորութիւններ ունիս:

— Ունիմ, չունիմ... կարեւորը եզրակացութիւնս է... Ապերախտ ենք, լմնցաւ գնաց...

— Ամէն ազգ, իհարկէ շատ ապերախտ է... Մեր պատմութիւնը աչքիդ առջեւ բեր... Զոհողութիւն մնա՞ց որ չընէինք մեր «բախեկամ»ներուն համար... Ո՞ւր հասանք... Ո՞ւր կ'երթանք... Ամէն ազգ երես դարձուցեր է մեզի... Վրանիս նայող չկայ...

— Ե՛ս ինչ կ'ըսեմ, դո՛ւն ինչ կ'ըսես... եղբայր բաղաքական կեանքի մէջ երախտագիտութիւն մի՛ փնտռեր... Ո՛չ մէկ ազգ ուրիշ ազգի մը երախտապարտ կըրնայ ըլլալ... Իմ ըսածս բոլորովին ուրիշ բան է...

— Այսի՞նքն...

— Այսինքն, մենք անանկ ազգ մըն ենք որ մեզի ծառայողներուն յարգը չենք գիտեր... Քառասուն, յիսուն տարի, հազար կտոր եղիր որ ազգին ծառայես, յիսուներորդ տարին երեսդ չեն նայիր... Երեսիդ նայելէն վազ անցնիք, կ'ելլեն էզ կը բամբասեն եւ ըրածներդ ալ կ'ուրանան...

— կարծեմ իրաւունք ունիս...

— Իրաւունք ալ ունիմ, առնելիք ալ... Ահաւասիկ, ես էզի օրինակ... Մեծ դէմք մը չեմ, գիտեմ, բայց ձեռքէս եկածը ըրած եմ մեր ժողովուրդին օգտակար ըլլալու համար... Ատեն մը հարուստ էի... Հազարներ կուտայի մեր եկեղեցիներուն, մեր հիւանդանոցներուն, մեր որբերուն... Այսօր, անունս յիշող չկայ, որովհետեւ ա՛լ հարուստ չեմ... Ատեն մը գիս ձեռէ ձեռ կը խլէին... «Մեզմէ է», կ'ըսէին ցետադիմները... «Չէ՛, մեզմէ է», կը պոռային ցառաջադիմները... Ո՛չ առաջինները հետ էի, ո՛չ ալ վերջիններուն հետ էի: Ազգիս հետն էի: Ըսած եմ, ուրէն կ'ըսեմ — մեզի պէս ազգ մը կուսակցութիւն ունենալու չէ...

— Ատ ըսածդ չեղաւ... Ինչպէ՞ս կարելի է որ երեք, չորս միլիոնոց ժողովուրդի մը մէջ տարբեր կարծիքներ չըլլան...

— Կարծի՞քս ինչ է, աղբար... Մե՞ծ ո՛վ, կարծիք ունեցո՛ղը ով... Մեզի համար միայն մէկ տեսակ կարծիք կրնայ ըլլալ — ազգին ծառայել...

— Բայց ազգին ծառայելու զանազան ձեւեր կան...

— Պարապ խօսք... Ձկա՛յ... Ի՛նչ որ է, անցնինք... Ինչպէս ըսի, երբ ադեռատացայ եւ ծերացայ, ա՛լ ինծի կարեւորութիւն չտուին... Ո՞ղջ եմ, մեռա՞ծ եմ, մարդ չի գիտեր... Քսան տարի թաղական եղած եմ, տասը տարիէն աւելի երեսփոխան եւ տասը Միութեան Ատենապետ՝ տարիներով... վարժապետութիւն անգամ ըրած եմ... ժամանակ մը, մեր թերթերուն ալ կ'աշխատակցէի... Հիմա՞... Փա՞ռք Աստուծոյ անունս անգամ յիշող չկայ...

— Ատո՞ր համար էէն ըրեր ես ու կապերդ խզեր ես՝ ազգին հետ:

— Ատոր համար չէ... Ուրիշ բան մը պատահեցաւ, բանի մը տարի առաջ...

— Ի՞նչ...

— Ելան գրեցին թէ ես թուրք բարեկամներ ունիմ եղեր եւ անոնց շնորհիւ հարրստութիւն դիզեր եմ եղեր... երբ ատիկա լսեցի, գլխուս *թասը* դարձաւ... Ինձմէ էզի խրատ, տղա՛ս... Կրցածիդ չափ շուտ հեռացիր այս ազգէն... Վաղը, միւս օր, *fou* անունիդ ալ բան մը կը փակցնեն...

— Եթէ արդէն փակցուցած չեն... Բայց իմ հոգս չէ...

— Անգգայ ես, երեւի...

— Ո՛չ, ես ամէն հաջող շան «օշա» չեմ ըսեր... Յուսահատած չեմ...

— Երնէ՛կ համբերութեանդ...

— Առանց այդ համբերութեան, ազգին չես կրնար ծառայել... Ու երբ ազգին չծառայես, կէս մարդ ես...

— Խանգըհինգ տարի ետ, *fou* եկուր ... Նայինք այն ատեն ի՛նչ պիտի ըսես... Ցտեսութիւն:

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻ ԺՈՂՈ՛Վ

ՅՈՐԴԱՆԱՆԻ ԵՒ ԻՐԱՔԻ ԹԱԳԱՒՈՐՆԵՐԸ ՊՈՂԻԱ ՀԱՍԱՆ

Յորդանանի Հիւսէյին Թագաւորը հինգշաբթի օր Պոլիս հասաւ, ուր քանի մը օր մնալէ վերջ պիտի երթայ Սպանիա: Պաշտօնապէս կը յայտարարուի որ գացած է մայրը եւ հիւանդ հայրը (նախկին Թագաւոր՝ Թալալ) տեսնելու, բայց լատեղեակ չրջանակներու մէջ կը կարծուի թէ Թագաւորը պիտի տեսնուի Իրաքի Թագաւորին եւ Թուրք անձնաւորութիւններու հետ՝ Սուրիոյ վերջին դէպքերու առնչութեամբ: Դիտել կը տրուի նաեւ թէ երեք երկիրներն ալ անդամ են Պաղտատի Ուխտին եւ հետեւաբար կը տեսնուի Ուխտին ժողովը: Սուրիոյ դէպքերը մեծապէս մըտահոգած են մանաւանդ Թուրքիան, որ Ատլանտեան Ուխտի միակ ներկայացուցիչն է այդ կողմերը եւ իր դիրքը վտանգուած է ներկայիս:

Յորդանանի Թագաւորը դիմաւորելու գացած էին Ճեյլալ Պայար, Վարչապետ Մենտերէս եւ մայր Թագուհին:

Ցանկարծական այս այցելութիւններուն ուշադրութիւն կ'ընծայուի քաղաքական չրջանակներու մէջ: Արդարեւ, Յորդանանի եւ Իրաքի Թագաւորներուն Պոլիս այցելութիւնը անակնկալ մը եղաւ:

Ծանօթ է, որ Սուէզի դէպքէն ի վեր, Անգլիա դիւանագիտական ներկայացուցիչ չունի Դամասկոսի մէջ: Մեծն Բրիտանիոյ Արտաքին Նախարարութիւնը իր լուրերը կը ստանայ Պէյրութէն: Թէեւ, այս պարագան չի նչանակեր, թէ լուրերը վաւերական չեն:

Անգլիացի դեսպանները, երէկ առաւօտ սկսան խորհրդակցիլ Պաղտատի Ուխտին անդամ երկիրներու Արտաքին Նախարարներուն հետ: Թէեւ պաշտօնական հաստատում մը չկայ, սակայն կը սպասուի որ Պաղտատի Դաշնակցութեան երկիրներուն մէջեւ նախարարական ժողով մը գումարուի՝ Լոնտոնի մէջ:

Պաղտատի Ուխտին դումարելիք անակնկալ այս ժողովը, բնականաբար, Սուրիոյ դէմ առնուելիք քայլ մը պիտի ըլլայ: Այս ուղղութեամբ, Դամասկոսի Արտաքին Նախարարութեան ընդհանուր քարտուղարը յայտարարեց.— Ներկայիս՝ Պաղտատի Ուխտին անդամ երկիրներու ժողով մը, Սուրիոյ կողմէ պիտի նկատուի «ոչ-բարեկամական» արտայայտութիւն մը:

ԼՈՆՏՈՆի Ապաղինման ժողովին մէջ Արեւմտեաններու ներկայացուցած վերջին առաջարկներուն անդրադառնալով, Մոսկուայի ձայնասփիւռը յայտարարեց, թէ անոնք «ոչ մէկ նորութիւն կը բերեն»:

Ե. ՄԻՈՒԹԻՒՆ Աֆղնախատանի պիտի տայ 60 միլիոն տոլարի արժողութեամբ պատերազմական կազմածներ: Արդէն «Միկ» տիպի բազմաթիւ օդանաւեր յանձնուած են:

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ 24 լրագրողներու հրաման արուեցաւ, որ այցելեն համայնավար Չինաստան:

ՆՈՐ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Թունուզն ալ, Հիւսիսային Ափրիկէի այս նորակազմ պետութիւնը, հանրապետութիւն հռչակեց: Գահերը կը տապալին հետզհետէ, ժողովուրդներ մնայուն պետերու չեն հանդուրժեր, նախագահներ փոփոխելի են, ամէն քաղաքացի հաւանականութիւն ունի երեսփոխան ըլլալու, նախագահութեան թեկնածու ներկայանալու:

Հանրապետութեան հիմնադիր Պուրկիպա միշտ յայտարարեց, թէ կողմնակից է սահմանադրական միապետութեան: 1954 Օգոստոսին, 1955 Մարտին բարձրաձայն յայտարարեց. «Մենք սահմանադրական ենք, բայց միանգամայն միապետական, խօսք չկայ հանրապետութեան մասին»: 1955 Յունիս 1ին յաղթականօրէն Թունուզ կը մտնէր երեսուն տարիներու պայքարներէ յետոյ, «խաղաղութեան մարտիկը» տիտղոսով եւ կ'ընդունուէր Թունուզի պէյէն յոտնկայս: Պէյը չեղելով երկու և կէս դարու սովորութենէն, փոխանակ նստած ընդունելու իր հպատակը, ոտքի կը կանգնէր, կ'ողջագուրէր յաղթականը, փոխանակ ձեռքը համբուրել տալու: Պուրկիպա չէր կրնար հակառակորդ մը ըլլալ: Նոր-Տէսթուր կուսակցութեան ղեկավարը տեղի վուատար ընկերներու պահանջին, դէպքերուն եւ ժողովրդային հոսանքին եւ համամիտ կ'ըլլար հանրապետական վարչաձեւին:

Սահմանադրութեան առաջին յօդուածը կը տրամադրէր. «Թունուզ ազատ, անկախ վերապետութիւն մըն է՝ կրօնով իսլամ, լեզուով արաբ: Վեհապետութեան իրաւունքը կը պատկանի ժողովուրդին: Պետութիւնը կ'ապահովէ դաւանանքներու ազատութիւնը, կը պաշտպանէ պաշտամունքներու ազատ կատարումը՝ օրէնքի ուղին համաձայն»:

Սահմանադրական այս յօդուածը լուռ կը մնար միապետութեան մասին, բայց յայտնի էր որ ժողովուրդին տալով վեհապետութիւնը, միապետէն կը խլէր վեհապետ ըլլալու իրաւունքը: Արդարութիւնը պիտի վճռէր յանուն ժողովուրդին ոչ թէ վեհապետին անունով, ինչպէս կը կատարուի սահմանադրական միապետական երկի ներու մէջ:

Երեսփոխանական ժողովը կը հռչակէ **հանրապետութիւն**, այսուհետեւ կրնայ հաւասար պետնի վրայ բանակցիլ նախագահներու և վեհապետներու հետ: Երբ միապետութեան հարցը սեղանի վրայ կը դրուէր, պէյը պալատին մէջ առանձնացած կ'աղօթէր, մինչդեռ նորընտիր նախագահը արեւմտեան զարգացումով իրաւաբանական աշխարհիկ ուսումով, վարպետ դաղրած էր աղօթելէ: Պէյ եւ վարչապետ երկու չրջաններ կը յիշեցնէին, անցեալի եւ ներկայի, աղօթքի դասը եւ ազատախոհութեան դասը: Շաթոպրիան դար մը առաջկը նախատեսէր իրաւակարգերու յեղաշրջումը, դաղափարներու անիշխանութիւնը, անհատապաշտութեան զարգացումը:

Քանի դար առաջ հանրապետութիւն մը կար այդ հողամասին վրայ: Փիւնիկեան բարգաւաճ քաղաք մը, կէս միլիոն բնակչութեամբ, ունէր ծերակոյտ մը, որուն որոշումները կը քուէարկուէին ժողովուրդէն: Արքայական չրջանէ մը կ'անցնէր հանրապետութեան մը, որուն վարիչները միջահասուններ էին, սակաւապետութիւն մը ընչաքաղց եւ բռնապետական: Հանրապետութեան փառքը եղող հանճարեղ ռազմագէտ Աննիբալ եւ կանչուեցաւ Հռոմի սարսափը վերցնելու համար, որովհետեւ կարկեդոնեան բանակը մեծաթախտ էր: Ինչպէսին իրենց հարստութիւնը, ապագային իրենց կեանքին հետ ամբողջապէս կորսնցնելու համար:

Քրիստոնէութիւնը նոր ուիշ ներարկեց ընդարմացած երկրացիին մարմինին մէջ: Տերտուղիանոս, Կիպրիանոս, Օգոստինոս ափրիկեան քրիստոնէութեան ջահակիրներն եղան: Եկան Վանտալները, քանդեցին երկիրը, ոչին մնաց մինչեւ արաբական արշաւանքը: Տեղի ունաւ Հռոմ, արաբ տիրապետութիւնը ժողովուրդին պարտադրեց իր կրօնն ու լեզուն: Օսմանեան տիրապետութիւնը հաստատուեցաւ, թուրք ծաղումով իշխանութիւն մը տիրեց, բայց երկիրը պահեց արաբ ազգեցութիւնը եւ պիտի պահէր Ֆրանսական հովատարութեան տակ: Կրօն եւ լեզու կը կապեն ժողովուրդը դաւակիցներուն, աշխարհագրական դիրքով մօտ կը մնայ արեւմտեան Եւրոպայի: Ազգէ իր քաղաքական դիրքը ափրիկեան այս նորակազմ պետութեան: Փոխանակ նախագահ ըլլալու, Պուրկիպա կրնար ընտրուիլ վարչապետ, ինչպէս Նէհրու Հնդկաստանի, Նասէր Եգիպտոսի, Նուրի Սաիտ Պաղտատի, Մենտէս Ֆրանսայի: Ինչպէս Նէհրու, Նասէր, Նուրի Սաիտ, Մենտէս Ֆրանսա, Պուրկիպա ալ կրնար ըլլալ ազգային ժողովրդականութեան մեծ առաքեալ մը, ազգային միութեան ջատագով մը, ազգային ինքնութեան պաշտպան մը, ազգային ինքնիշխանութեան ամրապնդիչ մը, ազգային ինքնավստահութեան ներշնչող մը, ազգային ինքնագիտակցութեան զարգացնող մը, ազգային ինքնահաստատման ուղղորդ մը, ազգային ինքնապաշտպանութեան կազմակերպիչ մը, ազգային ինքնակառավարման ոգեշնչող մը, ազգային ինքնաբաւութեան ջատագով մը, ազգային ինքնաճանաչման ուսուցիչ մը, ազգային ինքնաբուխ զարգացման ներշնչող մը, ազգային ինքնատիրապետութեան ամրապնդիչ մը, ազգային ինքնուրոյնութեան պաշտպան մը, ազգային ինքնագոհացման ներ

մը կազմել ձեռնհաս անձերէ, եւ յառաջիկայ Պատգամ. ժողովին ներկայացնել մանրամասն ծրագիրը մը:

Միութեան համար հիմնադրամ

Հ. Ը. Միութեան ընդհ. Պատգամաւորական ժողովը սկզբունքով կ'ընդունի որ ունենայ հիմնադրամ եւ այս նպատակին համար ամէն տարի 5000 տոլար մէկ կողմ դրուի:

Այս ձեռնարկին յաջողութեան համար կը թելադրէ 30 ամեակի ռոճկատարութեան առթիւ եղող ձեռնարկներուն արդիւնքը յատկացնել հիմնադրամին:

Մասնաւոր նուէրներէ, նաեւ փոխան ծաղկեպսակի գոյացած գումարները յատկացնել հիմնադրամին:

Մասնաճիւղիս քով պահ դրուած գումարները ղրկել այս նպատակին:

«Հայ Սիրտ»

ա) Աւելցնել անդլերէնի բաժինը, պայծաղելով անդլիագիր աշխատակիցներով:

բ) Պարբերաթերթը աւելի տեղ պէտք է տայ Միութեան նպատակներուն եւ գործունէութեան:

գ) Թերթին նիւթական բացը դոցելու համար, բաժնեգինը 1·50 տոլարէն բարձրացնել 2 տոլարի, եւ արտասահմանի բաժնեգինը եւս բարձրացնել նոյն համեմատութեամբ:

Յատկացումներ

Նախ քան յատկացումներուն մէջ որեւէ փոփոխութիւն մացնելը, 37րդ Պատգամ. Ժողովը պարտք կը դնէ նորընտիր կեդրոնական վարչութեան վրայ կատարելու մանրակրկիտ քննութիւն մը արտասահմանի յատկացումներու ներկայ պայմանին մասին, ապա ձեռք բերուած ճշդրիտ թիւերուն եւ տուեալներուն հիման վրայ վերանայելով իր յատկացումներուն գումարները եթէ հարկ տեսնէ:

Նախահաշիւ

1957-58 տարեշրջանի նախահաշուի ընդհանուր գումարը որոշուած է 47·650 տոլար (աւելի քան 18 միլիոն ֆրանք):

Աւելորդ չէ յիշել, որ Պատգամ. Ժողովին մասնակցած են 101 վճռական ձայնով պատգամաւորներ, ՀՕՄի 90է աւելի մասնաճիւղերէ եւ Շրջ. Վարչութիւններէ:

Նորանոր նուաճումներ եւ յաջողութիւն մեր ՀՕՄին:

Ս. Տ. Թ.

ՍՏԱՑԱՆՔ

Հայրենիք Ամսագրին 1957 Օգոստոսի թիւը: Հրատարակութիւն «Հայրենիք»ի, Պոսթըն: Գինն՝ տարեկան 6 տոլար:

Բազմավէպ ամսագրի Մայիս-Յունիս, Յուլիս-Օգոստոսի թիւերը. Վենետիկի Մխիթարեան Միաբանութեան պաշտօնաթերթ: Տարեկան բաժնեգինն 3000 լիր, արտասահման 6 տոլար: Սէն Լազար, Վենետիկ, Իտալիա:

Բժիշկ, առողջապահական եւ բժշկ. ամսագիր, Օգոստոսի թիւը: Հասցէ՝ Պուաթ փոսթալ 4176, Պէյրութ, Լիբանան: Գինը տարեկան արտասահման 4 տոլար:

Նաւասարդի Մայիսի թիւը. պաշտօնաթերթ Հ.Մ.Ը.Մ.Ի., Պ. Այրէս:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

ՀԵՐՈՍՆԵՐՈՒ ՕՐԸ ԿՐՆՈՊԼԻ ՄԷՋ

●

ԿՐՆՈՊԼ (Յատուկ).— Կիրակի Օգոստոս 11ին Սէնթիզէի զեղեցիկ ծառաստանին մէջ ռոճուեցաւ Յանասորի արշաւանքին վաթսունամեակը, կազմակերպուած Հ. Ց. Դաշնակցութեան Կրնոպոլի Եօթնեկրայրեան կոմիտէի կողմէ:

Մշոյ Սուլթան Ս. Կարապետի ուխտատուներու պէս հայրենակարօտ հոծ բազմութիւն մը եկած էր ոգեկոչելու հայ հերոսներու խնկելի յիշատակները եւ հայկ. տոհմիկ ու խանդավառ մթնոլորտի մը մէջ օր մը ապրելու հայրենիքի սովորութիւններով եւ աւանդութիւններով, մանաւանդ ոգեւորուելու Հ. Ց. Դաշնակցութեան յուսատու հզօր խօսքով:

Կէսօրէն վերջ, հանդէսը բացուեցաւ ազանգական «Կարկուտ տեղաց»ով: Օրուան նախագահը ընկեր Ղ. Թորոսեան, քանի մը հակիրճ խօսքերով բացատրեց օրուան ռոճին իմաստը եւ թելադրեց հատուածիմ մնալ Հայուն ուխտին, որ է՝ հերոսներու յիշատակը ռոճել ազատ, միացեալ եւ անկախ Հայաստանի մէջ:

Ընկերը Վ. Բաբախեան երգեց Տարօնի ժողովրդական երկու երգեր, եւ պահ մը մեզի փոխադրեց մեր աւերակի վերածուած արձիւններու բոյնը իր քաղցր յիշատակներով: Տիկին Պայծառ Մուրատեան երգեց Գէորգ Զաւուշին նուիրուած երգը:

Օրուան բանախօսն էր մեր ընկերը Ս. Սիսլեան, որ ըսաւ. «Սիրելի հայրենակիցներ, վաթսուն տարիներ անցած են այն օրէն ի վեր, երբ Հ. Ց. Դաշնակցութիւնը կազմակերպեց Յանասորի արշաւանքը Մզաբիկ ցեղը պատժելու համար: Ցուլիսեան անմոռանալի առաւօտ մը 250 ֆետայիներ, ղեկավարութեամբ Իշխանին եւ Վարդանին, կ'արշաւէին արիւնարբու Շաթաք պէկի վրայ, կոտորելով Մզաբիկ ցեղի մէկ մասը, լուծելով Բարթողիմէոսի մօտ նահատակուած 800 վասպուրական – ցիներու վրէժը՝

Ընկերը յետոյ յայտարարեց.— «Զի բաւեր տակաւին Յանասորի արշաւանքին տարեդարձը ռոճելով դոհանալ, չի բաւեր մեր հայրերուն թողած բարոյական հարստութեամբ պարծենալ եւ զայն մսխել: Այժմ աւելի քան երբեք պէտք ունինք Յանասորի օրերու կամքին եւ հաւատքին, բոլորս ձեռք ձեռքի, մեռ ամէնօրեայ մըտահոգութեան առարկան պէտք է ըլլան մեր ժողովուրդի չահերը եւ մեր դաշը, անգամ մը եւս յաջողելով ինչպէս Յանասորի մէջ»:

Յուզմամբ ընկերները երգեցին «Մենք անկեղծ վկնուոր ենք»ը:

Ասոնք առաջ ընկեր Քիւրէճեան (Վալանսկն), որ Յանասորի արշաւանքին պատմականն ընելէ յետոյ, կոչ ըրաւ Նոր Սերնդականներուն որ հաւատարիմ մնան մեր ազգի Սասուն ընտանիքը առած. ծանր ուղեղնացութեամբ անցայ բոլոր Տարօն եւ Վասպուրական, ամէն տեղ քու օրհնեալդ եւ գովուելիդ կը լսէի, ամէն տեղ քու քաջութիւնդ կը պատմէին, եւ քու հետդ նաղդ կ'ողբային:

Գիշեր մը Ռշտունեաց Ոստան կեցանք, խեղճ բերդապահ ծերը որ անմխիթար էր, քու տղայութեանդ պատմութիւնն ըրաւ մեզի, քու առաջին դարձդ ի Յունաց յիշատակեց եւ քու վերջի փառքդ մեզի նկարագրեց. լինք քիչ պատմեց եւ ես չատ իմացայ: — Ի՞նչ որ մութ կար քու կեանացդ մէջ, ինձ համար յայտնի եղաւ:

— Ի՞նչ մութ կար որ դու չէիր իմացել, ըսաւ Գուրգէն դառնութեամբ եւ հառաչանքը խեղդելով:

— Ինչ որ մնացել էր: Ուստի երբ առաւօտուն մեր կարաւանը ուղեւորելու պատրաստուեցաւ, նայեցայ որ այդ ծերը... Գուրգէն՝ իր բոլոր ընտանեօք մեզ կ'ընկերանար. զարմացայ, իսկ նա ինձ յայտնեց, թէ Արծրունեաց անկարգ ծառայութենէն ճանձրացել՝ կ'ուզէր երթալ որ հին Տիկնոջ՝ Ռշտունեաց Օրիորդին՝ Անձեւացեաց գաւառ՝ խնդրել որ դինք ընդունի: Իր պատճառաւ մենք նաեւ Կանդուարի բերդը լաւ հիւրընկալուեցանք եւ Անձեւացեաց իշխանուհին որ Մուշեղ իշխանին հիւանդութեան պատճառաւ երկիրը կը կառավարէր, ամիսներով զմեզ պահեց մինչեւ որ Ակէոյ մէջ պէտք եղած նորոգութիւնները եղան: Հոն նաեւ քու կալանաւորութեանդ լուրը մեզ հասաւ եւ սկսանք մտածել ու պատրաստուիլ զքեզ ազատելու: Բայց չմոռցած մնացել էինք, վասնզի ամէն առեն անօրէնները քու բանտդ կը փոխէին. խեղճ Վահրիճ որ դիս եկաւ դտաւ Ակէ, ութ օր կը մնար, արեւմուտքէ հիւսիս՝ հիւսիսէ արեւելք քու բանտերուդ վրայ տեղեկութիւն կը բերէր. մինչեւ լուր բերաւ որ Դավրէժի Գմբէթի բերդը փոխադրուել ես:

Գուրգէն այս պատմութիւնը լուռ մտիկ ընելէն վերջ՝

— Հիմա ո՞ւր է Վահրիճ, հարցուց:

— Այստեղ դուրսը պէտք է լինի:

— Ինչո՞ւ չերեւար անպիտանը, ըսաւ Գուրգէն քմծիծաղով եւ իր մեծ ձայնով գոչեց.— Վահրի՛ճ:

— Հրամայէ՛ տէր, ըսաւ հաւատարիմ ծառան եւ եկաւ ձեռքը պագաւ:

— Ինչո՞ւ չես երեւար, Վահրիճ, դու որ այնչափ հոգ տարեր ես իմ վրաս, դերութեանս ժամանակ:

— Մխէ՞ք քեզի ծառայողը կրնար ուրիշ ծառայել որ անհոգ լինէի:

— Լա՛ւ, լա՛ւ, դնա՛ հանդիչ:

Եւ դառնալով Յոսրովու՝

— Հիմա մենք ի՞նչ ընենք, այն ինձ իմացուցէք:

— Մենք հիմա մէկ երկու ժամ հանդչելէ վերջ, կ'ելլենք ճամբայ, երեկոյին Յոսի պիւղերէն մէկուն մէջ կ'օթեւանինք: Եւ երկրորդ օրը կը հասնինք Կանդուար:

— Լա՛ւ:

Նոյն միջոցին պատանին որ Վահրիճ մտած առեն դուրս ելած էր, բերաւ սենեկին մէկ անկիւնը՝ ահագին սուր մը, վահան մը եւ նիզակ մը դրաւ:

— Այս քու քեռորդիդ զարմանալի սրտի է, Յոսրով, ամէն բան կը մտածէ, ըսաւ Գուրգէն ժպտելով:

— Այո՛, ամէն բան:

— Հիմա ո՞ւր դնաց:

— Ինք առանձին սենեակ մ'ունի, այնտեղ դիչերը կ'անցնի, վաղն առաւօտ կուդայ՝ կը տեսնուինք:

— Աստուած դինք պահէ:

Եւ Գուրգէն էլ չխօսեցաւ ու տարածուեցաւ քունն եղաւ: Իսկ Յոսրով իւր վերջին պատչան ես ըրաւ պահապաններն որոշելու եւ եկաւ Գուրգէնի սենեակը քնելու:

ԳԼՈՒԽ ԻԷ.

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆ ԲԱՐԵԿԱՄ

Երկու օր վերջ մեր այս բարեկամաց խումբը կը հասնէր Կանդուարի բերդը, ուր Հոդեաց վանքի Թէոդորոս վանահայրը՝ Յոսրով եւ Գուրգէն յոգնութիւն կ'առնուին երբ Հեղինէ Տիկին եկաւ իրենց բարի գալուստ մաղթելու: Նոյն այն սենեակն էր ուր երբեմն Գուրգէն տեսութիւն ունեցեր էր իր սրտին սիրելւոյն հետ:

ՏԵՐԵՆՑ

(Շար.)

ԱՐՇԱԿ ԳԷՈՐԳԵԱՆ

●

Փարիզի հայաչաս մէկ կեդրոնին՝ Ֆոպուր-Մօնմարթրը, Ռիւ Լաֆայէթի հանրածանօթ դէմքերէն մէկն էր Արշակ, որ իր հեզահամբոյր եւ համեստ բնաւորութեամբ՝ չահած էր լայն չրջանակի մը համակրութիւնն ու բարեկամութիւնը:

Վերջերս չրջուն սափրիչութիւն կ'ընէր եւ Ֆիկարոյի զործիքները պարունակող պայուսակն ի ձեռին՝ կ'այցելէր տուն եւ կը քալէր ու կը քալէր:

Հակառակ իր արհեստին՝ տակաւախօս մըն էր Արշակ, եւ միշտ իր այտերուն փոսերուն վրայ ունէր ժպիտ մը՝ ընկերացող իր նայուածքին, որ քաղցր էր, տխուր եւ խորաթափանց...

Թերեւս իր այդ խոր նայուածքը կը մեկնէր դէպի հեռուն, դէպի անցեալը, դէպի Սկիւտարի այն խանդավառ կեանքը, որուն առեղծագործ ուժերէն մին եղած էր Արշակ:

Իրապէս, Սահմանադրութեան առաջին օրերուն իսկ, Դաշնակցական ամուր ըմբռնումով մը, որ իր հետ կը տանի մինչեւ գերեզման, Ենովք Շահէնի, Րոբովամի, Ա. Մատաթեանցի եւ այլ հայրենանուէր անձերու հետ միացած, իր բովանդակ ոգին, սիրտը եւ ուժը տրամադրեց, եւ դարձաւ Սկիւտարի հայչունչ կեանքը կերտող դարբիններէն մէկը: Իր լայն բաժինը բերաւ տեղւոյն Բաֆֆի, Ցառաջդիմական միութեան ստեղծած հայկական չարժումներուն եւ հիմնադիրներէն մին եղաւ նոյնանուն ֆանֆարի կազմին, որ իր առեւին ունեցաւ եռանդուն գործունէութիւն:

Հայկական ազդային կեանք ստեղծելու ատակ համեստ աչխատաւոր մըն էր Արշակ Գէորգեան: Այս քանի մը տողերը, ընծայուած իր յիչատակին, թող չնչին վարձքը ըլլան իր հայրենանուէր խոնջէնքին:

Գ. Վ.

ԱՄՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

●

Ամերիկահայ գրականութեան մէջ ամենէն ուշագրաւ երեւոյթներէն մին է անկասկած Ամնայինի գործարանը: Ամնայինը կը նշանակէ Ամերիկահայ Ընկերվարական Միութիւն, որ կազմուած է Ամերիկայի տարածքին ցրուած հայ ընկերվարական տարրերէն: Ամնայինի գործարանը կը հրատարակուի Նիւ Եորքի մէջ, եւ կը կոչուի «Ազատ Խօսք»:

Ամնայինի գործարանը ունի իր ուրոյն ոճը, իր ուրոյն ձեւը, իր ուրոյն ոգին: Ան ոչ միայն ընկերվարական գաղափարներ կը քարոզէ, այլ նաեւ ամերիկահայ կեանքի ամէնէն կենսական հարցերուն կը տայ իր լուծումները: Ան ոչ միայն ընկերվարական գաղափարներ կը քարոզէ, այլ նաեւ ամերիկահայ կեանքի ամէնէն կենսական հարցերուն կը տայ իր լուծումները: Ան ոչ միայն ընկերվարական գաղափարներ կը քարոզէ, այլ նաեւ ամերիկահայ կեանքի ամէնէն կենսական հարցերուն կը տայ իր լուծումները

Նահանգներու Նախագահը ծանօթ չէ Միջին Արեւելքի իրական կացութեան։

Ցաւկանչական է այն պարագան, որ Թարազի (Սուրիոյ Արտ. Նախարարու – թեան քարտուղար) իր մամուլի ասուլիսին մէջ ըսաւ.— «Սուրիական կառավարութիւնը երբեք չըսաւ, թէ Ուշինկթընի կառավարութիւնը «ուժ ուաած» է վերջերս երեւան եկած «զաւադրութեան»։ Իսկ ամերիկացի երեք դիւանագէտները արտաքսուած են՝ «որովհետեւ անոնց ներկայութիւնը չէր կրնար բարելաւել երկու երկիրներու յարաբերութիւնները» եւ «զաւադրութեան» հարցը ոչ մէկ կապ ունի Սուրիոյ արտաքին քաղաքականութեան հետ։

Պատերազմական նախարար Մուհէտ Ադմ, որ Մոսկուայէն նոր վերադարձաւ, կարգ մը յայտարարութիւններ ըրաւ, ըստ նոյ համաձայն իր երկիրը կը դառնայ «դրական չէզոքութեան» ճաքմբուն վրայ, ինչպէս՝ Եգիպտոսի զաչնակից արաբական բոլոր երկիրները.— «Մի ստիպէք մեզ, ըսաւ ան, որ այս սահմանը անցնինք»։ Ադմ հաստատեց, որ խորհրդային զեկավարներ հրաւիրած էր Սուրիա։

× Իսրայէլի տիւրզի համայնքին պատգուիրը, Սուրիոյ Տիւրզիներուն մասին խօսելով, յայտարարեց.— « Սուրիոյ Տիւրզիները զօրաւոր ընդդիմութիւն մը ցոյց կուտան սուրիական նոր վարչակարգին հանդէպ ու եթէ պարագաները ստիպեն՝ անոնք կրնան զէնքի ուժով միջամըտել։ Այս պարագային, Իսրայէլի Տիւրզիները հրաման պիտի ուղեն, որ կարենան միջամտել Սուրիոյ իրենց հայրենակիցներուն»։

Միւս կողմէ, լաւատեղեակ շրջանակները կը յայտնեն, թէ Սուրիոյ մէջ որոշած են Խալէտ էլ Ադմը Զորհրդարանի Նախագահ ընել. այս ձեւով, բնականաբար անիկա պիտի յաջորդէ Հանրապետութեան Նախագահին, եթէ այս վերջինը ներկայանայ իր հրաժարականը։ Ծանօթ է, որ Խալէտ էլ Ադմ նախագահութեան զլխաւոր հակառակորդն է Շիւքրի Քուաթլիի, որուն ընտրութեան մէջ կարեւոր դեր մը խաղաց Եգիպտոսի Նախագահ Նասը։

ԽՈՎԱՐԱՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆԵ՞Ր ԼԻԲԱՆԱՆԻ ՄԷՋ

Միջին Արեւելքի չփոթ կացութեան անդրադառնալով, երէկ առաւօտ ձայնափիւռը յայտարարեց, թէ խոովարարական չարժումներ երեւան եկած են Լիբանանի կարգ մը շրջաններուն մէջ։ Կացութիւնը «մտահոգիչ» է, յայտարարեց Փարիզի ձայնասփիւռը։

Արդարեւ, ծանօթ է, որ քանի մը ահաբեկումներ եղած էին Լիբանանի մէջ, վերջին օրերուն։ Կառավարութիւնը որոշած էր Զորհրդարանին ներկայացնել այս հարցը, անմիջական քննութիւն առաջարկելով եւ պահնջելով, որ Ներքին Նախարարը լիազօրուի ձերբակալութիւններ ընելու։ Ապահովութեան սպասարկութիւններուն կողմէ ձերբակալուած խոովարարները, առնուազն վեց ամսուան բանտարկութեան պիտի դատապարտուին «Պետութեան ապահովութեան դէմ գործած» ըլլալու յանցանքով։

Կառավարութեան այս առաջարկը անակնկալի բերած է Լիբանանեան Զորհրդարանի չրջանակները։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

Ֆ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ բողոքեց Արեւմտեան Գերմանիոյ, Պալթիկի ափին Ատլանտեան Դաշնակցութեան ունեցած նաւային խաբխախներուն դէմ։ Դեսպան Սմիրով յայտնեց Արտաքին Նախարար Ֆոն Պրենթանոյի, թէ այդ խարխախները «սպառնալիք»ներ են Ֆ. Միութեան եւ ժողովրդավար Հանրապետութիւններու դէմ։

Ալժիրի Պատերազմական Ատեանը 11 պատամբներու պարագաները քննելով, երկու հոգի մահուան դատապարտեց, իսկ բացակայութեան եւ միւսներն ալ 2–8 տարուան բանտարկութեան եւ տաժանակիր աշխատանքի։

ՃԱՓՈՆԻ կառավարութիւնը Եգիպտոսի առաջարկեց, որ իր ներկայացուցիչները զրկէ Թոքիո, Ասուանի ամբարտակին չուրջ խորհրդակցելու համար։ Ճափոն կը մատածէ օգնութեան ձեռք երկարել Եգիպտոսի, մասնաւորապէս մարզի մէջ։

ԱՐԺԱՆԹԻՆԻ մէջ մէկ միլիոն հոգի վարակուած է «ասիական կռիսի»է. մեծ մասը՝ Պուէնոս-Այրէսի մէջ։

ՎԻԷԹՄԻՆԻ նախագահ Հօ Շի Մին Ռուսիա. քանի մը օր պիտի մնայ Սթալինկրատի մէջ։

ԱԼՊԱՆԻՈՑ մէջ համայնավար վարչակարգի հաստատումէն ի վեր, առաջին անգամ ըլլալով ամերիկացի լրագրողի մը անցագիր տրուեցաւ, որ այցելէ Թիրանա։

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ օդային ուժերու պաշտօնաթերթին համաձայն, Զորհրդային Միութիւնը ներկայիս ունի ինքնամուղ մը, որուն ժամական արագութիւնն է 2·700 քիլոմեթր։

ԼՈՆՏՈՆի «Տէյլի Էքսփրէս»ին համաձայն, հազարաւոր խորհրդային կամաւորներ հասած են Սուրիա։ Այս կամաւորները մաս պիտի կազմեն սուրիական բանակին, երբ անիկա բախում մը ունենայ Իսրայէլացիներու հետ։

ՄԱԿի ընդհանուր քարտուղարը՝ Տակ Համըրչոլտ մամուլի ասուլիսի մը ընթացքին յայտնեց թէ Հունգարիա պիտի երթայ։

ՍԱԿԱՐԱՆ Օպոսա. 22).— Զոյլ ոսկի 522·000, նափոլէոն 3820, զուիցերիական 3690, անգլիական 4620, քսան տոլարնոց 18·600, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) տոլար 453, սթերլին 1150, զուիցերիական 109, լիր 0,70, պելժիական 8,45։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Համախարհրդարանական Միութեան Փարիզի չրջաններու պատգամաւորական ժողովի վարչական անդամներէն Մարսէյլէն Պ. Կիրակոս Կիւմիւշեան, Վալանսէն Պ. Աղապապ Ահէմեան եւ Պ. Յակոբ Կարապետեան, Լիոնէն Պ. Զօհրապ Պօյաճեան եւ Պ. Մանուկ Մանուկեան, Լիոնի Ազգային Միութեան ներկայացան եւ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան Ֆոնտին համար յանձնեցին 50·000 ֆրանքի դումարը, իրենց 17րդ պատմ. ժողովին որոշումովը։ Այս առթիւ Լիոնի Ազգ. Միութիւնը եւ Եկեղեցւոյ Յանձնախումբը հրապարակաւ չնորհակալութիւն կը յայտնեն Փարիզի չրջաններու Համախարհրդային Միութեան։

×

Եկեղեցւոյ Տիկնանց Միութիւնը չնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ դումարները ի նպաստ Լիոնի եկեղեցւոյ չինութեան.— Պ. Յովհաննէս Նիկողոսեան իր զոքանչ մօր հանդուցեալ Նուարդ Միքայէլեանի մահուան առթիւ 10·000 Ֆր.։ Նէօվիլպըռնակ Պ. Խաչատուր Յովհաննէսեան արկածէ մը ազատելուն առթիւ կը նուիրէ 10·000 ֆրանք։

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ուսանող Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կըրնան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական։

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ։ Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր։

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ գլուխ 4·500 ֆրանք ամսականը, իսկ յետազային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք։

4) Համալսարանական Ուսանող ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէ րէ (75 ֆրանք)։

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ուսանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով։

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑի ԿԵԴՐ. ՑԱՆԶՆԱԺՈՂՈՎի
ՓԱՐԻԶ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին դլուխի կրպակը։

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի մէկ աղջկանց դիչերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին։

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաչարով օժտուած եւ հայերի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը։

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէա յի։

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աչխարհագրութեան մարզերուն մէջ։

Աչակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։ Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ
Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը մրուէ (Փրոֆ. Վէհօօկէն). — Ցաւութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխոքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհառն). — Մերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հայկ (Իշխանեան)։

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով։

տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւրոպական յարաբերութիւններու նայուածքը տակ։

Գրեց՝ ԳԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԵՄԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957 = Գինն՝ 1100 ֆրանք։

Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէ։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերամուտին առթիւ նկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան 200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք 300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Գիրք 400

Յ. Գազանեանի Քերականութիւնները

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական 250
Միջին դասընթացք 450
Բարձրագոյն դասընթացք 500

ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Ամսուան Բարձրագոյն դասընթացք, 1954 600

ԳԱՆՁԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք 500

ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. Պօղոսեան 600

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ 800

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.–Հայերէն Պ. Ահէմեան 1500

ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան 500

ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵՌԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱՒԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գարիկեան, Երուսաղէմ, 1952 1000

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աչխարհագրական, դիցարանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ 3000

ՀԱՑ.-ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բամաջեան 2000
ՀԱՑ.-ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաչեան 800
ԱՆԳԼ.-ՀԱՑ. Փրոֆ.-Ց.-Ց. Զադմաճեան 4000
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաչեան 3000
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան 3500
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան 750
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մաուլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաչեկազմ 3000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Ստ. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր 16·000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն 4000

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

«ՈՒՐ ԵՍ, ՄԱՅՐ ԻՄ...»

Գրեց՝ Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻՆ

Պատկերազարդ եւ չքեղ տպագրութիւն։ Գինը 100 փռանք

(Թղթատարական սակերու փոփոխութեան պատճառաւ, կը պահանջուի 50 Ֆրանք՝ փոստով ղրկելու պարագային։ Ուրեմն ղրկել ընդամէնը 150 Ֆրանք դը – րոշմաթուղթ)։

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԵՒԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

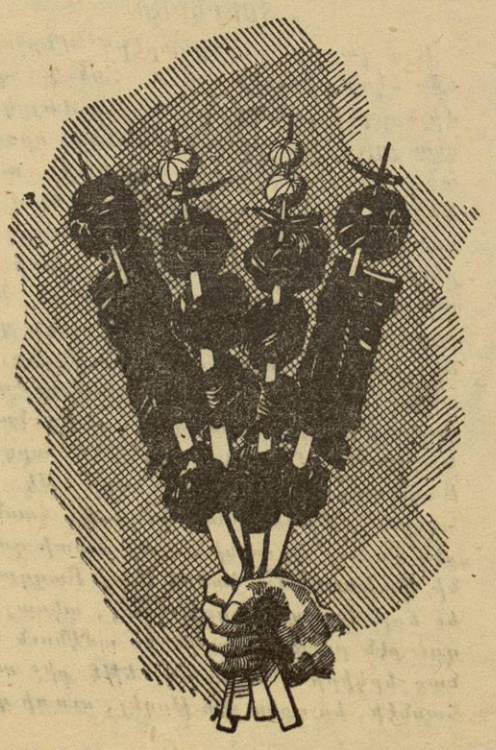
4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷԻ ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «չաչլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԿԻՐԱԿԻ
25
ՕԳՈՍՏՈՍ
●
DIMANCHE
25 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7975 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3777

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԱՐԵՒՄՏԱՀԱՅ ԼԵԶՈՒԻՆ

Նոյն ցեղէն սերող, նոյն հողամասին վրայ ապրող, նոյն հաւատալիքներն ու աւանդութիւնները ունեցող մարդիկ ազգ կը կազմեն, պայմանաւ որ անոնք նաեւ խօսին նոյն լեզուն:

Ազգի մը գլխաւոր յատկանիշներէն մէկն ալ լեզուն է ուրեմն:

Ասիկա ճշմարիտ է մանաւանդ հայ ազգին համար, որուն զաւակները զարերէ ի վեր նոյն հողամասին վրայ չեն ապրիր:

Լեզուն է այն զօրաւոր կապը, որ իրարու կը միացնէ աշխարհի չորս հովերուն ցրուած հայութեան բեկորները:

Առանց այդ նիւթեղէն կապին կարելի չէ ստեղծել հոգեկան միութիւն:

Եթէ հայ ժողովուրդը կրցած է կուրծք տալ ա՛յնքան փոթորիկներու եւ հասնիլ մինչեւ մեր օրերը, ատիկա առաւել-սրաի կը պարտի մեսրոպեան ոսկեղնիկ լեզուին:

Դարաւոր այդ թանկագին ժառանգութեան, ինչպէս նաեւ իր կրօնքին չնորհիւ է, որ Հայը չէ ձուլուած օտար բռնակալներու տիրապետութեան տակ:

Հայերէն լեզուով գրուած ձեռագիրներն ու տպուած գրքերն են, որ մեզի ճանչցուցած են մեր հայրերու գրական վաստակը, քաղաքակիրթ աշխարհի մշակոյթին բերած մեր նպաստը եւ մեր ազգային պատմութեան պանծալի գրուագները:

Անոնց չնորհիւ է, որ հոգեպէս հաղորդակից գարձած ենք մեր անցեալի փառքերուն հետ:

Հայերէն լեզուն գարձած է ազգապահպանման գլխաւոր ազդակը գարերու ընթացքին: Այսօր ալ նո՛յնքան կենսական է իր գերը:

Թէ՛ գարու վերջերը հայերէնը իր գրաբարեան հնութիւններէն եւ Թրքական փոխառութիւններէն ձերբազատուած ու մաքրուած՝ գարձաւ աշխարհաբար գրական լեզու:

Մանաւանդ արեւմտահայ աշխարհաբարը հասաւ այնպիսի կատարելութեան մը, որ 1914էն առաջ իսկ բարի նախանձը կը չարժէր յայտնի գրագէտներու եւ բանաստեղծներու, որոնք կը ստեղծագործէին սահմանին միւս կողմը:

Արեւելահայ եւ արեւմտահայ լեզուները գարգացան եւ յեղաչրջում կրեցին ժամանակի ընթացքին: Ենթարկուեցան քաղաքական պայմաններու ազդեցութեան:

Արեւմտահայ լեզուն հայրենիքէն դուրս, Սփիւռքի մէջ, հակառակ բոլոր աննպաստ պայմաններուն, պահեց իր մաքրութիւնն ու կատարելութիւնը: Հաւատարիմ մնաց Սահակ Մեսրոպի եւ Ոսկեդարի մեր անմահ Թարգմանիչներու կերտած բիւրեղեայ բառերուն եւ ուղղագրութեան: Քերականական սքանչելի օրէնքներուն: Բառակերտումի կանոններուն: Ընթացաւ ժամանակին հետ եւ ճոխացաւ արդիական, նոր բառերով եւ յատկութիւններով:

Այսօր ճակատը բարձր բռնած՝ հպարտութեամբ ողջոյն կուտայ անցեալի մեր գրական փառքերուն եւ ինքնավստահ՝ յուսալից աչքերով կը նայի ապագային:

Կը չարունակէ իր պատմական առաքելութիւնը, իրրեւ հարազատ աւանդապահը անցեալի մեր վաստակին: Իրրեւ զօդող կամուրջ հինին եւ նորին միջեւ:

Հայկական արտասահմանը հաւատարմօրէն փարած է արեւմտահայ մաքուր լեզուին, ջանալով զարգացնել ու ճոխացնել զայն ժամանակին հետ:

Հայրենիքէն հեռու, տարագրի մեր սըխուր կեանքին մէջ ոչ-արհամարհելի մըխիթարութիւն մըն է այս:

Գիտնա՞նք յարգը մեր գեղեցիկ լեզուին: Թոյլ չտա՞նք որ օտար, խորթ ձեռքեր ապճառեն զայն:

Ձեռքէ չհանե՞նք մեր թանկագին հարբուտութիւնը:

Տեսէ՛ք թէ ի՜նչ օրերու հասեր է արեւելահայ լեզուն...

ՀՐԱՆՏ-ՇԱՄՈՒՏԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԵՐԿՈՒ ԺՈՂՈՎՆԵՐ՝ ՍՈՒՐԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՄԷԿԸ ՊՈԼԻՍ, ՄԻՒՍԸ ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

●

ՔՈՒԱԹԼԻ.— «ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐ ՉԵՆՔ»

Ներկայիս, արաբական երկիրներու նախագահներու եւ թագաւորներու միջեւ երկու խորհրդաժողովներ կը դումարուին:

Առաջինը՝ Պոլսոյ մէջ, ուր կը գանուին Յորդանանի Հիւսէյն արքան ու իր գարմիկը՝ Իրաքի Ֆայսալը: Երկու վեհապետները տեսակցութիւններ կ'ունենան Թուրքիոյ Նախագահին եւ Վարչապետին հետ:

Այս առթիւ, երէկ առտուան ձայնասփիւռը հաղորդեց, թէ Հիւսէյն ու Ֆայսալ թագաւորները անակնկալ հանդիպում մը ունեցած են, հեռաւեալ պարագաներու մէջ.— Յորդանանի Հիւսէյն արքան երբ վոսպորի ափերուն կը պատէր իր «վէպէթ»ին հետ, երիտասարդ մը կը նետուի կառքին մէջ... Ֆայսալ թագաւորն էր: Ու երկու վեհապետները քանի վայրկեան տեւող խօսակցութիւն մը կ'ունենան Սուրիոյ մասին... այս խորհրդակցութիւնը նախատեսուած չէր:

Աղեքսանդրիոյ մէջ (Եգիպտոս) Նախագահ Նասր այցելութիւն մը պիտի տար Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Քուաթլիի, որ կը խնամուի էլ-Մոասան հիւանդանոցին մէջ: Գնդ. Նասր նախապէս խորհրդակցութիւն մը ունեցած էր արդէն Արաբիոյ դեսպան չէյխ Իպրահիմ Սուլթան Իպն Օդէյլի հետ, որ Նախագահին յանձնած էր Սէուտ արքային անձնական նամակը:

Նասր եւ Քուաթլի պիտի քննեն Սէուտ թագաւորին տուած խորհուրդները. Արաբիոյ վեհապետին միջնորդի դերը հետզհետէ լուրջ կշիռ մը կը սառնայ, Յորդանանի տագնապէն ի վեր: Քուաթլի-Նասր տեսակցութիւնը վճռական դեր կրնայ խաղալ Դամասկոսի մէջ, եթէ Սէուտի առաջարկները ընդունուին:

Մինչ այս մինչ այն, Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահը Աղեքսանդրիոյ մէջ եւ Պաասէական Նախարարը՝ Ամմ, Դամասկոսի մէջ, միաժամանակ յայտարարեցին, թէ «Սուրիա համայնավար երկիր մը պիտի չըլլայ»:

Նախագահ Շիւքրիւ Քուաթլի որ միշտ եգիպտոս կը գտնուի, ուրբաթ օր կարգ մը չահեկան յայտարարութիւններ ըրաւ Գահիրէի «էլ Ահրամ» թերթին:

Նախագահը չեչտեց թէ «Արեւմտեանները, մանաւանդ Միացեալ Նահանգները պէտք է մեզի մինակ ձգեն»:

« էլ Ահրամ » կ'ըսէ թէ Նախագահ Քուաթլի յիշած է թէ «ամերիկեան գաղդրութիւնը առաջին գաղդրութիւնը չէր կազմակերպուած օտար աշխարհակալութեան մը կողմէ, կործանելու համար ազատագրուած երկիրներու անկախութիւնը»:

«Երէկ Պերմիւտեաններու ժողովն էր, այսօր ուրիշ մը՝ Ատլանտեան Դաշինքի երկիրներուն, վաղը տակաւին չատ ուրիշներ, բայց արաբական ազգայնականութիւնը, ինչպէս հսկայ մը, պիտի ցցուի եւ կենայ միշտ պաշտպանողականի վրայ, ընդունակ ըլլալով պարտութեան մատնել բոլոր մեզի դէմ ժողովներու եւ դաշադրութիւններու նպատակները»:

Պատասխանելով լրագրողին հարցումին թէ Սուրիա դէպի համայնավարութի՞ւն կ'երթայ, Քուաթլի ըսաւ.— «Կը ցաւիմ յայտնելու թէ Արեւմուտքը ի վիճակի չէ զանազանելու համայնավարութիւնը՝ ազատագրման չարժումէն եւ արաբական ազգայնականութիւնը: Արեւմուտքի համար անոնք որ չեն հետեւիր իրեն, համայնավար են:

«Արաբական երկիրները երբեք չեն կըրնար խաբխոխ մը դառնալ համայնավարութեան համար կամ որեւէ ուրիշ վարդապետութեան համար: Ուրիշ ոչ ոքի համար խաբխոխ մը չեն կրնար դառնալ, բայց երենց ժողովուրդին»:

Նախագահ Քուաթլի «ցաւալի» որակեց ամերիկեան յայտարարութիւնները Սուրիոյ մասին:

«Մեզի համար ինչ փոյթ թէ մեզի համայնավար նկատեն, այնքան ատեն որ կը պահենք հաւատքը արաբական ազգայնականութեան եւ կը ձգտինք իրագործելու մեր ազգային նպատակները:

« Թշնամութիւն չունինք ոչ ոքի դէմ եւ չենք ուզեր ոչ ոք խրտչեցնել: Մեր քաղաքականութիւնը, ինչպէս յաճախ յայտարարած ենք, չէզոք է եւ ոչ-ուղեկից: Կ'ուզենք որ Արեւմուտքը հասկնայ այս քաղաքականութիւնը իր իսկական լոյսով: Կ'ուզենք որ գադրի գաւադրութիւններ սարքել մեզի դէմ »:

× Հռոմի սուրիացի դիւանագործական կըցորդը դնդապետ Իպրահիմ Հիւսէյն, պատասխանի իրաւունք խնդրեց Իտալիայէն: Ինչպէս յայտնի է, Հիւսէյն ամբաստանուած էր իրրեւ մեղսակից ամերիկեան «գաւադրութեան» եւ պաշտօնանկ եղած, բայց մերժած էր Դամասկոս վերադառնալ:

× Միացեալ Նահանգներու Արտաքին Նախարարութիւնը Թուրքիա գրկեց Միջին Արեւելքի հարցերուն իր գլխաւոր մասնագէտը՝ Լոյ Հէնտերսըն, որ խորհրդակցութիւններ պիտի ունենայ Արեւմտեան քաղաքականութեան կողմնակից պարագլուխներու հետ: Հէնտերսըն կիրակի օր կը հասնի Անգարա, որմէ առաջ պիտի

✤ ՕՐՔ ՕՐԻՆ ✤

●

«ՀԱՐՑՆ ԷՊ Ա, ԱՂԲԵՐ»

Տարին տասներկու ամիս, կրնաւէք իրաբռնս հետ վիճիլ՝ կարգ մը օտար բառեր մեր բառարանին ներս առնելու հարցին շուրջ, առանց եզրակացութեան մը յանգելու: Որովհետեւ, տակաւին չունինք հեղինակաւոր մարմին մը, որուն խօսքը մըտիկ պիտի ընէինք:

Մեր հրաշափայլ լեզուն շատ հարուստ է, շատ ճոխ ու շատ ճկուն: Երբ օտար բանուկ բառի մը համազօրը չունինք, կը մտածենք գրաբարի պարտէզը եւ յանկարծ կը շինենք նոր բառ մը, որուն մասին մըտածած անգամ չէինք մեր եզնիկներն ու խորենացիները:

Ունինք հրաշագործ տառ մը — Այբը, որ իրարու կը կապէ երկու անջատ բառեր ու մեզի կը հրամցնէ նորութիւն մը: «Այբ»ը օգնութեան կը հասնի մեզի երբ անոնցկած ենք:

— Ի՞նչ յուսահատեր ես, մա՛րդ Աստուծոյ... Ա՛ռ «օդ»ը, ա՛ռ «ճառ»ը... Չիս այդ երկուքին միջեւ նստեցուր, կ'ունենաս «օդանաւ»ը: «Հեռու»ին «ռ»ն ջնջէ, անոր տեղը ինծի տուր, բոնէ «ձայն»ին ականջէն, բե՛ր իմ աջ կողմս դիր եւ արդէն շինուած կ'ըլլայ «հեռաձայն»ը, գոր հինգերորդ դարուն չունէինք:

Երբեմն, «Այբ»ին օժանդակութեան ալ պէտք չունինք: Կը բռնենք երկու Գոյականիներու օձիքէն եւ իրարու փակցնելով զանոնք, կը շինենք ուրիշ Գոյական մը — բարեսիր, երկաթուղի:

Նոյն ձեւով, կ'օգտուինք նաեւ մեր Ածականիներէն, Բայարմատներէն, Մակբայներէն եւ մնացեալներէն:

Բայց, կրնա՞ք ամէն ատեն, այս արագրողութեամբ, նոր գիւտեր ընել: Դժբախտաբար, ո՛չ: Կան բազմաթիւ անգլերէն, ֆրանսերէն կամ գերմաներէն բառեր, որոնք անբարգմանելի են մեզի համար եւ չենք կրնար անոնց իմաստը տալ մէկ բառով: Զմոռնա՛ք, Անգլիացին ու Ամերիկացին ալ, յաճախ, չեն կրնար թարգմանել ֆրանսերէն այսինչ բառը ինչպէս ֆրանսացին չի կրնար մէկ բառով, տալ անգլերէն այսինչ բառին իմաստը:

տալ անգլերէն այսինչ բառին իմաստը:

Ուրեմն, մի՛ մեղադրէք մեր Մեծասքանչը եւ մի՛ ըսէք.

— Եղբա՛յր, մեր լեզուն ալ ադհատ լեզու է...

Այս ամբաստանութիւնը ընողներուն հարցուցէք անգլերէնները կամ ֆրանսերէնները — երկուքն ալ հարուստ լեզուներ — «աղջիկտես»ին, «ձեռնպագ»ին, «հիւանդտես»ին, «աչէդ լոյս»ին, «բարով վայրես»ին, «անուշներ ըլլայ»ին, «խօսքապ»ին, «աչէս պաղեցաւ»ին, «ճիթ-ես բերնէս եկաւ»ին, «անցած ըլլայ»ին, «կարօտ»ին եւ ուրիշ հրաշալիքներու, որոնք կը գեղեցկացնեն մեր ժողովրդական բարբառը:

Աւելորդ է ըսել որ Անգլիացին, Ֆրանսացին եւ Իտալացին ու, նոյնիսկ, Թուրքը, ունին գոհարներ, որոնց հարազատ իմաստը չենք կրնար տալ՝ մէկ բառով:

Ո՞ր օտար բառերուն հաղաքացիութեան վկայական պիտի տանք, մեր բառարանին ներս:

Իրաւունք չունինք պատգամներ արձակելու: Բայց, իրաւունք ունինք բողոքելու այն իմաստակներուն դէմ, որոնք կը գրեն «տելեֆոն», «ըէժիմ», «աթոմական», «թէնիք», «թէլէվիժըն», «սենատ» եւ բազմաթիւ ուրիշ յիմարութիւններ:

Մեզի ուղեցոյց պիտի ըլլայ հետեւեալ պայմանը — երբ օտար բառին հոմանիշը չենք կրնար տալ, մէկ բառով, գրաբարի աղբիւրին դիմելէ ետքն ալ, այն ատեն այդ օտար բառը Հայ կը ձեռնադրենք: Բայց, այս ձեռնադրութիւնը պէտք է կատարեն մեր հայագէտները, ո՛չ թէ մեր կիսկատար գրողները, որոնցմէ շատերը հայերէն չեն գիտեր:

Հայագէտներ կա՞ն: Այո՛: Ինչպէ՞ս իրարու հետ պիտի բերենք այդ հերոսները:

— Հարցն էդ ա, աղբե՛ր...

Ենթադրենք որ բերինք, իրենց խօսքը մտիկ պիտի ընե՞նք:

— Էդ էլ մի ուրիշ հարց...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԱՊԱԶԻՆՈՒՄԸ

●

ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿԻՆ ՄՈՍԿՈՒԱ ԿՐ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ՊԱՅԹԻՒՆՈՎ

Լոնտոնի Ապազինման ժողովին մէջ, խորհրդային պատուիրակ Վալերիան Զորին կարգ մը դատապարտութիւններ ըրաւ Արեւմտեաններու առաջարկներուն դէմ: Անգլիոյ Արտաքին Նախարարութեան պաշտօնեան՝ Օրմսպի-Կոր, այս առիթով, չեչտեց թէ կացութիւնը դարձեալ բարդացած է:

Արդարեւ, մինչ Արեւմտեանները խաղաղութեան իրենց առաջարկները կը բանաձեւեն, անդին, Խ. Միութիւն հիւլէական փորձեր կը կատարէ, Արեւմուտքին այս ձեւով պատասխանելու տպաւորու-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

հանդիպի նաեւ Միջին Արեւելքի այլ երկիրները, սուրիական տագնապին չուրջ վաւերական տեղեկագիր մը պատրաստելու համար:

× *Արաբիա բողոքագիր մը ներկայացուց Մեծն Բրիտանիոյ, Պիւրեմիա ովասիսին պատերազմական նպատակներու համար օգտագործման դէմ: Արաբիա կը յայտնէ, թէ այդ ովասիսը Օմանի եւ իր երկրին միջեւ չարաբերութեան գլխաւոր ուղին է:*

Այս բողոքագիրը Անգլիոյ Արտաքին Նախարարութեան չանճնուեցաւ փաքիստանցի միջնորդի մը կողմէ: Կը կարծուի թէ Մեծն Բրիտանիա պիտի մերժէ ընդունիլ Արաբիոյ բողոքները:

ԼՅՈՒԶՈՒԿԱ ՖԱՆՏԱՍ
ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԳԵՂԵՑԻԿ ՅԱՐԳԱՆՔԸ
(ՍԼԱՎԵ ԳՈԵՏՀ)

Ա.

Մի հոսող ցուրտ գիշեր («Ցուրտ հոսող» 18 Փետր.) Բոբ Վէտ Վէկ ու Ֆրէնկ Ֆոքս, որոնք ինչ որ գործ ունէին Ֆրէնկ Նիւսոնի հետ, հաւաքուեցան Ֆրէնկի տան մեծ սենեակին մէջ։ Ֆրէնկ ինքն էլ ներկայ էր։ Ան ծխամորճը բերանին՝ նստած էր իր սիրելի բազկաթոռին մէջ։ Ան ուրախ էր, որ իր հին ընկերները հաւաքուած էին իր տունը։ Ան ուզում էր, որ նրանք մնան այնտեղ մինչեւ առաւօտ։ Ֆրէնկ ամուսնացած էր, եւ նրա կինը ամենայն սիրով ընդունում էր իր հին ընկերներին։

Ֆրէնկ Նիւսոնը ծնուել էր Ամերիկայում, բայց նրա հայրը եղել էր հայ։ Ան ինքն էլ գիտէր հայերէն լեզուն, եւ երբեմն-երբեմն նա խօսում էր հայերէն իր հօրից սորված մի քանի բառեր։ Ֆրէնկ ունէր մի մեծ ֆաբրիկա, որի մէջ շատ բանուորներ էին աշխատում։ Ան հարուստ մարդ էր, եւ նրա ընկերները գիտէին այդ։ Ֆրէնկ ինքն էլ գիտէր, որ իր ընկերները աղքատ են, եւ ամէն անգամ, երբ նրանք գալիս էին իր տունը, նա ուրախ էր լինում նրանց տեսնելով։

Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը շատ մեծ էր։ Ան ունէր մի քանի յարկեր, եւ ամէն յարկում կային շատ սենեակներ։ Ֆրէնկ ամենից շատ սիրում էր ապրել առաջին յարկում, որտեղ կային մեծ սենեակներ, եւ որտեղ նա կարող էր ընդունել իր ընկերներին։

Ֆրէնկ Նիւսոնի ընկերները՝ Բոբ Վէտ Վէկ, Ֆրէնկ Ֆոքս եւ Ջոն Ռոբինսոն, ամէնքն էլ աղքատ տղաներ էին։ Նրանք ապրում էին Նիւ Եորքի մի աղքատ թաղամասում, եւ ամէն անգամ, երբ նրանք գալիս էին Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը, նրանք ուրախանում էին, որ կարող են մի քանի ժամ ապրել հարուստների պէս։

Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը գտնուում էր Նիւ Եորքի ամենագեղեցիկ թաղամասում, եւ ամէն անգամ, երբ նրա ընկերները գալիս էին այդ տունը, նրանք զգում էին, որ իրենք էլ հարուստ են։

Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը շրջապատուած էր մեծ պարտէզով, որի մէջ կային ծառեր, ծաղկանոցներ եւ շատրուաններ։ Ամառ ժամանակ այդ պարտէզում շատ հաճելի էր զբօսնել։ Ֆրէնկ Նիւսոնի տան առջեւ կանգնած էր մի մեծ ինքնաշարժ, որ նրան ծառայում էր ճանապարհորդելու համար։ Ֆրէնկ Նիւսոնը շատ էր սիրում իր ինքնաշարժը, եւ ամէն անգամ, երբ նա գնում էր ուրիշ քաղաքներ, նա միշտ իր հետ էր տանում իր ինքնաշարժը։

Ֆրէնկ Նիւսոնի ընկերները՝ Բոբ Վէտ Վէկ, Ֆրէնկ Ֆոքս եւ Ջոն Ռոբինսոն, ամէնքն էլ աղքատ տղաներ էին։ Նրանք ապրում էին Նիւ Եորքի մի աղքատ թաղամասում, եւ ամէն անգամ, երբ նրանք գալիս էին Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը, նրանք ուրախանում էին, որ կարող են մի քանի ժամ ապրել հարուստների պէս։

Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը գտնուում էր Նիւ Եորքի ամենագեղեցիկ թաղամասում, եւ ամէն անգամ, երբ նրա ընկերները գալիս էին այդ տունը, նրանք զգում էին, որ իրենք էլ հարուստ են։

Ֆրէնկ Նիւսոնի տունը շրջապատուած էր մեծ պարտէզով, որի մէջ կային ծառեր, ծաղկանոցներ եւ շատրուաններ։ Ամառ ժամանակ այդ պարտէզում շատ հաճելի էր զբօսնել։ Ֆրէնկ Նիւսոնի տան առջեւ կանգնած էր մի մեծ ինքնաշարժ, որ նրան ծառայում էր ճանապարհորդելու համար։ Ֆրէնկ Նիւսոնը շատ էր սիրում իր ինքնաշարժը, եւ ամէն անգամ, երբ նա գնում էր ուրիշ քաղաքներ, նա միշտ իր հետ էր տանում իր ինքնաշարժը։

— Ո՛չ, ոչ, ոչ, — ասաց Ֆրէնկ Նիւսոնը, երբ նրա ընկերները յայտնեցին, որ ուզում են գնալ։ — Ես չեմ թողնի ձեզ գնալ։ Ես ուզում եմ, որ դուք մնաք այստեղ մինչեւ առաւօտ։ Մենք կարող ենք զբօսնել պարտէզում, կամ էլ կարող ենք նստել սենեակում եւ խօսել։ Ես ուզում եմ, որ մենք միասին ուրախ ժամանակ անցկացնենք։

Ֆրէնկ Նիւսոնի ընկերները գիտէին, որ նրա խնդիրքը չի կարելի մերժել, եւ որ նրանք պէտք է մնան։ Ֆրէնկ Նիւսոնը շատ էր սիրում իր ընկերները, եւ նրանք էլ սիրում էին նրան

ԺԱՂՈՎՐԴ

Վ. ՊԱՈՒՆ

•

ՄՈՒԿՈՒՆՔՈՓՈՒՄ

Գերդաստանի ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնացած էր Հովհաննես Ալեքսանի վրա, որ նոր էր վերադարձել Ամերիկայից։

— Հապա պատմիր, ինչպես էր Ամերիկան, ինչպես էին ապրում հայերը այնտեղ, ինչպես էր ընդունում քեզ Ամերիկան, ինչպես էին ընդունում հայերը, ինչպես էին ապրում, ինչպես էին աշխատում, ինչպես էին վաստակում, ինչպես էին ծախսում, ինչպես էին խնայում, ինչպես էին ուրախանում, ինչպես էին տխրում, ինչպես էին ծիծաղում, ինչպես էին լալիս, ինչպես էին ամուսնանում, ինչպես էին ամուսնացնում, ինչպես էին ծնվում, ինչպես էին մեռնում, ինչպես էին թաղում, ինչպես էին հիշատակում, ինչպես էին մոռանում, ինչպես էին սիրում, ինչպես էին ատում, ինչպես էին նախանձում, ինչպես էին ներում, ինչպես էին չներում, ինչպես էին հավատում, ինչպես էին կասկածում, ինչպես էին հարցնում, ինչպես էին պատասխանում, ինչպես էին լռում, ինչպես էին խոսում, ինչպես էին գրում, ինչպես էին կարդում, ինչպես էին նայում, ինչպես էին տեսնում, ինչպես էին չնկատում, ինչպես էին զգում, ինչպես էին չզգում, ինչպես էին ուզում, ինչպես էին չուզում, ինչպես էին կարողանում, ինչպես էին չկարողանում, ինչպես էին պետք, ինչպես էին պետք չէ, ինչպես էին հարկավոր, ինչպես էին հարկավոր չէ, ինչպես էին կարելի, ինչպես էին կարելի չէ, ինչպես էին թույլատրելի, ինչպես էին թույլատրելի չէ, ինչպես էին ներելի, ինչպես էին ներելի չէ, ինչպես էին հանդուրժելի, ինչպես էին հանդուրժելի չէ, ինչպես էին ընդունելի, ինչպես էին ընդունելի չէ, ինչպես էին սովորական, ինչպես էին անսովոր, ինչպես էին հասկանալի, ինչպես էին անհասկանալի, ինչպես էին ընդհանրապես, ինչպես էին հատկապես, ինչպես էին միշտ, ինչպես էին երբեք, ինչպես էին ամեն օր, ինչպես էին ամեն ժամ, ինչպես էին ամեն րոպե, ինչպես էին ամեն վայրկյան, ինչպես էին ամեն ակնթարթ, ինչպես էին ամեն պահ, ինչպես էին ամեն անգամ, ինչպես էին ամեն դեպքում, ինչպես էին ամեն պարագայում, ինչպես էին ամեն տեսակետից, ինչպես էին ամեն կողմից, ինչպես էին ամեն ուղղությամբ, ինչպես էին ամեն տեղ, ինչպես էին ամենուր, ինչպես էին ամենքի մոտ, ինչպես էին ամենքի համար, ինչպես էին ամենքի հետ, ինչպես էին ամենքի վրա, ինչպես էին ամենքի դեմ, ինչպես էին ամենքի մեջ, ինչպես էին ամենքի միջև, ինչպես էին ամենքի միջից, ինչպես էին ամենքի կողքին, ինչպես էին ամենքի ետևում, ինչպես էին ամենքի առաջ, ինչպես էին ամենքի հետևից, ինչպես էին ամենքի ներքևում, ինչպես էին ամենքի վերևում, ինչպես էին ամենքի ներսում, ինչպես էին ամենքի դրսում, ինչպես էին ամենքի ներսից, ինչպես էին ամենքի դրսից, ինչպես էին ամենքի վրայից, ինչպես էին ամենքի տակից, ինչպես էին ամենքի կողքից, ինչպես էին ամենքի ետևից, ինչպես էին ամենքի առաջից, ինչպես էին ամենքի հետևից, ինչպես էին ամենքի ներքևից, ինչպես էին ամենքի վերևից

թիւնը ձգելով։ Կրեմլին, ուրբաթ օր Սիպերիոյ մէջ պայթեցուց հիւլէական իր զօրաւորագոյն ռումբը։

Ապագինման ժողովին մէջ, անգլիացի պատուիրակը չհետը գնելով այս կէտին վրայ, Ա. Միութեան ոչ-խաղաղական ըղդացումներուն փաստը նկատեց պայն։

Մոսկուայի ներկայացուցիչը՝ Զորին, անմիջապէս հակազդելով անգլիացի պատուիրակին, չարք մը հարցումներ ըրաւ, աւելի ապահով տեղեկութիւններ ունենալու համար հիւլէական փորձերը երկու տարիով յետաձգելու Արեւմտեան վերջին առաջարկին շուրջ։

Պատասխաններ տուին Ֆրանսայի պատուիրակ Ժիւլ Մոք եւ Միացեալ Նահանգներու ներկայացուցիչ Սթասըն։

Ցաջորդ նիստը պիտի դումարուի չորեքշաբթի օր։

× Ուոշինկթընէն, հիւլէական ուժի յանձնախումբը կը հաղորդէ, թէ Սիպերիոյ մէջ ուրբաթ օր «կարեւոր» պայթիւն մը եղած է։ Նոյն օրը, Նեվատայի անապատին մէջ, Միացեալ Նահանգները պայթեցուցած են 1957ի իրենց տասներերորդ հիւլէական ռումբը։

ՌՈՒՍԵԻԳԵՐՄԱՆ ՑՆԱՌԻԿԸ

●

Ինչպէս ծանօթ է, ամիսէ մը ի վեր Մոսկուայի մէջ սկսած են ռուսեւգերման խորհրդակցութիւնները։ Ցաճախ ընդհատուելէն անոնք, անհամաձայնութիւններու հետեւանքով։ Մոսկուայի վերման պատուիրակութեան առաջնորդը՝ Լաթ, որ երկրորդ անգամ ըլլալով պոնն գացած էր, իր կառավարութեան հետ խորհրդակցելու համար, վերադարձած է Ա. Միութիւն։

Ներկայ պայմաններու մէջ դժուար է թէ համաձայնութիւն մը կարելի ըլլայ գոյացնել Ա. Միութեան եւ Արեւմտեան Գերմանիոյ միջեւ։ Այս է նաեւ կարծիքը՝ Մոսկուայի Արեւմտեան չրջանակներուն, որոնք ճախորդութիւնը կը վերագրեն Կրեմլինի չկամութեան։

Այս ուղղութեամբ յատակ յօդուած մը կայ «Փրաւտա»յի մէջ։ Խորհրդայինները բանակցութեանց առանցքը կը նկատեն անտեսական յարաբերութիւնները՝ երկու երկիրներու միջեւ։ Այս մարզին մէջ, Մոսկուա կարեւոր առաջարկներ կ'ընէ Արեւմտեան Գերմանիոյ։

Գալով պոննի կառավարութեան՝ գըլխաւոր մտահոգութիւնն է Ա. Միութեան մէջ գտնուող Գերմանացիներու հայրենադարձը։ Դաշնակցային Հանրապետութեան Արտաքին նախարար Ֆոն Պրենթանոյի համաձայն, եթէ Մոսկուա ընդունի խորհրդակցիլ Գերմանացիներու հայրենադարձին մասին եւ բարի կամեցողութեան արտայայտութիւններ ցոյց տայ՝ ո՛չ մէկ պատճառ կայ, որ Գերմանիա առեւտրական համաձայնութիւններ չկնքէ։ Սակայն, այնպէս կը թուի, թէ Խորհրդայինները իրենց տեսակէտէն հրաժարելու միտք չունին։

× Պոննի պաշտօնական չրջանակները կը հաղորդեն թէ 566 նախկին էս-էսներ ընդունուած են գերմանական նոր բանակին մէջ։ Ասոնց մէջ կը գտնուին 45 նախկին սպաներ։ Ցարդ, 4386 նախկին էս-էսներ դիմում կատարած էին գերմանական նոր բանակին մաս կազմելու համար։ Դիմումներուն մեծ մասը մերժուած է։

ՋԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՄԵՐԻԿԱՑի 41 երիտասարդներ երէկ հասան Փէքին, այս ձեւով Միացեալ Նահանգներու Արտաքին նախարարութեան դըրած արգելքը վերջացած է՝ համաչնաւոր Չինաստան այցելողներուն համար։ Ամերիկացիները կ'ընկերանան տասներկու այլ ազգերու երիտասարդ ներկայացուցիչներու, որոնք մասնակցած էին Մոսկուայի երիտասարդական փառատօնին։

ՍԻՆԿԱՓՈՒՐի մէջ համայնավարական դաւադրութիւն մը երեւան ելաւ։ Երեսունի մօտ քաղաքական դէմքեր ձերբակալուեցան, ոստիկանութեան կողմէ կատարուած խուզարկութեան մը ընթացքին։

ՖՐԱՆՍԱՑի Արտաքին նախարար Փինօ, իր պաշտօնակիցներուն ընկերակցութեամբ, չարաթ առաւօտ հասաւ Բիօ ու Ժանէյրօ։ Փինօն դիմաւորելու գացած էին Պրազիլիոյ Արտաքին նախարարն ու Ֆրանսական դեսպանը։

ՍԷՈՒԼի մէջ, Հարաւ-Քորէական ոստիկանութիւնը երեւան հանած է խորհրդային լրտեսական ցանց մը, որ հինգ տարիէ ի վեր կը գործէր երկրին մէջ, կարեւոր տեղեկութիւններ յանձնելով Մոսկուա։

ՖՐԱՆՍԱՑի գրամատան պաշտօնեաները նոր բողոքներ կը ներկայացնեն, անցեալ Յուլիսի ընթացքին իրենց ըրած գործադուլին օրականներ պահանջելով։ Հակառակ պարագային, կը սպառնան կրկին գործադուլի դիմել։

ՄԱԿԱՐԱՆ (Օգոստ. 23).— Ըստ ոսկի 521·000, նափոլէոն 3800, գուինեական 3670, անգլիական 4570, քսան տոլարնոց 18·480, թղթադրամ (գուպահեական չուկայ) սթերլին 1150, տոլար 444, գուինեերիական 106,50, լիր 0,70։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Լիոնի Ազգ. Միութիւնը եւ եկեղեցաչէն Յանձնախումբը հրապարակաւ շնորհակալութիւն կը յայտնէ Պ. Նափոլէոն Պլէզեանի իր 500·000 ֆրանքի նոր նուէրին համար չինուհեան ֆոնտին։ Ի մօտոյ աւելով օգնելու խոստումով։ Ակէ առաջ ոչ թէ միայն 300·000 ֆրանքի նուէրով մը արդէն օգնած էր չինուհեան գործին, այլ կը բերէր միշտ իր բարոյական աջակցութիւնը ամէն անգամ որ պէտք ունենանք իրեն, որպէս մեր չրջանին չինուհեան ձեռնածուն (անթրփրընէօր) գնահատուած է հանրօգուտ չինուհեան նախարարին ալ կողմէ եւ իբր այդ ներքոյուած իր գործը անցեալ տարի փարիզեան թերթի մը մէջ ի քաջալերութիւն քաղաքիս բարեզարդման համար մատուցած ծառայութեանց համար։ Յարդ Պ. Պըլըգեանի ազդանուէր կեցուածքը իրաւունք կուտայ մեզ այլ ակնկալութեանց համապատասխան իր դիրքին, լրացնելու համար օր առաջ ամէնուս սրտին խօսող պատուաբեր եկեղեցին եւ ազգ. տունը, որպէս իրականացումը ազգային երազին։

ԱԶԳ. ՄԻՈՒԹԻՒՆ

×

Վալպարել – Լա Փօմ Սէն Մարսէլի Հայ Երիտ. Երկսեռ Միութիւնը չնորհակալութեամբ առացած է հետեւեալ նուէրները, 11 Օգոստ.ի դաշտապնացութեան առթիւ, որ վիճակահանութեան դրուեցան ու պոյացաւ կոկիկ գումար մը։—

Պ. Պ. Ս. Առաքելեան կարկանդակ մը, Մ. Աչճեան երեք չիչ մուսէօ, Հաթապեան մէկ չիչ մուսէօ, Սահակեան մէկ չիչ մուսէօ, Մեսրոպեան մէկ չիչ մուսէօ։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՑ—ԲՈՑԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Ասքանազ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Ցակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աշճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցղութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ադատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախտը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան)։

Բաժանորդագրութեան պայմաններ.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով։

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն գիներով դէպի Ամերիկա, Աւստրալիա, Քանատա եւ Արեւելք։ Վճարումը հոս կամ արտասահման։ Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի։

Դիմել՝

ԺԱՆ ԵՂԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն։

AMERICAN LLOYD

48 Rue de la République Marseille

Tél. CO 4722

7 Rue Auber, Paris

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին դլուխի կրպակը։

ԿՈՋ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարդ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիւերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին։

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարդ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայերի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու տէր դուրդ մը։

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդդրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու «րզիական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրըվէի եւ պաքալորէա։

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, դրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ։

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։ Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy

Tél. Le Raincy 172

ԿՐ ՓՆՏՌՒԻ

Բժիշկ Գէորգ Սանասարեան, որ մօտ քսան տարի առաջ կը գտնուէր Ֆրանսա։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէ կը խնդրուի իմացնել իր եղբօրորդւոյն, հետեւեալ հասցէով.—

M. Soghomon Sanassarian
Arapkir Rue 8, 61 Erévan
U. R. S. S. 'Arménie

ԿՈՒԶՈՒԻՆ

Ձեռնարկուներ (անթրփրընէօր) կնոջ վերարկուի համար։ Մեծ քանակութեամբ։ Ձեւուած աշխատանք։ Դիմել՝

GELMAN
15 Rue du Caire, Paris (2e)

ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԵՒ ՀԱՅ ԴԱՏԸ

Հայեւրոպա յարաբերութիւններու լաբորատոր։

Գրեց՝ ԴԱԲՐԻԷԼ ԼԱՋԵԱՆ

Տպարան «Ցուսաբեր», Գահիրէ 1957։ Գինը՝ 1100 ֆրանք։

Դիմել Ցառաջի եւ հայ գրատուներէն։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերամուտին առթիւ նկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան–Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Գիրք	400
Յ. Գազանիեանի Քերականութիւնները	
ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայկէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Առաուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆԶԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. Պօղոսեան	600
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիկնճեան, ընդարձակ	800
ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ	
ԱՌՋԵՒՌ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.–Հայերէն Պ. Ամէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱԻԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՋԵՒՌ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցարանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ–ՖՐՆՍ. Լուսինեան–Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ–ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաչեան	800
ԱՆԳԼ.–ՀԱՑ. Փրոֆ.–Ց.–Զադմաճեան	4000
ՖՐՆՍ.–ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաչեան	3000
ՖՐՆՍ.–ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ.–ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ.–ՀԱՑ. Մասլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաշեկազմ	3000
ՀԱՑ.–ՀԱՑ. Ստ. Մալխասեան, Բագատրական բառարան, 4 հատոր	16·000
ՀԱՑ.–ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ

Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը, երկինքի ջինջ ու ծաւիզ

ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ

Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures

THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԵԱՆ

Արդիական արուեստի ճաշակով

ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Լիոնլէումի եւ *փլաստիքի* այլազան տեսակները

Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները

եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ

ՑԱՐԱՏԵԻ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie

Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61

64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e

52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL

166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS

3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS

Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝

ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ։

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
27
ՕԳՈՍՏՈՍ
MARDI
27 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7976 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3778

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՊԱՆՔ ՕԹՈՄԱՆ

Հայ յեղափոխութիւնը իր ամէնէն յանդուգն ձեռնարկը արձանագրեց 61 տարի առաջ Վոսփորի ափերուն վրայ, կարմիր Սուլթանի մայրաքաղաքին մէջ, վեց մեծ պետութեանց դեսպաններու քթին տակ:

Պերլինի վեհաժողովէն ի վեր տասնեւուրթ տարի անցած էր:

Սուլթանը ո՛չ միայն չէր զործադրած իր խոստացած բարենորոգումները, որոնք հանդիսաւորապէս երաշխաւորուած էին եւրոպական պետութեանց կողմէ, այլ արեան մէջ խեղդած էր հայութիւնը՝ սրեւէ եան նահանջներէն մինչեւ Կիլիկիա:

Սուլթան Համիտ երբեք պիտի չհամաձայնէր կազմակերպել համատարած հայկական ջարդեր, եթէ նախապէս ապահով չըլլար, որ անպատիժ պիտի մնար:

Հայկական դատին դժբախտութիւնն այն էր, որ փոխանակ մէկէն վեց երաչխաւոր ունենալու: Վեց մեծ պետութիւններ, որոնք իրարու հետ կը մրցէին Սուլթանին չնորհները վայելելու, այսինքն իրենց դրամատէր հպատակներուն դանդաղ չհարթեր մենաշնորհներ ապահովելու համար օսմանեան կայսրութեան անծայրածիր սահմաններուն մէջ:

Արիւնարբու դահիճը աւելի քան երեսուն տարի մատին վրայ խաղցուց Եւրոպայի դիւանագէտները: Ցաջողեցաւ անձեռնմխելի դարձնել օսմանեան կայսրութեան հողային ամբողջութիւնը Եւրոպայի, Ասիոյ եւ Ափրիկէի մէջ, Արկտական ծովէն մինչեւ Պարսից ծոց, մինչեւ Կարմիր ծով ու Հիւսիսային Ափրիկէ (Տրիպոլիս ու Պէնկազի):

Հայ յեղափոխականները փորձով տեսան, որ Սուլթան Համիտը չփայնողն ու քաջալերողներն էին քրիստոնեայ մեծ պետութիւնները, որոնց «մարդասիրական» զգացումներուն միամտաբար հաւատացած էինք ա՛յնքան առեն:

Պանք Օթոմանի դրաւումը կազմակերպողներուն բուն նպատակն էր ցնցել Եւրոպայի խիղճը, սթափեցնել երաչխաւոր պետութիւնները, յիշեցնել անոնց իրենց առանձնաձեռնաբար պատասխանատուութիւնը, այսինքն՝ «պղեղս առանց յապաղման» գործադրել տալ բարենորոգումները հայկական նահանգներուն մէջ, ինչպէս յանձնառու եղած էին 1878ին Պերլինի դաշնագրի 61րդ յօդուածով:

Հ. Յ. Դաշնակցութեան վարիչ մարմինը նախապէս կը մտածէր նոյն օրուան մէջ ուժանակներով մէկիկ մէկիկ օդը հանել վեց մեծ պետութեանց Պոլսոյ դեսպանատուները:

Այսպիսի ձեռնարկ մը մեծ անպատեհութիւններ կը ներկայացնէր: Բազմաթիւ անմեղ մարդիկ կրնային զոհուիլ աննպատակ:

Ինչպէս Փարիզի Պաստիլլը բռնակալութեան, Պոլսոյ Պանք Օթոմանն ալ միջազգային դրամատիրութեան միջնաբերդն էր: Դրամագլուխն ու պաշտօնէութիւնը եւրոպական էին: Անոր գրաւումը իրարանցում առաջ պիտի բերէր ո՛չ միայն Թուրքերուն, այլ նաեւ ու մանաւանդ Եւրոպացիներուն մէջ:

«Կապիթիւլասիոն»ները բացառիկ դիրք մը ապահոված էին այս վերջիններուն օսմանեան կայսրութեան մէջ:

Պոլսոյ վեց դեսպաններէն իւրաքանչիւրը երկու պահականաւ ունէր իր տրամադրութեան տակ Վոսփորի եւ Մարմարայի ջուրերուն մէջ, զինուած թնդանօթներով եւ արդիական զէնքերով: Զինեալ նաւաղներ կազմ ու պատրաստ կը սպասէին՝ պաշտպանելու համար իրենց հպատակները Թրքական հաւանական ոտնձգութեանց դէմ:

Երբ 1896 Օգոստոս 14-26ին քսանեւվեց Դաշնակցական հերոսներ գրաւեցին Գալաթիոյ Օսմաններուն դրամատունը, 150 պաշտօնեաներ եւ եօթը յաճախորդներ կային ներսը, մեծ մասամբ եւրոպացի:

Հայդուկները իրենց պաշտպանութեան տակ առին պանոնք: Ո՛չ մէկուն քիթը պրիւնեցաւ:

Յոյցը կազմակերպողները կը յուսային, որ եւրոպական պահականաւերէն զինուորներ ցամաք պիտի հանուէին՝ պաշտպանելու համար դրամատան չէնքին մէջ վտանգուած մարդիկը:

Ցեղափոխականները վեց դեսպաններուն յուշագիր մը ղրկած էին՝ պահանջելով բարենորոգումներու չուտափոյթ գործադրութիւնը:

Դեսպանները ո՛չ մէկ չարժում ըրին: Քաջալերուած անոնց անտարբերութենէն — ոմանց ալ մեղսակցութենէն — Սուլթան Համիտ առիթէն օգտուեցաւ՝ անմեղ եւ անպաշտպան Հայերու կարմիր արիւնով ներկելու համար Պոլսոյ փողոցները ամբողջ երկու օր:

Ո՛չ մէկ բողոք կարմիր Սուլթանին՝ Հայոց երաչխաւոր պետութիւններուն կողմէ, որոնք չէին վարաներ ի հարկին մարտանաւ ղրկել Թուրքիոյ ջուրերը՝ դանձելու համար իրենց մէկ հպատակին առնելիքը օսմանեան կառավարութենէն...:

Հայկական արիւնը նուազ արժէք կը ներկայացնէր...:

Պանք Օթոմանի գրաւման 61րդ տարեդարձին առթիւ ուղեցինք թարմացնել յիշողութիւնները: Որպէսզի դաս առնենք անցեալի մեր փոթորկալից պատմութենէն: Ու որպէսզի միաժամանակ ոգեկոչենք յիշատակը Բարկէն Սիւնիի եւ անձնազոհ ընկերներուն՝ Ամէն Գարոյի, Հրաչի եւ միւսներուն, ինչպէս նաեւ Սամաթիոյ հերոսներուն, որոնք իրենց կեանքը վտանգեցին յանուն հայ ժողովուրդի ազատութեան:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՔՈՒԱՔԼԻ ՍՈՒՐԻԱ ՎԵՐԱԴԱՐՁԱԻ

«ԳԼԽԱՒՈՐ ՎՏԱՆԳԸ ՍԻՈՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆՆ Է ՈՉ ԹԷ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ» ԿԸ ՅԱՅՏԱՐԱՐԷ ՉՕՐ. ՓՐՉՐԻ

Շաբաթ մը Ազէքսանդրիոյ մէջ (Եգիպտոս) մնալէ ետք, Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահ Շիւքրի Քուաթլի կիրակի օր Դամասկոս վերադարձաւ: Նախագահը ջերմ ընդունելութեան արժանացաւ օդակայանին մէջ, ուր դիմաւորելու եկած էին կառավարութեան տասը անդամները, պատգամաւորի նոր հրամանատարը եւ զինուորական այլ անձնաւորութիւններ:

Օդակայանին մէջ Քուաթլի յայտարարեց.— «Նախագահ Նասրի հետ արտաքին աշխարհին վերաբերեալ բազմաթիւ հարցերու շուրջ խորհրդակցութիւններ ունեցայ: Մենք, եգիպտացի մեր եղբայրներուն հետ, կը վստահինք մեր ապագային: Մեր դիրքը ամուր է: Աշխարհակալութիւնը պիտի ձախողի իր ծրագիրներուն մէջ, որովհետեւ պիտի բախի չարունակ որեւէ միջամտութեան մը ընդդիմանալու վերջնական մեր որոշումին՝ մեր ազատութիւնն ու անկախութիւնը պաշտպանելու համար»:

Կարգ մը հարցումներու պատասխանելով, Սուրիոյ Նախագահը յայտարարեց, թէ «լուր չունի խորհրդաժողովի մը, որ պիտի համախմբէր Սէուտ արքան եւ Սուրիոյ ու Եգիպտոսի Նախագահները»:

Հարցը հոն է, որ այս լուրը տրուած է... Մոսկուայի ձայնասփիւռին կողմէ: Նոյնիսկ, լիբանանեան թերթերը, աւելի առաջ երթալով, կը յայտնէին թէ այդ

(Շար. ո կատարւ Դ. էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

ՀԱՐԻԿԻՆ ԴԱՍԸ՝ ՏՂՈՒԻՆ

— Հայրիկ, ինչո՞ւ Հայերը թագաւոր չունին, Նախագահ չունին, բանակ չունին... Ամէն ազգ բան մը ունի, մեր ազգը բա՛ն մըն ալ չունի...

— Կը սխալիս, տղաս... Հին ժամանակները, մենք ալ...

— Նորէն սկսար հին ժամանակներուն մասին խօսիլ... Մոռցի՛ր սա հին ժամանակները... Այսօ՛ր ի՞նչ ունինք... Ինծի ա՛ն ըսէ...

— Շատ կը խօսիս... Հին ժամանակները մենք ալ ունէինք մեր թագաւորները, մեր զինուորները եւ մեր կառավարութիւնը...

— Հիմա ո՞ւր են, ի՞նչ եղան...

— Սպասէ՛ որ ըսեմ, տղաս... Մեր երկիրը սխալ տեղ շինուած է... Չորս կողմերնիս թշնամիներ ունեցած ենք... Հասնողը ներս մտած ու բարուքաճղ րրած է մեր գիւղերն ու քաղաքները...

— Ադ ի՞նչ տեսակ թագաւորներ ունեցեր ենք որ չեն կրցեր յարձակողները ետ քշել... Օր մըն ալ իրենք ուրիշին երկիրը մտնէին ու բարուքաճղ ընէին...

— Մեր ժողովուրդը չի քաղեր, կը շինէ, տղաս... Երբ բրիստոնեայ եղեր ենք, մեր թշնամիներուն թիւը աւելի շատցեր է... Պատերազմ պատերազմի վրայ... Մեզի շունչ առնել չեն տուեր...

— Ցաղթե՞ր ենք...

— Երբեմն յաղթեր ենք, երբեմն ալ յաղթուեր ենք... Այս վիճակը տեսեր է, ես ըսեմ հազար, դուն ըսէ երկու հազար տարի... Անճոկ որ ա՛լ ոչ թագաւոր մը ըացեր է մեր գլխուն վրայ, ո՛չ ալ բանակ...

— Ատիկա գիտէի, բայց ի՞նչպէս է եղեր է որ ողջ մնացեր ենք եւ մինչեւ այսօր ալ աշխարհի մէջ երեք, չորս միլիոն Հայ կայ...

— Գաղնիբը հոդ է, տղաս... Մեզի պէս ժողովուրդ չկայ... Մեր բաշածր ուրիշները բաշէին, մինչեւ հիմա իրենց անունն ալ մոռցուած կ'ըլլար...

— Նորէն մեր ազգը կը գովես... Ինծի խարոզ մի՛ կարդար... Այսօն ի՞նչ ունինք, ո՞ւր հասեր ենք, ի՞նչ պիտի ըլլանք... Երէկ տասը հազար տոլար ունէի, բայց այսօր չունիմ...

— Այսօ՞ր... ըսե՛մ, տղաս... Այսօր, մենք ունինք մեր ազգային եկեղեցին...

— Չի բաւեր...

— Կը բաւէ, տղաս, կը բաւէ... Քանդէ՛ այդ եկեղեցին ու մեր երեք, չորս միլիոնին հաշիւը մաքրուած կ'ըլլայ... Յետոյ, ունինք մեր լեզուն... Լեզուներուն թագուհին...

— Մի՛ չափազանցեր...

— Ունինք ազգային մշակոյթ մը...

— Շատ մեծ բան մը չէ...

— Լո՛ւ, դուն անոր հասն ու հոտը առած չես... Ունինք մեր տոհմիկ բարբերը, մեր ընտանիքը...

— Ուրիշներն ալ ունին...

— Այո՛, բայց մերը ուրի՛շ բան է, ուրի՛շ... Զմոռնաս մեր պզտիկ Հայաստանը...

— Մեր ձեռքը չէ... Թագաւոր չունի, բանակ չունի:

— Գիտե՛մ, բայց վերջապէս, մերն է, թէեւ վարչածեւը մեր ուզածը չէ...

— Էրած սրտի մխիթարանք...

— Աւելէն կարեւորը մոռցայ... Մեզի պէս դիմացկուն, մեզի պէս տոկուն ազգ ո՛չ եղած է, ո՛չ ալ պիտի ըլլայ... Իրա՛ւ է, թագաւոր չունինք, բայց ունի՛նք յամառութիւն մը, որ...

— Վա՛յ, յամառութի՞ւնն ալ ազգային առաքինութիւն է... Ձախը աւցուցիր, հայրիկ...

— Մերը, իրա՛ւ, առաքինութիւն է... «Պիտի չմեռնինք, պիտի չկորսուինք»ին ծայրէն բռներ, կեցեր ենք...

— Ձմեռնիլը մեր ձե՞ռքն է...

— Այո՛, տղաս, այո՛, մեր ձեռքն է, պայմանաւ որ մեր Մեծերը եզիպէսներէ շիտակ ճամբէն առաջնորդեն եւ Հայ մեծցնեն... Ամէն մէկդ Տիգրան մը, Արտաւազդ մը, Վարդան մը... Եթէ դուք այդ շիտակ ճամբէն խլէք, վաղը, կ'ունենանք մեր թագաւորն ալ, մեր բանակն ալ...

— Նայէ՛, ատոր խելքս կը հասնի, հայրիկ...:

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՖՐԱՆՍԱ-ԵԳԻՊՏՈՍ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ՝ ԱՅՍՕՐ

Այսօր, երեքշաբթի, Փլնեւի մէջ կը սկսին Ֆրանսա-եգիպտական տնտեսական խորհրդակցութիւնները: Եգիպտական պատուիրակութիւնը, կազմուած մասնագէտներէ եւ դիւանագէտներէ, հասած է արդէն զուիցերիական մայրաքաղաքը:

Խօսակցութիւնները դադնի պիտի ըլլան, երկու պատուիրակութիւններու միջեւ:

Ծանօթ է, որ առենէ մը ի վեր խօսք կը դառնար այս ժողովին մասին: Նոյնիսկ Ֆրանսացիներն ու Եգիպտացիները յարաբերութիւններու սկսած էին: Հրացը կը վերաբերի տնտեսական գործակցութեան: Ֆրանսա ցորեն պիտի յանձնէ Եգիպտոսի, բամպակի փոխանակութեամբ:

Կը կարծուի, թէ դժուարութիւններ պիտի ծագին խորհրդակցութեանց ընթացքին, որովհետեւ Ֆրանսա պիտի չհրաժարի Եգիպտոսի կողմէ գրաւուած իր հաստատութիւններէն:

Գրած էինք, թէ Նասրի կառավարութիւնը Եգիպտոսի մէջ գտնուող Ֆրանսական ինչքերը «եգիպտականացուցած» էր: Անկասկած՝ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը Փլնեւի մէջ պիտի պահանջէ, որ այս ուղղութեամբ եգիպտացիները իրենց վերջնական խօսքը ըսեն:

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՄԵՐՔԱԹի մեռած է Վատիկանի մէջ 91 տարեկանին:

ԱՐԵՒԵԼԱԳԷՏՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐԸ

Օգոստոս 27ին Միւնիխի մէջ կը բացուի Արեւելագէտներու 24րդ համագումարը, որ պիտի տեւէ մինչեւ Սեպտ. 4:

Սոյն համագումարին մասնակցելու համար երկուշաբթի օր Միւնիխ մեկնեցաւ ընկ. Հրանտ-Սամուէլ:

ԱՄԵՐԻԿԱՑի 24 լրագրողներու համայնավար Չինաստան այցելութեան մասին փէքինի համայնավար պաշտօնաթերթը կը գրէ թէ «ամերիկեան որոշումը անընդունելի է չին ժողովուրդին համար»: Կը կարծուի թէ համայնավար Չինաստան անցագիրը պիտի չտայ ամերիկացի լրագրողներուն:

Ս. ՄԻՈՒԹԻՒՆ եւ արբանեակները յառաջիկայ երեք ամսուան ընթացքին խորհրդակցութիւններ պիտի ունենան Եուկոսլաւիոյ հետ, անտեսական եւ մշակութային փոխանակութեան համաձայնութիւններ կնքելու համար:

Ս. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ Միացեալ Նահանգներուն չափ հանգամանօրէն կ'արտաղրէ, կը հաստատէ խորհրդային մամուլի գործակալութիւնը, յայտնելով թէ անցեալ տարի 429 միլիոն թոն հանգամանօրէն արտադրած է:

ԴԱՆԻԱ հասած վթարուն Լեհեր ազատութիւնը ընտրեցին: Դանիական իշխանութիւնները ուշադրութեամբ կը քննեն անոնց պարագան, կասկածելով որ համայնավար լրտեսներ կրնան ըլլալ անոնց մէջ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՏԱԳՆԱՊԸ

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ
ԴԷՄ ԴԻՄԱՑ

●

Վերջին լուրերը անդամ մը եւս կը հաստատեն թէ Սուրիոյ մէջ տեղի ունեցած մաքրագործումները աւելի ամրացուցած են համայնավարամիտներու իշխանութիւնը, մանաւանդ բանակին ներս:

Սպայակոյտի նախկին պետին հեռացումով, այժմ բանակին հակակշիռը կը դանուի պնդապետ Սարաճի ձեռքին մէջ, որ կը նկատուի կատաղի հակառակորդ՝ Արեւմուտքի: Այս վերջինս, չնայած բանակին, կը հակակշռէ նաեւ երկրին ներքին եւ արտաքին քաղաքականութիւնը: Մէկ խօսքով, դարձեալ բանակն է, որ կը վարէ երկրին ճակատագիրը:

Սակայն կը կարծուի, որ Սուրիոյ Հանրապետութեան՝ նախագահ՝ Շիւքրի Քուաթլիի դիրքը այս նոր յեղաշրջումին հանդէպ, աւելի բացասական է քան դրական: Առեն մը իր հրաժարման չուրջ զրոյցներ շրջեցան, բայց անմիջապէս հերքուեցան: Ի վերջոյ հաղորդուեցաւ, որ զացած է եգիպտոս «բժշկական քննութեան մը ենթարկուելու համար»:

Նախագահ Շիւքրի Քուաթլի եղած է աւրթ ազատագրական չարժման պարագլուխներէն մին: Սուրիոյ անկախութեան դիմաւոր կերտիչներէն է: 1946ին եղած է առաջին նախագահը՝ անկախ Սուրիոյ նորաստեղծ հանրապետութեան: Ան հիմնադիրն է եղած նաեւ, Ազգային կուսակցութեան (Հէզբպ իլ Վաթանի), անմիջական զործակից ունենալով Սաատալլահ Ճաբրին (մեռած), Ճեմիլ Մարտամը, Ֆարէս էլ Խուրին, Սապրի Ասալին (ներկայ վարչապետը) եւ Խալիտ էլ Ազըմը:

Այս վերջինը, որպէս Ազգային Պաշտպանութեան նախարար՝ առաջնորդեց սուրիական պատուիրակութիւնը Մոսկուա, կնքեց ծանօթ դաշնագիրը՝ Խ. Միութեան հետ:

Սուրիոյ նախագահին յանկարծակի այցելութիւնը Գահիրէ, խորհրդակցելու համար նախագահ Նասրի հետ, կը նկատուի խիստ կարեւոր: Արդարեւ, Շիւքրի Քուաթլի ըլլալով չափաւոր քաղաքագէտ մը, հաշտ աչքով չի հետեւիր Սուրիոյ քաղաքական նոր ուղեգծին, որ իր երկիրը հետզհետէ կը կապէ Խ. Միութեան:

Այս կացութիւնը հաճելի չէ թուած նաեւ նախագահ Նասրին, որ ըլլալով ջերմ ազգայնական, միշտ հաստատ մնացած է «դրական չեզոքութեան» քաղաքականութեան, որ կը նշանակէ հեռու մնալ Արեւմտեան եւ Արեւելեան երկու հակընդդէմ պլոքներէն ու կողմ չըլլալ:

*Միւս կողմէն, եգիպտական մամուլին դաղջ հրատարակութիւններէն դատելով, կը հետեւցնենք, որ Գահիրէի պաշտօնական շրջանակները որդեգրած են, եթէ ոչ բացասական, դէթ վերապահ դիրք մը՝ ռուսեւսուրիական **վերջին համաձայնութեան** հանդէպ:*

Այս տեսակէտէն, Սուրիոյ նախագահին այցելութիւնը կրնայ կատարուած ըլլալ հետեւեալ պատճառներէ մղուած.

ա) Համոզել Եգիպտոսը թէ ռուսեւսուրիական համաձայնութիւնը չունի զաղտնի արամադրութիւններ, եւ թէ Սուրիոյ վերիչխանութիւնը չէ կաչկանդուած այդ դաշնագրով:

բ) Աչխատիլ Եգիպտոսն ալ կապել այդ դաշնագրին, ստեղծելով այսպէս, աւելի ամուր ճակատ մը, արեւմտեան աչխարհին՝ այսինքն Այզընհաուըրի վարդապետութեան դէմ:

Բայց, երբ աչքի առջեւ ունենանք այն լուրերը, որոնց համաձայն Քուաթլի բացարձակ դժգոհ է իր Պատերազմական նախարարին՝ Խալէտ էլ Ազմի ստորագրած դաշնագրէն, ինչպէս նաեւ բանակին մէջ կատարուած վերջին փոփոխութիւններէն, այն ատեն կարելի է ենթադրել, որ Սուրիոյ նախագահին ճամբորդութիւնը Եգիպտոս՝ կատարուած է պարզապէս ապահովելու համար զնդապետ Նասրի ուղղակի եւ անմիջական միջամտութիւնը, չափաւորելու համար ծայրայեղ տարրերու եւ երիտասարդ սպաներու վտանգաւոր քաղաքականութիւնը:

Մօտիկ ապագան պիտի պարզէ այս զարը հարցերուն զաղտնիքը, բայց մեծ բան կախում ունի նախագահ Քուաթլիի դիրքէն, եթէ մինչեւ այդ՝ նոր անակնկալներ չպատահին Դամասկոսի նախագահական պալատէն ներս:

Այս պզտիկ կացութիւնը, սակայն, հետզհետէ աւելի կը մտահոգէ Սուրիոյ դրացի արաբ երկիրները: Ի մասնաւորի փոքրիկ Լիբանանը, որ առաջին պետութիւնը եղաւ Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը ընդունող:

Մտահոգ է նաեւ Սուէտի Արաբիան, որ քարիւղի մասնաւոր հաչիւներէ մղուած իւրացուցած է, իր կարգին, Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը: Սէուտի Արաբիոյ համար, խիստ կենսական եւ ճակատագրական նչանակութիւն ունի իր նաւթադիներուն ապահովութիւնը, որոնք երկար տարածութիւններու վրայ կ'անցնին Սուրիոյ եւ Յորդանանի հողերէն:

Այս վերջին երկիրը, տակաւին նոր ձեռբազատուած յառաջդիմասէր եւ ճախակողմեան տարրերու տիրապետութենէն, դիրք ճշդած է Արեւմուտքի կողքին, եւ տակաւին հազիւ երկու չաբաթ առաջ խորովել վիճակի մէջ էր իր հիւսիսային դրացիին հետ:

Չենք խօսիր Իրաքի մասին, որ հինէն ի վեր, որպէս Պաղտատի Ուխտի հիմնադիրը անդամ՝ ճակատ յարդարած է եգիպտոսի եւ Սուրիոյ դէմ, որոնք ընդդրկած են «դրական չեզոքութեան» քաղաքականութիւնը:

Իրաք, միակ արաբական երկիրն է որ կապուած կը մնայ Արեւմուտքի, զանազան զաչնագիրներով: Կը նկատուի հակահամայնավար ամէնէն ուժեղ երկիրը: Կասկածէ դուրս է, որ Խորհրդ. Ռուսիոյ համակիր ուժերու ներկայութիւնը իրաքեան նաւթահորերէն հազիւ 200 քիլոմեթր հեռուն, նկատուի ծանր սպառնալիք մը այս երկրին համար:

Գալով Թուրքիոյ, այս երկիրը աքցանի մէջ առնուած եւ իր ապահովութիւնը մեծապէս վտանգուած կ'ըլլայ, Մոսկուայի համակիր կառավարութեան մը ստեղծումով, իր հարաւային սահմաններու վրայ: Արդարեւ, ռազմավարական տեսակէտով, Թուրքիա պաշարման օղակի մը մէջ առնուած կ'ըլլայ, եթէ իսկապէս Ռուսերը հնարաւորութիւն ունենան Սուրիան վերածել խորհրդային խարիսխի մը: Որով, Թուրքիան, ըլլալով ամէնէն աւելի վտանգուած երկիրը, հասկնալի է, որ դիւանագիտական եւ զինուորական միջոցներ ձեռք առնէ զօրաչարժի ենթարկել Պաղտատի Ուխտը:

Այս բոլոր երեւոյթներէն դատելով, որոշ է որ Սուրիա եւ Խ. Ռուսիա կը ձեռնարկեն խիստ վտանգաւոր արկածախնդրութեան մը, որ կրնայ աղիտալի հետեւանքներ ունենալ ամբողջ աչխարհի համար:

Եթէ յառաջիկայ օրերուն, հաստատուի վերջնականապէս, թէ ռուսեւսուրիական վերջին դաշնագրով, Սուրիա իսկապէս վերածուած է կարմիր արբանեակի մը, եւ այդ դաչնագիրը կը համապատասխանէ զինակցութեան մը, այդ պարագային, Արեւմտեան աչխարհի, մասնաւորաբար Ամերիկայի հակազդեցութիւնը երկար չտեւի ու դուռ բանայ ծանր բարդութեանց:

Մոսկուա պիտի ուզէ՞ որ դէպքերը ընթանան իսկապէս աղիտալի հետեւանքներ:

Մինչեւ ո՞ւր պիտի երթայ եւ ո՞ւր կանգ պիտի առնէ:

Ի՞նչ է ուրեմն Կրեմլինի հետապնդած նպատակը:

Այս հարցումներուն կը փորձէ պատասխանել Մոսկուայէն «Լը Մոնտ»ի մասնադէտ աչխատակիցը՝ Ֆելիփ Պէն: Անդրադառնալով ռուսեւսուրիական դաշնագրին եւ Մոսկուայի մէջ սարքուած մեծ ընդունելութիւններուն՝ ի պատիւ սուրիական պատուիրակութեան, ծանօթ լրագրողը կը դրէ.—

« ... Այս համաձայնութեան չուրջ եղած ալմկալի քարոզչութիւնը կրնայ ունենալ բազմաթիւ նպատակներ:

« Նախ՝ զօրացնել Սուրիոյ ներկայ վարչակարգը որ կը դանուի անհետական եւ քաղաքական մեծ դժուարութեանց մէջ: Միւս կողմէն, փորձ մը ընել կասեցնելու համար Այզընհաուըրի վարդապետութեան արձանագրած յաջողութիւնները, Ուշչինկթընի ուղղելով հետեւեալ ազդարարութիւնը.— եթէ չարունակէք այսպէս, մենք Սուրիան կրնանք վերածել նոր Թուրքիայի մը, ուր պիտի չունենք խարիսխներ, երկաթուղիներ, ճամբաներ, եւ փչրուած էր իր կուրծքին վրայ:

Ինդրեց բանտապահէն որ այդ հաչմանդամ մկրատը տանի եւ յանձնէ Ալպէնին:

Ինդրեց նոյնպէս որ Ալպէնին տան այդ օրուան հացին բաժինը...

Իր թեւերը կապկոզ պաշտօնեաներէն խնդրեց որ իր աջ ափին մէջ դնեն զրպանը զտնուող հինգ ֆրանքնոցը, որ զթութեան քոյրը տուած էր իրեն եւ որ միակ բանն էր որ կը մնար հիմա իրեն իբր սեփականութիւն:

Ժամը ութին քառորդ մնացած, դուրս ելաւ բանտէն, ընկերակցութեամբ մահապարտուհի կարաւանի մը, որ սովորաբար կը կազմակերպուէր մահավճիռներու զործադրութեան օրը:

Տժգոյն, աչքերը սեւեռած դէպի այն խաչը զոր խոստովանահայրը բարձր բռնած էր, Գլոտ անվարան քալեց:

Մասնաւոր կարգադրութեամբ մը Գլոտի պլհատման համար որոշուած էր մեծ պազարի օրը, որպէսզի կարելի եղածէն աւելի աչքեր տեսնէին մահապարտին անցքը, որովհետեւ կ'երեւի թէ տակաւին ճրնտապի մէջ զոյութիւն ունին կիսավայրենի անկիւններ, ուր երբ ընկերութիւնը մարդ մը կը սպաննէ բոլորը կը պարծենան...

Ծանր քայլերով բարձրացաւ կառափնատին աստիճաններէն, աչքը միշտ սեւեռած Քրիստոսի խաչին...

Ուզեց համբուրել քահանան, յետոյ դարձաւ դաչնագիրներով: Կը նկատուի հակահամայնավար ամէնէն ուժեղ երկիրը: Կասկածէ դուրս է, որ Խորհրդ. Ռուսիոյ համակիր ուժերու ներկայութիւնը իրաքեան նաւթահորերէն հազիւ 200 քիլոմեթր հեռուն, նկատուի ծանր սպառնալիք մը այս երկրին համար:

Գալով Թուրքիոյ, այս երկիրը աքցանի մէջ առնուած եւ իր ապահովութիւնը մեծապէս վտանգուած կ'ըլլայ, Մոսկուայի համակիր կառավարութեան մը ստեղծումով, իր հարաւային սահմաններու վրայ: Արդարեւ, ռազմավարական տեսակէտով, Թուրքիա պաշարման օղակի մը մէջ առնուած կ'ըլլայ, եթէ իսկապէս Ռուսերը հնարաւորութիւն ունենան Սուրիան վերածել խորհրդային խարիսխի մը: Որով, Թուրքիան, ըլլալով ամէնէն աւելի վտանգուած երկիրը, հասկնալի է, որ դիւանագիտական եւ զինուորական միջոցներ ձեռք առնէ զօրաչարժի ենթարկել Պաղտատի Ուխտը:

Այս բոլոր երեւոյթներէն դատելով, որոշ է որ Սուրիա եւ Խ. Ռուսիա կը ձեռնարկեն խիստ վտանգաւոր արկածախնդրութեան մը, որ կրնայ աղիտալի հետեւանքներ ունենալ ամբողջ աչխարհի համար:

Եթէ յառաջիկայ օրերուն, հաստատուի վերջնականապէս, թէ ռուսեւսուրիական վերջին դաշնագրով, Սուրիա իսկապէս վերածուած է կարմիր արբանեակի մը, եւ այդ դաչնագիրը կը համապատասխանէ զինակցութեան մը, այդ պարագային, Արեւմտեան աչխարհի, մասնաւորաբար Ամերիկայի հակազդեցութիւնը երկար չտեւի ու դուռ բանայ ծանր բարդութեանց:

Մոսկուա պիտի ուզէ՞ որ դէպքերը ընթանան իսկապէս աղիտալի հետեւանքներ:

Մինչեւ ո՞ւր պիտի երթայ եւ ո՞ւր կանգ պիտի առնէ:

Ի՞նչ է ուրեմն Կրեմլինի հետապնդած նպատակը:

Այս հարցումներուն կը փորձէ պատասխանել Մոսկուայէն «Լը Մոնտ»ի մասնադէտ աչխատակիցը՝ Ֆելիփ Պէն: Անդրադառնալով ռուսեւսուրիական դաշնագրին եւ Մոսկուայի մէջ սարքուած մեծ ընդունելութիւններուն՝ ի պատիւ սուրիական պատուիրակութեան, ծանօթ լրագրողը կը դրէ.—

« ... Այս համաձայնութեան չուրջ եղած ալմկալի քարոզչութիւնը կրնայ ունենալ բազմաթիւ նպատակներ:

« Նախ՝ զօրացնել Սուրիոյ ներկայ վարչակարգը որ կը դանուի անհետական եւ քաղաքական մեծ դժուարութեանց մէջ: Միւս կողմէն, փորձ մը ընել կասեցնելու համար Այզընհաուըրի վարդապետութեան արձանագրած յաջողութիւնները, Ուշչինկթընի ուղղելով հետեւեալ ազդարարութիւնը.— եթէ չարունակէք այսպէս, մենք Սուրիան կրնանք վերածել նոր Թուրքիայի մը, ուր պիտի չունենք խարիսխներ, երկաթուղիներ, ճամբաներ, եւ

ՇԱՐԱՆԿԱՐ

ՄՈՒԹ ՍՐԱՀՆԵՐԸ

●

Շարժանկարին համար ամառը ամուլ եղանակ մըն է: Կառախումբերու դէպի օդափոխութեան վայրերը մեկնումին նը զուգադիպի անյայտացումը արժէքաւոր ժապաւէններուն: Եթէ ձեր «պործերուն» բերումով բախտը չունեցաք, դէթ ժամանակի մը համար մայրաքաղաքը լքելու եւ օդասուն վայր մը երթալու, մի կարծէք որ ունէ ձեւով վարձատրութիւն մը պիտի ունենաք, մայրաքաղաքին հանդէպ ցոյց տուած ձեր հաւատարմութեան համար:

Զբօսաշրջիկին է օրուան հերոսը: Փառք, պատիւ, յարգանք կը վերապահուին անոր: Եթէ դուք ալ ունէ հանրային վայրի մը մէջ կ'ուղէք, եթէ ոչ նոյն պատիւնեբուն, դէթ տարբական քաղաքավարութեան մը արժանանալ, աչխատեցէք կարելի եղածին չափ զբօսաշրջիկի երեւոյթ մը առնել: Այս հետեւողութեամբ խուսափեցէք սրճարաններու մէջ «էֆսիրէս» մը ապսպրելէ. եթէ անպայման տաք բան մը կ'ուղէք խմել, կաթով թէյը աւելի պատչաճ է մանաւանդ՝ եթէ պայն պսպրէք եթէ ոչ բոլորովին օտարականի չեչտով, գոնէ դաւառական առոգանութեամբ մը: Եթէ դուրկ էք լեզուական այս յատկութիւններէն, վտահ եղէք որ ձեր սուրճը կամ թէյը պնակին մէջ թափթփուելով ձեզ կը հրամցուի:

Նոյն փորձութեան կ'ենթարկուիք, եթէ, չար բախտէն ունէ զբօսաշրջիկի մը ինքնաչարժին օրինակին հետեւելով, անտեսէք կարմիր լոյսը եւ ձեր ճամբան չարունակէք: Վստահ կրնաք ըլլալ որ ան կ'անցնի, իսկ դուք, եթէ նոյնիսկ տալթօնեան էք եւ ձեր զրպանին մէջ ալ ունէք այդ տկարութիւնը հաստատող երէք ուր պիտի զրկենք զինուորական եւ քաղաքային մասնագէտներ, ինչպէս նաեւ պիտի երաչխաւորենք իր հողային ամբողջութիւնը»:

Այս մեկնութիւնը, Մոսկուայի որդեգրած քաղաքականութեան եւ հետապնդած նպատակներուն չուրջ, կրնայ մասամբ մը իրականութեան համապատասխանել, եթէ նկատի ունենանք մեծերու աւանդական քաղաքականութիւնը.

— Փոքրերը զործածել որպէս փոխանակութեան առարկաներ, ի խնդիր քաղաքական սակարկութեանց:

Փոքր է Սուրեան, բայց մեծ է անոր արժէքը որպէս խաղադրամ:

Մինչեւ ե՞րբ պիտի պահէ իր արժէքը Մոսկուայի սակարանին մէջ:

Ո՞վ պիտի ըլլայ յաղթականը երկու մեծերէն:

ՆՇԱՆ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ

ՕՏԱՐ ԷՋԵՐ

ԸՆՉԱՋՈՒՐԿ ԳԼՈՏ
(CLAUDE GUEUX)

●

Խեղճ քոյրը, առ ի երախտապիտութիւն հինգ ֆրանք տուաւ Գլոտին որ չնորհակալութեամբ ընդունեցաւ դրամը:

Մինչ ինք կը սպասէր վճռաբեկին որոշման, իր բանտակիցներէն չատեր, որոնք անհուն անձնուիրութեամբ մը կապուած էին իրեն, բերին վախուստի առաջարկներ: Իոլորն ալ մերժեց:

Ամէն օր իր խցիկին փոքրիկ լուսամուտէն ներս կը նետէին խոչոր դամեր, խարտոցներ, երկաթէ հաստ թելեր եւ այս բոլոր առարկաներուն միջոցաւ Գլոտի նըման խելացի մէկը դիւրաւ պիտի կրնար յաջողութեամբ պսակել իր վախուստի գործը, սակայն ան առանց վայրկեան մը իսկ տատամսելու այդ բոլոր իրերը տարաւ ու յանձնեց հսկիչին...

1882 Յունիս 8ին, այս անցուդարձերէն ճիշդ եօթը ամիս եւ չորս օր ետք, քաւութեան ժամը հասաւ, ինչպէս սովորութիւն է կոչել:

*Այդ օրը, առաւօտեան ժամը 7ին, դատարանին քարտուղարը մտաւ Գլոտի խուցը եւ յայտնեց անոր թէ միայն ժամ մը **ունէր ապրելու...***

Իր վերաքննութեան խնդրանքը մերժուած էր:

— Օ'ն ուրեմն, ըսաւ Գլոտ առանութեամբ, այս դիչերը լաւ քնացայ, առանց որեւէ կասկած ունենալու թէ յաջորդ դիչերը աւելի լաւ պիտի քնանամ:

Կը թուի թէ ուժեղ մարդոց խօսքերը մօտալուտ մահուան առջեւ կը առանան որոշ մեծութիւն մը:

Եկաւ խոստովանահայրը, յետոյ դահիճը:

Գլոտ խնդարկ վերաբերմունք մը ունեցաւ առաջինին հետ եւ քաղցր եղաւ երկրորդին հանդէպ:

Ձմերժեց ո՛չ իր հոդին, ո՛չ ալ իր մարմինը:

Պահեց մազի կատարեալ պատուիրան մը: Երբ կը խուզէին իր մազերը, յանկարծ ներկաներէն մէկը խօսեցաւ քոլէրայի համաճարակին մասին, որ այդ միջոցին իր աւերները կը զործէր Թրուայի մէջ:

— Գալով ինծի, յարեց Գլոտ ժպտելով, ես չեմ վախնար քոլերայէն:

Մտիկ կ'ընէր միւս կողմէ խոստովանահայրը, արտակարգ ուչադրութեամբ եւ անոր հետ ունեցած իր փոխատուութեան ընթացքին կը մեղադրէր ինքզինքը եւ կը զղջար որ կրօնական լիակատար դաստիարակութիւն մը չէր ստացած:

Իր խնդրանքին վրայ իրեն վերադարձուցին այն մկրատը որով հարուածած էր ինքզինքը:

Մկրատին մէկ չեղրը կը պակսէր, որ

ԲԱԽՏԸ

ՊՈԼՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔ

Վ. ՊԱՎԼՈՎ

•

Երբ, իշխան, պատերազմում ես մի ոչ օտար երկրի դեմ և քո հայրենիքում չես հանդիպում ոչ մի թշնամի, ոչ մի ոտնձգող, երբ քո ամբողջ ուշադրությունը կենտրոնացած է միայն քո անձի վրա, երբ քո ամբողջ ուժերը ուղղված են միայն քո անձի պաշտպանության, երբ քո ամբողջ հոգսերը միայն քո անձի համար են, երբ քո ամբողջ ուրախությունը միայն քո անձի համար է, երբ քո ամբողջ տխրությունը միայն քո անձի համար է, երբ քո ամբողջ ցավը միայն քո անձի համար է, երբ քո ամբողջ մահը միայն քո անձի համար է, — այդ ժամանակ դու ինքդ քեզ համար դառնում ես ամենամեծ թշնամին, ամենամեծ ոճրագործը, ամենամեծ դավաճանը, ամենամեծ հանցագործը, ամենամեծ մեղավորը, ամենամեծ ստրուկը, ամենամեծ խաբեբան, ամենամեծ ստախոսը, ամենամեծ կեղծավորը, ամենամեծ ապերախտը, ամենամեծ անարգանքը, ամենամեծ ամոթը, ամենամեծ խայտառակությունը, ամենամեծ անպատվությունը, ամենամեծ անամոթությունը, ամենամեծ անբարոյականությունը, ամենամեծ անամոքելի վիշտը, ամենամեծ անհուսությունը, ամենամեծ անհանգստությունը, ամենամեծ անհանգիստությունը, ամենամեծ անհանգստացնողը, ամենամեծ անհանգիստ անձը, ամենամեծ անհանգստացնող անձ

հանդիպումը կրնար ըլլալ Գահիրէի կամ Ռիատի մէջ։

Ներկայիս, այս ըսի-ըսաւները այն տպաւորութիւնը կը ձգեն արեւմտեան շրջանակներուն վրայ, թէ Մոսկուայի ձայնասփիւռը յատկապէս սխալ լուր մը հաղորդած է, մաքերու չփոթ առեղծելու համար։ Ամէն պարագայի մէջ, եգիպտական թերթերը արձագանգ չեղան Մոսկուայի։

Տեղական թերթի մը համաձայն, խորհրդային ձայնասփիւռը յիշեալ լուրը հաղորդելով, նպատակ ունէր եգիպտացի կարգ մը անձերու կողմէ պատրաստուած ծրագիրը չփոթի մատնելու։ Արդարեւ, եգիպտոսի Նախագահը ուրբաթ օր այցելութիւն մը պիտի տար Նախագահ Քուաթլիի։ Սուրիոյ Հանրապետութեան Նախագահը այս շաբթու պիտի վերադառնար Դամասկոս, ուր նախատես պիտի երթար Արաբական Դաշնակցութեան ընդհանուր քարտուղար Հասունա։

Այնպէս կը կարծուի, թէ Քուաթլիի Սուրիա վերադարձը պահանջուած է Սէուտ Թագաւորին կողմէ։ Այս ձեւով, Նասըր դիրքը հետզհետէ կը տկարանայ, իր տեղը դիջելով Սէուտի։

Սուրիոյ Պատերազմական եւ Արտաքին նախարարները տեսակցութիւն մը ունեցած են լիբանանեան «Լ'Օրիան» թերթին։ — «կրնամ ձեզ վստահեցնել, թէ Ս. Միութիւն մեր անկախութիւնը պաշտպանելէ տարբեր մտահոգութիւն չունի։ Ես համոզուած եմ մեր բարեկամներուն լաւ տրամադրութեանց» յայտարարած է Ազմ։

Իր կարգին, հարցումի մը պատասխանելով Պիթար ըսած է։— «Մեր կուսակցութիւնը՝ «Պաաս» դէմ է համայնավարութեան, որովհետեւ մեր ընկերվարութիւնը նիւթապաշտ չէ։ Սակայն, ճիշդ է, որ ներկայիս կը պայքարինք համայնավարներու կողքին՝ պաշտպանելու համար մեր երկուքին չհաները միաժամանակ»։

Սուրիոյ համայնավարացման տեսակէտը մերժելով, զօրավար Աֆիֆ Պզըրի նշմանակէս յայտարարած է լիբանանցի լրագրողներու, թէ սուրիական անկախութիւնը պիտի պաշտպանուի որեւէ սպառնալիքի դէմ, ուրկէ որ ալ գայ ան։ Պզըրի քննադատած է լիբանանցի ղեկավարները, որոնք կ'աշխատին խռովութիւններ հանել Սուրիոյ մէջ։ Եզրակացութիւն.— Սուրիոյ սպառնացող գլխաւոր վտանգը սիոնականութիւնն է, եւ ոչ թէ համայնավարութիւնը։

Դամասկոսի մէջ պաշտօնական աղբիւրները կը հաղորդեն, թէ Սուրիա բողոքագիր մը պիտի ներկայացնէ Ազահովութեան Խորհուրդին՝ Միացեալ Նահանգներու դէմ, որոնք ՄԱԿի համաձայնութիւնը անտեսելով միջամտութիւններ ըրած են Սուրիոյ ներքին հարցերուն մէջ։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ

Սուրիական վերջին անցուդարձերէն ի վեր, Պոլիս դիւանագիտական կեդրոնի մը վերածուեցաւ։ Ամերիկեան պատուիրակ Հենտերսըն չաթաթ առաւ Պոլիս հասաւ, խորհրդակցելու համար ոչ միայն Թուրք պետավարներու, այլ՝ նաեւ Յորդանանի եւ Իրաքի Թագաւորներուն հետ։

Ինչպէս գրած էինք, Լոյ Հենտերսըն Միացեալ Նահանգներու արեւելեան հարցերու լաւագոյն մասնագէտը կը նկատուի։ Անիկա կարեւոր դեր մը խաղացած էր Թեհրանի մէջ, Ազատանի տապնապին օրերուն։

Հենտերսըն տեսակցութիւններ ունեցած է արդէն Թուրքիոյ Հանրապետութեան Նախագահին, Վարչապետին, Արտաքին Նախարարին, ինչպէս նաեւ Յորդանանի Թագաւորին հետ, որ Սպանիա անցաւ՝ պաշտօնական այցելութիւն մը տալու համար։

Մերձդային շրջանակները Հենտերսընի առաքելութիւնը կը քննադատեն։ Միւս կողմէ արաբական շրջանակներու մէջ ամերիկեան պատուիրակին ճամբորդութիւնը կը նկատուի իբրեւ ամերիկեան նոր «դաւադրութիւն մը»։ Եգիպտական մամուլը կը գրէ նաեւ, թէ այս ճամբորդութիւնը կը պատրաստէ ամերիկեան զինեալ միջամտութիւն մը՝ Սուրիոյ մէջ։ «Էլ Շաապ» իր խմբագրականին մէջ կ'ակնարկէ, թէ Միացեալ Նահանգները կ'ուզեն զինեալ միջամտութիւն մը ընել Սուրիոյ մէջ, որպէսզի տապալեն ազգայնական վարչաձեւը եւ երկիրը անդամ դարձնեն Պաղտատի Ուխտին։ Այս ձեւով, Սուրիա պիտի ընդունի նաեւ Այզընհաուըր վարդապետութիւնը։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժները (Շ. Նարդունի)։ — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Աւքանաղ)։ — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան)։ — Մովի լոգանք (Տօքթ. Աչճեան)։ — Գինի (Բչկ. Բառարան)։ — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէոհօօկէն)։ — Ցղութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատանի)։ — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Ախչուհի)։ — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխաքեան)։ — Ի՞նչ է հանճարը (Վէոհեան)։ — Մերութիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ)։ — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան)։ — Հացի (Իչխանեան)։

Բաժանորդագրութեան պայմաններ.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 Ֆրանք, արտասահման 1200 Ֆրանք։ Դիմել Նարդունիի, «Ծառայ»ի հասցէով։

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կըրնան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաշօ) վկայական։

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ։ Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր։

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ դլուխ 4.500 ֆրանք ամսական, իսկ յետազային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5.700 ֆրանք։

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշեղ (75 ֆրանք)։

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով։

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)
ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ծառայ» կը ծախուի նաեւ Քաոէի մեթրոյին դլուխի կրպակը։

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնոջ վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին դրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի մեկ աղջկանց դիւերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին։

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայերէի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը։

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու «դիպլոմական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէայի։

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մասերուն մէջ։

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։ Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

1 Bld du Nord — Le Raincy
Tél. Le Raincy 172

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Բժիշկ Գէորգ Սանասարեան, որ մօտ քսան տարի առաջ կը գտնուէր Ֆրանսա։ Իր մասին տեղեկութիւն ունեցողներէ կը խնդրուի իմացնել իր եղբօրորդւոյն, հետեւեալ հասցէով.—

M. Soghomon Sanassarian
Arapkir Rue 8, 61 Erévan
U. R. S. S. 'Arménie

Կ'ՈՒԶՈՒԻՆ

Զեռնարկուներ (ամբրիտրնէօր) կնոջ վերարկուի համար։ Մեծ քանակութեամբ։ Զեւուած աշխատանք։ Դիմել՝

GELMAN
15 Rue du Caire, Paris (2e)

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԿԱՐՏԱՆ.— Համախոբերդցիական Միութեան Կարտանի Մ. ճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Բ. Ը. Միութեան սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ ա) Զեկուցում Միութեան 17րդ պատգամաժողովի. բ) Հաշուետուութիւն. գ) Վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր։

Անհրաժեշտ է Մ. ճիւղիս բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը այս ժողովին։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer Paris (9e)

Tél.: PROvence 64-90

C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերամուտին առթիւ ընկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Դիրք	400

Յ. Գազանեանի Քերականութիւնները

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Ասատուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆՁԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. Պօղոսեան	600
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ	800

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՌՁԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.-Հայերէն Պ. Ամէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԳԻՐՔ ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱԻԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՁԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցաբանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ-ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ-ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	800
ԱՆԳԼ.-ՀԱՑ. Փրոֆ.Ց.Ց.Զադմաճեան	4000
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	3000
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ.-ՀԱՑ. Մաուլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաչեկազմ	3000
ՀԱՑ-ՀԱՑ. Մտ. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր	16.000
ՀԱՑ-ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

Imp. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւիղ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Մատաղիր եւ ջերմ ընդունելութիւն անօրինութեան
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ։

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Հիմնադիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
28
ՕԳՈՍՏՈՍ
●
MERCREDI
28 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7977 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3779

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ՍՈՒՐԻՈՅ ՇՈՒՐՋ

●

Վերջին չաբաթներու ընթացքին միջազգային մամուլը մեծ ազմուկ յարոյց Սուրիոյ շուրջ:

Հեռագրական գործակալութիւնները ու թերթերու թղթակիցները մրցումի ելան իրարու հետ «զգայացունց» լուրեր հաղորդելու մարմաջէն բռնուած:

Դէպքերը ուռեցուցին՝ ահազանգ հընչեցնելով:

Ուզեցին այն տպաւորութիւնը տալ, որ Սուրիա արդէն իսկ Խորհրդային Միութեան «արբանեակ» երկիր մը դարձած է, բառին բոլշեւիկեան առումով:

Երբ մտքերը քիչ մը խաղաղեցան, տեսնուեցաւ որ մամուլը չափազանցած էր եւ թէ կացութիւնը կարծուածին չափ եղերական չէր:

Ու չէր կրնար ըլլալ:

Մոսկուա չէր կրնար ա՛յնքան դիւրութեամբ տեղաւորուիլ Միջերկրականի ափերուն վրայ: Չէր կրնար առանց արիւնահեղութեան, խաղաղ միջոցներով իրականացնել Մեծն Պետրոսի եւ Եկատերինա Բ. կայսրուհիի դարաւոր երազը, — իջնել տաք ջուրերը:

Արաբական նորազատ երկիրները ծայրայեղ նախանձախնդրութիւն ցոյց կուտան իրենց անկախութեան մասին: Դարերով օսմանեան կայսրութեան բռնակալ լուծին կատ ապրելէ վերջ, համաշխարհային առաջին պատերազմէն եաք ինքնավարութիւն ստացան: Սակայն չարունակեցին ենթարկուիլ օտար պետութեան մը հոգատարութեան:

Տորակայութեան զգացումը բուռն անդրադարձում ունեցաւ արաբ ազգայնական մտաւորականութեան եւ վարիչ շրջանակներուն մէջ:

Անոնք առանց սակարկելու փարեցան այն ուժերուն, որոնք կատարեալ անկախութեան հեռանկարը կը ցոլացնէին իրենց աչքին:

Սուրիոյ — ու նաեւ Լիբանանի — պարագային մէջ համաշխարհային երկրորդ պատերազմի ընթացքին այդ ուժն էր Անգլիան:

Նենգամիտ Ալպիոն օգտուելով Ֆրանսայի ժամանակաւոր տկարութենէն, օժանդակեց արաբ ազգայնականներուն, որոնք յաջողեցան ձերբազատուիլ հոգատար պետութենէն եւ տիրանալ անկախութեան:

Տասը տարի առաջ Սուրիա այցելող օտարականները զարմանքով կը տեսնէին թէ ի՛նչ մեծ առելութեամբ տոգորուած էին տեղացիները նախկին հոգատար երկրին դէմ: Թունդ ազգայնական զգացումներէ տարուած՝ վաճառատուներու ճակատի Ֆրանսերէն տառերն իսկ ջնջած էին՝ ձգելով միայն արաբական վերտառութիւնները:

Նոյն միջոցին կը դիմէին եգիպտոսի ազգայնականները՝ ամէն անդամ որ քաղաքական ցոյց մը կը կազմակերպէին Անգլիացիներուն դէմ, 1951ին Նասրի յեղափոխութենէն առաջ:

Շատ բնական ու հասկնալի երեւոյթ է նորազատ ժողովուրդներու մօտ թունդ ազգայնական զգացումներու բուռն պոռթկումը:

Անգլիա իրեն յատուկ բարձր դիւանագիտութեամբ քաջալերեց Արաբները: Կազմակերպեց զանոնք եւ համախմբեց «Արաբական Լիկա»ին մէջ, որուն վերապահուած էր կարեւոր դեր մը:

Անգլիական քաղաքականութիւնը կատարեալ անանկութեան յանգեցաւ Մերձաւոր Արեւելքի մէջ: Եգիպտոսէն վերջ հեռացուեցաւ նաեւ Ծորդանանէն: Ո՛չ մէկ վարկ կը վայելէ այլեւս Սուրիոյ մէջ: Իսկ Արաբական Լիկան, որ իր ձեռնասունն էր, դարձած է իր ամենամեծ թշնամին:

Փոխուած է աշխարհ:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

Խ. ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԵՏ ԻՑԻՒՆԸ ԴԱՐՁԱՒ

ՌՈՒՍԵՐԸ ՀԻՒԼԷԱԿԱՆ ԱՄԵՆԱԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆԻՔԸ ՇԻՆԱԾ ԵՒ ՓՈՐՁԱԾ ԵՆ

Երկուշաբթի գիշեր, Մոսկուայի ձայնասփիւռը պաշտօնապէս յայտնեց, թէ վերջերս Խ. Միութիւնը փորձած է հիւլէական նոր զէնք մը՝ միջ-երկրային հրթիռ մը, որ աշխարհի ամէնէն զօրաւոր զէնքն է:

Այս լուրը զոր հաղորդած էր Խորհրդային «Թաս» մամուլի գործակալութիւնը, մեծ յուզում պատճառեց Արեւմտեան չինովնիկներու մէջ: «Թաս» կ'աւելցնէ թէ առաջին փորձը յաջողութեամբ պսակուած է:

Այս փորձով պարզուած է թէ առանց օդային ուժի օժանդակութեան կարելիութիւն կայ հրթիռը ուղղել որեւէ կէտի վրայ, առանց հեռաւորութեան սահմանումի: Այս նոր զէնքին դէմ որեւէ պաշտպանողական զէնք ցարդ չէ պատուած:

Ծանօթ է որ այս զէնքին պատրաստութեան կ'աշխատէին թէ՛ Խ. Միութիւնը եւ թէ Միացեալ Նահանգները, նկատի առնելով անոր զինուորական մեծ արժէքը: Ամերիկան տակաւին չէր յաջողած պատրաստել:

Ամերիկեան մամուլը եւ քաղաքական շրջանակները մեծ կարեւորութիւն կուտան այս լուրին, որ դպլատզէս պիտի փոխէ աշխարհի դիմագիծը: Այսօր Խ. Միութիւն կը ներկայացնէ հիւլէական մեծապոյն ուժը, մինչ Արեւմուտքը վստահ էր որ Ամերիկան է անիկա: Սպառնալիքը, այս ձեւով, կուգայ Արեւելքէն, ինչպէս կը չեշտէ Նիւ Եորքի մամուլը:

Նկատի կ'առնուի նաեւ թէ Խ. Միութիւնը հոգեբանական պահը գտած էր՝ յայտնելու համար հիւլէական այս փորձը, որ տեղի ունեցած է քանի մը չաբաթ առաջ: Լուրը անչուշտ պատճառ պիտի դառնայ, որ Լոնտոնի ապագիմման ժողովը փոխէ իր ներկայ դոյավիճակը:

Արեւմտեան շրջանակները կը կարծեն արդէն թէ այդ ժողովին վրայ ազդեցութիւն բանեցնելու համար է որ լուրը հաղորդուեցաւ:

Արդէն Խ. Միութիւն կը յայտարարէր ապագիմման ժողովի առեն թէ «Արեւմտեան պետութիւններու որդեգրած ընթացքը պատճառ կը դառնայ, որ Խ. Միութիւն տախտուի ձեռք առնել այն բոլոր միջոցները որ պիտի ապահովեն երկրին խաղաղութիւնը»:

Այս դիչերուան յայտարարութեամբ միայն զինուորական բացառիկ զէնք մը չէ որ երեւան կուգայ, այլ՝ պատմութեան ամէնէն մահացու զէնքին յաջող փորձը:

Վերջին երկու տարիներու ընթացքին արդէն թէ՛ Խրուշչեւ, թէ զօր. Ժուկով յայտարարած էին թէ հիւլէական ուժի տեսակէտով Խ. Միութիւնը Ամերիկան անցած է:

ՀՈՒՆԴԱՐԻՈՅ Արտաքին նախարարութիւնը մերժեց այն զրոյցները, որոնց համաձայն վարչապետ Քաատար պիտի հրաժարէր կառավարութենէն՝ զրաղելու համար համաչխարհային կուսակցութեան քարտուղարութեամբ:

× Փեչտայէն կը հաղորդեն, թէ վարդապետ Մինձենթի չէ զնդակահարուած:

Ուրիշ տարբեր ձեռնամուխ են այդ ա-
բարախօս երկիրներու դործերուն:

Աչխարհի ճակատագիրը անօրինող երկու հսկայական ուժերը մրցումի ելած են «արեւելեան կողմն աչխարհի»:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՍՈՒՐԻԱ ԿԸ ՄՏԱՀՈԳԷ ԹՈՒՐՔԻԱՆ

●

ՍԵՐՈՎ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ամերիկեան Միջին Արեւելքի հարցերու մասնագէտ եւ Արտաքին նախարարութեան պաշտօնեայ Լոյ Հենտերսըն Պոլոյ մէջ կը չարունակէ իր խորհրդակցութիւնները՝ Թուրք բարձրաստիճան անձնաւորութիւններու հետ: Երբ Հենտերսըն իր խօսակցութիւնները վերջացնէ, պիտի անցնի Լիբանան, Իրաք եւ Յորդանան: Այս ձեւով անիկա պիտի այցելէ Այզընհաուըրի վարդապետութեան կողմնակից երկիրները, որոնք սահմանապլուխ կը կազմեն Սուրիոյ հետ:

Տակաւին յայտնի չէ, թէ ամերիկացի դիւանագէտը Արարիա պիտի այցելէ՞ կամ ոչ:

Կը կարծուի, թէ Թուրքիոյ Նախագահ Ճելալ Պայար եւ Վարչապետ Մենտերէս մեծապէս մտահոգուած են Սուրիոյ ներկայ կացութեամբ: Հարցը պիտի դժուարանայ այն առեն՝ երբ խորհրդային զինուորական խարիսխ մը հաստատուի այնտեղ: Թուրքիա, որ մէկ կողմէ մաս կը կազմէ Ատլանտեան Դաչնակցութեան եւ միւս կողմէ՝ Պաղտատի Ուխտին, այդ պարագային «օղակ»ի մէջ պիտի առնուի:

Թուրք զեկավարները խնդրած են, որ Միացեալ Նահանգները աւելցնեն իրենց պատերազմական օժանդակութիւնը:

Միւս կողմէ, Թուրքերուն համաձայն «Խրուշչեւի վարդապետութիւն»ը աւելի ազդու եւ վճռական է քան «Այզընհաուըրի վարդապետութիւն»ը եւ Միացեալ Նահանգները պէտք է հակառակը փաստեն: Կը չեշտեն միաժամանակ, որ ոուս մասնագէտներու ներկայութիւնը՝ արաբական աչխարհին մէջ եւ կարեւոր քանակութեամբ պատերազմական պիտոյքներու յանձնումը, կը ստիպէ որ Արեւմուտքն ալ հակազդեցութեան անցնի:

Հենտերսընի «առաքելութիւն»ը հակահամաչնավար երկիրներու փափաքները հաւաքելու եւ ամերիկեան կառավարութեան ներկայացնելու նպատակ ունի: Ներկայիս, տարբեր գործունէութիւն մը կարելի չէ յուսալ:

ՍՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Բրիտանական քաղաքական շրջանակները կը համաձայնին, սուրիական տաղնապը նոր փոփոխութիւններու ենթարկուելու երեւոյթ չունի, դէթ՝ ներկայիս: Այսուհանդերձ, պաշտօնական աղբիւրներ կը հաղորդեն, թէ խորհրդային զաղանի ըսպասարկութիւնները կենդանի գործունէութիւն մը ունին Դամասկոսի մէջ:

Անգլիոյ Արտաքին նախարարութեան համաձայն, սուրիական մայրաքաղաքին մէջ կը գտնուի գօրավար Իվան Սերով, որ խորհրդային ապահովութեան ուժերուն ընդհանուր հրամանատարն է եւ միաժամանակ կը կոչուի «սարսափելի Իվան»: Ռուսիոյ մէջ, Սերով տասը հազար հոգիի գնդակահարման պատճառ եղած է: Այնպէս կ'երեւի, թէ գնդապետ Սարաճ Սուրիոյ մէջ Սերովի ներկայացուցիչն է:

Այս երկու մարդիկը Սուրիա ապաստանած Ծորդանանցիներու հետ յարաբերութեան մէջ են: Կարգ մը զրոյցներու համաձայն, Խորհրդայիններու նպատակն է խառնակութիւններ հանել Ծորդանանի մէջ եւ սպաննել Հիւսէյն արքան: Թէեւ, այս ուղղութեամբ պաշտօնական ո՛չ մէկ հաղորդագրութիւն կայ:

Ամէն պարագայի մէջ, մեծն Բրիտանիոյ դիրքը պահպանողական է ներկայիս:

× Սուրիոյ պաշտօնական շրջանակները կը հերքեն բրիտանական մամուլին յայտնութիւնները, որոնց համաձայն Սերով կը գտնուէր Դամասկոսի մէջ: «Անհիմն լուրեր են» անոնք, կը յայտարարեն Սուրիացիները:

Կարգ մը շրջանակներու համաձայն՝ Սերով տասը օր միայն մնացած էր Սուրիոյ մէջ:

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՑ ՄԻԱԲԱՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎԻ ՈՐՈՇՈՒՄՈՎ

ԽԱՂ, ՓԱՌՆԷՆ ԵՒ ԴԵՐԵՆԻԿ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՆԵՐԸ ԻՆՉՊԷՍ ՆԱԵՒ ԳՆԷԼ, ԲԱՐԳԵԼՆ ՈՒ ՇԱՀԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ ԵՒ 5 ԱՌԵՂԱՆԵՐ ԱՐՏԱՔՍՈՒԵՑԱՆ ՄԻԱԲԱՆՈՒԹԵՆԷՆ

●

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան Միաբանութեան Ընդհանուր Ժողովոյ նոր նստաշրջանը բացուեցաւ 14 Օգոստոս 1957, Պիքֆայայի հովոցին մէջ, ներկայութեամբ տասնեւհինգ միաբան հայրերու եւ նախագահութեամբ՝ Ն. Ս. Օծութիւն Վեհափառ Տ. Տ. Զարեհ Ա. Կաթողիկոսի, եւ յաջորդական երկու նիստերու մէջ զբաղեցաւ հետեւեալ խնդիրներով.

Ա) Դիւանի առենապետ ընտրուեցաւ Գերշ. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոս, իսկ առենադպիր Հոդշ. Տ. Երուանդ Աբեղայ Արչեան:

Բ) Տնօրէն Ժողովոյ անդամ ընտրուեցան Գերշ. Տ. Արտակ Եպս. Մանուկեան, Հոդշ. Տ. Արտաւազդ վարդապետ Թրթռեան և Հոդշ. Ս. Սահակ Վրդ. Այվազեան:

Գ) 1955-1956 տարեշրջանի իրականացած պիւտճէի հաչուեքննութիւն:

Դ) 1957–1958 տարեշրջանի նախահաչիւի քննութիւն եւ վաւերացում:

Ե) Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Ս. Աթոռին հանդէպ իրենց հաւատարմութեան ուխտը զրժող եւ իրենց հակակարզապահական ընթացքով հոգեւորական եկեղեցական իշխանութեան դէմ ըմբոստութիւն փորձող 11 միաբաններուն մասին Տնօրէն Ժողովոյ կողմէ պատրաստուած ամբաստանագիրը քննութենէ՝ միաձայն որոչումով Տ. Խոչ, Փառէն եւ Դերենիկ Սրբազանները, Տ. Տ. Գնել, Բարգէն, Շահէ Վարդապետները, եւ Տ. Տ. Մեսրոպ, Գէորգ, Ներսես, Զաւէն եւ Գիւտ Աբեղաները զրկեցուեցան Ս. Աթոռոս միաբանակցութենէն: Վերադիչեալ եկեղեցականներէն Կիլիկիոյ Միաբանութեան կրկին անդամակցելու մտօք մատուցուած որեւէ խնդրագիր նկատի պիտի առնուի Վեհափառ Հայրապետին կողմէ:

Զ) Վեհափառ Հայրապետը հաղորդեց, թէ որոշած է յառաջիկայ Հոկտեմբեր 13ին, կիրակի օր, Սրբալոյս Միւռոնի օրհնութիւն կատարել Անթիլիասի Մայր Տաճարին մէջ: Ամբողջ Միաբանութիւնը խնդութեամբ եւ պահանակութեամբ տեղեկացաւ սոյն որոչման:

Է) Միաբանական Ժողովը զբաղեցաւ նաեւ կանոնագրային եւ ներքին այլ եւ այլ խնդիրներով՝ եղբայրական ջերմ մթնոլորտի մէջ:

Ժողովը փակուեցաւ Վեհափառ Հայրապետի «Պահպանիչ»ով:

Դիւան Միաբանական Ընդհ. Ժողովոյ
Առենապետ
ԽՈՐԷՆ ԱՐՔԵՊՍ.
Առենադպիր
ԵՐՈՒԱՆԴ ԱԲՂ. ԱԲԵԼԵԱՆ
(Ստորագրութիւն)

ՓԱՌԻՍՏԱՆԻ զատապարտութեանց պատասխանելով, Նեհրու յայտարարեց, թէ «խորհրդային ոչ մէկ ապրանք կամ ռազմական պիտոյքներ» ներածուած են Հնդկաստան՝ ռուսական օդանաւերով, որովհետեւ Խ. Միութեան եւ Հնդկաստանի միջեւ ո՛չ մէկ նման համաձայնութիւն կնքուած է:

ԵՄԷՆԻ պատուիրակութիւնը Լոնտոնի մէջ բողոքեց Անգլիոյ, որ պատերազմական օդանաւեր թուիչք կատարած են եմէնի հողերուն վրայ, ինչպէս նաեւ անգլիական հետեւակազօրքը Աէնկէն զալով վտանգած էր իրենց հողամասը:

ՌՈՒՍԵՒԳԵՐՄԱՆ խորհրդակցութիւնները, որոնք ընդհատուած են Մոսկուայի մէջ, վերսկսելուն համար Լար երկար տեսակցութիւններ ունեցած է Սեմիոնովի հետ:

«... ԵՒ ՈՒՐԻՇՆԵՐ»

●

Համայնավար կուսակցութեան 20րդ համագումարը, որ տեղի ունեցաւ անցած տարուան սկիզբները, հանդիսաւորապէս դատապարտեց Սթալինի չրջանին լոյս տեսած «Բոլշեւիկեան Ցեղափոխութեան» եւ «Մ. Միւութեան» նուիրուած պատմական հրատարակութիւնները:

Համաձայն Միկոյեանի յայտարարութեան, պատմական այդ հրատարակութիւններուն մէջ, «պիտակցաբար» խեղաթիւրուած են դէպքերն ու իրողութիւնները, «անտեսուած են» իրական դերակատարներն եւ դէմքերը:

Ընդհանուր տպաւորութիւնը այն էր թէ, Սթալինի անմիջական ներշնչումով եւ հսկողութեամբ լոյս տեսած պատմական այդ հրատարակութիւնները՝ նպատակ ունեցած էին արձանագրելու Սթալինի «վերմարդկային» մեծութիւնը միայն:

«Հանճարափայլ»ի առումներին մէջ կ'իյնար անդամ Լենին՝ համայնավար կուսակցութեան եւ Հոկտեմբերեան Ցեղափոխութեան անվիճելի առաջնորդն ու վարիչ միտքը:

Քանի որ Համագումարի պատգամաւորներու համար այս կարգի յայտնութիւնները, անշուշտ որ նորութիւններ չէին: Միակ նորութիւնը այն էր սակայն, որ Սթալինի անմիջական գործակիցները, որոնք իրենց մասնակցութիւնը բերած էին պատրաստելու, հրատարակելու եւ ժողովրդականացնելու Սթալինի փառքը միայն հիւսող պատմական գործերը, վերջին հաշուով միայն բերանները կը բանային ըսելու համար այն, ինչ որ չէին ըսեր առիթ առաջ: Եւ անոնք, ամէնէն աւելի բարձրաձայն պահանջեցին «սրբագրել» կատարուած սխալները, եւ պատրաստել նոր գործեր՝ հիմնուած պատմական դէպքերու եւ իրողութիւններու առարկայական փաստերու վրայ:

Պէտք է խոստովանիլ, որ խորհրդային իրականութեան մէջ, այնքան ալ դիւրին գործ չէ գործադրել տրուած նման որոշումները: Վերջին հաշուով, խորհրդային «պատմ. կաճառ»ի մասնագէտները վարժութիւն ունին «յատուկ յանձնարարութեամբ» սրբագրութիւններ կատարել պատմական այս կամ այն գործին մէջ, իրրեւ աղբիւր ունենալով օրուան վարիչներու կողմէն թելադրուած հրահանգները: Անոնք ի վիճակի են նոյնպէս — միշտ այս պայմաններուն մէջ — փոխել պատմութեան անցած անձնաւորութիւններուն միայն անունները, այլ եւ անոնց կատարած դերերը:

Խորհրդային պատմագիրներու ամէնադժուարին գործը այն է սակայն, որ անոնք հնարաւորութիւն չունին երբեք ճըշդելու եւ արձանագրելու անվիճելի ճըշմարտութիւնները, ստուգուած եւ հաստատուած դէպքերու եւ իրողութիւններու վրայ:

Այս պայմաններու մէջ տրուած պատմագիրը — անկախաբար իր անձնական արժանիքներէն — դրի կ'առնէ օրուան իշխանաւորներու թելադրանքներն եւ հրահանգները՝ իբրեւ պատմութիւն:

Նախապատմական չրջաններու բոլոր տեսակի միահեծան բռնաւորներուն անունով ձգուած արձանագրութիւններու նմանող խորհրդային պատմական հրատարակութիւններուն մէջ, այսպէս է որ անհետացած են համայնավար այն բոլոր կարկառուն դէմքերը, որոնք իրական դերակատարները եղան ո՛չ միայն Հոկտեմբերեան Ցեղափոխութեան, այլ եւ բուն ստեղծիչները Մ. Միւութեան:

Սթալինն իր երկարատեւ բռնապետութեան չրջանին՝ դլխատելով Լենինի բոլոր գործակիցները, չվարանեցաւ անոնց անունները սրբելու պատմական բոլոր գործերուն մէջ: Թրոցկի, Կամենեւ, Զինովիեւ, Բուխարին եւ ուրիչ չատերը, որոնք տարիներ չարունակ վարիչ դէմքերն էին համայնավար կուսակցութեան ղեկը. Կոմիտէին եւ գործօն ղեկավարները Հոկտեմբերեան Ցեղափոխութեան կը յիշուին իրրեւ «դաւաճան»ներ միայն, բայց երբեք կարեւոր դերակատարներ:

Մ. Միւութեան իրականութեան ծանօթներուն համար, այս անձնաւորութիւնները յայտնի են այնպէս ինչպէս որ էին անոնք, երբ ողջ էին, եւ երբ Լենինին հետ կը յեղաշրջէին ցարական Ռուսաստանի կարգերը՝ ստեղծելու համար բոլշեւիկեան դիկտատուրան:

Դաւաճաններ չէին անոնք այդ չրջանին, այլ «կարմիր հերոսներ»:

Սթալինը իր բռնատիրութիւնը ամրացնելու եւ տեւականացնելու համար պանոնք ի ծնէ «դաւաճան»ներ ղարձուց, որպէսզի աւելի դիւրութեամբ մարսել կարողանար անոնց մաքրագործումը...

Այս միւնոյն պայմաններու մէջ է, որ մոռացութեան տրուեցան հայ համայնավար հին սերունդի բոլոր կարեւոր դէմքերը՝ Լուկաչին, Համբարձումեան, Տէր Գաբրիէլեան, Յանձեան եւ բոլոր անոնք, որոնք այս կամ այն ձեւով չնորհազրկուեցան մեծ ու փոքր Սթալիններու կողմէն:

Քանի որ Համագումարի մէջ տեղի ունեցած ուժեղ քննադատութիւնները եւ տրուած որոշումները, կ'ենթադրէին վախճանը՝ Սթալինի կողմէն սահմանուած պատմագրութեան այս գործին:

Խրուչչեւ, ըստ երեւոյթին անդրադարձաւ Քանի որ Համագումարին մէջ, իր իսկ նախաձեռնութեամբ տրուած որոշումներուն:

Տիրանալով Սթալինի աթոռին, ան ալ իր կարգին մտահոգուեցաւ պահպանելու իր դրաւած աթոռը: Իր այս մտահոգութեան մէջ, ան փրկութեան միակ ելքը տեսաւ գործադրութիւնը այն բոլոր միջոցներուն, որ դատապարտած էր 20րդ համագումարին մէջ:

Ցունիսին, Կրեմլինի ղեկավարութեան մէջ կատարուած փոփոխութիւնները, Ցունաստանը նոյնպէս, Իրլանտան նոյնպէս եւ Ֆրանսան ո՛չ:

Ասիկա մեծ ամօթ մըն է:

Գացէ՛ք թիւրաններըը եւ քննեցէք հոն դանուող բոլոր անոնք որ մարդոց հաստատած օրէնքներուն բերմամբ անիծուածներ են:

Այս բոլոր գժբախտներուն վիճակին միակ պատասխանատուները անկասկած նախ բնութիւնն է եւ երկրորդ՝ իրենց ստացած թերի դաստիարակութիւնը:

Կատարեալ դաստիարակութիւն մը տալէ ժողովուրդին: Այս գժբախտ դլուխները զարդացնելու համար ձեր կարելին ըրէք, որպէսզի հոն դանուող խելքը կարողանայ աճիլ ու մեծնալ:

Ժողովուրդներու դլուխները չինուած են լաւ կամ վատ՝ համաձայն իրենց ըստացած դաստիարակութեան:

Հռոմի եւ Հելլադայի ճակատները բարձր էին:

Ընդլայնեցէք որքան կարելի է ժողովուրդին դիմազծին չրջանդիծը:

Ինչ որ ալ ընէք սակայն, մեծ ամբոխին ճակատագիրը համեմատաբար պիտի մընայ միշտ աղքատ, գժբախտ եւ տխուր:

Անոր կը պատկանի ծանր աշխատանքը, անոր կը պատկանի միշտ եւ յաւիտեան կրել ծանր լուծը կեանքին, անոր սեփական հարստութիւնն է յաւիտեան հրել անողոք ճակատագրին կառքը:

Տուէք պէտք եղածը ժողովուրդին որ կ'աշխատի ու կը տառապի, տուէք անոր, վասնզի աշխարհը անիրաւ է անոր հանդէպ:

Այն ժամանակ այդ ժողովուրդը պիտի ըլլայ հանդիստ, համբերատար:

Համբերութիւնը չինուած է յոյսով:

Ժողովրդական մարդուն դլուխը:

Ահա հարցը:

Այդ դլուխը լեցուն է օգտակար հունտերով: Օգտագործեցէք այդ դլուխը որպէսզի հասունանան հոն դանուող հունտերը եւ ճառագայթեն մարդկութեան բարիքին համար:

Ան որ մեծ ճանապարհին վրայ մէկը սպաննած է, հաւատացէք որ եթէ լաւ կառավարուած ըլլար, կրնար լաւագոյն ծառայողներէն մին ըլլալ մարդկային ընկերութեան:

Ժողովրդական մարդուն այդ դլուխը, զարդացուցէ՛ք, նորոգեցէ՛ք, ոռոգեցէ՛ք, արդասաւորեցէ՛ք, լուսաւորեցէ՛ք, բարոյացուցէ՛ք, օգտագործեցէ՛ք...

Այն ժամանակ պէտք պիտի չունենաք դայն կարելու...

ՎԻՒԹՈՐ ՀԻՒԿՕ

(11 եւ վերջ)

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՀՐԱՇՔԸ

●

ԽՄԲ.— Ֆրանսական «Մաչ» շաբաթաթերթին մէջ Րէյմոն Քարթիէ կը հրատարակէ հետաքրքիր յօդուած մը, Արեւմտեան Գերմանիոյ Դաշնակցային Հանրապետութեան հրաշապատում վերելքին մասին: Ր է յ մ ո ն Քարթիէի յօդուածին տուն տուած են վերջերս տարածուած այն լուրերը թէ՝ Արեւմտեան Գերմանիան թերեւս Ֆրանսայի դրամական փոխատուութիւն մը ընէ:

Ստորեւ կուտանք այդ շահեկան յօդուածէն կարեւոր մասեր.—

Եթէ պատմութիւնը կը կրկնուի, եթէ նոյն պատճառները կը յառաջացնեն նոյն հետեւանքները, վերման ժողովուրդը 1957ին պիտի պատասխանէ այն՝ ինչ որ պատասխանեց 1953ին:

Արդարեւ, 1953ին Արեւմտ. Գերմանիոյ Տնտես. նախարարը՝ Լուտվիկ Էրհարտ հրապարակի մը նման նեռուեցաւ պայքարին մէջ: Կազմակերպեց ուժեղ հաւաքոյթներ, ծաղրի ու ծանակի ենթարկեց բազմաթիւ հակաճառողներ եւ իր ականներուն միջեւ բազմաթիւ սիկարներ տրորելով արդիւնքներու նժարին վրայ չոքեցաւ իր բոլոր ծանրութեամբ:

Քրիստոնեայ Դեմոկրատները Պունտեթակի մէջ ունեցան 257 ընտրեալներ, 162 ընկերվարականներու եւ 53 ազատականներու դէմ:

Գերմանիոյ մէջ սովորութիւն ունին ըսելու՝ «Աշընաուըրի յաղթանակը»: Սակայն չատեր ալ կ'ըսեն «Էրհարտի յաղթանակը»:

Չորս նոր տարիներ անցան: 1957ի Գերմանիոյ Համագործակցային Հանրապետութիւնը ներկայիս աւելի գործունեայ է ու կորովի քան 25 տարի առաջուան Գերմանիան:

Ազգային արտադրութիւնը որ 1952ին կը հասնէր 126 միլիառ մարքի, 1956ին բարձրացաւ մօտաւորապէս 200 միլիառի:

Փլատակները անհետացած են: Գաղթականներ եւ միլիոնաւոր վտարուածներ վերստին մուտք գործած են տնտեսութեան մէջ: Միակ վախը այժմ կը ներկայացնէ այն՝ որ արտաքսյլ յառաջդիմութեան յաղորդէ տպնդում մը:

Պատկերը գրեթէ անհաւատալի է բոլոր անոնց համար որոնք ճանչցած են 1945ի չանթահար Գերմանիան եւ թերեւս աւելին՝ 1946ի եւ 1947ի յուսահատ Գերմանիան:

Ասիկա վառաւոր դաս մըն է որ ցոյց կուտայ յարատեւութեան եւ վերելքի օրինակ մը բոլոր այն եւրոպական ազգերուն, որոնք ինքզինքին իրրեւ «հին» դաւանելու սխալն ու մեղքը կը գործեն եւ որոնք մարդկային հաւաքականութեան ամէնէն երիտասարդները ըլլալ կը թուին:

Բայց, չատերուն համար, այս պատկերը առեղծուած մըն ալ է:

Գերմանիան ինչպէ՞ս ըրաւ: Ի՞նչ համբերութեամբ կրցաւ յաղթել տասը տարուան ընթացքին իրականացնել վերանորոգում մը, որուն համար բազմաթիւ մասնագէտներ կը կարծէին թէ յաղորդական սերունդներու աշխատանք մը հարկաւոր էր:

Պատճառները բազմաթիւ են: Հրաչք դոյութիւն չունի:

Սակայն դոյութիւն ունի մեծ մարդ մը, կարմիր այտերով, փոքրիկ քթիով, յատկանշական աչքերով, որ կը կոչուի փրոֆ. Տոքթ. Լուտվիկ Էրհարդ:

Մինչեւ 1942, Լուտվիկ Էրհարդի կեանքը կ'անցնի առանց մասնայատուկ իրագարձութեանց:

Ծնած է 1897ին Նիւրէմպէրկի արուարձաններէն Ֆիւրթի մէջ, պարզ եւ անպաճոյճ դորշագոյն տան մը մէջ, որ խուսափած է ռումբերէն:

Հայրը ունի մանր արհեստանոց մը, ուր կը պատրաստէ ու կը վաճառէ ձեռնոցներ:

Ան կը սիրէ իր մայրը, որ կը կոչուի Մարկարիթ Շուլհոֆ, որ ծնած է Նիւրէմպէրկի մօտ գտնուող Ֆիւրթ քաղաքին մէջ:

Ան կը սիրէ նաեւ իր քոյրերը՝ Էլզան եւ Մարկարիթը:

Ան կը սիրէ իր ընտանիքը, որ ապրելու համար ամէն ինչ կ'ընէ:

*Ան կը սիրէ իր ընտանիքին ապրած տունը, ուր ամէն ինչ ներդաշնակ է, ուր ամէն ինչ կը խօսի ընտանեկան ջերմութեան մասին

ԽՂՎԱԾՔ

ՎԱԼԵՆ ԲԱԿՈՒՆՑԻ

ԹՈՓՈՒՆՑՈՒՄ ՀՈՒՐՔԻՆ

Հոգ հաղորդությունը, ուսը ծանրացած իր ուսերին, Խոր Հայց վշտի ներքին ցավերը նրա հոգում, Նրան դուրս հանած, տարած հեռու, ուր ինքնամոռաց Ոչինչ չկար, ոչ ոք, ոչ մի բան, ոչ մի ցավ, Ոչ մի հիշողություն, ոչ մի ցանկություն, ոչ մի վախ, Ոչ մի հույս, ոչ մի տագնապ, ոչ մի ակնկալություն, Ոչ մի ուրախություն, ոչ մի տխրություն, ոչ մի ափսոսանք, Ոչ մի ատելություն, ոչ մի սեր, ոչ մի ընկերություն, Ոչ մի թշնամություն, ոչ մի ոխ, ոչ մի վրեժ, Ոչ մի ներում, ոչ մի մեղադրանք, ոչ մի դատաստան, Ոչ մի ինքնասիրություն, ոչ մի ամոթ, ոչ մի պատիվ, Ոչ մի ամոթանք, ոչ մի հպարտություն, ոչ մի ինքնագոհություն, Ոչ մի ինքնավստահություն, ոչ մի ինքնանվաստացում, Ոչ մի ինքնաճանաչում, ոչ մի ինքնամոռացում, Ոչ մի ինքնասիրահար

ՏԱԳՆԱՊԻ ՕՐԵՐ ԱԼԺԵՐԻՈՅ ՄԷՋ

Վերջին օրերուն ծանր կացութիւն մը առեղծուեցաւ Ալժերիոյ մէջ, յատկապէս՝ Արեւելեան Օրանիա։ Ինչպէս Մասքարայի եւ Թիարէթի մէջ, ահաբեկիչները հարուածային յարձակողականի անցան նաեւ Օրանիայի մէջ։ Ապահովութեան ուժերը, ուժեղ դիմադրութիւն մը ցոյց տալով, ոչ միայն կարողացան բնակչութիւնը պաշտպանել, այլ՝ զսպել ըմբոստները, մեծ վնասներ պատճառելով անոնց։

Ապստամբները յարձակում մը գործած են Մասքարայէն ութ քիլոմեթր անդին գտնուող գումարտակի մը վրայ։ Երեք կառքեր վնասուած են. մէկ մեռեալ եւ հինգ վիրաւոր կայ։

Բանակայինները պաշտպայի մէջ յաջողած են անչարժացնել 35 ապստամբներ, որոնցմէ զրաւուած են զնդացիրներ եւ պատերազմական զէնքեր, թիւով՝ 18։

Քաղաքի մէջ, խուզարկութեան մը ընթացքին բախում պատահեցաւ զինուորականներու եւ Ալժերիացիներու միջեւ։ Երկու զինուորականներ սպաննուեցան եւ վեց ուրիշներ վիրաւորուեցան։ Ահաբեկիչներուն կողմէ երեք մեռեալ կայ։

Բախում մը պատահեցաւ նմանապէս Օմալի մէջ, ուր Ալժերիոյ Ազատ. Շարժման անդամները ինք զոհ տուին։

Ուժտայէն երեք քիլոմեթր անդին զբաղնուող մահմետականի մը ագարակին մէջ ապստամբներու կողմէ արձակուած ռումբ մը պայթեցաւ, հինգ հոգիի մահուան պատճառ դառնալով։

Յուլիս 26էն ի վեր, Ալժերիոյ բանակային ուժերը, ոստիկանութեան օժանդակութեամբ, մեծ մասով բնաջնջած են ապըստամբներու սպայակոյտը։ Ըմբոստները զրաւի վնասներ կրած են։

Ծանօթ է, որ Ալժերիոյ ըմբոստները իրենց զինամթերքները կը ստանան սահմանակից երկիրներէն։ Իշխանութիւնները, զէնքի եւ ռազմանիւթի մաքսանենգութեան առաջքն առնելու համար հսկողութեան դօտիներ հաստատեցին Թունուզի եւ Մարոքի ալժերիական սահմաններուն վրայ։ Այս ձեւով ապստամբները պիտի չկարենան դուրսէն ստանալ իրենց պէտք եղած ռազմական պիտոյքները։

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ կառավարութիւնը մերժեց անցագիրը տալ խորհրդային ֆութպոլի խումբի մը մարզիկներուն, որոնք հանդիպում մը պիտի ունենային Համպուրկի խումբերէն մէկուն հետ։

«ՓԱՒՏԱ»ի վերջին թիւին մէջ, Մ. Միւնխեան համակրավար կուսակցութեան կեդր. կոմիտէին քարտուղարը երկար յօդուած մը գրած է, քննադատելով Մալենկովը։

ՍՈՒՐԻՈՑ նոր դեսպանը՝ Գահիրէի մէջ, նշանակուեցաւ Օր. Շէյխ Ֆաուզի։ Առաջին անգամ ըլլալով արաբ դիւանագէտներուն մէջ կնոջ մը նման պաշտօն կը յանձնուի։

ԻՍՐԱՅԷԼԻ մէջ Սեպտեմբեր 8–13 տեղի պիտի ունենայ հիւլէական ուժի խաղաղ նպատակներու օգտագործման ժողով մը, որուն պիտի մասնակցին Միացեալ Նահանգներ՝ կարեւոր պատուիրակութեամբ մը։

ԺԸՆԵՒԻ մէջ ֆրանսեւեգիպտական խորհրդակցութիւնները սկսած են արդէն։ Ֆրանսական պատուիրակութիւնը կը պընդէ, որ նախ կարգադրուի Եգիպտոսի մէջ գտնուող ֆրանսական ինչքերուն հարցը։ Մինչ եգիպտացիները կը պահանջեն՝ որ Ֆրանսա նախ վճարէ անցեալ Սուէզի առիթով կատարուած յարձակումին նիւթական վնասները՝ 32 միլիառ ֆրք.։

ԽՈՐՀՐԴԱՑԻՆ պատերազմական երկու նաւեր Ատլանտեանէն դալով անցան Ճիպրալթարի նեղուցը, կը յայտնեն սպանիական գործակալութիւնները։

ՄԱԿի յատաջիկայ նիստին, Ալժերիոյ հարցին քննութեան ընթացքին, Իսրայէլեան պատուիրակութիւնը պիտի կենայ Ֆրանսայի կողքին, որոշած է Իսրայէլի Արտաքին նախարարութիւնը, Երուսաղէմի մէջ գումարուած բացառիկ ժողովի մը մէջ։

ՄԱՐՈՒԲի գահաժառանգ իշխան Հասան մօտ ատենէն Փարիզ պիտի գայ։ Մարոքի իշխանը տարիէ մը ի վեր Ֆրանսա չէր եկած։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ծերակուտականներու յանձնախումբը, 7ի դէմ 14 ձայնով որոշեց աւելցնել ամերիկեան օ-

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Աւքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Ծովի լողանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միզէ (Փրոֆ. Վէհհօօկէն). — Ցղութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատանի). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Աչուհի). — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Ց. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան)։

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք։ Դիմել Նարդունիի, «Ցառաջ»ի հասցէով։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ֆր. Կ. Խաչի Մարսէյլի Վարչութիւնը իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Պ. Արսէն Տէր Զաքարեանի եւ պարագաներուն իրենց մօր ողբացեալ Տիկին Ազնիւ Տէր Զաքարեանի կսկծալի մահուան առթիւ։

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿԻ

ՄԱՐՍԷՅԼ.— Ընկ. Համբարձում Պասմաճեանի մահուան առթիւ, Պ. Գ. Պաղտասարեան փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուէրները կ'ընէ.— «Ցառաջ»ի բարգաւաճման 2000, «Հոյ Բոյժ»ի 2000, Փարիզի Մշակոյթի Տան 5000 Ֆր.։ (Տառնալ «Ցառաջ»էն)։

JEAN CHAH - BARONIAN

Ամէն տեսակ ապահովագրութեան խորհրդատու, մասնագէտ հանգստեան ապահովագրութիւններու

(Primes déductibles des impôts)

66 Rue de l'Hotel de Ville
Lyonler (Rhône)
Tél. Gailleton 59-14

OCEANIA

ՕԴԱՆԱԻԻ, ՇՈՒԵՆԱԻԻ ԵՒ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ՏՈՒՄՍԵՐ ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻՆ

Վիզայի եւ անցագրի բոլոր ձեւակերպութիւնները, Հարաւային եւ Հիւսիսային Ամերիկաներու, Ֆանտաստա, Թուրքիա, Լիբանան։

Ամէն մանրամասնութեանց համար դրել՝

Գ. ԼԵՒՈՆ ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ
M. BARONIAN
38, Rue de la République
MARSEILLE - Tél. Col. 53-13, 42-58
Bureau à Paris 4, Rue Castellane
Tél. ANJou 16-33 et 75 90

ժանդակութիւնը՝ օտար երկիրներուն։

ՆԱԽԱԳԱՀ Այզընհաուըր եւ Տըլըս 40 վայրկեան տեւող խորհրդակցութիւն մը ունեցած են։ Արդիւնքը գաղտնի կը պահուի։

ՄԱԿի ուժերուն պատկանող 500 նաւեր Սեպտեմբեր 19էն 28ին ռազմափորձեր պիտի կատարեն եւրոպական ջուրերուն մէջ։

ՍՄԻՒԱՐԱՆ (Օգոստ. 26).— Ջոյլ ոսկի 519·000, նափոլէոն 3810, զուիցերիական 3680, անգլիական 4600, քսան տոլարնոց 18·520, թղթադրամ (զուգահեռական շուկայ) սթերլին 1150, տոլար 442, զուիցերիական 106,75, պելժիական 8,45, լիր 0,70։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին դլուխի կրպակը։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Վալանսի Շրջ. Կոմիտէն իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ «Ցառաջ»ի գործակալ, հատավաճառ Փիէր Պէ ժորժի ընտանեկան պարագաներուն՝ յանկարծական մահուան առթիւ։

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer - Paris (9e)
Tél. : PRO vence 64-90
C. C. P. Paris 3630 - 66

Դպրոցական վերարուտին առթիւ նկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Դիրք	400

Յ. Գազանենեանի Գերակատուքիւնները

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Աասատուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆՁԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. Պօղոսեան	600
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ	800

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.–Հայերէն Պ. Ադէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵԲԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱԻԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցաբանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ.ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ. ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	800
ԱՆԳԼ. ՀԱՑ. Փրոֆ.Ց.Զամճեան	4000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	3000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մատլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաշեկազմ	3000
ՀԱՑ.–ՀԱՑ. Սա. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր	16·000
ՀԱՑ.–ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ երեկուն, ժամը 20,30ին, Ահարոնեան ակումբը։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։ Հին անդամատեղրները միասին բերել։

ԿԱՐՏԱՆ.— Համախարբերդեցիական Միութեան Կարտանի Մ. ճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Բ. Ը. Միութեան սրահին մէջ։ Օրակարգ՝ ա) Զեկուցում Միութեան 17րդ պատմ. ժողովի. բ) Հաշուետուութիւն. գ) Վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր։

Անհրաժեշտ է Մ. ճիւղիս բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը այս ժողովին։

ՆՈՒԻՐ

Ընկ. Աւետիս Կուտնուզեանի ամուսնութեան առթիւ Պ. Վ. Քիւրքլեան 3000 ֆր. կը նուիրէ Պօմոնի Ն. Սերունդի Քրիստափոր խումբին։

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան։

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարդ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիւերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին։

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը։

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու «դրիմական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրովէի եւ պաքալորէա յի։

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ։

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ։ Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ։

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

I, BLD DU NORD — LE RAINCY
Tél. Le Raincy 172

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի ջինջն ու ծաւիծ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԳՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄԱՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
Խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵԻ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԷՆ ՁԵՐ ԱՒՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC
16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Սիրալիր եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑԸՆԵՐՈՒՆ ԿՂՄԷ։

ՅԱՌԱՋԸ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1923 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ
29
ՕԳՈՍՏՈՍ
JEUDI
29 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7977 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3779

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳՆԴԱՊԵՏՆԵՐՈՒ ԴԱՐԸ

●

Սուրիա աշխարհագրական բացառիկ դիրք մը կը դրաւէ արաբական աշխարհին մէջ:

Տարածութիւնն է 150·000 քառակուսի քիլոմեթր. բնակչութիւնը՝ չորս միլիոն:

Սահմանակից է Թուրքիոյ, Իրաքի, Լիբանանի, Իսրայէլի, Յորդանանի եւ Սէուտի Արաբիոյ:

Այսքան դրացի երկիրներով շրջապատուած՝ բնական է, որ Սուրիոյ մէջ պատահած որեւէ դէպք իր անմիջական անդրադարձումը կ'ունենայ սահմաններէն անդին:

Անկախութեան տիրանալէն ի վեր (1944), բազմաթիւ յեղաշրջումներու թատերը դարձաւ Սուրիա:

Ամէնէն նշանաւորն էր գնդապետ Զայիմի «պետական հարուած»ը 1949 Օգոստոսին: Այս քիւրտ զինուորականը չուտով մեծ ժողովրդականութիւն չահեցաւ: Ու հանրաքուէով մը՝ «մարեչալ»ի տիտղոսին հետ միաժամանակ Հանրապետութեան նախագահի պաշտօնին տիրացաւ: Երկիրը վարեց բացարձակ լիազօրութեամբ, մինչեւ որ ուրիշ գնդապետ մը՝ Հիննաուի, իր ընկերներէն, առիթը գտաւ «մաքրելու» Զայիմը եւ անոր տեղը գրաւելու:

Հիննաուի երկար չվայելեց իր գիւրին յաղթանակին պտուղը: Ուրիշ գնդապետ մը՝ Շիշա-ւլի (Զիչէքլի) միջոցը գտաւ ձեռք անցընելու իշխանութիւնը եւ տարիներով կառավարեց Սուրիան:

Շիշաքլիի աստղն ալ խաւարեցաւ երկու-նիկ օր մը: Հալէպի մէջ ծնունդ առած զինուորական ապստամբութիւն մը ստիպեց Շիշաքլին ապաստան փնտռել Իպնը Սէուտ թագաւորին մօտ:

Անկէ ի վեր Սուրիա կը կառավարուի սահմանադրական օրէնքով:

Երեսփոխանական ընտրութեանց մէջ չահեցաւ կառավարական կուսակցութիւնը: Ընդդիմադիր երեսփոխանները վերջերս իրրեւ բողոքի ցոյց հեռացան խորհրդարանէն:

Առաջին անգամ ըլլալով համայնավար երեսփոխան մը մտաւ Դամասկոսի խորհրդարանին մէջ, — Խալիտ Պէքթաշ, քիւրտ, որուն ձայնը հետզհետէ աւելի բարձր կը հնչէ: Սուրիոյ եւ Խորհրդային Միութեան միջեւ յարաբերութիւններու սերտացումը որոշ բան կը պարտի իրեն:

«Գնդապետ»ներուն կարեւոր դեր մը վերապահուած է արդի աշխարհի քաղաքականութեան մէջ:

1939ի պատերազմի նախօրեակին Լեհաստանի զեկը կը գտնուէր գնդապետ Պէքի ձեռքը, որուն համար կ'ըսէին թէ հայկական ծագում ունէր...

Սուրիոյ յաջորդական երեք յեղափոխութիւնները տարբեր գնդապետներ էին: Եգիպտոսինը՝ նոյնպէս գնդապետ մը:

Ներկայիս ուրիշ գնդապետ մը՝ Սարաճ, Բ. դրասենեակի պետը՝ դերակշիռ դեր կը խաղայ Սուրիոյ քաղաքականութեան մէջ:

Յեղափոխական-ապստամբական չարժումները ցոյց տուին, որ Թունդ ազգայնական տարրերն ու համայնավարները իրարու հետ կը դործակցին քաղաքական դետնի վրայ:

Մոսկուայի ամէնէն ճարպիկ դիւանապիտական խաղերէն մէկն ալ այն է, որ ուժ կուտայ ազատութեան համար կռուող երկիրներու ազգայնական տարրերուն, որոնք գաղափարական դետնի վրայ Թունդ հակահամայնավարներ են յաճախ:

Նպատակն է պղտորել ջուրերը՝ ձուկ որսալու համար:

Ասոր օրինակները տեսանք Հնդկաչինի, Ինտոնեզիոյ և Հիւսիսային Աֆրիկէի մէջ:

Իսկ եթէ — մի՛ արասցէ — այդ երկիրներէն որեւէ մէկը իր ճանկին մէջ իյնայ,

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՊԱԶԻՆՈՒԻՄԸ ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

●

ՄԻԾՏ «ՆԻՒԹ» Կ'ԸՍԷ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿԸ

Գչ· օր Լոնտոնի ապազինման ժողովին պատուիրակները կարեւոր նիստ մը դումարեցին, որուն ընթացքին Արեւմտեանները խորհրդային պատուիրակին ներկայացուցին իրենց ծրագիրները ամբողջութիւնը՝ «սպառազինումը դադրեցնելու, միջազգային հսկողութեան զօսի մը հաստատելու, ինչպէս նաեւ հիւլէական փորձերը ընդհատելու» համար:

Զորին երկար ժամանակ չդրաւ մերժելու համար Արեւմուտքին առաջարկը: Յատկապէս ընդդիմացաւ՝ Միացեալ Նահանգներն ու Քանատան մէկ կողմէն եւ Ս. Միութիւնը միւս կողմէն օդանաւային հսկողութեան տակ առնելու տեսակէտին:

Մոսկուայի ներկայացուցիչը մերժեց նաեւ ընդունիլ, հիւլէական փորձերը երկու տարի առկախելու արեւմտեան առաջարկը:

Զորին կատաղի ճառ մը խօսեցաւ Ապազինման ժողովին մէջ: Խորհրդային պատուիրակին դիրքը հաճելի չթուեցաւ միւս պատուգամաւորներուն, նկատելով որ ան նման ընթացք մը որդեգրեց՝ կրեմլինի մէջ-երկրային հրթիռին փուռը յայտարարելէն հազիւ 24 ժամ ետք:

Զորին, իր ճառին մէջ յայտնեց, թէ Արեւմտեանները օդանաւային հսկողութեան ձեւ մը կ'ուզեն հաստատել յարձակողական պատերազմ մը պատրաստելու եւ ոչ թէ անոր առաջքն առնելու համար: Անոնց նպատակն է դիւրացնել իրենց տեղեկատու սպասարկութիւններուն աշխատանքը: Ընդհանի մը մէջ, ըսաւ Զորին երբ իրարու միջեւ ձգտում կայ եւ անվստահութիւն, անկարելի է օդանաւային համաձայնութիւն դոյացնել եւ Արեւմտեանները, պնդելով այս առաջարկին վրայ՝ ապազինումը ձախողութեան պիտի մատնեն:

Գալով հիւլէական փորձերը դադրեցնելու հարցին, Զորին համաձայնութիւն կը յայտնէ... անընդունելի պայմաններ դնելով:

Զորին իր խօսքը վերջացուց յարձակումներ դործելով Արեւմտեաններուն վրայ եւ ծանրօրէն դատապարտելով պատնոնք:

Անկլիոյ ներկայացուցիչը, խօսք առնելով յիշեց խորհրդային միջ-երկրային նոր հրթիռին պարագան եւ յայտնեց, թէ այս դիւտը լուրջ պատճառ մըն է, որպէսզի Ապազինման ժողովը աշխատի եղրակացութեան մը յանդիլ: Միաժամանակ անդլիացի պատուիրակը «ցաւ» յայտնեց Խորհրդայիններուն խօսելու սպառնական ետպանակին համար:

Խորհրդային պատուիրակը իր խօսքին մէջ յայտնած էր թէ Ատլանտեան Դաշնակցութիւնը յարձակողական նպատակներու համար կազմակերպուած է:

Արտայայտութեան այս եղանակը խըստօրէն քննադատելով, Ֆրանսական պատուիրակութեան նախագահ Փիւլ Մոք, առաջարկած է, որ եթէ Զորին այդ ձեւով

(Շար. ո կարդալ Դ. էջ)

ազատութեան ո՛չ մէկ նշոյլ կը թողու անոնց մօտ:

Փաստերը չատ են եւ պերճախօս:

Գնդապետ Սարաճ, կռթնած սուրիական բանակին վրայ եւ իրեն հետ ունենալով Ազգ· Պաշտպանութեան նախարարը Խալէտ էլ-Ազմըմ քաղաքականութեան զեկը դարձուցած է դէպի Մոսկուա, անկէ յուսալով երկրին փրկութիւնը:

Գնդապետներու դարուն մէջ կ'ապրինք:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

❖ ՕՐՔ ՕՐԻՆ ❖

●

ՄԻՆՉԵՒ ՉԺՈՂՎԷ...

— Հրամեցէ՛ք, Տիկիններ... Նստէ՛ք... Մարիամ, սրտեղէն ֆիչ մը պտուղ, օշաշարակ բեր ճայիճ... է՛, պատմեցէք տեսնեմ, ազգին գործե՞րը ինչ ջուրի վրայ են...

— Սանիկ, ճանիկ... երբեմն աղի երբեմն անուշ ջուրի վրայ... Չենք ուզեր ձեր թանկագին վայրկեանները խլել... Բաւ-գատրեցիք թէ ինչո՛ւ եկած ենք... Կը յիշե՞ք, ասկէ երկու, երեք տարի առաջ էր ... Ձեզի դիմեցինք եւ խնդրեցինք որ դուք ալ ձեր սրտէն բխած համեստ նուէրը տայիք մեր...

— Հա՛, ատանկ բան մը կը յիշեմ կոր...

— Այդ օրերուն, տակաւին եկեղեցիին պատերը բարձրացած չէին... Դուք ալ մեզի ըսիք — «Մէյ մը դուք սկսէք, լմընցուցէք, ամէն մարդ թող իր տալիքը տայ, ես ալ բան մը կուտամ...»

— Ատիկա քա՛ւ միտքս չէ...

— Հիմա, ամէն մարդ իր տալիքը տրուած է եւ մենք աղաներու ցանկին վրայ միայն ձեր անունին դիմացը գումար մը չկայ... Փառք Աստուծոյ, եկեղեցիին շինուած, լմընցած է եւ մօտ ատենէն ալ պիտի օծուի...

— Օ՛, ըսել է որ տակաւին օծուած չէ՞... Ատիկա չեղաւ...

— Շատը գնաց, ֆիչը մնաց... Օծումր սեղի պիտի ունենայ...

— Ինծի ճայեցէք, Տիկիններ... Ես, իմ գործս գիտցող մարդ եմ... «Պիտի»ներու չեմ հաւատար... Ցետոյ, ուրիշ բան մըն ալ կայ... Դուք ըսիք թէ եկեղեցին շինուած, լմընցած է... Ես ուրիշ բաներ լսած եմ... Երէ՞կ էր, առջի՞ օրն էր, չեմ յիշեր, պարոն Ծխախոտէն լսեցի որ շատ մը պակասներ կան եղեր... Ջահերը կախուած չեն եղեր...

— կախուած են...

— Շուրջառները, բուրվառները, էշոցները, խաչերը, Աւետարաններ գնուած չեն եղեր...

— Ամէնքն ալ գնուած են...

— Խունկ առե՞ր էք...

— Միայն խունկը եկած չէ...

— Հա՛, հիմա տեսա՞ք որ իմ լսածս շիտակ է եղեր... Երբ խունկը եկած չէ եւ շէնքին պատերը խունկով օծուած չեն, ա՛լ ինչպէ՞ս կրնաք յայտարարել թէ եկեղեցին շինուած, լմընցած է...

— Բայց, պարոն...

— Բայց, մայց չկայ... Դուք, տակաւին, ծայրն էք ծրարոց... կիսկատար գործ տեսեր էք... ես, անգամ մըն ալ ըսեմ, իմ գործս գիտցող մարդ եմ... Փըտած ճիւղի վրայ չեմ կոխեր...

— Մեր ծառին վրայ փտած ճիւղ չկայ...

— Դուք անանկ կը կարծէք... Ըսողը դուք էք — խունկ չկայ եղեր... Մոմերը առա՞ծ էք...

— Պիտի...

— Օ՛, ըսել է ո՛չ խունկ ունիք, ո՛չ ալ մոմ... Ասիկա եղաւ երկու մեղք... Չէ՛, չէ՛, ես հիմակուհիմա բան մը չեմ կրնար տալ... Ուրիշ կէտ մըն ալ կայ — Ուխտաւորեանը բան մը տուա՞ւ...

— Պիտի տայ...

— Ե՞րբ... Զուկո ծառը ելլելէն ե՞տք...

— Խոստացած է...

— Չի բաւեր... Թող տայ, անկէ ետք իմ ֆովս եկէք... Ուրիշ խնդիր մըն ալ... Ինչպէս գիտէք, ես վաճառական եմ... Վաճառական քսածդ շուկային վրայ առնելիքներ կ'ունենայ... Երբեմն ալ տալիք... Ի՛նչ մեղքս պահեմ, ես, մինչեւ իմ առնելիքներս չժողվեմ, ձեր այդ եկեղեցիին բա՛ն մը չեմ կրնար տալ... Մանաւանդ որ ո՛չ խունկ ունիք՝ եղեր, ո՛չ ալ մոմ...

— Երբ խունկն ու մոմը առած ըլլաք, կատա՞ք...

— Ատիկա մտածելիք խնդիր է: Նայինք մինչեւ առնէք, լմընցնէք, ես իմ առնելիքներս գանձած պիտի ըլլա՞մ... Չեմ կարծեր... Ուրեմն...

— Ուրեմն, ձեզմէ յոյս չկայ...

— Անանկ կ'երեւայ կոր... Կը ներէք, Տիկիններ, բայց ես մեր աւանդութիւնները յարգող մարդ եմ... Եւ, ամէնէն կարեւորը, մինչեւ առնելիքներս չժողվեմ, ազգին, եկեղեցիին, աղբատին, հիւանդին տասնոց չեմ տար...

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ԽՐՈՒՇՉեւի Մոսկուայի «Կոմունիստ»ին մէջ յօդուած մը հրատարակած է, դատապարտելով Մալենկովը, որ Բերիայի «խաղալիք»ն էր:

ՄԱՔՄԻԼԸՆ մօտ ատենէն պիտի պատասխանէ մտաբեր Բուլղանինի նամակին՝ ի մասին միջազգային հարցերու եւ անդլեւուս յարաբերութեանց:

ՏԼԼԷՍ յայտարարեց, թէ «Նասը Սուէզի ազդայնացումը որոշած էր Աստանի խնդիրէն երկու տարի առաջ»:

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ Մշակոյթի նախարարութեան մէկ հրամանագիրով, ռուսերէնի ուսուցումը զարձեալ պարտադիր կը դառնայ հունդարական բարձրագոյն դպրոցներուն մէջ:

ՕՄԱՆԻ հարցը պիտի քննուի Արաբական Դաշնակցութեան համագումարին մէջ, որ մօտ ատենէն պիտի դումարուի Գահիրէի մէջ, կը հաղորդեն Պէյրութէն:

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ պատուիրակ Լոյ Հենտերսըն, որ Պոլսոյ մէջ կը չարունակէ իր խորհրդակցութիւնները՝ Թուրք քաղաքական դէմքերու հետ: Հաւանաբար Թուրքիայէն Պարսկաստան անցնի Սեպտեմբերի առաջին օրերը:

ԻՏԱԼԱԿԱՆ ոստիկանութիւնը երեւան հանած է գործարան մը, ուր կը պատրաստուէին Ֆրանսական կեղծ հարիւր Ֆրանքնոցներ: Խմբակին պարագլուխը Ֆրանսացի մըն է, որուն կ'օժանդակեն երեք Իտալացիներ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ մէջ Գչ· օր ճամբու արձանագրեց 20 հոլի:

ՊՈՒԷՆՈՍ ԱՅՐԷՍԻ մէջ, Ֆրանսայի Արտաքին Նախարար Քրիսթիան Փինօ այցելած է Նախագահ Արամպուրուի:

ՄԱԿԻ յառաջիկայ ժողովին ռուսական պատուիրակութիւնը պիտի առաջնորդէ Կրոմիքօ, իսկ Ֆրանսականը՝ Փինօ:

ՁԵՆՈՍԼՈՎԱՔԻՈՑ մէջ երկու կղերականներ հինդ եւ չորսուկէս տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան:

ԿԱՐՏԻՆԱԼ ՍՓԵԼՄԱՆ Նիւ Եորքի Առաջնորդը, որ Հռոմ էր, առջի օր Փարիզ եկաւ:

ԼԻԲԱՆԱՆԻ Հանրապետութեան Նախագահ Քամիլ Շամունի հրաւէրին պատասխանելով, Արաբիոյ, Յորդանանի եւ Իրաքի թագաւորները Հոկտեմբեր 10-12ին Պէյրութ պիտի երթան, ներկայ ըլլալու համար միջ-արաբական ոլիմպիական խաղերուն բացման հանդէսին: Լաւատեղեակ շրջանակներու համաձայն՝ անոնց ներկայութիւնը, Պէյրութի մէջ, առիթ մը պիտի ըլլայ որ լրջօրէն քննութեան ենթարկուին արաբական աշխարհը յուզող կարգ մը հարցեր:

ՊԻԱՐԻՑի «քաղինօ»ին մէջ հրդեհ մը ծագեցաւ, փճացնելով հաստատութիւններ: Միայն խաղարանին արահը անվնաս է:

ՄԵՐ ԱՅՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Մեր խմբագրատունը այցելեց Պ. Վահէ Սէթեան (Պէյրութէն), գործօն անդամ Համազգային Մշակութային Միութեան:

Պ. Սէթեան Պէյրութ կը վերադառնայ քանի մը օրէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՕՐԳԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱՆՁՆԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

(Ի. Ր. Վիրաբի անվ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

(Ի. Ր. Վիրաբի անվ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱՆՁՆԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵԻ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ

(Ի. Ր. Վիրաբի անվ.)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐՆԵՐԻ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ԿԱ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՍՀ ԳԱՆՁՆԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ԿՈՄԻՏԵԻ

ԿՂՎԱԿԻՉ

ՎԻ ՊԱՎԼԵՆԿՈ

ԱՅԼ ՂՈՒԶՈՎՆ ԵՐ

Ես Ալեք Մուրադյանն եմ, Ղուզովնի ամենահարուստ մարդու միակ որդին։ Իմ մասին կարելի է ասել, որ ես ծնվել եմ ոսկե օրորոցում։ Ես ծնվել եմ ոսկե գդալը բերանիս։ Ես ծնվել եմ ոսկե շապիկով։ Ես ծնվել եմ ոսկե ամպերի միջից։ Ես ծնվել եմ ոսկե ճոճանակի վրա։ Ես ծնվել եմ ոսկե ձիու վրա։ Ես ծնվել եմ ոսկե ինքնաթիռի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ինքնաթափի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ավտոմեքենայի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ավտոբուսի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ավտոմատի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ատրճանակի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռումբի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ականի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե հրթիռի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե արկի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմանավի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե սուզանավի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ինքնաթիռի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ինքնաթափի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ավտոմեքենայի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ավտոբուսի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ավտոմատի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ատրճանակի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ռումբի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ականի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական հրթիռի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական արկի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ռազմանավի մեջ։ Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական սուզանավի մեջ։

Ես ծնվել եմ ոսկե ռազմական ինքնաթիռի մեջ, որ ոսկե ռազմական ինքնաթափի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոմեքենայի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոբուսի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոմատի մեջ, որ ոսկե ռազմական ատրճանակի մեջ, որ ոսկե ռազմական ռումբի մեջ, որ ոսկե ռազմական ականի մեջ, որ ոսկե ռազմական հրթիռի մեջ, որ ոսկե ռազմական արկի մեջ, որ ոսկե ռազմական ռազմանավի մեջ, որ ոսկե ռազմական սուզանավի մեջ, որ ոսկե ռազմական ինքնաթիռի մեջ, որ ոսկե ռազմական ինքնաթափի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոմեքենայի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոբուսի մեջ, որ ոսկե ռազմական ավտոմատի մեջ, որ ոսկե ռազմական ատրճանակի մեջ, որ ոսկե ռազմական ռումբի մեջ, որ ոսկե ռազմական ականի մեջ, որ ոսկե ռազմական հրթիռի մեջ, որ ոսկե ռազմական արկի մեջ, որ ոսկե ռազմական ռազմանավի մեջ, որ ոսկե ռազմական սուզանավի մեջ։

Ես ծնվել եմ

պիտի չարունակէ խօսիլ՝ աւելի լաւ է ժողովը ձգել... Զորին պատասխան չէ տուած Ֆրանսացի պատգամաւորին:

× Մոսկուայի ձայնասփիւռը, Գէ. օր սկսաւ տալ Ապպղինման ժողովին մէջ Զորինի արտասանած ճառին պատճէնը: Սակայն, յանկարծ... ընդհատուեցաւ: Բացատրութիւնը տրուեցաւ երեք ժամ հաք միայն.— Զորինի ճառը չատ երկար էր, ձայնասփիւռէն տալու համար...:

Խ. ՄԻՈՒՔԵԱՆ «ՆՈՒԷՐԸ»

ՍՈՒՐԻՈՅ

●

12 ՍՊԱՆԵՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԱԾ ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ ՄԷՋ

Ամերիկեան Մէջին Արեւելքի հարցերուն մասնագէտ պատուիրակին Սուրիա այցելութեան մասին եղած հարցումի մը պատասխանելով, Արտաքին Նախարար Պիթար յայտարարեց.— «Մենք անկեղծօրէն փորձած էինք Սուրիա հրաւիրել Նախագահ Այզընհաուըրի պատգամաւորը՝ ձէյմս Ռիչըրտս, սակայն Միացեալ Նահանգներու Դամասկոսի դեսպանատունը մեր խնդրանքը չներկայացուց ամերիկեան կառավարութեան: Պիտի չփորձենք ուրիշ մը հրաւիրել: Ցամենայն դէպս, Սուրիոյ դռները բաց են բոլոր անոնց առջեւ, որոնք կ'ուզեն ճանչնալ մեր երկիրը»: Միւս կողմէ, Արտաքին Նախարարը աւելցուց.— «Միացեալ Նահանգներու հետ մեր գործակցութիւնը կը չարունակենք»:

Դամասկոսի մէջ նախարարական ժողով մը տեղի ունեցաւ՝ Քուաթլիի նախագահութեամբ, որմէ հաք Վարչապետ Ասալի յայտարարեց մամուլի ներկայացուցիչներուն.— «Հանրապետութեան Նախագահ Շիւքրիւ Քուաթլիին ներկայացուցինք մեր ունեցած քաղաքական յարաբերութիւնները՝ իր Ալեքսանդրիա դտնուած ժամանակամիջոցին, ինչպէս նաեւ արաբական կարգ մը երկիրներու հետ մեր ունեցած հաղորդակցութիւնները»:

Լաւատեղեակ աղբիւրներու համաձայն, նախարարական յիշեալ ժողովին ընթացքին քննուած են հետեւեալ հարցերը.—

1) «Ամերիկեան վերջին դաւադրութեան» մանրամասնութիւնները:

2) Լոյ Հենտերսընի առաքելութիւնը՝ Թուրքիա:

3) Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահին արաբական երկիրներու թագաւորներուն եւ նախագահներուն միջեւ կայացուելիք խորհրդաժողովին առաջարկը:

4) Նախագահ Քուաթլիի ունեցած խօսակցութիւնները՝ Նասըրի հետ:

5) Շինութեանց նախարարին Փրակայի մէջ ունեցած խորհրդակցութեանց արդիւնքը:

Լոնտոնի «Թայմզ»ը Միջին Արեւելքի աղբիւրներէն առնելով լուրը, հրատարակած է ցանկը ռազմական այն պիտոյքներուն՝ որ Ի. Միութիւն յանձնած է Սուրիոյ: Թերթը կը յիշէ, թէ մինչեւ Սուէզի դէպքը, Մոսկուա 20 միլիոն սթերլինի արժէքով ռազմամթերք ու դէնք յանձնած էր Սուրիոյ. անկէ ի վեր 30 միլիոն սթերլինի արժէքով յանձնումներ ըրած է, ընդհանուր հաշիւ՝ 50 միլիոն սթերլինի դէնք եւ պատերազմական այլ պիտոյքներ.— 200 հրեաններ, 50 կառք-թնդանօթ, 200 պատերազմական մեծ կառքեր՝ դինուորներ փոխադրելու համար, 300 զանազան տիպի թնդանօթներ, 70 «Միկ» օդանաւեր եւ թիւով անծանօթ՝ Թորփիլարձակներ:

«Թայմզ» կը հաստատէ, թէ ներկայիս երեք հարիւր յիսունէ աւելի ռուս պատերազմական մասնագէտներ կան Սուրիոյ մէջ:

Նոր համաձայնութեամբ մը, Ի. Միութիւն 350 միլիոն սթերլինի արժէքով՝ երկու սուզանաւ եւ 120 օդանաւ կը յանձնէ, ինչպէս նաեւ Սուրիոյ մէջ պիտի կառուցանէ ութ օդակայաններ՝ մինչեւ 1960:

Պէյրութէն կը հաղորդուի, թէ «ամերիկեան դաւադրութեան» մասնակցած սուրիացի 12 սպաներ ձերբակալուած են. անոնց դատավարութիւնը գաղտնօրէն կը պատրաստուի զինուորական ընդհանակներու մէջ:

× Ամերիկեան նաւային ուժերու հրամանատարութիւնը հրահանգեց 6րդ նաւատորմիղին, որ մնայ Միջերկրականի բացերուն մէջ: Բազմաթիւ չրջանակներ կը հաստատեն, թէ ամերիկեան 6րդ նաւատորմին ներկայութիւնը՝ Միջերկրականի մէջ, կապ ունի Միջին Արեւելքի վերջին անցուդարձերուն հետ եւ պիտի մնայ այնտեղ այնքան ատեն, որ Ուաշինկթըն տակաւին չէ ճշդած իր դիրքը՝ արաբական աշխարհին մէջ:

ՍԱԿԱՐԱՆ (Օգոստ. 27).— Զոյլ ոսկի 521·000, նափոլէոն 3810, զուիցերիական 3700, անգլիական 4630, քսան տոլարնոց 18·720, թղթադրամ (զուգահեռական չուկայ) սթերլին 1145, տոլար 446, զուիցերիական 106,50, պելճիական 8,45, լիր 0,70, փեսեթա 8,55:

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ՀԱՅ—ԲՈՅԺ

ԺՈՂ. ԱՄՍԱԹԵՐԹ ԲԺՇԿՈՒԹԵԱՆ

Խմբ. Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

Թիւ 187-188 (Յուլիս–Օգոստոս)

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Հայ անասնաբոյժներ (Շ. Նարդունի). — Ի՞նչ խմել ծարաւ ենք (Տօքթ. Աւքանաղ). — Հայաստանի բուժավայրերը (Տօքթ. Յակոբեան). — Մովի լոգանք (Տօքթ. Աչճեան). — Գինի (Բշկ. Բառարան). — Կաթ կը միղէ (Փրոֆ. Վէհհօղկէն). — Ցղութիւնը եօթը ամիս միայն (Տօքթ. Ազատեան). — Ի՞նչպէս տեղափոխել արկածեալը (Խաչուհի). — Ֆրանկախառը (Տօքթ. Մխաքեան). — Ի՞նչ է հանճարը (Վէհհառն). — Ծերութիւն եւ ծերախտ (Տօքթ. Նաւասարդ). — Հին բառարաններ (Յ. Քիւրտեան). — Հացի (Իշխանեան):

Բաժանորդագրութեան պայմանները.— Տարեկան Ֆրանսա 1000 ֆրանք, արտասահման 1200 ֆրանք: Դիմել Նարդունիի, «Յառաջ»ի հասցէով:

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐԻ ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ոստանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կընդունան սենեակ ապահովել իրենց համապատասխան ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական:

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ: Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր:

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ ղլուխ 4·500 ֆրանք ամսական, իսկ յետագային առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5·700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ոստանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէ (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր դրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր դաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ոստանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)
ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՅԻ ԿԵԴՐ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ՓԱՐԻԶ

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն դիներով դէպի Ամերիկա, Աւստրալիա, Քանատա եւ Արեւելք: Վճարումը հոս կամ արտասահման: Կ'ապահովենք վիզայի ղործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի:

Դիմել՝

ԺԱՆ ԵԼԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆԻ

որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն:

AMERICAN LLOYD

48 Rue de la République Marseille
Tél. CO 4722
7 Rue Auber, Paris

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին դլուխի կրպակը:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer - Paris (9e)
Tél. : P R O vence 6 4 - 9 0
C. C. P. Paris 3630 - 66

●

Դպրոցական վերամուտին առթիւ
նկատի ունենալ
ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Դիրք	400

Յ. Դազանճեանի Քերականութիւնները

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Ասատուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆՁԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. Պօղոսեան	600
ԴՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ	800
ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ	
ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.-Հայերէն Պ. Ամէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՅ ԳԱԽԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՁԵՌՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցաբանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ.ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ. ՖՐՆՍ. Ե. ՏԷմիրճիպաշեան	800
ԱՆԳԼ. ՀԱՑ. Փրոֆ. Ց.Ց.Զաղմաճեան	4000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Ե. ՏԷմիրճիպաշեան	3000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մաուլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաշեկազմ	3000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Սա. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր	16·000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Թէհրանէն Տիկին Վիքթորիա Բարթողիմիոսեան կը փնտռէ իր զարմիկը՝ Մարտիրոս Պաչուտեան, 38 տարեկան, ա-նոր օդնելու համար: Գրել՝

Mme Partoghimiossian
Ave. Arad Djemchid
Koutché Yakchal 23
Tehran (Iran)

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

●

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 20,30ին, Ահարոնեան ակումբը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Հին անդամատուրները միասին բերել:

ԿԱՐՏԱՆ.— Համախոբերդցիական Միութեան Կարտանի Մ. ճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Բ. Ը. Միութեան սրահին մէջ: Օրակարգ՝ ա) Զեկուցում Միութեան 17րդ պատգամ. ժողովի. բ) Հաշուետուութիւն. գ) Վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր:

Անհրաժեշտ է Մ. ճիւղիս բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը այս ժողովին:

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնոջ վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմումնընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, Եւրոպայի միակ աղջկանց դիչերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարդ ուսման պաչարով օժտուած եւ հայկի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդդրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու դրութեան բաժնի պաչտօնական ծրագրին — անդլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէա-յի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, դրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մասդերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

I, BLD DU NORD — LE RAINCY
Tél. Le Raincy 172

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԻՒԼՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր կերակուրներ

★

4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21

ՇԱՆ ՉԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՅ

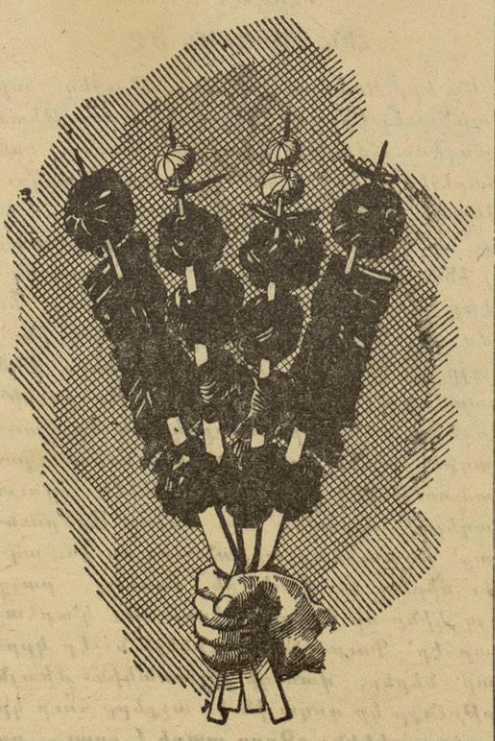
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

★

Առաջնակարգ կովկասեան խորոված-ներ, «չաչլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3600 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՈՒՐԲԱԹ
30
ՕԳՈՍՏՈՍ
●
VENDREDI
30 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7977 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3779

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԳԵՐԱԿՇՌՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՔԱՐ

●

Աշխարհը կառավարող դլխաւոր նիւթը կը շարունակէ մնալ քարիւղը, մինչեւ այն երջանիկ օրը, երբ հելլէական ուժը վերջապէս կարելի պիտի ըլլայ օգտագործել ոչ թէ աւելի ապահով կերպով եւ մեծ թիւով մարդիկ սպաննելու, այլ մարդկութեան բարօրութիւնը աւելցնելու համար:

Ժամանակակից պատմութեան ամէնէն կարեւոր մէկ երեւոյթն է Մերձաւոր Արեւելքի անձայրածիր անապատներու ապիին տակէն թանկագին սեւ հեղուկին երեւան դալը:

Մեծն Բրիտանիա դարաւոր աւանդութեամբ կապուած է Արաբիոյ եւ Պարսից ծոցի երջանիկ արաբախօս երկիրներուն հետ:

Ժամանակին Հնդկաստանի ճամբուն պահովութիւնն էր Անգլիան չահագործողը:

Ճիպրալթարէն սկսեալ ռազմավիտակ կարեւոր հանդրուաններ կը պահէր իր ձեռքին տակ Միջերկրականի մէջ, կարմիր ծովուն եղերքը եւ Պարսից ծոցին վրայ դէպի հնդկական ովկիանոս: Մալթա, Կիպրոս, Սուէզ, Աէն, Օման կ'ապահովէին բրիտանական առեւտրական նաւերու անվտանգ երթեւեկը դէպի Հնդկաստան, ու աւելի հեռուները, Ծայրագոյն Արեւելք, Մալայիա, Սինկափուր, Նոր Զելանտա, Աւստրալիա, եւայլն:

Դարերը փոխուած են: Անգլիոյ թագուհին Հնդկաստանի կայսրուհի չէ այլեւս: Սուէզի կարեւոր բանալին ձեռքէ հանած է: Էր երբեմն, օսմանեան կայսրութեան օրով, Իմնը Սէուտ՝ երբ դեռ պարզ ցեղապետ մըն էր Արաբիոյ մէջ, կը վայելէր անգլ. կառավարութեան ոչ միայն բարոյական, այլ նիւթական կարեւոր օժանդակութիւնը: «Ս. Գէորգի ձիաւոր» կարմիր ոսկիները մշտավառ խռովութեան մէջ կը պահէին անապատի անհանդարտ տարրերը:

Տարիներով անատօլուցի «մէհմէտճիք»-ներու գերեզմանը զարճած էին օսմանեան կայսրութեան ծայրամասի արաբական այդ երկիրները — Հիճազ, Ասիր, Եէմէն:

Քարիւղի հարուստ հանքերուն երեւան գալէն է վեր ամերիկեան դրամատիրութիւնը միլիառներ կը ծախսէ Արաբիոյ մէջ՝ չահագործելու համար սեւ հեղուկը, որուն ա՛յնքան պէտք ունի դեռ աշխարհ:

Արաբեամերիկեան ընկերութիւնը (Արամքօ) հսկայական դումարներ ծախսելով աւազներուն մէջէն կեանքի կոչեց նոր քաղաք մը՝ Տահրան, քարիւղի ոստան, օժտուած արդիական բոլոր հանգստաւէտ պայմաններով, ուսանիս մը անապատին մէջ:

Թափառական Պէտվինները չարճած են ճարտարարուեստի բանուորներ, հետզհետէ չփման մէջ մտնելով քաղաքակիրթ աշխարհին հետ եւ բարուոքելով իրենց ապրուստի մակարդակը:

Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգներուն միջեւ, աւելի ճիշդ անգլիական եւ ամերիկեան քարիւղի մեծահարուստ ընկերութեանց միջեւ գերակշռութեան պայքարը կը չարունակուի քանի մը տասնեակ տարիներէ ի վեր:

Այդ պայքարին վերջին արտայայտութիւնն էր Օմանի իմամին ապստամբութիւնը Մասքաթի սուլթանին դէմ:

Այժմ երրորդ ուժ մը միջամտեր եղած է այդ մրցակցութեան:

Մեղքի կարասին չուրջ բուռն կռիւ կը մղուի:

Մոսկուան է այդ երրորդ ուժը, որ խաղաղ թափանցումով կ'ուզէ իր բաժինն ստանալ մեղրէն:

Իրրեւ ռազմաղաշտ ընտրած է Սուրիան, որուն հողէն կ'անցնին Իրաքի եւ Արաբիոյ քարիւղի խողովակները՝ յանգելու համար Միջերկրական:

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՅԶԸՆՀԱՈՒԸՐ ԿԸ ՉԳՈՒՇԱՑՆԷ ՄՈՍԿՈՒԱՆ

●

ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ ՄԵՐԺԵԼՈՎ ԿՐԵՄԼԻՆ «ՈՂԲԵՐԳԱԿԱՆ» ՀԵՏԵՒԱՆՔՆԵՐՈՒ ԴՈՒՌ ՊԻՏԻ ԲԱՆԱՑ

Նախագահ Այզընհաուըր Արտաքին Նախարար Տըլլըսի հետ մէկ ժամ տեւող խորհրդակցութիւն մը ունեցաւ, որմէ ետք հանրութեան ներկայացուց կեկոյց մը: Ամերիկայի Նախագահը պաշտօնապէս Մոսկուա, Արեւմտեաններու ներկայացուցած առաջարկները մերժելով:

Յուսախաբութեան մատնուեցան բոլոր անոնք՝ որ իրապէս կը սպրեն խաղաղութիւնը, երբ տեսան թէ Մոսկուա կը հարուածէ Մակի ապագինման ենթայանձնախումբին ներկայացուած առաջարկները՝ Քանատայի, Ֆրանսայի, Անգլիոյ եւ Միացեալ Նահանգներու կողմէ» ըսաւ Նախագահը:

Այզընհաուըր յատկապէս չեշտեց խորհրդային պատուիրակին Արեւմուտքի դէմ բռնած դիրքը, որ «կը զուգադիպի այն յայտարարութեանց, որոնց համաձայն Մոսկուա կը սոնքայ՝ աշխարհի որևէ մէկ մասը քանդելու կարող զէնք մը դտած ըլլալուն համար»:

Ամերիկայի Նախագահը յիշեցուց, թէ Արեւմտեանները ներկայիս Լոնտոնի մէջ կը վերջացնեն իրենց առաջարկներուն ներկայացումը, որ բազմաթիւ ուրիշներու կարգին կ'ընդգրկէ հետեւեալ հինգ կէտերը.—

1) *Պաշտպանութիւն՝ զանգուածային անակնկալ յարձակումի մը դէմ:*

2) *Երկու տարուան ընդմիջում՝ հիւլէական փորձերու:*

3) *Ապահովութիւն մը՝ որ օդային հաղորդակցութիւնները չատ բարձրէն պիտի ըլլան՝ միա՛յն խաղաղասիրական նպատակներով:*

4) *Թուական մը որոշել, մինչեւ այն աեն ռազմական պիտոյքներ չարտադրելու համար: Այդ թուականէն ետք, պահեստ դրուած ռազմանիւթերը պիտի սկսին պակսիլ՝ խաղաղասիրական նպատակներու օգտագործուելու համար:*

5) *Զինուորականներու թիւը եւ դասական զէնքերը պակսեցնել:*

Միացեալ Նահանգներու Նախագահը մի՛չտ կը չեշտէ այն պարագան, որ եթէ «Ս. Միութիւն մերժէ Արեւմուտքի առաջարկները՝ ողբերգական հետեւանքներ պիտի ունենայ, նոյնիսկ՝ եթէ լրջօրէն ուսումնասիրուած չըլլայ»: Խորհրդային ո՛չ մէկ առաջարկ նկատի պիտի առնուի՝ եթէ Արեւմտեանները լքեն Լոնտոնի ժողովը: «Եթէ Ս. Միութիւն մերժէ այդ առաջարկները ընդունիլ, աւելցուց Նախագահ Այզընհաուըր, մարդկութիւնը պիտի դատապարտուի վտանգի մը՝ երկար ժամանակի համար»:

Եզրակացութեան մէջ, Սպիտակ Տան պետը ըսաւ.— «Գալով Միացեալ Նահանգներուն, մենք պիտի փորձենք բոլոր միջոցները՝ մարդկութիւնը փրկելու համար այդ վտանգէն եւ հաստատելու՝ իրական եւ մնայուն խաղաղութիւն մը»:

Նախագահ Այզընհաուըրի յայտարարութիւններէն քիչ ետք, Արտաքին Նախարարութեան բաները յայտնեց թէ Լոնտոնի Ապագինման ժողովին ամերիկեան պատուիրակութեան ղեկավար Սթասըն չարաթ օր Միացեալ Նահանգներ պիտի վերադառնայ՝ իր տղուն ամուսնութեան ներկայ գտնուելու համար. Սթասըն առիթէն պիտի օգտուի, Ուաշինկթընի մէջ Տըլլըսի հետ տեսակցելու եւ խօսակցութիւն մը ունենալու համար:

— Բաւեցուցիք... Հէյ՛ բանի մը տոլար ալ մէկ կողմ դրիք... Վերջը, Աստուած մեզի երեք զաւակ տուաւ... Դպրատուն դրկեցիք, մարդ ըրիք... Հիմա երեքն ալ կարգուած են, փա՛ռք Տիրոջը...

— Դո՞ւն ալ աշխատեցար, մեծ մայրիկ...

— Եա՛, երեսուն տարիի չափ ալ ես աշխատեցայ... Ձեզի ինտո՞ր մէջէն պիտի ելլէիք... Օդորմած հոգիին վաստկածը չէր բաւեր...

— Քանի՞ տարեկան ես, մեծ մայրիկ...

— Եօթանասունը ուր...

— Չաւակներուդ ետո՞վ կ'ապրիս...

— Չէ՛, աղջիկս, չէ, աս երկիրները ատանկ բաներ չեն... Ամէն մարդ իր գլխուն է, օտար հարս է, կ'ուզէ՞ քի՛րեն հետ ապրիս... Միանակուկս կ'ապրիմ...

— Անշուշտ կառավարութենէն բան մը կ'առնես...

— Հա՛, Աստուած պահէ այս երկիրը...

— Հիմա գաիք սա նուէրիդ... Նորէն կ'ըսեմ, շատ է աս տուածդ, մեծ մայրիկ... Եկո՛ւր, խօսքս մտիկ ըրէ, կէսը ետ առ...

— Ինծի մե՞ղքը պիտի խօթես, աղջիկս... Ձըլլար... Օդորմած հոգին գերեզմանին մէջ կ'անիծէ: Ազգիս դրամն է տուածըս, եկեղեցիս դրամը... Ա՛խ, ինչո՞ւ հազարներ չունիմ... Առ աս դրամը, տէ՛ հո մեծերուդ տուր... Ա՛մա՛, խնդիրք մը ունիմ, կ'ընե՞ս...

— Ըսէ նայիմ, մեծ մայրիկ...

— Եթէ մեծերը հրաման ունին, աս դրամին մէկ մասով Աստուածամօր պատկերին առջեւ խաչ մը դրէք, վրան ալ գրել տուէք օդորմած հոգիին անունը... Հրամմն կո տա՞ն, կ'ըսես...

— Կուտա՛ն, մեծ մայրիկ, կուտա՛ն...

— Աստուած երեսիդ նայի ամէնուդ ալ... Հայոց ազգին եկեղեցիին համար աշխատողները դրախտ կ'երթան աղջիկս, դրախտ:

Ու մեծ մայրիկը սկսաւ աղօթել... «Ձայն հառաչանաց հեծութեան սրտի՝ ողբոց աղաղակի բեզ վերընծայեմ...»

ԵՒՐՈՊԱՑԻ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ՔԱՐՈԶ ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՉԱՑՆԱՀԱՅՏԻՒԼԻՆ

Փարիզի Ս. Ցովհ.-Մկրտիչ եկեղեցին հետեւեալ հեռագիրը ստացած է էջմիածինէն.—

« Սեպտեմբեր 1ին Մոսկուայի ժամով 17,30ին Մոսկուայի ռատիոկայանէն 25, 31 եւ 41 մեթր կարճ ալիքով պիտի հաղորդուի Վեհափառ Հայրապետին քարոզը եւ հոգեհանգստեան արարողութիւնը, կատարուած ազգային բարերար ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆի յիշատակին: »

ԴԻՒԱՆ ՄԱՅՐ ԱԹՈՌԻ

ՁՈՐԻՆ ՄԻՇՏ ԿԸ ՊԱՀԷ ԻՐ ԺԽՏԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ

Լոնտոնի Ապագինման ժողովին մէջ, խորհրդային պատուիրակ Զորին կը մնայ իր ժխտական դիրքին վրայ, զոր որդեգրած է մէջ-երկրային հրձիգի յայտնութենէն անմիջապէս ետք:

Ամերիկեան պատուիրակ Սթասըն, Զորինի չկամութեան պատասխանելով, յայտնեց, թէ Արեւմտեաններու առաջարկները համաձայնութեան իրական ճամբայ մը կը բանան: Մինչդեռ, խորհրդային պատուիրակին կարծիքը այդ չէ, այլ՝ Կրեմլինի կողմէ ճշդուած պայմանները:

Ամերիկեան չրջանակներուն մէջ կը մտածեն, թէ կարելի չէ բան մը հասկնալ Ռուսերու բռնած դիրքէն:

Ցամենայն դէպս, եթէ Զորին չարու-

(Շար.ը կարդալ Դ. էջ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՈՒՆԵՐՈՒՄ

Լոնդոն-գոտու վերաբերմամբ ներկայ ժամանակներս շատ խոսակցութիւններ կ՚ընեն, որոնք կը վերաբերին Անգլիոյ Ազգային Ժողովրդական Գրադարանին, որ կը գտնուի Լոնդոնի Պլումսպըրի թաղամասին մէջ։ Այդ գրադարանը հիմնուած է 1924 թուականին։ Մօտաւորապէս 3 տարի առաջ Անգլիոյ Ազգային Ժողովրդական Գրադարանի Վարչութիւնը որոշեց ընդարձակել գրադարանի շէնքերը, որովհետեւ անոնք այլեւս չէին բաւականացներ գրադարանի հետզհետէ աճող պահանջները։ Ուստի գրադարանի Վարչութեան նախագահ Ռ. Ս. Ուիլսընի առաջարկով որոշուեցաւ գրադարանի շէնքերուն կից գտնուող հողամասի վրայ կառուցել նոր շէնք մը։ Այդ հողամասը կը պատկանէր Լոնդոնի Համալսարանին։ Համալսարանի Վարչութիւնը համաձայնեցաւ հողամասը տրամադրել գրադարանին, եթէ վերջինս կարենայ ապահովել 250 հազար ոսկի գումարը։ Գրադարանի Վարչութիւնը դիմեց Անգլիոյ Ազգային Ժողովրդական Գրադարանի Ընկերակցութեան, որ կազմակերպեց հանգանակութիւն։ Ընկերակցութեան անդամները ամէն կողմ ուղարկեցին խնդրագիրներ, որոնց մէջ կը կարդանք հետեւեալ տողերը։

«Ամէն տարի Անգլիոյ մէջ կը հրատարակուի 12 հազար նոր գիրք։ Ասոնցմէ 3 հազարը կը ներկայացնէ գեղարուեստական գործեր, իսկ 9 հազարը՝ գիտական, տեխնիկական եւ այլ գործեր։ Ամէն տարի կը հրատարակուի 2 հազար նոր գրքոյկ։ Ամէն տարի կը հրատարակուի 1 հազար նոր պատկերազարդ գիրք։ Ամէն տարի կը հրատարակուի 1 հազար նոր քարտէզ։ Ամէն տարի կը հրատարակուի 1 հազար նոր երաժշտական գործ։ Ամէն տարի կը հրատարակուի 1 հազար նոր գրքոյկ

ԺԱՂՎԱԿԱԳ

ՀԱՅԵՐԵՆ ՊԱՏՄՎԱԾՔԸ

ՅԱ ՆԱԽՈՒՅՆ ՄԵ

ԺԱՂՎԱՍԱՑ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅ ՂԱԶԱԽՎԱԾ ԱՂՋԻԿԸ

Ա. ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՀԱՅ ՂԱԶԱԽՆԵՐԸ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ԴԱՇՏԵՐՈՒՄ

նակէ մնալ ժխտական իր դիրքին վրայ, Արեւմտեանները «ժամանակ վատնելու» նպատակ չունին եւ պիտի լքեն Ապպիսման ապարդիւն ժողովը: Այս պարագային, ուշադրութիւնները կը կեդրոնանան Նախագահ Այզընհաուըրի յայտարարութեանց վրայ, որոնց համաձայն Խորհրդայիններու բռնած դիրքը «ողբերգական» հետեւանքներ պիտի ունենայ:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՆԵՐՔԻՆ ՀՈԳԵՐԸ

ՅՈՒԼԻՍ 31Ի ԳԻՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ Ո՛Չ ՄԷԿ ՅԱՒԵԼՈՒՄ

Դրամին արժեզրկումին առաջքն առնելու համար, ելմտական նախարար Ֆելիքս Կայեաս առջի օր յայտնեց իր ծրագիրները: Նախապէս յայտնած էր, թէ Օգոստոս 15ի գիները անփոփոխ պիտի մնային, սակայն յետագային փոփոխութիւններ մտցնելով իր ծրագրին մէջ՝ Յուլիս 31ի գիներուն վրայ կանդ առաւ:

Մասրեա՝ գլխաւոր արտադրութիւնները.—

Ճարտարարուեստ.— Յուլիս 31ի գիները նոյնը կը մնան: Բացառութիւն կը կազմեն էլեկտրական եւ մեքենական արտադրութիւնները:

Դեղորայք.— 5-6 առ հարիւր գիներու նուազում:

Գրենական պիտոյքներ.— Կառավարութիւնը պիտի խնդրէ, որ դպրոցականներու յատուկ պիտոյքներու վաճառականները իրենց գիները պակսեցնեն:

Առեւտուր եւ սպասարկութիւն.— Յուլիս 31ի գիները, բացառութիւն կը կազմեն չինութեան գործերը եւ հանրօգուտ այլ աշխատանքները:

Երկրագործական արտադրութիւններ եւ ձկնեղէն.— Նախապէս դրուած գիները ի գործու չեն եւ կրնան փոփոխութիւններու ենթարկուիլ:

Կանանչեղէն.— Հետեւեալ կանանչեղէններուն վրայ տուրքերու յաւելում.— սոեղպղին (քիլօն 65 Ֆր.), պրաս (65 Ֆր.) սոխ (45 Ֆր.), կաղամբ (30 Ֆր.):

Հաւկիթ.— Գիներու նուազում:

Գինի.— Տուրքերու յաւելում, պայմանաւ որ Սեպտեմբեր 3ին երեք Ֆրանքի յաւելումը չեղեալ նկատուի:

«Պաշտօնաթերթ»ը հրատարակած է գիներու փոփոխման ենթարկուած պիտոյքներու ընդարձակ ցանկ մը:

ՀԱՆԴԱՐՏՈՒԹԻՒՆ ԱԼՃԵՐԻՈՑ ՄԷՋ

Ինչպէս ծանօթ է, ՄԱԿի յատուկ ժողովին մէջ սեղան պիտի դրուի Ալժերիոյ հարցը: Այս ուղղութեամբ միջազգային հանրային կարծիք պատրաստելու համար դործի լծուած են օրինաւոր իշխանութիւնները եւ ապստամբները: Արտաքին նախարար Փինօ ներկայիս Հարաւային Ամերիկա կը գտնուի եւ մեծ քաղաքներու մէջ բացառութիւններ կունենայ Ֆրանսայի ծրագիրներուն մասին: Իրենց կարգին, ապստամբներն ալ ներկայացուցիչներ ղրկած են դանազան երկիրներ: Այս վերջիններուն գլխաւոր մարզադաշտը արաբական աշխարհն է:

Մինչ այս մինչ այն, նկատելի է, որ վերջին 24 ժամերու ընթացքին կատաբեալ հանդարտութիւն կը տիրէ ալժերիական հողամասին վրայ: Ըմբոստները ոչ մէկ չարժում ըրին եւ բնակչութիւնը հանդիստ չունչ քաշելու ժամանակ ունեցաւ: Հարց է, թէ այս կացութիւնը պիտի երկարի՞:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱԼԵՆԿՈՎի դատապարտութիւնը՝ Խրուշչեւի կողմէ, միջազգային չրջանակներու համաձայն խորհրդային նախկին վարչապետին կատարեալ արժեզրկումն է:

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷն պաշտօնապէս կը հաղորդեն, թէ Բուլղանին եւ Խրուշչեւ Սուրիա պիտի այցելեն ընթացիկ տարուան վերջաւորութեան:

ՋՕՐ. ՏԸ ԿՈԼ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Փուժատի հետ:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ մերժեց կիպրոսի մասին միջազգային խորհրդաժողով մը գումարելու բրիտանական առաջարկը:

ՊԵԼԿՐԱՏԻ պաշտօնական չրջանակներուն համաձայն, Կոմուլքա Սեպտեմբերի կիսուն Եուկոսլաւիա պիտի այցելէ, ինչպէս նաեւ՝ Միկոյեան եւ Վորոշիլով:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ Խորհրդարանը ընդունեցաւ սեւամորթներու քուէարկութեան իրաւունքը:

ԱՐԵՒՄՏ. ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ վարչապետ Ատընաուըր, խորհրդային վերջին հրձիգին մասին խօսելով, յայտնեց թէ Արեւմուտքը ոչդմապէս միշտ աւելի զօրաւոր է Խ. Միութենէն:

Այրի Տիկին Ելիզաբա Աչոտ Մ. Խանճեան, Տէր եւ Տիկին Ներսէս Մ. Խանճեան եւ զաւակները՝ Միհրան եւ Լուիզ (Թեհրան), Տէր եւ Տիկին Դամեր Բենեամին եւ աղջիկը՝ Անահիտ, Տէր եւ Տիկին Արիս Պասէնկեան եւ զաւակները Լիլիկ եւ Արամ (Քալիֆորնիա), Տէր եւ Տիկին Երուանդ Պեկեան (Լոնտոն), Պ. Սահեան Պեկեան (Լոնտոն), Պ. Լեւոն Պեկեան (Պոսթըն), Պ. Փիրօ Պալդարեսա եւ զաւակը Ժորժ, Փիլիպպոս, Ժաքոնոփուլօ Կարեկ, Ժորժոփուլոս, Փարան, Բենեամին ընտանիքները, Պ. Օչին Քիւչիւկեան (Աղեքսանդրիա), Ա.Ճ.Մեան եւ Գանճեան ընտանիքները խոր ցաւով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն, հօր եւ պզտիկանին՝

ԱՇՈՏ Մ. ԽԱՆՃԵԱՆԻ

կսկծալի եւ յանկարծական մահը որ տեղի ունեցաւ Վիթելի մէջ:

Յուղարկաւորութիւնը այս չաբաթ կէսօրէ վերջ ժամը 4ին Փարիզի Ս. Յովհաննէս-Մկրտիչ եկեղեցին:

Մասնաւոր մահադդ ղրկուած չըլլալով կը խնդրուի ներկայս նկատել իբր այդ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻ

Եկեղեցիի Վարչութիւնը չնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները՝ ողբացեալ Տիկ. Աղնիւ Տէր-Զաքարեանի մահուան առիթով.— Պ. Ռափայէլեան 1000 Ֆր. Մայր եկեղեցիի ղպրոցին: Զարխափան Ս. Աստուածածնի նորակերտ խորանին՝ Տքթ. Ս. Զաքարեան, Պ. Պ. Խըրիմեան եւ Փ. Սեֆերեան 1000ական Ֆր. եւ Պ. Մարտիրոսեան 500 Ֆր.: Նաեւ՝ Պ. Ղ. Պօղոսեան 2000 Ֆր. Նոր Սերունդի Քրիստափոր խումբին եւ 1000 Ֆր. Սէն Ժեռոմի ղպրոցին: Պ. Ե. Մելքոնեան 3000 Ֆր. Մարսէյլի Հայ Արհեստաւորներուն: Պ. Մարտիրոսեան 500 Ֆր. Սեբ. Մուրատ ուսումնասիրացին: Տքթ. Ս. Զաքարեան 2000ական Ֆր. Փարիզի երկու Մերանոցներուն: Այս վերջին դումարները ստանալ եկեղեցիի Դիւանէն:

ՓՈԽԱՆ ԾԱՂԿԵՊՍԱԿի

Համբարձում Պասմաճեանի մահուան առթիւ.— (քոյրը) այրի Տիկ. Մարիկա Սուալեան Մշակոյթի Տան 20·000 Ֆրանք, Տիկին Զապէլ Զինճեան Մշ. Տան 13·000, Ձեմարանին 12·000 Ֆրանք, Արարկիրի Հայրենակց. Միութիւն (Մշ. Տան) 5000, Պ. Աստուր Համալեան Մշակ. Տան 5000, Ս. Ժեռոմի Հայաստան ենթակոմիտէ Մշ. Տան 2000, Պ. Ս. Արզումանեան Պօմոնի կապ. Խաչին 1000, Պ. Գուրգէն Փանոսեան Մշ. Տան 1000, Պ. Բաբգէն Շաքարեան Մշ. Տան 2000, Պ. Նչան Մանուկեան Մշ. Տան 1000, Պ. Միհրան Խաչատուրեան Մշ. Տան 1000, Պ. Պօղոս Պօղոսեան Մշ. Տան 1000, Պ. Ցր. Նիկողոսեան Մշ. Տան 1000, Պ. Ժորժ Հայգազործեան Մշ. Տան 1000, Պ. Շաւարշ Թաշճեան Մշ. Տան 1000, Պ. Ցովհ. Նազդաշեան Մշ. Տան 1000, Պ. Կար. Քաչեան Մշ. Տան 1500, Պ. Դանիէլ Եղիչեան Մշ. Տան 500, Ոմն Մշ. Տան 1000, Պ. Համ. Տիրատուրեան Մշ. Տան 1000, Պ. Մինաս Պօղոսեան Մշ. Տան 2000, Պ. Մինաս Պազլուեան Մշ. Տան 2000, Պ. Թումեան «Հայ Բոյժ»ին 500, Տիկին Անժէլ Պօյաճեան Մշ. Տան 500, Պ. Ալպէր Մինասեան Մշ. Տան 500, Պ. Սուրէն Կարապետեան Մշ. Տան 1000, Պ. Վազգէն Քէչիչեան Մշ. Տան 500, Պ. Ցովհ. Գաղունեան Մշ. Տան 1000, Պ. Աբր. Լուսիկեան Մշ. Տան 500, Պ. Վարդեվառ Տէյիրմէնճեան Մշ. Տան 500, Պ. Գր. Էլոյեան Մշ. Տան 500, Պ. Ղազար Տէրտէրեան Մշ. Տան 500, Պ. Եղնիկ Տարագճեան Մշ. Տան 1000, Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէ Մշ. Տան 2000 Ֆրանք:

JEAN CHAH - BARONIAN

Ամէն տեսակ ապահովագրութեան խորհրդատու, մասնագէտ հաշգոտեան ապահովագրութիւններու

(Primes déductibles des impôts)

66 Rue de l'Hotel de Ville
Lyonler (Rhône)
Tél. Gailleton 59-14

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Յառաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին դլուխի կրպակը:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer - Paris (9e)
Tél. : PROvence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերամուտին առթիւ նկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Դիրք	400

Յ. Գազանիեանի Քերականութիւնները

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԳԱՐԱՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Աստուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆՁԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՑԱՍՏԱՆԻ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. Պօղոսեան	600
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ	800

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՌՋԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.-Հայերէն Պ. Ադէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱԻԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՋԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցաբանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ.ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ. ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	800
ԱՆԳԼ. ՀԱՑ. Փրոֆ.Ց.Ց.Զադմաճեան	4000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	3000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մատլէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաշեկազմ	3000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Սո. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր	16·000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Վ.ԱԼԱՆՍ.— Հ.Ց.Դ. Շրջ. Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 20,30ին, Ահարոնեան ակումբը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Հին անդամատեռները մխասին բերել:

ԿԱՐՏԱՆ.— Համախոբերդեցիական Միութեան կարատանի Մ. ճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Բ. Ը. Մ. Միութեան սրահին մէջ: Օրակարգ՝ ա) Զեկուցում Միութեան 17րդ պատգամաժողովի. բ) Հաչուետուութիւն. գ) Վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր:

Անհրաժեշտ է Մ. ճիւղիս բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը այս ժողովին:

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարդ մը ծանօթութիւններ, եւրոպայի միակ աղջկանց դիւերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարդ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սեռբուռղ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդդրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ առաջադիմօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու պրոգրամական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէայի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհիները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, դրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարդերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 Ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

I, BLD DU NORD — LE RAINCY
Tél. Le Raincy 172

ԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ ԿԸ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԻ ԲՆՈՒԹԻՒՆԸ
Ծառերու ծաղկումը, դաշտերու դալարումը,
երկինքի չինչո ու ծաւիճ
ՆՈՐ ԹԱՐՄՈՒԹԻՒՆ, ՆՈՐ ԶՈՒԱՐԹՈՒԹԻՒՆ
ՆՈՐ ԵՐԱՆԴՆԵՐ ԿՈՒՏԱՆ ԲՆՈՒԹԵԱՆԳԱՐՆԱՆ ՀԵՏ ՄԻԱՍԻՆ
Նոյն ցնծութիւնները պիտի բերեն ձեր տուներէն ներս

Peintures
THOMLAC

ՀԱՑԿԱԿԱՆ ՄԻԱԿ ԵՒ ՎՍՏԱՀԵԼԻ ՀԱՄՏԱՏՈՒԹԵԱՆ
Արդիական արուեստի ճաշակով
ՊԱՏԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ
Լիոնլէոմի եւ փլաստիքի այլազան տեսակները
խոհանոցի յատուկ ջինջ ու առողջապահական կիտուածեղէնները
եւ իր սեփական արտադրութիւնները եղող ԻՒՂԱՆԵՐԿԵՐԸ
ՅԱՐԱՏԵՒ ԳԱՐՆԱՆ ՊԻՏԻ ՎԵՐԱԾԵՆ ՁԵՐ ԱՌՕՐԵԱՑ ԿԵԱՆՔԸ

PEINTURES THOMLAC

16bis, Bld. Sébastopol, PARIS (4e) Angle Rue de la Reynie
Métro : Chatelet et Halles. Tél. ARC 26-61
64 Bd. de Belleville, Paris 20e 18 Rue Brézin, Paris 14e
52, Rue de Chalon, PARIS (12e), 4bis Rue Vaillant CouturierARGENTEUIL
166, Ave. Aristide Briand, PAVILLON - SOUS - BOIS
3, Rue de la Charronnerie, ST.-DENIS
Միրտլիր եւ ջերմ ընդունելութիւն տնօրինութեան՝
ԹՈՎՄԱՍԵԱՆ ԵՂԲԱՑՐՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ:

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ
ՀԻՄՆԱԴԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Le PREMIER QUOTIDIEN ARMENIEN en EUROPE

HARATCH

Directrice : *Arpik MISSAKIAN*
Rédaction et Administration : 32, rue de Trévise -
Fondé en 1925 Tél. : PRO. 86-60 R. C. Seine 57 A 2731
C. C. P. Paris 15069-82

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ֆրանսա եւ գաղութներ, տարեկան 3000 ֆր. վեցամս. 1600
Արտասահման՝ տարեկան 3500 ֆրանք: Հատը 12 ֆր.

ՇԱԲԱԹ
31
ՕԳՈՍՏՈՍ
•
SAMEDI
31 AOUT
1957

33ՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 7981 33ème ANNEE Fondateur : SCHAVARCH MISSAKIAN ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ, 13ՐԴ ՏԱՐԻ, ԹԻՒ 3782

ՕՐՈՒԱՆ ԽՕՍՔԸ

ԿԱՐԵԼԻ՞ Է ԲՈԼՇԵՒԻԿԱՑՆԵԼ

•

Արաբական լայնածաւալ աշխարհի սըրտին վրայ կարելի՞ է իրագործել համայնավարական «ժողովրդային Հանրապետութիւն» մը, իբրեւ արբանեակ ենթակայ Մոսկուայի:

Բոլոր երեւոյթները ցոյց կուտան թէ կարելի չէ:

Անկարելի է, ո՛չ թէ անոր համար, որ Միջերկրական եւ Ալպանեան Ուխտի անդամ պետութիւնները թոյլ պիտի չտան այդ, այլ որովհետեւ սահմանակից արաբական երկիրները միահամուռ արգելք պիտի ըլլան առոր:

Ու դեռ աւելի առաջ երթալով, կրնանք ըսել թէ երկիրն ժողովուրդն իսկ, իր մեծամասնութեամբ հակառակ պիտի ըլլայ նման վարչաձեւի մը հաստատումին:

Քանի որ խնդրոյ առարկայ երկիրը Սուրիան է, կարելի է անվարան յայտարարել թէ այդ երկիրը ընդունակ չէ նման վարչաձեւ մը մարսելու:

Հազիւ անկախութեան տիրացած, սուրիացի հայրենասէրները պիտի չուզէին բռնակալութեան տակ իյնալ:

Սուրիայի ժողովուրդը պայքարած է իր ազատութեան համար: Վկայ՝ Դամասկոսի Մէրճիի հրապարակին վրայ ճէմալ փաշայի հրամանով կախուած ազգայնականի վարիչները՝ համաշխարհային առաջին պատերազմի ընթացքին: Ցետոյ նաեւ 1944ի դէպքերը, որոնք թարմ են յիշողութեանց մէջ եւ որոնք յանդեցան անկախութեան:

Մէկ կողմ ձգելով Թուրքիան, որ երբեք պիտի չուզէ Կովկասէն ու Պուլկարիայէն վերջ երրորդ համայնավար արբանեակ մըն ալ ունենալ հարաւի իր սահմաններուն վրայ, արաբական միւս պետութիւնները պիտի չուզեն իրենց հարեւան ունենալ բոլշեւիկացած երկիր մը:

Լիբանան, որ բախտակից եղած է Սուրիոյ 1918էն ի վեր, իր խորհրդարանական վերջին ընտրութիւններով ցոյց տուաւ թէ ո՛րքան հակառակ է համայնավարական գաղափարներուն:

Ընդդիմադիրները, որ մեծ պարտութիւն կրեցին, չէին ծածկեր իրենց «յառաջդիմական» ըլլալը, ճեռքի տակէ կը քաջալերուէին խորհրդային խորհրդաւոր ուժերու կողմէ:

Մեր հեռաւոր երեւանն իսկ, իր ձայնափիւռով խորհուրդ կուտար «յառաջդիմական» Հայերուն, որ քուէարկեն ի նպաստ կառավարութեան հակառակորդ թեկնածուներուն:

Լիբանանի հայութիւնը ընտրելով Դաշնակցութեան թեկնածուները, ցոյց տուաւ թէ մեծամասնութիւնը որո՞ւն կողմն է:

Սուրիոյ միւս դրացին Ցորդանան՝ անցեալ Ապրիլին ապստամբէցաւ միանգամ ընդմիշտ հեռացնելով համայնավարամիտ, «յառաջդիմական» դաւադիր վարիչները՝ ցոյց տուաւ թէ բանակն ու ժողովուրդը կանգնած են երիտասարդ Հիւսէյն թագաւորի կողքին:

Այս նորագտած երկիրը նոյնպէս նախանձախնդիր է իր անկախութեան եւ չուզեր ենթարկուիլ բոլշեւիկեան լուծին:

Սէուտի Արաբիոյ թագաւորը առաջինն էր, որ ընդունեցաւ « Այզընհաուըրի վարդապետութիւնը »՝ անձամբ երթալով մինչեւ Ուշինկթըն: Այսինքն յանձնառու եղաւ արդիլելու համայնավարութիւնը իր երկրի սահմաններէն ներս: Իսկ վտանգի մը պարագային օգնութեան պիտի կանչէ Ամերիկան:

Աւելորդ է խօսիլ Իրաքի մասին, որ Անգլիոյ հետ միասին նախաձեռնարկ էր եղած կնքելու «Պաղտատի Ուխտը»: Իսկ հանրածանօթ ճշմարտութիւն է, որ այս Ուխտը կազմուած է արդելք ըլլալու համար Սորհրդային Միութեան ոտնձգութեանց Մերձաւոր Արեւելքի մէջ:

Տեսնուեցաւ արդէն թէ վերջին չորեքներու ընթացքին ի՛նչպէս իրար անցան Սուրիոյ հարեւան պետութիւնները:

Իրաքի եւ Ցորդանանի թագաւորները Պոլիս գացին տեսնուելու համար Թուրքիոյ վարիչներուն հետ:

Սուրիա քանիցս բողոքեց, որ Թուրքերը զինուոր կը համախմբեն իր սահմաններուն վրայ:

Սուրիոյ Հանրապետութեան նախագահ Շիւքրի Քուաթլիի կրկնակի տեսակցութիւնները զնդապետ Նասրի հետ, Սէուտի Արաբիոյ թագաւորին դիմումները, Լիբանանի Հանրապետութեան նախագահ Քամիլ Շամունի կոչերն ու հրաւէրները, Արաբական Լիկայի հաւաքոյթը եւ այլ երեւոյթներ ցոյց կուտան թէ արաբական աշխարհը ամէն միջոցի պիտի դիմէ արգիլելու համար համայնավար վարչաձեւի թափանցումը Սուրիոյ սահմաններէն ներս:

Կարելի չէ բոլշեւիկանացնել Սուրիան:

ՀՐԱՆՏ-ՍԱՄՈՒԷԼ

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ՋՈՐԻՆ ՄԵՐԺԵՑ ԱՐԵՒՄՏԵԱՆ ԱՌԱՋԱՐԿՆԵՐԸ

•

ԱՊԱԶԻՆՄԱՆ ԺՈՂՈՎԸ ԸՆԴՀԱՏՈՒԵՑԱՒ

Խ. Մխիթեան անունով, Ապազինման ժողովին խորհրդային պատուիրակը՝ Զորին, եչ. օր ամբողջութեամբ մերժեց Արեւմտեաններու ներկայացուցած առաջարկները: Երկար յայտարարութեամբ մը, Վալերիան Զորին եզրակացուց, թէ Արեւմտեաններու առաջարկները «իրապէս արժանի ոչինչ ունին»:

«Զորս»երը խնդրեցին որ Զորին ուսումնասիրէ իրենց առաջարկները, սակայն խորհրդային պատուիրակը չընդունեցաւ:

Ներկայիս Լոնտոնի ժողովը կ'ընդհատուի, որովհետեւ Ապազինման հարցը պիտի քննուի ՄԱԿի համապատասխան մէջ, ուր կրնան չարունակուիլ վիճաբանութիւնները:

Արեւմուտքը բարելաւած էր իր առաջարկները համաձայնութեան մը յանդելու համար: Թէեւ հիմնական փոփոխութիւն մը չկայ ընդհանուր ծրագրին մէջ, սակայն աւելցած են կէտեր՝ որոնք պէտք է դիւրացնէին խորհրդային հաւանութիւնը: Հակառակ ռուսական չկամութեան՝ Արեւմտեան դաշնակիցները Զորինի վերջնագիր չտուին տակաւին.— ընդունել՝ կամ ո՛չ, ինչ որ կը սպասուէր: Այսուհանդերձ, ապազինման համար ներկայացուած ծրագիրը անբաժանելի է: Գլխաւոր առաջարկները հետեւեալներն են.

1.— Ամերիկեան եւ խորհրդային պինուորական ուժերուն ընդհանուր թիւը՝ 2.500.000 հոգի. Ֆրանսական եւ անգլիական ուժերուն թիւը՝ 750.000 հոգի:

2.— Դասական զէնքեր.— միջազգային քննիչ յանձնախումբի մը կողմէ այս զէնքերը հսկողութեան տակ պիտի առնուին:

3.— Պիւտճէ.— Միջազգային կազմակերպութիւնը հսկողութիւն պիտի բանեցնէ ռազմական ծախքերուն վրայ, որոնք կը կատարուին դաշնագիրը ստորագրող պետութիւններուն կողմէ:

4.— Հիւլէական զէնքեր.— արգիլուած են՝ բացի պաշտպանութեան պարագային: Հսկիչ յանձնախումբ մը պիտի քննէ հիւլէական փորձերուն ընդհատման վրայ, որ երկու հանդրուաններով պիտի տեւէ 12 ամիս: Մինչ այդ, եթէ կարելի ըլլայ համաձայնութիւն մը պայմանել պատերազմական պիտոյքներու պատրաստութեան չուրջ՝ վերջնականապէս պիտի

(Շար.ը կարդալ Ժ. Էջ)

❖ ՕՐԸ ՕՐԻՆ ❖

•

ԵՒ Ի՞ՆՉ ԼԵԶՈՒՈՎ

Վերջին թղթաբերով երեւանէն ստացուած « Գրական Թերթ »ին մէջ ուշագրաւ յօդուած մը ստորագրած էր մեր տաղանդաւոր գրագէտներէն Ստ. Կուրտիկեան: Այդ գրուածքը ծանր եւ կծու բառերով կը քննադատէ «դաշնակցական մամուլը» որ երբե՛ք, երբե՛ք նկատի չունի եղեր Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող գրական շարժումը, ու կը յիշէ հոն ծաղկող երիտասարդ գրողներու անուններն, մշակութային որեւէ ձեռնարկ, հրատարակութիւն, գրական ու գիտական ակադեմիաներու գոյութիւն, եւայլն, եւայլն, մէկ խօսքով այդ «գարշելի կազմակերպութեան» թերթերը կ'ուզեն բացարձակապէս անգիտանալ մեր հայրենիքին գրական վերելքը:

Անշուշտ մեծ վրդովմունքով կարդացի այդ իսկապէս գարշելի գրուածքը զոր ստորագրած էր սիրած եւ հաւնած գրողներէս մէկը: Առաջին մտածումս եղաւ, «ուրեմն գրագէտի մը ազնիւ նկարագրէն զուրկ է ան, սուտ խօսելու, խեղաթիւրելու եւ այդքան անվայել լեզուով մը բնութագրելու եւ զրպարտելու համար ընտիւրի մամուլին ամէնէն կարեւոր ու տարածուած մէկ մասը»:

Երկրորդ մտածումս եղաւ ծրարել անմիջապէս եւ իրեն ղրկել այն բոլոր Դաշնակցական թերթերը, որոնց մէջ իրմէ, Գ. Մահարիէն, Յ. Շիրազէն, վ. Անահեանէն, Ս. Կապուտիկեանէն, Նորենցէն, Տարոնցիէն, Ալազանէն (յիշելու համար բանի մը գլխաւորները) եւ մեծ ու փոքր բոլոր գրողներէն անհամար պատմուածքներ, ոտանաւորներ, հէքեաթներ եւ զանազան գրութիւններ կան: Բայց ծրարս երթալով այնքա՛ն մեծցաւ ու ծանրացաւ, որ կամացուկ մը տեղը դրի, մրմնջելով ինքնիրենս.— «Ձարժեր···»:

Գալով «Հայաստանեան լուրերուն» ի՞նչպէս կարելի է այդման կամաւոր կոյր ըլլալ: Չեմ ուզեր գործածել իրեն նման անվայել բացատրութիւններ եւ ածականներ: Թէեւ գրագէտի համբաւ չունիմ իրեն պէս, վախնալու համար անազնիւ կոչուելէ, բայց կը կարծեմ որ տարրական կրթութիւն մը ստացած եւ սփիւռքի համեստ նախակրթարաններուն մէջ: Չէ՞ որ մենք հոս գուրկ եւ սփիւռքի «Ակադեմիաներ»է եւ մեռցեցէլէն···:

ՆՈՀԻ

ՄԻՋԻՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՆՈՐ ԴԻՄԱԳԻԾԸ

•

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՐԱՔ Կ'ՈՒԶԵՆ ՈՐ ԱՄԵՐԻԿԱ ՅԱՐԻ ՊԱՂՏԱՏԻ ՈՒԽՏԻՆ

Ամերիկեան Միջին Արեւելքի հարցերուն մասնագէտը՝ Լոյ Հենտերսըն, Պոլսէն անցաւ Պէյրութ, ուր կը մնայ տակաւին: Անկէ նախապատրաստեց Իրաքի, Ցորդանանի եւ Պարսկաստանի ամերիկեան դեսպաններու ժողովին: Տակաւին Հենտերսըն Լիբանան պիտի մնայ այնքան ատեն, որ նոր հրահանգ մը չէ ստացած Մխայել Նահնդներու Արտաքին նախարարութենէն, որուն տեղեկագիր մը ներկայացուց: Հենտերսըն իր կառավարութեան ներկայացուցած տեղեկագրին մէջ կը նշէ, թէ Իրաք եւ Թուրքիա չեմ փափաք ունին, որ Մխայել Նահանգները պաշտօնապէս ու վերջնապէս յարին Պաղտատի Ուխտին: Երկու երկիրներուն համաձայն, այս պարագան հոյակապ պատասխան մը պիտի ըլլայ Սուրիոյ:

Ցորդանանի մասնակցութիւնն ալ, այս Ուխտին, օրակարգի հարց է: Այս առթով, նշմարելի է որ Իրաքի գահաժառանգը Պոլսոյ իր արձակուրդները ընդհատելով Պաղտատ վերադարձաւ: Միւս կողմէ Ցորդանանի Հիւսէյն արքան, որ ներկայիս Սպանիա կը գտնուի, տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Անգլիոյ Արտաքին նախարար Սելվին Լոյտի հետ, որ նմանապէս այնտեղ կը գտնուի:

Գալով Հենտերսընի, հարց կը տրուի թէ պիտի բաւարարուի՞ «բարեկամ» երկիրները այցելելով, թէ՞ պիտի հանդիպի նաեւ Գահիրէ կամ Դամասկոս: Այս ուղղութեամբ, Պէյրութի ամերիկեան չրջանակները կը մերժեն որեւէ բացատրութիւն տալ:

Արաբական չրջանակները խորհուրդ կուտան իրեն, որ Միջին Արեւելքէն չհեռանայ, դէթ՝ առանց Նասրի հետ հանդիպում մը ունենալու: Հենտերսընի կը յայտնեն, թէ արաբական ո՛չ մէկ տագնապ կրնայ լուծուիլ՝ առանց Սէուտ Թագաւորին եւ Նախագահ Նասրի հաւանութեան:

Գալով Պաղտատի Ուխտին Ամերիկայի մասնակցութեան, հարցին մասնագէտները երկու լուծում կը նախատեսեն, սուրիական տագնապին պատասխանելու համար.—

1.— Սուրիոյ դրացի երկիրներուն՝ Թուրքիա, Լիբանան, Իրաք եւ Ցորդանան, զինուորական, տնտեսական ու ելմըտական պայմանները բարելաւել, ամերիկեան օժանդակութեամբ:

2.— Նախագահ Նասրը լիազօրել, որ Ամերիկայի համաձայնութեամբ սուրիական հարցը կարգադրէ:

× Մխայել Նահանգներու Պաղտատի Ուխտին յարելու հաւանականութեանց մասին խօսելով, Գահիրէի ձայնափիւռին քաղաքական բաժնի խօսնակը յայտարարեց.— «Այդ պարագային՝ Միջին Արեւելքի մէջ պաղ պատերազմը աւելի՛ եւս պիտի լարուի, կամ՝ Քորէայի նման պատերազմ մը պիտի ծագի»:

× Բուլգանինի եւ Խրուշչեւի Սուրիա այցելութեան մասին խօսելով, Մոսկուայի Արտաքին նախարարութեան բանբերը յայտարարեց, թէ այդ զրոյցները ոչ մէկ հիմ ունին:

× Եմէն միշտ կը բողոքէ, որ Անգլիա իր հողմասին վրայէն զինուորականներ, հրեաններ եւ օդանաւեր անցուցած է... Մեծն Բրիտանիա իր կարգին միշտ կը մերժէ մտիկ ընել այդ բողոքները:

ՄԵՐ ԱՑՑԵԼՈՒՆԵՐԸ

Երէկ, խմբագրատան մէջ այցելութիւնը ընդունեցանք ծանօթ բիւզանդագէտ Օր. Սիրարփի Տէր Ներսէսեանի եւ իր քրոջ Տիկին Արաքսի Տէր Ներսէսեանի:

× Պրիւքէլի ծանօթ ազգայիններէն Տէր եւ Տիկին Մանուկ Պամամճեանի:

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ նախարարութիւնը կը հաղորդէ, թէ հետեւեալ դասու զինուորները պիտի արձակուին.—

1952/2 Ա. դաս.— Օդային ուժի զինուորները կ'արձակուին 1957 Հոկտեմբեր 10ին: Հետեւակազօրքը եւ նաւաստիները՝ Հոկտեմբեր 15ին: (Ափրիկէի մէջ ծառայողները՝ Հոկտեմբեր 25ին, իսկ Եւրոպայի մէջ ծառայողները՝ Հոկտեմբեր 30ին):

1955/2 Բ. եւ 1955/2 Գ. դասերը.— Նախատեսուած են հետեւեալները.— 1955/2 Բ. դասին պատկանող եւ Ափրիկէի մէջ ծառայողները՝ 1957 Հոկտ. 30ին, իսկ Ֆրանսայի եւ Գերմանիոյ մէջ ծառայողները՝ Դեկտեմբեր 10ին:

1955/2 Գ. դասը կ'արձակուի 1957 Դեկտեմբեր 31ին:

ՎՐԻՊԱԿ.— Երեք օրէ ի վեր «Ցառաջ»ի թիւերը չեն փոխուած: Նոր չրջանի այսօրուան թիւն է՝ 3782:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՐՑԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԸ

ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ

ՅՕՍԵՓ ՓԱՅԼԱԿԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԳԼՈՒԽ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՍԿԻԶԲՆԱՎՈՐՈՒՄԸ

Հայկական պատմագրության սկիզբը կապված է հայ ժողովրդի ծագման հարցի հետ։ Հայ ժողովրդի ծագման հարցը մինչև մեր օրերը մնում է գիտության ամենաբարդ հարցերից մեկը։ Հայ ժողովրդի ծագման հարցի լուծման համար մեծ նշանակություն ունի հայ ժողովրդի լեզվի ծագման հարցի պարզաբանումը։ Հայ ժողովրդի լեզվի ծագման հարցը ևս մինչև մեր օրերը մնում է գիտության ամենաբարդ հարցերից մեկը։ Հայ ժողովրդի լեզվի ծագման հարցի լուծման համար մեծ նշանակություն ունի հայ ժողովրդի լեզվի ծագման հարցի պարզաբանումը։ Հայ ժողովրդի լեզվի ծագման հարցը ևս մինչև մեր օրերը մնում է գիտության ամենաբարդ հարցերից մեկը։

ԺՂՎՍԿՅԳ

ՊԼՎՒՆ ԼԻ.

ՀԻ ՂՈՒՔՈՒՆ ԱՐԸ

Ես չէ հիմա որ ասրատու ասրատու թե՛ւի քոլ ես, ոլոի՛ղուքոլ ես ամբողջ ոլոի՛ղուքոլ ես, որովհետև հիմա չեղ էնօրհան հեռու հարևանիդ ես ոլոի՛ղուքոլ ես։

— Մի՛ հի՛ր ձեր ձուռաձ ես։ ոլ ես ինձ վրդովո՛ւմ ես։

— Ես չէ՛ Ես ոլ ես վրդովո՛ւմ։ ոլ ես ոլոի՛ղուքոլ

ընդհատուին փորձերը: Այդ թուականէն սկսեալ, կարելի պիտի ըլլայ պահպանել պահեստի դրուած հիւլէական զէնքերը եւ օգտագործել զանոնք՝ խաղաղասիրական նպատակներու:

5.— Օդանաւային հսկողութիւնը եւ անոր եղանակը պիտի ըլլայ՝ համաձայնութեամբ մը:

Ֆրանսայի պատուիրակ Ժիւլ Մոք յիշեցուց խորհրդային ներկայացուցիչին, որ սխալ պիտի ըլլար մտածել, թէ ներկայիս հիւլէական երեք ուժերը գոյութիւն ունին.— չո՛րս են անոնք: Ֆրանսան ալ կայ:

Պ. Ժիւլ Մոք յետոյ հարցուց խորհրդային պատուիրակին.— «Այս պատասխանը պէտք է վերջնակա՞ն նկատել, թէ ձեր կառավարութեան հետ խորհրդակցելէ վերջ, նոր ըսելիք պիտի ունենա՞ք»:

Պ. Զորին պատասխանեց.— «Մեկ բանը զոր կրնամ ըսել ձեզ լուսաբանելու համար, այն է որ հոս կ'ըլլամ նորէն յառաջիկայ երեքշաբթի չարունակելու համար մեր խօսակցութիւնները»:

«Նիւ Եորք Հերըլտ»ի Լոնտոնի թղթակիցը կ'ըսէ թէ խորհրդային բանբեր մը յայտնեց, թէ Զորինի պատասխանը պէտք չէ վերջնական նկատել: Նոյն ուղղութեամբ մամուլի ասուլիս մը տուած է Ժիւլ Մոք յայտնելով թէ՝ խորհրդային պատասխանը վերջնական նշանակութիւն չունի: Այս առթիւ յիշեց թէ նախօրինակ կացութիւն մը ստեղծած էր Պ. Վիչինսկի 1954ի ապագինման ժողովին:

ՔԱՆԻ ՄԸ ՏՈՂՈՎ

ՄԱՏՐԻՏի կարեւորագոյն թերթը կը յայտնէ, թէ Ֆոր-Ֆրանքօ հանդիպումը կը փաստէ, թէ Պիրենեան լեռներ դոյութիւն չունին Ֆրանսայի եւ Սպանիոյ միջեւ.— «Մեր երկու երկիրները կը պատկանին Արեւմուտքին եւ Արեւմտեան եւրոպացիան»:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐ ԶԻՆԱՍՏԱՆի մէջ «հակակուսակցական խմբակ»ին դէմ սկսած պայքարը կը չարունակուի, հետզհետէ՝ աւելի սաստկանալով: Այս առիթով ԵԷՆ-Զինկի համալսարանին դասախօսներէն մէկը չնորհազրկուած է իբրեւ «հակակուսակցական»:

Զիլիի մէջ Ֆրանսայի Արտաքին նախարար Փինօն Հանրապետութեան Նախագահը հրաւիրեց որ պաշտօնական այցելութիւն մը տայ Փարիզ:

ԱԼՊԱՆԻԱ կը փափաքի դիւանագիտական յարաբերութիւններ ստեղծել Միացեալ Նահանգներու հետ, յայտարարեց Ալպանիոյ Վարչապետը, ամերիկացի լրագրողի մը հետ իր ունեցած տեսակցութեան ընթացքին:

ՄԱԼԵԶԻԱ անգլիական Հասարակապետութեան վեցերորդ անկախ պետութիւնը հռչակուեցաւ այսօր:

ԺՆԵՒԻ Ֆրանքեւզիպատական խորհրդաժողովին մէջ համաձայնութիւն գոյացաւ՝ որ Ֆրանսական առաքելութիւն մը երթայ Գահիրէ:

ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ հիւլէական նոր պայթում մը եղած է Օգոստոս 22ին, կը յայտնեն ձափոնէն:

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐը փորձեցին նոր հրթիռ մը, որ մեծ յաջողութիւն արձանագրեց, յայտարարեց ամերիկեան բանակին քարտուղարը:

ԳՈԼՍՈՑ վերջին թղթաբերէն (27 Օգոստոս) կը տեղեկանանք թէ Պոլսոյ բարեգործութեան առթիւ Կալաթա-Ֆարաքէօյ-Թօփհանէ ճամբուն ձախ կողմը պիտի ապասեփականացուի, այսինքն պիտի փլըցուի: Բոլորին ծանօթ է որ այս ձախ կողմին վրայ գտնուող փլցուելիք չէնքերուն մէջ կը գտնուի Ղալաթիոյ Ս. Լուսաւորիչ եկեղեցին եւ Կեդր. Վարժարանը:

ԱՃՂԱՆԻՍՏԱՆի թագաւորը Անգարա հասաւ երեքշաբթի օր. իր այցելութեան պաշտօնական մասը լրանալէ վերջ պիտի այցելէ Անատոլուի քանի մը քաղաքները: Անգարայի կուսակալութիւնը մանաւանդ դեկոյց մը հրատարակեց յանձնարարելով ժողովուրդին որ ծալիկ չնետեն թագաւորին ինքնաշարժին մէջ կամ չփորձեն խօսիլ անոր հետ:

ՀՈՒՆԳԱՐԱԿԱՆ պատուիրակութիւն մը Գահիրէի մէջ տեսակցութիւն մը ունեցաւ Նախագահ Նասրի հետ:, Խօսակցութիւնները ՄԱԿի յառաջիկայ ժողովին մէջ Հունգարիոյ հարցին քննութեան չուրջ դարձան:

ԳԱՀԻՐէի ոստիկանութիւնը երեւան հանեց համայնավարական դաւադրութիւն մը: 18 հոգի ձերբակալուեցաւ:

ՈԽՏԻ ՕՐ ԵՒ ՄԱՏԱՂՕՐՀՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐՆՈՒՎԻԼի ՎԱՐԱԳԱՑ Ս. ԽԱՉ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ

33, Rue Sébastopol

Սեպտ. 29ին Վարագայ Ս. Խաչի տօնին առթիւ, ինչպէս ամէն տարի, այս տարի եւս մեծահանդէս ուխտագնացութիւն եւ մատաղի օրհնութիւն տեղի պիտի ունենայ Ս. եկեղեցւոյս մէջ:

Նոյն օրը կը պատարագէ եւ կը քարոզէ վիճակիս Առաջնորդ Գերշ. Տ. Սերովբէ Եպիսկոպոս Մանուկեան օրուան տօնին չուրջ:

Ս. պատարագի հոգեմատչ երգեցողութիւնները կը կատարէ Ս. եկեղեցւոյս հավանիին տակ կազմուած փոքրիկներու խումբը, ղեկավարութեամբ իրենց ուսուցչին՝ Պ. Գէորգ Հուպոյեանի:

Կը խնդրենք մեր հաւատացեալ ժողովուրդէն, որ կանխաւ բարեհաճի ղբրկել եւ կամ յանձնել նուէրները Տ. Աղդէ քհնյ. Փայլակեանի հասցէով 31-33, Rue Sébastopol, Արնուվիլ:

Հոգաբարձութիւն
Վարագոյ Ս. Խաչ Եկեղեցւոյ
Արնուվիլ (Սէն է Ուազ)

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԱՐի ՆՈՒՊԱՐ ՈՒՍ. ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԻՒՆ, ՓԱՐԻԶ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի Համալսարանական Ուսանի Մարի Նուպար հիմնարկութեան մէջ հայ ուսանողները կը ընդունան սենեակ ապահովել իրենց համալսարանական ուսման ընթացքին, հետեւեալ պայմաններով.—

1) Թեկնածուն պէտք է ունենայ միջնակարգ լրիւ ուսման (պաչօ) վկայական:

2) Արձանագրուած պէտք է ըլլայ Փարիզի համալսարանի կամ որեւէ համալսարանական բարձրագոյն դպրոցի մը մէջ: Լիսէները բարձրագոյն դպրոց չեն նկատուիր:

3) Երկու հոգինոց սենեակը կ'արժէ անձ դլուխ 4.500 ֆրանք ամսական, իսկ յետպատերազմեան առանձին սենեակ ունենալու պարագային 5.700 ֆրանք:

4) Համալսարանական Ուսանի ուսանողները կ'օգտուին ուսանողական ճաշէ (75 ֆրանք):

Փարիզի Հայկ. Տունը, իր հայկական ճարտարապետական ոճով, իր գրադարան ընթերցարանով, եւ վերջապէս դրեթէ բոլոր գաղութներէ հոն հաւաքուած հայ ուսանողներով հայկական փոքրիկ օճախ մըն է Միջազգային այս հսկայ Ուսանին մէջ, իր արդիական բոլոր յարմարութիւններով:

Բոլոր դիմումները պէտք է ընել հետեւեալ հասցէին.

Union Générale Arménienne
de Bienfaisance
11, Square Alboni, Paris (16e)

ԴԻՒԱՆ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ
ԵՒՐՈՊԱՑԻ ԿԵՆԴ. ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎի
ՓԱՐԻԶ

ՍՏԻՊՈՂԱԲԱՐ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

կահաւորուած սենեակ մը երիտասարդ ըոյդի մը համար, ԱՌԱՆՑ ԽՈՀԱՆՈՑԻ:
Դիմել թերթիս Վարչութեան

ՃԱՄԲՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

Նաւով, օդանաւով, երկաթուղիով որեւէ ընկերութեամբ եւ միեւնոյն գիներով դէպի Ամերիկա, Աւրսթրալիա, Քանատա եւ Արեւելք: Վճարումը հոս կամ տրամադրման: Կ'ապահովենք վիզայի գործողութիւնները ձրի, կ'ապահովենք նաեւ տեղերը ձրի:

Դիմել՝

ԺԱՆ ԵԼԻՇԷ ԱՐԶՈՒՄԱՆԵԱՆի
որ ունի 35 տարուան փորձառութիւն:

AMERICAN LLOYD
48 Rue de la République Marseille
Tél. CO 4722
7 Rue Auber, Paris

Տպ. ARAXES, 46, Rue Richer Paris-9e

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

«Ցարաջ» կը ծախուի նաեւ Քատէի մեթրոյին ղլուխի կրպակը:

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

ԼԻՈՆ.— Տէր եւ Տիկին Յովհաննէս Նիկողոսեան կը ծանուցանեն թէ հոգեհանդիսաեան պաշտօն պիտի կատարուի այս կիրակի առաւօտ Լիոնի Հայոց եկեղեցին 69, Rue Louis Blanc իրենց մօր՝

ՆՈՒԱՐԴ ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆի

մահուան քառասունքին համար:

Կը հրաւիրուին ողբացեալին յիշատակը յարգողները:

ԳՐԱՏՈՒՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

46, Rue Richer - Paris (9e)
Tél. : PRO vence 64-90
C. C. P. Paris 3630-66

Դպրոցական վերարուտին առթիւ նկատի ունենալ

ԴԱՍԱԳԻՐՔԵՐ

Մ. Պարսամեանի հեղինակութեամբ

ԱՐԱՐԱՏ Այբբենարան-Ընթերցարան	200
ԱՐԱՐԱՏ Բ. դիրք	300
ԱՐԱՐԱՏ Գ. Գիրք	400
Յ. Գազանիեանի Քերականութիւնները	
ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ Արդի Հայերէն լեզուի, տարրական	250
Միջին դասընթացք	450
Բարձրագոյն դասընթացք	500
ՆՈՐ ԹԱՆԴԱՐԱՆ ՀԱՑԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ Հ. եւ Զ. Աատուր Բարձրագոյն դասընթացք, 1954	600
ԳԱՆԶԱՐԱՆ, Արամ Անտոնեան, Միջին դասընթացք	500
ՀԱՑԱՍՏԱՆի ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ց. Պօղոսեան	600
ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ Ն. Տիպէնճեան, ընդարձակ	800

ԲԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

ԱՌՋԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ Անգլ.-Հայերէն Պ. Ադէմեան	1500
ԲԱՌԱՐԱՆ ՄՏԱԾՈՒՄԻ, Ոսկան Մարտիկեան	500
ԲԱՌԴԻՐՔ ՍԵՒԱՍՏԱՀԱՑ ԳԱԻԱՌԱԼԵԶՈՒԻ, Կ. Գաբիկեան, Երուսաղէմ, 1952	1000
ԱՌՋԵՒՆ ԲԱՌԱՐԱՆ պատմական, աշխարհագրական, դիցաբանական եւ հայկական յատուկ անուններ, Ն. Ճիվանեան, Պոլիս 1879, լաթակազմ	3000
ՀԱՑ.ՖՐՆՍ. Լուսինեան-Բասմաջեան	2000
ՀԱՑ. ՖՐՆՍ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	800
ԱՆԳԼ. ՀԱՑ. Փրոֆ. Ց. Ց. Զադմաճեան	4000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Ե. Տէմիրճիպաշեան	3000
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	3500
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մ. Նուպարեան	750
ՖՐՆՍ. ՀԱՑ. Մաղէն Բարսեղեան Համադրական, 1950, կաշեկազմ	3000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Սա. Մալխասեան, Բացատրական բառարան, 4 հատոր	16.000
ՀԱՑ.-ՀԱՑ. Ս. Գափամաճեան, Նոր տպագրութիւն	4000

ՑՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՎԱԼԱՆՍ.— Հ. Ց. Դ. Շրջ. Կոմիտէի ընդհ. ժողովը այս չաբաթ իրիկուն, ժամը 20,30ին, Ահարոնեան ակումբը: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է: Հին անդամատեղրները միասին բերել:

ԿԱՐՏԱՆ.— Համախարհրդարանական Միութեան Կարտանի Մ. ճիւղի ընդհ. անդամական ժողովը տեղի պիտի ունենայ այս կիրակի կէսօրէ վերջ ժամը 3ին Հ. Բ. Ը. Միութեան սրահին մէջ: Օրակարգ՝ ա) Զեկուցում Միութեան 17րդ պատգ. ժողովի. բ) Հաշուետուութիւն. գ) Վարչութեան ընտրութիւն եւ ընթացիկ հարցեր:

Անհրաժեշտ է Մ. ճիւղիս բոլոր անդամներուն ներկայութիւնը այս ժողովին:

ԿԱՊՈՑՏ ԽՍԱՋ

ՊՐԻՒՍԻԼԷՆ փափաղեան ընտանիքը 10 հազար ֆրանք կը նուիրէ Ֆր. Կապոյտ Խաչի օգափոխութեան կայանին, իրենց սիրեցեալ եղբօր Կարպիս Փափաղեանի մահուան 5րդ տարելիցին առթիւ:

ԿՈՉ

Դպրոցասէր Տիկնանց վարժարանին 1957–1958 տարեշրջանի արձանագրութիւնները սկսած են. ամէն անոնք որ կը փափաքին ղրկել իրենց զաւակները, պէտք է փութան այժմէն իսկ դիմում ընել հաստատութեան տնօրէնութեան:

Պարտականութիւն կը նկատենք տալ կարգ մը ծանօթութիւններ, ևւրոպական միակ աղջկանց դիշերօթիկ վարժարանի ընդունելութեան մասին:

Վարժարանին նպատակն է՝ պատրաստել միջնակարգ ուսման պաշարով օժտուած եւ հայեցի դաստիարակութիւն ստացած ճշմարիտ հայուհիներու սերունդ մը:

Դպրոցասէրի ուսման ծրագիրը կ'ընդգրկէ երկու ուրոյն բաժիններ.—

Ա.) Ֆրանսականը, որ տառացիօրէն կը հետեւի պետական լիսէներու «դպրական բաժնի պաշտօնական ծրագրին — անգլերէն եւ սպաներէն լեզուներով — կը պատրաստէ պրեվէի եւ պաքալորէայի:

Բ.) Հայկականը որ կ'օժտէ սանուհի — ները հայագիտական ծանօթութիւններով, հայ լեզուի, գրականութեան, հայ կրօնի եւ պատմութեան, Հայաստանի աշխարհագրութեան մարզերուն մէջ:

Աշակերտուհիները կ'ընդունուին 8 տարեկանէն սկսեալ: Տարեվճարն է 120,000 ֆրանք, վճարելի եռամսեայ եւ կանխիկ:

Աւելի մանրամասնութիւններու համար դիմել հաստատութեան տնօրէնութեան՝

I, BLD DU NORD — LE RAINCY
Tél. Le Raincy 172

Հիմնադիր–տնօրէն ԳՐԻԳՈՐ ԹԻԱՆԵԱՆ

ՃԱՇԱՐԱՆ ԵԱՐ

Ֆրանսական – հայկական եւ կովկասեան ընտիր հերակուրներ

4, Rue Robert - Estienne
(Rue Marbeuf) PARIS (8e)
Téléphone BAL. 31 - 21

ՇԱՆ ԶԷԼԻԶԷի ՍՐՏԻՆ ՎՐԱՑ
(Métro: F. D. Roosevelt)

Հաճելի մթնոլորտ

Առաջնակարգ կովկասեան խորովածներ, «չաչլիք», «քարսքի»

BAR AMERICAIN

